როსტომ ფარეულიძე
Ростом Пареулидзе

ჩეჩნურ-ქართული ლექსიკონი

Нохчийн-гуьржийн дошам

ГУЬРЖИЙН ИЛМАНИЙН АКАДЕМИ
АРН. ЧИКОБАВАН ЦIАРАХ ЙОЛУ МЕТТАИЛМАНАН ИНСТИТУТ
ИВ. ДЖАВАХИШВИЛИН ЦIАРАХ ЙОЛУ ТБИЛИСИН ПАЧХЪАЛКХАН
УНИВЕРСИТЕТАН КАВКАЗИОЛОГИН ЦЕНТР

Ростом Пареулидзе

Нохчийн-гуьржийн дошам

"Картули эна"
Тбилиси
2003

საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია
არნ. ჩიქობავას სახელობის ენათმეცნიერების ინსტიტუტი
ივ.ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
კავკასიოლოგიური ცენტრი

როსტომ ფარეულიძე

ჩეჩნურ-ქართული ლექსიკონი

"ქართული ენა"
თბილისი
2003

ჩეჩნური ენა იბერიულ-კავკასიურ ენათა ოჯახის ნახურ ჯგუფს განეკუთვნება. "ჩეჩნურ-ქართული ლექსიკონი" მოიცავს ჩეჩნური ენის ძირითადი ლექსიკური ფონდის 7200 სიტყვას. თითოეულ ჩეჩნურ სიტყვას ახლავს მორფოლოგიური კვალიფიკაცია, ხოლო არსებით სახელსა და ზმნას-შესაბამისად ძირითად ბრუნვათა და დროთა ფორმები.

ლექსიკონი გათვალისწინებულია კავკასიოლოგებისა და ჩეჩნური ენის შესწავლით დაინტერესებული მკითხველისათვის.

რედაქტორები:
ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, დოც. **ლატავრა სანიკიძე,**
ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფ. **თეიმურაზ გვანცელაძე,**
ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფ. **ვაჟა შენგელია.**

კომპიუტერული უზრუნველყოფა **ლ. ვაშაკიძე**

© "ქართული ენა 2003
© რ.ფარეულიძე 2003

ISBN 99940-718-4-X

ლექსიკონის აგებულება

ჩეჩნურ-ქართული ლექსიკონი შეიცავს ჩეჩნური სალიტერატურო ენის ხშირად ხმარებულ სიტყვებს. სალექსიკონო ერთეულები დალაგებულია ჩეჩნური ანბანის მიხედვით.

ლექსიკონში ცალკე სალექსიკონო ერთეულებად შედის სახელები, ზმნა, ზმნისართი, თანდებული, კავშირი, ნაწილაკი, შორისდებული. შეტანილია აგრეთვე: ზმნისწინი, მიმღეობა, აბსოლუტივი, მასდარი და ხმაბაძვითი სიტყვები.

სალექსიკონო ერთეულებიდან არსებით სახელს და ზმნას არ ახლავს გრამატიკული კვალიფიკაცია, დანარჩენ ერთეულებთან მითითებულია, თუ რას წარმოადგენს ესა თუ ის ფორმა.

თუ ჩეჩნურ სიტყვას ქართულში რამდენიმე შესატყვისი აქვს, ისინი ერთმანეთისაგან გამოყოფილია მძიმით, უფრო დაშორებული მნიშვნელობების მქონე სიტყვები კი - წერტილ-მძიმით (ან ციფრებით). ქართული თარგმანი საილუსტრაციო მასალისაგან გამოყოფილია წერტილ-მძიმით, თვით საილუსტრაციო მასალაც ერთმანეთისაგან წერტილ-მძიმით არის გამოყოფილი.

თუ სიტყვა დამოუკიდებლად არ იხმარება, ამ სიტყვის შემდეგ დასმულია ორწერტილი, რომელსაც მოსდევს იგივე სიტყვა თანმხლებ სიტყვასთან ერთად ქართული შესატყვისით.

იმ სალექსიკონო ერთეულს, რომელსაც მოსდევს *იხ.* (იხილეთ), თარგმანი არ ახლავს, მისი თარგმანი მოცემულია მითითებულ სიტყვასთან.

ლექსიკონში შესულ ჩეჩნურ სიტყვებში აღნიშნულია ხმოვანთა სიგრძე (и, уь, юь ხმოვანთა სიგრძე, ორთოგრაფიული წესების მიხედვით, აღინიშნება й-ს დამატებით: ий, уьй, юьй).

არსებითი სახელი. არსებითი სახელი ლექსიკონში შეტანილია მხ. რიცხვის სახ. ბრუნვის ფორმით (თუ სახელი მხოლოდ მრ. რიცხვში იხმარება - მრ. რიცხვის სახ. ბრუნვის ფორმით).

მეთაურ სიტყვას (სალექსიკონო ერთეულს), ჩვეულებრივ, მოსდევს ორი (მხ. რ.; მრ. რ.) გრამატიკული კლასის ნიშანი. განყენებულ სახელებთან და ზოგ არს. სახელთან, რომელსაც არა აქვს საპირისპირო რიცხვის ფორმა - ერთი გრამატ. კლასის ნიშანია, ხოლო ეროვნების, პროფესიის აღმნიშვნელ სახელებთან - სამი (в, й მამაკაცისა და ქალის კლასის აღსანიშნავად მხ. რიცხვში და б მრ. რიცხვის აღსანიშნავად ორივე კლასისათვის).

გრამატ. კლასის ნიშნებს ფრჩხილებში მოსდევს სათარგმნი სახელის ოთხი ძირითადი ბრუნვის (სახ., მიც., ერგ., ადგ.) დაბოლოებები, წერტილ-მძიმის შემდეგ კი - ამავე სახელის დაბოლოება მრ. რიცხვის სახ. ბრუნვაში.

თუ სახელს ბრუნებისას დაბოლოება ეცვლება, უცვლელი და ცვალებადი ნაწილები გაყოფილია ვერტიკალური ხაზით, ფუძისეული ხმოვნების ცვლილებისას კი ყველა (ან მხოლოდ შეცვლილი) ბრუნვის ფორმა მოცემულია სრულად:

1. ā̄га д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -аш)...
зингат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш)...
2. гIаиб|а б , д (-ин, -ина, -ō, -ē; -еш)...
3. лō д, д (лайн, лайна, лайнō, лайнē; лош)...
нāна й, б (нēнан, нанна, -с, нēнē; нāной)...
кIант в, б (кIентан, -ана, -а, -ē; кIентий)...

შენიშვნა: ფრჩხილებში გამოყოფილი დაბოლოებები ყოველთვის არ ემთხვევა ბრუნვათა მორფოლოგიურ დაბოლოებებს.

ზმნა. ზმნა მოცემულია ინფინიტივის ფორმით, რომელსაც ფრჩხილებში მოსდევს დროთა ფორმები (აწმყოში, ნამყო განსაზღვრულში, ნამყო განუსაზღვრელში და მყოფადის თავისებურად წარმოების შემთხვევაში - მყოფადშიც).
კლასნიშნიანი ზმნები აღნიშნულია ვარსკვლავით.

мала (молу, мелира, мелла, мер)...
*датта (дотту, деттира, деттина)...

ზმნისწინიანი ან შედგენილი ზმნების ცვალებადი ნაწილი უცვლელისაგან გამოყოფილია ვერტიკალური ხაზით (გამყოფი ხაზი სიტყვის მორფოლოგიურ საზღვარზე გადის):

хьала|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина)...
*дакъа|дала (-ло, -делира, -делла)...

ყველა ზმნასთან მითითებულია გარდამავლობა (გარდამავლად მიჩნეულია მხოლოდ ის ზმნები, რომლებიც სუბიექტს ერგატივში მოითხოვენ).

ზოგი ზმნა სუბიექტს ან ობიექტს მოითხოვს ან მხოლობითში, ან მრავლობითში. ასეთ ზმნებთან მითითებულია: სუბ. მხ., სუბ. მრ.; ობ. მხ., ობ. მრ.

ზმნის ქართული თარგმანი მოცემულია მასდარის ფორმით, რომელსაც ფრჩხილებში მოსდევს ამავე ზმნის მხ. რიცხვის მე-3 პირის ფორმა აწმყოში ან მყოფადში.

ზედ. სახელს, რიცხვით სახელს, ნაცვალსახელს, ზმნისართს, თანდებულს, კავშირს, ნაწილაკს, შორისდებულს, მასდარს, ზმნისწინს, მიმღეობას, აბსოლუტივს და ხმაბაძვით სიტყვებს შესაბამისი გრამატიკული კვალიფიკაციის შემდეგ უშუალოდ მოსდევს ქართული თარგმანი.

შ ე მ ო კ ლ ე ბ ა ნ ი

აბსოლ. აბსოლუტივი
ანატ. ანატომიური
ბავშვ. საბავშვო, ბავშვური
ბანქ. ბანქოსი
ბოტ. ბოტანიკური
გადატ. გადატანითი
გრამატ. გრამატიკული
გრდმ. გარდამავალი
გრდუვ. გარდაუვალი
ეთნ. ეთნოგრაფიული
ერგ. ერგატივი
ექსკლ. ექსკლუზივი, ექსკლუზიური
ზედს. ზედსართავი სახელი
ზმნისწ. ზმნისწინი
ზოოლ. ზოოლოგიური
თანდ. თანდებული
ინკლ. ინკლუზივი, ინკლუზიური
ირონ. ირონიული
ისტ. ისტორიული
იხ. იხილე
კავშ. კავშირი
კნინ. კნინობითი
კრ. კრებითი
ლანძღ. სალანძღავი
მასდ. მასდარი
მედიც. სამედიცინო
მიმღ. მიმღეობა
მოფერ. მოფერებითი
ნაცვ. ნაცვალსახელი
ნაწილ. ნაწილაკი
ობ. მრ. ობიექტი მრავლობითში
ობ. მხ. ობიექტი მხოლობითში
პოლიგრ. პოლიგრაფიული
რელიგ. რელიგიური
რიცხვ. რიცხვითი სახელი
საუბ. სასაუბრო, საუბრისა
სპორტ. სასპორტო
სუბ. მრ. სუბიექტი მრავლობითში
სუბ. მხ. სუბიექტი მხოლობითში
ფოლკ. ფოლკლორული
შორისდ. შორისდებული
ხმაბაძვ. ხმაბაძვითი

ს ა ტ რ ა ნ ს კ რ ი ფ ც ი ო ნ ი შ ნ ე ბ ი

1. - (ხაზი) ხმოვნის თავზე აღნიშნავს მის სიგრძეს;
2. || (პარალელური ხაზები) სიტყვებს შორის აღნიშნავს პარალელურად შესაძლო ვარიანტებს;
3. *(ვარსკვლავი) აღნიშნავს, რომ მოცემული სიტყვა იცვლება გრამატიკული კლასების მიხედვით.

ქართული ანბანი
Гуьржийн а̄бат

ა	а	ს	с
ბ	б	ტ	тI
გ	г	უ	у
დ	д	ფ	п
ე	э	ქ	к
ვ	в	ღ	гI
ზ	з	ყ	къ
თ	т	შ	ш
ი	и	ჩ	ч
კ	кI	ც	ц
ლ	л	ძ	дз
მ	м	წ	цI
ნ	н	ჭ	чI
ო	о	ხ	х
პ	пI	ჯ	дж
ჟ	ж	ჰ	хI
რ	р		

ჩეჩნური ანბანი

Нохчийн āбат

А а	ა	Л л	ლ	Ц ц	ც
Аь аь	ა̈	М м	მ	ЦI цI	წ
Б б	ბ	Н н	ნ	Ч ч	ჩ
В в	ვ	О о	ო	ЧI чI	ჭ
Г г	გ	Оь оь	ო̈	Ш ш	შ
ГI гI	ღ	П п	ფ	Щ щ	შჩ
Д д	დ	ПI пI	პ	ъ	ʼ
Е е	ე, იე	Р р	რ	ы	ჷ̃
Ё ё	იო	С с	ს	ь	
Ж ж	ჟ	Т т	თ	Э э	ე
З з	ზ	ТI тI	ტ	Ю ю	იუ
И и	ი	У у	უ	Юь юь	იუ̈
Й й	ჲ	Уь уь	უ̈	Я я	ია
К к	ქ	Ф ф	ф	Яь яь	ია̈
Кх кх	ჴ	Х х	ხ	I I	ʻ
Къ къ	ყ	Хь хь	ჰ̈		
КI кI	კ	ХI хI	ჰ		

შენიშვნა:

1. ასოები ё, ф, щ, ы იხმარება მხოლოდ რუსული ენიდან შესულ (ნასესხებ) სიტყვებში;

2. ორმაგი (ანუ ინტენსიური) ასოები дд, гг, пп, тт, ккх (кхкх), цц, сс, ккъ (къкъ), чч, кк, хх, мм, нн, лл, рр ანბანში შეტანილი არ არის;

3. ანბანში არც გრძელი ხმოვნები შეტანილი.

А, Аь

а *ნაწილ.* -ც; иза а ისიც; со а ловза вахара მეც სათამაშოდ წავედი; со а ву-кх хьо санна дēшархō მეც შენსავით მოსწავლე ვარ; ōха а болх бира ჩვენც ვიმუშავეთ.

а...а *კავშ.* და; ваша а, йиша а ძმა და და; стигалахь бутта а, сēдарчий а къēга ცაზე მთვარე და ვარსკვლავები ბრწყინავენ; дāс а, нāнас а მამა და დედამ; дāс суна тетрадь а, альбом а ийцира მამამ მე რვეული და ალბომი მიყიდა.

āбат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ანბანი; 2. й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) нохчийн āбат დედაენა *(ჩეჩნური ენა).* საანბანო წიგნი.

авст й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჩებიჩი *(ერთი წლის მამალი თხა).*

āга д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) აკვანი.

āгIō б, б (-нан, āгIонна, -нō, -нē; -наш) 1. გვერდი; аьрру āгIō მარცხენა გვერდი, 2. მხარე.

āгIонч|а в. й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -йй) მომხრე; **мāшаран āгIонча** მშვიდობის მომხრე.

āгIор 1. *ზედს.* გვერდისა, გვერდითი; ირიბი, დახრილი, მრუდე; 2. *ზმნს.* ირიბად. ცერად, გვერდულად, მრუდედ.

***āгIор|даккха** (-докху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გადახრა (ხრის), გადაცერება; გვერდზე გადაბრუნება.

***āгIор|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გადახრა(იხრება), წამოწოლა.

***āгIор|даха** (-доьду, -дахара, -дахна, -гIор||-гIур ду) *გრდუვ.* გამრუდება(მრუდდება), დაბრეცა.

***āгIор|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გადახრა (ხრის), გადაცერება; გვერდზე გადაბრუნება.

***āгIор|дерза** (-доьрзу, -дирзира, -дирзина) *გრდუვ.* გვერდზე გადაბრუნება (ბრუნდება), გადატრიალება.

***āгIор|дерзō** (-дерзадо, -дерзийра, -дерзийна) *გრდმ.* გადაბრუნება(აბრუნებს), გადატრიალება.

***āгIор|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გადახრა(იხრება ხოლმე).

***āгIор|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* წამოწოლა (წვება), გადაბრუნება, გადატრიალება.

āгIор|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ., გვერდზე (განზე)* გახედვა (იხედება), ცერად ყურება.

āгIор|хьажō (-*хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდმ., გვერდზე (განზე)* გახედვა (ახედვინებს), გაგზავნა.

āгIор|хьēжа (-хьоьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ., გვერდზე (განზე)* გახედვა(იხედება ხოლმე), ცერად ყურება.

āгIор|хьēжō (-*хьēжадо, -хьēжийра, -хьēжийна) *გრდმ.* მიბრუნება (აბრუნებს), მიმართვა.

āгIоръ|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* გამრუდება (მრუდდება ხოლმე), დაბრეცა.

адам д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ადამიანი; *კრ.* ხალხი.

адмашха *ზმნს.* ადამიანურად, კაცურად; ადამიანურ ენაზე.

аз д, д (ōзан, ōзана, ōзō, ōзē; аьзнаш) 1. ხმა; 2. ბგერა. **дуткъа** (**стомма**) **аз** მაღალი (დაბალი) ხმა; **мукъа** (**мукъаза**) **аз** ხმოვანი (თანხმოვანი) ბგერა.

āзат|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр|| -дер ду) *გრდმ.* გააზატება (აზატდება), გათავისუფლება.

āзат|дан (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* გათავისუფლება (ათავისუფლებს).

āзатхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; āзатхой) აზატი, გააზატებული, თავდახსნილი.

аз|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გახდომა(ხდება), გამოფიტვა, დასუსტება; **иза кIеззиг азвелла** ის *(მამაკაცი)* ცოტათი გახდა.

аз|дан (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* გამოფიტვა (ფიტავს), გალევა, დამჭლევება, დასუსტება, დაუძლურება.

ай *შორისდ.* ვაი!

айа (ойу, айъира, айъина) *გრდმ.* აღება (იღებს), აყვანა, აწევა, ამაღლება.

айа|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* აწევა (იწევს), ადგომა, აფრენა

айам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ალმავლობა, განვითარება.

айгIар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ულაყი.

***ай|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ადგომა (დგება), აფრენა, აწევა, ამაღლება.

***ай|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდუვ.* აღება (იღებს), აწევა.

айкх в, и; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) დამსმენი, მაბეზღარა.

***айкх|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* ენის მიტანა(მიაქვს), დასმენა, დაბეზღება.

***айкх|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* დასმენა(ასმენს ხოლმე), დაბეზღება.

айла й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) შარვლის უბე.

айма й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მორევი.

айп д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) დეფექტი, ნაკლი, ზადი; სენი.

айпē, айпēниг *ზედს.* დეფექტიანი, ზადიანი; სნეული.

айр й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ტყავი *(მოქნილი, გამოყვანილი);* ლანჩა, ძირი *(ფეხსაცმლისა).*

айс *ნაცვ.* მე თვითონ; *со -ს ერგ.*

айхь *ნაცვ.* შენ თვითონ; *хьо -ს ერგ.*

āкха[1] *ზედს.* 1. ველური; **āкха олхазар** გარეული ფრინველი; 2. *ზმნს.* ველურად, უცნაურად, საზარლად.

āкха[2] (ōкху, экхира, аькхна) *გრდმ.* შურისძიება(შურს იძიებს), ჯავრის ამოყრა.

āкха|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაველურება (აველურებს).

***āкха|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაველურება (ველურდება).

***āкха|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაველურება (აველურებს).

***āкха|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაველურება (ველურდება ხოლმე).

***āкха|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაველურება (ველურდება).

āкхакōтам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხოხობი *(სიტყვასიტყვით: გარეული ქათამი).*

āкхаралла д მხეცობა, ველურობა.

āкхараллица *ზმნს.* მხეცურად, ველურად.

āкхарой *экха -ს მრ. რ.* მხეცები.

āкхарошха *ზმნს.* მხეცურად.

āкхтарг (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ალვა, თეთრი ხვალო.

āкъаниг в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) პირლია, დოყლაპია.

āкъари й, й (-н, -на, -нō, -га; āкъареш) ზეგანი.

акъ|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაშტერება (შტერდება), გაშეშება.

акъ|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გაშტერება(შტერდება ხოლმე), გაშეშება.

акъ|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაშტერება (შტერდება), გაშეშება.

ал *ზედს.* მუქი, მუქი -ყავისფერი.

āла (ōлу, ӭлира, аьлла, аьр||эр ду) *გრდუვ.* თქმა (ამბობს).

āлап|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ხელფასი, ჯამაგირი.

āларт й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ძიძო.

алаш|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) სასაპალნე ცხენი; იაბო, ლაფშა.

алкханч й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) შოშია.

аллахI в (-ан, -ана, -а, -ē) ალაჰი;

аллахIана хаьа ალაჰმა უწყის; цхьана аллахIана хаьа ერთმა ალაჰმა უწყის.

āлō, āлōниг *ზედს.* მოყავისფრო.

алсам *ზმნს.* ბლომად, საკმარისად, უხვად, მნიშვნელოვნად მეტი.

āлу й, й (-н, -на, -нō, -га; -ш) ალი, მხურვალება, სიცხე.

алха (олху, аьлхира, аьлхина) *გრდმ.* ჩიჩვა (ჩიჩავს), წეწვა.

āмал¹ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ზნე, ხასიათი, ჩვეულება.

āмал² д (-ан, -на, -ō, -ē) შესაძლებლობა, საშუალება.

āмат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სახე, შესახედაობა, გარეგნობა, თვისება.

амма *კავშ.* მაგრამ, მაინც; со хилир цигахь, амма хьо-м ца гира მე ვიყავი იქ, მაგრამ შენ ვერ დაგინახე; *იგივეა, რაც* делахь а.

ан д, д (энан, энна, энō, энē; энаш) ტეხა, რევმატიზმი.

āн|а й (-ан, -ана, -ō, -ē) პორიზონტი; *იგივეა, რაც āнайист.*

ангали д, д (-н, -на, -нō, -га; ангалеш) შუშა; ფაიფური, მინანქარი; ангали тӯхург *მიმღ.* მემინე, მეშუშე; მინის ჩამსმელი.

анд|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაზრდა (ზრდის), დაზრდა, გამოზრდა.

анд|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр|| -дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაზრდა (იზრდება); მოწიფვა, დავაჟკაცება, დაქალება.

анд|дан (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* გამაგრება (ამაგრებს).

анд|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაზრდა (ზრდის), დაზრდა, გამოზრდა.

анд|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გაზრდა (იზრდება ხოლმე), მომწიფება.

анд|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაზრდა (იზრდება); მოწიფვა.

андō й,й (-нан, -нō, -нē; -наш) სიმაგრე, სიმტკიცე, სიმყარე, სიმკვიდრე.

ант д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნაკლი, ზადი, დეფექტი.

āпари й, й (-н, -на, -нō, -га; āпареш) ღარი *(წისქვილის წყლისა).*

āра¹ (ōру, ēрира, ēрина) *გრდმ.* ლეწვა.(ლეწავს), გალეწვა.

āра² *ზმნს.* გარეთ (*უპასუხებს კითხვაზე: სად?*).

***āра|дада** (-доду, -дедира, -дедда) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გარეთ გავარდნა (ვარდება).

***āра|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაყვანა (გაჰყავს), გატანა.

***āра|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.. სუბ. მხ.* გასვლა (გადის).

***āра|дāха** (-доьду, -дахара, -дахна, -гIор||-гIур ду) *გრდუვ.* გასვლა (გადის).

***āра|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაყვანა (გაჰყავს), გატანა; გაყრა.

***āра|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გასვლა (გადის ხოლმე)

***āра|довда** (-довду, -девдира, -довдур) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაცვენა.

***āра|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გასვლა.

āрадовлийла й გასასვლელი.

āра|ида (-уьду, -идира, -идда) *გრდუვ.* გავარდნა(გავარდება ხოლმე).

āра|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ.* გადაგდება(აგდებს ხოლმე), გადაყრა, გამოგდება.

āра|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ.* გაგდება (აგდებს), გასროლა, გამოგდება, გამოსროლა.

āра|къада (-къеда, -къедира, -къедда) *გრდუვ.* გახედვა (იხედება), გამოჩენა.

āракъēда (-къēда, -къийдира, -къийдина) *გრდუვ.* გახედვა (იხედება ხოლმე), გამოჩენა, გამოხედვა.

āра|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაგდება (აგდებს).

āра|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაყრა (ყრის).

āра|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდუვ., ობ. მხ.* გაგდება (აგდებს ხოლმე).

āра|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გახტომა (ხტება), გამოვარდნა (ვარდება).

āра|лелхō (*-лелхадо, -лелхийра, -лелхийна) *გრდმ.* გარეკვა (ერეკება), გამორეკვა.

āра|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ.* გარეკვა (ერეკება ხოლმე), გამორეკვა.

āрара¹ 1) *ზედს.* მინდვრისა, საველე, ველისა; 2) *გადატ.* უცხო; 2. *ზმნს.* გარეთი, გარედან.

āра|сатта (-сетта, -сеттира, -сеттина) *გრდუვ.* გამოზნექა (იზნიქება), გამოღუნვა.

āра|такхō (-*такхадо, -такхийра, -такхийна) *გრდმ.* გათრევა (ათრევს), გამოთრევა.

āра|тēкхō (-*тēкхадо, -тēкхийра, -тēкхийна) *გრდმ.* გათრევა (ათრევს ხოლმე), გამოთრევა.

āра|хēца (-хōьцу, -хийцира, -хецна) *გრდმ.* გაშვება (უშვებს), გამოშვება, გამოცემა.

āрахула *ზმნს.* გარედან.

āрахь *ზმნს.* გარეთ.

āрахьā *ზმნს.* გარეთ, გარეთა მხარეს.

āра|хьада (-хьоду, -хьаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ., ობ. მრ.* გარბენა (გარბის), გამორბენა, გავარდნა, გამოვარდნა, გარეთ გაქცევა.

āра|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მხ..* *(გარეთ)* გახედვა (იხედება), გამოხედვა.

āра|хьажō (-*хьажадо, -хьажий-

ра, -хьажийна) *გრდმ., (გარეთ)* წარმართვა (წარმართავს), მიმართვა.

āра|хьакха (-хьокху, -хьаькхира, -хьаькхна) *გრდმ.* გაგვა (გვის), გახვეტა.

āрахьалха *გრდუვ., სუბ. მრ.* გავარდნა (ვარდება), გამოვარდნა.

āрахьāра 1. *ზედს.* გარეგანი, გარეგნული; საგარეო; უცხო; 2. *ზმნს.* გარედან.

āра|хьēжа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გახედვა (იხედება ხოლმე), გამოხედვა.

āра|хьийса (-хьуьйсу, -хьийсира, -хьийсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გახედვა (იხედება ხოლმე).

āра|хьовса (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გახედვა, გამოხედვა.

āра|эккха (-оькккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გავარდნა (ვარდება), გამოვარდნა, გახტომა, გამოხტომა.

āра|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* გასვლა (გადის ხოლმე), გარეთ სიარული (დადის).

арданг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხროვა, გუნდი, ჯგრო.

āрē й, й (-нан, āрена, -нō, -нē; -наш) ველი, მინდორი, ვაკე: āрēнашлēлорхō მემინდვრე.

арз д, д (орзан, орзана, орзō, орзē; аьрзанаш) საჩივარი, არზა.

аркъал *ზმნს.* გულაღმა, გართხმით, გაშხლართულად.

аркъал|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* ამობრუნება (აბრუნებს), ამოტრიალება, ამოყირავება.

аркъал|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-даьр ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გულაღმა გადაბრუნება (ბრუნდება).

аркъал|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გულაღმა გადაბრუნდება (აბრუნებს).

аркъал|детта (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* გულაღმა ცემა (ცემს ხოლმე), ხეთქება.

аркъал|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გულაღმა გადაბრუნება (ბრუნდება ხოლმე).

аркъал|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდმ., სუბ. მრ.* გულაღმა გადაბრუნება (ბრუნდება).

аркъал|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* გულაღმა წაქცევა (იქცევა).

аркъал|таса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ.* უკან გადაგდება (აგდებს), გადახრა.

аркъал|таIа (-таьIа, -таьIира, -таьIна) *გრდუვ.* უკან გადახრა (იხრება), გადაღუნვა.

аркъал|тēIа (-тēIа, -тийIира, -тийIина) *გრდუვ.* უკან გადახრა (იხრება ხოლმე), გადაღუნვა.

аркъал|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ.* უკან გადაგდება (აგდებს ხოლმე), გადახრა.

аркъал|тōха (-туху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* გულაღმა წაქცევა (აქცევს), გულაღმა დახეთქება.

арс б, б (орсан, орсана, орсō, орсē; аьрснаш) ნაფხაჭნი, ნაკაწრი.

арт|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დაჩლუნგება (ჩლუნგდება), დაბლაგვება.

арт|дан (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* დაჩლუნგება (აჩლუნგებს), დაბლაგვება.

архалл|а й (-ин, -ина, -ō, -ē) შფოთი, ჩხუბი.

аса *ნაცვ.* მე; *со -ს ერგატ.*

āса й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ქამარი, სარტყელი; ზოლი.

āсар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სარეველა, სარეველა მცენარე; შამბი; āсархō მმარგველი; āсархан გამარგვლის დრო.

астагIа *ზედს.* კოჭლი.

астагIō, астагIōниг *ზედს.* ოდნავ კოჭლი.

āта (ōту, ēтира, аьтта) *გრდმ.* დანაყვა (ნაყავს), დაფშვნა, დამსხვრევა, დაფხვნა, დამტვრევა, დაღორღვა.

āтагI|а й, й (-ин, -ина, -ō -, -ē; -аш) ხეობა, ველი.

āта|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ფხვნა (იფხვნება), ფშვნა, მსხვრევა.

āтарш *მხოლოდ მრ -ში* გულ-ღვიძლი, ღვიძლი.

атта 1. *ზედს.* ადვილი, იოლი; 2. *ზმნს.* ადვილად, იოლად.

аттачу|даккха (-доккху, -даьккира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* შემსუბუქება (ამსუბუქებს, უმსუბუქებს), გაადვილება.

аттйокх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ოფოფი.

аттō 1. *ზედს.* მომსუბუქო; 2. *ზმნს.* საკმაოდ ადვილად.

ах[1] (ēханан, ēханна, ēхаммō, ēханга; аьхнаш) *რიცხვ.* ნახევარი.

ах[2] ნახევარი, ნახევრად; *რთული სიტყვების წინა ნაწილი, აღნიშნავს ნახევარს:* **ахбIē** ორმოცდაათი *(სიტყვასიტყვით: ნახევარი ასი);* **ахгō** ნახევარწრე, **ахгIайгIа** განახევრებული დარდი; **ахгIулч** ნახევარი ნაბიჯი; **ахлитр** ნახევარი ლიტრი; **ахмеца, ахмецаниг** ნახევრად მშიერი; **ахсахьт** ნახევარი საათი; **ахшо** ნახევარი წელი; **ахшодолу, ахшодерг** ექვსი თვისა, ექვსთვიანი, ნახევარი წლისა.

āха (ōху, ēхира, аьхна) *გრდმ.* ხვნა (ხნავს), დალიანდაგება.

ахгIайрē й, й (-нан, ахгIайренна, -нō, -га; -наш) ნახევარკუნძული.

ах|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.*, შუაზე გაყოფა (ყოფს), ტოლად გაყოფა.

ах|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ., შუაზე* გაყოფა (იყოფა).

ах|даха (-доьду, -дахара, -дахна, -гIор||-гIур ду) *გრდუვ.* განახევრება (ნახევრდება).

ах|дāха (-дōху, дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ., შუაზე* გაყოფა (ყოფს), ტოლად გაყოფა.

ах|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ., შუაზე* გაყოფა (იყოფა ხოლმე).

ах|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.*, *შუაზე* გაყოფა (იყოფა).

ахк д, д (аьхкан, аьхкана, аьхкō, аьхкē; -аш) 1. უფსკრული; 2. მთის მდინარე.

ахка (охку, аьхкира, аьхкина) *გრდმ.* ბარვა (ბარავს), თხრა.

ахкарг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ბებერა; ბუშტი.

ах|кепек й, й (-кепēкан, -кепēкана, -кепēкō, -кепēкē; -кепēкаш) გროში; *იგივეა, რაც* нахарт.

ахча д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფული.

ахьа, ахь *ნაცვ.* შენ; *хьо -ს ერგატ.*

ахьа (охьу, аьхьира, аьхьна) *გრდმ.* ფქვა (ფქვავს).

ахьар 1. *მასდ.* ფქვა; 2. д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მჭადის ფქვილი.

ахI *შორისდ.* ოჰ!

ā̄чō й, й (-нан, ā̄чонна, -нō, -нē; -наш) სიძულვილი, მძულვარება.

аша *ნაცვ.* თქვენ; *шу -ს ერგატ.*

аштаркх-кōтам й, й (-ан, -на, -ō, ē-; -аш) ციცარი.

аьлла *ნაწილ.* -ო, -თქო, -მეთქი.

аьлларг *ā̄ла -ს ნამყო დროის მიმღ.* მთქმელი, ნათქვამი.

аьлларгдар *მასდ.* გამგონობა, დამჯერობა; მორჩილება.

аьлларгцадиййриг *მიმღ.* გაუგონარი, ურჩი.

аьлха й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სალესი ქვა.

аьнгалх|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მახრა, ბოსტანა.

аьрга *ზედს.* მკვახე, უმწიფარი.

аьрда-бIогIам б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საყრდენი ბოძი.

аьрзӯ й, й (-н, -на, -нō, -га; -ш) არწივი.

аьррӯ 1. *ზედს.* მარცხენა; аьррӯ ā̄гIō მარცხენა გვერდი; 2. аьррӯ ā̄гIōр *ზმნს.* მარცხენა, ხელმარცხნივ.

аьрта *ზედს.* ჩლუნგი, ბლაგვი.

аьртō, аьртōниг *ზედს.* მოჩლუნგო, მობლაგვო; ოდნავ ჩლუნგი, ოდნავ ბლაგვი.

аьрха 1. *ზედს.* ჯიუტი, კერპი; ჭირვეული; ანცი; 2. *ზმნს.* ჯიუტად; ჭირვეულად, ცქვიტად.

***аьрха|дала** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* გაურჩება (ურჩობს).

аьста й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. თოხი; 2. საფხეკი, ხვეწი.

аьттехьā а *ზმნს.* ახლოსაც არ, არც სულ მთლად.

аьттō б, б (-нан, аьттонна, -нō, -нē; -наш) წარმატება, გამარჯვება, ბედი, ილბალი.

аьттӯ 1. *ზედს.* მარჯვენა; аьттӯ ā̄гIō მარჯვენა გვერდი; 2. *ზმნს.* მარჯვნივ; аьттӯ ā̄гIōр მარჯვნივ, ხელმარჯვნივ.

аьхка *ზმნს.* ზაფხულს, ზაფხულის დროს.

аьхкē й, й (-нан, аьхкенна, -нō, -нē; -наш) ზაფხული; аьккē яккха ზაფხულის გატარება.

аьхна[1] *ზედს.* ნოყიერი, მაწიერი; аьхна хийла შეგერგოს! შეგერგოთ!

аьхна[2] *ā̄ха-ს ნამყო დროის მიმღ.* 1. მომხვნელი; 2. მოხნული.

аьхьна, аьхьнарг *ахьа-ს ნამყო დროის მიმღ.* 1. დამფქველი; 2. დაფქული.

аьчка, аьчканиг *ზედს.* რკინისა.

аьшкал б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) აქანდაზი.

аьшнаш|дан (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* გამოჯავრება (აჯავრებს), ლრეჯა, გაცინვა.

аьшпаш б (аьшпийн, -на, -а, -ка) *მხოლოდ მრ-ში* ტყუილი.

аьшпашбуттург *მიმღ.* მატყუარა, ცრუ.

Б

баа (боу, биира, биъна, буур бу) *ob.* даа.

бāб|а й, б (-ин, -ина, -ас, -ē; -наш) 1. დედაკაცი; 2. *ბავშვ.* ბებია.

бага[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფიჭვი; баган-хьун ფიჭვნარი, ფიჭვის ტყე.

баѓа[2] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) პირი.

бага[3] (богу, бегира, бегна) *ob.* дага[2].

*__бāга__ (бōгу, бēгира, баьгна) *ob.* дāга.

багалēяр *მასდ.* ყბედობა, ლაქლაქი; ლანძღვა, გინება; ღრენა, ბუზღუნი.

*__багар|бан__ (-бо, -бира, -бина, -бер||-биир бу) *ob.* дагардан.

багахь *ზმნ.* 1. პირში; 2. ზეპირად.

*__бāгō__ (бāгабо, бāгийра, бāгийна) *ob.* дāгō.

бад й, й (бēдан, бēдана, бēдō, бēдē; бēдаш) იხვი.

*__бада__ (боду, бедира, бедда) *ob.* дада.

*__бадō__ (бадабо, бадийра, бадийна) *ob.* дадō.

бажа б (бежан, бежана, бежō, бежē) ჯოგი; ნახირი.

бāж|а[1] в, б (-ин, -ина, -ас, -анē; -наш) ქვისლი.

бāж|а[2] й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ორკაპი, რქიანა.

*__бāжа__[3] (бēжа, бēжира, баьжна) *ob.* дāжа.

*__бāжō__ (бāжабо, бāжийра, бāжийна) *ob.* дāжō.

база д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნაძვი.

*__бāза__ (бōзу, бēзира, баьзна) *ob.* дāза.

*__баз|бан__ (-бо, -бира, -бина, -бер||-биир бу) *ob.* даздан.

*__бāзō__ (бāзабо, бāзийра, бāзийна) *ob.* дазō.

бай б, б (бēн, бēна, бēнō, байга; беш) 1. მდელო, მდელობი; 2. ყამირი, ნასვენი მიწა.

*__байа__ (бойу, байъира, байъина) *ob.* дайа.

*__бай|бан__ (-бо, -бира, -бина, -бер||-биир бу) *ob.* дайдан.

байлахь|диса (-дуьсу, -дисира, -дисна) დაობლება (ობლდება), ობლად დარჩენა.

*__байлахьдиснарг__ *მიმღ.* დაობლებული.

*__байлла__ *ob.* дайлла.

баймакх б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) დიდი ზომის ფეხი.

*__байн__[1] *ob.* дайн[1]

байн[2] *ზედს.* ობლისა.

*__байна, байнарг__ *ob.* дайна.

байракх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) დროშა, ბაირაღი.

байт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ლექსი, ბაიათი..

байтамал-яI *შორისდ., გამოხატავს წუხილს, სინანულს, სიბრალულს:* ოი, ვაი.

байтōгIи й, й (-н, -на, -но, -га; байтōгIеш) მდელობიანი ველი, ხეობა.

*__баккха__ (боккху, баькххира, баькххина) *ob.* даккха.

баккхал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბაკალეა, საბაყლო საქონელი.

*__баккхий__ *ზედს.* ხანდაზმულები, უფროსები, დიდები; баккхий нах მოხუცები.

*__баккхийчушха__ *ზმნ.* ბებრულად.

баккъал *ზმნ.* მართლა, ნამდვილად, სერიოზულად.

*__бакха__ (бекха, бекхира, бекхна) *ob.* дакха.

*__бакхō__ (бакхабо, бакхийра, бакхийна) *ob.* дакхō[1].

бакъ *შორისდ.* ჰო, მართლა.

*__бакъ|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* მართლება (ამართლებს), გამართლება; დადასტურება, დამოწმება, დამტკიცება.

*__бакъдац__ მართალი არ არის, ტყუილია. бакдац и? მართალი არ არის? ტყუილია?

*__бакъдерг__ *მიმღ.* ნამდვილი, ჭეშმარიტი.

*__бакъдолу__ *ob.* бакъдерг

*__бакъду__ მართალია, მართალი არის; бакъ дуй и? ეს მართალია?

бакъē й, й (-нан, бакъенна, -нō, -нē; -наш) კარგი პირი *(ქსოვილის, ტანსაცმლის...).*

бакъ|лēн (-лōь, -лийра, -лийна) *გრდუვ.* სიმართლის თქმა (ამბობს).

бакъō[1] й, й (-нан, бакъонна, -нō, нē; -наш) წესი, რიგი; უფლება.

*__бакъō__[2] (бакъабо, бакъийра, бакъийна, бакъор) *ob.* дакъō.

бакъōцахилар *მასდ.* უკანონობა; უუფლებობა.

бакъахьāра, бакъахьарниг *ზედს.* სწორი, წესიერი; უტყუარი, უეჭ-

ველი, ნაღდი; ზრდილი, თავდაჭერილი.

бал б, д (бōлан, бōлана, бōлō, бōлē; баьлнаш) კონი, წრე, ხელი *(თამაშში...)*.

*__бала__[1] (ла, балира, белла, лер||лийр бу) *იხ.* дала[1].

*__бала__[2] (ло, белира, белла, лур) *იხ.* дала[2].

бāла[1] б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დარდი, მწუხარება, ჯავრი; ტანჯვა, განსაცდელი.

*__бāла__[2] (бōлу, бēлира, баьлла, баьр||бер бу) *იხ.* дāла.

балам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შემაღლებული ადგილი, ბორცვი, გორაკი.

бāлахьēгар *მასდ.* ტანჯვა, წვალება, წამება.

балг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მიწავაშლა.

балд|а д, д (-ин, -ина, ō, -ē; -аш) ტუჩი, ბაგე; ლაში.

балл й, й (боллан, боллана, боллō, боллē; баьллаш) ალუბალი, ალუბლის ხე; боллō заза датIадо бIаьста ბალი გაზაფხულზე ყვავილობს.

*__балла__ (боллу, баьллира, баьллина) *იხ.* далла[2].

*__баллалц__ *იხ.* даллалц[1.2].

*__баллō__ (баллабо, баллийра, баллийна) *იხ.* даллō.

*__бāлō__ (бāлабо, бāлийра, бāлийна) *იხ.* дāлō.

бāлоз б, б (балōзан, -на, балōзō, балōзē; балōзаш) ცვილი, თაფლის სანთელი.

балха *ზმნ.* სამუშაოდ, სამუშაოზე.

*__балхō__ (балхабо, балхийра, балхийна) *იხ.* далхō.

*__бамб|а__ б, б (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ბამბა; бамбалēлор მებამბეობა.

*__бан__ (бо, бира, бина, бер||бийр бу) *იხ.* дан.

*__бāн__[1] (бōгIу, беара, беана) *იხ.* дāн[1].

*__бāн__[2] (бахьа, беара, беана) *იხ.* дāн[2].

*__бāн__[3] (бов, байра, байна, бовр бу) *იხ.* дāн[3].

*__бāн__[4] (бāн, байра, байна) *იხ.* дāн[4].

бāни (-н, -на, -нō, бāнē; бāнēш) აბანო.

*__баō__ (бабо, баийра, баийна) *იხ.* даō.

баппā д, д (-н, -на, -нō, -га; баппаш) ბაბუაწვერა.

*__бāра__ (бōру, бēрира, бēрина) *იხ.* дāра.

бāрам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ზომა; მოცულობა, ტევადობა.

баргол й, й (баргōлан, баргōлана, баргōлō, баргōлē; баргōлаш) დუშაყი; ბორკილი, ხუნდი.

*__баржа__[1] (баьржа, баьржира, баьржина) *იხ.* даржа.

*__баржō__ (баржабо, баржийра, баржийна) *იხ.* даржō.

барз б, д (борзан, борзана, борзō, борзē; баьрзанаш) ბორცვი; ყორღანი; ბექი, სერი; ყორე, ბორცვი.

барзакъ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ზედა სამოსი, ზედა ტანსაცმელი.

барзах *ზმნ.* მგლურად.

баркалл|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მადლობა.

бāрол й, й (бāрōлан, бāрōлана, бāрōлō, бāрōлē; бāрōлаш) სათოფური, სათოფე.

*__барста__ (берста, берстира, берстина) *იხ.* дарста.

*__барстō__ (барстабо, барстийра, барстийна) *იხ.* дарстō.

барт[1] б, б (бертан, бартана, бартō, бартē; берташ) პირობა, შეთანხმება.

барт[2] б, д (бертан, бартана, бартō, бартē; берташ) პირი, ბაგე; ტუჩები.

барта *ზმნ.* ზეპირად.

бартбеттар *მასდ.* ლანძღვა, გინება.

бартхаттар *მასდ.* დაკითხვა, ჩვენების ჩამორთმევა.

бартхō в, й; б (-чун, чунна, -чō, -чуьнга; бартхой) მოკავშირე.

бартцахилар *მასდ.* შეუთანხმებლობა, მოურიგებლობა.

бархI (-анан, -анна, -аммō, -аннē; -аннаш) *რიცხვ.* რვა; бархI-бархI რვა-რვა; бархIазза რვაჯერ; бархIазлагIа; бархIалгIа მერვე; бархIанча *მანქ.* რვიანი; бархIбIаьрг *მანქ.* რვიანი.

барч б, д (баьрчан, баьрчана, баьрчō, баьрчē; баьрчнаш) 1. ტომრის პირი, მოსაკრავი ადგილი; 2. საპატიო სტუმრის ადგილი *(ოთახში, მაგიდასთან)*.

*__баса|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაუფერულება (აუფერულებს).

*__баса|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр|| -дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გახუნება (ხუნდება), გამოხუნება.

*__баса|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაუფერულება (აუფერულებს ხოლმე).

*__баса|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გახუნება (ხუნდება).

*__баса|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გახუნება (ხუნდება).

басар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) საღებავი; басардāла ფერის გამოცვლა.

басе й, й (-нан, басенна, -нō, -нē; -наш) ფერდობი, კალთა *(მთის)*.

басм|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -еш) ჩითი.

*__бассō__ (бассабо, бассийра, бас-

сийна) იხ. дассō.

*баста (босту, баьстира, баьтина) იხ. даьста[2].

бат й, й (бетан, бетана, бетō, бетē; батош) პირი, ბაგე, ღინგი.

*бата (бета, бетира, бетта) იხ. дата.

*бāта (бōту, бēтира, баьтта) იხ. дāта.

бат-баттахь *ზმნ.* ყოველთვიურად.

*батō (батабо, батийра, батийна) იხ. датō[1].

*батта (ботту, беттира, беттина) იხ. датта.

баттам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) თუნგი *(სპილენძისა).*

*бāтIа (бēтIа, бēтIира, баьттIа) იხ. дāтIа.

*бāтIō (бāтIабо, бāтIийра, бāтIийна) იხ. дāтIō.

*баха[1] (бōьду, бахара, бахна, гIор||гIур бу) იხ. даха[1].

*баха[2] (беха, бехира, бехна) იხ. даха[2].

*бāха[1] (бēха, бēхира, баьхна) იხ. дāха[1].

*бāха[2] (бōху, бēхира, баьхна) იხ. дāха[2].

бāха[3] (бōху, бēхира, баьхна) ლაპარაკი (ლაპარაკობს).

бāхам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მეურნეობა; ქონება.

бāхам|дā в, й; б (-дēн, -дēна, -дас, -дēга; -дай) პატრონი, მეპატრონე; მფლობელი.

бāхархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; бāхархой) მკვიდრი; მოქალაქე; მცხოვრები, მოსახლე; ბინადარი; მოსახლეობა (*მხოლოდ მრ -ში*); бахархойн синан цIарах ერთ სულ მოსახლეზე; იხ. вāхархō.

*бах|бан (-бо, -бира, -бина) იხ. дахдан.

*бахка[1] (бехка, бехкира, бехкина) იხ. дахка[2].

*бахка[2] (бохку, бехкира, бехкина) იხ. дахка[3].

*бахка[3] (бохку, баьхкира, баьхкина) იხ. дахка[4,5].

*бахка[4] (бōгIу, баьхкира, баьхкина) იხ. дахка[6].

*бахка|бала[1] (-ло, -белира, -белла, -лур) *გრდუვ.* 1. *бахка*[1,2] *-ის პოტენც.* 2. ლპობა(ლპება), დალპობა.

*бахкō[1] (бахкабо, бахкийра, бахкийна) იხ. дахкō[1].

*бахкō[2] (бахкабо, бахкийра, бахкийна) იხ. дахкō[2].

*бахō (бахабо, бахийра, бахийна) იხ. дахō.

*бāхō (бāхабо, бāхийра, бāхийна) იხ. дāхō.

бахтар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) თასმა; ღვედი.

*бахьа[1] (баьхьа, баьхьира, баьхьна) იხ. дахьа[1].

*бахьа[2] (хьо, баьхьира, баьхьна, хьор) იხ. дахьа[2].

бахьан|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მიზეზი, საბაბი.

бахьанē, бахьанēниг *ზედს.* მიზეზობრივი.

*бахьō (бахьабо, бахьийра, бахьийна) იხ. дахьō.

*бац იხ. дац.

*бāца (бōцу, бēцира, баьцна) იხ. дāца.

*бацбала იხ. дацдала.

*бац|бан (-бо, -бира, -бина, -бер|| -бийр бу) იხ. дацдан.

бāцō[1] в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; бāцой) წოვა-თუში.

*бāцō[2] (бāцабо, бāцийра, бāцийна) იხ. дāцō.

бāцошха *ზმნ.* წოვა-თუშურად.

*баша (беша, бешира, бешна) იხ. даша.

*бāша[1] (бēша, бēшира, баьшна) იხ. дāша[1].

*бāша[2] (бōшу, бēшира, баьшна) იხ. дāша[2].

башлакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ყაბალახი, ჩაბალახი.

баш|лам б, д (-лōман, -лōмана, -лōмō, -лōмē; -лаьмнаш) თოვლიანი მთა; მუდმივი თოვლით დაფარული მწვერვალი.

башмакх й, й (-ан, -на, -ō, -е; -аш) ფეხსაცმელი.

*башō (башабо, башийра, башийна) იხ. дашō[1].

башха 1. *ზედს.* შესანიშნავი, ჩინებული; განსაკუთრებული, გამორჩეული; башха-башха ნაირგვაროვანი, სხვადასხვაგვარი; 2. *ზმნ.* შესანიშნავად, ჩინებულად, განსაკუთრებით, გამორჩევით.

башхалла სხვაობა, განსხვავება; თავისებურება.

баI б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; баьIаш) *ბოტ.* ბირკავა, ბირკა; სანთურა.

*баIа (боIу, баьIира, баьIна) იხ. даIа.

баIар б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ძეხვი *(გულ-ღვიძლის, ბრინჯისა და ხახვის ფარშიანი).*

баьпказавод й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) პურის ქარხანა.

*баьржина, баьржинарг იხ. даьржина.

*баьсса, баьссаниг იხ. даьсса.

баьхьа б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნიჩაბი.

баьццара *ზედს.* მწვანე.

баьццарō *ზედს.* მომწვანო.

баьчча в, й; б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბელადი, მხედართმთავარი, წინამძღოლი, მეთაური.

***бē а** *იხ.* дē а.

***беамма** *იხ.* деамма.

***беана, беанарг** *იხ.* деана.

***бēга** (бēга, бийгира, бегна) *იხ.* дēга.

бēгаш б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხუმრობა, ოხუნჯობა.

бēгашē *ზედს.* სახუმარო, სალაღობო; სამასხარაო.

бēгашена *ზმნს.* ხუმრობით.

***бēгō** (бēгабо, бēгийра, бēгийна) *იხ.* дēгō.

бēгIийла *იხ.* бIēгIийла.

бедар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ტანსაცმელი, ტანისამოსი, სამოსი, სამოსელი.

***бедда** *იხ.* дедда.

бежан|а д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვი, საქონელი; бежанан жижиг საქონლის ხორცი.

беж|Iу в, й; б (-Iуьнан, -Iуьнна, -Iуьнō, -Iуьнē; -Iуй) მწყემსი *(მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვისა)*.

без й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კორძი, სიმსივნე.

***беза** *იხ.* деза.

***бēза** (бēза, бийзира, безна) *იხ.* дēза[1].

бēзам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სიყვარული, ტრფობა; სიმპათია; მიდრეკილება, სწრაფვა.

бēзамана *ზმნს.* სახსოვრად.

бēзамбāр *მსდ.* იმედის გაცრუება; გულის გატეხა, რწმენის დაკარგვა.

бēзамē, бēзамēниг *ზედს.* სიმპათიური; მიმზიდველი, დიდებული; სასიამოვნო, თავაზიანი.

***безийра, безийраниг** *იხ.* дезийра.

***безткъа** *იხ.* дезткъа.

***бейтта** *იხ.* дейтта.

***бēка** (бēка, бийкира, бекна) *იხ.* дēка.

***бēкō** (бēкабо, бēкийра, бēкийна) *იხ.* дēкō.

бекх й, й (бēкхан, бēкхана, бēкхō, бēкхē; бēкхаш) ტყაპუჭი.

***бēкха** (бōькху, бийкхира, бекхна) *იხ.* дēкха.

бēкхам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) გასწორება; ანგარიშის გასწორება; სასჯელი; შურისგება; бēкхамхō შურისმგებელი, შურისმაძიებელი.

бекъа[1] й, й (бокъан, бокъана, бокъō, бокъē; бокъий) კვიცი.

***бекъа**[2] *იხ.* декъа.

***бēкъа** (бōькъу, бийкъира, бекъна) *იხ.* дēкъа.

бел й, й (бēлан, бēлана, бēлō, бēлē; бēлаш) ბარი *(რკინის სამეურნეო იარაღი)*.

***бēла** (бōьлу, бийлира, бийлина) *იხ.* дēла[2].

бēлам б (-ан, -на, -ō, -ē) სიცილი.

бēламē, бēламēниг *ზედს.* სასაცილო.

***белахь** (ду *ზმნის პირობითი კილო:* თუ არის) *იხ.* делахь.

***белла** (боьллу, биллира, биллина) *იხ.* делла.

***бēло** (бēлабо, бēлийра, бēлийна) *იხ.* дēло.

***белха** (боьлху, билхира, билхина) *იხ.* делха.

белхаза 1. *ზედს.* უმუშევარი; 2. *ზმნს.* უმუშევრად; белхазалла უმუშევრობა.

белхазхō в,й; б უმუშევარი.

белхалō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; белхалой) მუშა, მუშაკი, მომუშავე.

белхахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; белхахой) მუშაკი, მომუშავე; Iилманан белхахō მეცნიერ-მუშაკი.

белхи б, б (-н, -на, -нō, белхē; белхеш) შველა, დახმარება, ნადი, მამითადი.

***белхō** (белхабо, белхийра, белхийна) *იხ.* делхō.

белхьам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. საფენი, სალბუნი; 2. გიფსი; белхьам билла გიფსის დადება.

белш й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მხარი; მხარ-ბეჭი.

бен б, б (бēнан, -на, бēнō, бēнē; бēнаш) ბუდე.

***бēн**[1] (бōь, бийра, бийна) *იხ.* дēн[2,3].

бēн[2] *ზმნს.* მხოლოდ, მარტო.

бēндōцу, бēндōцург *მიმღ.* უმნიშვნელო, წვრილმანი.

бēндōцуш *აბსოლ.* უხალისოდ, გულგრილად.

бēпиг д, д (баьпган, баьпгана, баьпгō, баьпгē; баьпгаш) პური *(ხორბლისა, ქერისა)*.

бер д, д (бēран, бēрана, бēрō, бēрē; бēраш) ბავშვი, ყმაწვილი; შვილი, ყრმა, ჩვილი; бēрийн ბავშვური; ბავშვისა, ყრმისა.

бера б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) წისქვილის ბორბალი; მქნევარა.

бēралл|а д (-ин, -ина, -ō, -ē) ბავშვობა, ყრმობა.

бēрам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მარილწყალი, მწნილის წვენი; წათხი; ცხარე საწებელი.

бēрах *ზმნს.* ბავშვურად.

бēрахь *ზმნს.* ბავშვობაში, ბავშვობისას; ყრმობაში, ყრმობისას.

берг[1] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ფლოქვი.

***берг**[2] *მიმღ.* არსებული.

берд б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნაპირი, ფლატე.

бēрē в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; бēреш) ცხენოსანი, მხედარი; ჯიგითი; бēрийн ცხენოსნისა, ცხენოსნური, მხედრული.

***берза** (боьрзу, бирзира, бирзина) *იხ.* дерза.

***берзина** *იხ.* дерзина.

***берзō** (берзабо, берзийра, берзийна) *იხ.* дерзō.

беркат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სიუხვე, ბარაქა, დოვლათი; შეძლება, სიმდიდრე.

беркатē, беркатēниг *ზედს.* ბარაქიანი, უხვი, დოვლათიანი.

беркъа, беркъаниг *ზედს.* დახეული, დაგლეჯილი; ცუდად *(ღარიბულად)* ჩაცმული.

бēрōза, бēрōзаниг *ზედს.* ჭრელი *(ითქმის ფრინველებზე).*

***берстана, берстанниг** *იხ.* дерстана.

***берта|дāлō** (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ.* დარწმუნება (არწმუნებს), დაყოლიება, დათანხმება, დაჯერება.

***берта|дāн** (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* შერიგება(რიგდება), მორიგება, შეთანხმება.

***берта|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* შერიგება(ურიგდება), მორიგება, შეთანხმება.

бертаза *ზმნ.* ძალად, ძალით, იძულებით, ძალდატანებით.

бертал *ზმნ.* პირქვე.

бертахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; бертахой) შეთქმული.

бертахь *ზმნ.* თანხმობაში, კავშირში; მეგობრულად.

бертиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ყელი *(ჭურჭლისა)*; ყელი *(ჩექმისა და მისთ.).*

берхIитта *რიცხვ.* თვრამეტი; берхIиттаза თვრამეტჯერ; берхIиттазлагIа მეთვრამეტეჯერ; берхIитталгIа მეთვრამეტე.

берч й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კოჟრი, კორძი, კოჟიჟი.

беса *ზედს.* ფერმიხდილი, ფერმკრთალი; უფერო, უფერული.

бес-бесар *ზედს.* ფერად-ფერადი, ნაირფერი; სხვადასხვაგვარი.

бесни й, й (-н, -на, -нō, -га; беснеш) ლოყა.

бесō, бесōниг *ზედს.* ოდნავ ფერმიხდილი, ფერმკრთალი.

***беста** (беста, бистира, бистина) *იხ.* деста.

***бестō** *იხ.* дестō.

***бет-беттан, бет-беттаниг** *ზედს.* ყოველთვიური.

***бетта**[1] (бетта, биттира, биттина) *იხ.* детта[1].

***бетта**[2] (бетта, биттира, биттина) *იხ.* детта[2].

беттан *ზედს.* მთვარისა, მთვარიანი; ერთი თვისა, თვიური.

***бēха**[1] (бōьху, бийхира, бехна) *იხ.* дēха[1].

***бēха**[2] *იხ.* дēха[2].

***бех|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გასვრა (ისვრება), თხუპნა, თითხნა.

***бех|дан** (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* გასვრა (სვრის), თხუპნა , თითხნა; გატეხა *(სახელისა).*

бехк б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მოვალეობა; ბრალი, დანაშაული.

***бехка**[1] (боьхку, бихкира, бихкина) *იხ.* дехка[1].

***бехка**[2] *იხ.* дехка[2].

бехказа *ზედს.* უბრალო, უდანაშაულო.

***бехказ|даккха** (-доккху, -даькхира, -даькхина) *ობ. მხ.* გამართლება, უდანაშაულოდ ცნობა.

***бехказ|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გამართლება (მართლდება); თავის მართლება (თავს იმართლებს).

***бехказ|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გამართლება (ამართლებს).

***бехказ|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გამართლება (მართლდება ხოლმე); თავის მართლება.

***бехказ|довла** (-ловлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გამართლება (მართლდება), თავის მართლება..

бехказлō й, й (-нан, бехказлонна, -нō, -нē; -наш) გამართლება; გასამართლებელი (გამამართლებელი) მიზეზი.

бехкбаккхар *მასდ.* 1. გაკიცხვა; 2. საყვედური, სამდურავი.

бехкберг, бехкболу *მიმღ.* დამნაშავე, ბრალეული.

бехкбōцу, бехкбōцург *მიმღ.* უდანაშაულო, უბრალო.

бехкē *ზედს.* დამნაშავე.

***бехкēдийриг** *მიმღ.* 1. მბრალმდებელი; 2. ბრალდებული.

***бехха** *იხ.* дехха.

бехчалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ძველმანი, ძონძი; *იგივეა, რაც* **тIелхиг.**

***бēхьа** (бēхьа, бийхьира, бехьна) *იხ.* дēхьа[1].

бēцан-пхьид й,й (-ан, -ана, -ō, -ē; -арчий) გომბეშო.

беш[1] й, й (бēшан, бēшана, бēшō, бēшē; бошмаш) ბაღი; стōьмийн беш ხეხილის ბაღი; бēрийн беш საბავშვო ბაღი.

***бēша**[1] (бōьшу, бийшира, бешна) *იხ.* дēша.

бēша[2] *ზმნ.* ბაღისკენ, ბაღში *(გამოხატავს მიმართულებას).*

бēшахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; бешахой) მებაღე.

*__бига__ (буьгу, бигира, бигна) *იხ.* дига.

*__бижа__ (буьжу, бижира, бижна) *იხ.* дижа.

*__бижō__ (бижабо, бижийра, бижийна) *იხ.* дижō.

*__бийгIа__ (буьйгIу, бийгIира, бийгIина) *იხ.* дийгIа.

*__бийла__ (буьйлу, бийлира, бийлина) *იხ.* дийла.

*__бийна, бийнарг__ *იხ.* дийна^2.

*__бийца__ (буьйцу, бийцира, бийцина) *იხ.* дийца.

*__бийша__ (буьйшу, бийшира, бийшина) *იხ.* дийша.

*__бийшō__ (бийшабо, бийшийра, бийшийна) *იხ.* дийшō.

*__била__ (буьлу, билира, билина) *იხ.* дила.

__билгала__ *ზედს.* განსაზღვრული, გარკვეული, დაზუსტებული.

*__билгал|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. შენიშვნა (შენიშნავს), შემჩნევა, ყურადღების მიქცევა; 2. განსაზღვრა, გარკვევა, დადგენა.

*__билгал|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* განსაზღვრა (ისაზღვრება), გარკვევა.

*__билгал|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1. შენიშვნა (შენიშნავს), შემჩნევა; 2. განსაზღვრა, გარკვევა, დადგენა.

*__билгал|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. შენიშვნა (შენიშნავს ხოლმე), შემჩნევა; 2. განსაზღვრა, გარკვევა, დადგენა.

*__билгал|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* განსაზღვრა (ისაზღვრება ხოლმე), გარკვევა.

*__билгал|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* განსაზღვრა (ისაზღვრება), გარკვევა.

__билгалдōцу, билгалдōцург__ *მიმღ.* გაურკვეველი, განუსაზღვრელი.

__билгалза, билгалзаниг__ *ზედს.* გაურკვეველი, განუსაზღვრელი.

__билгалō__ й, й (-нан, -нна, -нō, -ē; -наш) 1. ნიშანი, ნიშან-თვისება; 2. აღნიშვნა, ჩანიშვნა; ნაჭდევი, ჭდე.

__билггал__ *ზმნს.* ზუსტად, სწორედ; გარკვევით; უეჭველად, ნამდვილად.

*__билла__ (буьллу, биллира, биллина) *იხ.* дилла.

*__биллана__ *იხ.* диллана.

__билтIиг__ в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) დოყლაპია, პირღია.

__бирдолаг__ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ღამურა.

*__биса__ (буьсу, бисира, бисна) *იხ.* диса.

*__бисса__ (буьссу, биссира, биссина) *იხ.* дисса.

*__биссō__ (биссабо, биссийра, биссийна) *იხ.* диссō

*__бист__ *იხ.* дист.

__биста__: __биста кхаччалц__ -მდე *თანდებულიანი ზმნს.* суьйренга биста кхаччалц საღამომდე, თითქმის საღამომდე.

*__бита__ (буьту, битира, битина) *იხ.* дита.

__битам__ б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შთაბეჭდილება; бēраллин битам ბავშვობის შთაბეჭდილება.

__битамē__ *ზედს.* მგრძნობიარე, შთაბეჭდილებიანი.

*__битта__ (буьтту, биттира, биттина) *იხ.* дитта.

*__биц|бан__ (-бо, -бира, -бина) *იხ.* дицдан.

*__бицлурбōцу, бицлурбōцург__ *იხ.* дицлурдōцу.

*__бичахьāна__ *იხ.* дичахьāна.

*__биъ__ *იხ.* диъ.

__бō__ д, д (-н, -на, -нō, -га; бай) ობოლი; байлахь диса დაობლება.

*__бовда__ (бовду, бевдира, бевдда) *იხ.* довда.

*__бов|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაყრა, *(ოჯახისაგან)* გამოყოფა.

*__бов|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაყრა, *(ოჯახისაგან)* გამოყოფა.

*__бов|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაყრა, *(ოჯახისაგან)* გამოყოფა.

*__бов|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) გაყრა, *(ოჯახისაგან)* გამოყოფა.

*__бов|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -девр||-девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაყრა, *(ოჯახისაგან)* გამოყოფა.

*__бовза__ (бевза, бевзира, бевзина) *იხ.* довза.

*__бовла__ (бовлу, бевлира, бевлла, бевр||бевр бу) *იხ.* довла.

*__бовха, бовханиг__ *იხ.* довха.

__бог__ й, й (бōган, бōгана, бōгō, бōгē; боьгнаш) კოპი; ბურცი.

__бōга__ д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჯამი, ღრმა თეფში.

*__бōгIа__ (бӯгIу, буьйгIира, боьгIна) *იხ.* догIа^2.

__бод__ б, б (бедан, бедана, бедō, бедē; бедаш) ცომი.

__бōда__ б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -ш) ბნელი, წყვდიადი; სიბნელე, ბურუსი, ბინდი.

__бōданē, бōданēниг__ *ზედს.* ბნელი, ბნელით მოცული, უკუნი, პირქუში; *გადატ.* უმეცრება, სიბნელე.

__бōдашкахь__ *ზმნს.* სიბნელეში, ბნელში.

__бож__ й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; бежалой) ვაცი, ბოტი, მამალი თხა.

бо̄жа[1] в, б (-нан, -нна, -но̄, -нē; -рий) კაცი, მამაკაცი, ვაჟკაცი.

***бо̄жа**[2] (бӯжу, буьйжира, боьжна) *იხ.* до̄жа.

бо̄жа|бер д, д (-бēран, -бēрана, -бēро̄, -бēрē; -бēраш) ბიჭი, ბიჭუნა.

божал д, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) თავლა, საჯინიბო, ბოსელი, გომი, გომური, ფარეხი.

***бо̄жо̄** (бо̄жабо, бо̄жийра, бо̄жийна) *იხ.* до̄жо̄.

боз д, д (бо̄ьзан, бо̄ьзана, бо̄ьзо̄, бо̄ьзē; бо̄ьзаш) ნარმა.

***бо̄за** (бӯзу, буьйзира, боьзна) *იხ.* до̄за[2].

бозбуунч|а в, й; б (-ин, -ина, -о̄, -ē; -аш) გრძნეული, ჯადოქარი; ილუზიონისტი.

бозбуунчалла д ჯადოსნობა, ჯადოქრობა.

бой й, й (-нан, -нна, -но̄, -нē; -наш) 1. ბადე, სათხეველი; 2. მაქმანი, არშია, ტიული; 3. შალი, მოსახვევი.

***боккха** *იხ.* доккха.

***боккхо̄, боккхо̄ниг** *იხ.* доккхо̄.

боккъалла *ზმნ.* სერიოზულად.

бокх б, б (бо̄кхан, бо̄кхана, бо̄кхо̄, бо̄кхē; боькхнаш) ფისი.

бол б, б (белан, белана, бело̄, белē; белаш) მინდი.

***бо̄ла** (бӯлу, буьйлира, боьлла) *იხ.* до̄ла[2].

болам б, б (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) მხარი, მხარ-ბეჭი.

бо̄лам б, б (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) მოძრაობა, მიმოსვლა.

бо̄лар *მასდ.* 1. სიარული, სვლა; бо̄лар дан ნაბიჯით სვლა; 2. ტემპი *(მუშაობისას).*

бо̄ларехь *ზმნ.* ნაბიჯით.

бо̄лат д, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) ფოლადი, ჯავარდენი.

***болла** (буллу, боьллира, боьллина) *იხ.* долла[1].

***бо̄ло̄** (бо̄лабо, бо̄лийра, бо̄лийна) *იხ.* до̄ло̄.

болх б, б (белхан, балхана, балхо̄, балхē; белхаш) მუშაობა, სამუშაო.

***бо̄н** (бо̄, бойра, бойна) *გრდმ.* ნგრევა(ანგრევს), ტეხა, მტვრევა, მსხვრევა; *იხ.* до̄н.

бо̄ра, бо̄раниг *ზედს.* წაბლისფერი, წაბლა; მურა.

***бо̄раха** *იხ.* до̄раха.

боргӀал й, й (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) მამალი.

бордаха *ზედს.* ჭრელი. бордахалла й ჭრელი ფერი *(ჯიში ძროხებისა).*

борз й, й (берзан, барзана, барзо̄, барзē; берзалой) მგელი; берзан кӀēза მგლის ლეკვი.

борз-морзах б, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) მარწუხი.

борц б, д (берцан, берцана, берцо̄, берцē; берцаш) ფეტვი.

борш й, й (бершан, баршана, баршо̄, баршē; бершалой) მოზვერი.

боршам б, б (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) 1. პანელი *(სახლის ქვედა ნაწილის მუქი ფერი);* 2. თიხისა და ქვიშის თხევადი ნარევი მიწის იატაკის მოსაპრიალებლად.

бос б, д (бесан, басна, басо̄, басē; беснаш) ფერი.

босбуург й, й (-ан, -ана, -о̄, -ē; -аш) მუწუკი, ხუწუწი; ფერიმჭამელა.

***босса** (буссу, боьссира, боьссина) *იხ.* досса.

***боссо̄** (боссабо, боссийра, боссийна) *იხ.* доссо̄.

ботт й, й (беттан, баттана, батто̄, баттē; баттарчий) 1. ქარქაში, ფუტლარი, ბუდე; 2. კოლოფი; 3. გვირგვინი *(კბილისა).*

***ботта** (бутту, боьттира, боьттина) *იხ.* дотта.

***бо̄ха** (бӯху, буьйхира, боьхна) *იხ.* до̄ха.

бо̄хам б, б (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) 1. უბედურება; 2. უსიამოვნება; 3. არევა, აწეწვა; 4. განადგურება, აოხრება, დაქცევა.

***бох|бала** (-ло, -белира, -белла, -лур) *იხ.* дохдала.

***бох|бан** (-бо, -бира, -бина, -бер||-бийр бу) *იხ.* дохдан.

***бохка** (бухку, боьхкира, боьхкина) *იხ.* дохка[2].

***бо̄хо̄** (бо̄хабо, бо̄хийра, бо̄хийна) *იხ.* до̄хо̄.

бохч|а д, д (-ин, -ина, -ано̄, -анē; -анаш) 1. საფულე; 2. ქსოვილის ჩანთა.

бохь б, д (-ан, -ана, -о̄, -ē; баххьаш) მწვერვალი, კენწერო, წვერი, თავი; რაიმის ზედა ნაწილი.

***бо̄ца** *იხ.* до̄ца.

***бо̄цо̄, бо̄цо̄ниг** *იხ.* до̄цо̄.

бо̄чабӀāр|а д, д (-ин, -ина, -о̄, -ē; -аш) კაკალი, ნიგოზი.

боштō й, й (-нан, боштонна, -но̄, -нē; -наш) ერთი წლის დაკოდილი თხა, ვაცი.

бошхап д, д (бошхēпан, бошхēпана, бошхēпо̄, бошхēпē; бошхēпаш) თეფში.

бо̄ь б, д (-н, -на, -но̄, -нē; боьш) მთის ნიორი.

***бо̄ьжиг|дāла** (-до̄лу, -дēлира, даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუ., სუბ. მხ.* დაბრეცა (იბრიცება), დაათრაკება (აფრაკდება).

бо̄ьлак й, й (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) კორომი.

боьлкъазар д, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) თხუნელა.

боьлл|а й, й (-ин, -ина, -о̄, -ē; -аш) სხვაობა, განსხვავება.

бōьмаша *ზედს.* ყავისფერი, მიხაკისფერი.

бōьра б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ხრამი, ღრანტე, ღელე, ხევი, ღარტაფი.

боьрша *ზედს.* მამრობითი სქესის მქონე; боьрша стаг კაცი, მამაკაცი; боьрша бер მამრობითი სქესის ბავშვი.

бōьха 1. *ზედს.* ჭუჭყიანი, უსუფთაო, ბინძური; 2. *ზმნს.* ჭუჭყიანად, უსუფთაოდ, ბინძურად.

бōьхō, бōьхōниг *ზედს.* ოდნავ ჭუჭყიანი, უსუფთაო, ბინძური.

***боьххьē|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. მწვერვალზე *(კენწეროზე)* ატანა(ააქვს) აყვანა; 2.*გადატ.* ამაღლება, განდიდება.

***боьххьē|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. მწვერვალზე *(კენწეროზე)* ასვლა (ადის), აზიდვა; 2. ამაღლება (მაღლდება), განდიდება.

***боьххьē|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1.მწვერვალზე *(კენწეროზე)* ატანა(ააქვს), აყვანა; 2. *გადატ.* ამაღლება (ამაღლებს), განდიდება.

***боьххьē|дийла** (-дуьйлу, -диййлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. მწვერვალზე *(კენწეროზე)* ასვლა (ადის ხოლმე); 2. აწევა, ამაღლება.

***боьххьē|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* მწვერვალზე (კენწეროზე) ასვლა (ადის), ამაღლება.

боьххьēра, боьххьēраниг *ზედს.* 1. წვერისა, კენწეროსი, მწვერვალისა; 2. ზედა.

***бу** * იხ.* ду.

бугIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. *სპორტ.* მოჭიდავე; 2. კამეჩი; 3. ბუღა, კურო, ხარი.

***буза** (бузу, буьзира, буьзна) *იხ.* дуза.

***бузō** (бузабо, бузийра. бузийна) *იხ.* дузō.

буй б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მუშტი, მჯიღი.

буйдōл в, й; б (- ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჯუჯა, ქონდრისკაცი.

букара *ზედს.* კუზიანი, წელში მოხრილი, მოკუზული.

букарō, букарōниг *ზედს.* ოდნავ მოხრილი *(წელში).*

букъ б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; баккъаш) ზურგი; букъан тIум ზურგის ტვინი.

***букъа** (букъу, буькъира, буькъна) *იხ.* дукъа.

***букъ|бала** (-ло, -белира, -белла, -лур) *იხ.* дукъдала.

***букъ|бан** (-бо, -бира, -бина, -бер ||-бийр бу) *იხ.* дукъдан.

букъ|сурт д, д (-суьтран, -суьртана, -суьртō, -суьртē; -суьрташ) ხერხემალი.

букътIебаьлларг *მიმღ.* კუზიანი.

була й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დომბა.

***бӯла** (бӯлу, буьйлира, буьйлина) *იხ.* дӯла.

***булкъ|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* რაკრაკი (რაკრაკებს), ჩუხჩუხი; булкъ -булкъ дар *მასდ.* რაკრაკი.

бумаьштиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ащ) საფულე, პორტმანი.

бумбари й, й (-н, -на, -нō, -га; бумбареш) ბაზი, ონავარი.

бумзи й, й (-н, -на, -нō, -га; бумзеш) ბამბაზია.

бун й, й (буьнан, буьнна, буьнō, буьнē; баннаш) ქოხი, კარავი.

бунтхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; бунтхой) მეამბოხე.

буппIаз в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ბუთხუზა; სქელი და დაბალი ადამიანი.

бурам д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ბორანი; бурамхō მებორნე.

бур-бур|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* ბუზღუნი (ბუზღუნებს), ბურტყუნი.

бургат й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საზამთრო *(პატარა).*

буржал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბორკილი.

буркō й (-нан, бурконна, -нō, -нē) დახუთული ჰაერი, დიდი სიცხე; цIа чохь буркō ю ოთახში დახუთული ჰაერი არის.

буркъаш й *მხოლოდ მხ -ში* სალაფავი.

бурса й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ერთგვარი ბუჩქნარი.

бурӯ д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) ბურღი; бурӯ тōхар ბურღვა.

бурч й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წიწაკა, პილპილი.

буса *ზმნს.* ღამით, ღამე; бус-буса ღამღამობით.

***бӯса** (бӯсу, буьйсира, буьйсина) *იხ.* дӯса.

***буста** (бусту, буьстира, буьстина) *იხ.* дуста.

бустам б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჭრა, თარგვა; бустам баккха ზომის, თარგის აღება.

***бустō** (бустабо, бустийра, бустийна) *იხ.* дустō.

бута|йола (-юōлу, -юьйлира, -йоьлла) *გრდუვ.* გაცოფება (ცოფდება).

***буткъа** *იხ.* дуткъа.

***буткъō, буькъōниг** *იხ.* дуткъō.

бутōлаг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჯმუხი, ჩასკვნილი.

бутт б, д (беттан, баттана, баттō, баттē; беттанаш) 1. მთვარე; 2. თვე; беттаса дōцу буьйса უმთვარო ღამე.

бутӯ *ზედს.* 1. მკვრივი, მტკიცე, მყარი; 2. *გადატ.* ჯმუხი; бутӯлла სიმაგრე, სიმტკიცე; გამძლეობა; бутӯ эрз *ბოტ.* ბამბუკი.

бух б, д (буьхан, буьхана, буьхо̄, буьхē; баххаш) *იხ.* дух; хин бух წყლის ფსკერი.

***буха**[1] *იხ.* духа.

***буха**[2] *თანდ.* ქვეშ, ძირს, დაბლა.

***бӯха** (бӯху,буьйхира, буьхина) *იხ.* дӯха.

***буха|баккха** (-боккху, -баькхира, -баьккхина) *იხ.* духадаккха.

***буха|бала** (-ло, -белира, -белла, -лур) *იха.* духадала.

***буха|ба̄ла** (-бо̄лу, -бēлира, -баьлла, -баьр) *იხ.* духада̄ла.

***буха|бан** (-бо, -бира, -бина, -бер) *იხ.* духадан.

***буха|ба̄н** (-бо̄гIу, -беара, -беана) *იხ.* духада̄н.

***буха|ба̄ра** (-бо̄ру, -бēрира, -берина) *იხ.* духада̄ра.

***буха|баха** (-бо̄ьду, -бахара, -бахна, -гIор||-гIур бу) *იხ.* духадаха.

***буха|ба̄ха** (-бо̄ху, -бēхира, -баьхна) *იხ.* духада̄ха.

***буха|бахка** (-бохку, -бехкира, -бехкина) *იხ.* духадахка.

***буха|берза** (-боьрзу, -бирзира, -бирзина) *იხ.* духадерза.

***буха|берзо̄** (-берзабо, -берзийра, берзийна, -берзор) *იხ.* духадерзо̄.

***буха|бийла** (-буьйлу, -бийлира, -бийлла) *იხ.* духадийла.

***буха|била** (-буьлу, -билира, -билина) *იხ.* бухадила.

***буха|билла** (-буьллу, -биллира, -биллина) *იხ.* духадилла.

***буха|бита** (-буьту, -битира, -битина) *იხ.* духадита.

***буха|битта** (-буьтту, -биттира, -биттина) *იხ.* духадитта.

***буха|бовла** (-бовлу, -бевлира, -бевлла) *იხ.* духадовла.

***буха|бо̄жа** (-бӯжу, -буьйжира, -боьжна) *იხ.* духадо̄жа.

***буха|бохка** (-бухку, -боьхкира, -боьхкина) *იხ.* духадохка[1,2].

***буха|буста** (-бусту, -буьстира, -буьстина) *იხ.* духадуста.

***буха|диса** (-дуьсу, -дисира, -дисна) *გრდუვ.,* *(ქვემოთ, ძირში)* დარჩენა.

***буха|ийза** (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *იხ.* духаийза.

***буха|кēго̄** (-кēгадо, -кēгийра, -кēгийна) *იხ.* духакēго̄.

бухакхаччалц *ზმნს.* ძირამდე, ბოლომდე; ქვემომდე.

***буха|кхолла** (-кхуллу, -кхоьллира, -кхоьллина) *იხ.* духакхолла.

***буха|лалла** (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *იხ.* духалалла.

***буха|ла̄ра** (-ло̄ру, -лēрира, -лерина) *იხ.* духала̄ра.

***буха|лахка** (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *იხ.* духалахка.

***буха|лелла** (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *იხ.* духалелла.

***буха|лелха** (-лелха, -лилхира, -лилхина) *იხ.* духалелха.

***буха|лēра** (-ло̄ьру, -лийрира, -лийрина) *იხ.* духалēра.

***буха|лехка** (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *იხ.* духалехка.

***буха|листа** (-луьсту, -листира, -листина) *იხ.* духалиста.

***буха|ловза** (-ловзу, -левзира, -левзина) *იხ.* духаловза.

***буха|о̄за** (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *იხ.* духао̄за.

бухара, бухарниг *ზედს.* ქვედა, ქვემო.

***буха|тēга** (-то̄ьгу, -тийгира, -тегна) *იხ.* духатēга.

***буха|то̄ха** (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *იხ.* духато̄ха.

***буха|харжа** (-хоржу, -хаьржира, -хаьржина) *იხ.* духахаржа.

***буха|хатта** (-хотту, -хаьттира, -хаьттина) *იხ.* духахатта.

***буха|хержа** (-хоьржу, -хиржира, -хиржина) *იხ.* духахержа.

***буха|хетта** (-хоьтту, -хиттира, -хиттина) *იხ.* духахетта.

бухахь *ზმნს.* ქვევით, ქვეშ, დაბლა, ძირს; რაიმის ქვეშ.

***буха|хьажа** (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *იხ.* духахьажа.

***буха|хьēжа** (-хьо̄ьжу, -хьийжира, -хьежна) *იხ.* духахьēжа.

***буха|хьийза** (-хьийза, -хьийзира, -хьийзина) *იხ.* духахьийза.

***буха|хьийзо̄** (-хьийзадо, -хьийзийра, -хьийзийна) *იხ.* духахьийзо̄.

***буха|хьийса** (-хьуьйсу, -хьийсира, -хьийсина) *იხ.* духахьийса.

***буха|хьовза** (-хьаьвза, -хьаьвзира, -хьаьвзина) *იხ.* духахьовза.

***буха|хьовзо̄** (-хьовзадо, -хьовзийра, -хьовзийна) *იხ.* духахьовзо̄.

***буха|хьовса** (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *იხ.* духахьовса.

***буха|эккха** (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *იხ.* духаэккха.

бух|баккха (-боккху, -баькхира, -баьккхина) *იხ.* дудаккха.

***бух|ба̄ла** (-бо̄лу, -бēлира, -баьлла) *იხ.* дуда̄ла.

***бух|ба̄ха** (-бо̄ху, -бēхира, -баьхна) *იხ.* дуда̄ха.

***бух|бийла** (-буьйлу, бийлира, -бийлла) *იხ.* дудийла.

*бухбовла (-бовлу, -бевлира, -бевлла, -бевр бу) *იხ.* духдовла.

бухбōцу, бухбōцург *მიმღ.* უძირო, უფსკერო.

бухенгара, бухенгарниг *ზედს.* ძირითადი, მთავარი.

бухIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბუ, ზარნაშო.

буц й, й (бēцан, бāцана, бāцō, бацē; бēцаш) ბალახი.

*__бӯца__ (бӯцу, буьйцира, буьйцина) *იხ.* дӯца.

буц-āрē й, й (-нан, буц-āренна, -нō, -нē; -наш) ველი, სტეპი.

*__буьззана__ *იხ.* дуьззана.

буьйда, буьйданиг *ზედს.* 1. უმი; 2. უმწიფარი; 3. *გადატ.* ღუნე, უსიცოცხლო, ზარმაცი, ზანტი.

буьйдō *ზმნს.* თოხლოდ; хIоа буьйдō кхехкō კვერცხის თოხლოდ მოხარშვა.

*__буьйла|бала__ (-ло, -белира, -белла) *იხ.* дуьйладала.

буьйр д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ბრძანება; буьйр дала ბრძანების გაცემა.

буьйра д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კვერცხის გული.

буьйса й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ღამე.

буька й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) თიხის მომცრო ქოთანი.

*__буькъа__ *იხ.* дуькъа.

*__буькъō, буькъōниг__ *იხ.* дуькъō.

буьрка й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბურთი; буьрканах ловзар ბურთის თამაში.

буьрса *ზედს.* 1. მკაცრი, სასტიკი, მრისხანე; 2. უხეში, უკმეხი; **буьрсалла** й 1. სიმკაცრე, სისასტიკე; 2. უხეშობა, უკმეხობა.

буьртиг б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. მარცვალი; кIен буьртиг ხორბლის მარცვალი; 2. აბი, ტაბლეტი.

буьххьē *ზმნს.* წვეროსკენ, კენწეროსკენ, მწვერვალისკენ.

буьххьēра 1. *ზედს.* ზედა, ზემო; 2. *ზმნს.* ზემოდან, მაღლიდან, თავიდან, წვეროდან.

буьххьехь *ზმნს.* ზემოთ, თავზე, კენწეროზე, წვეროზე, მწვერვალზე.

буьхьиг^{1} й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) თიკანი.

буьхьиг^{2} *იხ.* дуьхьиг.

буьччалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. კოპი; 2. სიმსივნე; 3. კორძი.

бIāгор б, б (бIагōран, -на, бIагōрō, бIагōрē; бIагōраш) თავბრუ; თავბრუდახვევა.

бIāгIара *ზედს.* ელამი.

бIāгIар|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ.* ცერად, ალმაცერად შეხედვა (შეხედავს).

бIāгIар|хьēжа (-хьоьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ.* ცერად, ალმაცერად შეხედვა (შეხედავს ხოლმე).

бIанāкъост в, й; б(-ан, -ана, -ō, -ē; -ий) თანამებრძოლი, თანამოსაგრე.

бIар й, й (бIаьран, бIаьрана, бIаьрō, бIаьрē; бIаьраш) მზერა, შეხედვა, გამოხედვა.

бIāр|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) კაკალი, ნიგოზი *(მცენარე და ნაყოფი).*

бIарол й, й (-ан, на, -ō, -ē; -аш) სათოფური, სათოფე.

бIарза й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჯორი.

*__бIарз|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. დაბრმავება (ბრმავდება); 2. დანაღვლიანება.

*__бIарз|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1. დაბრმავება (აბრმავებს); 2. დანაღვლიანება.

бIарзē, бIарзēниг *ზედს.* ბრმა.

бIарлагIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) აჩრდილი.

бIахаллин, бIахаллиниг *ზედს.* საბრძოლო, საომარი, ბრძოლისა.

бIахō в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; **бIахой**) მეომარი, მებრძოლი; бIахойн მეომრისა, მებრძოლისა; მებრძოლთა.

бIаьлланг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) თხილი *(ბუჩქი, ნაყოფი).*

бIаьра *ზმნს.* თვალებში; бIаьра хьēжа თვალებში მიჩერება, მიშტერება.

бIаьрг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. თვალი; 2. ძვირფასი თვალი ჩარჩოში *(ბუდეში, ბეჭედზე, ბრასლეტზე და მისთ.)*; 3. შუშა *(ჩასმული ფანჯარაში)*; 4. წინწკლები *(ქსოვილზე)*; бIаьргийн лор თვალის ექიმი.

бIаьрга *ზმნს.* თვალში.

бIаьрганегIар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ქუთუთო.

бIаргбаьлларг *მიმღ.* ცალი თვალით ბრმა, ცალთვალა.

бIаьргкхōч|ē й (-ēнан, -енна, -ēнō, -ēнē) თვალსაწიერი.

бIаьрла, бIаьрланиг *ზედს.* 1. შესამჩნევი, თვალში საცემი, ცნობილი, წარმოსადეგი; 2. კაშკაშა, ნათელი.

бIаьрмециг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჯიბლიბო.

бIаьр|са д (-син, -сина, -синō, -синē) 1. მხედველობა; 2. გამოხედვა, მზერა.

бIаьрхи д, д (-н, -на, -нō, -нē; -ш) ცრემლი.

бIаьста *ზმნს.* გაზაფხულზე.

бIаьстē й, й (-нан, бIаьстенна, -нō, -нē; -наш) გაზაფხული.

бIаьц|а й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მინიშნება *(თვალით)*: бIаьца ян თვალის ჩაკვრა.

бIē (-нан, бIенна, -нō||бIеммō, -нē; -наш) *რიცხვ.* ასი, ასეული.

бIēгIиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ქეჩა, ნაბადი.

бIēгIийла *ზედს.* მარჯვე, მოხერხებული, შესაფერი, ხელსაყრელი.

бIēгIийладōцу, бIēгIийларōцург *მიმღ.* უხერხული, არამარჯვე; შეუფერებელი, არახელსაყრელი.

бIēгIийлаза, бIēгIийлазниг *ზედს.* უხერხული, არამარჯვე; შეუფერებელი, არახელსაყრელი.

бIēгIийлла й მოხერხებულობა.

бIēлагIа, бIēлагIниг *რიცხვ.* მეასე.

бIēлиг б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნაჭერი, ნატეხი; нехчан бIēлиг ყველის ნაჭერი.

бIиж д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) უკანონო შვილი, ნაბიჭვარი.

бIиллиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) გამარჯვება, რეკორდი; бIиллиг дилла *სპორტში:* გამარჯვება, რეკორდის დამყარება.

бIо б, б (бIан, бIана, бIанō, бIанē; -ш) ჯარი, ლაშქარი.

бIоба й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *ბავშ.* ბუა.

бIов й, й (бIаьвнан, бIаьвнна, бIаьвнō, бIаьвнē; бIаьвнаш) კოშკი *(ჩეჩნეთის მთებში).*

бIов|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ.* ბზუილი (ბზუის), ზუზუნი

бIōгIам б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ბოძი.

бIозза *რიცხვ.* ასჯერ; бIоз-бIозза ას-ასჯერ.

бIоржам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ბანდული.

бIорзагал в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბეცი, ახლომხედველი.

бIорзагалл|**а** й (-ин, -ина, -ō, -ē) სიბეცე.

бIоста й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ყუა, გნდე *(ცულისა, დანისა).*

бIостаналла й დაპირისპირებულობა, წინააღმდეგობა.

бIостанēхьā *ზმნს.* ყუით.

бIотIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ახოვანი, ტანადი, ბრგე, ძლიერი, ღონიერი *(ადამიანი)*

В, Г, ГI

вā *შორისდ.* ა, ე, ჰეი; вā, стаг, хьо мичхьа ву? ჰეი, კაცო, სადა ხარ? ой, сацахьа, вā, пису! ოი, გაჩერდი, ე, ფისო!

***ваа** (воу, виира, виъна, вуур ву) *იხ.* даа.

вāб|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē: -анаш) აზარმაცი; კეტი.

***вага** (вогу, вегира, вегна) *იხ.* дага^{2}.

***вāга** (вōгу, вēгира, ваьгна) *იხ.* дāга.

***вāгийна, вāгийнарг** *იხ.* дāгийна.

***вāгō** (вāгаво, вāгийра, вāгийна) *იხ.* дāгō.

***вада** (воду, ведира, ведда) *იხ.* дада.

вадāдай *შორისდ., გამოხატავს აღშფოთებას, შიშს, თავზარს, გაოცებას, აღტაცებას ქალთა მეტყველებაში:* ოი, ვაი, ვაიმე.

***вадō** (вадаво, вадийра, вадийна) *იხ.* дадō.

важа *ნაცვ.* სხვა; иза а, важа а ისიც და სხვაც *(ერთიც და მეორეც)*; я иза а, я важа а არც ის და არც სხვა *(არც ერთი და არც მეორე).*

ваз д, д (вāзан, вāзана, вāзō, вāзē; ваьзнаш) 1. გულმკერდი; 2. *(სკის, გოდრის...)* ძირი.

***вāза** (вōзу, вēзира, ваьзна) *იხ.* дāза.

***ваз|вала** (-ло, -велира, -велла) *იხ.* даздала.

***ваз|ван** (-во, -вира, -вина, -вер|| -вийр ву) *იხ.* даздан.

***вāзō** (вāзаво, вāзийра. вāзийна) *იხ.* дāзō.

вай^{1} д, д (вēн, вēна, вēнō, вēга; вēш) ნაყარი *(ფუტკრისა)*; **вай-дāлар** *მასდ.* ყრა, ნაყრიანობა *(ფუტკრისა).*

вай^{2} (-н, -на, вай, -га) *ნაცვ.* ჩვენ *(ინკლუზ.)*; вай тоьлур ду ჩვენ გავიმარჯვებთ; лийча гIо вай საბანაოდ წავიდეთ ჩვენ.

вай^{3} *შორისდ.* ვაი *(გამოხატავს მოულოდნელ შიშს, ტკივილს).*

***вай|ван** (-во, -вира, -вина, -вер|| -вийр ву), *იხ.* дайдан.

вайн[1] *ნაცვ.* ჩვენი *(ინკლუზ.)*; вайн бераш ჩვენი ბავშვები; вайн хиш схьадовлу лаьмнашкара ჩვენი წყლები სათავეს იღებენ მთებიდან.

***вайн**[2] *იხ.* дайн[1].

***вайна, вайнарг** *იხ.* дайна.

***вакха** (воккху, ваькххира, ваькххина) *იხ.* даккха.

***вакхо̄** (вакхаво, вакхийра, вакхийна) *იხ.* дакхо̄.

***вакъа|вала** (-ло, -велира, -велла, -лур||-лур ву) *იხ.* дакъадала.

***вакъо̄** (вакъаво, вакъийра, вакъийна) *იხ.* дакъо̄.

***вала**[1] (ла, велира, велла, лер||лийр ву) *იხ.* дала[1].

***вала**[2] (ло, велира, велла, лур) *იხ.* дала[2].

***ва̄ла** (во̄лу, ве̄лира, ваьлла, ваьр||ве̄р ву) *იხ.* да̄ла.

вала̄лай *შორისდ.* ვაი, ოი *(გამოხატავს შიშს, გაოცებას ქალთა მეტყველებაში)*.

***валла** (воллу, ваьллира, ваьллина) *იხ.* далла[2].

валлахIи-биллахIи *შორისდ.* ღმერთმანი.

***валло̄** (валлаво, валлийра, валлийна) *იხ.* далло̄.

***ва̄ло̄** (ва̄лаво, ва̄лийра, ва̄лийна) *იხ.* да̄ло̄.

валти й, й (-н, -на, -но̄, -га; валтеш) ლეიბი *(საწოლის მოწყობილობისა)*.

***валхо̄** (валхаво, валхийра, валхийна) *იხ.* далхо̄.

***ван** (во, вира, вина, вер||вийр ву) *იხ.* дан[1].

***ва̄н**[1] (во̄гIу, веара, веана, во̄гIур ву) *იხ.* да̄н[1]; и веанера вайга? ის ჩვენთან მოვიდა? со ца во̄гIу მე არ მოვდივარ.

***ва̄н**[2] (вахьа, веара, веана, вахьар ву) *იხ.* да̄н[2].

***ва̄н**[3] (вов, вайра, вайна, вовр ву) *იხ.* да̄н[3].

ва̄н[4] *(აწმყ. არ აქვს*, вайра, вайна) *იხ.* да̄н[4].

варе̄[1] й, й (-н, -на, -но̄, -га; вареш) ბარძაყი, ბარკალი; *იგივეა, რაც* варо̄.

варе̄ *შორისდ.* აბა, აბა ჰე *(გამოხატავს გაფრთხილებას, მუქარას)*.

***варжа** (ваьржа, ваьржира, ваьржина) *იხ.* даржа.

***варжо̄** (варжаво, варжийра, варжийна) *იხ.* даржо̄.

варкъ д, д (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ბრინჯაო, ვარაყი; варкъдиллар მობრინჯაოება; მოვარაყება.

варкъа -пхьид й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ვასაკა *(ბაყაყი)*.

***варста** (верста, верстира, верстина) *იხ.* дарста.

***варсто̄** (варставо, варстийра, варстийна) გასუქება (ასუქებს).

варш д, д (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ტევრი, უღრანი ტყე.

вас й, й (ве̄сан, ве̄сана, ве̄со̄, ве̄се̄; ве̄саш) 1. უკმაყოფილება; 2. წყენა.

васт д, д (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) შესახედაობა, გარეგნობა; სახე, ხატი.

***васта** (восту, ваьстира, ваьстина) *იხ.* даста[2].

васхал й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) 1. თარო *(ჭურჭლისა, წიგნებისა)*; 2. ქანდარა; 3. სათავსი სხვენზე.

***ва̄та** (во̄ту, ве̄тира, ваьтта) *იხ.* да̄та.

***ватта** (вотту, веттира, веттина) *იხ.* датта.

ваттай *შორისდ.* ვაიმე *(გამოხატავს გულის გატეხას, იმედის გაცრუებას ქალთა მეტყველებაში)*.

ватталхьан *შორისდ.* მოგივლი, მოიცა, მაცალე *(გამოხატავს გაფრთხილებას, მუქარას)*.

***ва̄тIа** (ве̄тIа, ве̄тIира, ваьттIа) *იხ.* да̄тIа.

***ва̄тIо̄** (ва̄тIаво, ва̄тIийра, ва̄тIийна) *იხ.* да̄тIо̄.

***ваха**[1] (во̄ьду, вахара, вахна, гIор||гIур ву) *იხ.* даха[1].

***ваха**[2] (веха, вехира, вехна) *იხ.* даха[2].

***ва̄ха**[1] (ве̄ха, ве̄хира, ваьхна) *იხ.* да̄ха[1].

***ва̄ха**[2] (во̄ху, ве̄хира, ваьхна) *იხ.* да̄ха[2].

* **ва̄хархо̄** в, б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; ба̄хархой) მცხოვრები.

***вах|ван** (-во, -вира, -вина, -вер) *იხ.* дахдан.

***ва̄хо̄** (ва̄хаво, ва̄хийра, ва̄хийна) *იხ.* да̄хо̄.

***вахьа**[1] (ваьхьа, ваьхьира, ваьхьна) *იხ.* дахьа[1].

***вахьа**[2] (хьо, ваьхьира, ваьхьна, хьор||хьур ву) *იხ.* дахьа[2].

***вахьо̄** (вахьаво, вахьийра, вахьийна) *იხ.* дахьо̄.

***вац** *იხ.* дац.

***ва̄ца** (во̄цу, ве̄цира, ваьцна) *იხ.* да̄ца.

***ва̄цо̄** (ва̄цаво, ва̄цийра, ва̄цийна) *იხ.* да̄цо̄.

ваша[1] в, б (вешин, вешина, вашас, веше̄; вежарий) 1. ძმა; 2. ძმობილო *(მეგობრული მიმართვისას)*; 3. *მეტყ.* ძმიკო, ბიჭიკო.

***ваша**[2] (веша, вешира, вешна) *იხ.* даша.

***ва̄ша**[1] (ве̄ша, ве̄шира, ваьшна) *იხ.* да̄ша[1].

***ва̄ша**[2] (во̄шу, ве̄шира, ваьшна) *იხ.* да̄ша[2].

***ваIа** (воIу, ваьIира, ваьIна) *იხ.* даIа.

ваьш *ნაცვ.* *(ინკლუზ.)* ჩვენ თვითონ.

ваьшта|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდმ.* ერთმანეთთან მიწევა (ეწევა ხოლმე), მოწევა, მიდგმა, მოდგმა.

ваьшта|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -ōьзна) *გრდმ.* ერთმანეთთან მიწევა (ეწევა), მიდგმა, მოდგმა.

ваьштта ზედიზედ, ერთიმეორის მიყოლებით, თანმიმდევრობით.

*__вēга__ (вēга, вийгира, вегна) *იხ.* дēга.

*__вēгō__ (вēгаво, вēгийра, вēгийна) *იხ.* дēгō.

вēдар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ვედრო.

*__ведда__ *იხ.* дедда.

*__вед|дала__ (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* გაბრტყელება (ბრტყელდება).

*__вед|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* გაბრტყელება (აბრტყელებს).

вежаралл|а д (-ин, -ина, -ō, -ē) ძმობა, მეგობრობა.

вежараллица *ზმნს.* ძმურად.

вежаршха *ზმნს.* ძმურად; *იგივეა, რაც* вежараллица.

*__веза, везаниг__ *იხ.* деза.

*__вēза__^{1} (вēза, вийзира, везна) *იხ.* дēза^{1}.

*__вēза__^{2} *იხ.* дēза^{2}.

вēзарг в, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) საყვარელი *(მამაკაცი)*; სატრფო, მიჯნური *(მამაკაცი)*.

*__везткъа__ *იხ.* дезткъа.

векал в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) წარმომადგენელი, ემისარი; რწმუნებული, ნდობით აღჭურვილი, ვექილი.

*__вēкō__ (вēкаво, вēкийра, вēкийна) *იხ.* дēкō.

*__вēкъа__ (вōькъу, вийкъира, векъна) *იხ.* дēкъа.

*__вēла__ (вōьлу, вийлира, вийлина) *იხ.* дēла^{2}.

*__вēла|вала__ (-ло, -велира, -велла, -лур) *იხ.* дēладала.

*__велахь__ *ву-ს პირობითი კილოს ფორმა აწმყოში; იხ.* делахь.

*__велла__ (воьллу, виллира, виллина) *იხ.* делла.

*__вēлō__ (вēлаво, вēлийра, вēлийна) *იხ.* дēлō.

*__велха__ (воьлху, вилхира, вилхина) *იხ.* делха.

*__велхō__ (велхаво, велхийра, велхийна) *იხ.* делхō.

*__вēн__ (вōь, вийра, вийна, вуьйр) *იხ.* дēн^{2,3}.

вēрас в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მეურვე.

*__верза__ (воьрзу, вирзира, вирзина) *იხ.* дерза.

*__верзина__ *იხ.* дерзина.

*__верзō__ (верзаво, верзийра, верзийна) *იხ.* дерзō^{1}.

*__верстана, верстанниг__ *იხ.* дерстана.

верта д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნაბადი *(წამოსასხამი)*.

весет д, д (весēтан, весēтана, весēтō, весēтē; весēташ) ანდერძი.

вескет й, й (вескēтан, вескēтана, вескēтō, вескēтē; вескēташ) პატარა ფიცარი, ფირფიტა *(თასმების საჭრელი)*.

*__веста__ (веста, вистира, вистина) *იხ.* деста.

*__вестō__ (веставо, вестийра, вестийна) *იხ.* дестō.

вета б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *საუბ.* ღილი *(ქსოვილისაგან დამზადებული)*.

вēта д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სელი.

*__ветта__ (ветта, виттира, виттина) *იხ.* детта^{1}.

ветчалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ტკიპა.

*__вēха__^{1} (вōьху, вийхира, вехна) *იხ.* дēха^{1}.

*__вēха__^{2} *ზედს.* *იხ.* дēха^{2}.

*__вехка__^{1} (воьхку, вихкира, вихкина) *იხ.* дехка^{1}.

*__вехка__^{2} *იხ.* дехка^{2}.

*__вēша__ (вōьшу, вийшира, вешна) *იხ.* дēша.

*__вига__ (вуьгу, вигира, вигна) *იხ.* дига.

*__вижа__ (вуьжу, вижира, вижна) *იხ.* дижа.

*__вижō__ (вижаво, вижийра, вижийна) *იხ.* дижō.

*__вийла__ (вуьйлу, вийлира, вийлла) *იხ.* дийла.

*__вийца__ (вуьйцу, вийцира, вийцина) *იხ.* дийца.

*__вилла__ (вуьллу, виллира, виллина) *იხ.* дилла.

вир й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; варраш) ვირი, სახედარი; вирбекъа ჩოჩორი, მუტრუკი.

вирах *ზმნს.* ვირულად.

вирмерIуьрг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჭვინტა *(ერთგვარი პატარა ფრინველი)*.

вирнехч|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -анаш) ერთგვარი სოკო.

вирчIим б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ანგელოზა.

*__виса__ (вуьсу, висира, висна) *იხ.* диса.

*__висса__ (вуьссу, виссира, виссина) *იხ.* дисса.

*__виссō__ (виссаво, виссийра, виссийна) *იხ.* диссō.

*__вита__ (вуьту, витира, витина) *იხ.* дита.

*__виц|ван__ (-во, -вира, -вина) *იხ.* дицдан.

*__вичахьāна__ *იხ.* дичахьāна.

*вичIа|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* დასახიჩრება (ასახიჩრებს), დახეიბრება, დამახინჯება, დაშავება; დაზელა.

*виъ *იხ.* диъ.

*вовза (вевза, вевзира, вевзина) *იხ.* довза.

*вовха, вовханиг *იხ.* довха.

вовхатар в, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ნათესავი.

вовшах *ზმნ.* ერთმანეთზე, ერთმანეთი, ერთმანეთის საპირისპიროდ.

*вовшах|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დანაწევრება (ანაწევრებს), დაყოფა, დანაწილება, დაშლა; 2. განცალკევება (აცალკევებს), დაშორება.

*вовшах|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* დანაწევრება (ნაწევრდება), დაყოფა, დაშლა; დანაწილება, განცალკევება, დაშორიშორება.

*вовщах|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* დანაწევრება (ანაწევრებს), დაყოფა, დანაწილება, დაშლა, განცალკევება, დაშორიშორება.

*вовшах|детта (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* 1. ნჯღრევა (ანჯღრევს), რხევა, რწევა; 2. შეკრება, მოგროვება, თავისმოყრა.

*вовшах|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. დანაწევრება (ნაწევრდება ხოლმე), დაყოფა; 2. განცალკევება, დაშორება.

*вовшах|довла (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. დანაწევრება (ნაწევრდება), დაშლა; 2. განცალკევება, დაშორება.

вовшах|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* ერთმანეთთან შეხვედრა (ხვდება), შეყრა, წაწყდომა; ჩამოყალიბება.

вовшах|къаста (-къаьста, -къаьстира, -къаьстина) *გრდუვ.* გაყოფა (იყოფა), მოცილება, ჩამოშორება, დაშლა, წასვლა-წამოსვლა.

вовшах|къастō (-къастадо, -къастийра, -къастийна) *გრდმ.* გამოყოფა (გამოყოფს), ჩამოშორება, დაშორება, განმხოლოება.

вовшах|къеста (-къеста, -къистира, -къистина) *გრდუვ.* გაყოფა (იყოფა ხოლმე), გამოყოფა, ჩამოშორება, ჩამოცილება, გაშორიშორება.

вовшах|къестō (-къестадо, -къестийра, -къестийна) *გრდმ.* გამოყოფა (გამოყოფს ხოლმე), ჩამოშორება.

вовшах|лата (-лета, -летира, -летта) *გრდუვ.* 1. წაჩხუბება (ჩხუბობს); 2. დაწებება (ეწებება).

вовшах|лēта (-лēта, -лийтира, -летта) *გრდუვ.* ერთმანეთთან ჩხუბი (ჩხუბობენ ხოლმე, ეჩხუბებიან ხოლმე); დაწებება (ეწებება ხოლმე).

вовшах|таса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ.* გადაბმა (აბამს), ერთმანეთზე მიბმა; ши дош вовшахтаса ორი სიტყვის გადაბმა.

*вовшахтаса|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გადახლართვა (იხლართება).

вовшах|тēга (-тōьгу, -тийгира, -тегна) *გრდმ.* მიკერება (აკერებს), გადაბმა.

вовшах|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ.* გადაბმა (აბამს), ერთმანეთზე მიბმა, გადახლართვა.

вовшах|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* შეკრება (კრებს), შეერთება, შეჯახება.

вовшах|хотта (-хутту, -хоьттира, -хоьттина) *გრდმ.* გადაბმა (აბამს), მიბმა.

вовшах|ēдан (-ēдо, - ēдира, -ēдина) *გრდმ.* ერთმანეთში შერევა (ურევს).

вовшах|ēн (-ōь, -ийра, -ийна) *გრდუვ.* ერთმანეთში შერევა (ერევა).

вовшах|хьēжа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ.* ერთმანეთისთვის ყურება (უყურებენ).

вовший *ნაცვ.* ერთმანეთი, ერთმანეთში, ერთმანეთს; вовшех тераниг ერთმანეთის მსგავსი.

вож *ნაცვ.* სხვა, სხვანაირი, მეორე; *იხ.* важа; царах цхьаерш яккхий ю, важаерш-кегий იმათგან ზოგი დიდები არის, სხვები-პატარები.

*вōжа (вӯжу, вуьйжира, воьжна) *იხ.* дōжа.

*вōжō (вōжаво, вōжийра, вōжийна) *იხ.* дōжō.

*вōза (вӯзу, вуьйзира, воьзна) *იხ.* дōза[2].

вок й, й (-ан, -ана, - ō, -ē; -воькнаш) ნიანგი.

вōка й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *ანატ.* ორგანო.

*вокха *იხ.* доккха.

*воккхавēн *იხ.* доккхадēн.

*воккхалла й სიბერე *(მამაკაცისა)*; უფროსობა.

воккхах|а в, б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) უფროსი; ხელმძღვანელი.

*воккхō, воккхōниг *იხ.* доккхō.

*вōла (вӯлу, вуьйлира, воьлла) *იხ.* дōла[2].

*вōла|вала (-ло, -велира, -велла, -лур) *იხ.* дōладала.

*волла[1] (вуллу, воьллира, воьллина) *იხ.* долла[1].

*волла[2] 1. უხარისხობა; 2. საძაგლობა, სიავე, სიბილწე.

*вōлō (вōлаво, вōлийра, вōлийна) *იხ.* дōлō.

вōн[1] 1. *ზედ.* ცუდი, გაფუჭებული; უშნო, ულამაზო; 2. *ზმნ.* ცუდად, უშნოდ.

вōн[2] д, д (-ан, вонна, -ō, -ē; -аш) ბოროტება, უბედურება, უკეთურება; ცუდი.

***вōн**[3] (вō, войра, война) *იხ.* дōн.

вōнлелар *მსდ.* ანცობა, ცელქობა, სიცელქე, ლაზღანდარობა, ღადაობა.

***вōраха** *იხ.* дōраха.

ворда й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ურემი.

вордaнча в, б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მეურმე.

ворта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კისერი; ქედი *(ცხოველისა).*

ворхI (-анан, -анна, -аммō, -аннē) *რიცხვ.* შვიდი; ворхIазза შვიდჯერ; ворхIазлагIа, ворхIазлагIниг მეშვიდეჯერ; ворхIалгIа მეშვიდე.

ворхIбIē *რიცხვ.* შვიდასი.

***восса** (вуссу, воьссира, воьссина) *იხ.* досса.

***воссō** (воссаво, воссийра, воссийна) *იხ.* доссō.

вота й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დოლი, დაფდაფი; вота етта დოლზე დაკვრა.

вōтангар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მახრჩობელა გველი, მგუდავი.

вотанч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ий) მედოლე, მედაფდაფე.

***вотта** (вутту, воьттира, воьттина) *იხ.* дотта.

воттан|а й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შალაშინი.

***вōха** (вӯху, вуьйхира, воьхна) *იხ.* дōха.

***вохвала** *იხ.* дохдала.

***вох|ван** (-во, -вира, -вина, -вер||-вийр ву) *იხ.* дохдан.

***вохка** (вухку, воьхкира, воьхкина) *იხ.* дохка[1,2].

***вōхō**[1] (вōхаво, вōхийра, вōхийна) *იხ.* дōхō.

вōхō[2], **вōхōниг** *ზედს.* ცუდი, უხეირო, არც თუ სახარბიელო.

***вōца** *იხ.* дōца.

***вōцō, вōцōниг** *იხ.* дōцō.

***вōцу, вōцург** *იხ.* дōцу.

***вōчу|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* დამახინჯება (ამახინჯებს), დაუშნოება.

***вочу|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* დაუშნოება (უშნოვდება).

***вōчу|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* დამახინჯება (ამახინჯებს), დაუშნოება.

вōчу|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* დაუშნოება (უშნოვდება ხოლმე), დამახინჯება.

***вōчу|довла** (-довлу, девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დაუშნოება (უშნოვდება), გახდომა.

воI в, б (-ан, -ана, -ō, -ē; къоьнгий) ვაჟი, ვაჟიშვილი, ძე, შვილი.

вōьда *ზედს.* 1. ბრტყელი, 2. ოვალური.

***ву** *хила ზმნის აწმყო; იხ.* ду.

***вуза** (вузу, вуьзира, вуьзна) *იხ.* дуза.

***вузō** (вузаво, вузийра, вузийна) *იხ.* дузō.

***вукъа** (вукъу, вуькъира, вуькъна) *იხ.* дукъа.

***вӯла** (вӯлу, вуьйлира, вуьйлина) *იხ.* дӯла.

вунō *ზმნს.* ძალიან, მეტად, მეტისმეტად.

***вӯса** (вӯсу, вуьйсира, вуьйсина) *იხ.* дӯса.

***вуткъа** *იხ.* дуткъа.

***вуткъō, вуткъōниг** *იხ.* дуткъō.

***вуха** *იხ.* духа.

***вӯха** (вӯху, вуьйхира, вуьйхина) *იხ.* дӯха.

***вухаваккха** *იხ.* духадаккха.

вуха|вāла (-вōлу, -вēлира, -ваьлла, -ваьр||-вер ву) *იხ.* духадāла.

***вуха|вāн** (-вōгIу, -веара, -веана) *იხ.* духадāн.

***вухаваха** *იხ.* духадаха.

***вухаверза** *იხ.* духадерза.

***вухаверзō** *იხ.* духадерзō.

***вухавийла** *იხ.* духадийла.

***вухаийза** *იხ.* духаийза.

***вухалалла** *იხ.* духалалла.

***вухалелла** *იხ.* духалелла.

***вухалелха** *იხ.* духалелха.

***вухалēра** *იხ.* духалēра.

***вухаловза** *იხ.* духаловза.

***вухаōза** *იხ.* духаōза.

***вухатōха** *იხ.* духатōха.

***вухахаржа** *იხ.* духахаржа.

***вухахержа** *იხ.* духахержа.

***вухахьажа** *იხ.* духахьажа.

***вухахьēжа** *იხ.* духахьēжа.

***вухахьийза** *იხ.* духахьийза.

***вухахьийзō** *იხ.* духахьийзō.

***вухахьовза** *იხ.* духахьовза.

***вухахьовзō** *იხ.* духахьовзō.

***вухаэккха** *იხ.* духаэккха.

***вуьззана** *იხ.* дуьззана.

вуьрхIитта *რიცხვ.* ჩვიდმეტი.

вуьш *ნაცვ., вож -ის მრ რ :* სხვები, ისინი.

вуьшта 1. *ზმნს.* საერთოდ, საზოგადოდ; 2. *კავშ.* თუმცა.

вуьшттанехь *ზმნს.* უფასოდ, უსასყიდლოდ.

га д, д (гēнан, гаьнна, гаьннō, гаьннē; гēнаш||гаьннаш) ტოტი,

შტო, რტო; бōлан гēнаш тӀехь дукха кӀайн зазанаш ду ბლის ტოტებზე ბევრი თეთრი ყვავილია.

гāза й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; гēзарий) თხა; яхана гāза сийначу бай тӀе я̄жа წავიდა თხა მწვანე მდელოზე საბალახოდ; кхо бубьхьиг хилла гāзанан სამი თიკანი ჰყავდა თხას.

гай д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) *იხ.* гē; нана-гāза диъ гай долуш хилла დედა-თხას ოთხი კუჭი ჰქონდა.

гайта (гойту, гайтира, гайтина) ჩვენება (აჩვენებს), დანახვება;

гайтам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. გამოფენა; 2. მაჩვენებელი; грамматически гайтам გრამატიკული მაჩვენებელი.

гайшиг в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ლორმუცელა, მსუნაგი.

гала[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; галнаш) გარზანა *(ჩეჩნური ეროვნული საჭმელი).*

гала[2] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; галнаш) ქალაქობანა; რიკი, ჩილიკა.

***гала|даккха** (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდუვ.* წონასწორობის დარღვევა (არღვევს).

гала|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* 1. *საუბ. მხ.* წაბორძიკება (ბორძიკობს), წაფორხილება; ფეხის წამოკვრა; წონასწორობის დაკარგვა; 2. შეცდომა (ცდება), მოტყუება, შეშლა.

гāли д, д (-н, -на, -нō, -га; гāлеш) ტომარა.

галц й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ლრანტე, ლოლოჩოლორო.

гам[1] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; гемаш) 1. თამბაქოს მტვერი; 2. თივის ნარჩენი *(ბადატანისას).*

гам[2] б, д (гōман, гōмана, гōмō, гōмē; гаьмнаш) 1.თავის ქალის სატრეპანაციო ინსტრუმენტი; 2. ერთგვარი პატარა თოხი; 3. საფხეკი, ასტამი.

***гам|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. გამრუდება (მრუდდება), გაღუნვა, დაღრეცა; 2. *გადატ.* წაჩხუბება (ეჩხუბება), წაკიდება.

***гам|дан** (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* 1. გამრუდება (ამრუდებს); 2. *გადატ.* წაჩხუბება (აჩხუბებს), წაკიდება.

гāмō й, й (-нан, гāмонна, -нō, -нē; -наш) სიძულვილი, ზიზღი, მტრობა.

ган (го, гира, гина, гур) *გრდუვ.* ხედვა (ხედავს), ნახვა, დანახვა; сӯна сурт гира მე სურათი დავინახე.

гāра д, д (-нан, нна, -нō, -нē; -наш) 1. *საუბ.* გვარი, გვარეულობა; 2. დაპობილი მორის ნაჭერი.

гарза (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ატრია; ვერმიშელი.

гармана а̄рē й, й (-нан, а̄ренна, -нō, -нē; -наш) *ფოლკ.* ვაკე, ველი.

гаррехь *ზმნიზ.* гаррехь вēгавōра иза шēлонна სიცივისაგან კბილებს აკაწკაწებდა.

гата д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. აფრა, იალქანი; 2. პირსახოცი; 3. ტილო.

***гатта|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დავიწროება (ვიწროვდება), შევიწროება.

***гатта|дан** (-до, дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* დავიწროება (ავიწროებს), შევიწროება.

гаттий, гаттийнаш *гатта -ს მრ. რ.* ვიწროები; гаттий ӯрамаш ვიწრო ქუჩები.

гāур в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *საუბ.* გიაური *(არამუსულმანი).*

гаъ б, б (гоан, гоана, гоō, гоэ̄; гаьънаш) გავა *(ცხენისა)*; гоах тӀāра тōха გავაზე ხელის დარტყმა, ხელის გადასმა.

гаьзлō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; гаьзлой) ცაცია; *იგივეა, რაც* гаьззӯ, гēзолг.

гаьллаш й *მხოლოდ მრ-ში* ლაგამი.

гаьнгали б, д (-н, -на, -нō, -га; гаьнгалеш) სქანელა.

ге й, й (-н, -на, -нō, -нē; -ш) ციდა *(ძველად: სიგრძის საზომი ერთეული).*

гē д, д (-н, -на, -нō, -нē; геш) მუცელი, ფაშვი, კუჭი.

гезг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ობობა; гезгō ма̄ша бӯзу ობობა ქსელს აბამს.

гезгмāш|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -ош) აბლაბუდა, ობობას ქსელი.

гēланч|а в, б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. ცხენოსანი, მხედარი; 2. შიკრიკი.

гēна *ზმნს.* შორს.

***гēна|даккха** (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდმ., იბ. მხ.* დაშორება (აშორებს), მოშორება, ჩამოშორება, დაცილება.

***гēна|дāла** (-дōлу, -дēлира. -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., საუბ. მრ.* დაშორება (შორდება), მოშორება, ჩამოშორება, დაცილება.

***гēна|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., იბ. მრ.* დაშორება (აშორებს), მოშორება, ჩამოშორება, დაცილება.

***гēна|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* დაშორება (შორდება ხოლმე).

***гēна|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., საუბ. მრ.* დაშორება (შორდება), მოშორება, ჩამოშორება, დაცილება.

***генадōцу, генадōцург** *მიმღ.* ახლოს მყოფი; ის, რაც ახლოს არის; მახლობელი *(ზედმიწევნით: შორს არმყოფი).*

гēнара 1. *ზდს.* შორი, შორეული; 2. *ზმნს.* შორიდან, შორეთიდან.

генна *ზმნს.* შორს, უფრო შორს.

геннара, геннарниг *ზედს.* შორეული, შორი; დაშორებული, დაცილებული.

гēнō 1. *ზედს.* შორი, შორეული; 2. *ზმნს.* შორს, უფრო შორს.

герга *ზმნს.* ახლო, ახლოს, მახლობლად, გვერდით.

***герга|дāлō** (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ.* 1. მიახლოება (აახლოებს); 2. *გადატ.* დაახლოება.

***герга|дāн**[1] (-догIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* მოახლოება (უახლოვდება)

***герга|дāн**[2] (-дахьа, -деара, -деана) *გრდმ..* მიახლოება (უახლოებს), მოახლოება, დაახლოება.

герга|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდმ.* 1. მიახლოება (უახლოებს ხოლმე); 2. *გადატ.* დაახლოება.

герга|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *გრდმ.* 1. მიახლოება (უახლოებს); 2. *გადატ.* დაახლოება.

гергара 1. *ზედს.* 1. ახალი, ახლობელი, მახლობელი; 2. ნათესაური, მონათესავე.

гергарлō д, д (-нан, гергалонна, -нō, -нē; -наш) 1. ნათესაობა; 2. ნაცნობობა.

гергар|хēта (-хēта, -хийтира, -хетта) *გრდუვ.* 1. ნათესავად მიჩნევა (მიაჩნია); ჩათვლა (თვლის); 2. ახლობლად ჩვენება.

гергахула *ზმნს.* ახლომახლო, მახლობლად, შორიახლო.

герга|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* მიახლოება (უახლოვდება ხოლმე), მოახლოება.

герггахь *ზმნს.* ახლოს, მახლობლად.

герг-герга *ზმნს.* ახლო -ახლო.

гергō *ზმნს.* ახლოს.

герз д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) იარაღი; дōлу герз ცეცხლსასროლი იარაღი; шийла герз ცივი იარაღი; герз а карахь იარაღით ხელში; герз карāэца იარაღის ხელში აღება.

гēриг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ნამსხვრევი, ნამტვრევი; 2. კრამიტი.

геч|дан (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* 1. პატიება (პატიობს), მიტევება, შენდობა; 2. შეწყალება.

гēчō д, д (-нан, гēчонна, -нō, -га; -наш) ფონი; гēчо ца довзахь, хи чу ма гIерта ფონი თუ არ იცი, წყალში გასვლას ნუ ცდილობთ.

ги *ზმნს.* ზურგზე; гāли ги долла ტომრის ზურგზე მოკიდება.

гиба й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფართო პირიანი თიხის ჭურჭელი, დოქი.

ги|бан (-бо, -бира, -бина) *გრდმ.* სეირნობა *(ჩვეულებრივ, ბავშვთა თამაშისას წაგებული ზურგით ატარებს გამარჯვებულს).*

***ги|долла** (-дуллу, -доьллира, -доьллина) *გრდმ.* ზურგზე მოკიდება (იკიდებს), აკიდება.

гижӯ й, й (-н, -на, -нō, -га; -наш) მოუმწიფებელი *(უმწიფარი)* კიტრი.

гийзаг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) რიგი, ჯერი.

гила б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ძარღვმაგარი *(ითქმის ცხოველებზე)*; гила борз ძარღვმაგარი მგელი.

гилдиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ლიტინი, ლუტუნი.

***гинадōцу, гинадōцург** *მიმღ.* არნახული, საოცარი, უნახავი.

гинсу д, д (гинсӯнан, -нна, гинсӯнō, гинсӯга; гинсӯнаш) ვერცხლისწყალი.

гира *ზმნს.* ზურგიდან.

гирз д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მუნი, მღერი.

гихь *ზმნს.* ზურგზე, ზურგით; гихь дIадахьа ზურგით წაღება.

гиччо д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) ბაკენბარდი.

гō б, д (-нан, гонна, -нō, -нē; -наш) წრე, რკალი, რგოლი; гō бан რკალის შემოვლება, რკალის შემორტყმა.

гōбар *მასდ.* გარემოცვა, გარშემორტყმა, ალყის შემორტყმა.

гōбаькkхина *ზმნს.* ირგვლივ, გარშემო.

говза *ზედს.* 1. მარჯვე, უნარიანი, მოუხერხებული, გერგილიანი; 2. დახელოვნებული, გაწაფული, დაოსტატებული; 2. *ზმნს.* მოხერხებულად, მარჯვედ; 2. გაწაფულად, ოსტატურად.

говзалл|а й (-ин, -ина, -ō, -ē) 1. ცოდნა, უნარი, მოხერხება, გამოცდილება; 2. სპეციალობა, ხელობა; 2. ხელოვნება, ოსტატობა.

говзанч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. ხელმარჯვე, ოსტატი; 2. სპეციალისტი, ხელოვანი.

говр й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ცხენი; говр парггIат ēжаш йоллура ცხენი თავისუფლად ძოვდა *(ძოვაში იყო)*; тIехоу говр საჯდომი ცხენი; хохку говр სარბენი ცხენი; ю̄жу говр შესაბმელი ცხენი.

говра *ზმნს.* ცხენზე! говраш тIе ცხენებზე!

говрахь *ზმნს.* ცხენით (სვლა); говрахь ваха ცხენით წასვლა.

гōла б, д (гōьлан, гōьлана, гōьлō, гōьле; -ш) 1. იდაყვი; 2. მუხლი; 3. მოხვეული *(მდინარისა).*

гōма 1. *ზედს.* მრუდე, მოღრეცილი, დახრილი, დაფერდებული; *გადატ.* ღვარძლიანი, ავი, ბოროტი; 2. *ზმნს.* მრუდად, მრუდედ; *გადატ.* ღვარძლიანად.

гōмаш й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ფურკამეჩი.

гомха 1. *ზედს.* ფრიალა, არაღრ-

მა; гомха бошхап ფრიალა თეფ-ში; 2. *ზმნ.* არაღრმად.

гōнаха *ზმნ.* ირგვლივ, გარშემო; стоьла гōнаха ховша მაგიდის გარშემო დასხდომა; гōнаха хьажа ირგვლივ მიმოხედვა; гōнаха тийна дара ირგვლივ სიწყნარე იყო.

гōнахара, гōнахарниг *ზედს.* გარემო, გარემომდებარე, ირგვლივ *(გარშემო)* განლაგებული; гōнахара ярташ გარშემო *(ირგვლივ)* მდებარე სოფლები.

гōнахē й, й (-нан, гōнахенна, -нō, -нē; -наш) არემარე, მიდამო, შემოგარენი; гӀалин гōнахē ქალაქის შემოგარენი.

гора б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; горий) ბუზანკალი.

гōр яI *შორისდ.* ვაშა, ბრავო.

горга *ზედს.* მრგვალი; гагӯра горга მრგვალ-მრგვალი.

горгали б, д (-н, -на, -нō, -га; горгалеш) ზარი; горгали тōха ზარის დარეკვა.

горгам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) იატაკის საწმენდი ტილო, ჩვარი.

*__горг|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დამრგვალება (მრგვალდება).

*__горг|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* დამრგვალება (ამრგვალებს), მომრგვალება.

гōта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) გუთანი.

готта *ზედს.* ვიწრო, მჭიდრო.

готтō, готтōниг *ზედს.* ოდნავ ვიწრო, ოდნავ მჭიდრო, მოვიწროო, მომჭიდროო.

*__гоч|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* თარგმნა (თარგმნის), გადათარგმნა.

гочдархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; гочдархой) მთარგმნელი.

гōь й, й (-нан, гоьнна, -нō, -нē; -наш) ლეიბი, ნაალი.

*__гōь|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გამოჩენა (აჩენს), გამომჟღავნება, გამოვლენა, გამოაშკარავება.

*__гōь|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გამოჩენა(აჩნდება, უჩნდება), გამომჟღავნება, გამოვლენა, გამოვლინება.

гоьллец *ზმნ.* მუხლამდე, მუხლებამდე.

гōьмукъ б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შუბი, ლახვარი, ოროლი.

гу б, д (-нан, гунна, -нō, -нē; -наш) ბორცვი, გორაკი; ყორღანი.

гужам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მიხრწნილი დედაბერი; гужамдōла დაჩაჩანაკება (ჩაჩანაკდება).

гуй д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) როფი, გეჯა; ვარცლი.

гул б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. მთის დაბალი ქედი; მთაგრეხილი; 2. კუნძი, ბუკი.

гулам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კრება, ყრილობა.

гулахь *ზმნ.* ბითუმად, ნარდად, ყველა ერთად, ჯგროდ.

*__гул|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* შეკრება (იკრიბება), თავის მოყრა, მოკრეფა, მოგროვება, დაქუჩება, დაგროვება.

*__гул|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* შეკრება (კრებს), თავის მოყრა, მოგროვება, დაქუჩება, მოკრება, დაგროვება.

гулмаьнд|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -еш) აბრეშუმის ფერადი თავსაფარი, მანდილი.

*__гулъяр__ *მასდ.* მოწვევა.

гӯра б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. გალია *(ფრინველთა და ცხოველთა)*; 2. წირთხლი, კარის ამყოლი; 3. ხაფანგი; 4. ჩარჩო.

гуралē *ზმნ.* შემოდგომამდე, შემოდგომის დადგომამდე.

гурахь *ზმნ.* შემოდგომას, შემოდგომაზე; цара гурахь йол лахьийра მათ შემოდგომას თივა მოაგროვეს; гурахь диттийн гӀаш мажло შემოდგომას ხეთა ფოთლები ყვითლდება.

гург *მიმღ.* 1. ის, ვინც ხედავს; 2. ხილული, შესამჩნევი, დასანახი.

гурралц *ზმნ.* შემოდგომამდე.

гуттар *ზმნ.* ყოველთვის, მუდმივად.

гуттарлера *იხ.* даимлера.

гучохь *ზმნ.* დასანახზე, სააშკარაოზე, თვალსაჩინო ადგილას.

*__гучу|дакка__ (-докку, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ. ობ. მხ.* 1. გამოჩენა (აჩენს), გამოვლენა, გამოაშკარავება, გამომჟღავნება; 2. დამტკიცება (ამტკიცებს).

*__гучу|дāла__ (-дōлу, -дēлира, даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. მოჩვენება (ეჩვენება), დანახვება; 2. მონახულება (ინახულებს).

*__гучу|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გამოჩენა (გამოაჩენს), გამოვლენა, გამოაშკარავება, გამომჟღავნება.

*__гучу|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გამოჩენა (ჩნდება ხოლმე), გამოვლენა, გამოაშკარავება, გამომჟღავნება.

*__гучу|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., ობ. მრ.* გამოჩენა (ჩნდება), გამოვლენა, გამოაშკარავება, გამომჟღავნება.

гучуьра *ზმნს.* დასანახიდან, სააშკარაოდან, თვალსაწიერიდან, თვალსაჩინო ადგილიდან.

гуьйрē й, й (-нан, гуьренна, -нō, -нē; -наш) შემოდგომა; юххе гӀертара гуьйрē ახლოს მოიპარებოდა შემოდგომა.

гуьйриг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კუნძი, ჯირკი, ნამორი.

гуьмалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ვიწრო ყელიანი თიხის დოქი, კოკა; ქვევრის ფორმის თიხის ჭურჭელი.

гуьнахь дōцуш *აბსოლ.* უდანაშაულოდ, უბრალოდ.

гуьржашха *ზმნ.* ქართულად.

гуьржи в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ქართველი; гуьржийн мотт ქართული ენა.

гIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -ш) ფოთოლი; декъа гIа მშრალი ფოთოლი.

гIāбакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) გოგრა.

гIāбали й, й (-н, -на, -нō, -га; гIāбалеш) 1. მთიელ ქალთა ძველებური შარვალი; 2. ხანდაზმულ ქალთა ერთგვარი კაბა.

гIабуц й, й *საუბ.* მცენარე.

гIагIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჯავშანი *(მეომრისა)*, ჯაჭვის პერანგი.

гIад д, д (гIодан, гIодана, гIодō, гIодē; -даш) 1. ტანი, ღერო; 2. სხეული, ტანი; 3. კაბა, რომელსაც ჯერ მიკერილი არა აქვს სახელოები.

***гIад|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна, -гIор) *გრდუვ.* ტკბობა (ტკბება), დატკბობა, ნეტარება, განცხრომაში ყოფნა.

гIаж й, й (гIожан, гIожана, гIожō, гIожē; гIожмаш) ჯოხი; гIожан ши юьхьиг ю ჯოხს ორი წვერი აქვს.

гIāжари в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ირანელი, სპარსელი.

гIаз й, й (гIēзан, гIēзана, гIēзō, гIēзē; гIēзаш) ბატი.

гIазкхи в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) რუსი; *იხ.* оьрси.

гIāзот д, д (гIāзōтан, гIāзōтана, гIāзōтō, гIāзōтē; гIāзōташ) ჰაზავათი.

гIайб|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; гIайбеш) 1. ბალიში; 2. სამშვენებლო კოჭი.

гIайгIа[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) შუამდგომლობა, შუამავლობა; ურვა, ზრუნვა.

гIайгIа[2] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნაღველი, სევდა, დარდი, ვარამი, მწუხარება, ჯავრი; гIайгIайōцуш უზრუნველად, უდარდელად.

гIайгIанē, гIайгIанēниг *ზედს.* დარდიანი, ნაღვლიანი, სევდიანი, მწუხარე.

гIалкх|дан (-до, -дира, -дина, -дер) ყეფა.

гIаймакх д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ნალები; 2. ბლინი.

гIайракх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სალესი ქვა.

гIайрē й, й (-нан, гайренна, -нō, -га; -наш) კუნძული.

гIайси й, й (-н, -на, -нō, -га; гIайсеш) ჭერამი *(მცენარე და ნაყოფი)*.

гIаккхаран *ზედს.* ირიბი, ელამი.

гIаккхарг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ელამი თვალების მქონე.

гIакх д, д (гIōкхан, гIōкхана, гIōкхō, гIōкхē; гIаькхнаш) სამიზნე, მიზანი, ნიშანი.

гIал|а б, д (гIелан, гIелана, гIелō, гIелē; гIелий) ფურირემი.

гIāл|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) 1. ქალაქი, სტანიცა; 2. სიმაგრე, ციხე, ციხე-სიმაგრე; 3. სასახლე; 4. კოშკი.

гIāлагIазкхи в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) კაზაკი.

гIāларт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) აჩრდილი, მოჩვენება, ლანდი, ზმანება; სილუეტი.

гIāлат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შეცდომა, დანაშაული.

гIалаташ|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) შეცდომების გამოვლენა (ავლენს), გამომჟღავნება, გამოაშკარავება.

гIāлат|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.*, *ობ. მხ.* შეცდომის პოვნა (პოულობს).

гIалат|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* შეცდომა (ცდება), შეშლა.

гIāлат|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* შეცდომა (ცდება ხოლმე), შეშლა.

гIāлат|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ.*, *სუბ. მრ.* შეცდომა (ცდება), შეშლა (ეშლება).

гIāлатдōцу, гIāлатдōцург *მიმღ.* უშეცდომო, შეუმცდარი.

гIāлатлō й, й (-нан, гIāлатлонна, -нō, -нē; -наш) მცდარობა, შემცდარობა.

гIалгIā в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ინგუში; гIалгIайчōь ინგუშეთი.

гIалгIашха *ზმნ.* ინგუშურად.

гIалх *შორისდ.* ღავ *(გამოხატავს ყეფას)*

гIам д, д (гIōман, гIōмана, гIōмō, гIōмē; гIēмаш) გრძნეული, ჯადოსანი; kudiani.

гIāма й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბულულა *(თივისა, ბზისა)*.

гIаммагIа й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ატამი.

гIан д, д (гIēнан, гIанна, гIēнō, гIēнē; гIēнаш) სიზმარი, ზმანება; гIан ган დასიზმრება, სიზმრის ნახვა.

гIаннāбарш й *მხოლოდ მრ-ში* თვლემა, რული, ძილ-ღვიძილი.

гIант д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სკამი.

гIап й, й (гIōпан, гIōпана, гIōпō, гIōпē; гIēпаш) 1. პატრონტაში; 2. საგუშაგო, სადარაჯო; ციხის კარიბჭე.

гIаплō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; гIаплой) მებატონე; гIаплойн ბატონყმური.

гIара й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ხმაური, ხმა.

***гIара|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., სუბ. მხ.* 1. სახელის განთქმა (სახელს უთქვამს), დიდებით შემოსვა; 2. გახმაურება (ახმაურებს), გათქმა, გახმიანება.

***гIара|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* სახელის განთქმა (სახელს ითქვამს), სახელის მოხვეჭა.

***гIара|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* სახელის განთქმა (სახელს უთქვამს).

***гIара|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* ცნობილად *(სახელოვნად)* გახდომა (ხდება ხოლმე).

***гIара|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* სახელის განთქმა (სახელს ითქვამს), სახელის მოხვეჭა, სახელოვნად გახდომა.

гIарбаш й, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მონა (ქალი), ტყვე (ქალი).

гIаргIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ერთგვარი ალვა, ალვის ხე.

гIар-гIовгIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ყაყანი, ყიჟინ-ხივილი, ჩხრიალი, ჩუხჩუხი, ზუზუნი.

гIаргIули й, й (-н, -на, -нō, -га; гIаргIулеш) წერო.

гIарж|дан (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* ხრამუნი(ახრამუნებს), კნატუნი; гIаржжехь даа ხრამუნით ჭამა.

гIарлӯ д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) ნიჩაბი *(სახნისის საწმენდი).*

гIāрол д, д (гIарōлан, гIарōлана, гIарōлō, гIарōлē; гIарōлаш) ყარაული, გუშაგი.

гIарт д, д (гIаьртан, гIаьртана, гIаьртō, гIаьртē; гIаьрташ) ბარძაყი, ბარკალი; თეძო.

гIарта (гIаьрта, гIаьртира, гIаьртина) 1. გალება (იღება); 2. გაწევა, გადაწევა, გაშლა, გაწევ-გამოწევა, მიწევ-მოწევა.

гIар-тата д, д (-нан, -нна, -нō, нē; -наш) ხმა, ხმაური, კაკუნი, რაკუნი.

гIартō (*гIартадо, гIартийра, гIартийна) გაღება (აღებს), გახსნა.

гIатакхē *ზედს.* მომჭირნე, ყაირათიანი; *ის.* кхоамē.

гIатт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) შრე, ფენა; лаьттан гIатт მიწის ფენა.

гIатта (гIотту, гIаьттира, гIаьттина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. ადგომა (დგება); 2. *გადატ.* აჯანყება (ჯანყდება), ამხედრება.

гIаттō (*гIаттадо, гIаттийра, гIаттийна) *გრდმ.* 1. აყენება; 2. გახსნა, ფართოდ გაღება *(პირისა, ხახისა)*; бага гIаттō მთქნარება.

гIаш *ზმნს.* ფეხით, ნაბიჯით; гIаш ваха ფეხით წასვლა (მიდის); гIаш гIаттō ფეხების გაშლა (შლის).

гIашлō в. й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; гIашлой) ფეხით *(ქვეითად)* მოსიარულე, ქვეითი; მსრბოლი, შიკრიკი.

гIаш|-некъ б, д (-нēкъан, -нēкъана, -нēкъō, -нēкъē; -нēкъаш) ბილიკი, საცალფეხო გზა.

гIēбартō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; гIēбартой) ყაბარდოელი.

гIēзалō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; гIēзалой) თათარი.

***гIел|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. დაუძლურება (უძლურდება), ძალ-ღონის გამოლევა, დასუსტება, დაქანცვა; 2. შენელება (ნელდება).

***гIел|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. დაუძლურება (აუძლურებს), დასუსტება, დაქანცვა; 2. შენელება.

гIēли[1] д (-:: , -на, -нō, -га) კალა.

гIēли[2] й, й (-н, -на, -нō, -га; гIēлеш) პაპიროსი, სიგარეტი.

гIēлō й, й (-нан, гIелонна, -нō, -нē; -наш) ძალადობა, ძალდატანება, ძალმომრეობა.

гIēметта|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) *გრდუვ.* მოწიფვა (წიფდება), დავაჟკაცება, დაქალება; ყალიბში ჩადგომა.

гIēнах *ზმნს.* სიზმარში, სიზმრად.

гIēниг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მკბენარი, ტილი, წილი.

гIēра й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ხროვა, ბრბო; ბანდა.

гIергIа (гIергIа, гIиргIира, гIиргIина) ყვირილი (ირმისა); ღრიალი.

гIерта (гIерта, гIиртира, гIиртина) *გრდუვ.* 1. სწრაფვა (ისწრაფვის), მისწრაფება; 2. გახსნა (იხსნება), გაღება.

гIертō (*гIертадо, гIертийра, гIертийна) *გრდმ.* შედგმა (უდგამს), შეყენება.

***гIēхьа** 1. *ზედს.* ზუსტი, შესაფერისი, სათანადო; 2. *ზმნს.* ზუსტად, შესაფერისად, სათანადოდ.

***гIиба|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* ცემა (სცემს), გატყეპა, მიბეგვა.

гIигI: *гIигI|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) ღრენა (იღრინება).

гIийбат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ენატანიობა, ჭორიკანობა, მაბეზღარობა; гIийбат дан ენატანიობა (ენატანიობს).

гIийла 1. *ზედს.* სუსტი, უძლური, ულონო; მწუხარე, სევდიანი, დარდიანი, ნაღვლიანი; საცოდავი, შესაბრალისი, დაღვრემილი; 2. *ზმნს.* მწუხარედ, სევდიანად, ნაღვლიანად; საცოდავად, შესაბრალისად, დაღვრემილად.

***гIик|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* ხელის *(ფეხის)* კვრა (ჰკრავს), მოცილება, მოშორება, საკუთარი თავისადმი ზიზღის გრძნობის აღძვრა.

гIиллакх д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ზრდილობა; 2. თავაზიანობა; гIиллакхдолу *მიმღ.* ზრდილობიანი;

гIиллакхдōцу უზრდელი, ბრიყვი.

гIиллакхē, гIиллакхēниг *ზედს.* ზრდილობიანი, თავაზიანი.

гIиргIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ქორი, გეზელი.

гIирс б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) საშუალება, იარაღი, ხელსაწყო, მოწყობილობა; къинхьегаман гIирсаш შრომის იარაღები.

гIитта (гIуьтту, гIиттира, гIиттина) *გრდუვ.* 1. ადგომა (დგება); 2. აჯანყება (ჯანყდება), ამბოხება.

гIиттō (*гIиттадо, гIиттийра, гIиттийна) *გრდმ.* 1. გაღება (აღებს), გახსნა *(პირისა, ხახისა)*; 2. აყენება (აყენებს); 3. *ვინმეს ან რამეს* წინააღმდეგ ამხედრება (ამხედრებს).

гIишлō й, й (-н, гIишлона, -нō, -га; -ш) შენობა, ნაგებობა.

гIо[1] д, д (гIоьнан, гIоьнна, гIоьнō, гIоьнē; гIоьнаш) დახმარება, მხარდაჭერა, წაშველება, დაცვა; шен нанна гIо до цō თავის დედას ეხმარება ის; баккхийчарна гIо до უფროსებს ეხმარება.

гIо[2] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) თავკავი *(მარხილისა)*.

гIовгIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ხმა; ხმაური, ღრიანცელი, ყაყანი, ყივილ-ხივილი; гIовгIайōцу უხმო, უხმაურო.

гIовла й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სასთუმალი.

гIовтал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბეშმეთი.

гIовтта (гIовтту, гIевттира, гIевттина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. ადგომა (დგება); 2. *გადატ.* აჯანყება, ამბოხება.

гIовттō (*гIовттадо, гIовттийра, гIовттийна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. აყენება (აყენებს), წამოყენება; 2. დაღება, გახსნა *(პირისა, ხახისა)*.

гIогI д, д (гIōгIан, гIōгIана, гIōгIō, гIōгIē; гIōгIаш) ბარძაყი, ბარკალი.

гIодам д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სიმინდის ღერო.

гIодаюкъ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *ანატ.* წელი.

гIоддах *ზმნს.* დაძაბულად, მთელი ძალით.

гIодийриг *მიმღ.* დამხმარე, დამცველი, მხარის დამჭერი, ქომაგი, შემწე.

гIодōцу, гIодōцург *მიმღ.* უმწეო, უილაჯო.

гIōза *ზმნს.* ბედნიერებაში, სიხარულში.

гIōли й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. შემსუბუქება, გაუმჯობესება ჯანმრთელობისა; 2. უპირატესობა; უკეთესად მიჩნევა.

гIōпаста й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დახლი; დაზგა.

гIōра д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფიზიკური ძალა, ძლიერება, სიძლიერე; гIōрадолу, гIōрадерг ძლიერი, ღონიერი, მძლავრი; гIōрадōцу, гIōрадōцург, гIōрасиза, гIōрасизниг უღონო, უძლური, სუსტი.

гIоргIа *ზედს.* 1. ხორკლიანი, მქისე; 2. მსხვილი ნაფქვავი; 3. *გადატ.* უხეში *(ადამიანი)*.

гIордаз б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჭოპოსანი *(ხელოსნის იარაღი)*.

гIорза й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) გუნდა, კოშტი, ნატეხი; гранитан гIорза გრანიტის ნატეხი.

гIōрийна, гIōрийнарг *მიმღ.* გაყინული, დამზრალი.

гIоркм|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ზვიგენი.

гIōрō (*гIōрадо, гIōрийра, гIōрийна) გაყინვა (ყინავს).

гIорта (гIурту, гIоьртира, гIоьртина) *გრდუვ.* სწრაფვა (ისწრაფვის, ესწრაფვის), მისწრაფება, ლტოლვა, ცდა.

***гIорта|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დაყრდნობა (ეყრდნობა), დაბჯენა.

гIортō[1] й, й (-нан, гIортонна, -нō, -нē; -наш) 1. მიწოლა, დაწოლა, შეტევა; ძალვა, ძალა, ღონე; 2. საყრდენი, ბურჯი.

гIортō[2] (*гIортадо, гIортийра, гIортийна) *რამის* შედგმა (უდგამს), შეყენება.

гIōта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფარეხი *(ცხვრისა)*.

гIōьмаш д *მხოლოდ მრ-ში* ხელბორკილი.

гIоьналл|а й (-ин, -ина, -ō, -ē) ქველმოქმედება; гIоьналлин საქველმოქმედო.

гIоьнч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ий) დამხმარე, თანაშემწე.

гIӯ й, й (-нан, гIунна, -нō, -нē; -наш) ჭა.

гIугI д (-ан, -ана, -ō, -ē) გუგუნი, გრიალი, გრგვინვა, გრუხუნი, ჭექა, ქუხილი, ზათქი, დგანდგარი.

гIуда д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჯარიმა.

гIудалкх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ოთხთვალა, საზიდარი.

гIуй б, д (гIōран, гIōрана, гIōрō, гIōрē; гIōраш) საკეტი, ურდული.

гIуллакх д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. საქმე; 2. დიდი ამბავი, მოვლენა, შემთხვევა; 3. მოღვაწეობა, საქმიანობა; 4. თანამდებობა, სამსახური; 5. მსახურება, მომსახურება; гIуллакхан дош დამხმარე სიტყვა; гIуллакхаш лелōр საქმის წარმოება; гIуллакхна тIēра საქმიანი.

гIуллакхазхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; гIуллакхазхой) უსაქმური, უქნარა, მუქთახორა.

гIуллакххō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; гIуллакххой) მოღვაწე; საქმისმწარმოებელი.

гIуллакхч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) საქმოსანი

.**гIулч** й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ნაბიჯი; 2. *საუბ.* ერთი კუბური საჟენი შეშა.

гIум й, й (гIамаран, гIамарна, гIамарō, гIамарē; гIамарш) ქვიშა, სილა.

гIум|-āрē й, й (-āрēнан, - āренна, -āрēнō, - āрēнē; - āрēнаш) უდაბნო.

гIумгIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) თუნგი, პატარა დოქი.

гIумки в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ყუმუხი; гIумкашха ყუმუხურად.

гIундалгIи[1] й, й (-н, -на, -нō, -га; гIундалгIеш) ბალინჯო.

гIундалгIи[2] й, й (-н, -на, -нō, -га; гIундалгIеш) ანწლი.

гIунжара *ზედს.* ელამი.

гIӯра[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) გაყინულობა, მზრალობა.

гIӯра[2] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *საუბ.* საპირისწამლე.

гIӯра-даьтта д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მაგარი, გაყინული კარაქი.

гIурба д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *რელიგ.* 1. ყურბან-ბაირამი (*მუსულმანური მსხვერპლშეწირვის დღესასწაული*); 2. სამსხვერპლო ცხოველი.

гIур|гIаз й, й (-гIēзан, -гIēзана, -гIēзō, -гIēзē; -гIēзаш) გედი.

гIур-гIур: гIур -гIур дан ღუღუნი (ღუღუნებს).

гIуркх б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ხელნა (*ორცხენა ეტლისა*); 2. ჭოკი, ხარიხა.

гIурм|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) შემწვარი, მოხრაკული.

гIурт б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ქაოსი, უწესრიგობა, არეულობა, არეულ-დარეულობა, დომხალი.

гIурчō д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) კასრის მოსაჭერი სალტე, გვერგი.

гIутакх д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ყუთი; 2. ქამრის მოსართავი (*მეტალის პატარა ყუთი*).

гIучI|а б, б (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) სისულელე, არეულ-დარეულობა, დომხალი, უთავბოლობა; აბდაუბდა, უაზრობა; *იგივეა, რაც* гIучI.

гIушлакхē: малх гIушлакхē баьлла მზე ჰორიზონტიდან ამოვიდა.

гIуьнжара *ზედს.* ჭროლა.

Д

дā в, б (дēн, дēна, дас, дēга; дай) 1. მამა; сан дā юьртахь Iаш ву ჩემი მამა სოფელში ცხოვრობს; 2. პატრონი, მეპატრონე, მფლობელი; дēн цIе მამის სახელი.

*****даа** (доу, диира, диъна, дуур ду) *გრდმ.* ჭამა (ჭამს), მირთმევა; ღრღნა, ხვრა.

*****даа|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* ცვეთა (ცვდება), გაცვეთა.

даар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. საჭმელი; нитт бēцан даар ду ჭინჭარი ბალახეული საჭმელი არის; 2. *მასდ.* ჭამა.

даар-малар *მასდ.* ჭამა-სმა.

дага[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ცულის ტარი.

*****дага**[2] (догу, дегира, дегна) *გრდუვ.* 1. რაიმის ნაკვეცებად დაწყობა (აწყობს); 2. მოქარგვა, ამოქარგვა; 3. ამოჭრა, ამოჭრეთა; тIулг тIехь йōза дага ქვაზე წარწერის ამოკვეთა.

*****дāга** (дōгу, дēгира, даьгна) *გრდუვ* 1. წვა (იწვის, ეწვის); 2. შიში (შიშობს), ეშინია.

*****дага|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., საუბ. მხ.* რჩევის კითხვა (ჰკითხავს), რჩევა-დარიგების კითხვა, მოთათბირება.

*****дага|дāн** (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* გახსენება (იხსენებს), მოგონება; дагадōгIий хьуна, аса хьо цаьрга вигина? გახსოვს, მე შენ იმათთან რომ წაგიყვანე?

*****дага|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* რჩევის კითხვა (ეკითხება ხოლმე), თათბირი.

*****дага|дōха** (-дӯху, -дуьйхира, -доьхна) *გრდუვ.* შეყვარება (შეუყვარდება).

*****дагаза|даккха** (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ.* სურვილის დაკარგვინება (აკარგვინებს), სურვილის განელება.

дага|лāца (-лōцу, -лēцира, -лаьцна) *გრდმ.* 1. გახსენება (იხსენებს), მოგონება; 2. დახსომება (იხსომებს), დამახსოვრება.

дагалāцам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შეგნება; дагалāцам бōцуш შეუგნებლად, ქვეცნობიერად, გაუაზრებლად, წინდაუხედავად.

дага|лēца (-лōьцу, -лийцира, -лецна) *გრდმ.* 1. გახსენება (იხსენებს ხოლმე), მოგონება; 2. დახსომება (იხსომებს), დამახსოვრება.

дагара|дийца (-дуьйцу, -дийцира, -дийцина) *გრდმ.* გულახდილად ლაპარაკი (ლაპარაკობს), გულის გახსნა, გულწრფელი ლაპარაკი.

дагара|хаийта (-хоуьйту, -хаийтира, -хаийтина) *გრდმ.* 1. გამოტყდომა (ტყდება, უტყდება); 2. გულახდილად ლაპარაკი (ლაპარაკობს).

***дагар|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* თვლა (თვლის), დათვლა.

дагахь *ზმნს.* 1. ზეპირად; 2. გულში; хьан дагахь хIун ду ца хаьа сӯна რა გაქვს გულში, არ ვიცი.

***дагахьдōцу, дагахьдōцург** *მიმღ.* მოულოდნელი, გაუთვალისწინებელი.

дага|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* გახსენება (იხსენებს), მოგონება.

даггара *ზმნს.* გულით, გულითადად, გულწრფელად.

***дāгō** (дāгадо, дāгийра, дāгийна, дагор) *გრდმ.* 1. წვა (წვავს), დაწვა, გამოწვა; 2. თუთქვა (თუთქავს), დამდუღრვა; 3. დალაქიანება, ჩირქის მოცხება, სახელის გატეხა.

дагI д, д (дōгIанан, дōгIанна, дōгIанō, дōгIанē; даьгIанаш) თელი.

***дада** (доду, дедира, дедда) *გრდუვ.*, *სუბ.* *მხ.* გაქცევა (მირბის, გარბის).

дāд|а в (-ин, -ина, -ас, -ē) მამა, მამიკო, მამილო *(ჩვეულებრივ, მიმართვისას);* со дāдица хьуьнах вахара მე მამიკოსთან ტყეში წავედი.

***дадō** (дададо, дадийра, дадийна) *გრდმ.* მოტაცება (იტაცებს), გატაცება, მოპარვა, წასხმა, გარეკვა.

***дāжа** (дēжа, дēжира, даьжна) *გრდუვ.* ძოვა (ძოვს); хьēлий дика дēжа ძროხები კარგად ძოვენ.

***дāжō** (дāжадо, дāжийра, дāжийна) *გრდმ.* მწყემსვა (მწყემსავს).

***дāза** (дōзу, дēзира, даьзна) *გრდუვ.* დამოკიდებულება (დამოკიდებულია).

***даз|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* 1. გაძლიერება (ძლიერდება); 2. დამძიმება (მძიმდება); 3. *გადატ.* მოუქნელობა; 4. გაამაყება (ამაყდება).

***даз|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* 1. გაძვირება (აძვირებს); 2. ზვიმობა; 3. შექება.

***дāзō** (дāзадо, дāзийра, дāзийна) *გრდუვ.* დაყოვნება (აყოვნებს), ზლაზვნა, ზოზინი, გაჭიანურება; гIуллакх дāзō საქმის გაჭიანურება.

***даийта** (доуьйту, даийтира, даийтина) *გრდმ.* გაგზავნა (გზავნის), გამოგზავნა; кēхат (совгIат) даийта წერილის (საჩუქრის) გამოგზავნა.

дāим *ზმნს.* მუდამ, მუდმივად, ყოველთვის, მარად, ნიადაგ.

дāима, дāимниг *ზედს.* მუდმივი, ყოველდღიური, ჩვეულებრივი.

даимлēра *ზედს.* მუდმივი, გამუდმებული, ჩვეულებრივი; *იგივეა, რაც* гуттарлēра.

***дайа** (дойу, дайъира, дайъина) *გრდმ.* 1. ჩამორთმევა (ართმევს); 2. დაკარგვა; 3. წაშლა; 4. *ობ. მრ.* მოკვლა, მოსპობა; 5. *ობ. მრ.* გაქრო, დაფარვა; 6. ჩაქრობა; 7. ხარჯვა.

***дай|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. წონაში კლება (იკლებს), დაკლება; 2. გაიაფება (იაფდება).

***дай|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* 1. შემსუბუქება (ამსუბუქებს); 2. გაიაფება.

***дайлла** д 1. სიმსუბუქე; 2. სიიაფე.

дай|мохк б, б (-мехкан, -махкана, -махкō, -махкē; -мехкаш) სამშობლო; вайн даймохк дика (хаза) бу ჩვენი სამშობლო კარგი (ლამაზი) არის; сӯна дукхабēза вайн даймохк მე ძალიან მიყვარს ჩვენი სამშობლო.

***дайн**[1] *ზედს.* 1. მსუბუქი; 2. იაფი.

дайн[2] *ზედს.* გოდრისა, სასიმინდისა; *იხ.* до.

дайшха *ზმნს.* მამაპაპურად.

дак д, д (докан, докана, докō, докē; декнаш) 1. არყის ხე; 2. წნორი.

***даккха** (доккху, даьккхира, даьккхина) *გრდმ.* 1. წართმევა (ართმევს), ჩამორთმევა; са даккха სიცოცხლის წართმევა, მოკვლა; 2. გადახდევინება; 3. ამოღება, ამოყვანა; 4. მოწყვეტა, მოგლეჯა; 5. გახსნა; 6. გამომუშავება; 7. მოგება *(მაგ., ფულისა)*; 8. გაყვანა *(მაგ., გზაზე)*; 9. გამოჩეკა; 10. დაკავება, დაუფლება *(მაგ., სახლისა)*; 11. გათხრა, ამოთხრა; 12. გახსნა *(მაგ., კლიტისა)*; 13. გახვრეტა; 14. დაყოფა, დროის სადმე გატარება; 15. გადაღება *(მაგ., სურათისა)*; 16. *იხმარება მეშველი ზმნის ფუნქციით, ობ-ს მოითხოვს მხ-ში; არს. სახელთან, ზმნისართთან ქმნის შედგენილ შემასმენელს, მაგ.:* мекха баккха ფარცხვა; ара даккха *(გარეთ)* გაყვანა, გაგდება.

***даккхий, даккхийнаш** *ზედს., მრ. რ.* დიდები; *იხ.* доккха.

***даккхий|дēн** (-дōь, -дийра, -дийна) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გახარება (ხარობს, უხარია).

даккхийра, даккхийраниг *ზედს.* მსხვილი, დიდი; даккхийра ахча მსხვილი ფული.

дакх д, д (докхан, докхана, докхō, докхē; декхнаш) ვერხვი.

***дакха** (декха, декхира, декхна) *გრდუვ.* წოვა (წოვს), ძუძუს წოვა.

***дакхō**[1] (дакхадо, дакхийра, да-

кхийна) ძუძუთი წოვა (აწოვებს), კვება.

*дакхō^{2}, дакхорг *მიმღ.* ძუძუმწოვარა, ძუძუთა ბავშვი.

дакъа д, д (докъан, докъана, докъō, докъē; декъий) გვამი *(ადამიანისა)*, მიცვალებული, ცხედარი, განსვენებული.

дāкъа д, д (дēкъан, дēкъана, дēкъō, дēкъē; дāкъош) 1. წილი, ნაწილი; дāкъош дан ნაწილებად დაყოფა, დაშლა; 2. *გადატ.* ნატეხი, ნაჭერი; 3. მონაწილეობა; дāкъа лāца მონაწილეობის მიღება.

***дакъа|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* შრობა (შრება), გაშრობა, ხმობა, ჭკნობა.

***дакъадалаза, дакъадалазниг** *ზედს.* სველი, გამოუშრალი; ნედლი.

***дāкъаза|даккха** (-доккху, -даькхира, -даькхтна) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დაჩაგვრა (ჩაგრავს), გაუბედურება; 2. განადგურება, აოხრება, დარბევა, დაქცევა, გატიალება.

***дāкъаза|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. გაუბედურება (უბედურდება); 2. განადგურება (ნადგურდება), გატიალება, აოხრება.

***дāкъаза|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. ჩაგვრა (ჩაგრავს), დაჩაგვრა, გაუბედურება; 2. განადგურება (ანადგურებს), დარბევა, აკლება, აოხრება.

***дāкъаза|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* განადგურება (ნადგურდება ხოლმე), გაკოტრება.

***дāкъаза|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* განადგურება (ნადგურდება), გაკოტრება.

дāкъалг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ნაწილი, ნაწილაკი; 2. *გრამატ.* ნაწილაკი.

***дакъийна, дакъийнарг** *მიმღ.* გამხმარი, გამოყვანილი *(მზეზე, ბოლში)*.

***дакъō** (дакъадо, дакъийра, дакъийна) *გრდმ.* გახმობა (ახმობს), გაშრობა, გამოშრობა.

***дала^{1}** (ла, делира, делла, лер||лийр ду) 1. *გრდუვ.* მოკვდომა (კვდება), მიცვალება; 2. სიკვდილი.

***дала^{2}** (ло, делира, делла, лур) *გრდმ.* 1. მიცემა (აძლევს); 2. მიწოდება (აწოდებს), მირთმევა.

***дāла** (дōлу, дēлира, даьлла, даьр||дер ду) *გრდუვ.* 1. დამთავრება (მთავრდება); 2. მცენარეთა ამოსვლა (ამოდის), აღმოცენება; 3. თოფის დაქუხება (ქუხს), გასროლა; 4. გასვლა (გადის), გადასვლა; хих вāла წყალს გასვლა; ӯрамē вāла ქუჩაში გასვლა; 6. გაღწევა; бІаьстенга дāла გაზაფხულამდე გაღწევა; 7. ჩამოშორება, მოკვეთა; 8. შეყრა; цамгар я̄ла ავადმყოფობის შეყრა, დაავადება; 9. აქვს მეშველი ზმნის ფუნქცია: дохкō дāла სინანულის განცდა; гІарадāла აღიარება; бІаьстē яьлла გაზაფხული დადგა.

далл|а^{1} й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ხორციანი კვერი.

***далла^{2}** (доллу, даьллира, даьллина) *გრდუვ., სუბ. მხ.* რაიმეში ყოფნა (არის, შეიცავს, მდებარეობს).

***даллалц^{1}** *ზმნს.* სიკვდილამდე.

***даллалц^{2}** *თანდ.* -მდე *(დროული გაგებით)*; бархІ сахьт даллалц რვა საათამდე; бІаьстē яллалц გაზაფხულამდე.

***даллō** (далладо, даллийра, даллийна) *ობ. მხ.* ყოფნა (ამყოფებს), ჩასმა (სვამს), დაპატიმრება, დამწყვდევა.

***далō** *შორისდ.* აბა, ჰე, აიდა.

***дāлō** (дāладо, дāлийра, дāлийна) *გრდმ.* 1. მოყვანა (მოჰყავს), მოტანა; 2. გაყვანა *(მაგ., ტელეფონისა)*

***далхō** (далхадо, далхийра, далхийна) *გრდმ.* ჩივილი (ჩივის), წუხილი, ჭმუნვა.

дама д, д (деман, демана, демō, демē; -наш) ფქვილი *(ხორბლისა, ჭვავისა)*.

дамардарц *ზმნს.* ნამსხვრევებად, ნატეხებად.

***дан** (до, дира, дина, дер||дийр ду) *გრდმ.* 1. კეთება (აკეთებს), გაკეთება; хІун до аса хІинца რა გავაკეთო ახლა? 2. აშენება (აშენებს), აგება; цІа дан სახლის აშენება; 3. შობა (შობს), გამრავლება.

***дāн^{1}** (дōгІу, деара, деана) *გრდუვ.* 1. მოსვლა (მოდის), გამომგზავრება; 2. მოსვლა ნალექისა; ло (догІа) дōгІу თოვლი (წვიმა) მოდის; 2. რგება (ერგება); 3. შემთხვევა; цуьнга вōн деана იმას უბედურება შეემთხვა; 5. *გადატ.* გახთოვება.

***дāн^{2}** (дахьа, деара, деана) *გრდმ.* მოტანა (მოაქვს).

***дāн^{3}** (дов, дайра, дайна, довр ду) *გრდუვ.* 1. დაკარგვა (იკარგება), გაქრობა; 2. ჩაქრობა, დაქრობა, გაფუჭება.

***дāн^{4}** (*აწმყ. არა აქვს*, дайра, дайна) *გრდუვ.* ნახვა (ნახავს), დანახვა.

дā-нāна д (дēн-нēнан, денний -нанний, дāс-нāнас, дēгē-нēнē) მშობლები, დედ-მამა *(ზედმიწევნით: მამა-დედა)*.

***даннē а** *ზმნს.* სრულიად, სრულებით.

***даō** (даадо, даийра, даийна) *გრდმ.* 1. ჭმევა (აჭმევს), კვება; 2. ხეხვა (ხეხავს), გაფუჭება, გადატყავება, გადაყვლეფა.

***дāра** (дōру, дēрира, дēрина) *გრდმ.* 1. ჭრა (ჭრის), გამოჭრა *(მაგ. კაბისა)*; 2. ნაჭრებად დაჭრა, დაყოფა; კეპვა.

дара-дāцар *მასდ.* უთანხმოება, აზრთა სხვაობა, სხვადასხვაობა, კამათი.

дарба д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სამკურნალო საშუალება; дарба лēлō მკურნალობა; дарба дан განკურნება.

дарбанē, дарбанēниг *ზედს.* სამკურნალო.

дарбанч|а в, й; б (-ин, -нна, -ō, -ē; -аш) მკურნალი.

*__дар|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* განრისხება (რისხდება), მოშლა, გულისტკენა, წყენა.

*__дар|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* გაჯავრება (აჯავრებს), გაბრაზება, განრისხება, მოშლა, წყენა, დანაღვლიანება.

дарē д, д (-нан, даренна, -нō, -нē; -наш) ცნობა, აღიარება; дарē дайта იძულებულს გახდის, აღიაროს, სცნოს; აიძულებს, აღიაროს; дарē дан აღიარება, დადასტურება, დამოწმება, დამტკიცება.

дарēдар *მასდ.* ცნობა, აღიარება; დადასტურება, დამტკიცება, დამოწმება.

дарж д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხარისხი.

*__даржа__ (даьржа, даьржира, даьржина) *გრდუვ.* 1 გაშლა (იშლება), გაგება, დაფენა; 2. გავრცელება; 3. ნაპირზე გადასვლა *(მდინარისა)*; 4. ამღვრევა.

*__даржō__ (даржадо, даржийра, даржийна) *გრდმ.* 1. დაწყობა (აწყობს); книгаш даржō წიგნების დაწყობა; 2. დაგება, გაგება, დაფენა, გაშლა; მოფენა; 3. გავრცელება; хабар даржō ხმის გავრცელება; 4. ამღვრევა; хи даржō წყლის ამღვრევა.

дāри д, д (-н, -на, -нō, -га; дāреш) აბრეშუმის ერთგვარი ქსოვილი *(პრიალა)*.

дарс д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *საუბ.* საშინაო დავალება, გაკვეთილი.

*__дарста__ (дерста, дерстира, дерстина) *გრდუვ.* გასუქება (სუქდება).

*__дарстō__ (дарстадо, дарстийра, дарстийна) *გრდმ.* გასუქება (ასუქებს).

дарта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სავათი.

*__дарха|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ.* განრისხება (რისხდება), მოშლა.

дархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга, дархой) დაჭრილი.

дарц д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) გრიგალი, ბუქი, ქარბუქი.

*__дасса|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დაცლა (იცლება), გამოცლა, დაცარიელება.

*__дассō__ (дассадо, дассийра, дассийна) *გრდმ.* დაცლა (ცლის), დაცარიელება.

*__даста__ (досту, даьстира, даьстина) *გრდმ.* 1. გახსნა (ხსნის); 2. *რელიგ.* გახსნილება (იხსნილებს); 3. *გადატ.* გახსნა, ხელმისაწვდომად ქცევა; некъ баста გზის გახსნა.

*__даста|дала__ (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* 1. გახსნა (იხსნება); 2. *გადატ.* გახსნა *(ჭრილობისა)*; 3. *გადატ.* გამოფხიზლება *(ნასვამისა)*; 4. დაცხრომა, დარბილება, სიმკაცრის შემცირება.

дастамē, дастамēниг *ზედს.* 1. წვრილმანი, პედანტური; 2. ტლანქი, უხეში.

дата[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *ბოტ.* ცირცელი, ჭნავი.

*__дата__[2] (дета, детира, детта) *გრდუვ.* 1. შედედება (დედდება), შესქელება; 2. ქსოვილის დაპატარავება, ზომაში მოკლება (იკლებს).

*__дāта__ (дōту, дēтира, даьтта) *გრდმ.* ჩვენება (აჩვენებს).

*__датō__[1] (датадо, датийра, датийна) *გრდმ.* 1. დატკეპნა (ტკეპნის); მოთელვა *(მატყლისა)*; 2. შედედება (ადედებს).

датō[2]**, датōниг** *ზედს.* ვერცხლისა.

*__датта__ (дотту, деттира, деттина) *გრდმ.* ცხობა (აცხობს), შეწვა; бēпиг датта პურის გამოცხობა; жижиг датта ხორცის შეწვა; еттина кибарчиг გამომწვარი აგური.

*__датта|дала__ (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* ცხობა (ცხვება), შეწვა (იწვის).

*__дāтIа__ (дēтIа, дēтIира, даьттIа) *გრდუვ.* გახლეჩა (იხლიჩება), გაპობა, გახეთქა; გახევა, გაფხრეწა, გასკდომა.

*__дāтIō__ (дāтIадо, дāтIийра, дāтIийна) *გრდმ.* 1. ხლეჩა (ხლეჩს), გახლეჩა, გახსნა, გაღება; 2. გაპობა (აპობს), გახეთქა.

*__даха__[1] (дōьду, дахара, дахна, гIор||гIур ду) *გრდუვ.* 1. წასვლა (მიდის), გამგზავრება, გაფრენა; кIант сихвелла цIа вахара ბიჭი აჩქარებით შინ წავიდა; 2. დენა (დის); хи дōьду წყალი მიედინება, მიდის; 3. *გადატ.* გათხოვება.

*__даха__[2] (деха, дехира, дехна) *გრდუვ.* თრობა (თვრება), დათრობა.

*__дāха__[1] (дēха, дēхира, даьхна) *გრდუვ.. სხვადასხვა მნიშვნელობით* ცხოვრება (ცხოვრობს); иза Тбилисехь вēха ის თბილისში ცხოვრობს.

*__дāха__[2] (дōху, дēхира, даьхна) *გრდმ.* 1. ამოღება (იღებს); 2. გადახდევინება (ახდევინებს), წართმევა.

*__дахана|дāн__ (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* წასვლა-მოსვლა (მიდი-მოდის).

*__дах|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер) დაგრძელება (აგრძელებს), გა-

გრძელება, წაგრძელება, გახანგრძლივება; буьйсанаш яхъелла ღამეები გადიდდა.

__дахка__^{1} д, б (дехкан, дехкана, дехкō, дехкē; дехкий) თაგვი; дехкан кIорни წრუწუნა; цициго̄ дехкий лōьцу კატა თაგვებს იჭერს.

*__дахка__^{2} (дехка, дехкира, дехкина) _გრდუვ._ გამრავლება (მრავლდება), მოგება (იგებს) _ხბოსი და მისთ._; етт бехкина ძროხამ მოიგო.

*__дахка__^{3} (дохку, дехкира, дехкина) _გრდმ._ 1. _ობ. მრ._ დალაგება (ალაგებს); 2. დათქმა _(დროისა)_, დანიშვნა _(დროისა)_; вовшахкхēта дēнош дахка შეხვედრის დღეების დათქმა.

*__дахка__^{4} (дохку, даьхкира, даьхкина) _გრდუვ., სუბ. მრ._ ცხოვრება (ცხოვრობს); и вежарий бертахь бохку ის ძმები თანხმობაში _(თანხმობით)_ ცხოვრობენ.

*__дахка__^{5} (дохку, даьхкира, даьхкина) _გრდუვ., სუბ. მრ. რაიმეში_ ყოფნა (არის, მდებარეობს, შეიცავს). _იხ._ далла^{2}.

*__дахка__^{6} (догIу, даьхкира, даьхкина) _გრდუვ., სუბ. მრ._ მოსვლა (მოდის); хьеший баьхкина სტუმრები მოვიდნენ.

*__дахка|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) ლპობა (ლპება), დალპობა.

*__дахкō__^{1} (дахкадо, дахкийра, дахкийна) _გრდმ._ ლპობა (ალპობს).

*__дахкō__^{2} (дахкадо, дахкийра, дахкийна) _გრდმ., ობ. მრ., რამეში_ დაკავება (უკავია), დაწყობა, გამოკეტვა; куьйгаш кисана дахкō ხელების ჯიბეში ქონა.

*__дахō__ (дахадо, дахийра, дахийна) _გრდმ._ თრობა (ათრობს), დათრობა.

*__дāхō__ (дāхадо, дāхийра, дāхийна) _გრდმ._ ცხოვრება (აცხოვრებს).

*__даххалц__ _ზმნს._ დათრობამდე; ваххалц малō დათრობამდე დალევინება.

*__дахча__ (дехча, дехчира, дехчина) _გრდუვ._ წრთობა (იწრთობა), გამოწრთობა.

*__дахчō__ (дахчадо, дахчийра. дахчийна) _გრდმ._ წრთობა (აწრთობს), გამოწრთობა.

*__дахьа__^{1} (даьхьа, даьхьира, даьхьна) _გრდუვ._ შიშის არქონა (შიში არა აქვს).

*__дахьа__^{2} (хьо, даьхьира, даьхьна, хьор||хьур ду) _გრდმ._ წაღება (მიაქვს). წათრევა.

*__дахьō__ (дахьадо, дахьийра, дахьийна) _გრდმ._ მოყინვა (ეყინება), დაზრობა, წაყინვა, გათოშვა, გახევება, გაშეშება.

*__дац__ _ძ-ს უარყ._ ფორმა არ არის, არ იმყოფება; āрахь ло дац გარეთ თოვლი არ არის.

*__дāца__ (дōцу, дēцира, даьцна) _გრდუვ._ 1. ძოვა, ნავროტზე ყოფნა; 2. _გადატ._ მძიმე სამუშაოს შესრულება; ვინმეს მიერ ექსპლოატირება.

*__дац|дала__ (-ло, -делира, -делла. -лур) _გრდუვ._ შემცირება (მცირდება), შემოკლება, შეკვეცა, შედგომა; дēнош дацделла დღეები დამოკლდა.

__дац|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) _გრდმ._ შემოკლება (ამოკლებს), დამოკლება.

*__дāцō__ (дāцадо, дāцийра, дāцийна) _გრდმ._ 1. მწყემსვა (მწყემსავს); 2. _გადატ._ ექსპლოატაცია.

__даш__ д (дошан, дошана, дошō, дошē) ტყვია _(ლითონი)_.

*__даша__ (деша, дешира, дешна) _გრდმ._ 1. დნობა (დნება); лō деша თოვლი დნება; 2. გატენიანება (ტენიანდება), დანამვა, დასველება.

*__дāша__^{1} (дēша, дēшира, даьшна) _გრდუვ._ მოწონების, პატივისცემის დამსახურება (იმსახურებს), კარგი შთაბეჭდილების მოხდენა.

__дāша__^{2} (дōшу, дēшира, даьшна) _გრდმ._ პარსვა (იპარსავს, უპარსავს) გაპარსვა.

*__дашō__^{1} (дашадо, дашийра, дашийна) _გრდმ._ ლბობა (ალბობს), დალბობა, დასველება.

__дашō__^{2}, __дашōниг__ _ზედს._ ოქროსი; деши ოქრო.

__даI__ д, д (доIан, доIана. доIō, доIē; даьIнаш) წყლული, იარა.

*__даIа__ (доIу, даьIира, даьIна) _გრდმ._ 1. კოდვა (კოდავს), დაკოდვა; 2. გრეხა (გრეხს), დაგრეხა.

__даIам__ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მაჩვი.

__даьндарг__ й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ტყვია _(ვაზნაში მოთავსებული პატარა ქურვი)_; 2. ბზრიალა.

*__даьсса__^{1}. _ზედს._ 1. ცარიელი, ღრუ; 2. დაუკავებელი, უპატრონო ადგილი; 3) თავისუფალი ადგილი; 4) ფუჭი, ცარიელი; баьсса патарма ფუჭი ვაზნა; 5) ფუჭი, უშინაარსო; даьсса хабар ფუჭი ლაპარაკი; 2. _ზმნს._ ცარიელა, ტვირთის გარეშე.

__даьтта__ д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კარაქი; даьтта лāлō კარაქის გადნობა, გადადნობა; даьтта хьакха კარაქის წასმა; გაზეთვა, გაპოხვა, გაქონვა.

__даьттах__ б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კარაქში მოზელილი, მოხალული სიმინდის ფქვილი.

__даьхни__ д, д (-н, -на, -нō, -га; даьхнеш) ქონება, საქონელი, პირუტყვი; даьхнилēлор მესაქონლეობა; даьхнилēлорхō მესაქონლე, საქონლის მომვლელი, მწყემსი.

__даьIахк__ й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ძვალი; даьIахк я̄жа ძვლის ღრღნა, ხვრა.

__де__^{1} д, д (дийнан, денна, дийнō, дийнē: дēнош) დღე; вина де დაბადების დღე; де даккха დღის გატარება: аьхкēнан дийнō Iаьнан

бутт кхōбу ზაფხულის დღე ზამთრის თვეს ინახავსო.

де² д (дийнан, денна, дийнō, дийнē) შესაძლებლობა *(რაიმის გასაკეთებლად)*, უნარი, ძალ-ღონე; лам тIе вāла де дац сан მთაზე ასასვლელი ძალ-ღონე არა მაქვს; хIалагIатта де дац сōьгахь ადგომის თავი არა მაქვს.

дē а *ნაცვ., дац -თან შეხამებაში:* არავითარი; ვერავითარი; дē а бахьана дац цō ца дēша არავითარი მიზეზი არ არის, რომ მან არ ისწავლოს.

***деамма** *რიცხვ.* ოთხი, ოთხნი ერთად, ოთხივე.

***дēба** (дēба, дийбира, дебна) *გრდუვ.* მოშენება (შენდება), მომრავლება, გამრავლება.

***дēбō** (дēбадо, дēбийра, дēбийна) *გრდმ.* მოშენება, გამრავლება (ამრავლებს).

дебуьйса й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დღე და ღამე, დღე-ღამე.

девзиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ცოცხი *(ტარიანი)*.

девнē *ზედს.* მოჩხუბარი, ჩხუბისთავი.

девнч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მოჩხუბარი, ჩხუბის მოყვარული.

***дēга** (дēга, дийгира, дегна) *გრდმ.* რყევა (არყევს), რხევა, ნძრევა; აკანკალება, თრთოლა, ცახცახი.

дегабам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. წყენა; 2. ეჭვი, გუმანი; дегабаам бан წყენა (ეწყინება, იწყენს), ეჭვის აღება.

дегабаамē, дегабаамēниг *ზედს.* წყენია.

дегайовхō й, й (-нан, дегайовхонна, -нō, -нē; -наш) იმედი.

дегала *ზედს.* თავმოყვარე.

дегалла д თავმოყვარეობა.

деган, деганиг *ზედს.* გულისა; *იხ.* дог.

***дēгō** (дēгадо, дēгийра, дēгийна) *გრდმ.* ბერტყვა (ბერტყავს), დაბერტყვა, ჩამობერტყვა.

дегI д, д (дēгIан, дēгIана, дēгIō, дēгIē; догIмаш) სხეული, ტანი *(ადამიანისა, ცხოველისა)*; лекха дегI მაღალი ტანი.

дедда-юкъа *ზმნს.* დღეგამოშვებით.

***дедда, деддарг** 1. *მიმღ.* გაქცეული; 2. *ზმნს* სირბილით..

дēдō й, й (-н, -на, -нō, -нē; -ш) ჭიამაია.

***деза** 1. *ზედს.* ძვირი, ძვირფასი; მძიმე; беза мохь მძიმე ტვირთი; деза дāри ძვირფასი აბრეშუმი; 2. *ზმნს.* ძვირად *(ფასის მიხედვით)*, მძიმედ; еза йоьттина ворда მძიმედ დატვირთული ურემი.

***дēза** (дēза, дийзира, дезна) *გრდუვ.* 1. სიყვარული (უყვარს); нанна дукха дēза шēн бер დედას

ძალიან უყვარს თავისი შვილი; 2. მოწონება (მოსწონს); 3. ნდომა (უნდა).

***дēза|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* შეყვარება (იყვარებს); йоI ēзаяла ქალიშვილის შეყვარება.

***деза|дēн** (-дōь, -дийра, -дийна) *გრდუვ.* ბუზღუნი (ბუზღუნებს), ჯუჯღუნი.

дēзарг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -ш) საოჯახო საქმე.

дез|де д, д (-дийнан, -денна, -дийнō, -дийнē; -дēнош) დღესასწაული, უქმე.

***дезийра, дезийраниг** *ზედს., მიმართვისას:* ძვირფასი, საყვარელი; сан везийра ваша ჩემო ძვირფასო ძმაო.

***дезō, дезōниг** *ზედს.* 1. ოდნავ ძვირი; 2. ოდნავ მძიმე.

***дезткъа** *რიცხვ.* ოთხმოცი.

***дейтта** *რიცხვ.* თოთხმეტი.

***дēка** (дēка, дийкира, декна) *გრდუვ.* 1. გუგუნი (გუგუნებს), წკრიალი, ჩხრიალი; киснахь ахчанаш дēка ჯიბეში ფული ჩხრიალებს; горгали бēка ზარი წკრიალებს; 2. ღუღუნი (ღუღუნებს), ჭიკჭიკი, კაკანი, ჟღურტული; 3. ჟღერა (ჟღერს), ბგერა (ბგერს).

***деккъа** *ზმნს.* ცარიელა, ხმელა, უარაფროდ; деккъа чай молу аса ცარიელა ჩაის ვსვამ.

***дēкō** (дēкадо, дēкийра, дēкийна) *გრდმ.* აგუგუნება (აგუგუნებს), აწკრიალება; აღუღუნება, აჭიკჭიკება, აკაკანება, აჟღურტულება.

***дēкха** (дōькху, дийкхира, декхна) *გრდმ.* სამაგიეროს გადახდა (უხდის), მიგება, მიზღვა; შურისძიება, ჯავრის ამოყრა, შურისგება.

***декха|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* მოწმენდა (იწმინდება), გამოდარება; განათება, გაშუქება.

дēкхар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ვალი; 2. მოვალეობა.

***декъа** *ზედს.* 1. მაგარი, ხისტი, ხეშეში, ხამი; 2. მშრალი; екъа меттиг ხამი, ხისტი ადგილი; მშრალი ადგილი.

***дēкъа** (дōькъу, дийкъира, декъна) *გრდმ.* 1. გაყოფა (ყოფს); бāхам бēкъа ქონების გაყოფა; 2. დარიგება (არიგებს), გაცემა, განაწილება.

***дēкъа|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაყოფა (იყოფა), დაყოფა; итт дēкъало пхеанна ათი იყოფა ხუთზე.

дēкъаза 1. *ზედს.* ვისაც წილი წაართვეს, წილწართმეული, წილჩამორთმეული; 2. უბედური, ბედუკუღმართი, ბედკრული, ბედშავი; დაჩაგრული, დაბეჩავებული.

дēкъазалла й უბედურება, დაჩაგრულობა, დაბეჩავებულობა.

***дēкъал|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* მისალმება (ესალმება).

მილოცვა; вина де дēкъалдан დაბადების დღის მილოცვა; дēкъала хуьлда! გაუმარჯოს!

***дēкъал|дар** *მასდ.* დალოცვა.

декъалла 1. სიმაგრე, სიხისტე; 2. სიმშრალე.

***декъана** *ზედს.* გამხდარი, მჭლე, გალეული, გაძვალტყავებული.

дēкъахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дēкъахой) მონაწილე, თანამონაწილე.

дēла[1] в (дēлан, дēлана||далла, дāла, дēлē) ღმერთი; дēлан сурт ხატი; далла гIуллакх дар ღვთის მსახურება; далла бу хастам მადლი ღმერთს; дāла ма дахьийла ღმერთმა ნუ ქნას; далла хаьа ღმერთმა უწყის; дāла ларвойла ღმერთმა დაიფაროს *(შამაკაცი)*; вай, сан дēла ო, ღმერთო ჩემო; дēлан дуьхьа ღვთის გულისათვის.

***дēла**[2] (дōьлу, дийлира, дийлина) *გრდუვ.* გაღიმება (იღიმის), გაცინება, ხარხარი.

***дēла|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* გაღიმება (იღიმება), ჩაცინება, გაცინება; къунна къōла дича, дēла а велавелла ქურდი რომ გაქურდეს, ღმერთსაც გაეცინაო.

дēлазхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дēлазхой) უღმერთო, უღვთო.

***дēлах|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ღვთისგან განდგომა.

***дēлах|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ღვთისგან განდგომა, გაუღმერთოება.

***делахь** 1. *ду ზმნის პირობითი კილოს ფორმა:* თუ არის; хьайгахь делахь цхьа тетрадь ло соьга თუ გაქვს, ერთი რვეული მომეცი; 2. *იხმარება თანმიმდევრობის აღსანიშნავად რიგობით რიცხვით სახელებთან თვლის დროს:* цкъа делахь ჯერ ერთი; шолгIа делахь მერე მეორე; 3. *კავშ.* მაგრამ, მაინც, მაინც ხომ.

дēла|Iад д, д (-Iōдан, -Iōдана, -Iōдо, -Iōде; -Iēдаш) ცისარტყელა *(ზედმიწევნით: ღვთის მშვილდი).*

делккъалц *ზმნს.* შუადღემდე.

делкъахēнахь *ზმნს.* შუადღეს, შუადღის ჟამს.

делкъē й, й (-нан, делкъенна, -нō, -нē; -наш) შუადღე; делкъал тIаьхьа შუადღის შემდეგ.

делкъехь *ზმნს.* შუადღეს; нисса делкъехь სწორედ *(ზუსტად)* შუადღეს.

делкъ|хан й (-хēнан, -ханна, -хēнō, -хēнē) შუადღე, შუადღის ჟამი.

***делла** (доьллу, диллина, диллира) *გრდმ.* გაღება (აღებს), გახელა, გახსნა, ახდა, გაშლა, გადაშლა; книга елла წიგნის გადაშლა; бIаьргаш делла თვალების გახელა.

***делла|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* გაღება (იღება), გახელა, გახსნა, ახდა, გაშლა, გადაშლა.

***делларг**[1] *მიმღ.* მიცვალებული, მკვდარი.

***делларг**[2] *მიმღ.* 1. მიმცემი; 2. მიცემული.

***дēлō** (дēладо, дēлийра, дēлийна) *გრდმ.* გაცინება (აცინებს).

дēлōра *შორისდ.* ღმერთმანი.

***делха** (доьлху, дилхира, дилхина) *გრდუვ.* 1. ტირილი (ტირის), ქვითინი; 2. მოსვლა ნალექისა (მოდის); догIа доьлху წვიმს, წვიმა მოდის.

***делхō** (делхадо, делхийра, делхийна) *გრდმ.* ატირება (ატირებს).

дēн[1] *ზედს.* 1. მამისა, მამისეული, მამობრივი; дēн цIа მამისეული სახლი; 2. პატრონისა, მეპატრონისა, მფლობელისა, მასპინძლისა.

***дēн**[2] (дōь, дийра, дийна) *გრდმ., ობ. მხ.* მოკვლა (კლავს).

***дēн**[3] (дōь, дийра, дийна) *გრდმ.* თესვა (თესავს).

дēн дā, дēдā პაპა, მამის მამა.

***ден|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* გაცოცხლება (ცოცხლდება), მკვდრეთით აღდგენა.

***ден|дан** (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* გაცოცხლება (აცოცხლებს), მკვდრეთით აღდგენა: бIаьстенō дендинера Iāлам გაზაფხულს გაეცოცხლებინა ბუნება.

денна *ზმნს.* ყოველდღე, ყოველდღიურად.

дēра[1] *ზედს.* ავი, ბოროტი, მრისხანე; გაღიზიანებული, გააფთრებული, განრისხებული, გამძვინვარებული.

дēра[2] *ნაწილ.* რა თქმა უნდა, დიახ, მართლაც რომ.

***дерг** 1. *ду ზმნის აწმყ. მიმღ.:* არსებული, სახეზე მყოფი *(ანტონიმი дōцург არარსებული; ის, რაც არ არის);* 2. *არს. სახელისგან აწარმოებს ზედსართავებს და მიმღეობებს მქონებლობის მნიშვნელობით:* маIашьерг რქიანი, რქებიანი, რქოსანი.

дерз д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ქუქუნა წვიმა.

***дерза** (доьрзу, дирзира, дирзина) *გრდუვ.* 1. გადაბრუნება (ბრუნდება), გადატრიალება, გადმობრუნება; 2. *გადატ.* გადაქცევა; хи шанē дирзина წყალი ყინულად გადაიქცა; 3. *გადატ.* შეხორცება (ხორცდება); чов йирзина ჭრილობა შეხორცდა; 4. *გადატ.* გამოჯანმრთელება, მორჩენა.

***дерзина** 1. *ზედს.* შიშველი, ტიტველი; გახდილი; дерзина дегI შიშველი სხეული, ტანი; верзина стаг ტიტველი ადამიანი; 2. *ზმნს.* ტიტველა, შიშველა.

***дерзина|дакха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაშიშვლება (აშიშვლებს), გატიტვლება.

*дерзина|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ.* გაშიშვლება (შიშვლდება), გატიტვლება.

*дерзина|дāха (-доху, -дехира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაშიშვლება (აშიშვლებს), გატიტვლება.

*дерзина|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გაშიშვლება (შიშვლდება ხოლმე), გატიტვლება.

*дерзō[1] (дерзадо, дерзийра, дерзийна) *გრდმ.* 1. მობრუნება (აბრუნებს), მიბრუნება, გადაბრუნება; მოტრიალება, შეტრიალება, გადატრიალება; аьтту āгIōр дерзō მარჯვნივ მიბრუნება; 2. *გადატ.* გარდაქცევა; хи Iаьнарē дерзō წყლის ორთქლად ქცევა; 3. *გადატ.* ამოკერება, ჩაკერება; შემოკეცვა, შემოტეხა; 4. *გადატ.* მოშუშება, მორჩენა.

дерзō[2] *მიმღ.* 1. შებრუნებითი, შექცეული; 2. *გრამატ.* უკუქცევითი; дерзō хандош უკუქცევითი ზმნა.

*дерзор *მასდ.* 1. მიბრუნება, მობრუნება, მიტრიალება, მოტრიალება; 2. ამოკერება, ჩაკერება, გამოკერება, შემოკეცვა; 3. *გადატ.* გარდაქცევა, გარდაქმნა; 4. *გადატ.* მორჩენა, მოშუშება.

*дерриг *ნაცვ.* მთელი, ყველა, ყველაფერი.

*дерстана, дерстанниг *ზედს.* მსუქანი, სრული.

дерт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნაკლი, ზადი, დეფექტი.

дēсара *ნაწილ.* გეთაყვა; хьайн дēсара, āла сōьга бакъдерг გეთაყვა, მითხარით სიმართლე *(იხმარება იშვიათად, უფრო ქალთა მეტყველებაში; დაახლოებით ნიშნავს: მამის სულს ვფიცავარ, გაფიცებ).*

*деста (деста, дистира, дистина) *გრდუვ.* 1. გასივება (სივდება), შეშუპება; 2. მომატება, ადიდება; хи дистина წყალი ადიდდა.

*дестō (дестадо, дестийра, дестийна) *გრდმ.* 1. გაღვივება (აღვივებს), გაჩაღება; 2. გაბერვა (ბერავს), გასივება.

дети д, д (-н, -на, -нō, -га; детеш) ვერცხლი; дети дилла მოვერცხვლა.

*детта[1] (детта, диттира, диттина) *გრდმ.* 1. დაკვრა (დაჰკრავს), დარტყმა; დაკაკუნება; неI етта კარზე დაკაკუნება; 2. ცემა, გამათრახება, შოლტვა, წკეპლვა; шад етта მათრახისცემა, გამათრახება.

*детта[2] (детта, диттира, диттина) *გრდმ.* წველა (წველის); етт бетта ძროხის წველა.

*детта|дала (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* ხეთქება (ეხეთქება), ფეთქვა, ძგერა, ფრიალი; дог деттало გული ფრიალებს, ძგერს.

*дēха[1] (дōьху, дийхира, дехна) *გრდმ.* თხოვნა (სთხოვს); зуда ēха ქალის გარიგება, ქალის თხოვნა.

*дēха[2] 1. *ზედს.* გრძელი, ხანგრძლივი; 2. *ზმნს.* გრძლად, ხანგრძლივად.

*дēхар *მასდ.* თხოვნა; дēхар дан თხოვნით მიმართვა.

дēхархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дēхархой) მათხოვარი.

*дехка[1] (доьхку, дихкира, дихкина) *გრდმ.* 1. შეკვრა (კრავს), გამონასკვა, გამოკვანძვა; შეხვევა; чов ехка ჭრილობის შეხვევა; 2. წელზე შემორტყმა; тур дехка ხმლის შემორტყმა; 3. *გადატ.* გადაკეტვა, გადაღობვა; некъ бехка გზის გადაღობვა; 4. *გადატ.* აკრძალვა, აღკვეთა.

*дехка[2] *ზედს.* დამპალი, აშმორებული; бехка Iаж დამპალი ვაშლი; ехка йол აშმორებული თივა.

*дехна, дехнарг *მიმღ.* მთვრალი.

дēхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дēхой) ნათესავი *(მამის მხრიდან).*

*дехха *ზმნს.* გრძლად, ხანგრძლივად.

*дēхьа[1] (дēхьа, дийхьира, дехьна) *გრდუვ.* ქოშინი (ქოშინებს), ქშენა.

дēхьа[2] *ზმნს.* იქით, გაღმა, გადაღმა, გაღმა მხარეს, იქითა მხარეს; хил дēхьа წყალგაღმა.

*дēхьа|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გადაყვანა (გადაჰყავს), გადატანა, გადაგზავნა; хих дēхьавакккха წყალგაღმა გაყვანა.

*дēхьа|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გადასვლა (გადადის), გადაფრენა, გადაცურვა, გადაძრომა.

*дēхьа|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გადაყვანა (გადაჰყავს), გადატანა, გადაგზავნა, გადაძრომა.

*дēхьа|дийла (дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გადასვლა (გადადის ხოლმე), გადაფრენა, გადაცურვა, გადაძრომა.

*дēхьа|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გადასვლა (გადადის), გადაფრენა, გადაცურვა, გადაძრომა.

дēхьа|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) გადახტომა (ახტება).

дēхьара 1. *ზედს.* გაღმა მყოფი (არსებული); 2. *ზმნს.* გაღმიდან, გაღმა მხრიდან.

дēхьа|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* გადახტომა (ახტება); кертал дēхьаэккха ღობეზე გადახტომა.

дēхьē й, й (-нан, дēхьенна, -нō, -нē; -наш) მოპირდაპირე მხარე, საპირისპირო მხარე.

дēхьий-сēхьий *ზმნს.* ორივე მხარეს, აქეთაც და იქითაც.

дēц|а й, й (-ин, -ина, -ас, -ига; -анаш) მამიდა.

дечиг[1] д (-ан, -на, -ō, -ē) შეშა.

дечиг[2] й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხე, მცენარე; дас сӯна дечигаш йовзийтира მამამ მე ხეები გამაცნო.

дечиг|-пхьар в, б (-пхьēран, -пхьēрана, -пхьēрō, -пхьēрē; -пхьēраш) ხურო, დურგალი.

*__дēша__ (дōьшу, дийшира, дешна) *გრდმ.* 1. სწავლა (სწავლობს), შესწავლა; 2. კითხვა (კითხულობს); дешна вāла კითხვის დამთავრება, სწავლის დამთავრება; дIадēша! წაიკითხე! ōха дōьшу ჩვენ ვსწავლობთ.

дēшар *მასდ.* 1. სწავლა; 2. კითხვა.

дēшархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дēшархой) 1. მოსწავლე, მოწაფე; 2. მკითხველი; иза дика дēшархō ву ის კარგი მოსწავლე არის; со шолгIачу классехь дōьшуш ву მე მეორე კლასში ვსწავლობ.

деши д, д (-н, -на, -нō, -га; дешеш) ოქრო, деши дилла მოოქროვება.

дештIаьхьē 1. *გრამატ.* თანდებული; 2. ბოლოთქმა, ბოლოსიტყვა, ბოლოსიტყვაობა.

дешхьалхē 1. *გრამატ.* ზმნისწინი; 2. წინათქმა, წინასიტყვა, წინასიტყვაობა.

диг д, д (дагаран, дагарна, дагарō, дагарē; дагарш) ცული.

*__дига__ (дуьгу, дигира, дигна) *გრდმ.* წაყვანა (მიჰყავს), წასხმა; эскарш тIамē дига ჯარების ომში წაყვანა.

*__дижа__ (дуьжу, дижира, дижна) *გრდუვ.* დაწოლა (წვება), ჩაწოლა.

*__дижō__ (дижадо, дижийра, дижийна) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დაწვენა (აწვენს), бер дижō ბავშვის დაწვენა; 2. წაქცევა (აქცევს), ძირს დაცემა.

*__дийгIа__ (дуьйгIу, дийгIира, дийгIина) *გრდმ.* 1. აგება (აგებს ხოლმე), აშენება; гIишлош йийгIа შენობების აშენება; 2. აღმართვა *(დროშისა და მისთ.)*; 3. დარგვა *(მცენარეთა)*.

*__дийла__ (дуьйлу, дийлира, дийлла) *გრდუვ.* 1. გათავება (ათავებს ხოლმე), დამთავრება, დასრულება; 2. ზრდა, აღმოცენება; 3. გადასვლა; тIēх дēхьа дийла ხიდზე გადასვლა; 4. უარის თქმა; 5. სენის შეყრა, გადადება, დასნებოვნება; 6. სადმე გასვლა, გამოსვლა; 7. *აქვს მეშველი ზმნის ფუნქცია.*

дийна[1] *ზედს.* ცოცხალი; дийна диса გადარჩენა, ცოცხლად დარჩენა.

*__дийна__[2] *მიმღ.* 1. მკვლელი; 2. მოკლული.

*__дийна__[3] *მიმღ.* 1. დამთესავი; 2. დათესილი; дийначу ялтийн майда ნათესი ფართობი.

*__дийнадōцу, дийнадōцург__ *მიმღ* არაცოცხალი, უსიცოცხლო, მკვდარი; არაორგანული; дийнадōцу Iāлам არაორგანული ბუნება, უსიცოცხლო, მკვდარი ბუნება.

дийнат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ცხოველი, პირუტყვი.

дийнахь *ზმნ.* დღისით.

дийнахь-бусий *ზმნ.* დღეღამეში.

дийнна, дийннаниг მთელი, სრული; дийнна шо მთელი წელი, სრული წელიწადი.

*__дийриг__ *მიმღ.* 1. მკეთებელი; 2. მშენებელი; 3. მშობიარე; 4. *გადატ.* ერგატივი *(ბრუნვა)*.

*__дийца__ (дуьйцу, дийцира, дийцина) *გრდმ.* თხრობა (უთხრობს, მოუთხრობს), მოყოლა, მბობა, საუბარი, ბაასი, მუსაიფი, ლაპარაკი.

*__дийцар__ *მასდ.* 1. თხრობა, მოთხრობა, მოყოლა, მბობა; საუბარი, ბაასი, მუსაიფი, ლაპარაკი; 2. განხილვა; 3. მოლაპარაკება.

дийцархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дийцархой) მთხრობელი, მთქმელი, მოამბე.

*__дийша__ (дуьйшу, дийшира, дийшина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დაწოლა (წვება).

*__дийшō__ (дийшадо, дийшийра, дийшийна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. დაწვენა (აწვენს); хьēший бийшийна სტუმრები დააწვინა; 2. წაქცევა (აქცევს), წაწვენა.

дика[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სიკეთე; ავლადიდება, ქონება, დოვლათი.

дика[2] 1. *ზედს.* კარგი, კეთილი; ხარისხიანი; дика āмалъерг გულკეთილი, კეთილზნიანი; 2. *ზმნ.* კარგად. цō болх дика бо ის კარგად მუშაობს; дика ду კარგი, კეთილი; де дика дойла! დღე მშვიდობისა.

диканхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; диканхой) კეთილისმყოფელი, მწყალობელი.

дика|хēта (-хēта, -хийтира, -хетта) *გრდუვ.* გახარება (უხარია), აღტაცება, აღფრთოვანება.

дикка *ზმნ.* 1. მნიშვნელოვნად, გაცილებით; дикка алсам მნიშვნელოვნად მეტი; 2. გულმოდგინედ, გულდასმით, საგულდაგულოდ.

дикō, дикōниг *ზედს.* შედარებით უკეთესი, რამდენადმე უკეთესი.

*__дила__ (дуьлу, дилира, дилина) *გრდმ.* რეცხვა (რეცხავს), დაბანა (ბანს, იბანს); куьйгō куьйг дуьлу ხელი ხელს ბანს.

*__дилла__ (дуьллу, диллира, диллина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გადაფარება (აფარებს), დაფარვა, დახურვა, გადაფენა; лō дуьллу თოვლს დებს; ийс йиллина დაითრთვილა; 2. ჩამოყალიბება (ყალიბდება), დაარსება, ორგანიზება; 3. დახატვა; аса сурт диллира მე სურათი დავხატე.

*__диллана__ *ზმნ.* მუდამ, მუდმივად, გამუდმებით.

*__диллина, диллинарг__ *მიმღ.* 1. გამხსნელი, გამღები; 2. გახსნილი, ღია.

дилха д, д (-нан, -нна, -нō, -нē;

-наш) ხორცი, რბილი, რბილობი; дилха гергарло სისხლით ნათესაობა.

дин[1] д, д (-ан, -на, -ō, -ē; дой) ცხენი, ტაიჭი, რაში, ჭუნე; дин ловзабо ცხენს ათამაშებს; нēхан динара хотталахь вуссу სხვათა ცხენიდან ტალახში აღმოჩნდებით.

дин[2] д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) რწმენა, სარწმუნოება; რელიგია.

*__динарг__ *მიმღ.* 1. გამკეთებელი; 2. გამჩენი, დამბადებელი; 3. გაკეთებული; დაბადებული.

динахь *ზმნ.* ცხენით, ცხენზე.

дин|бекъа й, й (-бокъан, -бокъана, -бокъō, -бокъе; -бокъий) კვიცი *(მამალი)*.

динберг й, й (ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მრავალძარღვა *(ზედმიწევნით: ცხენის ფლოქვი)*.

динбухка б, д (-ран, -рна, -рō, -рē; -рш) ლავიწი.

дингад й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) დედოფალა, თრითინა, სინდიოფალა.

дирста й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ალვირი, ლაგამი; говрана дирста багайолла ცხენისთვის ალვირის *(ლაგმის)* ამოდება.

дирша й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დოლა, ურქო.

*__диса__ (дуьсу, дисира, дисна) *გრდუვ.* დარჩენა (რჩება); дēкхарийлахь виса ვალში დარჩენა; гIуллакх дōцуш виса უსაქმოდ დარჩენა; тIулг бисна – хи дахна ქვა დარჩა-წყალი წავიდა.

*__диснарг__ *მიმღ.* 1. დარჩენილი; 2. ნაშთი; ნარჩენი.

*__дисса__ (дуьссу, диссира, диссина) *გრდუვ.* ჩასვლა (ჩადის), ჩამოსვლა, ჩაძრომა, ჩახტომა, დაშვება.

*__диссō__ (диссадо, диссийра, диссийна) *გრდმ.* 1. ჩაშვება *(მაგ., მუშების მაღაროში)*; 2. ჩამოსმა *(მაგ., ცხენიდან)*, ჩამოსხმა, გადმოსმა, გადმოსხმა.

*__дист__ д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ბოლო, წვერი; 2. ნაპირი; хIордан нийст ზღვის ნაპირი; 3. ქობა, არშია.

диста|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* წამოცდენა (წამოსცდება ხოლმე), ამოხდომა.

диста|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* წამოცდენა (წამოსცდება), ამოხდომა.

*__дистдōцу, дистдōцург__ *მიმღ.* 1. უსაზღვრო, უსასრულო, უნაპირო; 2. ქობის, არშიის არმქონე *(ქსოვილი)*.

*__дист|хила__ (-хуьлу, -хилира, -хилла) *გრდუვ.* თქმა (ამბობს, ეუბნება), გადალაპარაკება, შეკითხვა; вист ца хила გაჩუმება.

*__дистцахилар__ *მასდ.* დუმილი, სიჩუმე.

*__дистцахирг__ *მიმღ.* მდუმარე, უსიტყვო.

*__дистцахуьлуш__ *აბსოლ.* უსიტყვოდ, მდუმარედ.

*__дита__ (дуьту, дитира, дитна) *გრდმ.* 1. დატოვება (ტოვებს), მიტოვება, დაგდება, ხელის აღება; 2. გაყრა (ეყრება), განქორწინება; цō зуда ийтина ის ცოლს გაეყარა *(ცოლი მიატოვა)*; цигаьрка йита სიგარეტის მიტოვება.

*__дитина, дитинарг__ განქორწინებული, გაყრილი; ийтина зуда გაყრილი ქალი, განათხოვარი.

дитт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. თუთა; 2. ხე *(მცენარე)*; бēшахь дуккха а дитташ ду ბაღში ბევრი ხეებია; 3. პირი *(დანის და მისთ.)*; 4. ფხა *(თავთავისა)*.

*__дитта__ (дуьтту, диттира, диттина) *გრდმ.* რეცხვა (რეცხავს), გარეცხვა.

*__дихкина, дихкинарг__ *მიმღ.* 1. შემკვრელი; 2. შეკრული.

*__диц|дала__ (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* დავიწყება (ავიწყდება).

*__диц|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* დავიწყება (ავიწყებს, ივიწყებს); номер дицдан ნომრის დავიწყება; диц ма де! არ დაგავიწყდეს! არ დაივიწყო!

*__дицделла, дицделларг__ *дицдала -ს მიმღ.* 1. ის, ვისაც დაავიწყდა; დამვიწყებელი; 2. დავიწყებული.

*__дицдина, дицдинарг__ *дицдан -ის მიმღ.* 1. ის, ვინც დაივიწყა, დამვიწყებელი; 2. დავიწყებული;

*__дицлурдōцу, дицлурдōцург__ *მიმღ.* დაუვიწყარი.

*__дичахьāна__ *ზმნ.* არასოდეს, თავის დღეში.

*__диъ__ (деанан, деанна, деаммō, деаннē) *რიცხვ.* ოთხი.

*__диъбIē__ (-нан, диъбIенна, -нō-||-ммō; -наш) *რიცხვ.* ოთხასი.

дō б, д (дайн, дайна, дайнō, дайга; доьрчий) 1. სასიმინდე; 2. გოდორყური, კოკოზა.

дов д, д (девнан, девнна, девнō, девнē; девнаш) 1. ჩხუბი, ცემა-ტყეპა, მუშტი-კრივი; 2. სასამართლო განხილვა, გარჩევა.

*__довда__ (довду, девдира, девдда) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაქცევა (გარბის).

*__довза__ (девза, девзира, девзина) *გრდუვ.* 1. ცნობა (იცნობს), შეტყობა, ნახვა, გაგება; 2. შესწავლა, გაცნობა (ეცნობა).

довзийтар შესავალი *(წიგნის)*.

*__довла__ (довлу, девлира, девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. დამთავრება (ამთავრებს); болх бина девлира тхо მუშაობას მოვრჩით, სამუშაო დავამთავრეთ; 2. გაზრდა, აღმოცენება; 3. გავარდნა *(მაგ. თოფისა)*; 4. შესვლა (შედის), გადასვლა, გავლა; хих довла წყალს გასვლა.

*__доврг__ *მიმღ.* 1. ის, ვინც კარგავს; 2. ის, რაც იკარგება.

***довха** 1. *ზედს.* ცხელი, მცხუნვარე, მხურვალე; довха де ცხელი დღე; довха хи თბილი წყალი; йовха аьхкē მცხუნვარე ზაფხული; 2. *ზმნს.* მცხუნვარედ, მხურვალედ.

довхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; довхой) 1. მოწინააღმდეგე *(ჯამათში)*; 2. მოპასუხე.

дог (деган, дагна, дагō, дагē; дегнаш) გული.

дога д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) შვინდის ხე.

догволла й ღვარძლიანობა, გულღვარძლიანობა, ავგულობა, სიავე, გულმწყრალობა.

догвōн, догвōниг *ზედს.* ღვარძლიანი, გულღვარძლიანი, ავი, ბოროტი.

доггах *ზმნს.* 1. გატაცებით, მთელი გულით; 2. გულმოდგინედ, ბეჯითად.

догдаийтар *მასდ.* გამხნევება, გულის გაკეთება.

догдāтIар *მასდ.* წყენა, ჯავრი.

догдеттадалар *მასდ.* გულის ფრიალი, გულის ძგერა, გულის ფანცქალი, აჩქარებული გულისცემა.

догдикалла й გულკეთილობა, გულთბილობა.

догкарчар, догкерчар *მასდ.* გულისრევა, ზიდვა, ზიდილი.

догкхиар *მასდ.* წინათგრძნობა.

догкIаддалар *მასდ.* გულის შეღონება.

догкIēда, догкIēданиг 1. გულჩვილი, ლმობიერი; 2. *გადატ.* უნიათო, დონდლო.

доглазар *მასდ.* თანაგრძნობა, შებრალება, გულშემატკივრობა.

догмайра, догмайраниг *ზედს.* მამაცი, გულადი.

догмустадалар *მასდ.* ძმარვა, კუჭის წვა.

дог-ойла й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. განზრახვა, ჩანაფიქრი; 2. ოცნება; 3. განწყობილება, გუნება.

дог|пах д, д (похан, похана, похō, похē; пехаш) შიგანი, შიგნეული, შიგნეულობა *(ზედმიწევნით: გულ-ფილტვი)*.

догцадар *მასდ.* უხალისობა, სურვილის უქონლობა, არნდომა.

догцадогIуш *აბსოლ.* უხალისოდ, სურვილის უქონლად.

догъōьцург *მიმღ.* ნუგეშისმცემელი.

догъэккхар *მასდ.* გულის გასკდომა.

догъIаьржалла й ბოროტება, მავნებლობა.

догIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) წვიმა; догIа дōгIу წვიმა მოდის, წვიმს; догIанан тIадам წვიმის წვეთი.

дōгIа^{1} д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კლიტე, საკეტი; გასაღები; цIенна дōгIа тōха სახლის დაკეტვა.

***дōгIа**^{2} (дӯгIу, дуьйгIира, доьгIна) *გრდმ.* 1. ჩადგმა (დგამს), ჩაყენება, ჩასმა; кōрана бIаьрг бōгIа ფანჯარაში შუშის ჩასმა; 2. რგვა (რგავს); дитт дōгIа ხის დარგვა; 3. აღმართვა; байракх йōгIа დროშის აღმართვა.

догIанē *ზედს.* წვიმიანი; догIанē бIаьстē წვიმიანი გაზაფხული.

***дōжа** (дӯжу, дуьйжира, доьжна) *გრდუვ.* 1. დაცემა (ეცემა),ვარდნა, ჩამოვარდნა, წაქცევა; 2. *გრდმ.* შებმა (აბამს).

дожал в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *რელიგ.* ანტიქრისტე.

***дōжō** (дōжадо, дōжийра, дōжийна) *გრდმ.*, *ხელიდან* გაგდება (აგდებს), დავარდნა, წაქცევა.

дōза^{1} д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) საზღვარი, სამანი; дōзанал дēхьадāла საზღვარს გასვლა; дōзанал āра საზღვარგარეთ; дōзанал āрара საზღვარგარეთიდან; дōза тōха საზღვრის გავლება, შემოსაზღვრა.

***дōза**^{2} (дӯзу, дуьйзира, доьзна) *გრდმ.* ქსოვა (ქსოვს); мāша бōза მაუდის ქსოვა.

дōзадōцу, дōзадōцург *მიმღ.* 1. უსაზღვრო, უსასრულო; 2. შეუზღუდავი, განუსაზღვრელი.

дозалл|а^{1} д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ყოყოჩობა, ზვიადობა; ქედმაღლობა, დიდგულობა, გულზვიადობა, კუდაბზიკობა, ამპარტავნობა.

***дозалла**^{2} д 1. სიმძიმე; 2. სიძვირე; 3. წონა.

дōзанхō в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дōзанхой) მესაღზვრე, გუშაგი.

***дōзушдерг, дōзушдолу** *მიმღ.* დამოკიდებული.

***дōзушдōцу, дōзушдōцург** *მიმღ.* დამოუკიდებელი.

дōзушхилар *მასდ.* დამოკიდებულება.

дōзушцахилар *მასდ.* დამოუკიდებლობა.

***доккха** (*მრ.* даккхий, даккхийнаш) *ზედს.* 1. უფროსი *(ასაკით)*; воккха ваша უფროსი ძმა; воккха стаг ბერიკაცი; йоккха стаг დედაბერი; баккхий нах მოხუცები; 2. დიდი, უზარმაზარი; доккха дан გადიდება, გაზრდა; хи доккха хилла წყალი ადიდდა; დაბერება; დავაჟკაცება; кIант воккха хилла ბიჭი დავაჟკაცდა; иза воккха хилла ის მოხუცდა; 3. მნიშვნელოვანი; доккха гIуллакх მნიშვნელოვანი საქმე, მაღალი თანამდებობა.

***доккха|дēн** (-дōь, -дийра, -дийна) *გრდუვ.* გახარება (ხარობს), აღტაცება.

***доккхō, доккхōниг** *ზედს.* ოდნავ დიდი, მოდიდო.

дōкъазалл|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē;

-аш) 1. უბედურება; 2. *ზმნ.* საუბედუროდ.

докъан, докъаниг *ზედ.* გვამისა; *იხ.* дакъ.

дōкъар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ფურაჟი, საკვები.

дол д, д (даларан, даларна, дала рō, даларē; даларш) სიგრძის ძველებური საზომი *(მანძილი იდაყვიდან თითების ბოლომდე).*

дōла¹ д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მართვა, მმართველობა, გამგეობა, ფლობა; дōла дан მართვა (მართავს), პატრონობა; бāхамна дōла дан ქონების პატრონობა; дōла хēта უგულებელყოფა, აბუჩად აგდება, უპატივცემლობა.

*__дōла²__ (дӯлу, дуьлира, доьлла) *გრდუვ.* 1. დადგომა (დგება), მოსვლა; Іа доьлла ზამთარი დადგა; аьхкē (гуьйрē, буьйса) йоьлла ზაფხული (შემოდგომა, ღამე) დადგა; 2. შეჩვევა (ეჩვევა); нāкъостех вōла ამხანაგებს შეჩვევა.

*__дōла|дала__ (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* 1. დაწყება (იწყება); керла шо дōладелла ახალი წელი დაიწყო; 2. დაძვრა (იძვრება); поезд йолаелла მატარებელი დაიძრა.

дōлалл|а й, й (-ин, -нна, -ō, -ē; -аш) საკუთრება; пачхьалкхан дōлалла სახელმწიფო საკუთრება; дōлаллин бакъō საკუთრების უფლება.

дōлахьдерг, дōлахьдолу *მიმღ.* საკუთარი; дōлахь цIерш საკუთარი სახელები.

дōлахь|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* კუთვნილება (ეკუთვნის).

*__долла¹__ (дуллу, доьллира, доьллина) *გრდმ., იბ. მხ.* 1. გაყრა (უყრის); тай мēха долла ძაფის ნემსში გაყრა; 2. შეკვრა (კრავს); нуьйда йолла ღილის შეკვრა; 3. ჩადება (დებს), ჩატენა; гIутакх кисана йолла კოლოფის ჯიბეში ჩადება; 4. ჩაყრა (ყრის).

*__долл|а²__ д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. მამის მოვალეობის შესრულება, მამობის გაწევა; 2. პატრონობა, ბატონ-პატრონობა, მბრძანებლობა.

долма й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ტოლმა.

*__дōлō__ (дōладо, дōлийра, дōлийна) დაწყება (იწყებს); гIишлō йōлō მშენებლობის დაწყება; къамел дōлō ლაპარაკის დაწყება; шо дōлō бутт январь бу წლის დამწყები (პირველი) თვე იანვარი არის.

*__дōлōза, дōлōзаниг__ *ზედ.* ხელუხლებელი, მთელი, უკლები, სრული; ჯერ არდაწყებული.

*__долу__ *იხ.* дерг.

*__дōн__ (дō, дойра, дойна) *გრდმ.* გატეხა (ტეხს), მტვრევა, მსხვრევა, ნგრევა.

*__дōраха__ *ზედ.* იაფი.

*__досса__ (дуссу, доьссира, доьссина) *გრდუვ.* ჩასვლა (ჩადის), ჩამოსვლა, ჩამოხტომა; говрара восса ცხენიდან ჩამოსვლა, გადმოხტომა.

*__доссō__ (доссадо, доссийра, доссийна) *გრდმ.* 1. ჩაშვება (უშვებს), ჩამოშვება, ჩაყვანა, ჩამოყვანა, ჩამოსმა; бер гIантара доссō ბავშვის სკამიდან ჩამოსმა; 2. *რელიგ.* ციდან გარდმოვლენა, ზეგარდმოვლენა, ციდან ჩამოშვება.

*__дотта__ (дутту, доьттира, доьттина) *გრდმ.* 1. დასხმა (ასხამს); хи дотта წყლის დასხმა; 2. დატვირთვა; машин йотта მანქანის დატვირთვა.

доттагI в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -ий) მეგობარი; ძმაკაცი, ახლო ნაცნობი; везийра доттагI დაუფასებელი მეგობარი; ши доттагI суьрташка хьēжа вōлавелира ორმა მეგობარმა სურათების დათვალიერება დაიწყო; дикачу кIантана доттагIий ца эшна კარგ ჭაბუკს მეგობარი არ მოკლებიაო.

доттагIалл|а д (-ин, -ина, -ō, -ē) მეგობრობა; халкъийн доттагIалла ხალხთა მეგობრობა; доттагIалла тасса მეგობრობის დამყარება.

доттагIаллица, доттагIашха *ზმნ.* მეგობრულად, ძმაკაცურად.

дōтIан|а д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნაპრალი, ბზარი, ნახეთქი.

*__дōха__ (дӯха, дуьйхира, доьхна) *გრდუვ.* 1. გატყდომა (ტყდება), დამსხვრევა; бошхап доьхна თეფშში გატყდა; 2. გაფუჭება (ფუჭდება); 3. განადგურება (ნადგურდება); დარბევა, დაქცევა, აკლება, დანგრევა; бен бōха ბუდის დანგრევა; 4. დაბნევა (იბნევა), პანიკაში ჩავარდნა; мостагI воьхна მტერი შედრკა.

дōхалла д (-ин, -ина, -ō, -ē) 1. სიგრძე, მანძილი; ხანგრძლივობა; историн дōхаллехь ისტორიის მანძილზე; 2. გასწვრივ, გაყოლებით, სიგრძივ.

*__дох|дала__ (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* გათბობა (თბება), გაცხელება, გახურება; цIергахь дохдала ცეცხლთან გათბობა; хи дохло წყალი თბება.

*__дох|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* გათბობა (ათბობს), გაცხელება, გახურება; хи дохдан წყლის გაცხელება.

дохк д, д (дахкаран, дахкарна, дахкарō, дахкарē; дахкарш) ნისლი, ბურუსი, ჯანღი.

*__дохка¹__ (духку, доьхкира, доьхкина) *გრდმ., იბ. მრ.* 1. გაყრა *(უყრის. მაგ. ძაფს ნემსში)*; 2. შეკვრა; нōдарчий йохка ღილების შეკვრა; 3. ჩადება, ჩაყრა, ჩაყოფა; куьйгаш кисана дохка ხელების ჯიბეში ჩაყოფა; 4. გაკაწვრა; мIāраш йохка ბრჭყალების *(ფრჩხილების)* ჩასმა, გაკაწვრა.

*__дохка²__ (духку, доьхкира, доьхкина) *გრდმ.* 1. ყიდვა (ყიდის), გა-

ყიდვა; 2. გაცემა, ღალატი; шен доттагI вокха თავისი მეგობრის გაცემა.

дохкана д (-нан, -нна, -нō, -нē) ნამატი, მონაშენი, მონაგები.

*__дохкō|даккха__ (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდმ., იბ. მხ.* დანანება (ანანებს).

*__дохкō|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр) *გრდუვ., სუბ. მხ.* მონანიება (ინანიებს), სინანული (ნანობს), დანანება.

*__дохкō|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., იბ. მრ.* დანანება (ანანებს).

*__дохкō|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* მონანიება (ინანიებს ხოლმე), დანანება (ნანობს)..

*__дохкō|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* მონანიება (ინანიებს), დანანება..

*__дōхō__ (дōхадо, дōхийра, дōхийна) *გრდმ.* 1. ტეხა (ტეხს), გატეხა, დალეწვა, დამტვრევა, გაფუჭება; бошхап дōхō თეფშის გატეხა; корта бōхō თავის გატეხა; 2. შემტვრევა, შეტეხა; неI йōхō კარის შემტვრევა; 3. ძარცვა; туька йōхō მაღაზიის გაძარცვა; 4. დახურდავება; итт туьма дōхō ათთუმნიანის დახურდავება; 5. გაუქმება; договор дōхō ხელშეკრულების დარღვევა, გაუქმება; дош дōхō სიტყვის გატეხა.

*__дохьу, дохьург__ *მიმღ.* 1. ის, ვისაც მოაქვს; 2. ის, რაც მოაქვთ.

*__дōца__ *ზედს.* მოკლე; дōца мукъа аз მოკლე ხმოვანი ბგერა.

*__дōцō__ 1. *ზედს.* შედარებით მოკლე, ოდნავ მოკლე; 2. *ზმნს.* მოკლედ.

*__дōцу, дōцург__ *მიმღ.* 1. უქონელი, არმქონე; говр йōцург უცხენო; ის, ვისაც ცხენი არა ჰყავს; 2. გარდა, გამოკლებით.

*__дōцуш__ *დაც ზმნის აბსოლ.* ахча дōцуш უფულოდ; жоп дōцуш дита უპასუხოდ დატოვება; шēкō йōцуш უეჭველად, ეჭვის გარეშე.

доцца *ზმნს.* მოკლედ; доцца аьлча მოკლედ რომ ვთქვათ.

дош д. д (дешан, дашна, дашō, дашē; дешнаш) სიტყვა; дош āла: 1. აზრის გამოთქმა; 2. სიტყვის წარმოთქმა; дош дала: 1) დაპირება, 2) სიტყვის მიცემა; дош дашера дāла დავა (ედავება), კამათი, კინკლაობა; дош дēха სიტყვის თხოვნა (ითხოვს); дош дōхō სიტყვის გატეხა; дешнашца სიტყვიერად; хIара дош дац არ ვარგა, უვარგისია.

дошам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ლექსიკონი.

дōшдōцург *მიმღ.* უმნიშვნელო რამ, უბრალო რამ.

дошлō в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дошлой) მხედარი, ცხენოსანი, კავალერისტი.

доIа д. д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ლოცვა; доIа дан ლოცვის კითხვა.

доIах д. д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ღვიძლი.

дōь д (-нан, доьнна, -нō, -га) კვალი; дōь дōцу უკვალო; дōь дōцуш дāн უკვალოდ დაკარგვა.

*__доьазза__ *რიცხვ.* ოთხჯერ.

*__доьазлагIа, доьазлагIниг__ *რიცხვ.* მეოთხეჯერ, მეოთხედ.

*__доьалгIа, доьалгIаниг__ *რიცხვ.* მეოთხე.

дōьдōцу, дōьдōцург *მიმღ.* უცნობი, უსახელო, უკვალო.

дōьдōцуш *აბსოლ.* უკვალოდ, უგზო-უკვლოდ; дōьдоцуш вайна стаг უკვალოდ დაკარგული ადამიანი.

*__дōьдург__ *მიმღ.* მიმავალი; მიმდინარე.

дōьзал б. б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ოჯახი, ოჯახობა, ჯალაბი, ჯალაბობა; ცოლ-შვილი, ქმარ-შვილი.

дōьзалхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дōьзалхой) ოჯახის წევრი.

дōьл|а д, д (-анан, -ана, -ō, -ē; -аш) ღრძილი.

дōьналл|а й (-ин, -ина, -ō, -ē) ამტანობა, გამძლეობა, ვაჟკაცობა, მამაცობა, მხნეობა.

доьхка д, д (-ран, -рна, -рō, -рē; -арш) ქამარი, სარტყელი; доьхка малдан ქამრის მოშვება.

дōьшург *მიმღ.* 1. მკითხველი, მოსწავლე, მოწაფე; 2. ის, რასაც კითხულობენ.

*__ду__ *აწმყო დრო* არის, არსებობს, მოიპოვება.

дуга д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბრინჯი; ბურღული; дуга дēн ბრინჯის თესვა.

*__дуза__ (дузу, дуьзира, дуьзна) *გრდმ.* 1. ავსება (ავსებს), გავსება; тIорказ дуза ზანდუკის, სკივრის გავსება; черма хих дуза კასრის წყლით ავსება; 2. დატენა (ტენის), გატენა; 3. გაძღომა; გაჟღენთა, გაჯერება.

*__дуззалц__ *ზმნს.* ბლომად, საკმარისად, უხვად.

*__дузō__ (дузадо, дузийра, дузийна) *გრდმ.* 1. ავსება (ავსებს); 2. გაძღომა.

дуй б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფიცი; дуй баа დაფიცება (ეფიცება, იფიცება); дуй къарбан ფიცის გატეხა.

дуккха а *ზმნს.* ბევრად, მრავლად, საკმაოდ, მნიშვნელოვნად.

дукха *ზმნს.* ბევრი; дукха хаьа цунна ბევრი იცის იმან; дукха хьōлахь უმეტესად, უმეტეს წილად, უმეტეს შემთხვევაში; дукха хан йōцуш ახლახან, ცოტა ხნის წინათ; дукха хан ялалē ცოტა ხნის შემდეგ, მოკლე ხანში.

дукхаза а *ზმნს.* არაერთხელ, არაერთგზის; ბევრჯერ, მრავალჯერ.

дукхалуьйриг *მიმღ.* ყბედი, ლაქლაქა.

дукхамēхаллин, дукхамēхаллиниг *ზედს.* დიდმნიშვნელოვანი, მრავალმნიშვნელოვანი.

дукхах *ზედს.* უფრო მეტი (*შედარებითი ხარისხის ფორმა дукха -სი*).

дукхахберш *მიმღ.* ბევრნი, უფრო მეტნი.

дукъ д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; даккъаш) 1. ქედი; ворданан дукъ ურმის ქედი; 2. ქედი (*მთისა*): lāманан дукъ მთის ქედი; 3. *გადატ.* ტვირთი, სიმძიმე, უღელი; колониальни дукъ კოლონიალური უღელი, ტვირთი.

*****дукъа** (дукъу, дуькъира, дуькъна) *გრდმ.* 1. დაცობა (უცობს), ამოქოლვა; Іуьрг дукъа ხვრელის ამოქოლვა, დაცობა; 2. ამოვსება; ōр дукъа ორმოს ამოვსება.

дукъарц б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ტაბიკი.

*****дукъ|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* შესქელება; худар дукъделла ფაფა შესქელდა.

*****дукъ|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* შესქელება (ასქელებს); басарш дукъдан საღებავთა შესქელება.

дукъӯ д, д (-н, -на, -нō, -га; дукъуш) 1. მორი, დირე; 2. თავხე.

*****дӯла** (дӯлу, дуьйлира, дуьйлина) *გრდმ.* 1. გატენა (ტენის), დატენა; топ ю̄ла თოფის დატენა; 2. მოზიდვა; Іад дӯла ლარის მოზიდვა; 3. დაქოქვა (ქოქავს), მომართვა; сахьт дӯла საათის მომართვა.

дума б. д (дуьман, дуьмана, дуьмō, дуьмē; дуьмеш) დუმა; дуьмē ца кхаьчначу цицигō марха ду аьлла კატა ვერ შესწვდა ძეხვსაო, პარასკევია დღესაო; эмкалан дума აქლემის კუზი.

дундал в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სულელი, ბრიყვი.

дур д (-ан, -ана, -ō, -ē) ფეხების ბაკუნი, ბაკიბუკი, ბრაგაბრუგი; говрийн дур ცხენების თქარათქური.

дургал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ნექტარი.

*****дур|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* დამლაშება (მლაშდება); чоьрпа дуръелла სუპი დამლაშდა.

*****дур|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* მარილის მოყრა (აყრის), დამარილება, დამლაშება.

дурс *ზმნს.* მთლიანად, სულ, სრულიად, უკლებლივ, სავსებით, ზუსტად, სწორად; ахча схьаэцна дурс ფული უკლებლივ მიღებულია.

дурсалл|а й (-ин, -ина, -ō, -ē) სისუფთავე, სიფაქიზე; გულმოდგინება.

дурсē *ზედს.* აკურატული; дурсē дēшархō აკურატული მოსწავლე.

*****дӯса** (дӯсу, дуьйсира, дуьйсина) *გრდმ.* გაბერვა (ბერავს); буьрка ю̄са ბურთის გაბერვა.

*****дӯса|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* 1. გაბერვა (იბერება), გასივება; 2. *გადატ.* წყენა (სწყინს).

*****дуста** (дусту, дуьстира, дуьстина) *გრდმ.* 1. გაზომვა (ზომავს), აწყვა; 2. შედარება; 3. მიზომება, მოზომება, დაზომება. *****дустō** (дустадо, дустийра, дустийна) *გრდმ.* გასუქება (ასუქებს), გამოკვება.

*****дустург** *მიმღ.* 1. მზომელი, შემდარებელი; გასაზომი, შესადარებელი; 2. *გრამატ.* შედარებითი (*ბრუნვა*).

*****дуткъа** *ზედს.* თხელი, ბრტყელი, წვრილი.

*****дуткъа|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* გათხელება (თხელდება), გაბრტყელება, გაწვრილება.

*****дуткъа|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* გათხელება (ათხელებს), გაბრტყელება, გაწვრილება.

*****дуткъō, дуткъōниг** *ზედს.* მოწვრილო, მოთხელო, მობრტყელო.

*****дуург** *даа -ს აწმყოს მიმღ.*

*****дуушдерг, дуушдолу** *მიმღ.* საჭმელი, საჭმელად ვარგისი.

дууштō д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) შვინდი (*ხე*).

*****дух** д. д (дуьхан, дуьхана, дуьхō. дуьхē; даххаш) 1. ფუძე, საფუძველი, საყრდენი; 2. კალთა; кӯчан дух კაბის კალთა; 3. *გადატ.* ძირი არსი, დედაარსი, რაობა; духē кхиа ძირამდე ჩასვლა, წავდომა; არსში გარკვევა.

*****духа** *ზმნს.* 1. ხელახლა, კვლავ, ისევ; духа а догІа деана წვიმა ისევ წამოვიდა; 2. უკან, უკანვე, უკუღმა, პირიქით; духа а 1) ხელახლა, ისევ; 2) პირიქით; юха ца хьожуш უკან მოუხედავად.

*****духа** *ზმნისწ., აწარმოებს ზმნას „ისევ, ხელახლა“ -ს მნიშვნელობით;* духаāла გამეორება, ხელახლა თქმა; духадаккха წართმევა.

*****дӯха** (дӯху, дуьйхира, дуьйхина) *გრდმ.* ჩაცმა (იცვამს).

*****духа|āла** (-ōлу, -ээлира, -аьлла) *გრდმ.* გამეორება (იმეორებს).

*****духаāра|хēца** (-хōьцу. -хийцира, -хецна) *გრდმ.* 1. ხელახლა გამოცემა (სცემს); книга юха āрахēца წიგნის ხელახლა გამოცემა; 2. ხელახლა გათავისუფლება, გაშვება.

*****духадагар|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* გადათვლა (თვლის), ხელახლა, დათვლა; ахча духадагардан ფულის გადათვლა.

*****духа|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* 1. ხელახლა გადაღება (იღებს); сурт духадаккха სურათის ხელახლა გადაღება; 2. უკან დაწევა (*ცხენისა, ურმისა...*); 3. უკან დახევინება (*მაგ., მტრისა*); 4. წართმევა, წაგლეჯა.

*****духа|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდმ.* დაბრუნება (უბრუნებს); მი-

цემა; де̄кхар духадала ვალის დაბრუნება.

***духа|да̄ла** (-до̄лу, -де̄лира, -даьлла) *გრდუვ.* უკან დახევა (იხევს), უკან დაწევა; эскар духадаьлла ჯარმა უკან დაიხია.

***дӯха|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* მორთვა (ირთვება), შემოსვა, გამოწყობა, მოკაზმვა.

***духа|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდ.* გადაკეთება (აკეთებს), ხელახლა გაკეთება; коч юхаян კაბის გადაკეთება; цIе̄нош духадан სახლის გადაკეთება, ხელახლა აშენება.

***духа|да̄н** (-до̄гIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* დაბრუნება (ბრუნდება), უკან მოსვლა; цIа а вахна, юхавеара со შინ წავედი და უკან მოვბრუნდი მე.

***духа|даха** (-до̄ьду, -деара, -деана) *გრდუვ.* დაბრუნება (ბრუნდება), უკან წასვლა.

***духа|да̄ха** (-до̄ху, -де̄хира, -даьхна) *გრდ.* 1. გადაღება (იღებს ხოლმე), ხელახლა გადაღება; 2. უკან დაწევა, უკან დახევა; 3. წართმევა.

***духа|дахка** (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრდ.* ხელახლა დაგება (აგებს), გაშლა; меттанаш духадахка ლოგინების ხელახლა გაშლა, დაგება; цIенкъанаш юхаяхка იატაკის ხელახლა დაგება.

***духа|де̄къа** (-до̄ькъу, -дийкъира, -декъна) *გრდ.* 1. ხელახლა დარიგება (არიგებს); ке̄хаташ духаде̄къа კარტის ხელახლა დარიგება; 2. გადანაწილება (ანაწილებს); латта духаде̄къа მიწის გადანაწილება.

***духа|дерза** (-доьрзу, -дирзира, -дирзина) *გრდუვ.* დაბრუნება (ბრუნდება), გაბრუნება, მიბრუნება, მობრუნება.

***духа|дерзо̄** (-дерзадо, -дерзийра, -дерзийна, -дерзор) *გრდ.* დაბრუნება (აბრუნებს), გაბრუნება, მიბრუნება, მობრუნება.

***духа|детта** (-детта, -диттира, -диттина) *გრდ.* 1. უკუგდება (უკუაგდებს), უარის თქმა; 2. უკუცემა *(ხროლისას)*; 3. ხელახლა დაჭედვა.

духа|де̄ша (-до̄ьшу, -дийшира, -дешна) *გრდ.* ხელახლა წაკითხვა, გადაკითხვა.

***духа|дийла** (-дуьйлу, -дилийра, -дийлла) *გრდუვ.* უკან დახევა (იხევს ხოლმე).

***духа|дила** (-дуьлу, -дилира, -дилина) *გრდ.* ხელახლა გარეცხვა (რეცხავს).

***духа|дилла** (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდ., ობ. მხ.* ხელახლა დაგება (აგებს), გაშლა; мотт бухабилла ლოგინის ხელახლა დაგება

***духа|дита** (-дуьту, -дитира, -дитина) *გრდ.* ხელმეორედ გაყრა, განქორწინება.

***духа|дитта** (-дуьтту, -диттира, -диттина) *გრდ.* ხელახლა გარეცხვა (რეცხავს).

духа|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* უკან დახევა (იხევს).

***духа|дохка**[1] (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრდ.* 1. ხელახლა გაყრა (უყრის); 2. შეკვრა (კრავს, იკრავს); 3. გადაწყობა, გადალაგება.

***духа|дохка**[2] (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრდ.* ხელახლა გაყიდვა (ყიდის); пальто юхайохка პალტოს ხელმეორედ გაყიდვა, გადაყიდვა.

***духа|дуста** (-дусту, -дуьстира, -дуьстина) *გრდ.* ხელახლა გაზომვა (ზომავს, იზომავს); цIа духадуста ოთახის ხელახლა გაზომვა.

духа|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდ.* 1. შეჩერება (აჩერებს ხოლმე), შეყუნება.

***духа|ке̄го̄** (-ке̄гадо, -ке̄гийра, -ке̄гийна) *გრდ.* 1. ხელახლა მორევა (ურევს); 2. არევა, გადაჯგუფ-გადმოჯგუფება.

***духа|кхолла** (-кхуллу, -кхоьллира, -кхоьллина) *გრდ.* ხელახლა შექმნა (ქმნის).

***духа|лалла** (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდ., ობ. მხ.* უკან გაგდება (აგდებს), უკან გალალვა.

***духа|ла̄ра** (-ло̄ру, -ле̄рира, -ле̄рина) *გრდ.* გადათვლა (თვლის), ხელახლა დათვლა.

***духа|лато̄** (-латадо, -латийра, -латийна) *გრდ.* 1. ხელახლა ანთება (ანთებს); 2. ხელახლა დაწებება; 3. ხელახლა წაჩხუბება, გამოწვევა საჩხუბრად.

***духа|лахка** (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდ., ობ. მრ.* უკან გარეკვა (რეკავს).

***духа|лелла** (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდ., ობ. მხ.* უკან გაგდება (აგდებს), გალალვა.

***духа|лелха** (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* უკან გახტომა (ხტება), ასხლტომა.

***духа|ле̄ра** (-ло̄ьру, -лийрира, -лийрина) *გრდ.* გადათვლა (თვლის ხოლმე), ხელახლა დათვლა, გადაანგარიშება.

***духа|лехка** (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდ. ობ. მრ.* უკან გაგდება (აგდებს ხოლმე), უკან გალალვა.

***духа|листа** (-луьсту, -листира, -листина) *გრდ.* 1. ხელახლა გადახვევა (ახვევს); тай духалиста ძაფის ხელახლა გადახვევა; 2. გადაფურცვლა (ფურცლავს), გადმოფურცვლა.

***духа|ловза** (-ловзу, -левзира, -левзина) *გრდუვ.* ხელახლა თამაში (თამაშობს), გადათამაშება.

***духалург** *ზმნ.* სესხად, ვალად.

***духа|о̄за** (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *გრდ.* შეჩერება (აჩერებს), შეყუნება.

***дӯхар** *მსდ.* 1. ჩაცმა; 2. სამოსი, ტანსაცმელი, ფეხსაცმელი.

***духа|тēга** (-тōьгу, -тийгира, -тегна) *გრდ.* ხელახლა შეკერვა (კერავს), შეკერილის გადაკეთება; пальто юхатēга პალტოს ხელახლა შეკერვა, გადაკეთება.

***духа|тōха** (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდ.* 1. ხელის შებრუნება (უბრუნებს), შემობრუნება; 2. უკუგდება (უკუაგდებს), უარის თქმა; 3. უკუცემა; 4. საკადრისი პასუხის გაცემა.

***духа|харжа** (-хоржу, -хаьржира, -хаьржина) *გრდ.* გადარჩევა (არჩევს), ხელახლა არჩევა.

***духа|хатта** (-хотту, -хаьттира, -хаьттина) *გრდ.* განმეორებით კითხვა (ეკითხება).

***духа|хержа** (-хоьржу, -хиржира, -хиржина) *გრდ.* გადარჩევა (არჩევს ხოლმე), ხელახლა არჩევა, კვლავ არჩევა.

***духа|хетта** (-хоьтту, -хиттира, -хиттина) *გრდ.* 1. განმეორებით კითხვა (ეკითხება ხოლმე); 2. ხელახლა გარჩევა, გადასინჯვა *(სასამართლო საქმისა).*

***духахьā|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდ.* 1. გაფუჭება (აფუჭებს), დამახინჯება; 2. გართულება; гІуллакх духахьа-даккха საქმის გართულება.

***духахьā|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუ.* 1. გაფუჭება (ფუჭდება); 2. გართულება; 3. *გადატ.* გაჯიუტება, გაჭირვეულება.

***духахьā|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდ., ობ. მრ.* 1. გაფუჭება (აფუჭებს), წახდენა, დამახინჯება, დაუშნოება; 2. გართულება.

***духаьхā|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუ.* 1. გართულება (რთულდება ხოლმე); 2. *გადატ.* გაჯიუტება.

***духахьā|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუ., სუბ. მრ.* 1. გაჯიუტება (ჯიუტდება), გაჭირვეულება; 2. გართულება.

***духа|хьажа** (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна, -хьожур) *გრდ., სუბ. მხ.* 1. მოხედვა (იხედება), მიხედვა, უკან გახედვა; 2. *გადატ.* გადასინჯვა.

***духа|хьēжа** (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *სუბ. მხ.* 1. მოხედვა (იხედება ხოლმე), მიხედვა, უკან გახედვა; 2. *გადატ.* გადასინჯვა.

***духа|хьийза** (-хьийза, -хьийзира, -хьийзина) *გრდუ.* მობრუნება (ბრუნდება ხოლმე), მიბრუნება, მიტრიალება, მოტრიალება.

***духа|хьийзō** (-хьийзадо, -хьийзийра, -хьийзийна) *გრდ.* მობრუნება (აბრუნებს ხოლმე), მიბრუნება, მოტრიალება, მიტრიალება.

***духа|хьийса** (-хьуьйсу, -хьийсира, -хьийсина) *გრდუ., სუბ. მრ.* 1. მოხედვა (იხედება ხოლმე), მიხედვა, უკან გახედვა; 2. *გადატ.* გადასინჯვა.

***духа|хьовза** (-хьаьвза, -хьаьвзира, -хьаьвзина) *გრდუ.* მობრუნება (ბრუნდება), მიბრუნება, მოტრიალება, მიტრიალება.

***духа|хьовзō** (-хьовзадо, -хьовзийра, -хьовзийна) *გრდ.* მობრუნება (აბრუნებს), მიბრუნება, მოტრიალება, მიტრიალება.

***духа|хьовса** (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *გრდუ.* 1. *სუბ. მრ.* მოხედვა (იხედება), მიხედვა, უკან გახედვა; 2. *გადატ.* გადასინჯვა.

***духацалург** *მიმღ.* დაუბრუნებელი, სამუდამოდ გაცემული; უსასყიდლო, მუქთი.

***духа|эккха** (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუ.* გახტომა (ხტება), უკან გადახტომა.

***дух|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდ.* ამოძირკვა (ძირკვავს), ძირფესვიანად ამოგდება, ამოყრა.

***дух|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუ.* 1. *სუბ. მხ.* უკან დახევა (იხევს); 2. გამოსვლა (გამოდის), გამოდენა, ჩქეფა; 3. ამოძირკვა.

***дух|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდ.* ამოძირკვა (ძირკვავს).

***дух|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუ.* 1. ჩქეფა (ჩქეფს ხოლმე), ამოჩქეფა, გადმოჩქეფა; лāманах духдуьйлу шовданаш шал шийла ду მთიდან მჩქეფარე წყაროები ყინულზე ცივია; 2. ამოძირკვა.

***дух|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუ., სუბ. მრ.* ამოძირკვა (იძირკვება).

***дух-духа** *ზმნისწ.* ხელახლა, კვლავ, გადა -.

***дух-духахетта** მრავალგზის კითხვა (ჰკითხავს).

духІи д, д (духІēнан, духІенна, духІēнō, духІēга; духІеш) სუნამო; духІи детта სუნამოს დასხმა, პკურება; духІи тōха სუნამოს დასხმა.

***дӯца** (дӯцу, дуьйцира, дуьйцина) დაწვნა (წნავს); тускар дӯца კალათის დაწვნა.

***дуьгург** *მიმღ.* 1. წამყვანი; 2. ის, ვინც მიჰყავთ.

***дуьззана** *ზმნს.* სავსებით, მთლიანად.

***дуьзна, дуьзнарг** *მიმღ.* 1. გავსებული; 2. გამძღარი, მაძღარი.

***дуьйла|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუ.* 1. *სუბ. მრ.* დაწყება (იწყებს), შედგომა, ხელის მიყოფა; 2. გასეირნება.

дуьйна *თანდ.* -დან; селхана дуьйна გუშინდლიდან; сийсара дуьйна გუშინ საღამოდან, გუშინ საღამოს აქეთ; кхāна дуьйна ხვალიდან; ӯрамēра дуьйна кхуззалц ქუჩიდან აქამდე.

дуьйраш й *მხოლოდ მრ-ში* ქატო.

***дуьйсина, дуьйсинарг** *მიმღ.* გაბერილი; дуьйсина ахкарг გაბერილი ბუშტი.

дуьйцийла йоццуш *ამხოლ.* უთუოდ, უდავოდ, უცილობლად, უსიტყვოდ, ულაპარაკოდ.

***дуькъа** 1. *ზედს.* მჭიდრო, სქელი, ხშირი; буькъа тIō სქელი არაყანი; йуькъа месаш ხშირი თმა; 2. *ზმნს.* მჭიდროდ, სქლად, ვიწროდ; цхьана цIа чохь буькъа бохку уьш ერთ ოთახში ვიწროდ ცხოვრობენ ისინი.

***дуькъō, дуькъōниг** *ზედს.* ოდნავ ხშირი, ოდნავ სქელი, მოსქო, მოხშირო.

дуьнē д, д (-нан, дуьненна, -нō, нē; -наш) ქვეყანა, მსოფლიო, დუნია; дуьнē даа ცხოვრებით ტკბობა; дуьнēнах вāла გარდაცვალება; дуьнē дōхар ქვეყნის დაქცევა; дуьнēнан тIом მსოფლიო ომი.

дуьра *ზედს.* მლაშე, მარილიანი.

дуьрō, дуьрōниг *ზედს.* მომლაშო.

дуьттара *ზმნს.* მჭრელი მხრიდან, ბასრი მხრით.

дуьххьар *ზმნს.* პირველად, თავდაპირველად.

дуьххьарлēра, дуьххьарлēраниг *ზედს.* თავდაპირველი, პირვანდელი; дуьххьарлēра бер პირმშო, სიყრმისშვილი.

дуьхьа *ზმნს.* გამო, გულისთვის; юкъарчу гIуллакхан дуьхьа საზოგადო საქმისათვის, საზოგადო საქმის გამო; даймехкан дуьхьа лета ბრძოლა სამშობლოსათვის.

дуьхьал 1. *ზმნს.* საწინააღმდეგოდ, წინააღმდეგ, მიუხედავად; дуьхьал мох შემხვედრი ქარი; 2. *რთულ სიტყვათა პირველი ნაწილი:* საწინააღმდეგო; дуьхьал дōцуш დაუსწრებლად.

***дуьхьал|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. *რაიმის* დახვედრება (ახვედრებს); 2. დაპირისპირება (აპირისპირებს, უპირისპირებს).

***дуьхьал|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. დახვედრა (ხვდება); 2. წინააღმდეგობის გაწევა; 3. წინ გადადგომა, წინ აღდგომა; 4. სამაგიეროს გადახდა.

***дуьхьал|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ. იხ.* дуьхьалдаккха.

***дуьхьал|дерза** (-доьрзу, -дирзира, -дирзина) *გრდუვ.* 1. პირისპირ დადგომა (უდგება); 2. წინააღმდეგობის გაწევა (უწევს); мостагIчунна дуьхьалверза მტრისთვის წინააღმდეგობის გაწევა.

***дуьхьал|детта** (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* საყვედური (საყვედურობს), საყვედურის თქმა.

***дуьхьал|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. *რაიმის* დახვედრა (ხვდება ხოლმე); 2. წინააღმდეგობის გაწევა.

***дуьхьал|довла** (-довлу, -делира, -девла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. დახვედრა (ხვდება), წინააღმდეგობის გაწევა; 2. წინ აღდგომა.

***дуьхьалдōгIу, дуьхьалдōгIург** *მიმღ.* შემხვედრი, საპირისპიროდ მომავალი, საპირისპიროდ მოძრავი.

дуьхьал|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* შეხვედრა (ხვდება), შეყრა.

дуьхьал|лēн (-лōь, -лийра, -лийна) *გრდუვ.* 1. შედავება (ედავება), შეკამათება, კინკლაობა; 2. სიტყვის შებრუნება, შეპასუხება.

дуьхьалō й, й (-нан, дуьхьалонна, -нō, -нē; -наш) წინააღმდეგობა, შეწინააღმდეგება, წინააღმდეგობის გაწევა.

дуьхьалōйōцу, дуьхьалōйōцург *მიმღ.* წინააღმდეგობის არმქონე, წინააღმდეგობის უქონელი.

дуьхьал|тōха (тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* საყვედურის თქმა (ამბობს, ეუბნება), ბრალის დადება.

дуьхьал|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) *გრდუვ.* 1. პირისპირ დადგომა (დგება, უდგება); 2. გადაფარება, ჩამოფარება.

дуьхьарлō й (-нан, дуьхьарлонна, -нō, -нē) წინააღმდეგობა, ბარიერი; *იხ.* новкъарлō.

дуьхь-дуьхьал *ზმნს.* 1. საპირისპიროდ; 2. პირისპირ; дуьхь-дуьхьал кхēта პირისპირ შეხვედრა.

дуьхь-дуьхьалдерг, дуьхь-дуьхьалдолу *მიმღ.* 1. მოპირდაპირე; 2. საწინააღმდეგო, საპირისპირო, დაპირისპირებული.

***дуьхьиг** д, д (-ан, -на, -ō, ē; -аш) 1. ბოლო; тIерган дуьхьиг თოკის ბოლო; уьрсан дуьхьиг დანის წვერი; эткан юьхьиг ჩექმის ჭვინტი; кōган буьхьиг ფეხის წვერი; 2. ლულა; тоьпан юьхьиг თოფის ლულა.

дуьхьлōц|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) სადავე *(აღვირის თასმა).*

дIā *ზმნს.* იქ, იქით, იქითკენ; дIā вōьду со იქით მივდივარ; и дIā вара ის იქ იყო.

дIа- *ზმნისწ., აღნიშნავს საიქეთო მიმართულებას:* дIататта გაწევა, წაწევა; дIадаха წასვლა, дIадада გაქცევა.

дIа|āла (-ōлу, -ēлира, -аьлла) *გრდმ.* თქმა (ეტყვის).

дIāгара *ზმნს.* იქიდან.

дIāгахь *ზმნს.* იქ; дIāгахь бу уьш იქ არიან ისინი.

***дIа|дада** (-доду, -дедира, -дедда) *გრდუვ.* გაქცევა (გარბის); борз хьуьнах дIаедира მგელი ტყეში გაიქცა; кхокха дIабедира მტრედი გაფრინდა.

***дIа|дайа** (-дойу, -дайъира, -дайъина) *გრდმ.* წაშლა (შლის).

***дIа|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* 1. გახდა (იხდის); бедар (мāча) дIаяккха ტანსაცმლის (ფეხსაცმლის) გახდა; 2. შეხსნა (იხსნის); нуьйда дIаяккха ღილის შეხსნა; 3. მოხსნა (ხსნის),

გათავისუფლება, გადაყენება; балхара дIавакkха სამუშაოდან გათავისუფლება; 4. გამოკლება; 5. მოშორება (აშორებს), მოცილება; 6. ჩამოგდება, დამხობა; паччахьан Iēдал дIадаккха მეფის ხელისუფლების დამხობა; 7. გაღება, გახსნა; дōгIа дIадаккха კლიტის გახსნა; зайл дIабаккха ურდულის მოხსნა; 8. ამოძრობა; церг дIаяккха კბილის ამოძრობა.

*дIа|дала (-ло, -делира, -делла) *გრდმ.* მიცემა (აძლევს), ჩაბარება, გადაცემა, გადაწოდება, გადახდა; дēкхар дIадала ვალის გადახდა, დაბრუნება; гIāла дIаяла ციხის *(სიმაგრის)* ჩაბარება; экзамен дIаяла გამოცდის ჩაბარება.

*дIа|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр) *გრდუვ.* 1. გათავება (თავდება), დასრულება, მორჩენა, შეწყვეტა; аьхкē дIаяьлла ზაფხული გავიდა; къōналла дIаяьлла ახალგაზრდობა წავიდა; 2. *გადატ.* მიცვალება, გარდაცვალება; цомгушниг дIаваьлла ავადმყოფი მიიცვალა; 3. წასვლა; балхара дIавāла სამუშაოდან წასვლა; 4. დამხობა; 5. დაჯდომა (უჯდება).

*дIа|дан (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) გაკეთება (აკეთებს), აშენება, აგება; цIēнош моггIара дIадина სახლები მიყოლებით ააშენეს.

*дIа|дāн[1] (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* წასვლა (მიდის), გამგზავრება, გაფრენა, გაცურვა; тхо кхāна дIадогIур ду шуьга ჩვენ ხვალ მოვალთ თქვენსა.

*дIадāн[2] (-дохьу, -деара, -деана) *გრდმ.* წაღება (მიაქვს), წათრევა.

*дIа|даста (-досту, -даьстира, -даьстина) *გრდმ.* 1. მორღვევა (არღვევს); 2. ახსნა (ხსნის), მოხსნა, აშვება; жIаьла дIадаста ძაღლის აშვება; муш дIабаста თოკის მოხსნა.

*дIадаста|дала (-ло, -делла, -делира, -лур) *გრდუვ.* 1. მორღვევა (ირღვევა); 2. ახსნა (იხსნება), მოხსნა, აშვება.

*дIа|даха (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* 1. წასვლა (მიდის) *განზე, იქით* გადგომა, მიდგომა, გაცლა, მოშორება, მოცილება, დაცილება; 2. გადენა; хи дахна (||дIадахна), тIулг бисна წყალი წავიდა, ქვიშა დარჩა.

*дIа|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. გახდა (იხდის); 2. შეხსნა (იხსნის); 3. მოხსნა, გათავისუფლება; *იხ.* дIадаккха.

*дIадах|дан (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* გაგრძელება (აგრძელებს), გაბმა.

*дIа|дахка (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. დალაგება (ალაგებს), დაწყობა; чамди чу хIуманаш дIаяхка ჩემოდანში ნივთების ჩალაგება; 2. დამალვა (მალავს).

*дIадахна, дIадахнарг *дIадаха -ს* *ნამყოს მიმღ.* წასული; дIадахначу шарахь შარშან, გასულ წელს, წარსულ წელს.

*дIа|дахьа (-хьо, -даьхьира, -даьхьна) *გრდმ.* 1. გაგრძელება (აგრძელებს); шēн къамēл дIахьо докладчикō მომხსენებელი თავის სიტყვას აგრძელებს; 2. წაღება, გატანა.

*дIа|делла (-доьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ.* გაღება (აღებს), გახსნა; ков дIаделла ჭიშკრის გაღება.

*дIа|дēн (-дōь, -дийра, -дийна, -дуьйр) *გრდმ.* დათესვა (თესავს).

*дIа|дерза (-доьрзу, -дирзира, -дирзина) *გრდუვ.* 1. მიბრუნება (ბრუნდება), მიტრიალება; გადაბრუნება; 2. დასრულება, დამთავრება.

*дIа|дерзō (-дерзадо, -дерзийра, -дерзийна) *გრდმ.* 1. მიბრუნება (აბრუნებს), тIом дIаберзō ომის დამთავრება.

*дIа|дига (-дуьгу, -дигира, -дигна) *გრდმ.* წაყვანა (მიჰყავს), წასხმა.

*дIа|дилла (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დალაგება (ალაგებს), დაწყობა; 2. დამალვა.

*дIа|довда (-довду, -девдира, -девдда) *გრდმ., სუბ. მრ.* გაქცევა (გარბის), გაფრენა.

*дIа|дōжа (-дӯжу, -дуьйжира, -доьжна) *გრდმ.* შებმა (აბამს); говр дIайōжа ცხენის შებმა; сту дIабōжа ხარის შებმა.

*дIадōла|дала (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* 1. დაწყება (იწყება); урок дIайōлаелира исс сахьт даьлча გაკვეთილი დაიწყო ცხრა საათზე; 2. დაძვრა.

*дIа|долла (-дуллу, -доьллира, -доьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დამარხვა (მარხავს), დაკრძალვა, დასაფლავება; 2. შეკვრა.

*дIа|дōлō (-дōладо, -дōлийра, -дōлийна) *გრდმ.* დაწყება (იწყებს), შედგომა, წამოწყება.

*дIа|дотта (-дутту, -доьттира, -доьттина) *გრდმ.* 1. გადასხმა (ასხამს), გადაქცევა, გადაღვრა; шура дIойотта რძის გადასხმა; 2. აგება (აგებს), აშენება; гIишлō дIайотта შენობის აშენება.

*дIа|дōха (-дӯху, -дуьйхира, -доьхна) *გრდუვ.* 1. დაშლა (იშლება), წასვლა -წამოსვლა; ловзар дIадоьхна ქორწილი დაიშალა; 2. დამთავრება (მთავრდება), გათავება.

*дIа|дохка[1] (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრდმ.* გაყიდვა (ყიდის).

*дIа|дохка[2] (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. დამარხვა (მარხავს), დაკრძალვა, დასაფლავება; 2. შეკვრა.

*дIадуста (-дусту, -дуьстира, -дусьтина) *გრდმ.* გაზომვა (ზომავს).

дIа|ида (-уьду. -идира, -идда)

გრდუვ. სირბილი (გარბის ხოლმე), ფრენა.

дIа|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდმ.* გაწევა (ეწევა ხოლმე), წაწევა, გათრევა, გაჩოჩება.

дIай-схьай *ზმნს.* იქით -აქეთ.

дIа|карча (-керча, -керчира, -керчина) *გრდუვ.* გაგორება (გორდება), გადაგორება.

дIа|карчō (*-карчадо, -карчийра, -карчийна) *გრდმ.* გაგორება (აგორებს); გადაგორება; черма дIакарчō კასრის გადაგორება.

дIа|керча (-керча, -кирчира, -кирчина) *გრდუვ.* გაგორება (გორავს ხოლმე).

дIа|керчō (*-керчадо, -керчийра, -керчийна) *გრდმ.* გაგორება (აგორებს ხოლმე), გადაგორება.

дIа|кхайкха (-кхойкху, -кхайкхира, -кхайкхина) *გრდუვ.* დაძახება (ეძახის).

дIа|кхайкхō (*-кхайкхадо, -кхайкхийра, -кхайкхийна) *გრდმ.* საჯაროდ გამოცხადება (აცხადებს), გამოქვეყნება, გახმაურება.

дIа|кхāча (-кхōчу, -кхēчира, -кхаьчна) *გრდუვ.* მისვლა (მიდის), მიღწევა, მიფრენა, ჩასვლა, ჩაფრენა.

дIа|кхāчō (*-кхāчадо, -кхāчийра, -кхāчийна) *გრდმ.* ჩაბარება (აბარებს), პატრონისთვის ჩაბარება; გაწვდენა.

дIа|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* შეერთება (უერთდება), მიერთება; შემატება.

дIа|кхēтō (*-кхēтадо, -кхēтийра, -кхēтийна) *გრდმ.* გაცილება (აცილებს), მიცილება; вокзалē дакхетō ვაგზალზე გაცილება.

дIа|кхēхьа (-кхōьхьу, -кхийхьира, -кхехьна) *გრდმ.* ტარება (ატარებს, დააქვს), გატანა, იქით ტარება.

дIа|кхийдō (*-кхийдадо, -кхийдийра, -кхийдийна) *გრდმ.* გაწოდება (აწვდის).

дIа|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ.* გადაგდება (აგდებს), გადაყრა, გადასროლა, გატყორცნა; цаоьшу хIуманаш дIакхийса უსარგებლო *(არასაჭირო)* ნივთების გადაყრა.

***дIакхийса|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* მივარდნა (უვარდება), დატაკება, დამგერება, მიხტომა.

дIа|кховдō (*-кховдадо, -кховдийра, -кховдийна) *გრდმ.* გაწოდება (აწვდის); куьг дIакховдō ხელის გაწოდება.

дIа|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ.* გადაგდება (აგდებს), გადაყრა, გასროლა, გატყორცნა; нехаш дIакхосса ნაგვის გადაყრა.

***дIакхосса|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* მივარდნა (უვარდება), დატაკება, დამგერება: მიხტომა, გადახტომა.

дIа|къаста (-къаьста, -къаьстира, -къаьстина) *გრდუვ.* გაყრა (ეყრება), ცალკე გასვლა, დაშორება, გამოყოფა; кIентий дIакъаьстира дех ვაჟიშვილები გაეყარნენ მამას.

дIа|къастō (*-къастадо, -къастийра, -къастийна) *გრდმ.* 1. დაშორება (აშორებს), გაყრა; кIентий дIакъастийра дас ვაჟიშვილები ცალ-ცალკე გაიყვანა (დასხა) მამამ; 2. გადადება (დებს), გადაწყობა, გადალაგება.

дIа|къахка (-къаьхка, -къаьхкира, -къаьхкина) *გრდუვ.* დაფრთხობა (ფრთხება)

дIа|къахкō (*-къахкадо, -къахкийра, -къахкийна) *გრდმ.* დაფრთხობა (აფრთხობს), შეშინება.

дIа|къеста (-къеста, -къистира, -къистина) *გრდუვ.* დაშორება (შორდება ხოლმე), გაყრა, ცალკე გასვლა.

дIакъестō (*-къестадо, -къестийра, -къестийна) *გრდმ.* დაშორება (აშორებს ხოლმე), გაყრა, ცალკე გაყვანა.

дIа|къийла (-къуьйлу, -къийлира, -къийлина) *გრდმ.* 1. დაკეტვა (კეტავს ხოლმე), დახურვა, მიხურვა; 2. შეკვრა (კრავს, იკრავს).

дIа|къовла (-къовлу, -къевлира, -къевлина) *გრდმ.* 1. დაკეტვა (კეტავს), დახურვა, მიხურვა; мархаш дIакъевлира бутт ღრუბლებმა დაფარეს მთვარე; 2. დამაგრება (ამაგრებს), მიმაგრება.

дIа|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაგდება (აგდებს), გალალვა, გადენა; бажа āра дIалалла პირუტყვის გარეთ გალალვა.

дIа|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* გარეკვა (რეკავს), წასხმა, გაყრა.

дIа|лāца (-лōцу, -лēцира, -лаьцна) *გრდმ.* დაჭერა (იჭერს), დაკავება; меттиг дIалāца ადგილის დაკავება; гIāла дIалāца ციხის აღება.

дIа|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაგდება (აგდებს ხოლმე), გალალვა, გადენა.

дIа|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* გახტომა (ხტება), ახტომა.

дIа|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ.* გარეკვა (ერეკება ხოლმე), გაყრა, წასხმა.

дIа|лēца (-лōьцу, -лийцира, -лецна) *გრდმ.* დაჭერა (იჭერს ხოლმე), დაკავება; шахьарш дIалēца ქალაქების აღება, დაკავება.

дIалечкъийла д საფარი, თავშესაფარი; სამალავი.

дIа|литта (-луьтту, -литтира, -литтина) *გრდმ.* გადაწურვა (წურავს).

дIāм|а д. д (-ин. -ина, -анō, -анē; дIаьмнаш) მაჩვი.

дIанēхьā *ზმნს.* იქით, განზე.

*дIанис|дан (-до, -дира, -дина) *გრდ.* მოთავსება (ათავსებს), დალაგება, დაწყობა, ადგილის მიჩენა, გასწორება.

дIа|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *გრდ.* გაწევა (ეწევა), მიწევა, გაჩოჩება, გაჭიმვა; аьттӯ āгIор дIаōза მარჯვნივ გაწევა.

дIāра *ნაცვ.* ის, იგი.

дIа|сатта (-сетта, -сеттира, -сеттина) *გრდუვ.* გაღუნვა (იღუნება), გადაღუნვა, გადახრა.

дIа|саттō (*-саттадо, -саттийра, -саттийна) *გრდ.* გაღუნვა (ღუნავს), გადაღუნვა, გადახრა.

дIа|сетта (-сетта, -ситтира, -ситтина) *გრდუვ.* გაღუნვა (იღუნება ხოლმე), გადაღუნვა, გადახრა.

дIа|сеттō (*-сеттадо, -сеттийра, -сеттийна) *გრდ.* გაღუნვა (ღუნავს), გადაღუნვა, გადახრა.

дIасхьа- *ზმნისწ., გამოხატავს მიმართულებას იქით და აქეთ,* მიმო-; дIасхьакъаста დაშლა, აქეთ-იქით წასვლა, მიმოფანტვა.

*дIасхьа|даржа (-даьржа, -даьржира, -даьржина) *გრდუვ.* დაშლა (იშლება), გაფანტვა, მიმოფანტვა, დაფანტვა.

*дIасхьа|даржō (-даржадо, -даржийра, -даржийна) *გრდ.* 1. გაშლა (შლის), გადაშლა; пхьаьрсаш дIасхьадаржō მკლავების გაშლა; 2. დაბნევა (იბნევა), დაფანტვა, დაყრა; 3. გავრცელება: газеташ дIасхьадаржō გაზეთების გავრცელება.

*дIасхьа|дахьа (-хьо, -даьхьира, -даьхьна, -хьор||-хьур ду) *გრდ.* 1. გატან-გამოტანა (გააქვს და გამოაქვს), ჩამორიგება, დატარება; 2. წაღებ-წამოღება, დატაცება.

*дIасхьа|дēкъа (-дōкъу, -дийкъира, -декъна) *გრდ.* განაწილება (ანაწილებს), დაყოფა, დანაწილება.

*дIасхьа|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაწევ-გამოწევა (გაიწ-გამოიწევს), დაშლა, გაფანტვა; уьш дIасхьабевлира ისინი დაიშალნენ, წავიდ-წამოვიდნენ.

дIасхьа|дōха (-дӯху, -дуьйхира, -доьхна) *გრდუვ.* გაწევ-გამოწევა (გაიწ-გამოიწევს), დაშლა, მიმოხევა.

дIасхьа|ида (-уьду, -идира, -идда) *გრდუვ.* აქეთ-იქით სირბილი (დარბის ხოლმე).

дIасхьа|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდ.* აქეთ-იქით გაწევა (ეწევა ხოლმე), გაჭიმვა, გაწელვა, გაწევ-გამოწევა.

дIасхьа|кхēхьа (-кхōьхьу, -кхийхьира, -кхехьна) *გრდ.* 1. წაღებ-წამოღება (წაიღ-წამოიღებს), მიტან-მოტანა; хIуманаш дIасхьакхēхьа ნივთების მიტან -მოტანა; 2. მიმოტანა.

дIасхьа|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდ.* მიმოფანტვა (ფანტავს ხოლმე), მიმობნევა, მიყრა-მოყრა, მიმოსროლა.

дIасхьа|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდ.* მიმოფანტვა (ფანტავს), მიმობნევა, მიყრა-მოყრა, მიმოსროლა.

дIасхьа|къаста (-къаьста, -къаьстира, -къаьстина) *გრდუვ.* 1. განშორება (შორდება), დაშორება, მიტოვება; 2. აქეთ-იქით წასვლა, დაფანტვა, დაშლა.

дIасхьа|къеста (-къеста, -къистира, -къистина) *გრდუვ.* 1. განშორება (შორდება ხოლმე), დაშორება, მიტოვება; 2. აქეთ -იქით წასვლა, დაფანტვა, დაშლა.

дIасхьа|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდ., ობ. მხ.* აქეთ -იქით გაგდება (აგდებს), გალალვა.

дIасхьа|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდ., ობ. მრ.* აქეთ-იქით გარეკვა (რეკავს), მიმორეკვა, მიყრა-მოყრა; махō дIасхьалаьхкира мархаш ქარმა მიმოფანტა ღრუბლები.

дIасхьа|лēла (-лела, -лийлира, -лелла) *გრდუვ.* აქეთ-იქით სიარული (დადის), მიმოსვლა; цIа чохь дIасхьалēла ოთახში მიმოსვლა, ბოლთის ცემა.

дIасхьа|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდ., ობ. მხ.* აქეთ-იქით გაგდება (აგდებს ხოლმე), გალალვა, მიმორეკვა.

дIасхьа|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდ., ობ. მრ.* აქეთ -იქით გარეკვა (რეკავს ხოლმე), მიმოფანტვა.

дIасхьа|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *გრდ.* აქეთ-იქით გაწევა (ეწევა), გაჭიმვა, გაწელვა, გაწევ -გამოწევა.

дIасхьа|тахка (-техка, -техкира, -техкина) *გრდუვ.* რწევა (ირწევა), დარწევა გაქან-გამოქანება.

дIасхьа|тахкō (*-тахкадо, -тахкийра, -тахкийна) *გრდ.* გაქან-გამოქანება (გააქან-გამოაქანებს), დარწევა (არწევს).

дIасхьа|техка (-техка, -тихкира, -тихкина) დარწევა (ირწევა), გაქან -გამოქანება.

дIасхьа|техкō (*-техкадо, -техкийра, -техкийна) *გრდ.* დარწევა (არწევს), გაქან-გამოქანება.

дIасхьа|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ.* მიმოხედვა (იხედება), მიხედვ-მოხედვა; აქეთ-იქით ყურება.

дIасхьа|хьажō (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდ.* მიმოხედვა (ახედებს), მიხედვ-მოხედვა; მიმოფანტვა.

дIасхьа|хьакха (-хьокху, -хьаькхира, -хьаькхна) *გრდ.* მიმოსმა (მიუსვ-მოუსვამს), გათითხნა, გათხუპნა.

дIасхьа|хьакхō (*-хьакхадо, -хьакхийра, -хьакхийна) *გრდ.* მიმოზელა (მიმოზელს), დარბილება, მო-

Universitäts- und Landesbibliothek · Vorderer Orient · Zweigbibliothek Halle Hal 1

ქნა.

дIасхьа|хьēжа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ.* მიმოხედვა (მიიხედ-მოიხედავს ხოლმე), მიხედვ-მოხედვა.

дIасхьа|хьēжō (*-хьēжадо, -хьēжийра, -хьēжийна) *გრდმ.* მიმოგზავნა (მიგზავ-მოგზავნის ხოლმე) курьераш дIасхьахьēжō შიკრიკთა დაგზავნა.

дIасхьа|хьовза (-хьаьвза, -хьаьвзира, -хьаьвзина) *გრდუვ.* მიბრუნ-მობრუნება (მიბრუნ-მობრუნდება), დატრიალება.

дIасхьа|хIиттō (*-хIиттадо, -хIиттийра, -хIиттийна) *გრდმ.* გადაწყობა (აწყობს ხოლმე), დალაგება, მილაგ-მოლაგება.

дIасхьацатēIарг *მიმღ.* მოუხრელი, მტკიცე, ურყევი.

дIасхьацатēIаш *აბსოლ.* მოუხრელად, მტკიცედ, ურყევად.

дIасхьа|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ., აქეთ-იქით* სიარული (დადის).

дIасхьа|эхийта (-оьхуьйту, -эхийтира, -эхийтина) *გრდუვ.* აქეთ-იქით დაგზავნა (აგზავნის ხოლმე); кēхаташ дIасхьаэхийта წერილების დაგზავნა.

дIа|такха[1] (-текха, -текхира, -текхна) *გრდუვ.* 1. გაცოცება (ცოცდება), გაჩოჩება; 2. დაწევა (იწევს), ჩაშვავება.

дIа|такха[2] (-токху, -текхира, -текхна) *გრდუვ.* ანაზღაურება (უნაზღაურებს), გადახდა (უხდის).

дIа|такхō (*-такхадо, -такхийра, -такхийна) *გრდმ.* გათრევა (ათრევს), გაჩოჩება.

***дIатар|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* ჩატევა (ეტევა), დატევა, მოთავსება, მოწყობა.

***дIатар|дан** (-до, -дира, -дина, -дер|| -дийр ду) *გრდმ.* ჩატევა (ატევს), დატევა, მოთავსება; книгаш шкаф чу дIатаръян წიგნების კარადაში მოთავსება.

дIа|тāса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ.* 1. მიბმა (აბამს), გამობმა; 2. შეკვრა (კრავს), გამოღება; 3. მიტოვება, მიგდება; гIуллакх дIатаса საქმის (სამსახურის) მიტოვება; болх дIатаса სამუშაოს მიგდება; дōьзал дIатаса ოჯახის მიტოვება; თავის მინებება.

дIа|татта (-тотту, -теттира, -теттина) *გრდმ.* გაწევა (ეწევა), გაჩოჩება, გაცურება, ხელის, ფეხის კვრა; кōгаца гIант дIататта სკამის ფეხით გაწევა, გაჩოჩება.

дIа|таIа (-таьIа, -таьIира, -таьIна) *გრდუვ.* 1. მიყრდნობა (ეყრდნობა), მიბრჯენა; пēнах дIатаIа კედელს მიყრდნობა; 2. მიწევა (იწევს), შევიწროება.

дIа|таIō (*-таIадо, -таIийра, -таIийна) *გრდმ.* გადახრა (ხრის), მიყუდება, მიყრდნობა; у кертах дIатаIō ფიცრის ღობეზე მიყუდება.

дIа|тēга (-тōьгу, -тийгира, -тегна) *გრდმ.* გაკერვა (კერავს); гāли дIатега ტომრის გაკერვა.

дIа|тēкха[1] (-тēкха, -тийкхира, -текхна) *გრდუვ.* 1. გაცოცება (ცოცავს ხოლმე), გაფორთხვა; 2. ჩაშვავება, გაშვავება.

дIа|тēкха[2] (-тōькху, -тийкхира, -текхна) *გრდუვ.* გადახდა (უხდის ხოლმე), ანაზღაურება.

дIа|тēкхō (*-тēкхадо, -тēкхийра, -тēкхийна) *გრდმ.* 1. წათრევა (ათრევს ხოლმე), გათრევა, გაჩოჩება; 2. ჩაძირვა; წაღება, წათრევა.

дIа|тēн (-тōь, -тийра, -тийна) *გრდუვ.* დამშვიდება (მშვიდდება), დაწყნარება, გარინდება, გაჩუმება, მიყუჩება; бēраш дIатийна ბავშვები მიწყნარდნენ.

дIатесна, дIатеснарг *მიმღ.* 1. დაბმული, გამობმული; 2. შეკრული; 3. მიტოვებული, მიგდებული.

дIа|тēIа (-тēIа, -тийIира, -теIна) *გრდუვ.* დაყრდნობა (ეყრდნობა ხოლმე), დაბრჯენა.

дIа|тēIō (*-тēIадо, -тēIийра, -тēIийна) *გრდმ.* დაყრდნობა (აყრდნობს ხოლმე).

дIа|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ.* 1. მიბმა (აბამს ხოლმე), გამობმა; 2. შეკვრა (იკრავს); 3. მიტოვება, მიგდება.

дIа|титта (-туьтту, -титтира, -титтина) *გრდმ.* გაწევა (ეწევა ხოლმე), გაჩოჩება, გაცურება.

дIа|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* 1. დარტყმა (არტყამს); 2. შეერთება, მიერთება, ჩაბარება *(მაგ. ამბისა)*; 3. მიმაგრება, მიჭედება, დალურსმნვა.

дIа|хāда (-хēда, -хēдира, -хаьдда) *გრდუვ.* გაწყვეტა (წყდება), მოწყვეტა, მოჭრა.

дIа|хāдō (*-хāдадо, -хāдийра, -хāдийна) *გრდმ.* გაწყვეტა (წყვეტს), მოჭრა, მოკვეთა.

дIа|хаийта (-хоуьйту, -хаийтира, -хаийтина) *გრდმ.* გაფრთხილება (აფრთხილებს), წინასწარ შეტყობინება, ცნობა.

дIа|харцō (*-харцадо, -харцийра, -харцийна) *გრდმ.* გადაბრუნება (აბრუნებს), გადატრიალება.

дIа|хахка (-хохку, -хаьхкира, -хаьхкина) *გრდუვ.* გაჭენება (აჭენებს), გაქუსლვა.

дIа|хēдō (*-хēдадо, -хēдийра, -хēдийна) *გრდმ.* მოჭრა (ჭრის ხოლმე), გაწყვეტა, მოკვეთა.

дIа|херца (-хоьрцу, -хирцира, -хирцина) *გრდმ.* 1. გადაბრუნება (ბრუნდება), გადატრიალება; 2. გადაფურცვლა.

дIа|херцō (*-херцадо, -херцийра, -херцийна) *გრდმ.* გადაბრუნება (აბრუნებს ხოლმე), გადატრიალება.

дIа|хехка (-хоьхку, -хихкира, -хихкина) *გრდმ.* გაჭენება (აჭენებს), გაქუსლვა.

дIа|хēца (-хōьцу, -хийцира. -хецна) *გრდ.* 1. გაშვება (უშვებს), დითხოვნა; дēшархой каникулашна дIахēца მოსწავლეთა არდადეგებზე გაშვება; 2. გამოშვება, გამოხსნა; говраш дIахēца ცხენების გამოხსნა, აშვება; 3. გათავისუფლება; тутмакх дIахēца ტუსაღის გათავისუფლება.

дIа|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла) *გრდუვ.* 1. გაწევა (იწევს), გაჩოჩება; 2. მოპყრობა (ეპყრობა), მოქცევა.

дIа|хилō (*-хиладо, -хилийра, -хилийна) *გრდ.* გაწევა (აწევა), გაჩოჩება; гIант дIахилō სკამის მიჩოჩება.

дIа|хьада (-хьоду, -хьаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ.* გაქცევა.

дIа|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გახედვა (იხედება); განზე ყურება.

дIа|хьажō (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდ.* გაგზავნა (გზავნის), დანიშვნა; балха дIахьажō სამუშაოდ გამწესება.

дIа|хьакха (-хьокху, -хьаькхира, -хьаькхна) *გრდ.* მიგვა (გვის), მიხვეტა; нехаш сōнē дIахьакха ნაგვის კუთხეში მიგვა.

дIа|хьалха (-хьолху, -хьаьлхира, -хьаьлхина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაქცევა; бераш маьхьарца дIахьелхира ბავშვები ყვირილით გაიქცნენ.

дIа|хьарчō (*-хьарчадо, -хьарчийра. -хьарчийна) *გრდ.* გახვევა (ახვევს), შეფუთვა.

***дIахьē|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდუვ.* გაფრთხილება (აფრთხილებს), შეტყობინება, განცხადება; аса хьалхē дIахьēдира цуьнга მე წინასწარ გავაფრთხილე იგი.

дIа|хьēжа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ.* გახედვა (იხედება), იქით ყურება.

дIа|хьēжō (*-хьēжадо, -хьēжийра, -хьēжийна) *გრდ.* გაგზავნა (გზავნის ხოლმე), დანიშვნა, გამწესება.

дIа|хьēкха (-хьōькху, -хьийкхира, -хьекхна) *გრდ.* მიგვა (გვის ხოლმე) მიხვეტა.

дIа|хьийза (-хьийза, -хьийзира, -хьийзина) *გრდუვ.* 1. მიბრუნება (მიბრუნდება ხოლმე), მიტრიალება; 2. ჩახრახნა.

дIа|хьийзō (*-хьийзадо, -хьийзийра, -хьийзийна) *გრდ.* 1. მიბრუნება (აბრუნებს ხოლმე), მიტრიალება; 2. ჩახრახნა, ჩაკეტვა.

дIа|хьийса (-хьуьйсу, -хьийсира, -хьийсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გახედვა (იხედება ხოლმე), იქით ყურება.

дIа|хьовза (-хьаьвза, -хьаьвзира, -хьаьвзина) *გრდუვ.* ჩახრახნა (იხრახნება).

дIа|хьовзō (*-хьовзадō, -хьовзийра, -хьовзийна) *გრდ.* 1. მიბრუნება (აბრუნებს), მიტრიალება, დატრიალება; 2. ჩახრახნა, ჩაკეტვა; цIузам дIахьовзō ონკანის ჩაკეტვა; винт дIахьовзō ხრახნის ჩახრახნა.

дIа|хьовса (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გახედვა (იხედება), განზე, იქით ყურება.

***дIахьул|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდ.* დამალვა (მალავს), დაფარვა; бакъдерг дIахьулдан სიმართლის დაფარვა, დამალვა.

дIа|хIитта (-хIуьтту, -хIиттира, -хIиттина) *გრდუვ.* 1. წარდგომა (წარდგება); 2. დადგომა, ჩამომწკრივება; 3. მოწყობა, ჩადგომა *(სამსახურში და მისთ.)*.

дIа|хIиттō (*-хIиттадо, -хIиттийра, -хIиттийна) *გრდ.* 1. წარდგენა (ადგენს ხოლმე); 2. დადგომა, ჩამომწკრივება; 3. მოწყობა, ჩაყენება *(სამსახურში)*.

дIа|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) *გრდუვ.* 1. წარდგომა (დგება); 2. დადგომა (დგება); дIахIотта кхуза დადექი აქ!. 3. მოწყობა, ჩადგომა *(სამსახურში)*.

дIахIоттам б (-ан, -на, -ō, ē) წესწყობილება, წყობილება.

дIа|хIоттō (*-хIоттадо. -хIоттийра, -хIоттийна) *გრდ.* 1. დადგმა (დგამს), დაყენება, შენახვა; стака стоьла тIе дIахIоттō ჭიქის მაგიდაზე დადგმა; 2. დანიშვნა *(სამსახურში)*; 3. წაყენება (აყენებს), წარდგენა; 4. ორგანიზება, ჩამოყალიბება.

дIахIотторхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; дIахIотторхой) ორგანიზატორი.

дIа|чIāгIа (-чIōгIу, -чIēгIира, -чIаьгIна) *გრდ.* დახურვა (ხურავს), დაკეტვა, მიკეტვა; неI дIачIāгIа კარის დაკეტვა.

***дIашар|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდ.* დაუთოება (აუთოებს), გასწორება, გაპრიალება.

дIа|шарша (-шерша, -шершира, -шершина) *გრდუვ.* გასრიალება (სრიალებს).

дIа|шерша (-шерша, -ширшира, -ширшина) *გრდუვ.* გასრიალება (სრიალდება ხოლმე).

дIа|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ., სუბ. მხ.* მოწყდომა (წყდება), გახტომა, მოსხლტომა.

дIа|ēн (-ōь, -ийра, -ийна, -уьйр) *გრდ.* მირევა (ერევა), შერწყმა, მიერთება.

дIа|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* იქით სიარული (დადის ხოლმე); гIаргIулеш дIаихна къилбēхьа წეროები გაფრინდნენ სამხრეთისაკენ.

дIа|ēца (-ōьцу, -ийцира, -эцна) *გრდ.* აღება (იღებს), მიღება; университетē дIаēца უნივერსი-

ტეტში მიღება; гIуллакхе дIаэ̄ца სამსახურში მიღება.

*дIаяз|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ჩაწერა (ეწერება), მიწერა.

*дIаяз|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდ.* დაწერა (წერს), გადაწერა, ჩაწერა.

дIа|Iāна (-Iēна, -Iēнира, -Iēнина) *გრდუვ.* დაღვრა (იღვრება), გადაღვრა, გადაქცევა; დაფანტვა.

дIа|Iāнō (*-Iāнадо, -Iāнийра, -Iāнийна) *გრდ.* დაღვრა (ღვრის), გადაღვრა, გადაქცევა.

дIа|Iēна (-Iēна, -Iийнира, -Iийнина) *გრდუვ.* დაღვრა (იღვრება ხოლმე), გადაღვრა; დაფანტვა.

дIаIēнō (-Iēнадо, -Iēнийра, -Iēнийна) *გარდ.* დაღვრა (ღვრის ხოლმე), გადაქცევა; დაფანტვა.

дIовш д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) შხამი, საწამლავი; дIовш мала შხამის დალევა; дIовш малō შხამის დალევინება; дIовшē შხამიანი.

дIōгара *იხ.* дIāгара, дIāра.

дIуьтIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) გოლიათი, ბუმბერაზი.

Е, Ж, З

*ē а *იხ* дē а.

*еамма *იხ* деамма.

*еана, еанарг *იხ* деана.

еар|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -ш) ხუთშაბათი; еарин де ხუთშაბათი *(დღე)*.

*ēга (ēга, йийгира, егна) *იხ* дēга.

*ēгō (ēгайо, ēгийра, ēгийна, ēгор) *იხ* дēгō.

*едда *იხ* дедда.

ез д, д (йōьзан, йōьзана, йōьзō, йōьзē; езаш) თითბერი; йоIана цхьа йōьза хIума карийра გოგონამ რაღაც თითბრის ნივთი იპოვა.

*еза *ზედს.* მძიმე; еза промышленность მძიმე მრეწველობა; *იხ.* деза.

*ēза (ēза, йийзира, езна) *იხ* дēза[1].

*еза|ēн (-йōь, -йийра, -йийна) *იხ* дезадēн.

ēзарг й, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) საყვარელი *(ქალი)*, შეყვარებული *(ქალი)*.

ездāри д, д (-н, -на, -нō, -га; ездāреш) სქელი ფარჩა, სტავრა, ძვირფასი ქსოვილი.

*езийра, езийраниг *იხ* дезийра.

*езткъа *იხ* дезткъа.

ей й, й (-нан, -нна, -нō, -га; -наш) ლოქო.

*ēка (ēка, йийкира, екна) *იხ* дēка.

*ēкō (ēкайо, ēкийра, ēкийна) *იხ* дēкō.

ēкха[1] *ზედს.*, *ცხიმოვან ნივთიერებათა ნაკლებობა ორგანიზმში, ავიტამინოზი:* არანოყიერი, არაყუათიანი, არამაწიერი.

ēкха[2] (ēкха, йийкхира, екхна) *გრდუვ.* მოწმენდა (იწმინდება); стигал екхна ცა მოიწმინდა.

ēкхаза, ēкхазниг *ზედს.* მოღრუბლული, ღრუბლიანი, მოღუშული, ბნელი *(ამინდი, ცა)*.

ēкхоъ й, й (ēкхоан, ēкхоана, ēкхоō, ēкхоэ̄; ēкхоаш) 1. ჯირკვალი *(ცისრისა)*; ēкхоаш яхкар ჯირკვლების ანთება; 2. ლიმფური კვანძი; *იგივეა, რაც* екхахIоъ.

*екъа *იხ* декъа; екъа āрē უდაბნო; екъа къамкъарг ტრაქეა, სასუნთქი მილი.

*ēкъа (йōькъу, йийкъира, екъна) *იხ* дēкъа.

*ēла (йōьлу, йийлира, йийлина) *იხ* дēла[2].

*__елахь__ *იხ* делахь.

*__ēла|яла__ (-ло, -елира, -елла) *იხ* дēладала.

*__елла__ (йоьллу, йиллира, йиллина) *იხ* делла.

*__ēлō__ (ēлайо, ēлийра, ēлийна) *იხ* дēлō.

*__елха__ (йоьлху, йилхира, йилхина) *იხ* делха.

*__елхō__ (*елхайо, елхийра, елхийна) *იხ* делхō.

*__емал|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* შერცხვენა (არცხვენს), სახელის გატეხა; გაბიაბრუება, გალანძღვა.

*__ēн__^{1} (йōь, йийра, йийна) *იხ* дēн^{2,3}.

__ēн__^{2}__, ēниг__ *ზედს.* ქვაბისა; *იხ.* яй^{1}.

*__ерг__ *მიმღ.* არსებული, სახეზე მყოფი, ნაღდი; *იხ.* дерг.

__ерза__ (йоьрзу, йирзира, йирзина) *იხ* дерза.

*__ерзина__ *იხ* дерзина.

*__ерзина|йийла__ (-юьйлу, -йийлира, -йийлла) *იხ* дерзинадийла.

*__ерзина|йовла__ (-йовлу, -евлира, -евлла) *იხ* дерзинадовла.

*__ерзина|яккха__ (-йоккху, -яьккхира, -яьккхина) *იხ* дерзинадаккха.

*__ерзина|я̄ла__ (-йōлу, -ēлира, -яьлла) *იხ* дерзинадāла.

*__ерзина|я̄ха__ (-йōху, -ēхира, -яьхна) *იხ* дерзинадāха.

*__ерзō__ (ерзайо, ерзийра, ерзийна) *იხ* дерзō^{1}.

*__ерриг__ *იხ* дерриг.

*__ерстана, ерстанниг__ *იხ* дерстана.

__ēса__ д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; наш) ლოცვა *(ყურანიდან).*

__ēсалла__ й სიცარიელე.

*__еста__ (еста, йистира, йистина) *იხ* деста.

*__естō__ (естайо, естийра, естийна) *იხ* дестō.

__етт__ б, д (аьттан, аттана, аттō, аттē; хьēлий) ძროხა; етт ōза ძროხის წველა.

*__етта__ (етта, йиттира, йиттина) *იხ* детта^{1,2}.

__етшур|а__ й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; етшуьреш) მაწონი, შედედებული რძე.

*__ēха__^{1} (йōьху, йийхира, ēхна) *იხ* дēха^{1}.

*__ēха__^{2}__, ēханиг__ *იხ* дēха^{2}.

__ехк__ й, й (ахкаран, ахкарна, ахкарō, ахкарē; ахкарш) 1. სავარცხელი; ехк хьāкха დავარცხნა; 2. სახსოვი დაზგის ნაწილი.

*__ехка__^{1} (йоьхку, йихкира, йихкина) *იხ* дехка^{1}.

*__ехка__^{2}__, ехканиг__ *იხ* дехка^{2}.

__ехна, ехнарг__ *მიმღ.* დანიშნული *(ქალი).*

*__ēхьа__ (ēхьа, йийхьира, ехьна) *იხ* дēхьа^{1}.

*__ēша__ (йōьшу, йийшира, ешна) *გრდმ.* аса стихаш йийшира მე ლექსები წავიკითხე; *იხ.* дēша.

__ēшап__ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) გრძნეული, ჯადოსანი, კუდიანი (დედაბერი).

__жа__ д, д (жен, жена, жē||жēнō, жēга; жаш) ცხვრის ფარა; жē ваха ცხვარში წასვლა; жа лардеш масийтта жIаьла ду ფარას რამდენიმე ძაღლი დარაჯობს.

__жагIа__ б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ხრეში, მსხვილი ქვიშა; жагIа тасса ქვიშის დაყრა.

__жагIжагIа__ й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჭკა *(ყორნის მსგავსი პატარა ფრინველი).*

__жагIнакх__ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ერთგვარი ბუჩქი წვრილი წითელი ნაყოფით.

__жайн|а__ д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. რელიგიური შინაარსის წიგნი *(მაჰმადიანებისა)*; 2. ავგაროზი, ამულეთი.

__жалēкъорг__ д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მენაძვია *(ერთგვარი ფრინველი).*

__жамбалт__ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნაჯახი, პატარა ცული; *იგივეა, რაც* жоммагIа.

__жамI__ д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჯამი, შედეგი; დასკვნა; жамI хIоттō შეჯამება; жамIē кхāча დასკვნამდე მისვლა.

__жамIат__ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ერთად მლოცველთა ჯგუფი.

__жамIат-маьждиг__ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მეჩეთი.

__жантāти__ й, й (-н, -на, -нō, -га; жантāтеш) ერთგვარი ბალახი.

__жаргI|а__ й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ლორი; ნეზვი.

__жарж__ б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მსხვილად დაფქული სიმინდი.

__жаIар__ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *იხ* жIāра.

__жа|Iу__ в, й; б (-Iуьнан, -Iунна, Iуьнō, -Iуьнē; -Iуй) მწყემსი, ჩობანი.

__же__ *შორის., გამხატავს მოწოდებას:* აბა, ჰე; же, кечлō აბა, მოემზადე!

__жēрахь__ *ზმნს.* ბინდისას, შებინდებისას, ბინდ-ბუნდისას.

__жēрахьō__ *ზმნს.* შებინდების დრო.

__жēрō__ й, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; жēрой) 1. ქვრივი; 2. განათხოვარი ქალი; жēрō я̄ла 1) დაქვრივება, 2) ქმართან გაყრა.

__жигаран__ *ზედს.*1. აქტიური; 2. მარდი, მკვირცხლი, ცქვიტი.

__жигархō__ в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; жигархой) აქტივისტი.

__жижиг__ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხორცი; жижиг кечдан ხორცის დამზადება; жижиган чорпа ხორციანი ბულიონი; жижи *ბავშ.* ხორცი, ჩიჩია.

__жий__ б, д (-н, -на, -нō, -га; жерчий) ცხვარი; დედალი ცხვარი.

__жим__ б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; жаннаш) თირკმელი.

__жима__ *ზედს.* 1. ახალგაზრდა, ყმაწვილი; жима стаг ახალგაზრდა კაცი; жима а, воккха а პატარა და დიდი; 2. პატარა, მომცრო; жима бай პატარა მდელო, მდელობი; жима горгали პატარა ზარი; жима гIант პატარა სკამი, ტაბურეტი; жима дахка წრუწუნა;

жимахēта 1) ახალგაზრდული იერის ქონა (აქვს); 2) პატარად მოჩვენება (ჩანს, მოჩანს, გამოიყურება).

жималла й ყრმობა, ბავშვობა,

***жим|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. დაპატარავება (პატარავდება); 2. გაახალგაზრდავება.

жим|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1. დაპატარავება (აპატარავებს); 2. გაახალგაზრდავება.

жимма *ზმნს.* ოდნავ, ცოტა; жим-жима, жимма-жимма, жимма-тIамма ცოტ-ცოტა.

жимō 1. *ზედს.* მომცრო; ახალგაზრდა, ნორჩი, ქორფა; 2. *ზმნს.* მცირე, მცირედი.

жимха в, й; б (-н, -на, -с, жимхē; -ш) 1. უმცროსი *(ასაკით);* 2. მოზარდი.

жимчохь *ზმნს.* ბავშვობაში, ყრმობაში, ახალგაზრდობაში; жимчохь дуьйна ბავშვობიდან, ბავშვობის დროიდან.

жин д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჯინი, ჭინკა, ქაჯი, ეშმაკი, ავი სული.

жиргIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დაირა, დაფი; жиргIа етта დაირის ცემა, დაირის დაკვრა.

жовхIар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მარგალიტი.

жōлам *შორისდ., გამოხატავს ალშფოთებას, გულისწყრომას:* ასე გინდა, ასე მოგიხდება.

жоммагI|а д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნაჯახი, პატარა ცული; *იგივეა, რაც* жамбалт.

жоп д, д (жōьпан, жōьпана, жōьпō, жōьпē; жōьпаш) 1. პასუხი; 2. პასხისმგებლობა; жоп дала 1) პასუხის გაცემა; 2) პასუხის გება; жоплург პასუხის გამცემი, პასუხისმგებელი; жопдōцу, жопдōцург უპასუხისმგებლო, უპასუხო.

жōьжахати й (-н, -на, -нō, -га) ჯოჯოხეთი.

жōьл|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ფარეხი, ცხვრის საზამთრო სადგომი.

жōьра-бāб|а й, б (-ин, -ина, -ас, -ē; -анаш) ჯადოქარი, კუდიანი დედაბერი.

жугти в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ებრაელი; жугтийн ებრაული.

жугIар-бIаьргаш д თაფლისფერი თვალები.

жуккар й. й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მამალი ფუტკარი.

жулар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ავშარა, ულაგმო აღვირი; жуларан āса ავშარის თასმა.

жут й, й (жуьтан, жуьтана, жуьтō, жуьтē; жатташ) გუნდი *(უპირატესად ფრინველთა).*

жухарг, жухIарг в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მასხარა, ტაკიმასხარა; კლოუნი.

жуьйраш й *მხოლოდ მრ-ში* ქატო *(სიმინდის ფქვილის ნარჩენები გაცრის შემდეგ).*

жIайгIант д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ტაბურეტი, სამფეხა.

жIайхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; жIайхой) ხუნძი *(ავარელი ლეკი).*

жIāр|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. ჯვარი *(ქრისტიანული რელიგიის სიმბოლო და საკულტო ნივთი);* жIāрах дIатōха ჯვარზე გაკვრა, ჯვარცმა; 2.*ბანქ.* ჯვარი жIāрийн паччахь ჯვრის მეფე; 3. ლაყუჩი; 4. жIāра-некъ გზაჯვარედინი.

жIаьл|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -еш) ძაღლი, ქოფაკი; жIаьлин арданг ჯაღლების ხროვა; жIаьлō лаьцна ძაღლმა უკბინა; жIальешха ძაღლურად.

жIов й. й (жIаьвнан, жIаьвнна, жIаьвнō, жIаьвнē; жIаьвнаш) ჩაქუჩი.

жIож й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; жIоьжнаш) შიგნეულის ქონი.

жIолам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. *ბოტ.* ღვია; 2. ფიჩხი, ჩიხჩხვარი.

жIонк|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) სტაფილო.

жIӯга й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. გროვა, ხვავი; 2. პატარა ჯგუფი *(ადამიანთა).*

зāбар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ხუმრობა; დაცინვა; и зāбар яц ეს ხუმრობა არ არის; зāбар ян გახუმრება; зāбар а йōцуш, бакъ ву иза ხუმრობის გარეშე, ის მართალია; 2. ანეგდოტი;

зāбарē, зāбарēниг *ზედს.* 1. ხუმარა; зāбарē стаг ხუმარა კაცი, ლაზღანდარა; 2. საანეგდოტო, ანეგდოტური.

зāбарина *ზმნს.* ხუმრობით, დაცინვით; зāбарина āла ხუმრობით თქმა.

заббāри в, й; б (-н, -на, -нō, -га; -еш) 1. კოპწია, პეწინიკა, ფრანტი; 2. პრანჭია, გრეხია, მანჭია.

загIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ძღვენი, საჩუქარი; შესაწირავი.

загIалō й, б (-чун, загIалочунна, -чō, -чуьнга; -й) ნეფის ახლობელი ქალი, რომელიც ასაჩუქრებს საპატარძლოს მშობლებს.

заза д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; наш) ყვავილი *(მცენარისა);* заза дāтIа აყვავება; заза даккха გაფურჩქვნა, გაშლა; заза даьккхина ყვავილი გაიფურჩქნა; *გადატ.* აყვავება, განვითარება *(კულტურისა, მრეწველობისა და მისთ.).*

зазадаккхар *მასდ.* 1. გაშლა, გაფურჩქვნა, აყვავება; 2.*გადატ.* აყვავება, გაფურჩქვნა *(კულტურისა, მრეწველობისა და მისთ.).*

зайл б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ურდული, რაზა; зайл болла ურდულის გაყრა; зайл баккха ურდულის გახსნა, 2. სოლი; зайл тōха სოლის ჩარჭობა.

зайл|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ტაფა.

закъалт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ბე; закъалт дала ბეს მიცემა, დაბევება; закъалт эца ბეს აღება; закъалтана ბედ.

зāма й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. დრო; шеран зāманаш წე-

ლიწადის დროები; зāма яккха დროის გატარება; зāма лāра დროის გამოანგარიშება, გამოთვლა; шен зāманчохь დროულად, დროზე, თავის დროზე; оццу зāманчохь იმავდროულად; зāманан латтам *გრამატ.* დროის გარემოება; 2. ეპოქა.

замō в, б (-чун, замочунна, -чō, чуьнга; замой) მაყარი; замōлах ваха მაყრად წასვლა.

зарзар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბულბული.

зāхал в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. მძახალი; 2. მოყვარე.

зāхалō д, д (-нан, зāхалонна, -нō, -га; -наш) ცოლად თხოვნა; зāхалō дийца გარიგება (ურიგებს).

заIпар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ერთგვარი ბალახი *(რომლისგანაც კეთდება მელანი).*

заьнгала, заьнгалниг პრიალა, პოლირებული; заьнгала э̄къа ბრტყელი ქვა.

заьIа|буц й, й (-бēцан, -бāцана, -бāцō, -бāцē; -бēцаш) წითელყვავილებიანი ხვიარა მცენარე.

***заьIап|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* დასახიჩრება (ასახიჩრებს).

заьIапхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; заьIапхой) ხეიბარი, საპყარი, სახიჩარი, კუტი.

зēдōцу, зēдōцург *მიმღ.* უზარალო.

зез д, д (зōьзан, зōьзана, зōьзō, зōьзē; -наш) რბილწიწვიანა, ფიჭვი; зōьзан хьун ფიჭვის ტყე, ფიჭვნარი.

зēзаг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ყვავილი; зēзаг даккха ყვავილის მოწყვეტა; āрēнан зēзаг მინდვრის ყვავილი; зēзагийн курс ყვავილწნული; хьожайōIгу зēзагаш სურნელოვანი ყვავილები.

зēн[1] (зōь, зийра, зийна, зуьйр) *გრდმ.* 1. დაკვირვება (აკვირდება), თვალის დევნება; 2. გამოცდა, შემოწმება; мотор зēн მოტორის გამოცდა; керла белхахō зēн ახალი მუშაკის გამოცდა.

зēн[2] д, д (-ан, зенна, -ō, -ē; -аш) 1. ზიანი, ზარალი; зēн дан ზიანის, ზარალის მიყენება; 2. წაგება, ზარალი, დანაკლისი; зēн хила ზარალის განცდა; зēн дōцуш дохка უდანაკარგოდ გაყიდვა; зēн дāн დაზარალება, დაღუპვა.

зēнē, зēнēниг *ზედს.* 1. ზარალიანი; 2. წამგებიანი, უსარგებლო.

зенна *ზმნს.* საზიანოდ, საზარალოდ.

зēразакъ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ამწე ბერკეტი.

зийза (зийза, зийзира, зийзина) წვა (ეწვის), ქავილი, ფხანა.

зил б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხაზი; ზღვარი; зил тōха ხაზის, ზღვარის გავლება.

зингат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჭიანჭველა.

зирх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კვერცხი *(მწერებისა)*; ქვირითი *(ბაყაყისა, თევზისა)*; зирх таса კვერცხის *(ქვირითის)* დაყრა.

зиярт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. სალოცავებში სიარული; зиярт дан მოლოცვა (ლოცულობს); 2. წმინდანის აკლდამა.

зов[1] д, д (зевнан, зевнна, зевнō, зевнē; зевнаш) რეკვა, წკრიალი, ჟღარუნი, ღრჭიალი; лēнийн зов ნალების წკრიალი; зов бāха კწრიალი (წკრიალებს), წკარუნი, ჟღერა.

зов[2] *ხმაბაძვ. გამოხატავს რეკვის, წკრიალის, ჟღარუნის ხმას.*

зовкх д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სიამოვნება, ნეტარება, განცხრომა. зовкх хьēга სიამოვნების განცდა; зовкх ду სასიამოვნოა.

зōк|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ტოლჩა, ფინჯანი.

зорба д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბეჭდვა; зорба тōха დაბეჭდვა; зорбатӯху машин საბეჭდი მანქანა, საწერი მანქანა; зорбанча მბეჭდავი; зорбатōхар ბეჭდვა.

зорх б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კუჭი.

зоьрза, зоьрзаниг *ზედს.* გახეხილი, გაცრეცილი, გაქუცული, გამოხეული, გახვრეტილი.

зоьртала *ზედს.* მკვრივი, მტკიცე; ჩასკვნილი, ჯმუხი; зоьртала стаг ჯმუხი ადამიანი.

зу й, й (зуьнан, зуьнна, зуьнō, зуьнē; зуьнаш) ზღარბი; царна зу карийра იმათ ზღარბი იპოვეს.

зуд д, д (зуьдан, зуьдана, зуьдō, зуьдē; заддарчий) ძუკნა ძაღლი; зуд-кIēза ძუ ლეკვი; зуд-борз ძუ მგელი.

зуд|а й, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -арий) ქალი, ცოლი, მეუღლე, მანდილოსანი, გათხოვილი ქალი; зуда ēха ქალის თხოვნა, зуда йита ცოლის გაშვება, გაყრა; йитина зуда განათხოვარი ქალი; зуда ядō ქალის მოტაცება; зуда я̄лō ცოლის მოყვანა, დაქორწინება.

зуда|бер д, д (-бēран, - бēрана, - бēрō, - бēрē; - бēраш) გოგონა, ქალიშვილი, ქალწული; зудабēраша хаза йиш лекхира გოგონებმა მშვენიერი სიმღერა იმღერეს.

зударшха *ზმნს.* ქალურად.

зуз д (зуьзан, зуьзана, зуьзō, зуьзē) 1. ქავილი; зуз дāн აქავება; 2. ჟრუანტელი, კანკალი, ცახცახი.

зулам д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ზიანი, ზარალი, ვნება, ბოროტება, ჭორი, უბედურება; зулам дан ზიანის მიყენება, დაზიანება; 2. გაფუჭება, დაზიანება, დაშავება, წახდენა; 3. დანაშაული.

зуламē, зуламēниг *ზედს.* მავნე, მავნებელი, მაწყინარი, საზიანო, დამღუპველი, დამაქცევარი; зуламē стаг მავნებელი ადამიანი, ბოროტი ადამიანი.

зуламхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; зуламхой) მავნებელი, ავაზაკი; დამნაშავე.

зурма й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ზურნა; ბუკი, საყვირი; 2. მოტივი, მელოდია, ჰანგი; зурма лакха მელოდიის დაკვრა *(ან მღერა)*; зурманча მეზურნე, მებუკე, მესაყვირე.

зуьгалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. როკი, ნუჟრი; 2. ყლორტი; 3. ბორცვი, ხორკლი.

зуькар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *რჯულ.* ღვთისმსახურება, ლოცვა; зуькар дан ღვთისმსახურების აღსრულება.

зIакардаьхни д, д (-н, -на, -нō, -га; зIакардаьхнеш) შინაური ფრინველი.

зIāр|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) წნული, ჭიშკარი, ლასტი.

зIē й, й (-нан, зIенна, -нō, -нē; -наш) 1. ჯაჭვი, ძეწკვი; сахьтан зIē საათის ძეწკვი; 2. კავშირი; зIē тасса დაკავშირება, კავშირის დამყარება; 3. დეპეშა; зIē тōха ტელეგრაფირება.

зIенар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. სხივი; маьлхан зIаьнарша хазийнера хьун მზის სხივებს დაემშვენებინა ტყე; 2. ლარი, ლამბი.

(მშვილდისა, ხერხისა).

зIēтōхар *მასდ.* ტელეგრაფირება.

зIийдиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჩანასახი.

зIиймарг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ფიტული, საფრთხობელა; *იხ.* зIōьмалг.

зIок й, й (зIакаран, зIакарна, зIакарō, зIакарē; зIакарш) 1. ნისკარტი; зIок тōха ჩანისკარტება; зIок етта კენკვა (კენკავს ხოლმე), ნისკარტის ცემა; 2. ჩახმახი; зIок ōза ჩახმახის გამოწევა; зIок йолу тапча ჩახმახიანი პისტოლეტი.

зIокберг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წეროქვი.

зIōьмалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ფიტული, საფრთხობელა; *იხ.* зIиймарг.

зIуга й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კრაზანა, ბზიკი

И, Й

и (цуьнан, цунна, цō, цуьнга; уьш) *ნაცვ.* ის, იგი; и дōцург გარდა ამისა, ამის გარდა; и кIант (йоI) ის ბიჭი (გოგო); *იხ.* иза.

ида (уьду, идира., идда) *გრდუვ.* 1. სირბილი (დარბის); 2. გარიდება, თავიდან აცილება; сох уьду иза მე გამირბის ის; балхах ма ида სამუშაოს თავს ნუ არიდებ, სამუშაოს ნუ გაურბიხარ.

ижу̅ й, й (-н, -на, -нō, -га; ижуш) დავლა, ნადავლი; аьрзунō лōьху ижу̅ არწივი ეძებს ნადავლს.

иза *ნაცვ.* ის, იგი; *იხ.* и.

иза-шā *იხ.* и-шā.

изза (оццуьнан, оццунна, оццō, оццуьнга) *ნაცვ.* იგივე.

ийа (уьйу, ийъира, ийъина) *გრდმ.* აღება (იღებს ხოლმე) აყვანა;

лаьттара хIуманаш ийа მიწიდან ნივთების აღება.

__ий|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* აღება (იღებს), აყვანა.

ийза (уьйзу, ийзира, ийзина) *გრდმ.* 1. თრევა (ათრევს ხოლმე), წევა; ზიდვა; шēгахь ийза თავისკენ გაწევა; 2. აწონა წონის; 3. მოწევა: луьлла ийза ჩიბუხის წევა; 4. შემართვა, ფეხზე დაყენება; лаг ийза ჩახმახის შეყენება; 5. წველა; етта ийза ძროხის წველა, 6. *გადატ.* მიცემა, მიზიდვა; жоьпē ийза პასუხისგებაში მიცემა; 7. *გადატ.* ჩაბმა, ჩათრევა; балха ийза მუშაობაში ჩაბმა.

*__ийза|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* მორიდება (ერიდება), მოკრძალება; კრთომა, ფრთხობა, შიში (ეშინია); цабевзачāрех ийзало со უცნობებისა მერიდება.

ийзō (*ийзадо, ийзийра, ийзийна) *გრდმ.* თრევა (ათრევს ხოლმე), გაწევა, გაჭიმვა, გაწელვა.

ийман д (иймāнан, ийманна, иймāнō, иймāнē) 1. რელიგიურობა; 2. მორჩილება, გამგონობა, თვინიერება.

иймандерг, иймандолу *მიმღ.* 1. მორწმუნე; 2. მორჩილი, თვინიერი.

иймансиз д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ურწმუნო *(არამაჰმადიანი, სხვა რწმენის აღმსარებელი).*

илли д, л (-н, -на, -ō, -га; иллеш) ეპიკური სიმღერა *(ასრულებენ, ჩვეულებრივ, მამაკაცები):* илли āла

ეპიკური სიმღერის მღერა; დამღერება; илли даккха ეპიკური სიმღერის შეთხზვა, დაწერა; иллиāлархō სიმღერის შემსრულებელი.

има|дилла (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ.* მაჰმადიანობის მიღება (იღებს), გამაჰმადიანება.

инарл|а в, б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. გენერალი; 2. განმკარგულებელი *(ქორწილისა)*.

инжил д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *რელიგ.* სახარება.

инжир й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ლეღვი.

*__инзар|даккха__ (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაოცება (აოცებს), განცვიფრება, გაშტერება.

*__инзар|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* გაოცება (ოცდება), განცვიფრება, გაშტერება.

*__инзар|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაოცება (აოცებს), განცვიფრება, გაშტერება.

*__инзар|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ* გაოცება (ოცდება ხოლმე), განცვიფრება, გაშტერება.

*__инзар|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., საუბ. მრ.* გაოცება (ოცდება), განცვიფრება, გაშტერება.

инзарē, инзарēниг *ზედს.* გასაოცარი, განსაცვიფრებელი.

инкарлō й, й (-нан, инкарлонна, -нō, -нē; -наш) მტრობა, შუღლი.

ира *ზედს.* ბასრი; ира диг ბასრი ცული; ира бIаьрг გამჭოლი მზერა.

иракара|хIитта (-хIуьтту, -хIиттира, -хIиттина) *გრდუვ.* გამხნევება (მხნევდება ხოლმე), აღფრთოვანება, შთაგონება.

иракара|хIиттō (*-хIиттадо, -хIиттийра, -хIиттийна) *გრდმ.* გამხნევება (ამხნევებს ხოლმე), აღფრთოვანება, შთაგონება.

иракара|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) *გრდუვ.* გამხნევება (მხნევდება), აღფრთოვანება, შთაგონება.

иракара|хIоттō (*-хIоттадо, -хIоттийра, -хIоттийна) *გრდმ.* შთაგონება (შთააგონებს), აღფრთოვანება, გამხნევება.

ирахь *ზმნს.* მდგომელა, დაყუდებულად; ирахь латта ფეხზე დგომა, გაჩერება.

ирахьIер *მასდ.* საპატარძლოს ნახვა *(სასიძოსა და საპატარძლოს გაცნობის ჩვეულება, წესი)*.

ира|хIитта (-хIуьтту, -хIиттира, -хIиттина) *გრდუვ.* ადგომა (დგება ხოლმე), წამოდგომა.

ира|хIиттō (*-хIиттадо, -хIиттийра, -хIиттийна) *გრდმ.* აყენება (აყენებს ხოლმე), აყუდება, დაყენება.

ира|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) *გრდუვ.* ადგომა (დგება).

ира|хIоттō (*-хIоттадо, -хIоттийра, -хIоттийна) *გრდმ.* აყენება (აყენებს).

иргIӯ й, й (иргIун, -на, -нō, -га; иргIош) *საუბ.* დიდი თევზი.

*__ир|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* წაწვეტება (წვეტდება), ლესვა (ილესება), გამახვა, წამახვა.

*__ир|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* ლესვა (ლესავს), წაწვეტება, გათლა; къōлам ирбан ფანქრის გათლა.

ирзӯ д, д (-нан, ирзунна, -нō, -га; ирзош) 1. ახო; განაკაფი; 2. ნათესი ტყის მდელოები; 3. გადამწვარი, სახნავად მომზადებული მიწა, ახო; ирзӯ даккха 1) ამოძირკვა (ძირკვავს), ძირკვების ამოყრა; 2) ტყის გაკაფვა და გადაწვა სახნავი მიწისათვის.

иркē, иркēниг *ზედს.* გაუბედავი; иркē стаг გაუბედავი ადამიანი.

иркō й, й (-нан, ирконна, -нō, -нē; -наш) გაუბედაობა; ყოყმანი, ჭოჭმანი.

ирō, ирōниг *ზედს.* ოდნავ ბასრი, მობასრო.

ирс д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ბედნიერება; ბედი, იღბალი, სვე; ирс лаха ბედის ძიება; ирс хила ბედის გაღიმება; ирс хийла хьан ბედი გქონდეს!

ирс-яI *შორისდ.. გამოხატავს ნატვრას:* ნეტა, ნეტავ; ирс-яI, хьо винчу нēнан ნეტა, შენს მშობელ დედას!

ирх *ზმნს.* 1. აღმა; хица ирх წყალაღმა, დინების საპირისპიროდ; ирх-пурх აღმა-დაღმა; 2.*გადატ.* ასეა თუ ისე, ყოველი შემთხვევისავის.

*__ирх|даха__ (-дōьду, -дахара, -дахна, -гIор) *გრდუვ.* აღმასვლა (აღმა მიდის), სიმაღლეში ზრდა.

ирхē й, й (-нан, ирхенна, -нō, -нē; -наш) აღმართი; ирхē яккха აღმართის ათავება.

*__ирхкхийса|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. შეხტომა (ხტება); 2.*გადატ.* მამლაყინწაობა (მამლაყინწაობს).

ирх|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* 1. შეხტომა (ხტება ხოლმე), ახტომა; 2.*გადატ.* წამოხტომა.

ирхъ|олла (-уллу, -оьллира, -оьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დაკიდება (ჰკიდებს), ჩამოკიდება; сурт ирхъолла სურათის ჩამოკიდება; 2. ჩამოხრჩობა.

ирхъ|охка (-ухку, -оьхкира, -оьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. დაკიდება (ჰკიდია), ჩამოკიდება; 2. ჩამოხრჩობა.

ирхъ|экккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) წამოხტომა (ხტება).

ирча *ზედს.* უშნო, უგვანო, გონჯი, ულამაზო.

исбаьхьа *ზედს.* 1. ნატიფი, შნოიანი, ტურფა, კოხტა, მოხდენილი, ლაზათიანი; исбаьхьа коч კოხტა კაბა; тIекхēчира исбаьхьа Iа დადგა ლამაზი ზამთარი; 2. მდიდრული; исбаьхьа куз მდიდრული ხალიჩა.

исбаьхьалла й ლაზათი, მოხდენილობა, სიტურფე.

исбаьхьалч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ий) მხატვარი; *იგივე, რაც* суьрташ дохкург; дешан исбаьхьалча სიტყვის ოსტატი.

искаьртик й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) წიგნარა, ასფურცელა *(მცოხნავთა კუჭის შემადგელი ნაწილი).*

искогберг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კიბო, ცხრაფეხა.

исс (-анан, -анна, -аммō, -аннē; -аннаш) *რიცხვ.* ცხრა; иссех ცხრაოლდე; исс-исс ცხრა-ცხრა; исс-итт ცხრა-ათი; иссазза ცხრაჯერ; иссалгIа მეცხრე.

иссē а *რიცხვ.* ცხრავე.

истанг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ქეჩა; чēчакх йолу истанг ფოჩებიანი ქეჩა.

исхар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მაუდი *(ფაბრიკისა).*

итт (-анан, -анна, -аммō, -аннē; -аннаш) *რიცხვ.* ათი; иттех ათიოლდე; итт-итт ათ-ათი; иттаза ათჯერ; иттазлагIа მეათეჯერ; итталгIа მეათე.

иттē а *რიცხვ.* ათივე.

итӯ й, й (-н, -на, -нō, -га; -ш) უთო; итӯ тōха დაუთოება.

итӯтōхар *მასდ.* დაუთოება.

иччархō в, й; б (-чун, -чунна. -чō, -чуьнга; иччархой) 1. მონადირე; 2. ჩუზინი, დაუცდომლად მსროლელი; სნაიპერი.

и-шā (цуьнан-шēн, цунна-шēна, цō-шā, цуьнга-шēга) *ნაცვ.* ის თვითონ; уьш-шаьш ისინი თვითონ; цō шā яздира дēга кēхат მან თვითონ მისწერა მამას წერილი.

ишал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ჭაობი.

ишар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ჟესტი.

иштта 1. *ნაცვ.* ასეთი, ამისთანა, ამგვარი, მსგავსი; иштта белхахō тхӯна оьшу ასეთი მუშაკი ჩვენ გვჭირდება; 2. *ზმნს.* ასე, აგრე, ისე; მაშასადამე, სწორედ ასე (ისე); и иштта чекхдер дац ეს ასე არ ჩაივლის; иштта а, вуьштта а ასეც და ისეც, ასედაც და ისედაც, ასე თუ ისე; ишта я вуьшта ან ასე, ან ისე; ასე თუ ისე; иштта аьлча *(შემოკლებით и. аь.)* ესე იგი; სხვანაირად *(სხვაგვარად)* რომ ვთქვათ; иштта кхин дIа а და ასე შემდეგ *(შემოკლებით: и. кх. дI.).*

иштта-м *ზმნს.* ასე, ამგვარად, ამნაირად.

ишттанехь *ზმნს.* უფასოდ, უსასყიდლოდ, მუქთად.

иъ-миъ д მიკიბვ-მოკიბვა, მიკიბ-მოკიბული, ხრიკი, ეშმაკობა; иъ-миъ дōцуш жоп лō сӯна მიკიბვ-მოკიბვის გარეშე პასუხი გამეცი (მიპასუხე).

***йига** (юьгу, йигира, йигна) *იხ.* дига.

***йижа** (юьжу, йижира, йижна) *იხ* дижа.

***йижō** (йижайо, йижийра, йижийна) *იხ.* дижō.

йиз й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ქვასანაყი, როდინის ქვა, ფილთაქვა.

йий д (-н, -на. -нō, -га) ლუდი.

йийбар й. й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) საოჯახო ნივთები *(ქვეშაგები, ხალიჩები და მისთ.).*

***йийгIа** (юьйгIу. йийгIира, йийгIина) *იხ.* дийгIа.

***йийла** (юьйлу, йийлира, йийлина) *იხ.* дийла.

***йийна, йийнарг** *იხ.* дийна[2].

йийсар в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ტყვე; йийсар дан დატყვევება, ტყვედ აყვანა.

йийсархō *იხ.* йийсар

***йийца** (юуьйцу, йийцира, йийцина) *იხ.* дийца.

***йийша** (юьйшу, йийщира, йийшина) *იხ.* дийша.

***йийшō** (йийшайо, йийшийра, йийшийна) *იხ.* дийшō.

***йила** (юьлу, йилира, йилина) *იხ.* дила.

йилбаз д, д (-ан, -на, -о, -ē; -аш) ეშმაკი, დემონი; *იხ.* лилбаз.

йилбаз|мох б, д (-механ, -махана, -махō, -махē; -мехаш) გრიგალი, ქარბორბალა.

йилгIа й. й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ერთგვარი მაგარი ხის ჯიში *(იყენებენ მათრახის ტარისათვის).*

***йилла** (юьллу, йиллира. йиллина) *იხ.* дилла.

йиппар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ერთგვარი სურნელოვანი ბალახი.

йис й. й (э̄саран, э̄сарна, э̄сарō, э̄сарē; э̄сарш) თრთვილი, ჭირხლი; йис йилла დათრთვილვა, დაჭირხლვა; თრთვილით, ჭირხლით დაფარვა; ditташ тIе йис йиллина ხეები ჭირხლით დაიფარა.

***йиса** (юьсу, йисира, йисна) *იხ.* диса; йисна зуда ქვრივი ქალი.

***йисса** (юьссу, йиссира, йиссина) *იხ.* дисса.

***йиссō** (йиссайо, йиссийра, йиссийна) *იხ.* диссō.

йист *იხ* дист; йист ерзō შემოკლეცა, შემოტეხა; йист яккха რაიმე საკითხის გადაჭრა, საქმის მოგვარება.

***йист|хила** (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *იხ* дистхила.

***йита** (юьту, йитира, йитина) *იხ.* дита.

йитаб й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *საუბ.* ეტაპი *(ტუსაღთა ჯგუფი).*

***йитта** (юьтту, йиттира, йиттина) *იხ.* дитта.

***йихкина, йихкинарг** *იხ.* дихкина.

***йицлурйōцу, йицлурйōцург** *იხ.* дицлурдōцу.

***йиц|ъяла** (-ло, -ъелира, -ъелла) *იხ.* дицдала.

***йиц|ъян** (-йо. -йира, -йина) *იხ.* дицдан.

***йичахьāна** *იხ.* дичахьāна.

йиш й, й (э̄шаран, э̄шарна, э̄шарō, э̄шарē; э̄шарш) 1. ხმა, ინტონაცია; э̄шаран аз სიმღერა, სიმღერის ხმა; 2. სიმღერა, ჰანგი, კილო, მოტივი, მელოდია; йиш лакха სიმღერის შესრულება, მღერა; 3. შესაძლებლობა, საშუალება; сан йиш яц циг ваха მე საშუალება

არა მაქვს, იქ რომ წავიდე.

йиш|а й, б (-ин, -ина, -ас, -ē; йижарий) და; йишин йōI დისშვილი (ვაჟი); йишин воI დისშვილი (ვაჟი); йиша-ваша ნათესაობა; сан йишас книжка йōьшу ჩემი და წიგნს კითხულობს.

йишмаIаш й მხოლოდ მრ-ში გრიმასა.

йишхāлар მასდ. ხრინწის გაჩენა, ხრინწიანობა.

*__йиъ__ იხ диъ.

-й...-й კავშ. და; сой, хьой მე და შენ; дāй, нāний მშობლები (სიტყვასიტყვით: მამა და დედა) цIей, дēн цIей სახელი და მამის სახელი.

*__йовда__ (йовду, евдира, евдда) იხ довда.

*__йовза__ (евза, евзира, евзина) იხ довза.

*__йовла__ (йовлу, евлира, евлла) იხ довла.

йовлакх д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) თავსაფარი, თავშალი, მოსახვევი; мерах хьōкху йовлакх ცხვირსახოცი; коьрта туллу йовлакх თავსაფარი, თავშალი.

йовсар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ქოფაკი, ეზოს ძაღლი.

*__йовха, йовханиг__ იხ довха.

йовхарш მხოლოდ მრ-ში ხველა, ხველება; йовхарийн цамгар ფილტვის ტუბერკულოზი.

йовхатар й, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ნათესავი (ქალი).

йовхō й, й (-нан, йовхонна, -нō, -нē; -наш) სითბო, სიცხე.

*__йōгIа__ (югIу, юьйгIира, йоьгIна) იხ. дōгIа[2].

*__йōжа__ (ю̄жу, юьйжира, йоьжна) იხ. дōжа.

*__йōжō__ (йōжайо, йōжийра, йōжийна) იხ. дōжō.

йōза[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დამწერლობა; нохчийн йōза ჩეჩნური დამწერლობა; йōза даккхар დამწერლობის შექმნა; йōза-дēшар хаар (цахаар) წერა-კითხვის ცოდნა (უცოდინარობა).

йōза[2] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბედი, წერა, ბედისწერა, იღბალი.

*__йōза[3]__ (ю̄зу, юьйзира. йоьзна) იხ. дōза[2].

*__йозалла__ д იხ. дозалла.

йōзанца ზმნზ. წერილობით; йōзанца жоп дала წერილობით პასუხის გაცემა.

йōзанч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) საუბ. მდივანი.

*__йоккха__ იხ. доккха.

*__йоккха|ēн__ (-йōь, -йийра, -йийна) იხ. доккхадēн.

йоккха|-топ й, й (-тōьпан, -тōьпана, -тōьпō, -тōьпē; -тōьпаш) ქვემეხი, ზარბაზანი.

*__йоккхō, йоккхōниг__ იხ. доккхō.

йокъа й (-нан, -нна, -нō, -нē) გვალვა; йокъа хIотта გვალვის ჩამოვარდნა.

йол й, й (э̄лан, э̄лана, э̄лō, āлē; э̄лаш) თივა, йол хьакха თიბვა.

*__йōла__ (юлу, юьйлира, йоьлла) იხ. дōла[2].

йōлах ზმნზ. ქირით; йōлах болх бан ქირით მუშაობა.

*__йолла__ (юллу, йоьллира, йоьллина) იხ. долла.

*__йōлō__ (ōлайо, йōлийра, йōлийна, йōлор) იხ. дōлō.

йōлу цамгар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) გადამდები სენი, ინფექციური დაავადება.

йолхазза რიცხვ. ექვსჯერ; йолхазза ялх-ткъē ялхитта ექვსჯერ ექვსი-ოცდათექვსმეტი; йолхазлагIа, йолхазлагIниг მეექვსეჯერ; йолхалгIа, йолхалгIаниг მეექვსე; იხ. ялх

йōма й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. საკერებელი; 2. ბეენი (ცხილისა); йōма йилла 1) დაკერება; 2) დაბეენა (ცხილისა); 3. დარჩილვა, მირჩილვა.

*__йōн__ (йō, йойра, йойна) იხ дōн.

йōра ზედს. ხმელ-ხმელი, ძარღვმაგარი; йōра дин ხმელ-ხმელი ცხენი, ტაიჭი.

йōра|йōла (-ю̄лу, -юьйлира, -йоьлла) გრდუვ. გახდომა (ხდება).

*__йōраха, йōрахниг__ იხ. дōраха.

йоргIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) იორღა, თოხარიკი (ცხენი); йоргIа хахка თოხარიკით წასვლა; йоргIа дин იორღა ცხენი.

йоргIахь ზმნზ. იორღით, თოხარიკით.

йорт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჩორთი, ალური (სვლა ცხენისა); йорт етта ჰილი (ჰილებს); ხეტიალი, წანწალი.

йортахь ზმნზ. ჩორთით; говраш йортахь йогIура ცხენები ჩორთით მოდიოდნენ.

*__йосса__ (юссу, йоьссира, йоьссина) იხ. досса.

*__йоссō__ (йоссайо, йоссийра, йоссийна) იხ. доссō.

*__йотта__ (ютту, йоьттира, йоьттина) იხ. дотта.

*__йōха__ (ю̄ху, юьйхира, йоьхна) იხ. дōха.

*__йохка__ (юхку, йоьхкира, йоьхкина) იხ. дохка[1.2].

*__йōхō__ (йōхайо, йōхийра, йōхийна) იხ. дōхō.

*__йох|ъяла__ (-ло, -ъелира, -ъелла) იხ. дохдала.

*__йох|ъян__ (-йо, -йира, -йина) იხ дохдан.

йохьалл|а й (-ин, -инна, -ō, -ē) შეჯიბრება, გაჯიბრება.

*__йохьē|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла) გრდუვ. შეჯიბრება (ეჯიბრება), ჯიბრში გადასვლა (გადადის), ჯიბრში გადაზრდა.

*__йōца__ იხ. дōца.

*__йōцō, йōцōниг__ იხ. дōцō.

йōчан|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ავდარი, უამინდობა; гуьрēнан йōчана შემოდგომის ავდარი.

йōчанē, йōчанēниг ზედს. ავდრიანი, უამინდო; йōчанē дēнош сингаттамē ду ავდრიანი დღეები მოსაწყენი არის.

йоI й, б (-ан, -ана, -ō, -ē; мехкарий) 1. *ქალიშვილი, ასული;* йоIан йоI (кIант) ქალიშვილის ქალიშვილი (ვაჟიშვილი); 2. ქალიშვილი, ქალწული; хаза йоI тиша коч юьйхича а хаза ю ლამაზი ქალიშვილი ძველ კაბაშიც ლამაზიაო; 3. *ზანჴ.* ქალი; къийгин йоI პიკის ქალი.

йоIбIаьрг б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) გუგა *(თვალისა).*

йоI|стаг й (-стеган, -стагана, -стага, -стагē) ქალწული; უმანკო, უბიწო ქალი.

*__йоьазза__ *იხ* доьазза.

йōьза, йōьзаниг *ზედს.* სპილენძისა; *იხ.* ез.

йōькхан|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ნათელი ამინდი, მზიანი ამინდი.

йōькханē, йоькханēниг *ზედს.* ნათელი *(ითქმის ამინდზე),* მზიანი; йōькханē де самукъанē ду მზიანი ამინდი ხალისიანი არის.

йоьхь д, д (йōьхьан, йōьхьана, йōьхьō, йōьхьē; йōьхьаш) 1. ძეხვი; 2. ნაწლავი.

К, КХ

ка[1] й *უბრუნ.* 1. წარმატება, გამარჯვება; ბედი, იღბალი; 2. *საუბ.* ხელი.

ка[2] б, д (кōьман, кōьмана, кōьмō, кōьмē; кой) ყოჩი; э̄ра ка დაუკოდავი ცხვარი, ყოჩი.

*__каг|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაპობა (იპობა), გატყდომა, დამტვრევა; шиша кагделла ბოთლი გატყდა; *იხ.* кегдала.

*__каг|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. გაპობა (აპობს), გაჩეხა; 2. გატეხა, დამტვრევა; бошхап кагдан თეფშის გატეხა; носта кагъян წვივის მოტეხა; *იხ.* кегдан.

кад б, д (кēдан, кēданна, кēдō, кēдē; кēдаш) 1. თასი, ფიალა, ჯამი; терзанан кад სასწორის პინა; кад бетта ჭიქების მიჭახუნება; 2. *გადატ.* სმა, ლოთობა; кад айа ბოკალის აწევა, სადღეგრძელოს თქმა; кад тōха 1) ჭიქების მიჭახუნება (აჭახუნებს); 2) *გადატ.* დალევა, გადაკვრა *(სასმელისა);* цō кIезиг кад тоьхна ის ცოტა გადაკრულშია.

када (кеда, кедира, кедда) *გრდუვ.* დატირება (იტირებს), თანაგრძნობის გამოცხადება; када даха სამძიმარზე წასვლა.

*__ка|дакха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* წარმატების მოპოვება (პოულობს).

*__ка|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* 1. მოხერხება (ახერხებს, უხერხდება), ბედის გაღიმება, კარგად ჩავლა, კარგად დამთავრება; 2. კარგად გამოსვლა (გამოდის, მიდის); балха тIехь кадōлу тхан тахана დღეს სამუშაო კარგად მიგვიდის.

кадам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მიცვალებულის დატირება; кадам бан თანაგრძნობის გამოცხადება.

кадē, кадēниг *ზედს.* მარდი, მკვირცხლი, მარჯვე, ცქვიტი.

кадтōхар *მასდ.* 1. მიჯახუნება, მიჭახუნება; 2. *გადატ.* ქეიფი, ღრეობა.

кад-Iайг б *კრ.* ჭურჭელი *(ზედმიწევნით: ჯამ-კოვზი).*

калō й, й (-н, -на, -ō, -га; -ш) კალოში.

кан[1] (кēнан, канна, кēнō, кēнē; кēнаш) 1. თავთავი; кIен кан ხორბლის თავთავი; кан баккха თავთავის დასხმა (თავთავს ისხამს);

2. ტარო; хьаьжкийн кан სიმინდის ტარო; 3. მტევანი; кėмсийн кан ყურძნის მტევანი.

кан2 д, д (кāнин, кāнина, кāнō, кāнē; кēнаш) 1. გაზაფხულის მატყლი; 2. მატყლის ნარჩენები.

кāн|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) პეშვი, მუჭი; ши кāна дама ორი მუჭა ფქვილი;

кара *ზმნ.* ხელზე; сан карахула ჩემს ხელში *(მაგ., გაიარა)*; кар-карара ხელიდან ხელში; кар-карара луш йолу байракх გარდამავალი დროშა.

кāра д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -аш) 1. ხელთათმანი, თათმანი; куьйгех кāранаш дохка ხელზე თათმანის ჩაცმა; 2. ნამგლის ორ-სამჯერ გამოსმით ძირში მოჭრილი თავთავების კონა, თავთავების ბლუჯა.

*кара|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდმ.* ჩაბარება (აბარებს), ხელში მიცემა; повестка карадала უწყების ჩაბარება, უწყების ხელზე მიცემა.

***кара|дāлō** (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ.* ტყვედ აყვანა (აჰყავს), დატყვევება, ტყვედ წაყვანა.

***кара|дāн** (-дōгӀу, -деара, -деана) *გრდუვ.* ხელში ჩავარდნა(უვარდება); дукха ахча карадеана цунна ბევრი ფული ხელში ჩაუვარდამას.

***кара|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* 1. ტყვედ ჩაბარება (ბარდება), დანებება, დამორჩილება; мостагӀчунна кара ца ваха მტრის ხელში არჩავარდნა, მტრისთვის დაუმორჩილებლობა; 2. გაჩენა, ხელში ჩავარდნა.

***кара|дахка** (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრდმ., ობ. მრ.* დაგირავება (აგირავებს).

***кара|дерза** (-доьрзу, -дирзира, -дирзина) *გრდუვ.* შეთვისება (ეთვისება), შეჩვევა, შეგუება.

***кара|дерзō** (-дерзадо, -дерзийра, -дерзийна) *გრდმ.* შეთვისება (ითვისებს), შეჩვევა, შეგუება.

***кара|дилла** (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ., ობ. მხ.* დაგირავება (აგირავებს); сахьт карадилла საათის დაგირავება.

кара|кхāча (-кхōчу, -кхēчира, -кхаьчна) *გრდუვ.* ხელზე მიღება (ხელზე იღებს).

кара|кхāчō (-*кхāчадо, -кхāчийра, -кхāчийна) *გრდმ.* ჩაბარება (აბარებს), ხელზე მიცემა.

карара *ზმნ.* ხელიდან, ხელით; сан карара ჩემი ხელიდან.

***карара|даккха** (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. ხელიდან წართმევა (ართმევს); 2. ხელიდან გაშვება *(მაგ., ფულისა)*.

***карара|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ხელიდან გაშვება (ეშვება), გასხლტომა.

***карара|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* ხელიდან წართმევა (ართმევს), წაგლეჯა.

***карара|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* ხელიდან გაშვება (ეშვება ხოლმე), გასხლტომა.

карахь *ზმნ.* 1. ხელზე, ხელში; 2.*გადატ.* ქვეშევრდომობაში, გამგებლობაში; карахь хила სხვის ქვეშევრდომობაში ყოფნა, სხვის ძალაუფლების ქვეშ ყოფნა.

кара|э̄ца (-ōьцу, -ийцира, -эцна) *გრდმ.* ხელში აღება (იღებს), აყვანა; ხელზე აღება, აყვანა; бер караэ̄ца ბავშვის ხელში აყვანა.

кара|Ӏāма (-Ӏēма, -Ӏēмира, -Ӏēмина) *გრდუვ.* მოშინაურება (შინაურდება), ხელზე მიჩვევა, შეჩვევა; берзан кӀēза караӀēмина) მგლის ლეკვი მოშინაურდა.

кара|Ӏāмō (-*Ӏāмадо, -Ӏāмийра, -Ӏāмийна) *გრდმ.* მოშინაურება (აშინაურებს), ხელზე მიჩვევა, შეჩვევა; āкха кхокха караӀāмō გარეული მტრედის მოშინაურება.

карзахалл|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მოშლილობა, აშლილობა.

***карзах|даккха** (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. მოშლა (მოშლის), წყენინება, დანაღვლიანება; 2. გაღიზიანება.

***карзах|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. მოშლა (იშლება), წყენა, დანაღვლიანება; 2. გაღიზიანება.

***карзах|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. მოშლა (მოშლის), წყენინება, დანაღვლიანება, 2. გაღიზიანება.

***карзах|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. მოშლა (იშლება ხოლმე), წყენა, დანაღვლიანება; 2. გაღიზიანება, მოთმინებიდან გამოსვლა.

***карзах|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. მოშლა (იშლება), წყენა, დანაღვლიანება; 2. გაღიზიანება, მოთმინებიდან გამოსვლა.

карийна, карийнарг *მიმღ.* 1. მპოვნელი; 2. ნაპოვნი.

***карла|даккха** (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გამეორება (იმეორებს); Ӏāмийнарг карладаккха ნასწავლის გამეორება; 2. გახსენება (იხსენებს), მოგონება, მეხსიერებაში აღდგენა; къōналла карлаяккха ახალგაზრდობის გახსენება; 3. განახლება; шира гергарлō карладаккха ძველი ნათესაობის განახლება.

***карла|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., ობ. მხ.* 1. გამეორება (მეორდება); 2. გახსენება, მოგონება; 3. განახლება.

карō (*карадо, карийра, карийна) *გრდუვ.* პოვნა (პოულობს), შოვნა, გამონახვა; ōхуш аьлларг ōруш карийна ხვნაში ნათქვამი მკაში წააწყდა.

карс й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ქაჩაჩი; 2. თოკი; 3. პატარა ფუნჯი *(ჯაგრის კონა)*.

картол й, й (картōлан, картōлана, картōлō, картōлē; картōлаш) კარტოფილი.

***карх|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла , -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* 1. შეძლება (შეუძლია), მოხერხება;

2. ხალისის, განწყობილების ქონა; сан карх ца дōлу цига ваха იქ წასვლის ხალისი არა მაქვს.

карча (керча, керчира, керчина) *გრდუვ.* 1. გორაობა (გორავს, გორაობს); чēнала карча მტვერში გორაობა; 2. გაგორება (გორდება).

карчō (*карчадо, карчийра, карчийна) *გრდმ.* გაგორება (აგორებს); ამოვლება, გადაბრუნ-გადმობრუნება; чēнала карчō მტვერში ამოვლება; бочка карчō კასრის გაგორება.

ка|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* ხელის, პირის წავლება (ავლებს), ტაცება, გამოგლეჯა, წართმევა; აწაპნა.

ка|хьакха (-хьокху, -хьаькхира, -хьаькхна) *გრდმ.* ხელის გადასმა (ისვამს); коьртах кахьакха თავზე ხელის გადასმა.

ка|хьēкха (-хьōькху, -хьийкхира, -хьекхна) *გრდმ.* ხელის გადასმა (ისვამს ხოლმე); масех кахьēкха თმაზე ხელის გადასმა.

кач б, д (кōчан, кōчана, кōчō, кōчē; кочмаш) საყელო.

***кāч|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. გათხელება (თხელდება), გათხევადება; 2.*გადატ.* განებივრება; 3.*გადატ.* კეკლუცობა, კოპწიაობა.

***кāч|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. გათხელება (ათხელებს), გათხევადება; 2.*გადატ.* განებივრება; бēраш кāчдан ბავშვების განებივრება.

каш д, д (кошан, кошана, кошō, кошē; кешнаш) საფლავი, სამარე; каш даккха სამარის გათხრა; кешнаш სასაფლაო; საფლავები; кещнашка даха სასაფლაოზე წასვლა, გასვლა.

ка|я̄ла (-йōлу, -ēлира, -яьлла) *გრდუვ.* მოხერხება (ახერხებს, ხერხდება); გამოსვლა, კარგად დამთავრება, წარმატებით დაგვირგვინება.

каьрдиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნაჭერი, ნაგლეჯი, ნაწყვეტი; каьрдигаш ян დანაკუწება.

кевстиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხის ქერქი.

кевнахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; кевнахой) მეკარე.

***кега|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ერთმანეთში არევა (ირევა), შერევა.

кēгари б, б (-н, -на, -нō, -га; кēгареш) ქაოსი, უწესრიგობა, დომხალი, აურზაური, ალიაქოთი; кēгари бан ალიაქოთის მოწყობა.

***кег|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ტუდომა (ტუდება), მტვრევა, მსხვრევა; ша кегло ყინული ტუდება; *იხ.* кагдала.

***кег|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* გაპობა (აპობს), დანეთქა, გატეხა, დამტვრევა; *იხ.* кагдан.

кегий *ზედს.*, *მხოლოდ მრ-ში* 1. პატარები; кегий Iайгаш პატარა კოვზები; 2. ახალგაზრდა: кегий нах ყმაწვილკაცობა, ახალგაზრდობა.

кегийра, кегийраниг *ზედს.* წვრილი, ხურდა; кегийра ахча ხურდა ფული.

кегийрхой б *მხოლოდ მრ-ში* ახალგაზრდობა.

кēгō (*кēгадо, кēгийра, кēгийна) *გრდმ.* 1. ჩიჩქნა (ჩიჩქნის); ქექვა (ქექავს); тIорказ кēгō სკივრის ქექვა; кēхаташ кēгō ქაღალდების ქექვა; 2. ზელა; поппар кēгō თიხის ზელა; 3. მორევა, არევა, დაჭანჭყარება; худар кēгō ფაფის მორევა; 4. ერთმანეთში შერევა, გარევა, არევა.

кēда *ზმნს.* ჯამში, თასში, ფიალაში; *იხ.* кад.

кēлап й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შული, გორგალი.

кēма д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ნავი, გემი; ხომალდი; 2. *სპრ.* თვითმფრინავი.

кēманч|а в, б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1.მეზღვაური; 2. მფრინავი.

кемс й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ყურძენი.

кēн, кевнан *ზედს.* ჭიშკრისა; *იხ.* ков[1].

кенаф й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* კენაფი.

кеп й, й (кēпан, кēпана, кēпō, кēпē; кēпаш) 1. ყალიბი, კალაპოტი, კუნძური *(ქუდებისა)*; кēпа тōха კალაპოტში ჩასმა; 2.*გადატ.* დათრობა, სიმთვრალე; кеп хила დათრობა, ხასიათზე მოსვლა.

керла, керланиг *ზედს.* 1.ახალი; керла хабар ახალი ამბავი; керла хIума სიახლე, ახალი რამ; керла шо ახალი წელი; керлачу шераниг ახალი წლისა, საახალწლო; керлачу шарца გილოცავ(თ) ახალ წელს! дуккха а керланиг гира бēрашна заводехь ბევრი სიახლე *(ახალი რამ)* დაინახეს ბავშვებმა ქარხანაში; 2. ქორფა, ნორჩი, ნედლი.

керт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ღობე, ზღუდე, გალავანი, მესერი, ყორე; сēрийн керт მესერი; 2. ეზო; керта ეზოში; кертахь буц яьлла ეზოში ბალახი ამოვიდა.

кертахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; кертахой) მეეზოვე.

керча[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *დალისტნური* ტყაპუჭი.

керча[2] (керча, кирчира, кирчина) *გრდუვ.* 1. გდება (გდია), გორაობა; меттахь керча ლოგინში წოლა, გდება; 2. გორვა.

керчō (*керчадо, керчийра, керчийна) *გრდმ.* გორება (აგორავებს), თრევა, გორვა.

кес д, д (кēсаран, кēсарна, кēсарō, кēсарē; кēсарш) მოთიბული ყანის ან ბალახის ზოლი; кес даккха მოთიბვა ერთი ზოლისა, ერთი ზოლის გატანა.

кеста *ზმნს.* მალე, ჩქარა; кест-кеста ხშირად, ხშირ-ხშირად; иза кест-кеста хьуьнах вōьду ის ხშირ-ხშირად ტყეში მიდის ხოლმე.

кесталха, кестахула *ზმნს.* ახლახან, ამასწინათ.

кестта *ზმნს.* ახლავე, მალე; со кестта болх бина волу მე ახლავე სამუშაოს მოვრჩები.

кетар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ქურქი, ტყაპუჭი; кхēкхийн кетар ტყავის ქურქი.

кēтIара, кēтIарниг *ზედს.* ქურჩისა, ქურჩური, ეზოსგარეთა.

кēхат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ქაღალდი; яздē кēхат საწერი ქაღალდი; 2. ფურცელი; тетрадан кēхат რვეულის ფურცელი; 3. წერილი; заказной кēхат შეკვეთილი წერილი; кēхат яздан წერილის დაწერა; 4. კარტი *(სათამაშო)*; кēхатēх ловза კარტის თამაში.

кēхатпондар б, д (-ан, -на,-ō, -ē; -ш) გარმონი.

*__кеч|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. გამზადება (ემზადება), მომზადება; школē ваха кечвелла дешархō მოსწავლე სკოლაში წასასვლელად გაემზადა; 2. მორთვა (ირთვება), მოკაზმვა, გამოწყობა.

*__кеч|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. დამზადება (ამზადებს), მომარაგება; тIаргIа кечбан მატყლის დამზადება; Iаьнна дечиг кечдан ზამთრისთვის შეშის მომარაგება; 2. მომზადება, გამზადება; кхāча кечбан საჭმლის მომზადება; 3. გამოწყობა, მორთვა, მოკაზმვა; нускал кечдан პატარძლის გამოწყობა.

кēчō й, й (-нан, кēчонна, -нō, -нē; -наш) მომზადება; Iаьнна кēчō ян ზამთრისთვის მომზადება.

кибарчиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) აგური; еттина кибарчиг გამომწვარი აგური; буьйда кибарчиг ალიზი; тхов тIеюьллу кибарчиг კრამიტი.

кийр|а б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. მუცელი; нēнан кийрахь დედის მუცელში; 2. შიგნეულობა.

кийсак й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნატეხი, ნაჭერი; баьпган кийсак პურის ნაჭერი, ნატეხი; исхаран кийсак მაუდის ნაჭერი; *იგივეა, რაც* кийсиг.

кийтарлō й, й (-нан, кийтарлонна, -нō, -нē; -наш) 1. ეშმაკობა, ხრიკი, ფანდი, ხერხი; 2. ჩვენება *(დაკითხვაზე თავის გასამართლებელი)*; кийтарлō ян ჩვენების მიცემა.

кийча 1. *ზედს.* მზა, მზად; кийча хила იყავ მზად, მზად იყავი! иза (со, хьо) кийча ву дāим ის (მე, შენ) მზად (ვარ, ხარ) არის მუდამ; 2. *ზმნს.* მზადაა; кийчалла მზადყოფნა.

килс й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ეკლესია, ტაძარი; килсан бохь ეკლესიის გუმბათი.

кир б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კირი; кир тōха თეთრად შეღებვა (ღებავს).

кира д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ტვირთი; кира дотта (дассō) დატვირთვა (გადმოტვირთვა); киранча მზიდავი, მტვირთავი.

киртиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. საფეხური; лāмин киртигаш კიბის საფეხურები; *იხ.* тIегIа; 2. ნატეხი, მონატეხი, ნამსხვრევი, ნამტვრევი; 3. ქდე; 4. *გადატ.* მძიმე მდგომარეობა; хала киртиг ю цунна тIехь მძიმე მდგომარეობაშია.

кирхьа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) შირმა, ფარდა.

кирша й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) რქიანი ცხოველი.

киса[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; кисеш) ტილო *(ქსოვილი)*.

киса[2] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჯიბე; кисанара йовлакх даккха ჯიბიდან ცხვირსახოცის ამოღება; кисана дуллу сахьт ჯიბის საათი.

кисет й, й (кисēтан, кисēтна, кисēтō, кисēтē; кисēташ) ქისა *(თამბაქოსი)*.

кит д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; катташ) ტიკი, რუმბი, გუდა.

кица д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ანდაზა, ანდაზური თქმა; 2. ანეგდოტი; кица дāло 1) ანდაზის მოყვანა; 2) ანეგდოტის მოყოლა.

кичча *ზმნს.* მზად, ფხიზლად; кичча хила ფხიზლად ყოფნა, მზად ყოფნა.

кишм|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ქიშმიში.

книг|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) *იგივეა, რაც* книжка წიგნი; цуьнгахь книга яра იმას წიგნი ჰქონდა.

ко д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -ш) ნამგლის ერთი მოსმით მოჭრილი ბალახის ან თავთავის კონა; ბლუჯა.

кō д, д (-нан, конна, -нō, -нē; -наш) ბურახი *(ქერისა)*.

ков[1] д, д (кевнан, кевнна, кевнō, кевнē; кеш) ჭიშკარი; ков делла ჭიშკრის გახსნა, გაღება; кēтIахь ჭიშკართან; ков-керт ეზო-კარი, კარმიდამო.

ков[2] б, д (кевнан, кевнна, кевнō, кевнē; кевнаш) ქლიბი.

ковра й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ქარავანი; эмкалийн ковра აქლემების ქარავანი; ворданийн ковра ურმების ალალი.

ковст й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ქერქი *(ხისა)*.

ког б, д (кōган, кōгана, кōгō, кōгē; кōгаш) 1. ფეხი; кōган кIāжа ფეხის ქუსლი; кōган кIелō ტერფი, ფეხის გული; ког баккха ნაბიჯის გადადგმა, სიარული, ფეხზე გავლა; кōгаш берзана ფეხშიშველა; кōган буьхьиг ფეხის წვერი; 2. ნაბიჯი; ког баккха ნაბიჯის ადგმა, ფეხზე გავლა; 3. გორგალი; тēн ког ძაფის გორგალი.

*__кōга|даха__ (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* ფეხის ადგმა (იდგამს), ფეხზე გავლა.

кōжалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კაუჭა ჯოხი.

кōка д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კვრინჩხი.

кол й, й (кӯлан, кӯлана, кӯлō, кӯлē; коьллаш) ბუჩქნარი, ჩირგვნარი, ჯაგნარი.

колд й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) საფლობი, ჭაობიანი ადგილი.

комар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) თუთა, თუთის ხე.

комаьрша *ზედს.* ხელგაშლილი, გულუხვი.

кōмол й, й (кōмōлан, кōмōлана, кōмōлō, кōмōлē; кōмōлаш) ყინულსვლა, თოში.

кондар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ვარჯი, კრონა *(ხისა)*; 2. ერთგვარი სარეველა ბალახი.

кōпаста й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კომბოსტო.

кор д, д (кōран, кōрана, кōрō, кōрē; кōраш) ფანჯარა; кōран бIаьрг ფანჯრის მინა; тIетотту кор დარაბა; кор даккха ფანჯრის ამოჭრა.

коржам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. პურის ნატეხი, ნაჭერი; 2. ხორცის ნაჭერი.

корматалл|а й (-ин, -инна, -ō, -ē) პროფესია, ხელობა.

корматалл|ча в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ოსტატი, საქმის მცოდნე.

корсам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხავსი; სვიფლი *(ქვისა)*.

корта б, д (коьртан, коьртана, коьртō, коьртē; кортош) 1. თავი; корта ластō თავის დაქნევა, თავის გაქნევა, გამოქნევა; корта ларга (бāша) თმის შეკრეჭა (გაპარსვა); коьрта туьллутг თავსაბურავი, ქუდი; корта берзина თავშიშველა; корта бетта თავის დაკვრა; *გადატ.* ხვეწნა, მუდარა, ქედის მოდრეკა; корта таIō ქედის მოხრა; корта тōха თაყვანისცემა *(მაგ., ლოცვისას)*; корта хьийза თავბრუს ხვევა (ეხვევა); корта хьевзō თავბრუს დახვევა (ახვევს), გაბრუება, გასულელება; 2. სათაური; 3. თავი *(წიგნის და მისთ.)*; 4. სული *(პირუტყვისა)*; სულადობა *(ცხოველებისა)*; 5. ერთი თავი *(შაქრისა)*; 6. მწვერვალი; лāманан корта მთის მწვერვალი; 7. სათავე; хин корта წყაროს თავი.

кортабеттар *მასდ.* თაყვანისცემა.

корталазар *მასდ.* თავის ტკივილი.

кортали д, д (-н, -на, -нō, -га; корталеш) დიდი თავსაფარი, თავსაბური *(ჩვეულებრივ თბილი)*.

кортатōхар *მასდ.* თხოვნა, ხვეწნა, მუდარა, შუამდგომლობა.

кортахьийзар *მასდ.* თავბრუ, თავბრუდახვევა, თავბრუდასხმა.

косказ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ოჩოფეხები; косказан гIаж ოჩოფეხის ჯოხი.

кост д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) დავალება.

кōтам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ქათამი; кōтамō хIоа дина ქათამმა კვერცხი დადო; кōтаман бун საქათმე; кōтаман жижиг ქათმის ხორცი; кōтаман кIорни ქათმის წიწილა.

кохка й, й (-ран, -рна, -рō, -рē; -рш) არტახი.

коч й, й (кӯчан, кӯчана, кӯча, кӯчē; кӯчамаш) პერანგი; чилланан коч აბრეშუმის პერანგი; цхьалха кӯчаца პერანგის ამარა.

кōча[1] *ზედს.* 1. თხელი, თხევადი; кōча худар თხელი ფაფა; 2. კეკლუცი, კოპწია; ნებიერი; кōча йоI კეკლუცი ქალიშვილი.

кōча[2] *ზმნს.* კისერზე, მხრებზე; кōча таса დაკისრება, კისერზე დასმა, კისერზე ჩამოკიდება; кōча ваха ჩხუბის ატეხა, გადაკიდება.

кōчалла й 1. სითხე; 2.*გადატ.* კეკლუცობა, კოპწიაობა.

кōчар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) გალა *(ზახვისა, ნივრისა)*.

кошан, кошаниг *ზედს.* საფლავისა; кошан барз საფლავის ბორცვი; *იხ.* каш.

кōIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სუსტი, უძლური, ულონო *(ადამიანი)*.

кōьжалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ჯოხი *(ცხვრის დასაჭერად ფეხზე გამოსადები)*; 2. ჩანგალი; 3. ბარჯი; чIēрийлоьцу кōьжалг თევზსაჭერი ბარჯი.

коьртаза, коьртазниг *ზედს.* არამთავარი; предложенин коьртаза член წინადადების არამთავარი წევრი.

коьртехь *ზმნს.* თავში, სათავეში; *იხ.* корта.

кōьчал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სამშენებლო მასალა.

куз б, д (кӯзан, кӯзана, кӯзō, кӯзē; кӯзаш) ხალიჩა, ხალი, ნოხი.

куй б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ქუდი, ფაფახი; бIēгIиган куй ნაბდის ქუდი; мангалан куй თიბვაში, მკაში დასახური ქუდი *(ფართო, ცილინდის ფორმისა)*; тIāпа куй კეპიანი ქუდი; холхазан куй კარაკულის ქუდი, კრაველის ქუდი; куй тилла ქუდის დახურვა; куй дIабаккха ქუდის მოხდა.

куп й, й (куьпан, куьпана, куьпō, куьпē; каппаш) 1. უბანი, კვარტალი *(რომელსაც ერთი მეჩეთი ემსახურება)*; 2. ნათესი, ნაკვეთი; хорбазийн куп საზამთროს ნაკვეთი, ნათესი; 2. დასტა *(ბანქოსი)*.

кур б, д (куьран, куьрана, куьрō, куьрē; карраш) 1. რქა; сēн карраш ირმის რქები; 2. ქოჩორი.

кура 1. *ზედს.* ამაყი, ქედმაღალი, ამპარტავანი, ყოყოჩა, ზვიადი, დიდგულა, ბღენძია, კუდაბზიკა; 2. *ზმნს.* ამაყად, ქედმაღლურად, ამპარტავნულად, ყოყოჩურად.

***кура|даккха** (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდმ., ობ. მხ.* განებივრება (ანებივრებს).

***кура|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* თავს გასვლა (თავს გაუდის), გაყოყოჩება, გადიდგულება; გაამაყება, გაამპარტავნება.

***кура|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *ობ. მრ.* განებივრება (ანებივრებს), გაამაყება.

***кура|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გაყოყოჩება (ყოყოჩდება ხოლმე), თავს გასვლა, გადიდგულება.

***кура|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაყოყოჩება (ყოყოჩდება), თავს გასვლა, გადიდგულება, გაამაყება, გაამპარტავნება.

курадōцу, курадōцург *მიმღ.* გულუბრყვილო, არაამაყი.

куралл|а й, й (-ин, -инна, -ō, -ē; -аш) 1. სიამაყე, ამაყობა; ქედმაღლობა, ამპარტავნობა, დიდგულო-

ბა, ზვიადობა; 2. *ზმნ.* სიამაყის გამო, სიამაყისაგან; куралла соьга вист а ца хьуьлу иза სიამაყის გამო მე არც მელაპარაკება ის.

курō, курōниг *ზედს.* რამდენადმე ამაყი *(ქედმაღალი, ამპარტავანი)*; ცოტა ამაყი.

курс й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. შეკვრა, გადაბმა; 2. აცმა, ასხმა, გალა, კონა, შეკრულა; зēзагийн курс ყვავილების თაიგული.

курх д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წვრილმანი ქურდობა, ქურდბაცა-ცობა.

курхалч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ქურდბაცაცა, ჯიბგირი.

куц д, д (куьцан, куьцана, куьцō, куьцē; куьцаш) 1. ტანადობა, ტანის, სხეულის აგებულება; ფიგურა, ტანი; 2. გარეგნობა; куц даккха გამშვენიერება, გალამაზება; кӯзō куц даьккхина цIийнан ხალიჩამ დაამშვენა ოთახი.

куьг д, д (куьйган, куьйгана, куьйгō, куьйгē; куьйгаш) 1. ხელი, მტევანი; аьррӯ (аьттӯ) куьг მარცხენა (მარჯვენა) ხელი; куьг дала ხელის მიცემა, ხელის წაშველება; куьг кховдō (лāца) ხელის გაწოდება *(დაჭერა, ჩამორთმევა)*; куьг тōха ხელის ხლება; куьйгех хьокху гата ხელსახოცი; 2. ხელმოწერა; и сан куьг дац ეს ჩემი ხელმოწერა არ არის; куьг таIō ხელის მოწერა (აწერს); 3. ხელი, ხელწერა; 4. ხმა; куьйган бакъō ხმის უფლება; куьг айа ხმის მიცემა, კენჭის ყრა.

куьглāцар *მასდ.* ხელის ჩამორთმევა.

куьгтаIор *მასდ.* ხელმოწერა, ხელის მოწერა.

куьзга д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სარკე; куьзганан бIаьрг ფანჯრის მინა, შუშა; куьзгана чохь шен сурт гира маймална სარკეში თავისი სურათი დაინახა მაიმუნმა.

куьйга *ზმნ.* ხელით; куьйга яздан ხელით მოწერა; куьйга херх хьāкха ხელით ხერხვა.

куьйгалл|а д (-ин, -ина, ō, -ē) ხელმძღვანელობა; куьйгалла дан ხელმძღვანელობა (ხელმძღვანელობს).

куьйгалхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; куьгалхой) ხელმძღვანელი.

куьйра[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ქორი; куьйранан кIорни მართვე *(ქორის ნაშიერი)*.

куьйра[2] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სადღვებელი.

куьйса, куьйсаниг *ზედს.* შიშველი, ტიტველი, მცენარეულობას მოკლებული; გაშიშვლებული, უფოთლებო; თმადაცვენილი; куьйса кол შიშველი ბუჩქი; куьйса стаг ქოსა ადამიანი.

куьлла д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჩილიკა ჯოხი, რიკტაფელა.

куьпчи в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) 1. მთეგავი *(მეტალზე მომუშავე)*; 2. მეთუნე, მექოთნე.

куьрза й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ერთგვარი ატრიები *(პელმენები, ჩეჩნური ეროვნული საჭმელი)*.

куьрк й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ერთგვარი დიდი* ღუმელი, მარცვლეულის მოსახალავი.

куьцана *ზმნ.* მოსაჩვენებლად, ფორმისათვის; *იხ.* куц.

кха д, д (кхен, кхена, кхенō, кхенē; -ш) 1. სახნავი მიწის ნაკვეთი; 2. თუთქი, ნაცარტუტა.

кхаа- *რთულ სიტყვათა პირველი ნაწილი სამი-ს მნიშვნელობით*: кхаабеттан სამთვიანი; кхаадийнан სამდღიანი.

кхаар|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -ш) ოთხშაბათი; кхаарин де ოთხშაბათი (დღე).

кхāб|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) დოქი; ვაზა.

кхāба[2] (кхōбу, кхēбира, кхаьбна) *გრდ.* კვება (კვებავს), ჭმევა, რჩენა, საზრდოობა, შენახვა, მოვლა, მოვლა-პატრონობა.

кхāгар: кхāгаран хьожа დამწვრის სუნი.

***кхāгар|дōла** (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* მიწვა (იწვის); шура кхāгарйоьлла რძე მიიწვა.

кхāда (кхōду, кхēдира, кхаьдда) *გრდუვ.* შებელვა (ბელავს); Iаж кхāда ვაშლის შებელვა.

кхаж[1] б, д (кхōжан, кхōжана, кхōжō, кхōжē; кхожмаш) მათრახის ტარი.

кхаж[2] б, д (кхōжан, кхōжана, кхōжō, кхōжē; кхаьжнаш) 1. ხმა *(არჩევნებში)*; харжамхойн кхаьжнаш საარჩევნო ხმები; 2. კენჭი, წილი; кхаж баккха კენჭის ამოღება; кхаж бāла კენჭის შეხვედრა (ხვდება); მოგება *(გათამაშებისას)*; кхаж таса ხმის მიცემა; კენჭისყრა.

кхāза (кхōзу, кхēзира, кхаьзна) *გრდუვ.* კიდება (ჰკიდია); сурт кхōзу пенах სურათი ჰკიდია კედელზე; лампа кхōза тховх ნათურა ჰკიდია ჭერზე.

кхāзарг б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ლოლუა; *იგივეა, რაც* ша.

кхайкха (кхойкху, кхайкхира, кхайкхина) *გრდუვ.* 1. გაძახება (იძახებს), გამოძახება, დაბარება; 2. დაძახება; дā кхойкху кIантē მამა ეძახის ვაჟიშვილს; 3. მიპატიჟება, დაპატიჟება, მიწვევა; хьōшалгIа кхайкха სტუმრად მიპატიჟება.

кхайкхаза, кхайкхазниг *ზედს.* დაუპატიჟებელი.

кхайкхам б (-ан, -на, -ō, -ē) მიმართვა; მოწოდება, მოხმობა; кхайкхам āрахēца მიმართვის გამოცემა.

кхайкхō (*кхайкхадо, кхайкхийра, кхайкхийна) *გრდ.* 1. გაცხადება (აცხადებს); 2. საჯაროდ გამოცხადება; გამოქვეყნება.

кхакха б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; кхēкхий) ტყავი *(ცხვრისა)*.

кхāла (кхōлу, кхēлира, кхēлина) *გრდ.* გადახურვა (ხურავს); ამოვლება; тхов чеца кхāла სახურავის ჩალით დახურვა; дешица кхāла მოოქროვება, ოქროსწყალში ამოვლება.

кхалла (кхоллу, кхаьллира, кхаьллина) *გრდმ.* წახემსება (იხემსება): შენაყრება, წასაუზმება; შეჭმა, ჭამა.

кхāлō й, й (-нан, кхāлонна, -нō, -нē; -наш) სახურავი *(ჩალისა, ნამჯისა, თიხისა და მისთ.)*.

кхалха (кхелха, кхелхира, кхелхина) *გრდუვ.* 1. გადასახლება (გადასახლდება); 2. მოკვდომა, მიცვალება.

кхалхō (*кхалхадо, кхалхийра, кхалхийна) *გრდმ.* გადასახლება (ასახლებს), გადმოსახლება; керлачу квартирē кхалхō ახალ ბინაზე გადასახლება.

кхāна *ზმნს.* ხვალ; кхāна дуьйна ხვალიდან; кхāненна ხვალ, ხვალინდელ დღეს; тхо экскурсē кхāна гIур ду ჩვენ ექსკურსიაზე ხვალ წავალთ.

кхāналēра, кхāналēраниг *ზედს.* ხვალინდელი.

кхāнē й, й (-нан, кхāненна, -нō, -нē; -наш) ხვალე, ხვალინდელი დღე.

кханналц *ზმნს.* ხვალამდე.

кханнехь *ზმნს.* ხვალვე, ხვალევე.

кханō *ზმნს.* შემდეგ, შემდგომ, მერე; хьо дIагIō, со кханō вогIур ву შენ წადი, მე მერე მოვალ.

кхарда (кхаьрда, кхаьрдира, кхаьрдина) *გრდუვ.* ნიშნის მოგება (ნიშანს უგებს), ღვარძლიანობა, დაცინვა.

кхардō (*кхардадо, кхардийра, кхардийна) *გრდმ.* ხალხის ყბაში ჩავარდნა (ვარდება), სიძულვილის გამოწვევა, ზიზღის დამსახურება.

кхарза (кхорзу, кхерзира, кхерзина) *გრდმ.* 1. შეწვა (წვავს), ხრაკვა, მოხალვა; жижиг кхарза ხორცის შეწვა; 2. გამოვლება; бага хи кхарза პირში წყლის გამოვლება; бедаршна хи кхарза ტანსაცმლის წყალში ამოვლება.

кхарста (кхерста, кхерстира, кхерстина) *გრდუვ.* გავლა-გამოვლა (გაივლ-გამოივლის), ხეტიალი, წანწალი; борз кхерста хьуьнах მგელი დაძრწის (დაწანწალებს) ტყეში.

кхарта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. გამონაყარი *(მაგ., წითელას დროს)*; 2. *მხოლოდ მრ-ში* წითელა; 3. ჭინჭრის ციება; 4. შეშუპება *(დანესტვრის, დაგესლვის შემდეგ)*.

кхахь й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხველა, ხველება *(ცხოველისა)*; кхахь āла ფრუტუნი; кхахь бāха ფრუტუნი; говраща кхах бōху ცხენები ფრუტუნებენ.

кхахьпа[1] й, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მსუბუქი ყოფაქცევის ქალი; მეძავი, როსკიპი.

кхахьпа[2] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მზესუმზირა; кхахьпанан хIуш მზესუმზირის მარცვალი *(თესლი)*.

кхахьпа[3] *ზედს.* 1. კეკლუცი, კოპწია; 2. გარყვნილი, გახრწნილი.

кхāча[1] б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) საჭმელი, საკვები, საზრდო; чōмē кхāча გემრიელი საჭმელი.

кхāча[2] (кхōчу, кхēчира, кхаьчна) *გრდუვ.* 1. მოსვლა (მოდის), მისვლა; цIа кхāча შინ მისვლა; 2. მიღება, კუთვნილება; 3. შესრულება; 4. მიღწევა, მისვლა; гIуллакхан духē кхāча საქმის არსში ჩაწვდომა; кестта нēкъа тIе кхēчира тхо მალე გზას მივადექით.

кхāчам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. სიუხვე, ბარაქიანობა, დოვლათიანობა; კმაყოფილება; 2. *გრამატ.* დამატება.

кхāчō[1] й, й (-нан, кхāчонна, -нō, -нē; -наш) 1. დამთავრება, დასრულება, დაგვირგვინება; გამოლევა; 2. შესრულება; 3. უზრუნველყოფა.

кхāчō[2] (*кхāчадо, кхāчийра, кхāчийна) *გრდმ.* 1. დახარჯვა (ხარჯავს), გამოლევა, დაშრეტა, დაშრობა; 2. გათავება, დაბოლოება, დამთავრება, დასრულება.

кхаччалц *თანდ., მიუთითებს მანძილზე:* -მდე, -მდის; гIāлара юьрта кхаччалц ქალაქიდან სოფლამდე; коьртēра когашка кхаччалц თავიდან ფეხებამდე.

кхаъ б, д (кхоан, кхоана, кхоō, кхоэ̄; кхаьънаш) 1. სასიხარულო ამბავი; кхаъ баккха სასიხარულო ამბის შეტყობინება, მილოცვა; 2. საჩუქარი *(სასიხარულო ამბის შეტყობინებისათვის, ცნობისათვის)*; 3. ქრთამი; кхаьънаш ēца ქრთამების აღება.

кхез й, й (кхēзаран, кхēзарна, кхēзарō, кхēзарē; кхēзарш) მოცხარი.

кхел й, й (кхēлан, кхēлана, кхēлō, кхēлē; кхēлаш) 1. განაჩენი, მსჯავრი; бехкевен кхел საბრალდებო განაჩენი; бехказавоккху кхел გამამართლებელი განაჩენი; кхел кхайкхō განაჩენის გამოცხადება; кхел хāдō განაჩენის გამოტანა; кхел ян მისჯა; 2. ბედი, ხვედრი.

кхēл|а[1] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სალეჭი კბილი.

кхēл|а[2] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჭაკი, ფაშატი, ხრდალი.

кхēлахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; кхēлахой) სახალხო მოსამართლე, საქმის გამრჩევი.

кхēлина, кхēлинарг *მიმღ.* მოოქროვილი, მოვერცხლილი; кхēлина шаьлта მოოქროვილი ან მოვერცხლილი ხანჯალი.

кхēра[1] б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ქვა.

кхēра[2] (кхōьру, кхийрира, кхийрина) *გრდუვ.* კრთომა (კრთება), შეკრთომა, დაფრთხობა, შეშინება.

*__кхера|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* შეშინება (შინდება).

*__кхēраделла, кхēраделларг__ *მიმღ.* შეშინებული, დამფრთხალი.

кхēрам б (-ан, -на, -ō, -ē) საშიშროება, საფრთხე; მუქარა; кхēрам таса დამუქრება; кхēрам тийса დამუქრება.

кхēрамē, кхēрамēниг *ზედს.* საშიში, საფრთხილო, სახიფათო; кхēрамē некъ საშიში გზა.

кхерзина, кхерзинарг *მიმღ.* 1.

შემწველი, მომხრაკველი; 2. შემწვარი, მოხრაკული; кхерзина кōтам შემწვარი ქათამი.

кхēрō (*кхēрадо, кхēрийра, кхēрийна) *გრდმ.* შეშინება (აშინებს), დაფრთხობა; жIаьлō берзалой кхерайо ძაღლი მგლებს აშინებს.

кхерста (кхерста, кхирстира, кхирстина) *გრდუვ.* 1. გავლა-გამოვლა (გადი-გამოდის ხოლმე); ხეტიალი, წანწალი; гIāли юккъēхула кхерста ქალაქში ხეტიალი; 2. მოგზაურობა, ხეტიალი; махкахула кхерста ქვეყანაში მოგზაურობა, ხეტიალი.

кхерстанч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მაწანწალა.

кхерстō (*кхерстадо, кхерстийра, кхерстийна) *გრდმ.* იძულებით მოგზაურობა (ამოგზაურებს ხოლმე), იძულებით ხეტიალი.

кхерч б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კერა, კერია.

кхес й, й (кхēсаран, кхēсарна, кхēсарō, кхēсарē; кхēсарш) ფაფარი; говран кхес ცხენის ფაფარი.

кхēта (кхēта, кхийтира, кхетта) *გრდუვ.* 1. ამოსვლა (ამოდის) *(ციური მნათობებისა)*; малх кхетта მზე ამოვიდა; бутт кхēташ лаьтта მთვარე ამოდის; 2. აკაშკაშება (კაშკაშებს), აციმციმება; გაბრწყინება; бутт кхетта მთვარე აკაშკაშდა; 3. შესვლა, შევლა, გამოვლა; доттагIчух кхēталахь მეგობართან შეიარე *(შეხვდი)*; 4. მოხვედრა, დარტყმა; тIулг корах кхетта ქვა ფანჯარას მოხვდა; 5. გაგება, მიხვედრა, შესმენა; 6. შეთვისება, ათვისება, ჩაწვდომა; цу дашах дика кхетта со ის სიტყვა კარგად გავიგე; 7. ავად გახდომა; цунах чIōгIа цамгар кхетта ის მძიმედ დაავადდა; 8. შერთვა; хи хIӯрдах кхēта მდინარე ზღვას ერთვის; *შესიტყვებებში:* цунна тIāра кхетта სილა მიიღო; неца кхетта ჩრჩილი გაუჩნდა; наб кхēта დაძინება.

кхēтам б (-ан, -на, -ō, -ē) 1. შეგნება, გონიერება, ცნობიერება; кхēтам чуьр дāла გონების, ცნობიერების დაკარგვა; 2. ნიჭი, უნარი; 3. მეხსიერება; кхēтам дика болуш ву иза კარგი მეხსიერება აქვს მას; 4. თავდაჭერილობა, თავშეკავებულობა.

кхēтамбōцу, кхēтамбōцург *მიმღ.* 1. შეუგნებელი; უგნური; 2. მიუხვედრელი, შეუსმენელი; უნიჭო, უუნარო.

кхēтамē, кхēтамēниг *ზედს.* 1. გასაგები, მისახვედრი; 2. მიმხვედრი, ალღოიანი; кхēтамē бер ალღოიანი ბავშვი.

кхēтам-кхēл|а й, й (-ан, -ана, -ō, ē; -аш) სიბრძნის კბილი.

кхēташō й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *საუბ.* თათბირი.

кхēтō (*кхēтадо, кхēтийра, кхēтийна) *გრდმ.* 1. ახსნა (ხსნის), განმარტება, გაგებინება; 2. დაჯერება; 3. ჩაგონება, დარიგება, დარწმუნება, შეგნებინება.

кхехка[1] (кхехка, кхихкира, кхихкина) 1. დუღილი (დუღს); хи

кхехка წყალი დუღს; 2.*გადატ.* დუღილი(დუღს), გაჩაღებულია; болх кхехка მუშაობა დუღს.

кхехка[2] *მიმღ.* რაც დუღს, მდუღარე.

кхехкийна, кхехкийранг *მიმღ.* 1. ამდუღებელი; 2. მომხარშველი; 3. 1) ნადუღი, ანადუღარი; кхехкийна хи ნადუღი წყალი; 2) მოხარშული.

кхехкō[1] (*кхехкадо. кхехкийра, кхехкийна) *გრდმ.* 1. დუღება (ადუღებს), ადუღება; бедарш кхехкō სარეცხის გამოხარშვა; 2. ხარშვა.

кхехкō[2] *кхехкō*[1]*-ს აწმყ.* *მიმღ.* 1. ვინც ადუღებს; 2. რასაც ადუღებენ.

кхēхьа (кхōьхьу, кхийхьира, кхехьна) *გრდმ.* თრევა (ათრევს ხოლმე), ზიდვა, ტარება; гихь гāлеш кхēхьа ზურგით ტომრების თრევა.

кхēхьийта (кхōьхьуьйту, кхēхтийтира, кхēхьийтина) *გრდმ.* 1. *кхēхьа-ს კაუზ.*; 2. გაგზავნა (გზავნის ხოლმე).

кхехьна, кхехьнарг *მიმღ.* ნახმარი, ძველი, ნატარი.

кхиа (кхуьу, кхиира, кхиъна) *გრდუვ.* 1. შეგნება (იგნებს), შეცნობა; მიხვედრა; 2. ათვისება, შეთვისება, აღქმა, ჩაწვდომა; 3. მომწიფება; Iēжаш кхиъна ვაშლი დამწიფდა; 4. მოსწრება, მისწრება; цIа кхиа სახლში მისწრება; 5. გაზრდა; со юьртахь кхиъна მე სოფელში გავიზარდე; 6. განვითარება, აყვავება.

кхиам б, б (-ан, -на, -ō. -ē; -аш) მიღწევა, წარმატება.

кхиамца *ზმნს.* წარმატებით.

кхиархō в. й; б (-чун, -чунна, -чō. -чуьнга; кхиархой) აღსაზრდელი.

кхийда (кхуьйду, кхийдира, кхийдина) *გრდუვ.* შეხება (ეხება ხოლმე), ხელის ხლება, ხელის შეწვდენა.

кхийдō (*кхийдадо, кхийдийра, кхийдийна) *გრდმ.* გაშვერა (იშვერს ხოლმე), გამოყოფა, გაწვდენა; куьйгаш кхийдō ხელების გაშვერა.

кхийла (кхуьйлу, кхийлира, кхийлла) *გრდმ.* ტარება(ატარებს); бēраш школē кхийла ბავშვების სკოლაში ტარება.

кхийса (кхуьйсу, кхийсира, кхийсина) *გრდმ.* სროლა (ისვრის ხოლმე); გადაგდება (აგდებს ხოლმე); топ кхийса თოფის სროლა.

*__кхийса|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ხტუნვა (ხტუნავს), კუნტრუში, ფართხალი.

кхийсалуш *აბსოლ.* ხტუნვა-ხტუნვით, ხტუნაობით; кхийсалуш ида ხტუნვით სირბილი.

кхимар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ყელი *(ჭურჭლისა)*; 2. ხვიმირა *(წისქვილისა)*; 3. *გადატ.,* *ზიზღ.* დრუნჩი, დინგი *(სახე)*.

кхин[1] й, б (-ан, -на,-ō, -ē; -ой) რძალი, მაზლის ცოლი.

кхин[2] *ნაცვ.* სხვა, სხვანაირი, სხვაგვარი; მეორე; кхин нах სხვა ხალხი; кхēчу пачхалкхēра სხვა

(უცხო) სახელმწიფოდან; кхе̄чу мехкарниг უცხოელი, უცხო ქვეყნისა.

кхин3 *ზმს.* 1. კიდევ, ჯერ, ჯერ კიდევ; кхин цкъа ერთხელ კიდევ; кхин дуй хаттарш კიდევ არის შეკითხვები? 2. ამიერიდან, ამას იქით, მომავალში, კვლავ; მეტად; кхин цкъа а მეტად არასოდეს; иштта кхин дIа а და ასე შემდეგ.

кхио̄ (*кхиадо, кхиийра, кхиийна) *გრდმ.* 1. გამოზრდა (ზრდის), გაზრდა, დაზრდა; გამოყვანა; зе̄загаш кхио̄ ყვავილების გამოყვანა; 2. აღზრდა; 3. განვითარება.

кхиорхо̄ в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; кхиорхой) აღმზრდელი, გამზრდელი.

кхоалгIа, кхоалгIаниг *რიცხვ.* მესამე.

кхоам б, б (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) მომჭირნეობა, დამზოგველობა, ეკონომია; кхоаман раж მომჭირნეობითი რეჟიმი; кхоам бу ცოდვაა, ბრალია; кхоам хе̄та შებრალება (ებრალება), შეცოდება.

кхоамалл|а й (-ин, -ина, -о̄, -е̄) მომჭირნეობა, დამზოგველობა.

кхоаме̄ *ზედს.* მომჭირნე, დამზოგველი.

кхов й, й (кхевнан, кхевнна, кхевно̄, кхевне̄; кхевнаш) მხუთირი, ბუღი; დამწვრის სუნი.

кховда (кхевда, кхевдира, кхевдина) *გრდუვ.* შეხება (ეხება), ხელის ხლება; გაშვერა, გაწვდენა *(ხელისა)*; кисана кховда ფულის ამოღება, ჯიბეში ხელის ჩაყოფა.

кховдо̄ (*кховдадо, кховдийра, кховдийна) *გრდმ.* გაშვერა (იშვერს), გაწოდება, მიწოდება, მირთმევა, მიცემა; куьг кховдо̄ ხელის გაწოდება.

ковр|а д, д (-ин, -ина, -о̄, -е̄; -аш) 1. ქერქი *(რაიმის გამაგრებული ფენა)*; чевнна тIе кховра лаьцна ქრილობა მოშუშდა; моданан кховра ჭუჭყის ფენა; 2. ნაკაწრი, ანაბეჭდი, დაბეჟილობა.

кховса (кховсу, кхевсира, кхевсина) *გრდუვ.* 1. გადმოთქრიალება (თქრიალებს), თქრიალით გადმოდენა, წასკდომა; кхевсина догIа до̄гIу კოკისპირულად წვიმს *(თქეშია, ღვლგმაა)*; 2. დაჭირხნა, დატუმბვა; мох кховса ჰაერის დატუმბვა.

кхозлагIа, кхозлагIниг *რიცხვ.* მესამედ, მესამეჯერ; кхозлагIа да̄къа მესამედი, მესამე ნაწილი.

кхо̄зу, кхо̄зург *მიმღ.* ჩამოსაკიდი, დასაკიდი; кхо̄зу тIай კიდული ხიდი.

кхойтта (-нан, -нна, -ммо̄, -нне̄) *რიცხვ.* ცამეტი; кхойтт-кхойтта ცამეტ-ცამეტი.

кхоккха *რიცხვ.* სამ-სამი.

кхо|ког й, й (-ко̄ган, -ко̄гана, -ко̄го̄, -ко̄ге̄; -ко̄гаш) სამფეხი, ზედადგარი.

кхокха б, д (-нан, -нна, -но̄, -не̄; кхокхий) მტრედი; кхокхийн бун მტრედების ბუდე; ма̄шаран кхокха მშვიდობის მტრედი; кхокхий уьйтIахь дежаш ду მტრედები ეზოში ძოვენ.

кхо̄кха б, д (-нан, -нна, -но̄, -е̄; -наш) ყოჩი *(ორიდან სამ წლამდე)*; кхо̄кха-жий სამი წლის ცხვარი; кхо̄кха-ка სამი წლის ყოჩი.

кхо̄ла (кхӯлу, кхо̄ьлира, кхо̄ьлина) *გრდუვ.* მოღრუბლვა (იღრუბლება), ნისლით, ჯანღით დაფარვა; стигал кхӯлу ცა იღრუბლება, ცა იღუშება.

кхолла (кхуллу, кхоьллира, кхоьллина) *გრდმ.* 1. შექმნა (ქმნის), წარმოქმნა; пачхьалкх кхолла სახელმწიფოს შექმნა; 2. წამოსხმა; верта кхолла ნაბდის წამოსხმა.

кхоллам б, б (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) *რელიგ.* ბედი, ბედისწერა; ილბალი; წინასწარდასახულობა, წინასწარგანსაზღვრულობა.

кхоллар й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) მოსასხამი *(ნაბადი, პლაში და მისთ.)*, წამოსასხამი.

кхолларxо̄ в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; кхоллархой) შემოქმედი, შემქმნელი; ფუძემდებელი.

кхо̄ло̄ (*кхо̄ладо, кхо̄лийра, кхо̄лийна) *გრდმ.* ბურუსით, ჯანღით, ნისლით დაბურვა (ბურავს); ло̄махь кхо̄лийна მთებში ნისლი ჩადგა, მთები ნისლით დაიბურა.

кхолха 1. *ზედს.* სამმაგი; 2. *ზმს.* სამმაგად.

кхолхо̄ й, й (-нан, кхолхонна, -но̄, -не̄; -наш) სამგვარობა, სამნაირობა.

кхолхонца *ზმს.* სამმაგად.

кхоо̄ (*кхоадо, кхоийра, кхоийна) *გრდმ.* 1. დაზოგვა (ზოგავს), მოვლა, შენახვა, გაფრთხილება; ахча кхоо̄ ფულის დაზოგვა; 2. შებრალება, დანდობა; ша̄-ше̄н ца кхоо̄ш თავის შეუბრალებლად.

кхор б, д (кхӯран, кхӯрана, кхӯро̄, кхӯре̄; кхо̄раш) მსხალი, პანტა.

кхор|бIе̄лиг д, д (-бIаьлган, -бIаьлгана, -бIаьлго̄, -бIаьлге̄; -бIаьлгаш) ქიჭჭავი.

кхосаберг й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) სამკუთხედი.

кхосса (кхуссу, кхоьссира, кхоьссина) *გრდმ.* სროლა (ისვრის), ტყორცნა, გადაგდება, გადაყრა; топ кхосса თოფის გასროლა.

***кхосса|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ხტომა (ხტება), გადახტომა.

кхоссархо̄ в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; кхоссархой) მსროლელი; секхаIад кхоссархо̄ მშვილდოსანი, მშვილდის მსროლელი.

кхоткъа й, й (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) ოინჯი.

кхохка (кхухку, кхоьхкира, кхоьхкина) *გრდმ.* დაყრა (ყრის), აყრის), ჩაყრა.

***кхохка|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. წამოწითლება (წითლდება); 2. გავარვარება, გახურება.

кхохко̄ (*кхохкадо, кхохкийра, кхохкийна) *გრდმ.* 1. წამოხურება (ახურებს), წამოწითლება; 2. გაწითლებამდე გახურება, გავარვარება; э̄чиг кхохкийна რკინა გავარვარდა.

кхо̄чар в, й; б (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) ნათესავი.

*__кхо̄чуш|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. განხორციელება (ახორციელებს), ხორცის შესხმა, შესრულება, აღსრულება; 2. გათავება, დამთავრება, დასრულება, დაბოლოება.

кхо̄чуш|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла) *გრდუვ.* 1. განხორციელება (ხორციელდება), შესრულება, აღსრულება; 2. გათავება, დამთავრება, დასრულება.

кхоччуш *ზმნს.* სავსებით, სრულიად, მთლად, სულ მთლად. საბოლოოდ.

кхоъ (кхаанан, кхаанна, кхааммо̄, кхааннē) *რიცხვ.* სამი; кхо Iаж სამი ვაშლი; кхузза кхоъ-исс სამჯერ სამი-ცხრა; кхо-диъ სამი-ოთხი.

кхо̄ь й, й (-н, -на, -но̄, -не̄; -ш) ლობიო.

кхо̄ь а *რიცხვ.* სამი; სამივე; кхо̄ь а ваша სამივე ძმა.

кхо̄ьба й, й (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -рчий) კანის ჭია.

кхо̄ьлана *ზედს.* 1. მოღრუბლული, ღრუბლიანი; ნისლიანი, ბურუსიანი, ჯანღიანი; кхо̄ьлана де ღრუბლიანი დღე; 2. *გადატ.* შუბლშეკრული, მოღუშული, შეჭმუხნილი.

кху *ნაცვ.* *хIара-ს ირიბ ბრუნვათა ფორმა:* ამ; кху минутехь ამ წუთში; кху сохьта ახლავე, ამ საათში; кху сохьта мукъа вац со ახლა *(ამ წუთში)* თავისუფალი არა ვარ.

кхуза *ზმნს.* აქ, აქეთ, აქეთკენ.

кхуза̄манан, кхуза̄манниг *ზედს.* თანამედროვე, ამ დროისა; кхуза̄манан литература თანამედროვე ლიტერატურა.

кхузара 1. *ზედს.* აქაური; 2. *ზმნს.* აქედან.

кхузахь *ზმნს.* აქ.

кхузза *რიცხვ.* სამჯერ, სამმაგი, სამმაგად; кхузза кхоъ-исс სამჯერ სამი-ცხრა; кхузз-кхузза სამ-სამჯერ.

кхуззалц *ზმნს.* აქამდე.

кхузткъа (-нан, -нна, -ммо̄, -нга) *რიცხვ.* სამოცი; кхӯ-кхузткъа სამოც-სამოცი; кхузткъа шо кха̄ча სამოცი წლის შესრულება; кузткъех სამოციოდე.

кхункх й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) მოხარშული სიმინდის მარცვალი.

кхушара *ზმნს.* ამ წელს, მიმდინარე წელს.

кхушарлēра, кхушарлēраниг *ზედს.* ამ წლისა, წლევანდელი, მიმდინარე წლისა.

кхуьу, кхуьург *кхиа-ს აწმყ. მიმღ.*

КЪ,КI

къа д, д (къинан, къинна, къино̄, къинē; къинош) 1. ცოდვა, შეცოდება; къинош лēто̄ შეცოდება (სცოდავს); 2. სიბრალული, შებრალება, შეცოდება; къа ду ცოდვა არის; къа дēха დაწყევლა, შეჩვენება.

къа̄га (къēга, къēгира, къēгина) *გრდუვ.* 1. ბრწყინვა (ბრწყინავს), გაბრწყინება, გაელვება, კაშკაში, ციმციმი; стиглахь сēдарчий къēга ცაზე ვარსკვლავები ციმციმებენ; 2. შემკობა, მორთვა, დამშვენება, გალამაზება.

къа̄го̄ (*къа̄гадо, къа̄гийра, къа̄гийна) *გრდმ.* 1. შემკობა (ამკობს), მორთვა, გალამაზება; 2. გაწმენდა, გაკრიალება, გაპრიალება; эткаш къа̄го̄ ჩექმების გაპრიალება.

къада (къеда, къедира, къедда) *გრდუვ.* გამოხედვა (იხედება).

къадо̄ (*къададо, къадийра, къадийна) *გრდმ.* 1. *მოკლედ* თქმა (*მოკლედ* ამბობს); 2. გამოყოფა, გამოჩენა *(სულ ცოტა ხნით)*; 3. გამოთქმა; ба̄ла къадо̄ დარდის, ჯავრის გადმოფრქვევა.

къаж й, й (къо̄жан, къо̄жана, къо̄жо̄, къо̄жē; къаьжнаш) 1. ისლი; 2. გაჩეჩილი, გაწეწილი მატყლი.

къажа (къежа, къежира, къежна) *გრდუვ.* ჩაღიმება (იღიმის), ჩაცინება.

*__къаж|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. ვარცხნა (ვარცხნის) დავარცხნა; корта къажбан თმის დავარცხნა; 2. დაძენძვა (ძენძავს), დაწეწვა, დაჩეჩა *(მატყლისა)*.

*__къайла|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* დამალვა (მალავს), დაფარვა; мархаша къайлабаьккхира малх ღრუბლებმა მზეს გადაეფარნენ; бакъдерг къайладаккха სიმართლის დამალვა.

*__къайла|да̄ла__ (-до̄лу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* დამალვა (იმალება), მიმალვა, გაქრობა, გაუჩინარება, დაკარგვა; къу къайлаваьлла ქურდი დაიმალა.

*__къайла|даха__ (-до̄ьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* დამალვა (იმალება), დაფარვა.

*__къайла|да̄ха__ (-до̄ху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* დამალვა (მალავს ხოლმე), დაფარვა.

*__къайла|дийла__ (-дуьйлу, -дийли-

ра, -дийлла) *გრდუვ.* დამალვა (იმალება ხოლმე), დაფარვა, გაქრობა, გაუჩინარება.

***къайла|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დამალვა (იმალება), მიმალვა, დაკარგვა, გაქრობა, გაუჩინარება.

къайлаза *ზმნს.* აშკარად, ცხადად, დაუფარავად.

къайлаха 1. *ზედს.* საიდუმლო, ფარული, იდუმალი; **къайлаха** кхажтасар ფარული კენჭისყრა; 2. საიდუმლოდ, ფარულად; къайлаха āла საიდუმლოდ, მალულად თქმა; მალვით, მალულად, იდუმალად; къайлаха йоIē хьажа მალულად ქალიშვილის შეთვალიერება; *იგივეა, რაც* къайллаха.

къайлē й, й (-нан, къайленна, -нō, -нē; -наш) საიდუმლო, საიდუმლოება; Iāламан къайлēнаш ბუნების საიდუმლოებანი; **къайлē ларян** საიდუმლოს შენახვა.

къам д, д (кьōман, къōмана, къōмō, къōмē; къаьмнаш) ხალხი, ერი, ეროვნება.

къамел д, д (къамēлан, къамēлана, къамēло, къамēлē; къамēлаш) საუბარი, ლაპარაკი, სიტყვა; къамел дан საუბარი (საუბრობს), სიტყვის თქმა; къамелIаморг სასაუბრო.

къамēле *ზედს.* სიტყვამრავალი, ენამრავალი; къамēле стаг ლაპარაკის მოყვარული ადამიანი.

къамелча в, й; б ლაპარაკის მოყვარული, მოლაპარაკე.

къамкъарг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ყელი, ხახა, ხორხი; екъа къамкъарг სასულე; тIēда къамкъарг საყლაპავი მილი, къамкъарг лāца ყელში წვდომა, ყელში წაჭერა.

***къан|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დაბერება (ბერდება), მოხუცება.

***къан|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* დაბერება (აბერებს), მოხუცება; гIайгIанō стаг къанво დარდი *(ნაღველი, ჭირი, ვარამი)* ადამიანს აბერებს.

***къанделла, къанделларг** *მიმღ.* დაბერებული, მობერებული, მოხუცებული.

къāнō в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; къāной) უხუცესი.

къāпалг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნანგრევები; къāпалг хила ნანგრევებად ქცევა.

***къар|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. *къардан-ის ვნებ.*; 2. გამოტყდომა (ტყდება), აღიარება; 3. დარწმუნება, დაჯერება; 4. გატეხა, დანებება, დამორჩილება, აყოლა.

***къар|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. დარწმუნება (არწმუნებს), დაჯერება; 2. დარღვევა, გატეხა; дуй къарбан ფიცის გატეხა.

къарза (къаьрза, къаьрзира, къаьрзина) *გრდუვ.* 1. დაჭყლეტა (იჭყლიტება); 2. აჭრელება; гурахь хьаннаш къаьрза შემოდგომაზე ტყე ჭრელდება.

***къарз|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* აჭრელება (აჭრელებს).

къарзō (*къарзадо, къарзийра, къарзийна) *გრდმ.* 1. დაჭყეტა (აჭყეტს); 2. აჭრელება.

къāрō й, й (-нан, къāронна, -нō, -нē; -наш) 1. ცნობა, აღიარება; 2. დარწმუნება, დაჯერება.

къарцалу, къарцалург *მიმღ.* დაქინებული; შეუპოვარი, უდრეკი.

къарш *ხმაბაძვ., გამოხატავს მტვრევის, მსხვრევის ხმას:* ტკაცანი, ჭახანი; къарш āла ჭახანის, ტკაცანის გამოცემა (გამოსცემს); букъō къарш ēлира ზურგმა გაიტკაცუნა, გაიჭრიალა; къарш āлийта ტკაცანის, ჭრიალის გაღებინება.

къаста (къаьста, къаьстира, къаьстина) *გრდუვ.* 1. გამოყოფა (იყოფა); დაყოფა, დანაწევრება; 2. განშორება, გაყრა, დაშორება; 3. გარკვევა, განსაზღვრა, დაზუსტება; 4. თავის გამოჩენა (თავს იჩენს, თავს ისახელებს).

къастō (*къастадо, къастийра, къастийна) *გრდმ.* 1. გამოყოფა (გამოყოფს), დანაწევრება; 2. დაცილება, გაშველება; 3. განსაზღვრა, გარკვევა, დაზუსტება; 4. არჩევა, განსხვავება; 5. დაშლა, განხილვა.

къахēта (къахēта, къахийтира, къахетта) *გრდუვ.* 1. შეცოდება (ეცოდება), შებრალება, თანაგრძნობა; 2. *შემასმენლის მნიშვნელობით:* ცოდვაა, ბრალია.

къахēтийта (къахōьтуьйту, къахēтийтира, къахēтийтина) *გრდმ.* სიბრალულის გამოწვევა (იწვევს); შებრალების, თანაგრძნობის გამოწვევა.

къахк[1] д, д (къохкан, къохкана, къохкō, къохкē; -аш) ნეკერჩხალი.

къахк[2] й, й (къохкан, къохкана, къохкō, къохкē; -аш) 1. კბილი *(მცოხნელთა განუვითარებელი ლოჯი)*; 2. მრუდე კბილი.

къахка (къаьхка, къаьхкира, къаьхкина) *გრდუვ.* 1. განზე გახტომა (ხტება), შეშინება; 2. თავიდან აცილება, თავის არიდება, აცდენა; кIант дех къаьхкина ვაჟი მამას გაერიდა.

къахкō (*къахкадо, къахкийра, къахкийна) *გრდმ.* შეშინება (აშინებს), დაშინება, დაფრთხობა; кхокхий къахкō მტრედების დაფრთხობა.

къахь й (къохьан, къохьана, къохьō, къохьē) სიმყრალე, მყრალი სუნი *(თამბაქოსი, კვამლისა და მისთ.)*.

***къахь|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. დამწარება (მწარდება), დამძაღება; 2. *გადატ.* შეძაგება, შეძულება, შეზიზღება, მობეზრება, მოყირჭება.

***къахь|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. დამწარება (ამწარებს); 2. *გადატ.* შეძაგება, შეძულება, შეზიზღება, მობეზრება, მოყირჭება.

къа|хьēга (-хьōьгу, -хьийгира, -хьегна) *გრდმ.* შრომა (შრომობს), მუშაობა.

къахьегна, къахьегнарг *მიმღ.* ნაშრომი, ნამუშევარი.

къахьō й. й (-нан, -нна, -нō, -га; -наш) მწარე გემო, სიმწარე.

къахьōьгу, къахьōьгург *მიმღ.* მშრომელი; къахьōьгу стаг მუშა კაცი, მშრომელი ადამიანი.

къахьшту̅ д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) იფანი, კოპიტი.

къацахēта, къацахēтарг შეუბრალებელი, უწყალო, ულმობელი.

къаьркъа д. д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) არაყი; къаьркъа даккха არყის გამოხდა.

къаьст-къаьстана *ზმნს.* ცალ-ცალკე, თითო-თითოდ, სათითაოდ.

къаьсттана *ზმნს.* 1. ყველაზე *(ალმატებითი ხარისხის მნიშვნელობით)*; 2. განსაკუთრებით.

къаьхка, къаьхкарг *მიმღ.* მფრთხალი, მშიშარა.

кхаьхьа *ზედს.* მწარე; къаьхьа молха მწარე წამალი.

къаьхьō *ზედს.* მომწარო.

къевллана *ზმნს.* მოჭერილად; ძალიან მჭიდროდ.

къевсина, къевсинарг *მიმღ.* მოკამათე, მოდავე, მოცილე; სადავო.

къēга[1] (къēга. къийгира, къегна) *გრდუვ.* ბრწყინვა (ბრწყინავს ხოლმე), ელვარება, კაშკაში, ციალი, ლაპლაპი; стиглахь сēдарчий къēга ცაზე ვარსკვლავები ბრწყინავენ *(ციმციმებენ)*.

къēга[2]**, къēгарг** *მიმღ.* ბრწყინვალე, ელვარე, მოკაშკაშე; къēга бIаьргаш გაბრწყინებული თვალები.

къēгина, къēгинарг *მიმღ.* გაბრწყინებული, მოკაშკაშე.

къēда[1] в, б (-нан. -нна. -нō, -нē; -наш) ყადი *(მუსულმანთა სულიერი მოსამართლე)*.

къēда[2] (къēда. къийдира, къийдина) *გრდუვ.* ციმციმი (ციმციმებს ხოლმე), ციალი, კაშკაში; сēдарчий къēда ვარსკვლავები ციმციმებენ.

***къē|дала** (-ла, -делира, -делла, -лер) *გრდუვ.* კვდომა (კვდება), მოკვდომა, დახოცვა *(პირუტყვისა, ფრინველებისა)*.

къēжа (къēжа. къийжира, къежна) *გრდუვ.* გაღიმება (იღიმება ხოლმე), გაცინება.

***къеж|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაჭაღარავება (ჭაღარავდება).

***къеж|дан** (-до, -дира. -дина) *გრდმ.* გაჭაღარავება (აჭაღარავებს).

къēкъа (къēкъа, къийкъира, къийкъина) *გრდუვ.* 1. ქუხილი (ქუხს ხოლმე), გრგვინვა. ჭექა; 2. ბუზღუნი, ბურტყუნი, ბუტბუტი.

къелла й სიღარიბე, სიღატაკე.

къēмат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) თავზარი, საშინელება, საზარლობა.

къēмата *ზმნს., რელიგ.* იმქვეყნიურ. საიქიო ცხოვრებამდე; къēматора ვფიცავ საიქიო ცხოვრებას!

къēмат|-де д. д (-дийнан, -денна, -дийнō. -дийне; -дēнош) 1. *რელიგ.* განკითხვის დღე; 2. დღე, როდესაც საშინელება მოხდა, უბედურება დატრიალდა; къēмат-де хIоттийнēра цō цаьрга თავზარი დასცა მან იმათ.

къēматē, къēматēниг *ზედს.* საშინელი, საზარელი, თავზარიანი.

къēн *ზედს.* ღარიბი, ღატაკი, უქონელ-უბადებელი, ხელმოკლე, გაჭირვებული; къēн стаг ღარიბი კაცი.

къēна *ზედს.* ბებერი, მოხუცი; къēна стаг ხნიერი, ხანდაზმული, ბებერი ადამიანი.

къēра, къēраниг *ზედს.* 1. ვინც აღიარა. ვინც გამოტყდა; къēра хила გამოტყდომა, აღიარება; დათმობა; 2. *რელიგ.* ბიწიერი, ცოდვილი, უზნეო, მანკიერი; ცრუ, მცდარი, ყალბი, ტყუილი; къēра дуй ტყუილი *(ცრუ)* ფიცი.

къерза (къерза, къирзира, къирзина) *გრდუვ.* 1. დაჭყეტა (იჭყიტება ხოლმე). ფართოდ გახელა; 2. აჭრელება.

къерзō (*къерзадо, къерзийра, къерзийна) *გრდმ.* თვალების დაჭყეტა (აჭყეტს).

къеста (къеста. къистира, къистина) *გრდუვ.* 1. განცალკევება (ცალკევდება ხოლმე), დაშორება, დაშორიშორება, გათიშვა; 2. განსაზღვრა, გამორკვევა, დადგენა: 3. გამოყოფა, გამორჩევა.

къестō (*къестадо. къестийра, къестийна) *გრდმ.* 1. განცალკევება (აცალკევებს), გაყოფა, გამოყოფა, დანაწევრება, დანაწილება; 2. დაცილება, გაშველება; 3. განსაზღვრა, გარკვევა, დადგენა, დაზუსტება; 4. არჩევა, გარჩევა, გამორჩევა; 5. დათვალიერება, გასინჯვა, განხილვა.

къехка (*къехка, къихкира, къихкина) *გრდუვ.* 1. შეშინება (ეშინია ხოლმე), ფრთხობა; 2. მორიდება, თავის არიდება.

къехкō (*къехкадо, къехкийра, къехкийна) *გრდმ.* შეშინება (აშინებს), დაფრთხობა.

къēхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; къēхой) ღარიბი, ღატაკი, გაჭირვებული.

къēхъа *ზედს.* ცოდვიანი, ცოდვილი, ცოდვით სავსე; къēхъа ойла ცოდვილი აზრი.

къиг й, й (къийган, къийгана, къийгō, къийгē; къийгаш) 1. ყვავი; къийган кIорни ყვავის ბახალა; 2. *ბანქ.* ყვავი, პიკი.

***къиза** *ზმნს.* შეუბრალებლად, უწყალოდ, მკაცრად, ულმობლად.

***къий|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაღარიბება (ღარიბდება), გაღატაკება.

***къий|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* გაღარიბება (აღარიბებს), გაღატაკება, დაქცევა, გატიალება.

***къийделла, къийделларг** *მიმღ.* გაღარიბებული, გაღატაკებული. დაქცეული.

къийзо̄ (*къийзадо, къийзийра, къийзийна) *გრდმ.* ჩქმეტა (ჩქმეტს ხოლმე); პწკენა; შუშხვა, სუსხვა.

къийзорг й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ბაღლინჯო.

къийла (къуьйлу, къийлира, къийлина) *გრდმ.* 1. დახურვა (ხურავს ხოლმე), დაკეტვა; 2. დამაგრება, მიმაგრება; 3. მოჭერა, მოკუმვა; 4.*გადატ.* გაფრთხილება, წინასწარ შეტყობინება.

***къийла|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. მოკრუნჩხვა (იკრუნჩხება ხოლმე), მოკუნტვა; 2.*გადატ.* მორიდება, მოკრძალება, თავის უხერხულად გრძნობა.

къийса (къуьйсу, къийсира, къийсина) *გრდმ.* 1. კამათი (კამათობს ხოლმე, ეკამათება ხოლმე); დავა, პაექრობა; 2. დანაძლევება; къуьйсийла йоцуш უდავოდ, ულაპარაკოდ.

къийсам б, б (-ан, -на, -о̄, -е̄ -аш) 1. ბრძოლა; къийсам латто̄ ბრძოლა (იბრძვის, ებრძვის); 2. შეჯიბრება, გაჯიბრება, ასპარეზობა; 3. დავა, კამათი.

къилба д, д (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) კომპასი.

къилбе̄ й (-нан, къилбенна, -но̄, -не̄) 1. ყიბლა *(მიმართულება მექისაკენ, რომლისკენაც ლოცვისას პირით დგებიან მაჰმადიანები)*; 2. სამხრეთი.

къилбе̄ра, къилбе̄раниг *ზედს.* სამხრეთისა, სამხრეთელი.

къилбасе̄да б (-нан, -нна, -но̄, -не̄) პოლარული ვარსკვლავი, ჩრდილოეთის ვარსკვლავი.

къилбасе̄де̄ й (-нан, -нна, -но̄, -не̄) ჩრდილოეთი.

къилбасе̄де̄ра, къилбасе̄де̄раниг *ზედს.* ჩრდილოეთისა, ჩრდილოელი, ჩრდილოური.

къинниг *ზედს.* 1. ცოდვიანი, ცოდვილი, ცოდვით სავსე; 2. შებრალებული, გულშემატკივარი.

***къинте̄ра|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. ცოდვების შეწყნარების, შენდობის, პატიების თხოვნა (სთხოვს); 2. შენდობის მიღება.

***къинте̄ра|да̄ла** (-до̄лу, -де̄лира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* პატიება (პატიობს), მიტევება, შეწყნარება.

***къинтIе̄ра|да̄ха** (-до̄ху, -даьхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. *რელიგ.* ცოდვების შეწყნარების, შენდობის თხოვნა სიკვდილის წინ; 2. შენდობის მიღება; 3. პატიების, მიტევების, შეწყნარების თხოვნა.

***къинтIе̄ра|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. *რელიგ.* ცოდვების შენდობა სიკვდილის წინ; 2. პატიება, მიტევება, შეწყნარება.

***къинтIе̄ра|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. *რელიგ.* ცოდვების შენდობა სიკვდილის წინ; 2. პატიება, მიტევება.

къинхе̄там б, б (-ан, -на, -о̄, -е̄;

-аш) 1. სინანული, დანანება; თანაგრძნობა, სიბრალული, შებრალება, გულშემატკივრობა; 2. შეწყალება, დანდობა.

къинхе̄тамаза *ზმნს.* შეუბრალებლად, ულმობლად, დაუნდობლად, მკაცრად.

къинхе̄таме̄, къинхе̄таме̄ниг *ზედს.* თანამგრძნობი, გულშემატკივარი, შემბრალებელი.

къинхье̄гам б, б (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) შრომა, მუშაობა.

къинхье̄гаме̄, къинхье̄гаме̄нниг *ზედს.* შრომისა, შრომითი; къинхье̄гаме̄ низам შრომის დისციპლინა.

***къо̄бал|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* მოწონება (იწონებს).

къо̄балхила მოწონების დამსახურება.

къовзо̄ (*къовзадо, къовзийра, къовзийна) *გრდმ., მწერთა* დაკბენა (კბენს).

къовкъа (къевкъа, къевкъира, къевкъина) *გრდუვ.* დაქუხება (იქუხებს), დაჭექება, დაგრიალება; стигал къевкъира ცამ დაიჭექა.

къовла (къовлу, къевлира, къевлина) *გრდმ.* 1. მოჭერა (უჭერს), მოკუმვა; цергаш къовла კბილების დაჭერა; 2. დაკეტვა, დახურვა; 3. დამაგრება, გამაგრება, მიმაგრება.

***къовла|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. *къовла-ს ვნებ.*; 2. დაკეტვა (იკეტება), დახურვა; 3. დამაგრება, მიმაგრება, გამაგრება.

къовлам б (-ан, -на, -о̄, -е̄) სიმკაცრე.

къовламе̄ *ზედს.* მკაცრი; къовламе̄ хье̄хархо̄ მკაცრი მასწავლებელი.

къовларш й *გრამატ.* ფრჩხილები.

къовса (къовсу, къевсира, къевсина) *გრდმ.* 1. შეკამათება (ეკამათება), შედავება; ცილობა; დანაძლევება; 2. შეჯიბრება, გაჯიბრება.

къовсам б, б (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) სანაძლეო.

къо̄ла д, д (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) 1. ქურდობა, პარვა; къо̄ла дан მოპარვა (იპარავს), ქურდობა (ქურდობს).

къо̄ладен, къо̄ладийриг *მიმღ.* ის, ვინც ქურდობს; მპარავი.

къо̄ладина, къо̄ладинарг *მიმღ.* ქურდობის ჩამდენი; ის, ვინც ქურდობა ჩაიდინა.

къо̄лам б, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ფანქარი.

къо̄на *ზედს.* ახალგაზრდული, ჭაბუკური, ყმაწვილური, ნორჩი; ახალგაზრდა, ყმაწვილი, ჭაბუკი; къо̄на хе̄та ახალგაზრდულად გამოიყურება; къо̄на стаг ყმაწვილი კაცი, ადამიანი.

къо̄нах в, б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; -ий) ვაჟკაცი, მამაცი; მოყმე; тIехье̄не̄ ладийгIинчух къо̄нах ца хилла შედეგზე ვინც დაფიქრდა, ვაჟკაცი ვერ გახდა.

***къон|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაახალგაზრდავება (ახალგაზრდავდება).

***къон|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* გაახალგაზრდავება (აახალგაზრდავებს).

къонз|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ძმარი.

къōнō, къōнōниг ახალგაზრდული შესახედაობისა, მოახალგაზრდო.

къора[1] й (-нан, -нна, -нō, -нē) სეტყვა; къоранан буьртиг სეტყვის მარცვალი, კაკალი.

къора[2] *ზედს.* ყრუ; къоралла სიყრუე.

***къор|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დაყრუება (ყრუვდება).

***къор|дан** (-до, -дира, -дина) დაყრუება (აყრუებს).

***къор|дōла** (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* დაყრუების დაწყება (იწყება).

къорза *ზედს.* ჭრელი, ფერად-ფერადი; къорза къиг კაჭკაჭი.

къорзō, къорзōниг *ზედს.* მოჭრელო, ოდნავ ჭრელი.

къоркхокха б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; къоркхокхий) გვრიტი.

къорō, къорōниг *ზედს.* ოდნავ ყრუ.

къоршкъали й, й (-н, -на, -нō, -га; къоршкъалеш) *ეთნ.* სამასკარადოდ გადაცმული, მორთული წვიმის გამოსათხოვად.

къōьгам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კვარი, ჭრაქი, მბჟუტავი ლამფა.

къōьжа *ზედს.* ჭაღარა; къōьжа месаш ჭაღარა თმები.

къōьжō, къōьжōниг *ზედს.* ოდნავ ჭაღარა, შეჭაღარავებული.

къоьлла й სიღარიბე, სილატაკე; უპოვრობა.

къоьнгий *იხ.* воI.

къу в, й; б (къуьнан, къуьнна, къуьнō, къуьнē; къуй) ქურდი; къуьнна къу вевза ქურდს ქურდი იცნობსო.

къуб й,й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კუბო; къубхō მეკუბოე.

къубба й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) აკლდამა.

къулла д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *მოძვ.* წყარო; къуллин коьртехь წყაროსთან, წყაროს თავზე.

къурд б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ყლუპი, ყლაპი; къурд бан ყლაპვა (ყლაპავს).

къурд|йола (-ъюлу, -ъюьйлира, -йоьлла) *გრდუვ.* დაკრუხება (კრუხდება); къурдйоьлла кōтам დაკრუხებული ქათამი, კრუხი.

къурIан д (-нан, -нна, -ō, -ē) ყურანი; къурIанōра ყურანს ვფიცავ!

къӯтIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; къōтIарчий) უკანონო შვილი.

къух д (-ан, -ана, -ō, -ē) 1. შამბი, შამბნარი, სარეველა მცენარეები; 2. რაყა, ბარდი.

къушха *ზმნს.* ქურდულად, ეშმაკურად, შეპარვით.

къуьда й, й (-нан, -нна, -нō, -нē: -наш) *მკრთალი, მბჟუტავი* ლამპარი; კანდელი.

къуьйлу, къуьйлург *მიმღ.* ვიწრო; къуьйлу мāча ვიწრო ფეხსაცმელი.

къуьлг й, й (-ан, -ана. -ō. -ē; -аш) სადღვებელი, ჩხუტი.

къуьрдиг й, й (-ан, -на, -гō, -гē; -аш) კრუხი.

кIа д, д (кIен, кIена, кIенō, кIенē; -ш) ხორბალი; кIа āра ხორბლის ლეწვა; кIа дēн (хьакха) ხორბლის თესვა (მკა); бIаьстēнан кIа дōь бIаьста გაზაფხულის ხორბალს თესავენ გაზაფხულზე.

кIаг б, д (кIōган, кIōгана, кIōгō, кIōгē; кIаьгнаш) ფოსო, ორმო.

***кIад|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. დარბილება (რბილდება); 2. დასუსტება, დაუძლურება, მოდუნება; 3. დაღლა, დაქანცვა; бIаьргиш кIадделла თვალები დაიღალა.

***кIад|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. დარბილება (არბილებს); 2. დასუსტება; დაუძლურება, მოდუნება; 3. დაღლა, დაქანცვა.

***кIадделла, кIадделларг** 1. დარბილებული; 2. დასუსტებული, დაუძლურებული, მოდუნებული; 3. დაღლილი, დაქანცული; кIаддвелла нēкъахō დაღლილი მგზავრი.

кIāди д, д (-н, -на, -нō, -гā; кIāдеш) ქსოვილი; чиллана кIāди აბრეშუმის ქსოვილი; кIāди дан ქსოვილის ქსოვა; кIāди ден фабрика საქსოვი ფაბრიკა.

кIадцалу, кIадцалург *მიმღ.* დაუღალავი.

кIадцалуш *ამსოლ.* დაუღალავად, დაუცხრომლად. შეუნელებლად.

кIāж|а б, д (-ин, -ина. -ō, -ē; -аш) 1. ანჯამა; неIаран кIāжа კარის ანჯამა; 2. ქუსლი; кIāжи кIел *გადატ.* ქუსლქვეშ.

кIāжар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ნაწნავი; кIāжарш ян თმის ნაწნავებად დაწვნა; 2. მყესი.

***кIāжар|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* გვერდზე მოქცევა (იქცევა): დაღრეცა, მოღრეცა.

кIāжаръ|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* გამრუდება (მრუდდება ხოლმე), დაღრეცა, მოღრეცა.

***кIаж|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* გადაბჟირება (ბჟირდება), ჩაბჟირება, სიცილით გაგუდვა; кIажа а вахна вēлавелира иза სიცილით გადაბჟირდა.

кIажъ|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.*, *სიცილით* გადაბჟირება (ბჟირდება ხოლმე), ჩაბჟირება.

кIай[1] д, д (кIēн, кIēна, кIēнō, кIēга; кIеш) სახელური *(ქვაბისა, ვედროსი და მისთ.)*.

кIай[2] (кIēн, кIēна, кIēнō, кIēга; кIеш) ლიბრი, ბისტი.

***кIай|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გათეთრება (თეთრდება).

***кIай|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* გათეთრება (ათეთრებს); юьхь кIайян სირცხვილის მოწმენდა. უხერხულობიდან გამოყვანა.

кIайдарг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *მოტ.* გვირილა.

*кIайделла, кIайделларг მიმღ. გათეთრებული.

кIайн, кIайниг ზედს. თეთრი; кIайн бēпиг თეთრი პური.

кIайхō, кIайхōниг ზედს. მოთეთრო.

кIāкIари дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) გრდმ. კრუსუნი (კრუსუნებს), კუტკუტი.

кIалд й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხაჭო.

*кIам|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) გრდუვ. ქავილი (ექავება); ფხანა; букъ кIамло ზურგი ეფხანება; дегI кIамло ტანი ექავება.

*кIам|дан (-до, -дира, -дина) გრდმ. ექავება (აქავებს), ფხანის გამოწვევა; букъ кIамбан ზურგის აქავება.

кIант в, б (кIентан, -ана, -а, -ē; кIентий) 1. ძე, ვაჟიშვილი, ვაჟი; 2. ბიჭი, ბიჭუნა, ყრმა; 3. ჭაბუკი, ახალგაზრდა; 4. ვაჟკაცი, მოყმე, მამაცი.

кIант|стаг в (-стеган, -стагана, -стага, -стагē) 1. უცოლო; 2. ჭაბუკი, ახალგაზრდა.

кIāр|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) სახბორე.

*кIарг|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) გრდუვ. ჩაღრმავება (ღრმავდება), გაღრმავება.

*кIарг|дан (-до, -дира, -дина) გრდმ. ჩაღრმავება (აღრმავებს), გაღრმავება, ჩათხრა; ор кIаргдан ორმოს ჩაღრმავება.

кIаркIар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სარეკელი.

кIарх б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წულები, ჩუსტები.

кIац й (-ан, -ана, -ō, -ē) ჭირხლი, თრთვილი.

кIаьнзиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მოტ. წიწმატურა; იხ. потак.

кIēга[1] б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -рчий) ბალთა.

кIēг|а[2] б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; кIēгий) ნაკვერჩხალი.

кIēгара ზმნს., უკან გადახრა, წასვლა.

*кIēгар|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) გრდმ., ობ. მხ., უკან წაყვანა (მიჰყავს), უკან დახევა, უკან დაწევა.

*кIегар|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) გრდუვ., სუბ. მხ., უკან დახევა (უკან იხევს), უკან დაწევა; мостагI кIēгарваьлла მტერმა დაიხია.

*кIēгар|дāн (-дōгIу, -деара, -деана) გრდუვ., სუბ. მხ., უკან მოსვლა (მოდის), მობრუნება, უკან დახევა.

*кIēгар|даха (-дōьду, -дахара, -дахна) გრდუვ., უკან დახევა (უკან იხევს), უკან დაწევა.

*кIēгар|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) გრდმ., ობ. მრ., უკან დახევა (უკან ახევინებს), უკან წაყვანა.

*кIēгар|детта (-детта, -диттира, -диттина) გრდმ. ძალით დასმა (სვამს ხოლმე), ძალის გამოყენებით დასმა.

*кIēгар|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) გრდუვ., უკან დახევა (იხევს ხოლმე), უკან წასვლა.

*кIēгар|довла (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) გრდუვ., სუბ. მრ., უკან დახევა (იხევს), უკან წასვლა.

кIēгар|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) გრდმ., ობ. მხ., უკან გაგდება (აგდებს).

кIēгар|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) გრდმ., ობ. მრ., უკან გარეკვა (ერეკება).

кIēгар|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) გრდმ., ობ. მხ., უკან გაგდება (აგდებს ხოლმე).

кIēгар|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) გრდმ., ობ. მრ., უკან გარეკვა (რეკავს ხოლმე).

кIēгар|татта (-тотту, -теттира, -теттина) გრდმ., უკან დაწევა (სწევს, ეწევა), უკან დახევინება.

кIегар|титта (-туьтту, -титтира, -титтина) გრდმ., უკან დაწევა (ეწევა ხოლმე), უკან დახევინება.

кIēгар|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) გრდმ. ძალით დასმა (სვამს), დაგდება.

кIēгар|хаа (-хоу, -хиира, -хиъна) გრდუვ., სუბ. მხ. 1. ჩაჯდომა (ჯდება); 2. დაჩოქება, მუხლებზე დაჯდომა.

кIēгар|хаō (*-хаадо, -хаийра, -хаийна) გრდმ., ობ. მხ. დასმა (სვამს).

кIēгар|хийша (-хуьйшу, -хийшира, -хийшина) გრდუვ. 1. დაჯდომა (ჯდება ხოლმე); 2. ჩაჯდომა.

кIēгар|хийшō (*-хийшадо, -хийшийра, -хийшийна) გრდმ. დასმა (სვამს ხოლმე).

кIēгар|ховша (-ховшу, -хевшира, -хевшина) გრდუვ., სუბ. მრ. 1. დასხდომა (სხდებიან); 2. ჩაცუცქება.

кIēгар|ховшō (*-ховшадо, -ховшийра, -ховшийна) გრდმ., ობ. მრ. დასხმა (სხამს).

кIēгар|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) გრდმ. უკან დაწევა (ეწევა ხოლმე).

кIēгаръ|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -ōьзна) გრდმ. უკან დაწევა (ეწევა).

кIēда[1] б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ენა (მათრახისა); 2. ხალი.

кIēда[2] ზედს. 1. რბილი; кIēда гIайба რბილი ბალიში; 2. დუნე, მოდუნებული, დონდლო, თონთლო, მოფამფალებული.

кIеж й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) დუღილი; кIеж яккха ადუღება (დუღდება); кIеж яккхийта ადუღება (ადუღებს).

кIеж|яха (-йōху, -ēхира, -яьхна) გრდუვ. ადუღება (დუღს); кIеж йōху მდუღარე.

кIēз|а д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -ий) ლეკვი (ძაღლისა, მგლისა).

кIеззиг, кIезиг ზმნს. ოდნავ, ცოტა(თი), ცოტაოდენი, სულ ცოტა.

кIезигō ზმნს. 1. ოდნავ პატარა; 2. მომცრო.

кIез-кIезиг ზმნს. ცოტ-ცოტა.

кIел თანდებული, აღნიშნავს ადგილს

რაიმის ქვეშ, დაბლა. ძირს: кōра кIел ფანჯრის ქვეშ; стигала кIел ცის ქვეშ; льатта кIел მიწის ქვეშ.

кIел- ზმნისწინი, აღნიშნავს ადგილს, სავანს, რომლის ქვეშაც მიმართულია მოძრაობა: кIелтатта შეწევა (შესწევს), შეჩოჩება, მიწევა.

кIелара, кIеларниг ზედს. ქვედა, ქვემოთა.

кIелахь ზმნს. ქვეშ, ქვემოთ, ძირს, დაბლა.

*кIел|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) გრდუვ. შეღწევა (აღწევს), შესვლა, შეტანება; стōьла кIелвāла მაგიდის ქვეშ შეძვრომა.

*кIел|дāн (-дōгIу, -деара, -деана) გრდუვ. 1. რაიმის ქვეშ შესვლა (შედის), შეძვრომა; 2.გადატ. დაქვემდებარება; დაქვემდებარების ქვეშ მოქცევა.

*кIел|даха (-дōьду, -дахара, -дахна) გრდუვ. 1. რაიმის ქვეშ მოყოლა (ყვება), მოქცევა, შევარდნა, შეძვრომა; 2.გადატ. დამორჩილება, დაქვემდებარება.

*кIел|дахка (-дохку, -даьхкира, -даьхкина) გრდმ., ობ. მრ., რაიმის ქვეშ ამოდება (დებს), შედება, დადება.

*кIел|детта (-детта, -диттира, -диттина) გრდმ., რაიმის ქვეშ ამოკვრა (აკრავს ხოლმე), დამაგრება.

*кIел|дилла (-дуьллу, -диллира, -диллина) გრდმ., ობ. მხ., რაიმის ქვეშ ამოდება (დებს), შედება, დადება; гIайба кIелбилла ბალიშის ამოდება.

*кIел|диса (-дуьсу, -дисира, -дисна) გრდუვ. 1. ქვევით, ქვეშ, ძირს, დაბლა დარჩენა (რჩება); 2.გადატ. დამორჩილება, დამარცხება.

*кIел|дита (-дуьту, -дитира, -дитина) გრდმ. 1. ქვევით, ქვეშ, ძირს, დაბლა დატოვება (ტოვებს); 2.გადატ. დამორჩილება, დაძლევა, დამარცხება.

кIелдIашхула ზმნს. მალულად, ჩუმად, ფარულად.

кIел|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) გრდუვ., რაიმის ქვეშ დაცემა (ეცემა), ჩავარდნა.

кIел|кхийда (-кхуьду, -кхийдира, -кхийдина) გრდუვ. დაწვდენა (სწვდება ხოლმე), წატანება, რაიმის ქვეშ შეყოფა.

кIел|кхийдо (*-кхийдадо, -кхийдийра, -кхийдийна) გრდმ. შეყოფა (ყოფს ხოლმე), წატანება.

кIел|кхийса (-кхуьсу, -кхийсира, -кхийсина) გრდმ. შეგდება (აგდებს ხოლმე) სროლა.

кIел|кховда (-кхевда, -кхевдира, -кхевдина) გრდუვ. შეყოფა (ყოფს), წატანება.

кIел|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) გრდმ., რაიმის ქვეშ შეგდება (აგდებს), სროლა.

кIел|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) გრდმ., ობ. მხ. შეგდება (აგდებს), შელალვა.

кIел|латта (-лаьтта, -лаьттира, -лаьттина) გრდუვ., ძირს. ქვეშ. დაბლა დგომა (დგას).

кIел|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) გრდმ., ობ. მრ. შერეკვა (რეკავს), შეყრა.

кIел|лāца (-лōцу, -лēцира, -лаьцна) გრდმ., ქვეშ. ძირს. დაბლა დაჭერა (იჭერს).

кIел|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) გრდუვ., სუბ. მრ. შევარდნა (უვარდება), ჩავარდნა.

кIел|лēца (-лōьцу, -лийцира, -лецна) გრდმ., ქვეშ. ძირს. დაბლა დაჭერა (იჭერს ხოლმე).

кIелō й, й (-нан, кIелонна, -нō, -нē; -наш) 1. ძირი, ფსკერი, ადგილი; кIелō ахка; 2. кIелō ян საფარში ჩაჯდომა, ჩასაფრება.

кIел|таса (-тосу, -тесира, -тесна) გრდმ., რაიმის ფეხქვეშ გაშლა (შლის), დაგება.

кIел|татта (-тотту, -теттира, -теттина) გრდმ., რაიმის ქვეშ შეგორება (აგორებს), შეჩოჩება, შეცურება, შეტენა, შეკვეხა.

кIел|таIō (*-таIадо, -таIийра, -таIийна) გრდმ. ამოდება (იდებს, დებს), შეჩრა, შეტენა, შედება, შეკვეხა.

кIелтесна, кIелтеснарг მიმღ. ფეხქვეშ გაშლილი, გაფენილი.

кIел|тēIō (*-тēIадо, -тēIийра, -тēIийна) გრდმ. შეგორება (აგორებს ხოლმე), შეცურება, შეჩრა.

кIел|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) გრდმ. ფეხქვეშ გაშლა (შლის ხოლმე), დაფენა.

кIел|титта (-туьтту, -титтира, -титтина) გრდმ., რაიმის ქვეშ შეგორება (აგორებს ხოლმე), შეცურება, შეჩრა, შეტენა, შეკვეხა.

кIелтосург მიმღ. საფენი, საგები, საგებელი.

кIел|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тōьхна) გრდმ. ამოკერება (აკერებს), ამოჭედვა.

кIел|хаа (-хоу, -хиира, -хиъна) გრდუვ., სუბ. მხ., ქვეშ დაჯდომა (ჯდება); 2.გადატ. ჩასაფრება.

кIел|хийша (-хуьйшу, -хийшира, -хийшина) გრდუვ. 1. ქვეშ დაჯდომა (ჯდება ხოლმე); 2.გადატ. ჩასაფრება.

кIел|ховша (-ховшу, -хевшира, -хевшина) გრდუვ., სუბ. მრ. 1. ქვეშ დასხდომა (სხდებიან); 2.გადატ. ჩასაფრება.

кIелхьара ზმნს. ქვემოდან, დაბლიდან, ძირიდან.

кIелхьāра ზედს. ქვემო, ქვედა.

*кIелхьар|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) გრდმ., ობ. მხ. 1. ხსნა (ხსნის), გადარჩენა, შველა; 2.გადატ. დახსნა (იხსნის), ხელის გამართვა; доттагI кIелхьарваккха მეგობრის დახსნა, მეგობრისათვის ხელის გამართვა.

*кIелхьар|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) გრდუვ., სუბ. მხ. 1. თავის დახსნა (თავს იხსნის), თავის შველა; 2.გადატ. თავის გამართლება.

*кIелхьар|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) გრდმ. 1. გამოღება (იღებს ხოლმე), გამოთრევა; 2.გადატ. ხსნა, დახსნა, შველა.

*кIелхьар|довла (-довлу, -девлира, -девлла, -деврду) გრდუვ.,

სუბ. მრ. თავის გადარჩენა (თავს გადაირჩენს), თავის დახსნა.

кIел|хIитта (-хIуьтту, -хIиттира, -хIиттина) *გრდუვ.* ქვეშ დადგომა (დგება ხოლმე).

кIел|хIиттō (*-хIиттадо, -хIиттийра, -хIиттийна) *გრდმ., ქვეშ* შედგმა (დგამს), დაყენება, შეყენება.

кIел|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) *გრდუვ., ქვეშ* დადგომა (დგება); дитта кIелхIотта ხის ქვეშ დადგომა.

кIел|хIоттō (*-хIоттадо, -хIоттийра, -хIоттийна) *გრდმ., ქვეშ* შედგმა (დგამს), *ქვეშ* დაყენება, შეყენება.

кIелхIотторг *მიმღ.* ქვესადგამი, სადგარი, კონკილა.

кIелъ|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ., სუბ. მხ., ქვეშ* შევარდნა (ვარდება), *ქვეშ* ჩავარდნა.

кIес й, й (кIēсаран, кIēсарна, кIēсарō, кIēсарē; кIēсарш) კეფა.

кIēсар|кIаг б, д (-кIōган, -кIōгана, -кIōгō, -кIōгē; -кIаьгнаш) კეფის ორმო.

кIиллō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; кIиллой) მშიშარა, მხდალი, ლაჩარი, ჯაბანი; кIиллō стаг მშიშარა ადამიანი.

кIинж[1] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ორმო, ფოსო *(თამაშისათვის გათხრილი).*

кIинж[2] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ფოჩი, ფოჩები; кIинж йолу кортали ფოჩებიანი თავსაფარი; 2. ხვეული *(ცარაკულისა).*

кIир б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) თეთრი თიხა; კირი, кIир тōха თეთრი თიხით შელესვა.

кIира д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კვირა, კვირეული; кху кIиранчохь ამ კვირაში; кIирнахъ цкъа კვირაში ერთხელ.

кIиран|де д, д (-дийнан, -денна, -дийнō, -дийнē; -дēнош) კვირადღე.

кIир-кIирнахь *ზმნ.* ყოველ კვირას, ყოველკვირეულად.

кIōбēрам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ერთგვარი ცხარე საწებელი.

кIō|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ., გემოთი* გაცხარება (ცხარდება), გამძაფრება.

кIодалла й 1. სირბილე, სილბო, სიფაფუკე, ფაფუკობა; ჩვილობა; 2.*გადატ.* ზარმაცობა, სიზარმაცე, სიზანტე; მოდუნებულობა, უსიცოცხლობა, უხალისობა.

кIō|дан (-до, -дира, -дина) *გრდმ. გემოთი* გაცხარება (აცხარებს), გამძაფრება.

кIōжам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) აბედი.

кIōзал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) კულული; გრძელი დახვეული თმა; *კნინ.* кIōзалг.

кIолла й სიცხარე, სიმძაფრე.

кIōмал б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) კანაფი; кIōмал тай კანაფის ძაფი.

кIомар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ფუფხი, ქერქი *(ჭრილობაზე)*; кIомар дина чевнна ჭრილობა მოშუშდა, ჭრილობა გამაგრდა.

кIомсар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ეშვი; 2. კბილი, მახვილი, შვერილი; кIомсаран мекха კბილებიანი ფოცხი; 3. ფოცხი.

кIōн, кIōниг *ზედს.* ცხარე, მძაფრი; кIōн саьрамсекх ცხარე ნიორი.

кIора б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ქვანახშირი, ნახშირი; кIора баккха ქვანახშირის ამოღება; 2. გუდაფშუტა *(მარცვლეულისა)*; кIен кIора ხორბლის გუდაფშუტა.

кIорга *ზედს.* ღრმა; кIорга Iам ღრმა ტბა; кIорга бошхап ღრმა თეფში.

кIоргē|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაღრმავება (აღრმავებს), ჩაღრმავება, ჩათხრა, ამოთხრა.

кIоргē|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. ჩაღრმავება (ღრმავდება); 2. გართულება, გამძაფრება.

кIоргē|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. გაღრმავება (აღრმავებს ხოლმე); 2. გართულება, გამძაფრება.

кIоргē|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* ჩაღრმავება (ღრმავდება ხოლმე).

кIоргē|довла (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდმ., სუბ. მრ.* ჩაღრმავება (ღრმავდება).

кIоргō, кIоргōниг *ზედს.* ოდნავ ღრმა, ცოტა ღრმა.

кIордō (*кIордадо, кIордийра, кIордийна) *გრდმ.* თავის შეწყენა (თავს აწყენს), თავის მობეზრება; მოწყენა, მობეზრება.

кIормода й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -ш) ჭვარტლი *(სახეზე, სხეულზე).*

кIорни д, д (-н, -на, -нō, -га; кIорнеш) ბარტყი, ნაშიერი; кIорнеш дāха ბარტყების გამოჩეკა; кIорни ян ნაშიერის შობა, გაჩენა; гōмашан кIорни ზაქი.

кIоршамē, кIоршамēниг *ზედს.* უხეში, ტლანქი; кIоршамē стаг უხეში ადამიანი.

кIōтар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ხუტორი.

кIохцал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ეკალი.

кIошт й, й (-ан, -ана, -о, -ē; -аш) უბანი, რაიონი.

кIудал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სპილენძის დიდი თუნგი.

кIуж б, д (кIуьжан, кIуьжана, кIуьжō, кIуьжē; кIажжаш) 1.ქოჩორი; кIуж болу кōтам ქოჩრიანი ქათამი; 2. ბურთულაკი, პომპონი *(სამკაული ქსოვილისა).*

кIужал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) შუბლზე შეჭრილი თმა, ქოჩორი.

кIунзал б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ქეცი; 2. მელოტი; кIунзал бāла გამელოტება.

кIур б, б (кIуьран, кIуьрана, кIуьрō, кIуьрē; кIарраш) ბოლი, კვამლი; цIе йōцуш кIур хир бац

უცეცხლოდ ბოლი არ იქნებაო; кIур таса აბოლება; пēшō кIур туьйсу ღუმელი ბოლავს; кIур бакkха გაბოლება; кIур билла მოსევადება *(მეტალისა)*.

кIур биллина, кIур биллинарг *მიმღ.* მოსევადებული; кIур биллина дети მოსევადებული ვერცხლი.

кIурбōцу, кIурбōцург *მიმღ.* უკვამლო; кIурбōцу тōьпан молха უკვამლო თოფის წამალი.

кIурз б, б (кIуьрзан, кIуьрзана, кIуьрзō, кIуьрзē; кIуьрзаш) ჭვარტლი; кIурз билла გამჭვარტლება.

кIуркIмани й, й (-н, -на, -нō, -га; кIуркIманеш) მორევი.

кIус б, д (кIуьсан, кIуъсана, кIуьсō, кIуьсē; кIассаш) კინკრიხო, ქოჩორი.

Л, М

лаа (лаьа, лиира, лиъна, луур) *გრდუვ.* ნდომა (უნდა), სურვილი (სურს); лаахь а, ца лаахь а გინდა თუ არა.

лаам б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნება, ნებისყოფა, სურვილი; тIаьххьара лаам უკანასკნელი სურვილი, ბოლო სურვილი.

лаамē, лаамēниг *ზედს.* დამოუკიდებელი.

лаба й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ფარდული, საჩეხი; პარმალი; 2. საჩიხი, ნაფრა *(ქუდისა)*; лаба йолу куй საჩიხიანი ქუდი.

лаг[1] д, д (логан, логана, логō, логē; легаш) ყელი *(წინა ნაწილი, მხარე)*; легаш лозу ყელი სტკივა; легаш лāца ყელში წაჭერა.

лаг[2] д, д (леган, легана, легō, легē; легнаш) 1. კურკა *(ნაყოფისა)*; 2. რაზა, საკეტელა; 3. ჩახმახი, тапчин лаг პისტოლეტის ჩახმახი; лаг ōза ჩახმახის მოზიდვა.

*__лагI|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* შენელება (ანელებს); бōлар лагIдан სვლის შენელება.

лāдам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მნიშვნელობა, დიდი მნიშვნელობა, მნიშვნელოვნობა.

лāдам-болуш *აბსოლ.* მნიშვნელოვნად, გაცილებით.

ладар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ნაქონი, ნადენი; тховх ладар оьху ჭერიდან ჟონავს.

ла|дийгIа (-дуьйгIу, -дийгIира, -дийгIина) *გრდმ.* 1. მოსმენა (უსმენს ხოლმე), გაგონება, ყურის გდება; 2. იმედის ქონა, იმედოვნება.

ла|дōгIа (-дӯгIу, -дуьйгIира, -доьгIна) *გრდმ.* მოსმენა (უსმენს), ყურისგდება, გაგონება; შესმენა, დაჯერება.

лаза (лозу, лезира, лезна) *გრდუვ.* ავადმყოფობა (ავადმყოფობს), ტკივილი; сан корта лозу მე თავი მტკივა.

*__лаза|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* ატკივება (აუტკივებს), დაავადმყოფება.

*__лаза|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьл-

ла, -даьр || -дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ატკივება (ასტკივდება); сан корта лазабаьлла თავი ამტკივდა.

лаза|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* ატკივება (აუტკივებს ხოლმე), ტკივილის გამოწვევა.

лаза|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* ავად გახდომა (ხდება ხოლმე).

лаза|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ატკივება (ასტკივდება).

лазархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; лазархой) ავადმყოფი, სნეული.

лазō (*лазадо, лазийра, лазийна) *გრდმ.* ტკენა (ატკენს), დაშავება, დაქექვა; куьг лазō ხელის დაშავება.

лай в, б (лēн, лēна, лēнō, лēга; леш) მონა.

лакха[1] (локху, лекхира, лекхна) *გრდმ.* დაკვრა (უკრავს).

лакха[2] *ზმნს.* ზევით, მაღლა.

лакха|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* აწევა (ასწევს), ამაღლება; мах лакхабаккха ფასის აწევა, აფასება.

лакха|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-лер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. ასვლა (ადის); 2. აწევა, გაზრდა, ამაღლება.

лакха|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ.* ატანა (ააქვს ხოლმე), აყვანა, ამაღლება, აწევა, განდიდება.

лакха|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. ასვლა (ადის ხოლმე), ამაღლება; 2. გაზრდა.

лакха|довла (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ასვლა (ადის), ამაღლება.

лакхара 1. *ზედს.* ზემო, ზედა; лакхара тIēгIа ზედა საფეხური; 2. *ზმნს.* ზემოდან, ზევიდან, ზემოთ, ზევით; лакхара лахенга кхаччалц თავიდან ბოლომდე.

лакхахула *ზმნს.* ზემოთ, ზემო მხრიდან.

лакхахь *ზმნს.* ზემოთ, ზევით.

лакхē й, й (-нан, лакхенна, -нō, -нē; -наш) თავი, თხემი, ზედა მხარე საგნისა; хин лакхē მდინარის სათავეები.

лакхенгахула *ზმნს.* ზევით, ზევით-ზევით, მაღლა-მაღლა.

лакъа (лекъа, лекъира, лекъна) *გრდუვ.* 1. გამოლევა (ილევა), დალევა, დაშრეტა, დაშრობა; хи лекъа წყალი იშრიტება; მდინარე დაშრა, გამეჩხერდა; 2. დაშრობა, დაშრეტა; етт лекъна ძროხა გაშრა; 3. კვერცხის დების შეწყვეტა.

лакъō (*лакъадо, лакъийра, лакъийна) *გრდმ.* გაშრობა (აშრობს), დაწყვეტა, გადაგდება; тāтол лакъō ნაკადულის გადაგდება, დაწყვეტა.

лāла (лēла, лēлира, лēлина) *გრდუვ.* დნობა (დნება), გადნობა, გალხობა; даша (даьтта) лēлина ტყვია (კარაქი) გადნა.

лалам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ლვედი, თასმა, ჭაპანი; 2. ქსოვილის ზონარი, ბაბთა.

лалла (лоллу, лаьллира, лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაგდება (აგდებს), გამოგდება, გაჭენება; говр лалла ცხენის გაჭენება.

лāлō (*лāладо, лāлийра, лāлийна) გადნობა (ადნობს), გალხობა; даьтта лāлō კარაქის გადნობა.

лам б, д (лāманан, лāманна, лāманō, лāманē; лаьмнаш) მთა; лōма მთაში; лам Iеттōр მთის ამოფრქვევა *(ვულკანის ამოფრქვევა)*; лаьмнийн рагI მთიანი ქედი; лам баккха მთას გადასვლა, ქედის გადალახვა; лōмара схьадōлу хи მთიდან გამოდის მდინარე *(მდინარე სათავეს მთიდან იღებს)*.

лама *ზმნს.* ზეგ; лама вōгIур ву иза ზეგ მოვა ის; лама дуьйна ზეგიდან.

лāмаз д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *რელიგ.* ნამაზი, ლოცვა.

ламалēра, ламалēраниг *ზედს.* ზეგინდელი.

лāманхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; лāманхой) მთიელი.

лāмарō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; лāмарой) მთიელი *(ჩრდილო-ინგუშეთის მთის რეგიონის მცხოვრები)*.

лāмаст д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჩვეულება, წესი, ტრადიცია.

лāми б, д (-н, -на, -нō, -га; лāмеш) კიბე; лāмин тIēгIа კიბის საფეხური; лāми билла კიბის დაყენება.

ламмалц *ზმნს.* ზეგამდე.

лан д, д (лēнан, ланна, лēнō, лēнē; лēнаш) ნალი; лан тōха ნალის დაჭედება, დანალვა.

лāн (лов, лайра, лайна) *გრდმ.* მოთმენა (ითმენს, უთმენს), ატანა, გადატანა; халōнаш лāн სიძნელეების ატანა.

ланга (лонгу, лаьнгира, лаьнгина) *გრდმ.* ასროლა (ისვრის), აგდება *(მონეტისა)*.

лаппагI|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ქოხი, ქოხმახი.

лар й, й (лоран, лорана, лорō, лорē; лараш) კვალი; кōган лар ფეხის ნაკვალევი; и стаг шен лар тIехь вац ეს კაცი თავის ჭკუაზე ვერაა.

лāра[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. კიდობანი *(ფქვილის შესანახი)*; 2. აკვნის ოვალური საყრდენები; 3. ფრთა *(მაგ., წისქვილის ბორბლისა)*.

лāра[2] (лōру, лēрира, лēрина) *გრდმ.* 1. თვლა (თვლის); ахча лāра ფულის დათვლა; 2. პატივისცემა (პატივს სცემს), პატივის დადება; леррина სპეციალურად.

лāрамза *ზმნს.* შემთხვევით.

ларга (лоргу, лергира, лергина) *გრდმ.* კრეჭა (კრეჭს), გაპარსვა; устагІий ларга ცხვრის პარსვა; корта ларга თმის შეკრეჭა.

лард й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ფუნდამენტი, საძირკველი, საფუძველი; тІон лард ქვის ფუნდამენტი; лард йōгІа საძირკვლის ჩაყრა; 2.*გრამატ.* ფუძე.

*__лар|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* მორიდება (ერიდება), ფრთხილად ყოფნა (არის), თავის შენახვა, თავის მოვლა, გაფრთხილება.

лāса (лōсу, лēсира, лаьсна) *გრდმ.* 1. გაცრა (ცრის), გაცხრილვა, გაცხავება; дама лāса ფქვილის გაცრა; 2. აღლვება, ათქვეფა.

ласта (леста, лестира, лестина) *გრდუვ.* 1. შეტორტმანება (ტორტმანდება), წაბარბაცება, შერყევა, შექანება; 2. შეკრთომა.

ластō (*ластадо, ластийра, ластийна) *გრდმ.* 1. რხევა (არხევს), რყევა, ნძრევა; 2. ქნევა; дитт ластō ხის შერხევა; куьг ластō ხელის აქნევა, მოქნევა, დაქნევა; корта ластō თავის დაქნევა; 3. დაღერება, დამუქრება; буй ластō მუშტის დაღერება.

ластийна *ზმნს.* მოქნევით, გაქანებით; ластийна тІāра тōха მოქნევით სილის გარტყმა.

лата (лета, летира, летта) *გრდუვ.* 1. ანთება (ინთება), მოკიდება; 2. გახურება, ცეცხლის გაჩაღება; 3. მიკვრა, დაკვრა, მიწებება, დაწებება; 4. წაჩხუბება, წაკინკლავება, დაჭიდება; 5. ჭრა; урс дика лета დანა კარგად ჭრის; 6. ყეფა; жІаьла лета ძაღლი ყეფს.

латкъа (леткъа, леткъира, леткъина) *გრდუვ.* ჩივილი (ჩივის, უჩივის).

латō (*латадо, латийра, латийна) *გრდმ.* 1. ანთება (ანთებს), დანთება, მოკიდება; сирник латō ასანთის ანთება; 2. გახურება, ცეცხლის გაჩაღება; 3. მიწებება, მიკვრა; кēхат латō ქაღალდის მიწებება; 4. მიკერება; 5. გამოხმობა, გამოწვევა საჩხუბრად, ჩხუბის პროვოცირება; тІāра латō გასილაქება.

латта[1] д, д (лаьттан, лаьттана, лаьттō, лаьттē; -наш) მიწა, ხმელეთი; латта āха მიწის მოხვნა; лаьттан тІехулē მიწის ზედაპირი; лаьттахь Іуьллуш лō ду მიწაზე თოვლი დევს.

латта[2] (лаьтта, лаьттира, лаьттина) *გრდუვ.* 1. დგომა (დგას); ирахь латта ზეზე დგომა, ფეხზე დგომა; юьстах латта განზე დგომა; 2. გაგრძელება (გრძელდება), მიმდინარეობა; пхиъ шарахь лаьттира тІом ხუთი წელი გაგრძელდა ომი.

латталуьттург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ერთგვარი ბალახი.

латтō (*латтадо, латтийра, латтийна) *გრდმ.* დაჭერა (უჭირავს, იჭერს), დაკავება (უკავია, აკავებს); архаш карахь латтō სადავეების ხელში დაჭერა; дагахь латтō დახსომება *(ზედმიწევნით: გულში ქონა).*

лаха[1] (леха, лехира, лехна) *გრდუვ.* 1. კბილის მოჭრა (ჭრის), კბილის მოკვეთა; 2. მგრძნობელობის დაკარგვა, შეგრძნების დაკარგვა.

лаха[2] (лоху, лехира, лехна) *გრდმ.* - ძებნა (ეძებს), მოძებნა.

лаха[3] *ზმნს.* ძირს, დაბლა, ქვევით, ქვევითკენ.

*__лаха|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* დადაბლება (ადაბლებს), დაკლება, დაწევა, დაშვება, ჩაშვება; мах лахабаккха ფასის დაწევა, ჩამოფასება.

*__лаха|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* დაკლება (იკლებს), დადაბლება, დაწევა, შემცირება, დაცემა; გაუარესება.

*__лаха|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* დაკლება (უკლებს ხოლმე), დაწევა, დადაბლება, შემცირება; გაუარესება, დაქვეითება.

*__лаха|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* დაკლება (იკლებს ხოლმე), დადაბლება, დაწევა, შემცირება, დაცემა; გაუარესება; мēхаш лахабийлла ფასებმა დაიწია.

*__лаха|дисса__ (-дуьссу, -диссира. -диссина) *გრდუვ.* ჩასვლა (ჩადის), ჩახტომა.

*__лаха|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დაკლება (იკლებს), დადაბლება, დაწევა, შემცირება, დაცემა; გაუარესება.

*__лаха|досса__ (-дуссу, -доьссира, -доьссина) *გრდუვ.* ჩახტომა (ხტება), ჩამოხტომა, ჩასვლა, ჩამოსვლა.

лахара 1. *ზედს.* ქვედა, ქვემო; დაბალი; лахара тІēгІа ქვედა საფეხური; лахара чин დაბალი ჩინი; 2. ქვემოდან.

лахахула *ზმნს.* დაბლა, ქვე-ქვე.

лахахь *ზმნს.* ქვეშ, ძირს, ფეხებთან, დაბლა.

*__лах|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დაკლება (იკლებს), დაწევა.

*__лах|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* დაკლება (აკლებს), დაწევა; დადაბლება, შემცირება *(ნორმების, ფასების და მისთ.).*

лахē й, й (-нан, лахенна, -нō, -нē; -наш) 1. ძირი, ბოლო, ქვედა ნაწილი; 2. დაბლობი.

лахенгахула *ზმნს.* ქვემო მიმართულებით, დაბლა, ქვე-ქვე.

лахка (лохку, лаьхкира, лаьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* გარეკვა (რეკავს); говраш лахка ცხენების გარეკვა.

лахьа д. д (-нан, -нна, -нō, -нē;

-наш) ხორცი *(მარაგად დამზადებული).*

лахьō (*лахьадо, лахьийра, лахьийна) *გრდმ.* 1. კრეფა (კრეფს), მოგროვება, შეგროვება, მოქუჩება, შეკრება; зēзагаш лахьō ყვავილების მოკრეფა; 2. *პოლიგ.* აწყობა.

лāца (лōцу, лēцира, лаьцна) *გრდმ.* 1. დაქირავება (ქირაობს); белхалō (квартира) лāца მუშის (ბინის) დაქირავება; 2. დაჭერა, ტაცება; чIāра лāца თევზის დაჭერა; 3. დაკავება, დაპატიმრება, შეპყრობა, დაჭერა; 4. ჩაბარება; экзамен лāца გამოცდის ჩაბარება; 5. კბენა, დანესტვრა, დაგესვლა.

лацадугIу, лацадугIург *მიმღ.* გაუგონარი, ურჩი.

лач *გრამ.* ირიბი; лач дōжар ირიბი ბრუნვა; лач кхāчам ირიბი დამატება.

лачдийцар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) იგავი.

лачдийцархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; лачдийцархой) მეიგავე, იგავების მწერალი.

лачкъа (лечкъа, лечкъира, лечкъина) *გრდუვ.* დამალვა (იმალება, ემალება).

лачкъийнарг *მიმღ.* 1. ვინც დამალა, დამმალავი, მომპარავი; ქურდი; 2. მოპარული, ნაქურდალი.

лачкъō (*лачкъадо, лачкъийра, лачкъийна) *გრდმ.* 1. დამალვა (მალავს), დაფარვა; 2. მოპარვა.

лаша (леша, лешира, лешна) *გრდუვ.* ყონვა (ყონავს); хи леша წყალი ყონავს.

***лашка|дāла** (-дōлу, -дēлира, -деьлла) *გრდუვ.* წვეთება (წვეთავს), წვეთ-წვეთად დენა.

лаIа (лоIу, лаьIира, лаьIна) *გრდმ.* აწყობა (აწყობს), დამონტაჟება; машин лаIа მანქანის აწყობა.

лаьнгар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) საწვნე, საწვნე ჯამი.

лаьтта *ზმნ.* მიწაზე.

лаьттара, лаьттарниг *ზედს.* მიწისზედა; სახმელეთო.

лаьттарг *მიმღ.* ის, რაც დგას; მდგომი, მდგარი.

лаьхьа б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -рчий) გველი; лаьхьанан кIорни გველის წიწილი.

лаьхьарчашха *ზმნ.* 1. გველურად; 2.*გადატ.* გესლიანად, მზაკვრულად, იქედნურად.

лаьцна *ზმნ.* შესახებ, თაობაზე; цунах лаьцна იმის შესახებ.

лаьцнарг 1. *лāца-ს ნამყოს მიმღ.* დაჭერილი; 2. *არს. სახელის მნიშვ.:* პატიმარი, ტუსაღი.

левшик й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ბურბუშელა, ნათალი.

лēга[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნეკერჩხალი.

лēга[2] (лега, лийгира, легна) *გრდუვ.* 1. დაცემა (ეცემა), ვარდნა, ცვივნა, ყრა; гурахь гIаш лēга дитташ тIēра შემოდგომობით ხეებიდან ფოთლები ცვივა; 2. ყონვა (ყონავს), გაყონვა.

лēгō (*лēгадо, лēгийра, лēгийна) *გრდმ., გრამ.* ბრუნება (აბრუნებს ხოლმე).

лēда (лēда, лийдира, ледда) *გრდუვ.* 1. წვეთა (წვეთავს ხოლმე), წვეთ-წვეთად დენა, ყონვა; 2. ვარდნა, ჩამოყრა; кхор лēда მსხალი ცვივა.

***лē|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. მოტყუება (ატყუებს); 2. დაკითხვა (ეკითხება); ჩვენების ჩამორთმევა; 3. ალაპარაკება.

ледара 1. *ზედს.* დაუდევარი, გულგრილი, უზრუნველი; ледара стаг უზრუნველი ადამიანი; არამტკიცე, არაგამძლე, არამყარი; 2. *ზმნ.* დაუდევრად, გულგრილად, უზრუნველად; სუსტად.

ледарлō й, й (-нан, ледарлонна, -нō, -нē; -наш) 1. წინდაუხედაობა, დაუდევრობა, შეცდომა; გულგრილობა; ледарлō ялийта წინდაუხედაობის გამოჩენა; 2. არამტკიცეობა, არაგამძლეობა, არამყარობა.

ледархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; ледархой) უსაქმური, უქნარა.

лēжиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. გუდა, ტიკი *(თხევადი ნივთიერებისა და მარცვლეულისათვის)*; 2.*გადატ., ზიზღ.* მუცელი, ღიპი; *იგივეა, რაც* лежг.

лекха *ზედს.* მაღალი; лекха керт მაღალი ღობე; лекха ков მაღალი ჭიშკარი.

лēкха (лōькху, лийкхира, лекхна) *გრდმ.* დაკვრა (უკრავს ხოლმე).

лекхō, лекхōниг *ზედს.* მომაღლო, ცოტა მაღალი.

лекъ д, д (лēкъан, лēкъана, лēкъō, лēкъē; лēкъарчий) მწყერი.

лēкъа (лēкъа, лийкъира, лекъна) *გრდუვ.* შრობა (შრება ხოლმე); шовда лекъна წყარო დაშრა.

лекъжиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ძველმანი; გაცვეთილი რამ, ხარახურა.

лекъна, лекънарг *მიმღ.* 1. დამშრალი, დაშრეტილი; 2.*გადატ.* გაკოტრებული.

лēла (лēла, лийлира, лелла) *გრდუვ.* 1. მოქცევა (იქცევა); кIант вōн лēла ბიჭი ცუდად იქცევა; 2. სვლა, სიარული, სეირნობა, ხეტიალი; гIаш лēла ფეხით სიარული; 3. მუშაობა *(მექანიზმისა)*; сахьт дика лēла საათი კარგად მუშაობს.

лēлийна, лēлийнарг *მიმღ.* ნახმარი; лēлийна пальто ნახმარი პალტო.

лелла (лоьллу, лиллира, лиллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაჭენება (აჭენებს ხოლმე), გაგდება; говр лелла ცხენის გაჭენება.

лēлō (*лēладо, лēлийра, лēлийна) *გრდმ.* 1. მართვა (მართავს), ტა-

რება; мащин лēлō მანქანის ტარება; 2. ტარება; куй (мекхаш) лēлō ქუდის (ულვაშის) ტარება; 3. შენახვა; етт лēлō ძროხის შენახვა; 4. ხმარება; морзах лēлō მარწუხის ხმარება.

лелха (лелха, лилхира, лилхина) *გრდუვ.* 1. ხტომა (ხტება), წამოხტომა, ხტუნაობა; 2. სკდომა, გასკდომა, წყდომა, გაწყდომა, გაბზარვა; ахкаргаш лелха ბუშტების სკდომა.

лелхō (*лелхадо, лелхийра, лелхийна) *გრდმ.* გაფანტვა (ფანტავს), მიმოფანტვა; махō лелхайо марxаш ქარი ღრუბლებს ფანტავს.

лēн (лōь, лийра, лийна) *გრდუვ.* 1. ლაპარაკი (ლაპარაკობს), საუბარი; 2. ცილის დაწამება, მოჭორვა, ძაგება, ლანძღვა, გინება.

лēпарг *მიმღ.* ელვარე, კაშკაშა, ბრწყინვალე, მოციმციმე.

лēпō (*лēпадо, лēпийра, лēпийна) *გრდმ.* ელვარება (აელვარებს), კაშკაში, ბრწყინვა, ბზინვა.

лēра (лōьру, лийрира, лийрина) *გრდმ.* თვლა (თვლის ხოლმე); ахча лēра ფულის დათვლა.

лер-āлар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) შელაპარაკება, წაკინკლავება.

лерг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ყური; лергаш долу куй ყურებიანი ქუდი.

лергмолха д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *საუბ.* ფალია, ამნთები.

лергъя̄хар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) კურდღელი; იხ. пхьāгал.

леррана *ზმნს.* ყურადღებით; леррана хьовсур вай цуьнга ყურადღებით დავაკვირდეთ მას.

леста (леста, листира, листина) *გრდუვ.* რხევა (ირხევა ხოლმე), რყევა, რწევა, ქანაობა, ლივლივი.

лестō (*лестадо, лестийра, лестийна) *გრდმ.* 1. რხევა (არხევს ხოლმე), რყევა, ნძრევა, ნჯღრევა, ბერტყვა; дитт лесто ხის რხევა, ბერტყვა; 2. ქნევა; куьг (корта) лестō ხელის (თავის) ქნევა; пIелг лестō თითის ქნევა.

лēта (лēта, лийтира, летта) *გრდუვ.* 1. ანთება (ინთება ხოლმე), მოკიდება; 2. გახურება; 3. გაკვრა, მიწებება; лēта баI ბირკავა, ბირკა; 4. ჩხუბი; бераш лēта ბავშვები ჩხუბობენ; 5. ყეფა; жIаьла лēта ძაღლი ყეფს ხოლმე, იყეფება.

леткъа (леткъа, леткъира, леткъина) *გრდუვ.* ჩივილი (უჩივის ხოლმე).

лēтō (*летадо, лēтийра, лēтийна) *გრდმ.* 1. ანთება (ანთებს ხოლმე), მოკიდება; 2. გახურება; 3. გაკვრა, მიწებება; 4. მიკერება, საკერებლის დადება; 5. ჩხუბში წაქეზება; 6. აყეფება.

лēха (лōьху, лийхира, лехна) *გრდმ.* ძებნა (ეძებს ხოლმე).

лēхам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სარჩელი.

лехка (лоьхку, лихкира, лихкина) *გრდმ., ობ. მრ.* გაყრა (ყრის ხოლმე), გარეკვა, გალალვა; говраш лехка ცხენების გარეკვა.

лēхьō (*лēхьадо, лēхьийра, лēхьийна) *გრდმ.* 1. კრეფა (კრეფს ხოლმე), მოგროვება, შეგროვება, მოქუჩება, თავის მოყრა; цIāзамаш лēхьō მარწყვის კრეფა; 2. ფოცხვა, ხვეტა; йол лēхьō თივის ფოცხვა, მოქუჩება.

лēца (лōьцу, лийцира, лецна) *გრდმ.* 1. დაქირავება (ქირაობს ხოლმე); 2. ჭერა, ხელის ჩაჭიდება, ხელის ჩავლება; цара чIēрий лийцира მათ თევზები დაიჭირეს; 3. კბენა; 4. ჩაბარება; 5. დაპატიმრება.

лēч|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -рчий) შევარდენი; лēчин кIорни შევარდენის ნაშიერი.

лечкъа (лечкъа, личкъира, личкъина) *გრდუვ.* მალვა (იმალება ხოლმე); лечкъардигех ловзар დამალობანას თამაში.

лечкъō (*лечкъадо, лечкъийра, лечкъийна, лечкъор) *გრდმ.* 1. მალვა (მალავს ხოლმე), დამალვა, დაფარვა; 2. ქურდობა, პარვა.

леш *дала[1]-ს აწმყოს აბსოლ.*

лēша (лēша, лийшира, лийшина) *გრდუვ.* წვეთა (წვეთავს ხოლმე), წვეთ-წვეთად დენა, ჟონვა.

лēIа (лēIа, лийIира, леIна) *გრდმ.* აწყობა (აწყობს ხოლმე), გაკეთება; машин лēIа მანქანის აწყობა, გაკეთება.

лийза (луьйзу, лийзира, лийзина) *გრდმ.* ნაბიჯის გადადგმა (დგამს ხოლმე, ადგამს ხოლმე), გადაბიჯება *(რაიმის საშუალებით)*.

лийрдōцу, лийрдōцург *მიმღ.* უკვდავი, მარადი.

лийриг *მიმღ.* ვინც ან რაც კვდება, მომაკვდავი.

лийса[1] (луьйсу, лийсира, лийсина) *გრდმ.* 1. გაცრა (ცრის ხოლმე); 2. დღვება.

лйиса[2] (луьйсу, лийсира, лйисина) *გრდმ., კრუხის მიერ* კვერცხების არევა, გადატრიალება.

лийча (луьйчу, лийчира, лийчина) *გრდუვ.* ბანაობა (ბანაობს), ტანის დაბანა.

лийчō (*лийчадо, лийчийра, лийчийна, лийчор) *გრდმ.* ბანა (ბანს, აბანავებს), დაბანა.

лила д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ლილა; лила тōха გალილავება; лилабасахь ლილისებრი, ლურჯი.

лилбаз д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ეშმაკი, დემონი; *იხ.* йилбаз.

лилха, лилханиг *ზედს.* მეჩხერი, თხელი; *იხ.* нилха.

листа (луьсту, листира, листина) *გრდმ.* დახვევა (ახვევს), ამოხვევა.

литта[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბულული; литта дан დაბულულება.

литта[2] (луьтту, литтира, литтина)

გრდმ. წურვა (წურავს), გაწურვა; თხევადი ნივთიერების საწურში გატარება.

лō д, д (лайн, лайна, лайнō, лайга; лош) თოვლი; лō дōгІу თოვს, თოვლი მოდის; лō диллина თოვლი მოვიდა; лō дещна თოვლი დადნა; лайлахь თოვლში; дуккха ца Іеш доккха лō диллира ცოტა ხანში დიდი თოვლი მოვიდა.

ловза[1] (ловзу, левзира, левзина) *გრდუვ.* თამაში (თამაშობს), გართობა; лечкъаргех ловза დამალობანას თამაში, иза лечкъаргех ловза аравēлира ის დამალობანას სათამაშოდ გავიდა.

ловза[2] (ловзу, левзира, левзина) *გრდუვ., ფეხის, ნაბიჯის* გადადგმა (დგამს, ადგამს).

*__ловза|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* თამაშით გატაცება (იტაცებს), თამაშში გართობა; ათამაშება; бер ловзадаьлла ბავშვი თამაშში გაერთო.

ловзар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. თამაში, გართობა; футболах ловзар ფეხბურთის თამაში; 2. ქორწილი; ловзар дан ქორწილის გადახდა.

ловзархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чунга; ловзархой) მოთამაშე.

ловзō (*ловзадо, ловзийра, ловзийна) *გრდმ.* 1. თამაში (ათამაშებს), გართობა; 2.*გადატ.* ხუმრობა, მასხრობა, ოხუნჯობა, ღადაობა.

ловзу, ловзург *მიმღ.* მოთამაშე; ის, ვინც ან რაც თამაშობს.

ловрг *მიმღ.* ამტანი, გამძლე, მტკიცე.

ловса (ловсу, левсира, левсина) *გრდმ.* 1. გაცრა (ცრის); 2. დღვება (დღვებს).

*__ловса|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დღვება (იდღვებება), თქვეფა, ცრა.

ловсакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ლაყე კვერცხი, გალაყებული კვერცხი.

ловсар|дōла (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* შეშრობა (შრება), ცოტათი გაშრობა; латта ловсардоьлла მიწა შეშრა.

логгец *ზმნს.* ყელამდე; логгец хи чохь ყელამდე წყალში.

локхар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ქამარი, სარტყელი, თასმა.

локъам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ოლადი *(ერთგვარი ბლინი).*

лол б, д (лаларан, лаларна, лаларō, лаларē; лаларш) 1. ბლანდი, ლამბი; лол бетта ბლანდვა; лол тōха დაბლანდვა; 2. ტყავის მარყუჟი, ყულფი *(ქამარზე ხანჯლის ჩამოსაკიდად).*

лолл|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. მონობა; 2. მონური მორჩილება, ფეხქვეშ გაგება, ქედის მოხრა; მაამებლობა; лоллēверзийнарг დამონებული, დაპყრობილი.

лом[1] д, д (лōьман, лōьмана, лōьмō, лōмē; лōьмаш) ლომი; лōьман кІорни ბოკვერი, ლომის ლეკვი.

лом[2] (лōьман, лōьмана, лōьмō, лōьмē; лōьмаш) ძალაყინი.

лōмъаьрзӯ й, й (-н, -на, -нō, -га; -ш) მთის არწივი.

лоппаг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ბუშტი; сāбанан лоппаг საპნის ბუშტი.

лор в, й; б (лōьран, лōьрана, лōьрō, лōьрē; лōьраш) ექიმი, მკურნალი; тхан нāна лор ю ჩვენი დედა ექიმი არის.

лорах *ზმნს.* კვალზე, ნაკვალევზე; лорах эха ნაკვალევზე სიარული.

лоха *ზედს.* დაბალი, ტანდაბალი, ტანმორჩილი.

лохō, лохōниг *ზედს.* მოდაბლო, საკმაოდ დაბალი.

лōьралла д ექიმობა, მკურნალობა; лоьралла дан ექიმობის გაწევა; лōьраллин, лоьраллиниг საექიმო.

лоьхург *მიმღ.* მძებნელი; ის, ვინც ეძებს.

лӯ д, д (-нан, лунна, -нō, -га; -наш) შველი; лӯнаш кІезиг ду вайн махкахь შველი ცოტა არის ჩვენს ქვეყანაში.

лугІат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *საუბ.* ლექსიკონი, სიტყვარი.

лӯла *ზედს.* მეზობლად.

лӯлара, лӯларниг *ზედს.* მეზობელი, ახლო მდებარე; лӯлара цІēнош მეზობელი სახლი.

лӯлахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; лӯлахой) მეზობელი.

лӯлахолла д 1. მეზობლობა; 2. სამეზობლო ურთიერთობა.

лӯлахошха *ზმნს.* მეზობლურად.

лӯлахь *ზმნს.* მეზობლად.

лург 1. *მიმღ.* ის, ვინც იძლევა, მიმცემი; 2. *გრამატ.* მიცემითი *(ბრუნვა).*

лурчах *ზმნს.* შარშანწინ.

лурчахлēра, лурчахлēраниг *ზედს.* შარშანწინდელი.

луст *იხ* луьст.

луург *მიმღ.* მსურველი.

луш *дала*[2]*-ის ნამყოს ამსოლ.*

луьйриг *მიმღ.* მოლაპარაკე; ვინც ან რაც ლაპარაკობს.

луьйта д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) უზანგი.

луьйчу, луьйчург *მიმღ.* მობანავე; луьйчу меттиг საბანაო ადგილი.

луьлл|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ყალიონი; луьлла ōза ყალიონის მოწევა.

луьра *ზედს.* 1. საშიში, სახიფათო; луьра некъ სახიფათო გზა; луьра стаг საშიში ადამიანი; 2. მკაცრი, ცხარე; луьра тІом ცხარე ბრძოლა; луьра лаьхьа გველგესლა, ასპიტი.

луьста *ზედს.* ხშირი, მჭიდრო; луьста хьун უღრანი ტყე, ტევრი.

луьстē й, й (-нан, луьстенна, -нō, -нē; -наш) 1. სიღრმე, შუა ადგილი, შუაგული; 2. ნალექი, თხლე.

луьстург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) შული, გორგალი.

луьттург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) საწური, საწრეტი.

-м *ნაწილ.* კი, კი მაინც.

ма *ნაწილ.* 1. *იხმარება ზმნის წინ ბრძანებით კილოში:* არ, ნუ; дIа ма гIō არ წახვიდე; 2. *გამოხატავს აღტაცებას, გაოცებას, აღშფოთებას;* ма ирс ду хIара რა ბედნიერებაა! 3. ხომ, აკი; аса ма ца къуьйсу цхьанце а მე ხომ არ ვდავობ არავისთან!

мага (мега, мегира, мегна) *გრდუვ.* 1. შეძლება (შეუძლია, ძალუძს); мегар ду შეიძლება; мегар дац არ შეიძლება; 2. ჯანმრთელად ყოფნა; сӯна магац შეუძლოდ ვარ; могуш вуй хьо როგორა ხარ? კარგადა ხარ? 3. მორგება, გამოდგომა, მოხდენა; хIара мāча суна мега ეს ფეხსაცმელი მე მომერგო; хила мега შესაძლებელია.

магар *მასდ.* ვარგისიანობა, გამოსადეგობა.

магō (*магадо, магийра, магийна) *გრდმ.* მოწონება (იწონებს); ნების დართვა, ნების მიცემა.

маггIара *ზმნს.* რიგზე, მიყოლებით; магтIара дIахIитта რიგზე დადგომა.

мāдар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მოთხოვნილება, საჭიროება; мāдар ян მცირედით დაკმაყოფილება.

ма-дарра *ზმნს.* რისამე ზუსტად გადმოცემა, ма-дарра аьлча სიტყვა-სიტყვით, პირდაპირ, ზუსტად; სწორედ, სრულიად; სწორად რომ ვთქვათ.

***мад|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დარბილება (რბილდება), გადამწიფება *(ნაყოფის).*

***мад|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* ზელა (ზელს), სრესა, ჟეჟვა, დარბილება.

маж й, й (можан, можана, можō, можē; -ош) წვერი; маж йита (яша) წვერის გაშვება (გაპარსვა); маж яьлла წვერი ამოვიდა.

мāжар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) კაჟიანი თოფი.

***маж|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაყვითლება (ყვითლდება); гIаш мажделла ფოთლები გაყვითლდა; āрē мажло არემარე ყვითლდება.

***маж|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* გაყვითლება (აყვითლებს).

***мажделла, мажделларг** *მიმღ.* გაყვითლებული; мажделла гIаш გაყვითლებული ფოთლები.

мāза й, й (-нан, -нна, -ō, -нē; -наш) ლორწო.

мāзалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ლოქორა.

***мазакъ|дōла** (-дӯлу, -дуьйлира,

-доьлла) *გრდმ.* გახმობა (ხმება).

мāза-пIелг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) არათითი.

мазжакъ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ერთგვარი ფრინველი.

мазлагI|а й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საფუტკრე.

мазлагIч|а в, й; б (-ин, -ина, - ō, -ē; -аш) მეფუტკრე.

майда й, й (-нан, -нна, -но, -е; -наш) 1. ფართობი; 2. მოედანი.

маймал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მაიმუნი; маймалō э̄лира чанē მაიმუნმა უთხრა დათვს.

майра[1] в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; мāрош) ქმარი.

майра[2] 1. *ზედს.* მამაცი, გულადი, ვაჟკაცური, გაბედული, გამბედავი; майра стаг გულადი, მამაცი კაცი; 2. *ზმნს.* მამაცურად, ვაჟკაცურად, გაბედულად, გულადად.

***майра|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაბედვა (ბედავს).

***майра|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გაგულადება (გულადდობს ხოლმე), გამამაცება.

***майра|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაბედვა (ბედავს), გულის მოცემა.

майралл|а й (-ин, -ина, -о, -е) სიმამაცე, გაბედულება, გულადობა; მამაცობა, გამბედაობა, შემართება.

майрвōцу, майрвōцург *მიმღ.* გაუთხოვარი, უქმრო.

маккхал й, й (-ан, -на,-ō, -ē; -ш) ძერა.

***макх|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაფითრება (ფითრდება), ფერის წასვლა.

***макх|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* გაფითრება (აფითრებს).

мала (молу, мелира, мелла, мер) დალევა (სვამს); хи мала წყლის დალევა.

маларча в, й; б მსმელი, ლოთი.

***мал|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ., სხვადასხვა მნიშვნ.* დასუსტება (სუსტდება), დაუძლურება, მოდუნება; мох малбелла ქარი შენელდა.

***мал|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* დასუსტება (ასუსტებს), მოშვება; доьхка малдан ქამრის მოშვება.

малик д, д (малӣкан, малӣкана, малӣкō, малӣкē; малӣкаш) ანგელოზი.

малō[1] (*маладо, малийра, малийна) *გრდმ.* დალევინება (ასმევს); малха малō წამლის დალევინება.

малō[2] й, й (-нан, малонна, -нō, -нē; -наш) ზარმაცობა, სიზარმაცე, სიზანტე; малō ян ზარმაცობა (ზარმაცობს); малōйийриг ზარმაცი, ზანტი.

малонч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ащ) ზარმაცი, ზანტი, უსაქმური, უქნარა.

малх б (маьлхан, маьлхана, маьлхо, маьлхе) მზე; малх кхета (чубузу) მზე ამოდის (ჩადის); малх, чубуза герга бахана, цIийлуш, охьалахбелира მზე, ჩასასვლელად გამზადებული, წითლდებოდა და ქვემოთ ეშვებოდა.

малхбāлē й (-нан, малхбāленна, -нō, -га) აღმოსავლეთი; малхбāлēра, малхбāлēраниг აღმოსავლეთისა, აღმოსავლური.

малхбасē й, й (-нан, малхбасенна, -нō, -нē; -наш) მთის მზიანი მხარე *(ფერდობი)*.

малхбузē й (-нан, малхбузенна, -нō, -га) დასავლეთი.

малхбуз|хан й, й (-хēнан, -ханна, -хēнō, -хēнē; -хēнаш) მზის ჩასვლის დრო; დაისი, საღამო.

мāм|а й (-ин, -ина, -ас, -ē) დედა, დედიკო *(ჩვეულებრივ, მიმართვისას)*.

мāмаг б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ძუძუ *(ქალისა)*.

ма-ма-ма *შორისდ.* არა-არა-არა! *(ბრძანების ინტონაციით)*.

мангал б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ცელი; мангалан гIаж ცელის ტარი; мангала სათიბად; мангал хьакха თიბვა, მკა; мангал хьокху меттиг სათიბი, სამკალი.

мангал-комар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მაყვალი.

мангал-куй б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფართოფარფლებიანი ნაბდის ქუდი.

мангал-хан й თიბვის დრო, მკის დრო.

мангалхō в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; мангалхой) მთიბავი, მცელავი.

манкха *ზედს.* დუდღუნა, ცხვირში მოლაპარაკე; манкха лēн ცხვირში ლაპარაკი; манкха мукъа аьзнаш ნაზალური ხმოვნები.

мар *იხ* майра[1].

мара[1] б, д (меран, мерана, мерō, мерē; марош) 1. ცხვირი; меран буьхьиг ცხვირის წვერი; мерах хьōкху йовлакх ცხვირსახოცი; мера кIел ცხვირწინ; 2. კონცხი; хин мара მდინარის კონცხი.

мара[2] *ზმნს.* გულში *(მაგ., ჩახუტება)*.

*__мара|долла__ (-дуллу, -доьллира, -доьллина) *გრდმ., იბ. მხ.* ხელის მოხვევა (ხვევს), გადახვევა, ჩახუტება; бер къевллина марадолла ბავშვის გულში ჩახუტება.

*__мара|дохка__ (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრდმ., იბ. მრ.* ხელის მოხვევა (ხვევს), გადახვევა, ჩახუტება.

мара|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* გადახვევა (ეხვევა).

мара|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ. ერთმანეთს* გადახვევა (ეხვევა), ერთმანეთს მოხვევა.

*__марах|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* შურისძიება (შურს იძიებს), ჯავრის ამოყრა *(ზედმიწევნით: ცხვირში ამოღება)*.

мара|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.. ერთმანეთს* გადახვევა (ეხვევა), ერთმანეთს მოხვევა, ჩახუტება.

мар|ваша в, б (-вешин, -вешина, -вашас, -вешē; -вежарий) მაზლი.

маргIал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. წნელი, წკეპლა; 2. ყლორტი, რქა, ამონაზარდი, მორჩი.

*__маргIал|дōла__ (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* დაჭკნობა (ჭკნება); гIаш маргIалдоьлла ფოთლები დაჭკნა.

мар|дā в, б (-дēн, -дēна, -дас, -дēга; -дай) მამამთილი.

мāрē д, д (-нан, мāренна, -нō, -нē; -наш) გათხოვება, ქორწინება *(ქალისა)*, ирсēн мāрē ბედნიერი ქორწინება; мāрē дан დაქორწინება *(ქალისა)*; мāрē яла გათხოვება (ათხოვებს); мāрē яха გათხოვება (თხოვდება).

мāрēра, мāрēраниг *ზედს.* გათხოვილი; мāрēра зуда გათხოვილი ქალი.

мāрехь *ზმნს.* გათხოვილი; марехь хила ქორწინებაში ყოფნა *(ქალისა)*; марехь ю ქორწინებაშია, ქმართანაა.

маржан д, д (маржāнан, маржāнна, маржāнō, маржāнē; маржāнаш) მარჯანი, წითელი ფერის ძვირფასი ქვა.

марж-яI *შორისდ., გამოხატავს დანანებას, სიბრალულს, საყვედურს:* ეჰ, ოხ; марж-яI, ницкъ бац ეჰ, ძალა აღარაა!

*__марз|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. დატკბობა (ტკბება); чай марзделла ჩაი დატკბა; 2. მიჩვევა *(ეჩვევა არასასურველს)*, დაჩვევა, გაჩვევა; 3. *გადატ.* შეცდენა (ცდება), დახარბება; სულის წაძლევა.

*__марз|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1. დატკბობა (ატკბობს); 2. *გადატ.* შეცდენა (აცდენს), დახარბება.

марзō[1] й, й (-нан, марзонна, -нō, -нē; -наш) სიტკბო, სიტკბოება, ნეტარება.

марзō[2] в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; марзой) ნათესავი ქმრის მხრიდან, ქმრეულები.

марйиш|а й, б (-ин, -ина, -ас, -ē; марйижарий) მული.

мармар б (-ан, -на, -ō, -ē) *საუბ.* მარმარილო.

мāр|нāна й, б (-нēнан, -нанна, -нāнас, -нēнē; -нāной) დედამთილი.

марокк|а в, й; б (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) *ირონ.* ცხვირა, დიდცხვირიანი.

марс б, д (маьрсан, маьрсана,

маьрсō, маьрсē; маьрсаш) ნამგალი; маьрса სამკალად; марс хьакха ნამგლით მკა; маьрсан мукъ ნამგლის ტარი.

марта д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) საუზმე.

марх|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. ღრუბელი; догIанан марха წვიმის ღრუბელი; 2. ლიბრი, ბისტი.

марх|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) *რელიგ.* მარხვა; мархин бутт მარხვის თვე; марха кхāба მარხულობა, მარხვის შენახვა; марха кхōбург მემარხულე; ის, ვინც მარხულობს.

марца (морцу, мерцира, мерцина) *გრდ.* ტრუსვა (ტრუსავს), რუჯვა; котам марца ქათმის გატრუსვა.

марчō д, д (-нан, марчонна, -нō, -нē; -наш) სუდარა.

марш[1] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ცინგლი; марш яккха ცხვირის მოხოცვა (იხოცავს); 2. დინგი, დრუნჩი; *ლანძღ.* ცხვირ-პირი, სიფათი.

марш[2] б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. შლანგი, მილი (რეზინისა); 2. ძეხვი.

марша *ზმნს.* მშვიდობით, მშვიდობიანად, ბედნიერად, კეთილად; марша гIойла ბედნიერად! ბედნიერად გველოს (გველოთ)! марша дōгIийла გამარჯობათ! *(დამხვედური მიმართვას მოსულს)*; марша Iойла მშვიდობით (კარგად) ბრძანდებოდეთ!

маршалла д სალამი, მოკითხვა; сōьгара маршалла ло массаьрга а ჩემგან სალამი გადაეცი ყველას; маршалла хатта მისალმება; куьг а лаьцна маршилла хатта ხელის ჩამორთმევით მოკითხვა.

маршмēд|а в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ზიზღ.* ცინგლიანი, წვინტლიანი, ლაწირაკი.

маршокк|а в, б; б (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) *იხ* маршмēда.

мас й, й (месан, месана, месō, месē; месаш) 1. თმა; хьийзана месаш კულულიანი თმები; 2. ბუმბული, თივთიკი.

маса *ნაცვ.* რამდენი; маса ду რამდენია? масара ду რამდენისაა? *(ცხოველთა ასაკზე)*; масара ю и говр რა ხნისაა *(რამდენი წლისაა)* ეს ცხენი?

māса 1. *ზედს.* სწრაფი, ჩქარი; ფიცხი; მკვირცხლი, ფეხმარდი; māса дин ფიცხი *(ფეხმარდი)* ცხენი; 2. *ზმნს.* სწრაფად, ჩქარა.

масазза *ნაცვ.* რამდენჯერ.

масазлагIа, масазлагIниг *ნაცვ.* მერამდენეჯერ.

масал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მაგალითი, ნიმუში; масал дāлō მაგალითის მოყვანა; масал лāца მაგალითის აღება.

масалā *ზმნს.* მაგალითად; масалин სამაგალითო, სანიმუშო.

масалгIа, масалгIаниг *ნაცვ.* რომელი, მერამდენე; масалгIа сахьт ду რომელი საათია?

масалла й რაოდენობა; масаллий, мӯхаллий რაოდენობა და ხარისხი.

māсалла й სისწრაფე, სიჩქარე, სიფიცხე.

масар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ჯიხვი.

масех რამდენიმე; масех шо რამდენიმე წელი.

маситта *იხ.* масех.

маситтазза *ნაცვ.* რამდენიმეჯერ; ბევრჯერ; аса маситтазза э̄лира цуьнга მე რამდენიმეჯერ ვუთხარი იმას.

маслаIат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შერიგება, маслаIат дан შერიგება (არიგებს).

мас-маса *ნაცვ.* რამდენ-რამდენი.

māсō й, й (-нан, māсонна, -нō, -нē; -наш) *იხ* māсалла; māсō ян დაჩქარება (ჩქარობს).

массанхьā а *ზმნს.* ყველგან.

массанхьāра а *ზმნს.* ყოველი მხრიდან.

массō а *ნაცვ.* ყველა; массō āгIōр ყოველი მხრიდან, ყოველი კუთხიდან.

матарбамб|а б, б (-ин, -ина, -анō, -анē; -наш) ობი; матарбамба таса დაობება; *იგივეა, რაც* матар.

*__матар|дōла__ (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* დაობება (ობდება).

мах[1] б, д (механ, механа, мехō, мехē; мехнаш) ქმრის რგოლი.

мах[2] б, б (мēхан, мēхана, мēхō, мēхē; мēхаш) 1. ვაჭრობა; 2. ფასი, ღირებულება; мах āла ფასის დადება, შეფასება; мах бала ფასის გადახდა; мах бан 1) ვაჭრობა; 2) *საუბ.* ქორწინების რეგისტრაცია; мах бийца შევაჭრება (ევაჭრება).

māха б, д (мēхан, мēхана, мēхō, мēхē; мēхий) 1. ნემსი; māха баккха ნემსით კერვა; māха тōха ნემსის გაკეთება, აცრა; 2. ყაისნალი, ჩხირი.

махкахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; махкахой) თანამემამულე.

махмар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ფარჩა, სტავრა.

ма-хуьллу 1. *ზედს.* ყოველმხრივი, ყოველნაირი, ყოველგვარი; ма-хуьллу гIо дар ყოველმხრივი დახმარება; 2. *ზმნს.* შეძლებისდაგვარად.

махцарг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნაფხაჭნი, ნაკაწრი.

махьар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *საუბ.* ქორწინების რეგისტრაცია *(შარიათის მიხედვით)*.

маца *ზმნს.* როდის; маца дуьйна როდიდან? хIара маца хуьлу ეს როდის ხდება?

мацалла й შიმშილი, შიმშილობა; мацалла хьēга შიმშილობის განცდა, ულუკმაპურობა.

мацах *ზმნს.* წინათ, ძველად, ძვე-

ლის-ძველად, ძველ დროში; ოდესღაც, შორეულ წარსულში, უწინ; мацах дуьйна ძველთაგანვე, შორეული წარსულიდან, უხსოვარი დროიდან.

мацахлēра, мацахлēраниг *ზედს.* ძველი, ძველთაძველი, უწინდელი.

*__мац|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* მოშივება (შივდება); олхазарш мацделла ფრინველები დაიმშნენ.

*__мац|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* დამშევა (ამშევს); შიმშილით მოკვლა, შიმშილით დახოცვა.

мацца а *ზმნს.* როდისმე, ოდესმე.

мацц алц *ზმნს.* როდემდე, როდემდის.

мāч|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ფეხსაცმელი; мāча ю̄ха ფეხსაცმლის ჩაცმა; мāча дIая̄ха ფეხსაცმლის დახდა.

маша д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) რძის ნაწარმი; маша-даьтта ცხოველური ცხიმი.

мāш|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -ош) 1. შინნაქსოვი მაუდი; 2. შალის საბანი; мāша бōза მაუდის ქსოვა; აბლაბუდის გაბმა.

мāшар б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მშვიდობა, ზავი; дерриг дуьнēнахь мāшар მშვიდობა მთელს მსოფლიოში; мāшар бан ზავის დადება; мāшар бōхō ზავის დარღვევა; вайна мāшар бēза ჩვენ მშვიდობა გვინდა.

мāшарē, мāшарēниг *ზედს.* მშვიდი, წყნარი, მშვიდობიანი.

машен й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მანქანა; машенаш ян მანქანათმშენებლობა; кIаōру машен სალეწი მანქანა.

маъ д, д (моан, моана, моанō, моанē; маьънаш) მურყანი, თხმელა.

маI|а й, й (-ан, -ана, -ō, -ē -аш) 1. რქა *(ცხოველისა);* маIа Iотта რქენა (რქენს); 2. საყვირი, ბუკი, ჰორნი.

маIар[1] б, д (-ан, -на, -ō, -ē; мIēрий) 1. ჩანგალი *(სასადილო);* 2. ანკესი, ნემსკავი; маIар бōгIа ანკესით თევზაობა.

маIар[2] й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ფრჩხილი, ბრჭყალი; маIарш йохка ბრჭყალების ჩასმა; маIар къовзō ჩქმეტა (ჩქმეტს); 2. დუგმა; маIар йōгIа დუგმის მიკერება.

маIаргōна *ზმნს.* ოდნავ, კინაღამ, ცოტა დარჩა, ცოტა დააკლდა;

маIаргōна охьа кхēтара иза კინაღამ წაიქცა; *იგივეა, რაც* маьIаргōна.

маьждиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მეჩეთი; маьждиган момсар მეჩეთის მინარეთი.

маьлказ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნეკერჩხალი.

маьлхан, маьлханиг *ზედს.* მზისა, მზიური; маьхан зIаьнарш მზის სხივები.

маьнг|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; маьнгеш) საწოლი.

маьркIаж|-бōда б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -ш) დაისი, საღამო ხანი.

маьркIажē й, й (-нан, маьркIаженна, -нō, -нē; -наш) ბინდი, ბინდბუნდი, მწუხრი.

маьркIаж|-хан й, й (-хēнан, -ханна, -хēнō, -хēнē; -хēнаш) შებინდების დრო.

*__маьрш|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაუსაფრთხოება (აუსაფრთხოებს).

*__маьрша|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* სამშვიდობოზე გასვლა (გადის).

*__маьрша|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* სამშვიდობოზე გაყვანა (გაჰყავს).

маьршалла д უსაფრთხოება.

маьрша-могуш *ზმნს.* ცოცხალი თავით *(მაგ., წადი).*

маьршан, маьршаниг *ზედს.* 1. მშვიდი, წყნარი; მშვიდობიანი, უსაფრთხო; маьршан стаг მშვიდობიანი დრო; маьршан некъ უსაფრთხო გზა; ღია, თავისუფალი გზა; მწვანე გზა; 2.*გადატ.* შეძენილი, ნაყიდი.

маьршō й, й (-нан, маьршонна, -нō, -нē; -наш) 1. უსაფრთხოება; 2. უმწიკვლობა, წუნდაუდებლობა; შეუბღალაობა.

маьттаза *ზედს.* უხამსი, ურიგო, უწესო, უსირცხვილო, უტიფარი; маьттаза лēлар უსირცხვილო ქცევა; маьттаза хабарш უხამსი საუბარი; маьттазалла უხამსობა, უტიფრობა.

маьхза 1. *ზედს.* უფასო, უსასყიდლო, მუქთა; 2. *ზმნს.* უფასოდ, უსასყიდლოდ, მუქთად.

маьхч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ой) ბიძაშვილ-მამიდაშვილთა შვილები, მესამე თაობის წარმომადგენლები ერთმანეთისათვის.

маьхьси й, й (-н, -на, -нō, -га; маьхьсеш) *კავკასიური მსუბუქი* უქუსლო ჩექმები *(ჩვეულებრივ. ტარსიკონისა).*

маьIда й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. წიაღი; лаьттан маьIданашкахь დედამიწის წიაღში; 2. წიაღისეული; туьха а ду пайдē маьIда მარილიც სასარგებლო წიაღისეულია.

маьIиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *სხვადასხვ. მნიშვნ.* კუთხე; стоьлан маьIиг მაგიდის კუთხე; ӯраман маьIIехь ქუჩის კუთხეში; нийса маьIиг მართკუთხე; ира маьIиг მრავალკუთხე; аьрта маьIиг ბლაგვკუთხე.

маьI-маьIIехь *ზმნს.* სხვადასხვა კუთხეში.

маьIн|а д, д (-ин, -на, -ō, -ē; -аш) 1. აზრი, მნიშვნელობა, არსი; маьIна даккха დასკვნის გამოტანა, განმარტება, ახსნა; 2. თარგმნა

(ერთი ენიდან მეორეზე); маьIна дан განმარტება (განმარტავს), ახსნა; გადათარგმნა.

маьIаргōна *ზმნ.* კინაღამ, ცოტა დარჩა, ცოტა დააკლდა; маьIаргōна охьакхēтара бер კინაღამ წაიქცა ბავშვი, *იგივეა, რაც* маIаргōна.

маьIēра, маьIēраниг *ზედს.* კუთხისა; маьIēра цIēнош კუთხის სახლი.

мега, мегаш долу ვარგისი, გამოსადეგი.

мегар дац არ შეიძლება.

мегар ду შეიძლება.

мēда *ზედს.* ძალიან რბილი, გადამწიფებული.

мед|дан (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* ზელა (ზელს), სრესა, ქექვა.

мēжē й, й (-нан, мēженна, -нō, -нē; -наш) 1. *ანატ.* ორგანო; кхāчаахьаран мēжēнаш საჭმლის მომნელებელი ორგანოები; 2. წევრი; предложенин мēжē წინადადების წევრი; 3. დეტალი *(მექანიზმისა)*.

мез|а б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -ий) ტილი.

мēкара *ზედს.* ცბიერი; ვერაგი, მზაკვარი; ვერაგული, მზაკვრული.

мēкарлō й, й (-нан, мēкарлонна, -нō, -нē; -наш) ცბიერება, მზაკვრობა, ვერაგობა.

мекх д, д (мēкхан, мēкхана, мēкхō, мēкхē; мēкхаш) ულვაში; мēкхаш дāша ულვაშის მოპარსვა.

мекха б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფარცხი; мекха баккха ფარცხვა (ფარცხავს).

мēкха й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ქანგი; 2. *გადატ* სიძულვილი, მძულვარება.

*__мēкха|дола__ (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* 1. ჟანგვა (იჟანგება); э̄чиг мēкхадӯлу რკინა იჟანგება; мēкха лāца ჟანგით დაფარვა; 2.*გადატ.* გაფუჭება *(ურთიერთობებისა)*; царна юккъе мēкхайоьлла მათ შორის ურთიერთობა გაფუჭდა.

мел (мēланан, мēланна, мēламмō, мēланга) *ნაცვ.* 1. რამდენი; мел хан яьлла რამდენი დრო გავიდა? *იხ.* маса; 2. როგორი, რომელი, რა, რანაირი; мел лакхара а არა უმეტესი; мел лахара а არანაკლები.

мела *ზედს.* 1. თბილი; мела хи თბილი წყალი; 2. სუსტი *(ფიზიკურად)*; 3. მოშვებული, არამაგარი *(მაგ., თოკი)*.

мēл|а б, б (-анан, -анна, -ō, -ē; -анаш) *რელიგ.* წყალობა, სიკეთე, მადლი; мēла баккха წყალობის გაღება, სიკეთის გაღება.

мēлана *ნაცვ.* რამდენისა, რამდენად; мēлана ōза хьӯна რამდენისა აგიწონოთ?

мелла а *ნაცვ.* ცოტაოდენი, რამდენიმე.

меллаша 1. *ზედს.* წყნარი, მშვიდი, ჩუმი, ყრუ; 2. *ზმნ.* წყნარად, მშვიდად, ნელა, ფრთხილად, ნელ-ნელა.

меллашō *ზმნ.* უფრო წყნარად, უფრო ნელა.

мелō, мелōниг *ზედს.* 1. მოთბო, ოდნავ თბილი; 2. მოსუსტო.

мелхō а *ზმნ.* 1. მით უმეტეს; 2. პირიქით.

мелIун д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *რელიგ.* დაწყევლილი, წყეული, შეჩვენებული, შერისხული, კრული.

мергIад й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ჭიოტა.

мерз б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. სიმი, ლარი; 2. ძუა *(ცხენის კუდის ბეწვი)*.

мерза *ზედს.* ტკბილი.

мерзō, мерзōниг *ზედს.* მოტკბო.

мерзпондар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ერთგვარი ბალალაიკა.

мерцина, мерцинарг *ზედს.* გატრუსული, გარუჯული.

мерцхалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სიდამწვრე *(სხეულზე)*.

мерцхалдиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნამგალა, მეკირია.

мерIуьрг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ნესტო; 2. *ზიზღ.* ცინგლიანი, ლაწირაკი.

месала, месалниг *ზედს.* ბანჯგვლიანი, ხაოიანი, ბუსუსებიანი, ხშირბეწვიანი; месала куй ფაფახი.

мескат й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) პატარა ფიცარი *(ტყავის თასმების დასაჭრელი)*.

мēтиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) თოხი.

метта *თანდ.* მაგივრად, მაგიერ, ნაცვლად; сан метта ჩემ მაგიერ.

*__метта|дāло__ (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ.* 1. ნაღრძობის ჩაგდება (უგდებს), ჩასმა; 2. გრძნობაზე მოყვანა; могушалла метта я̄ло ჯანმთრელობის აღდგენა.

*__метта|дāн__ (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* გონს მოსვლა (მოდის), მოსულიერება, მოხედვა; მობრუნება, გამოფხიზლება; кестта меттавеара иза მალე გონზე მოვიდა ის.

*__меттах|даккха__ (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდმ., ობ. მრ.* ადგილიდან დაძვრა (ძრავს), გადაადგილება.

*__меттах|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ადგილიდან დაძვრა (იძვრის), გადაადგილება, чō меттахъ яьлла კუჭი გადაადგილებულია.

*__меттах|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მხ.* ადგილიდან დაძვრა (ძრავს), გადაადგილება.

*__меттах|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* ადგილიდან დაძვრა (იძვრის ხოლმე), გადაადგილება.

*меттах|дōвла (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ადგილიდან დაძვრა (იძვრის), გადაადგილება.

*меттаххьā|дан (-до, -дира, -дина, -дийр ду||-дер) *გრდმ.* ადგილიდან განძრევა (აძრევს), შერხევა.

меттах|хьāн (-хьов, -хьайра, -хьайна) *გრდუვ.* განძრევა (იძრევა), ძვრა, რხევა.

меттах|хьēн (-хьōв, -хьийра, -хьийна) *გრდუვ.* განძრევა (იძრევა ხოლმე), ძვრა, რხევა.

метта|хIитта (-хIуьтту, -хIиттира, -хIиттина) *გრდუვ.* 1. აღდგენა (აღდგება ხოლმე), განახლება; 2. ანაზღაურება, გადახდა.

метта|хIиттō (*-хIиттадо, -хIиттийра, -хIиттийна) *გრდმ.* 1. აღდგენა (აღადგენს ხოლმე), განახლება; йōхийна гIаланаш меттахIиттō დანგრეული ქალაქების აღდგენა; 2. ანაზღაურება; зēнаш меттахIиттō ზარალის ანაზღაურება.

метта|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) *გრდუვ.* 1. აღდგენა (აღდგება); 2. ანაზღაურება.

метта|хIоттō (*-хIоттадо, -хIоттийра, -хIоттийна) *გრდმ.* 1. აღდგენა (აღადგენს), განახლება; 2. ანაზღაურება.

меттиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. *სხვადასხვ. მნიშვნ.* ადგილი; баьрчēра меттиг საპატიო ადგილი; меттиган куцдош ადგილის ზმნისართი; 2. შემთხვევა, გარემოება; цхьацца меттигашкахь ზოგ შემთხვევაში.

меттигēра, меттигēраниг *ზედს.* ადგილობრივი.

мēха й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დამუშავებული ტყავის ნაჭერი, რომლისაგანაც ჭრიან თასმებს; სასარჯო ძაფი.

*мēхала|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* თავის დაფასება (იფასებს), ავტორიტეტის ამაღლება, მაღალი ფასის დადება.

мехка|дā в, б (-дēн, -дēна, -дас, -дēга; -дай) მემამულე, მებატონე.

мехкадаьтта д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ნავთობი; мехкадаьтта даккха ნავთობის მოპოვება; 2. ნავთი; мехкадаьтта тōха ნავთის დასხმა.

меца, мецаниг *ზედს.* მშიერი; меца борз მშიერი მგელი.

меъ д, д (мēан, мēана, мēō, мēэ; мēаш) ვარია.

мижарг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. სიმინდის ან ფეტვის ფქვილის მჭადი; 2. გუნდა (*ბაჭრისი და მისთ.*); 3. თოვლის გუნდა; лайн мижаргех ловзар გუნდაობა.

мийла (муьйлу, мийлира, мийлина) *გრდმ.* სმა (სვამს ხოლმე); хи мийла წყლის სმა.

мийлō (*мийладо, мийлийра, мийлийна) *გრდმ.* დალევინება (ასმევს ხოლმე); говрашна хи мийлō

ცხენების დარწყულება.

мийр б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) პანღური, ჭიტლაყი, წიხლი; мийр тōха პანღურის ამოკვრა; мийраш детта წიხლების სროლა.

мила (хьēнан, хьанна, хьа, хьаьнга; муьлш) *ნაცვ.* ვინ.

милех *ნაცვ.* ვიღაც, ერთი ვინმე.

милк б, д (-ан, -ана, -о, -е; -аш) მორგვი (ბორბლის კუნძი).

милла *ზმნ.* სიცივისაგან; милла вāгаво со სიცივისაგან მაკანკალებს, სიცივისაგან ვკანკალებ.

милла а *ნაცვ.* ვინმე, ვიღაცა, ვინც არ უნდა იყოს, სულერთია, რომელიც გინდა; мил-милла а ვიღაც-ვიღაცა.

милт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) პატრუქი.

минг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხალი.

миндар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) პატარა ბალიში.

миндаьIахк й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კისრის მალა, კეფის ძვალი.

минех (минēхан, минēхана, минēхō, минēхē) *ნაცვ.* რამ, რამე, რაღაც.

минут й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წუთი; мин-минутех ყოველ წუთს, წამდაუწუმ.

миска *ზედს.* ღარიბი, ღატაკი, უპოვარი, უბედური.

мискъал й, й (мискъāлан, -на, мискъāлō, мискъāлē; -ш) *სუბ.* მისხალი.

мича *ზმნ.* სად, საით, საითკენ; мича вōьду хьо სად მიდიხარ (შენ)?

мичара *ზმნ.* საიდან.

мичахь *ზმნ.* სად, რომელ ადგილას.

мичахьāра *ზმნ.* საიდან.

мичча а *ზმნ.* სადმე.

миччалц *ზმნ.* სადამდე.

миччара а *ზმნ.* საიდანმე.

миччахьā а *ზმნ.* სადმე; ყველგან.

мō б, д (мōьнан, моьнна, мōьнō, мōьнē; мōьнаш) ნაიარევი, ნაჭრილობევი, ნაწიბური.

мовлад д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *რელიგ.* წინასწარმეტყველი მუჰამედის დაბადების დღე; мовлад дēша მორწმუნეთა თავშეყრა წინასწარმეტყველის დაბადების დღესთან დაკავშირებით.

могашалла й ჯანმრთელობა; могашаллин хьал ჯანმრთელობის მდგომარეობა; могащаллин Iалашъяран министерство ჯანდაცვის სამინისტრო.

могуш хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდმ.* ჯანმრთელად ყოფნა (არის ხოლმე); могущ вац со შეუძლოდ ვარ.

могIа[1] б, д (-нан, -нна, -нō, -нē;

-наш) სტრიქონი; зорбанан могIа ნაბეჭდი სტრიქონი.

могIа[2] б, д (-ран, -рна, -рō, -рē; -рш) რიგი, მწკრივი; цIēнойн могIа სახლების რიგი.

мода й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -ш) ლაქა, ჭუჭყი; модаша юза გაჭუჭყიანება (ჭუჭყიანდება), დაბინძურება, გასვრა, გათხუნვა.

мōжа *ზედს.* ყვითელი; мōжа басар ყვითელი საღებავი; мōжа хьōза ერთგვარი მგალობელი ჩიტი *(ყვითელი ფერისა).*

мōжō *ზედს.* მოყვითალო.

можокх|а в, б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) წვეროსანი, გრძელწვერა კაცი.

моз д, д (мезан, мазана, мазō, мазē; мезаш) თაფლი; накхаран моз ფუტკრის თაფლი.

моза б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; мозий) ბუზი.

мозгIар в, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მღვდელი.

мокха д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ჯიბის დანა, ჯაყვა; 2. სამართებელი.

мōкха *ზედს.* მუქი, რუხი, ნაცრისფერი.

мōкхаз б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კაჟი; мōкхаз болу топ კაჟიანი თოფი.

мōкхō, мōкхōниг *ზედს.* მორუხო, მომუქო.

молл|а в, б (-ин. -ина, -ас, -ē; -анаш) 1. მოლა, жуьгтийн молла ებრაელთა მოლა, რაბინი; гIазкхийн молла რუსების მოლა, მღვდელი; 2. კრიალოსნის მარცვალი, რომლითაც იწყება წარმოთქმული ლოცვების ათვლა.

молха д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. წამალი; молха мала წამლის დალევა; 2. თოფისწამალი, დენთი.

момсар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მინარეთი.

мор б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ერთი ალება, ერთი იღლია *(მაგ., შეშა, თივა...).*

морд й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) აფსკი, აპკი.

морза д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) შრატი.

морзах б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მარწუხი, გაზი, მაშა, სამტვრევი.

**морзах|дāла* (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* დაშლა (იშლება), წასვლა-წამოსვლა, გაყრა *(გზად).*

**морзах|дийла* (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გაყრა (იყრება ხოლმე), წასვლა-წამოსვლა.

морзгал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ყვავილი (დაავადება); морзгалш дōгIа ყვავილის აცრა; 2. ნაყვავილარი, ნაკენკი.

морзгалмō б, д (морзгалмōьнан, морзгалмоьнна, морзгалмōьнō,

морзгалмōьнē; морзгалмōьнаш) ნაყვავილარი, ნაკენკი.

морса *ზედს.* უხეში *(დაუმუშავებელი, ხორკლიანი)*; морса тIаргIа უხეში მატყლი; морса месаш უხეში თმა.

мосазза *ნაცვ.* რამდენჯერ.

мосазлагIа, мосазлагIниг *ზედს.* მერამდენეჯერ, მერამდენედ.

мосалгIа, мосалгIаниг *ზედს.* რომელი; мосалгIа сахьт ду? რომელი საათია?

москал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ინდაური; москалан кIорни ინდაურის ჭუკი.

мостагI в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ий) მტერი, მოწინააღმდეგე; мостагI вōхō მტრის გატეხა, დამარცხება.

мостагIалла д მტრობა, სიძულვილი; мостагIалла лēлō მტრობა (მტრობს); мостагIалла таса მტრობის, სიძულვილის, შუღლის ჩამოგდება.

мотбеттарг *მიმღ.* 1. დამსმენი, მაბეზღარა; 2. ჭორიკანა.

мотволла й ავენიანობა, ავყიაობა, ყიამყრალობა.

мотвониг *ზედს.* ავენა, ავენიანი, ავყია, ყიამყრალი.

мотсецарг *მიმღ.* დამუნჯებული, მუნჯი.

мотт б, д (меттан, маттана, маттō, маттē; меттанаш) 1. *ანატ.* ენა; мотт хьакха ლოკვა, ალოკვა; 2. ენა; нēнан мотт დედაენა; маттахь ენაზე; мотт бан დასმენა, დაბეზღება; мотт бетта დასმენა, ჭორაობა; мотт бийца ლაპარაკი; сӯна нēнан мотт дика хаьа მე დედაენა კარგად ვიცი; 3. ლოგინი, ქვეშაგები; мотт дIабаккха ლოგინის ალება; 4. ენა *(ბალთისა).*

мотта (моьтту, моьттира, моьттина) *გრდუვ.* გონება (ჰგონია), წარმოდგენა.

моттаргIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) თვალთმაქცობა, ფარისევლობა; моттаргIанаш лēлō თავის მოჩვენება (მოაჩვენებს).

мотхьōькхург *მიმღ.* მლიქვნელი, ქლესა; ლაქუცა, პირმოთნე.

мох б, д (механ, механа, мехō, мехē; махаш) ქარი; чIōгIа (гIийла) мох баьлла ძლიერი (ნელი) ქარი ამოვარდა; мох хьаькхна ქარმა დაბერა; мох тийна ქარი ჩადგა; махехь дитташ техка ქარში ხეები ირწევიან.

моха[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. გამღიზიანებლობა; 2. წყენა, შეურაცხოფა; უკმაყოფილება; моха ян წყენა (ეწყინება, იწყენს).

моха[2] й, й (махаран, махарна, махарō, махарē; махарчий) ზოლი *(ქსოვილზე)*; махарчий йолу кIади ზოლებიანი ქსოვილი *(მატერია).*

мохайōгIург *მიმღ.* ნერვული, ფიცხი, ფხუკიანი, გაღიზიანებული.

мохк[1] б (мехкан, махкана, махкō, махкē) მიწა, ქვეყანა; даймохк სამშობლო; нохчийн мохк ჩეჩნეთი; вина мохк мерза бу მშობელი ქვეყანა ტკბილი არის.

мохк[2] й, й (мехкан, махкана, махкō, махкē; махкаш) სანაყი, ფილი.

мохс|а д (-ин, -ина, -ō, -ē) *სიმინდის ან ფეტვის* ბურახი.

мохь[1] б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; маххьаш) საპალნე, ტვირთი; ги мохь болла ზურგზე ტვირთის მოკიდება.

мохь[2] б, д (маьхьаран, маьхьарна, маьхьарō, маьхьарē; маьхьарий) ყვირილი, კივილი, კვნესა; мохь бēлира ყვირილი გაისმა; дархойн маьхьарий დაჭრილთა კვნესა; мохь тōха დაყვირება, დაძახება.

мохь[3] й, й (махьаран, махьарна, махьарō, махьарē; махьарш) ქონი, მცმელი.

мохь бетта *გრდ.* ყვირილი(ყვირის), ღრიალი.

мохьбеттарг в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მყვირალა, ღორიალა.

моччагIал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ყბა.

мōша д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -рчий) კაკაბი.

моьлкъа б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -рчий) ხვლიკი.

моьрдиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) აპკი, გარსი, აფსკი.

муж б, б (муьжан, муьжана, муьжō, муьжē; муьжнаш) სალაფავი *(ახალმოგებული ძროხებისათვის).*

мужалт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ყდა; мужалт ян ყდაში ჩასმა.

мук|дахка б, д (-дехкан, -дехкана, -дехкō, -дехкē; -дехкий) ვირთხა.

мукх б, д (мēкхан, мēкхана, мēкхō, мēкхē; мēкхаш) ქერი.

мукъ б, д (макъаран, макъарна, макъарō, макъарē; макъарш) 1. ტარი, ვადა *(ხანჯლისა, ხმლისა)*; 2. ტარი, жIевнан мукъ ჩაქუჩის ტარი.

мукъа *ზედს.* 1. უქმი, თავისუფალი, გამოსასვლელი; мукъа де დასვენების დღე; 2.*გრამატ.* ხმოვანი; мукъа аз ხმოვანი ბგერა.

*__мукъа|даккха__ (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდ., ობ. მხ.* გათავისუფლება (ათავისუფლებს), тутмакх мукх ваккха დამნაშავის, ტუსაღის განთავისუფლება; балхара мукъваккха სამსახურიდან დათხოვნა.

*__мукъа|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გათავისუფლება (თავისუფლდება), თავის დახსნა.

*__мукъа|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდ., ობ. მრ.* გათავისუფლება (ათავისუფლებს ხოლმე), დახსნა (იხსნის).

*__мукъа|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გათავისუფლება (თავისუფლდება ხოლმე).

*__мукъа|дита__ (-дуьту, -дитира, -дитина) *გრდ.* გათავისუფლება (ათავისუფლებს); гIуллакхēра мукъавита დაკავებული თანამდებობიდან გათავისუფლება.

*__мукъа|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გათავისუფლება (თავისუფლდება), თავის დახსნა.

мукъаза, мукъазниг *ზედს.* 1. არათავისუფალი, დაკავებული *(შრომით, საქმით და მისთ.)*; 2.*გრამატ.* თანხმოვანი; мукъаза аз თანხმოვანი ბგერა.

мукъалла й უქმად ყოფნა, უსაქმურობა, თავისუფლად ყოფნა, დაუსაქმებლობა.

мукъам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. მუსიკალური ტონი; 2. მოტივი, მელოდია.

мукъанē а თუნდ(აც), თუმც(ა), თუგინდ, გინდ(აც), მაინც; чай мукъанē а мала ჩაი მაინც დალიე!

мукъō, мукъōниг *ზედს.* თავისუფალი, თითქმის თავისუფალი; დაუსაქმებელი.

мукIарлō д, д (-нан, мукIарлонна, -нō, -нē; -наш) 1. ცნობა, აღიარება; 2. გამოტყდომა, აღიარება.

мулгIа б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) საძუე.

мулк й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ქონება, შეძლება, სიმდიდრე.

мунда й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფიტული, საფრთხობელა.

мунēпакъ в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) რჯულგანდგომილი, ულმერთო, ურწმუნო.

мур б, б (муьран, муьрна, муьрō, муьрē; муьраш) 1. პერიოდი, დროის მონაკვეთი, ფაზა; Iа шийла мур бу ზამთარი ცივი პერიოდია; 2. შესრულებული სამუშაოს გარკვეული ნაწილი.

мурд в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მიურიდი; мурдалла მიურიდობა, მიურიდიზმი.

*__мур|дōла__ (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* დაყრანტება (ყრანტდება), ლპობა; дечиг мурйоьлла ხე დალპა, დაყრანტდა.

*__муст|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დამჟავება (მჟავდება), დამძარება.

*__муст|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდ.* დამჟავება (ამჟავებს), დამძარება.

мутах й, й (мутāхан, мутāхана, мутāхō, мутāхē; мутāхаш) მუთაქა.

мутаIēлам в, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. მედრესეს მოსწავლე; 2. კრიალოსნის მარცვალი, რომელიც ყოველ ოცდაცამეტ მარცვალს ყოფს ერთმანეთისაგან.

мутта д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) წვენი; мутта даккха წვენის გამოწურვა.

муттадерг, муттадолу *მიმღ.* წვნიანი; муттадолу докъар წვნიანი საკვები.

мӯха 1. *ზედს.* რომელი; 2. *ზმნს.* როგორ, რა სახით; мӯха дēха шу როგორა ხართ? როგორ ცხოვრობთ?

мӯхалл|а (-ин, -ина, -ō, -ē) ხარისხი, ღირსება; თვისება.

мухха а *ზმნს.* რამენაირად, როგორმე; мухха а дина а гӀо дан дēза цунна როგორმე უნდა დავეხმაროთ იმას.

муххалē а *ზმნს.* მით. უმეტეს, მით უფრო; и рēза ву, ткъа со муххалē а ის თანახმაა, მე კიმით უფრო.

мухӀар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბეჭედი, შტამპი; мухӀар таӀō ბეჭდის დასმა.

***муцӀа|дōла** (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* თვალების გაწითლება (წითლდება).

муцӀар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. დინგი, დრუნჩი; 2. ხორთუმი.

муш^{1} б, д (муьшан, муьшана, муьшō, муьшē; машшаш) თოკი, ბაგირი.

муш^{2} д, д (муьшан, муьшна, муъшнō, муьшнē; муьшнаш) თელა.

муштакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მუნდშტუკი.

муьжг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ერთგვარი ბალახი.

муьжги в, б (чун, -чунна, -чō, -га; -й) 1. გლეხიკაცი; 2. *ლანძღ.* ტეტია, გაგრია, ხეპრე, გაუთლელი.

муьлха *ნაცვ.* როგორი, რომელი, რა, რანაირი; муьлха а რომელიმე, ვინმე, რაიმე, რაღაც; ზოგიერთი, ნებისმიერი, ყოველგვარი, ყოველნაირი; муьлхачу мēхаца а ნებისმიერ ფასად, ფასის მიუხედავად.

муьрг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ძახველი; 2. ანკესზე წამოგება, პირის მოკიდება; муьрг етта პირის მოკიდება *(თევზისა).*

муьста *ზედს.* მჟავე; муьста шура მჟავე რძე.

муьстарг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ერთგვარი ბუჩქი, რომლის ფოთლებიც იჭმება; 2. წმახი, კაწახი, მჟავე გემოს მქონე.

муьстō, муьстōниг *ზედს.* მომჟავო.

муьтӀахь *ზედს.* ერთგული, თავდადებული, მიმდევარი; муьтӀахь дан დამორჩილება (იმორჩილებს, უმორჩილებს), დაპყრობა; муьтӀахь хила ერთგულება, თავდადება; დამორჩილება.

муьшдечиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) თელა.

муьшка й, й (-нан, -нна, -но, -не; -наш) ხელისკვრა, ბიძგის *(მუჯლუგუნის)* კვრა *(გაფრთხილების ან წაქეზების მიზნით)*; муьшка ян წაბიძგება, წაკვრა; წაქეზება, წახალისება; муьшканаш ян გაბრაზება, გაბოროტება, გაჯავრება.

мӀāра^{1} (мӀēран, мӀēрана, мӀēрō, мӀēре; мӀēрий) *იხ* маӀар^{1}.

мӀāра^{2} (мӀēран, мӀēрана, мӀēрō, мӀāраш) *იხ* маӀар^{2}.

мӀаьчиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) წვერი *(რაიმისა).*

Н,О,ОЬ

нāбарха *ზმნ.* ნამძინარევზე, ძილში.

***набарх|даккха** (-доккху, -даьк-кхира, -даьккхина) *გრდმ.* გაღვიძე-ბა (აღვიძებს).

***набарх|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* გა-ღვიძება (იღვიძებს).

***набарх|дийла** (-дуьйлу, -дийли-ра, -дийлла) *გრდუვ.* გაღვიძება (იღვიძებს ხოლმე).

нāбарх|лēн (-лōь, -лийра, -лийна) *გრდმ.* ბოდვა (ბოდავს, აბოდებს), ძილში ლაპარაკი.

нāбарч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ий) მძინარა, ძილისგუდა.

нагахь *კავშ.* თუ.

наггахь *ზმნ.* ხანდახან; наг-наг-гахь დროდადრო, ხანდახან, ზოგ-ჯერ.

наггахьлēра, наггахьлēраниг *ზედს.* იშვიათი.

наж д, д (ножан, ножана, ножō, ножē; нежнаш) 1. მუხა; 2. რკო.

назбар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბა-ლიში.

назм|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) საგალობელი; назма āла გალობა (გალობს); назманча სა-გალობლის შემსრულებელი, მგა-ლობელი; назма яккха საგალობ-ლის შეთხზვა.

нāкха б, д (нēкхан, нēкхана, нēк-хō, нēкхē; нāкхош) *სხვადასხვა მნიშვნ.* მკერდი, ძუძუ; шуьйра нāкха ფართო მკერდი; бēрана нāкха белира нāнас ბავშვს ძუძუ მისცა დედამ.

накхар|моз д, д (-мезан, -мазана, -мазō, -мазē; -мезаш) თაფლი.

накхармоза б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; накхармозий) ფუტკარი.

нāкъост в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -ий) ამხანაგი.

нāкъосталла д 1. დახმარება, შე-მწეობა; нāкъосталла дан დახმა-რების გაწევა; 2. ამხანაგობა.

нāкъосташха *ზმნ.* ამხანაგურად.

нал й, й (нелан, нелана, нелō, не-лē; неларчий) ტახი, გარეული ღორი.

налха б, б (нелхан, нелхана, нел-

хō, нелхē; нелхаш) კარაქი.

нāна й, б (нēнан, нанна, -с, нēнē; нāной) დედა, დედიკო, დედილო; нēнан ваша დედის ძმა, ბიძა; нēнан дā დედის მამა, პაპა; нēнан йиша დედის და, დეიდა; нēнан нāна დედის დედა, ბებია; нāнас чIāра кхерзира დედამ თევზი შე-წვა.

нāна-гIāл|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) დედაქალაქი.

нана-пелг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ცერი *(თითი)*.

нар й, й (нāран, нāрана, нāрō, нā-рē; нāраш) 1. ბროწეული; 2. ტახ-ტი.

нартол й, й (нартōлан, нартōлана, нартōлō, нартōлē; нартōлаш) კამა-რა, თალი.

нах б (нēхан, нāхана, нāха, нāха-га) *კრებ.* ხალხი; ერი; *მხოლობით-ში* стаг; нāха āрēнан белхаш бо ხალხი მინდვრის სამუშაოს ასრუ-ლებს.

***нахала |даккха** (-доккху, -даьк-кхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გამოქვეყნება (აქვეყნებს); 2. სალაპარაკოდ გახდომა (ხდის), შერცხვენა.

***нāхала |дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* სალაპარაკოდ გახდომა (ხდება), შერცხვენა.

***нāхала |дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. გამო-ქვეყნება (აქვეყნებს ხოლმე); 2. სალაპარაკოდ გახდომა (ხდის ხოლმე), შერცხვენა.

***нāхала |дийла** (-дуьйлу, -дийли-ра, -дийлла) *გრდუვ.* სალაპარაკოდ გახდომა (ხდება ხოლმე).

***нāхала |довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* სალაპარაკოდ გახდომა (ხდება).

нахарт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხურდა, ხურდა ფული.

наб й, й (нāбаран, нāбарна, нāба-рō, нāбарē; нāбарш) ძილი; наб кхēта დაძინება (იძინებს); наб ян დაძინება (სძინავს); ძილის მოკი-დება; сӯна чIōгIа наб йōгIу ‾მე ძალიან მეძინება; бēран наб яйна ბავშვს ძილი დაეკარგა.

нахарч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მეგუთნე.

нāхаца |лēла (-лēла, -лийлира, -лелла) *გრდუვ.* გარყვნილად ცხოვ-რება *(გარყვნილ ცხოვრებას ეწევა, ითქმის ქალზე)*.

нацкъара 1. *ზედს.* ნაპირზე მყო-ფი; 2. *ზმნ.* ნაპირზე, ნაპირას, გვერდზე.

***нацкъар|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მრ., იქით.* *განზე, გვერდზე* გაწევა (ეწევა); მიწევა, გზის გათავისუფ-ლება.

***нацкъар|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ,. იქით, გვერდზე* გასვლა (გადის); *განზე*

გადგომა (დგება), გზის მიცემა.

***нацкъар|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ომ. მრ.* გზიდან გატანა (გააქვს ხოლმე), გზის გათავისუფლება.

***нацкъар|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* იქით, გვერდზე გასვლა (გადის ხოლმე), განზე გადგომა, გზის მიცემა.

***нацкъар|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* იქით, გვერდზე გასვლა (გადის), განზე გადგომა, გზის მიცემა.

нацкъарē й, й (-нан, нацкъаренна, -нō, -нē; -наш) ნაპირი, განაპირი.

нацкъарō 1. *ზედს.* გზიდან იქით, გვერდზე მყოფი; 2. *ზმნს.* გზიდან იქით, გვერდზე.

наччIаз д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნაგავი, ნარცხი, უწმინდურობა.

наштар й (-ан, -на, -ō, -ē) ალუმინი.

наьрс й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კიტრი.

наьрт, наьртхō, наьрт-эрстхō в, б *ფოლკ.* ნართი, ბუმბერაზი, გოლიათი.

негIар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სახურავი *(ყუთისა და მისთ.).*

нēка д. д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ცურვა; нēка дан ცურვა (ცურავს); нēка хьакха გაცურვა, ცურვით წასვლა.

нēканца *ზმნს.* ცურვით.

нēканч|а в, й; б (-ин. -ина, -ō, -ē; -аш) მოცურავე.

некъ б, д (нēкъан, нēкъана, нēкъō, нēкъē; нēкъаш) გზა; тIулгийн некъ გზატკეცილი; некъ баккха გზის გაკვალვა; некъ баста (билла) გზის გახსნა (გაყვანა); некъ бита გზის დათმობა; нēкъах тила გზის დაბნევა, დაკარგვა; некъ хāдō გზის გადაჭრა; нēкъазалла უგზოობა.

нēкъалō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; нēкъалхой) 1. მოგზაური; 2. მწირი, ყარიბი.

нēкъахō в. й; б (-чун. -чунна, -чō, -чуьнга; нēкъахой) მგზავრი, გამვლელი.

некъгойтург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; аш) გზის მაჩვენებელი.

нēкъē д, д (-нан, нēкъенна, -нō, -нē; -наш) *საუბ.* გვარი, ჩამომავლობა.

нēнасара *ნაწილ.* გეთაყვა *(უპირატესად ქალთა მეტყველებაში).*

нēнахō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; нēнахой) ნათესავი *(დედის მხრიდან),* დედეულები.

нēхан, нēханиг 1. *ზედს.* ადამიანისა, კაცისა; ადამიანთა, კაცთა; ხალხისა; 2. უცხო, გარეშე; нēхан нах უცხო ხალხი.

нехаш й ნაგავი; нехаш яржō დანაგვიანება.

нехч|а й, й (-ин, -ина. -ō, -ē; -анаш) ყველი.

нец|а б. д (-ан, -ана, -ō, -ē; неций) 1. ჩრჩილი; нецō кач биъна ჩრჩილმა საყელო შეჭამა; неца кхēта დაჩრჩილვა, ჩრჩილის გაჩენა; 2. ნამის ჭია.

нēц|а й, б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ий) დეიდა.

неI[1] д, д (-аран, -арна, -арō, -арē; -арш) კანი, ტყავი; берзан неI მგლის ტყავი; неI даккха გატყავება, ტყავის გაძრობა.

неI[2] й, й (-аран, -арна, -арō, -арē; -арш) კარი; шалха неI ორსადგულიანი კარი; неI яккха კარის გაჭრა; неI тōха კარის ოდნავ გაღება; неI тIекъевлаелла კარი ჩაიკეტა; неIарна дōгIа тоьхна კარი კლიტითაა დაკეტილი.

неIалт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წყევლა, კრულვა, შეჩვენება; неIалт āла დაწყევლა *(ზედმიწევნით: წყევლის თქმა),* შეჩვენება; неIалт хилларг (дахнарг) დაწყევლილი, წყეული, შეჩვენებული, შერისხული.

неIсāгI|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) 1. ზღურბლი; неIсāгIехь ზღურბლზე; неIсāгIал āрахьа стаг лаьтта ზღურბლის იქით ადამიანი დგას; 2. წირთხლი, კარის ამყოლი.

нигат д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *რელიგ.* აღთქმა; нигат дан აღთქმის დადება.

низам д. д (низāман, низāмана, низāмō, низāмē; низāмаш) წესრიგი, დისციპლინა; низам хIоттō წესრიგის დამყარება; низам дōхō წესრიგის დარღვევა.

нийса 1. *ზედს.* 1) სწორი, პირდაპირი, თანაბარი, ვაკე; 2) სწორი, ზუსტი; дешан нийса яздар სიტყვის მართლწერა; 3) სამართლიანი; нийса стаг სამართლიანი ადამიანი; 2. *ზმნს.* სწორად, თანაბრად, ზუსტად; ზომიერად, ზომაზე; нийса ду სწორია, მართალია, სამართლიანია.

нийсархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; нийсархой) თანატოლი, ერთი ხნისა, ტოლი, კბილა.

нийсō й (-нан, нийсонна, -нō, -нē) თანასწორობა, ტოლობა; 2. სამართლიანობა.

нийсса 1. *ზმნს.* სწორად, პირდაპირ; некъ нийсса дIабōьду გზა სწორად მიდის; 2. თანაბრად, თანასწორად, თანატოლად, ერთნაირად; нийсса дēкъа თანასწორად გაყოფა.

никх б, д (накхаран, накхарна, накхарō, накхарē; накхарш) სკა.

никIап|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ვარცხნილობა, ნავარცხნი, ქოჩორი.

нилха 1. *ზედს.* მეჩხერი, თხელი; нилха хьаьаш მეჩხერი სიმინდი; 2. *ზმნს.* მეჩხრად, თხლად.

***нилх|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ომ. მხ.* გამოხშირვა, გამეჩხრება, შეთხელება.

***нилх|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გამეჩხერება (მეჩხრდება), შეთხელება.

***нилх|дан** (-до, -дира, -дина, -дер ||-дийр ду) *გრდმ.* გამეჩხრება (ამეჩხრებს); хьаьаш нилхъян სიმინდის გამოხშირვა, გამეჩხრება.

***нилх|дийла** (-дуьилу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გამეჩხრება (მეჩხერდება ხოლმე), შეთხელება.

***нилх|довла** (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გამეჩხრება (მეჩხერდება), შეთხელება.

***нис|дан** (-до, -дира, -дина, -дер || -дийр ду) *გრდმ.* 1. გასწორება (ასწორებს), გამართვა, გათანაბრება, მოსწორება; сāра нисбан მავთულის გასორება; некъ нисбан გზის მოსწორება; 2. შედარება (ადარებს).

нитт б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჭინჭარი.

них|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ბურახი.

ницкъ б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ძალა, ღონე, ენერგია; ницкъ кхāча შეძლება; ницкъ ма-кхоччу მთელი ძალით, аьрзӯ ницкъ болуш ду არწივი ღონიერი არის; 2. ძალა, ძალები; хIаваан ницкъаш საჰაერო ძალები; 3. ძალდატანება, ძალმომრეობა, ძალადობა; ницкъ бан ძალდატანება, გაუპატიურება, ნამუსის ახდა.

ницкъкхōчу, ницкъкхōчург *მიმღ.* შეძლებისდაგვარი, შესაძლისი.

ницкъхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; ницкъхой) ღონიერი *(ადამიანი).*

ницкъцакхōчу, ницкъцакхōчург *მიმღ.* მეტად ძნელი, მიუღწეველი, შეუსრულებელი.

нишкē й, й (-нан, нишкенна, -нō, -нē; -наш) *საუბრ.* საჭირო ოთახი.

ниIмат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *საუბრ.* მადლი, წყალობა, სიკეთე, კეთილდღეობა.

новкъа *ზმნს.* გზაზე, გზად.

новкъа|гIерта (-гIерта, -гIиртира, -гIиртина) *გრდუვ.* ხელის შეშლა (უშლის ხოლმე), დაბრკოლება, წინააღმდეგობის გაწევა.

новкъа|гIорта (-гIурту, -гоьртира, -гIоьртина) *გრდუვ.* ხელის შეშლა (უშლის), დაბრკოლება, წინააღმდეგობის გაწევა.

***новкъа|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* 1. გაცილება (აცილებს); хьāша новкъа ваьккхира аса სტუმარი გავაცილე; 2. დაბრკოლება (აბრკოლებს), ხელის შეშლა.

***новкъа|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр) *სუბ. მხ.* 1. გამგზავრება (მიემგზავრება); 2. ხელის შეშლა (უშლის).

***новкъа|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., სუბ. მრ.* გაცილება (აცილებს); хьēший новкъбēхира аса სტუმრები გავაცილე.

новкъара *ზმნს.* გზიდან; новкъара

дIадаккха გზიდან გატანა, გზის გათავისუფლება.

новкъарлō й, й (-нан, новкъарлонна, -нō, -нē; -наш) დაბრკოლება, წინააღმდეგობა, შეფერხება, ხელის შეშლა; новкъарлō ян დაბრკოლება (აბრკოლებს), გადაღობვა; *იგივეა, რაც* дуьхьарлō.

ног й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -наш) მკვეთრი მოსახვევი, მიხვეულ-მოხვეული გზა; ног тōха მკვეთრად მოხვევა.

ной й, й (-н, -на, -нō, -га; -ш) გეჯა.

нōналл|а д (-ин, -ина, -ō, -ē) დედობა.

носта й, й (настаран, настарна, настарō, настарē; настарш) წვივი; настаран пха მუხლის მყესები; настаран пхьид ნაკუთალი.

ноткъа й, й (наткъаран, наткъарна, наткъарō, наткъарē; наткъарш) ჩირქი; ноткъа ян დაჩირქება.

нох д, д (нахаран, нахарна, нахарō, нахарē; нахарш) 1. კავი, გუთანი; 2. ცოხნა; нох дāха ცოხნა (იცოხნება).

нохчашха *ზმნს.* ჩეჩნურად.

нохчи в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ჩეჩენი; нохчийн мотт ჩეჩნური ენა; *იგივეა, რაც* нохчō.

***нош|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* დამწიფება (მწიფდება); хьач ношбелла ქლიავი დამწიფდა.

нуй б, д (нōран, нōрана, нōрō, нōрē; нōраш) ცოცხი; нуй хьакха დაგვა, ცოცხის გასმა.

нур д, д (нуьран, нуьрана, нуьрō, нуьрē; нуьреш) 1. სხივი; 2. ნათება; нур сēгг ნათება (ანათებს), გამოსხივება.

нус й, б (несан, несана, несō, несē; несарий) რძალი.

нускал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) პატარძალი, დედოფალი; нускал дāлō ცოლის შერთვა, დაქორწინება *(ზედმიწევნით: პატარძლის მოყვანა).*

нуц в, б (невцан, невцана, невцō, невцē; невцарий) სიძე.

нуьйда й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; нōдарчий) ღილი; нуьйда дIайолла ღილის შეკვრა; нуьйда йōгIа ღილის დაკერება.

нуьйж|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) გრდემლი.

нуьйр й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) უნაგირი; нуьйр тилла უნაგირის დადგმა (ადგამს); говран нуьйр тилла ცხენის შეკაზმვა; нуьйр схьаӯца უნაგირის მოხდა.

нуьхьар в, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ნაიბი, თანაშემწე.

нуьцккъала *ზმნს.* ძლივს, ძლივსძლივობით, რისვაივაგლახით.

нуьцкъала 1. *ზედს.* მძლავრი, ძლიერი, ძალოვანი; 2. *ზმნს.* ძალით.

нIаьвл|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ტოროლა.

нIаьвцициг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *ზოოლ.* მუხლუხი.

нIаьн|а[1] б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -ий) ჭია, მატლი; нIаьна кхēта დაჭიანება.

нIаьн|а[2] й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -еш) მამალი; нIаьна Iōьху მამალი ყივის; москал-нIаьна მამალი ინდაური; нIаьнеш кхайкхалē მამლების ყივილამდე, გათენებამდე.

нIаьна-кIорни д, д (-н, -на, -нō, -га; нIаьна-кIорнеш) ყვინჩილა, მამლაყინწა.

нIаьнех *ზმნ.* მამლურად; нIаьнех лēла მამლაყინწობა (მამლაყინწაობს).

нIаьнийдōхург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ასისთავა.

оба й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *ბავშვ.* კოცნა, ამბორი; оба āла კოცნა (კოცნის).

обарг в, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) აბრაგი, ყაჩაღი.

***обарг|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ.* გააბრაგება (აბრაგდება), გაყაჩაღება.

ов[1] д, д (эвнан, эвнна, эвнō, эвнē; эвнаш) 1. შამფური; овнна тIехь жижиг датта შამფურზე ხორცის შეწვა; 2. ჭვალი; ов детта сӯна кийрахь მუცელში მჭვალავს.

ов[2] й, й (эвнан, эвнна, эвнō, эвнē; эвнаш) ბადე, სათხეველი; ов такхō ბადის ამოზიდვა (ეზიდება).

овкъаран *იხ.* юкъ.

овсал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) თურქული.

овха (овху, эвхира, эвхина) ჩეჩვა(ჩეჩავს).

ōга д, д (-нан, -нна, -нō, нē; -наш) ძიდი, ტიხარი; ōга дан გატიხვრა (ტიხრავს).

ōгар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *ბოტ.* ვაცისწვერა.

ōза[1] (ӯзу, уьйзира, ōьзна) . აწონა (წონის); 2. გაწევა, გამოწევა, მოწევა, გაჭიმვა; 3. წონა (იწონის); чIēрō ӯзу кхо килограмм თევზი სამ კილოგრამს იწონის; 4. *თამბაქოს* მოწევა (ეწევა); цигаьрка ōза სიგარეტის მოწევა; 5. შემართვა, გამოწევა; лаг ōза ჩახმახის ფეხზე შეყენება; 6. მოწველა (წველის); етт ōза ძროხის წველა; 7. *გადატ.* მიზიდვა, ჩართვა, ჩაბმა, შეთრევა, ჩათრევა; балха ōза სამუშაოში ჩაბმა.

ōза[2] *ზედს.* გამხდარი, მჭლე, გალეული, გაძვალტყავებული.

ōзабēзам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) წინასწარაკვიატებულობა, წინასწარშექმნილი ურთიერთობა.

ōзалла й სიგამხდრე, გამხდრობა, სიმჭლევე.

ōзō[1] (*ōзадо, ōзийра, ōзийна) 1. გაწევა (ეწევა), გამოწევა, გაჭიმვა; пхьош ōзō სახელოს მოწევა, მოქაჩვა; 2. *გადატ.* მიზიდვა (იზიდავს), ყურადღების მიქცევა (მი-

პყრობა), გადაბირება, მიცემა; суьдē ōзō სასამართლოში მიცემა; жōьпē ōзō პასუხისგებაში მიცემა.

ōзō[2] , ōзōниг *ზედს.* ოდნავ გამხდარი, ცოტა გამხდარი.

ойла й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. აზრი, ფიქრი; ойланē вōжа ფიქრებში ჩაძირვა; ойла ян დაფიქრება, მოფიქრება, აზროვნება; ойла хила განზრახვა (განიზრახავს); 2. რწმენა, მრწამსი; ойла юхаяккха გადარწმუნება (არწმუნებს), აზრის შეცვლევინება; ойла юхаяла აზრის შეცვლა.

ойланза *ზმნ.* მოუფიქრებლად.

окхлō й, й (-нан, окхлонна, -нō, -га; -наш) 1.ფილთაქვა, ქვასანაყი; 2. საგორავი *(ცომისა)*; 3.საჯანდრავი *(სარეცხისა)*; *იგივეა, რაც* окхлу.

ōкъам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ლოდი; тIулган ōкъам ქვის ლოდი; 2. ხორგი, ყინულის ბელტი *(მდინარეზე, ზღვაში)*.

ōлалла д 1. ბატონობა, ბრძანებლობა; 2. მთავრად ყოფნა; 3. თავადის წოდება; ōлалла дан 1. ბატონობა (ბატონობს), ბრძანებლობა; 2. მთავრობა (მთავრობს).

олла (уллу, оьллира, оьллина) *გრდმ.* დაკიდება (ჰკიდებს), ჩამოკიდება; сутр пēнах олла კედელზე სურათის დაკიდება.

оллō (*олладо, оллийра, оллийна) *გრდმ.* დახრა (ხრის), დაღუნვა, დადრეკა, დაწევა.

олхазар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ფრინველი.

омра д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბრძანება, омра дан ბრძანება (ბრძანებს).

онда *ზედს.* 1. მაგარი; онда бIāра მაგარი *(კერკეტი)* კაკალი; 2. ძლიერი, ღონიერი; онда стаг ღონიერი ადამიანი; 3. *გადატ.* მტკიცე, გამძლე, მყარი; онда мāшар მტკიცე მშვიდობა.

ор д, д (ōран, ōрана, ōрō, ōрē; оьрнаш) ორმო; ор даккха ორმოს გათხრა (თხრის); нāхана даькхинчу ор чу ша кхетта სხვებისთვის გათხრილ ორმოში თვითონვე ჩავარდაო.

ōрам б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *სხვადასხვა მნიშ.* ფესვი, ძირი; ножан ōрам მუხის ფესვი; церган ōрам კბილის ფესვი; дешан ōрам სიტყვის ძირი, ფუძე.

ōрамат й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მცენარე.

орца д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. განგაში; хIаваан орца საჰაერო განგაში; орца даккха განგაშის ატეხა; 2. დევნა; უკან გამოდგომა, გამოდევნება; მდევარი, მდევრები; цунна тIаьххьē чехка дōьдуш орца дара იმას მდევარი მისდევდა; 3. დახმარება, ხელის შეშველება *(საფრთხის დროს)*.

***орца|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., იხ. მხ.* მაშ-

ველთა მოხმობა (იხმობს, უხმობს), საგანგებო დახმარების თხოვნა.

*__орцах|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მხ.* განგაშზე გამოვარდნა (ვარდება), გამოსვლა.

*__орцах|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* მაშველთა მოხმობა (იხმობს, უხმობს), საგანგებო დახმარების თხოვნა.

*__орцах|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.*, განგაშზე გამოვარდნა (ვარდება ხოლმე).

*__орцах|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მრ.* განგაშზე გამოვარდნა (ვარდება).

орцха б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ნაჭერი; сāбанан орцха საპნის ნაჭერი; 2. ურდული; 3. დედაკოჭი; 4. ძელი, ღერძი.

оршот й, й (оршōтан, оршōтана, оршōтō, оршōтē; оршōташ) ორშაბათი; оршōтан де ორშაბათი დღე.

ōсала *ზედს.* 1. მშიშარა, მფრთხალი, მხდალი, ლაჩარი, ჯაბანი; ōсала стаг მშიშარა ადამიანი; 2. სუსტი, უძლური, უღონო.

*__оста|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* მუცლის მოშლა (უშლის), ორსულობის შეწყვეტა.

*__оста|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* მუცლის მოშლა (ეშლება).

ōти д, д (-н, -на, -нō, -га; ōтеш) პატარა ოთახი, სენაკი.

ōха *ნაცვ.* ჩვენ; *тхо-ს ერგ.*

ōхан|а д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხვნა; ōханан хьōза წივწივა, ბოლოქანქარა.

охка (ухку, оьхкира, оьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* ჩამოკიდება (ჰკიდებს), დაკიდება.

охкō (*охкадо, охкийра, охкийна) *გრდმ., ობ. მრ., ძირს,* დაბლა დაშვება (უშვებს), დახრა, დაღუნვა, ჩაღუნვა.

охку, охкург *მიმღ.* 1. ის, ვინც ბარავს; მბარავი; 2. ის, რასაც ბარავენ; დასაბარი.

ōху, ōхург *ōха-ს აწმყოს მიმღ.* ის, ვინც ხნავს; მხვნელი.

ōхьа (ӯхьу, уьйхьира, ōьхьна) *გრდმ.* ჩაჩრა (ჩრის), ჩატენა, ჩაჩხირვა, შეყოფა, შეჩეჩება; მიწოდება (აწოდებს), მირთმევა, შეთავაზება, მიცემა.

охьа 1. *ზმნისწინი, აღნიშნავს:* 1) *მოძრაობას ზემოდან ქვემოთ:* ჩა-, ჩამო-, და-; охьадоссō ჩამოშვება (უშვებს), ჩამოყვანა; 2) *მოძრაობას მდინარის დინების მიმართულებით:* წა-, გა-; хица охьалалла მდინარის დინების მიმართულებით გალალვა.

*__охьа|дада__ (-доду, -дедира, -дедда) *გრდუვ.* ჩამორბენა (ჩამორბის); лāмитIēра охьавада კიბიდან ჩამორბენა (ჩამორბის).

*__охьа|дадō__ (-дададо, -дадийра, -дадийна) *გრდმ.* ჩამორბენინება (ჩამოარბენინებს), სირბილით ჩამოტანა (ჩამოაქვს).

*__охьа|даийта__ (-доуьйту, -даийтира, -даийтина) *გრდმ.* ძირს, დაბლა დაშვება (უშვებს); кирхьа охьадаийта ფარდის დაშვება; корта охьабаийта თავის ჩამოშვება; байракх охьаяийта დროშის დაშვება.

*__охьа|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. ჩამოსმა (სვამს), ჩამოყვანა; бер гIентара охьадаккха ბავშვის სკამიდან ჩამოსმა; 2. ჩათრევა (ათრევს), ჩატანა; 3. *გადატ.* ჩამოფასება; мах охьабаккха ფასების დაწევა; 4. *გადატ.* თანამდებობიდან ჩამოქვეითება (აქვეითებს).

*__охьа|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მხ.* 1. ჩამოსვლა (ჩამოდის), ჩამოძრომა, ჩამოხტომა; 2. ჩამოფასება, დაწევა; кIāдин мах охьабаьлла ქსოვილის ფასმა დაიწია.

*__охьа|дāлō__ (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ.* ჩამოყვანა (ჩამოჰყავს).

*__охьа|дāн__ (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* ჩამოსვლა (ჩამოდის), ჩამოდენა, ზემოდან ქვემოთ სვლა.

*__охьа|дāтIа__ (-дēтIа, -дēтIира, -даьттIа) *გრდუვ.* ჩამოხევა (იხევა), ზემოდან ქვემოთ გასკდომა.

*__охьа|дāтIō__ (-дāтIадо, -дāтIийра, -дāтIийна) *გრდმ.* ჩამოხევა (ხევს), ჩამოგლეჯა, ჩამოფხრეწა.

*__охьа|даха__ (-дōьду, -дахара, -дахна, -гIор) *გრდუვ.* ჩასვლა (ჩადის), ჩაშვება, დაშვება.

*__охьа|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. ჩამოსხმა (სხამს); 2. ჩამოფასება, ფასის დაკლება.

*__охьа|дахка__ (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრდმ., ობ. მრ.* ჩამოდგმა (დგამს), ჩადგმა, დაწყობა, წამოწყობა, ჩალაგება, ჩამოლაგება; ძირს დადება, ძირს დადგმა.

*__охьа|детта__ (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ., ობ. მრ.* დანარცხება (ანარცხებს ხოლმე); წაქცევა; махō дитташ охьадетта ქარი ხეებს აქცევს.

*__охьа|дижа__ (-дуьжу, -дижира, -дижна) *გრდუვ.*, დაწოლა (წვება), ჩაწვენა; бер охьадижна ბავშვი დაწვა; чан охьайижна მტვერი ჩადგა.

*__охьа|дижō__ (-дижадо, -дижийра, -дижийна) *გრდმ.* დაწვენა (აწვენს), ჩაწვენა.

*__охьа|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. ჩასვლა (ჩადის ხოლმე), ჩამოსვლა; 2. *გადატ.* ჩამოფასება, დაწევა.

*__охьа|дийша__ (-дуьйшу, -дийшира, -дийшина) *გრდუვ.*, *სუბ. მრ.* დაწოლა (წვება), დაყრა, ჩაწოლა; бераш охьадийшина ბავშვები დაწვნენ.

*__охьа|дийшо̄__ (-дийшадо, -дийшийра, -дийшийна) *გრდ., ობ. მრ.* დაწოლა (აწვენს), ჩაწოლა, წაქცევა.

*__охьа|дилла__ (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდ., ობ. მხ.* დადება (დებს); гира мохь охьабилла ზურგიდან ბარგის ჩამოღება (იღებს); книжка стоьла тIе охьадилла წიგნის მაგიდაზე დადება.

*__охьа|дисса__ (-дуьссу, -диссира, -диссина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ჩამოსვლა (ჩამოდის), ჩამოქვეითება; льатта охьадисса მიწაზე დაშვება, დაფრენა, ჩამოსვლა.

*__охьа|диссо̄__ (-дисадо, -диссийра, -диссийна) *გრდ., ობ. მრ.* ჩამოყვანა (ჩამოჰყავს), ჩამოსხმა.

*__охьа|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. ჩასვლა (ჩადის), ჩამოსვლა, ჩახტომა, ჩამოხტომა, ჩაძრომა, ჩამოძრომა; 2. *გადატ.* ჩამოფასება, ფასების დაწევა.

*__охьа|до̄жа__ (-дӯжу, -дуьйжира, -доьжна) *გრდუვ.* დაცემა (ეცემა), ჩამოვარდნა, დავარდნა, ჩაქცევა, ჩამოქცევა.

*__охьадожжалц__ *ზმნს.* ჩავარდნამდე, ჩამოვარდნამდე, დაცემამდე, დავარდნამდე, ჩაქცევამდე; охьавожжалц хелхавийла წაქცევამდე ცეკვა.

*__охьа|до̄жо̄__ (-до̄жадо, -до̄жийра, -до̄жийна) *გრდ.* ჩაგდება (აგდებს), ჩამოგდება, ხელიდან გავარდნა; дитт тIера Iаж охьабо̄жо̄ ხიდან ვაშლის ჩამოგდება.

*__охьа|досса__ (-дуссу, -доьссира, -доьссина) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ჩასვლა (ჩადის), ჩამოსვლა, ჩაძრომა, ჩამოძრომა, ჩახტომა, ჩამოხტომა; говрара охьавоьссира дошло̄ ცხენიდან ჩამოხტა მხედარი; льатта охьайоьссира самолет მიწაზე დაფრინდა თვითმფრინავი.

*__охьа|доссо̄__ (-доссадо, -доссийра, -доссийна) *გრდ., ობ. მხ.* ჩამოსმა (სვამს), ჩამოყვანა, გადმოყვანა, გადმოსმა; пассажир вагон тIе̄ра охьавоссийра მგზავრი ვაგონიდან გადმოსვეს.

*__охьа|дотта__ (-дутту, -доьттира, -доьттина) *გრდ.* 1. დასხმა (ასხამს), ჩასხმა, ჩამოსხმა; 2. გადმოყრა (ყრის); ворданна тIе̄ра дечиг льатта охьадотта ურმიდან შეშის მიწაზე გადმოყრა.

охьа|ида (-уьду, -идира, -идда) *გრდუვ.* ჩამორბენა (ჩამორბის), ზემოდან ქვემოთ სირბილი (დარბის).

охьа|идо̄ (*-идадо, -идийра, -идийна) *გრდ.* ჩამორბენინება (არბენინებს), ზემოდან ქვემოთ სირბილით ტარება (ატარებს).

охьа|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდ.* ჩამოწევა (ეწევა ხოლმე), ჩამოთრევა.

охьа|кха̄ча (-кхо̄чу, -кхе̄чира, -кхаьчна) *გრდუვ.* ჩამოსვლა (ჩამოდის).

охьа|кха̄чо̄ (*-кха̄чадо, -кхачийра, -кха̄чийна) *გრდ.* ჩატანა (ჩააქვს), ჩამოტანა, ჩაყვანა, ჩამოყვანა.

охьа|кхе̄та (-кхе̄та, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* დაცემა (ეცემა), ჩამოვარდნა, დავარდნა, წაქცევა.

охьа|кхийда (-кхуьйду, -кхийдира, -кхийдина) *გრდუვ.* დახრა (იხრება ხოლმე), ჩახრა, მოხრა.

охьа|кхийдо̄ (*-кхийдадо, -кхийдийра, -кхийдийна) *გრდ.* დახრა (ხრის ხოლმე), ჩახრა, მოხრა.

охьа|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდ.* ჩაგდება (აგდებს ხოლმე), ჩამოგდება, ჩასროლა, ჩამოსროლა, ჩაყრა, ჩამოყრა.

охьа|кховда (-кхевда, -кхевдира, -кхевдина) *გრდუვ.* დახრა (იხრება), ჩახრა, მოხრა.

охьакхо̄зу, охьакхо̄зург *მიმღ.* ჩამოკიდებული, ჩამოწოლილი.

охьа|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდ.* ჩამოგდება (აგდებს), ჩამოყრა, ჩამოსროლა; лам тIе̄ра тIулг охьакхосса მთიდან ქვის ჩამოსროლა.

охьа|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდ., ობ. მხ.* ჩამოლალვა (ლალავს).

*__охьалах|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ჩამუხლვა (ჩაიმუხლებს), ჩაჯდომა (ჯდება); гIента охьалахвала სკამზე ჩამოჯდომა.

охьа|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდ., ობ. მრ.* ჩარეკვა (რეკავს), ჩამორეკვა, ჩაყრა, ჩამოყრა.

охьа|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდ., ობ. მხ.* ჩალალავს (ლალავს ხოლმე), ჩამოლალვა, ქვევით გაგდება.

охьа|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ჩამოხტომა (ხტება), ჩამოქვეითება.

охьа|лехка (-лоьхку, -лихкира, лихкина) *გრდ., ობ. მრ.* ჩარეკვა (რეკავს), ჩამორეკვა, ჩაყრა, ჩამოყრა.

охьане̄ й, й (-н, -на, -но̄, -га; охьанеш) დაღმართი; йоккха охьане̄ მკვეთრი დაღმართი.

охьа|о̄за (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *გრდ.* ჩამოწევა (ეწევა), ჩამოთრევა.

охьара, охьарниг *ზედს.* ქვედა, ქვემო; ბარისა, დაბლობისა; охьара нохчий ბარის ჩეჩნები.

охьа|сатта (-сетта, -сеттира, -сеттина) *გრდუვ.* ჩახრა (იხრება), დახრა, ჩაღუნვა, ჩაზნექა.

охьа|сатто̄ (*-саттадо, -саттийра, -саттийна) *გრდ.* დახრა (ხრის), ჩაღუნვა, ჩაზნექა, ჩახრა.

охьа|сетта (-сетта, -ситтира, -ситтина) *გრდუვ.* ჩახრა (იხრება ხოლმე), ჩაწევა, ჩაზნექა, ჩაღუნვა.

охьа|сетто̄ (*-сеттадо, -сеттийра,

-сеттийна) *გრდმ.* დახრა (ხრის ხოლმე), ჩახრა, ჩაღუნვა, ჩაზნექა, ჩაწევა.

охьа|такха (-текха, -текхира, -текхна) *გრდუვ.* ჩაცოცება (ცოცდება), ჩამოცოცება, ჩახოხება, ჩაფოფხება; лам тIēра охьатакха მთიდან ჩამოსრიალება.

охьа|такхō (*-такхадо, -такхийра, -такхийна) *გრდმ.* ჩათრევა (ათრევს), ჩამოთრევა.

охьа|таса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდუვ.* დაგდება (აგდებს), ჩაგდება, ჩამოგდება, ჩამოყრა; тхов тIēра лō охьатаса სახურავიდან თოვლის გადმოყრა.

охьа|татта (-тотту, -тетира, -теттина) *გრდმ.* ჩაჩოჩება (აჩოჩებს), ჩამოჩოჩება, ჩაწევა, ჩამოწევა, ჩამოფარება, ჩამოფხატვა; куй лергаш тIе охьататта ქუდის ყურებზე ჩამოფხატვა.

охьа|таIа (-таьIа, -таьIира, -таьIна) *გრდუვ.* დაღუნვა (იღუნება); ჩაზნექა, ჩახრა; га лаьтта охьатаьIна ტოტი მიწაზე დაიხარა.

охьа|таIō (*-таIадо, -таIийра, -таIийна) *გრდმ.* დახრა (ხრის), ჩახრა, დაზნექა, დაღუნვა, ჩაღუნვა.

охьа|тēга (-тōьгу, -тийгира, -тегна) *გრდმ.* ზემოდან ქვემოთ ჩაკერვა (კერავს).

охьа|тēкха (-тēкха, -тийкхира, -текхна) *გრდუვ.* ჩაცოცება (ცოცდება ხოლმე), ჩამოცოცება, ჩახოხება, ჩაფოფხება.

охьа|тēкхō (*-тēкхадо, -тēкхийра, -тēкхийна) *გრდმ.* ჩათრევა (ათრევს ხოლმე), ჩამოთრევა.

охьа|тēIа (-тēIа, -тийIира, -тийIина) *გრდუვ.* დაღუნვა (იღუნება ხოლმე), დაზნექა, მოხრა, ჩახრა.

охьа|тēIō (*-тēIадо, -тēIийра, -тēIийна) *გრდმ.* ჩახრა (ხრის ხოლმე), დაზნექა, ჩაღუნვა; мохō охьатēIадо гаьннаш ქარი ძირს ხრის ტოტებს.

охьа|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ.* ჩაგდება (აგდებს ხოლმე), დაგდება, ჩამოგდება, ჩაყრა, ჩამოყრა.

охьа|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* 1. წაქცევა (აქცევს), ძირს დაცემა; махō дитт охьатоьхна ქარმა ხე წააქცია, მოგლიჯა; 2. მორევა (ერევა), ჯობნა, დაძლევა.

охьа|хаа (-хоу, -хиира, -хиъна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* დაჯდომა (ჯდება), დასხდომა, დაბრძანება.

охьа|хаō (*-хаадо, -хаийра, -хаийна) *ობ. მხ.* დასმა (სვამს); бер охьахаō ბავშვის დასმა.

охьа|харца (-хаьрца, -хаьрцира, -хаьрцина) *გრდუვ.* ჩაქცევა (იქცევა), ჩამოქცევა, ჩანგრევა, ჩამონგრევა, ჩაშვავება, ჩაწოლა.

охьа|харцō (*-харцадо, -харцийра, -харцийна) *გრდმ.* ჩანგრევა (ანგრევს), ჩაქცევა, ჩამონგრევა, ჩამოქცევა, ჩაწოლა, ჩაშვავება.

охьа|хахка (-хохку, -хаьхкира, -хаьхкина) *გრდმ.* ზემოდან ქვემოთ გაჭენება (აჭენებს), ჩაჭენება, ჩამოჭენება.

охьа|херца (-херца, -хирцира, -хирцина) *გრდუვ.* ჩაქცევა (იქცევა ხოლმე), ჩამოქცევა, ჩანგრევა, ჩამონგრევა, ჩაწოლა, ჩაშვავება.

охьа|херцō (*-херцадо, -херцийра, -херцийна) *გრდმ.* ჩანგრევა (ანგრევს ხოლმე), ჩაქცევა, ჩამონგრევა, ჩამოქცევა, ჩაწოლა, ჩაშვავება.

охьа|хехка (-хоьхку, -хихкира, -хихкина) *გრდმ., ზემოდან ქვემოთ* გაჭენება (აჭენებს ხოლმე), ჩაჭენება, ჩამოჭენება.

охьа|хийша (-хуьйшу, -хийшира, -хийшина) *გრდუვ.* დასხდომა (სხდებიან ხოლმე), ჩასხდომა, ჩამოსხდომა.

охьа|хийшō (*-хийшадо, -хийшийра, -хийшийна) *გრდმ.* დასხმა (ასხამს ხოლმე); хьеший охьахийшō სტუმრების დასხმა.

охьа|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* ჩაჩოჩება (ჩოჩდება), ჩამოჩოჩება, ჩაწევა, ჩამოწევა.

охьахилō (*-хиладо, -хилийра, -хилийна) *გრდმ.* ჩაჩოჩება (აჩოჩებს), ჩამოჩოჩება, ჩაწევა, ჩამოწევა.

охьа|ховша (*-ховшу, -хевшира, -хевшина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დასხდომა (სხდებიან); массō а охьахевшира шēн-щēн метта ყველანი დასხდნენ თავ-თავის ადგილას.

охьаховшō (*-ховшадо, -ховшийра, -ховшийна) *გრდმ., ობ. მრ.* დასხმა (სხამს); бēраш охьаховшō ბავშვების დასხმა; хьеший охьаховшийра სტუმრები დასხეს.

охьахоийла д დასაჯდომი.

охьа|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ.* ქვემოთ ყურება (უყურებს), დახედვა.

охьа|хьажō (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდმ., ობ. მხ.* ჩაგზავნა (გზავნის), ჩამოგზავნა.

охьа|хьакха (-хьокху, -хьаькхира, -хьаькхна) *გრდმ.* 1. ჩამოვარცხნა (ვარცხნის); масаш охьахьакха თმის ჩამოვარცხნა; 2. ჩამოგვა (გვის), ჩამოწმენდა.

охьа|хьēжа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ.* ქვემოთ ყურება (უყურებს ხოლმე), დახედვა, ძირს დახედვა.

охьа|хьēжō (*-хьēжадо, -хьēжийра, -хьежийна) *გრდმ.* ჩაგზავნა (გზავნის ხოლმე), ჩამოგზავნა.

*__охьашар|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* ჩასწორება (ასწორებს), ჩამოსწორება, ზემოდან ქვემოთ გათანაბრება, გაპრიალება.

охьа|шарша (-герша, -шершира, -шершина) *გრდუვ.* ჩასრიალება (სრიალებს, სრიალდება), ჩამოსრიალება, ჩაცურება, ჩამოცურე-

ба, чაგორება, ჩაქანება, დაშვება, ჩაშვება.

охьа|шаршō (*-шаршадо, -шаршийра, -шаршийна) *გრდმ.* ჩასრიალება (ასრიალებს), ჩამოსრიალება, ჩაგორება, ჩამოგორება, ჩაცურება, ჩამოცურება, ჩაქანება, ჩაშვება; лам тIēра тулг охьашаршō მთიდან ქვის ჩაგორება.

охьа|шерша (-шерша, -ширшира, -ширшина) *გრდუვ.* ჩასრიალება (სრიალებს ხოლმე), ჩამოსრიალება, ჩაგორება, ჩამოგორება, ჩაცურება, ჩაშვება, ჩაქანება.

охьа|шершō (*-шершадо, -шершийра, -шершийна) *გრდმ.* ჩასრიალება (ასრიალებს ხოლმე), ჩამოსრიალება, ჩაგორება, ჩამოგორება, ჩაცურება, ჩაშვება, ჩაქანება.

охьа|э̄га (-ōьгу, -ийгира, -эгна) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ჩამოყრა (იყრება), ჩამოცვენა (ცვივა); дитташ тIēра гIаш охьаэ̄га ხეებიდან ფოთლები ცვივა.

охьа|э̄гō (-*э̄гадо, -э̄гийра, -э̄гийна) *გრდმ.* ჩაყრა (ყრის), ჩამოყრა.

охьа|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* ჩამოხტომა (ხტება); трамвай тIēра охьаэккха ტრამვაიდან ჩამოხტომა.

охьа|эккхō (-*эккхадо, -эккхийра, -эккхийна) *გრდმ.* ჩაგდება (აგდებს), ჩამოგდება, ჩალალვა, ჩამოლალვა.

охьа|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* 1. ჩასვლა (ჩადის ხოლმე), ჩამოსვლა; 2. ჩამოდენა (დის ხოლმე, სდის ხოლმე).

***очча|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გუნების გაფუჭება (უფუჭებს), მოშლა, წყენინება.

***очча|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла) *გრდუვ., სუბ. მხ.* მოშლა (იშლება, ეშლება) დანაღვლიანება, გულისტკენა, წყენინება.

оччам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კამა.

ōьгIазалл|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. განრისხება; 2. ბრაზი, ჯავრი, ბოღმა; 3. წყენა, წყრომა.

***ōьгIаз|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна, -гIор || -гIур ду) *გრდუვ.* 1. გაჯავრება (ჯავრდება, უჯავრდება), გაბრაზება, გაწყრომა; 2. წყენა (სწყინს).

ōьгIазē, ōьгIазēниг *ზედს.* 1. გაჯავრებული, გაბრაზებული, გულმოსული, ბრაზიანი, მრისხანე; 2. ბოროტი; 3. წყენია.

ōьгIазлō й, й (-нан, ōьгIазлонна, -нō, -нē; -наш) 1. რისხვა, მრისხანება, გულისწრომა; 2. ბრაზი, ჯავრი, ბოღმა; 3. წყენა.

ōьгIазъ|эха (-оьху, -ихира, -ихна) 1. გაჯავრება (ჯავრობს ხოლმე, უჯავრდება ხოლმე), გაბრაზება, გაწყრომა, განრისხება; 2. წყენა (სწყინს ხოლმე).

оьзда[1] в, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) უზდენი.

оьзда[2] *ზედს.* ზრდილობიანი, თავაზიანი, ზრდილი; иза оьзда йоI ю ის ზრდილობიანი გოგონა არის.

оьздангалла й ზრდილობიანობა, თავაზიანობა.

ōьла й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) გროვა; гIамаран ōьла ქვიშის გროვა.

оьлг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) პატარა პური.

ōьмар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ცხოვრება, წუთისოფელი *(ადამიანის სიცოცხლის მნიშვნელობით);* საუკუნე; кIезиг къа ца хьегна стага шен оьмарехь ცოტა არ უშრომია კაცს თავის წილ წუთისოფელში.

ōьпа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *ზოოლ.* თრია.

оьрсашха *ზმნს.* რუსულად, რუსულ ენაზე.

оьрси в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) რუსი.

оьртхан|колл й, й (-кӯлан, -кӯлана, -кӯлō, -кӯлē; -коьллаш) ძეძვი.

оьс й, й (ōьсан, ōьсана, ōьсō, ōьсē; оьснаш) ბულული, ერთმანეთზე დაწყობილი სამი ძნა.

оьху, оьхург *მიმღ.* ის, ვინც დადის; მავალი.

ōьшу, ōьшург *მიმღ.* ის, რაც საჭიროა; ის, რაც აკლია; ნაკლული.

ōьшуш *э̄ша-ს აწმყოს აბსოლ.* ის, რაც საჭიროა; ნაკლები

П, ПI, Р

паднар й, й (паднāран, паднāрана, паднāрō, паднāрē; паднāраш) ტახტი, ხის საწოლი.

пāзат й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) წინდა, მაღალყელიანი წინდა.

пайда б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სარგებლობა, სარგებელი, ხეირი, მოგება, სარფა; пайда э̄ца სარგებლობა, გამოყენება; пайда бан სარგებლობა (სარგებლობს), მოგება, ხეირი.

пайдēн, пайдēниг *ზედს.* სასარგებლო, ხელსაყრელი, სარფიანი, სახარბიელო.

пайхамар в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) წინასწარმეტყველი.

пал б, д (пōлан, пōлана, пōлō, пōлē; паьлнаш) მკითხაობა, მარჩიელობა; пал тийса მკითხაობა (მკითხაობს ხოლმე), მარჩიელობა.

палс б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ფარდაგი, ხალიჩა, ნოხი.

палсту̅ й, й (-н, -на, -нō, -га; -наш) ფირფიტა.

палтуьйса й, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მკითხავი, მარჩიელი.

пāна, пāнаниг *ზედს.* 1. შეუსწავლელი, გამოუკვლეველი, უცხო; пāна мохк გამოუკვლეველი მხარე; 2. დაუსახლებელი, უდაბური, უკაცრიელი; пāна гIайрē დაუსახლებელი კუნძული.

пап|а в (-ин, -ина, -ас, -ē) მამა, მამიკო *(მიმართვისას).*

паргIат 1. *ზედს.* 1) მოხერხებული, მარჯვე; 2) წყნარი, მშვიდი, დამშვიდებული, დაწყნარებული; 3) თავისუფალი; паргIат стаг თავისუფალი ადამიანი; паргIат цIēнош ფართო სახლი; 2. *ზმნს.* 1) თავისუფლად, მარჯვედ, კარგად; паргIат охьахаа მოხერხებულად დაჯდომა; паргIат дIавижа თავისუფლად დაწოლა; 2) წყნარად, მშვიდად; паргIат хила მშვიდად ყოფნა; 3) ძალდაუტანებლად.

***паргIат|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გათავისუფლება (ათავისუფლებს); лаьцнарг паргIатваккха პატიმრის გათავისუფლება; გამოთავისუფლება, დაცლა; 2. დამშვიდება (ამშვიდებს), დაწყნარება.

***паргIат|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. გათავისუფლება (თავისუფლდება); меттиг паргIатъяьлла ადგილი გათავისუფლდა; 2. დამშვიდება (მშვიდდება), დაწყნარება.

***паргIат|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* განთავისუფლება (ათავისუფლებს).

***паргIат|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. გათავისუფლება (ათავისუფლებს ხოლმე); 2. დამშვიდება, დაწყნარება.

***паргIат|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. გათავისუფლება (თავისუფლდება); 2. დაწყნარება, დამშვიდება.

паргIатō й, й (-нан, паргIатонна, -нō, -нē; -наш) 1. თავისუფლება; паргIатō яккха თავისუფლების მოპოვება; 2. მოხერხებულობა, ხელსაყრელი პირობები; 3. სიწყნარე, სიმშვიდე, მყუდროება.

паргIатōēза *მიმღ.* თავისუფლების მოყვარე; паргIатōēза халкъ თავისუფლებისმოყვარე ხალხი.

пардō д, д (-нан, пардонна, -нō, -нē; -наш) 1. ფარდა; 2. აპკი, გარსი.

парз д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *რელიგ.* მოვალეობა, ვალი; მცნება.

партал[1] й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ხარახურა, ძველმანი.

партал[2] *ზედს.* მოუქნელი, მძიმე, უშნო, მოუხეშავი, უხეში, ტლანქი.

паспас в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ცინგლიანი, ლაწირაკი; ჩია კაცი.

паст|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ნესვი.

патар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. კვირტი, კოკორი; 2. თითიკი; 3. ყლორტი, ნაყარი.

патарм|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ვაზნა.

пах б, д (похан, похана, похō, похē; пехаш) ფილტვი; пехий лазар ფილტვების ანთება.

пачхьалкх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სახელმწიფო.

пачхьē й, й (-н, -на, -нō, -га; -ш) *საუბ.* დედაქალაქი.

паччахь в, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. მეფე, ხელმწიფე, უფალი, ფადიშაჰი, შაჰი; паччахьан зуда დედოფალი; паччахьан йоI (кIант) მეფის ასული (ვაჟი), უფლისწული; 2. *გადატ.* მეფე; чēройн паччахь გულის მეფე.

пашбукъ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ციყვი; 2. ბოცვერი; 3. *გადატ.* უგვანი, უსახური, შეუხედავი, საცოდავი, ბეჩავი ადამიანი.

паьштиг б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ურო, ხვედა *(გამოიყენება მიწის სახურავის დასატკეპნად).*

пēзаг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) პაიჭი, პაჭიჭი.

пēкъар в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) საწყალი, საბრალო, საცოდავი, უბედური.

пел *ზმნ.* სიბრტყით, ბრტყლად; пел тōха ბრტყლად დარტყმა.

пēлаг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნაკრტენი *(ფრინველისა).*

пелхьō в, й; б (-нан, пелхьонна, -нō, -нē; -наш) აკრობატი, ჯამბაზი.

пен б, д (пēнин, пенна, пēнō, пēнē; пēнаш) კედელი; пен ботта კედლის აყვანა, აშენება; тӀулган пен ქვის კედელი; пēнах кхозуш хаза суьрташ ду კედელზე ლამაზი სურათები ჰკიდია.

пēранк й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ერთგვარი თოფი.

перс 1. *ზედს.* ირიბი, დამრეცი, დახრილი, ალმაცერი ; 2. *ზმნ.* გეზად, ირიბად, ალმაცერად.

пēтар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ავეჯიანი, ავეჯით მოწყობილი ოთახი.

петӀамат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ყაყაჩო.

пеш й, й (пēшан, пēшана, пēшō, пēшē; пēшаш) ღუმელი; пеш латō ღუმელის ანთება.

пēшик д, д (-ан, -на, -ō, -ē; паьшкаш) ვარცლი.

пийл й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სპილო.

пийсак д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. სპორტ. ჩოგანი; 2. ნიჩაბი; пийсак **хьакха** ნიჩბის მოსმა; 3. ჩოგანი *(ფაფისა და მისთ. მოსარევად);* 4. კარაქის შესადღვები ჯოხი; 5. საფხეკი.

пиллиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. პროპელერი; 2. კლავიში.

пилт|а й, й (-ин, -ина, -анō, анē; -анаш) ქურა *(სამზარეულოსი).*

пилу д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) ფლავი.

пис *ზედს.* ძუნწი, ხელმოჭერილი; пис стаг ძუნწი კაცი.

писалл|а й (-ин, -ина, -ō, -ē) სიძუნწე, სიხარბე; *იხ.* сутаралла.

нистиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხის ჩაქუჩი ბანზე (ჭერზე) თიხის დასატკეპნად *(წვიმის შემდეგ).*

писӯ д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) ფისო, კატა.

питан|а д, л (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) შარი, ინტრიგა, ხრიკი.

питанч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) შარისთავი.

полл|а б, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -арчий) პეპელა.

полшӯ й, й (-н, -на, -нō, -га; -ш) კაბა *(ჩეჩენი ქალის ეროვნული სამოსელი).*

пондар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) გარმონი; пондар лакха გარმონის დაკვრა; дечиг-пондар ბალალაიკა.

пондарч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. მეგარმონე; 2. მებალალაიკე.

поп б, д (-ан, -ана, -анō, -анē; поьпнаш) წიფელი.

поппар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) თიხა *(საალიზედ ან გასალესად გამზადებული);* поппар хьēн თიხის მოზელა; поппар хьаха თიხის წასმა, გალესვა.

пōтак д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ჩიჩახვი; ფრინველის კუჭი; 2. *ბოტ.* წიწმატურა.

потт й, й (паттаран, паттарна, паттарō, паттарē; паттарчий) 1. ხმაური, ჟღარუნი ყურებში; 2. ძელი *(ხისა)*

похӀмē *ზედს.* გენიალური, გენიოსური; похӀмē Ӏилманча ცნობილი მეცნიერი, სახელგანთქმული მეცნიერი.

пошмакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ფეხსაცმელი.

пошмē, пошмēниг *ზედს.* 1. მწუხარე, სევდიანი, დარდიანი, ნაღვლიანი; სამწუხარო, დაღონებული; 2. მოწყენილი, უგუნებო, უხალისო.

пурба д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნებართვა, ნების დართვა; пурба дала (даккха) ნებართვის მიცემა (აღება).

пурстоп в, б (пурстōьпан, пурстōьпана, пурстōьпō, пурстōьпē; пурстōьпаш) *საუბ.* ბოქაული; ზედამხედველი *(რუსეთში);* суьдан пурстоп სასამართლო ზედამხედველი.

пурх *ზმნ.* გარდიგარდმო, სიგანეზე; пурх хāдō გარდიგარდმო, განივ გაჭრა.

пурха *ზედს.* განივი, გარდიგარდმო.

пусар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) პატივისცემა; пусар дан პატივისცემა (პატივს სცემს).

пуьчаш *მხოლოდ მრ.* ტყუილი, სიცრუე; пуьчаш ботта ტყუილის თქმა (ამბობს).

пха^{1} б, д (пхеран, пхарна, пхарō, пхарē; пхерчий) ისარი; пха кхосса ისრის სროლა.

пха^{2} б, д (пхēнан, пхенна, пхēнō, пхēнē; пхēнаш) 1. ძარღვი; 2. სიმი, ლარი; дечиг-пондаран пхēнаш ბალალაიკის სიმები.

пха^{3} д, д (пхōнан, пхонна, пхōнō, пхōнē; пхēнаш) რცხილა.

пханар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბეჭი; пханарш лаьттах тухуш охьавилла ბეჭებზე დაწვენა *(ჭიდაობაში).*

пхеа ხუთი *(რთულ სიტყვებში);* пхеадийнаниг ხუთდღიანი.

пхеашеран, пхеашераниг *ზედს.* ხუთწლიანი.

пхи в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ხევსური; пхийн, пхийниг ხევსურისა, ხევსურული.

пхийтта *რიცხვ.* ́ თხუთმეტი; пхийт-пхийтта თხუთმეტ-თხუთმეტი; пхийттазза თხუთმეტჯერ;

пхийттазлагIа მეთხუთმეტეჯერ; пхийтталгIа მეთხუთმეტე.

пхийттех *რიცხვ.* თხუთმეტიოდე.

пхиппа *რიცხვ.* ხუთ-ხუთი.

пхиъ (пхеанан, пхеанна, пхеаммо̄, пхеанга) *რიცხვ.* ხუთი; пхи-ялх ხუთი-ექვსი.

пхо̄ра *ზედს.* ორსული, ფეხმძიმე.

пхьа^1 б, б (пхьаьнан, пхьаьнна, пхьаьно̄, пхьаьнē; пхьаьнаш) მესისხლეობა, სისხლის აღება; пхьа хьарча სისხლის დადება (ედება).

пхьа^2 й, й (-нан, -нна, -но̄, -нē; пхьēнаш) სოფელი, აული.

пхьāгал й, й (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) კურდღელი; пхьāгалан кIорни ბაჭია; етēн пхьāгал დედალი კურდღელი.

пхьāгал-цIāзам д, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) მარწყვი.

пхьадухē й (-нан, -нна, -но̄, -нē) სოფლის ბოლო, სოფლის ბოლო მხარე.

пхьако̄чē й (-нан, пхьако̄ченна, -но̄, -нē) სოფლის თავი.

пхьалгI|а й, й (-ин, -ина, -ано̄, -анē; -анаш) 1. სახელოსნო; 2. სამჭედლო.

пхьар в, б (пхьēран, пхьēрана, пхьēро̄, пъхьēрē; пхьēраш) ხელოსანი; дечган пхьар დურგალი; аьчкан пхьар მჭედელი.

пхьарс б, д (пхьаьрсан, пхьаьрсана, пхьаьрсо̄, пхьаьрсē; пхьаьрсаш) მკლავი; пхьаьрсан го̄ла იდაყვი; пхьарсан кIел მკლავქვეშ, იღლიაში; пхьаьрсах буллу хIоз ბრასლეტი.

пхьарцерг й, й (-ан, -ана, -о̄, -ē; -аш) ეშვი, ლოჯი.

пхьарчо̄ й,й (-н, -пхьарчонна, -но̄, -нē; -наш)ბუსუსი, ბუმბული, გინგლი.

пхьаьрскIело̄ й, й (-нан, пхьаьрскIелонна, -но̄, -нē; -наш) იღლია.

пхьēгI|а й, й (-ин, -ина, -о̄, -ē; -аш) ჭურჭელი; кхийра пхьēгIа თიხის ჭურჭელი.

пхьēда й, й (-нан, -нна, -но̄, -нē; -наш) *საუბ.* აული.

пхьид й, й (-ан, -ана, -о̄, -ē; -аш) ბაყაყი.

пхьо̄л|а д, д (-ин, -ина, -ано̄, -анē; -анаш) ხელობა, ოსტატობა.

пхьор д, д (пхьо̄ран, пхьо̄рана, пхьо̄ро̄, пхьо̄рē; пхьо̄раш) ვახშამი; пхьор даа ვახშმის ჭამა, ვახშმობა.

пхьош д, д (пхьуьйшан, пхьуьйшана, пхьуьйшо̄, пхьуьйшē; пхьуьйшаш) სახელო.

пхьо̄ьха й, й (-нан, -нна, -но̄, -нē; -наш) შეკრების, თავმოყრის ადგილი *(საღამოს სასაუბროდ შეკრება სოფლის მოედანზე. უბანში).*

пхьу д, д (пхьаьран, пхьаьрна, пхьаьро̄, пхьаьрē; пхьаьрчий) ხვადი ძაღლი; пхьу-кIēза ხვადი ლეკვი.

пхьуьйраза *ზმნს.* უვახშმოდ; пхьуьйраза диса უვახშმოდ დარჩენა.

пхьуьйрē й, й (-нан, пхьуьйренна, -но̄, -нē; -наш) ვახშმის დრო, ვახშმობის დრო.

пхьуьйшашдо̄цург *იხ.* силга.

пIаьлдиг б, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) ტყავის სამგზავრო ჩანთა.

пIелг б, д (-ан, -ана, -о̄, -ē; -аш) თითი; пIелган гIайба თითის ბალიში; *იხ.* тIелг.

пIенда б, д (-ран, -рна, -ро̄, рē; -рш) ნეკნი.

пIендагI д, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) ურდული.

пIēраска д, д (-нан, -нна, -но̄, -нē; -наш) პარასკევი; пIēрасканан де პარასკევი *(დღე).*

рагI^1 й, й (рēгIан, рēгIана, рēгIо̄, рēгIē; раьгIнаш) 1. მთის დაბალი ქედი; рēгIан басē მთის ფერდობი; 2. ზვინი; э̄лан рагI თივის ზვინი.

рагI^2 й, й (рогIан, рогIана, рогIо̄, рогIē; раьгIаш) რიგი, ჯერი; рогIē хIотта რიგში დადგომა.

рагI^3 й, й (рогIан, рогIана, рогIо̄, рогIē; раьгIнаш) ნახირი, ჯოგი.

рāгIӯ д, д (-н, -на, -но̄, -га; -ш) ფარდული, ჩარდახი; ши кIант ведда рāгIӯ кIел вахара ორი ბიჭი სირბილით ფარდულის ქვეშ შევარდა.

рагIхо̄ в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; рагIхой) მენახირე, მეჯოგე.

раж й, й (рожан, рожана, рожо̄, рожē; -аш) რეჟიმი, წესი, სისტემა; раж хIотто̄ წესრიგის დამყარება; шен-шен рожехь თავ-თავის რიგის მიხედვით, რეგულარულად.

раз 1. *ზედს.* ირიბი, დამრეცი, დახრილი, დაფერდებული; 2. *ზმნს.* ირიბად, ალმაცერად, გეზად.

*__раз|дāтIа__ (-дēтIа, -дēтIира, -даьттIа) *გრდუვ.* 1. ირიბად გაპობა (იპობა), გახლეჩა; 2. ირიბად გახევა (იხევა), გაფხრეწა, გაგლეჯა.

раз|дāтIо̄ (-*дāтIадо, -дāтIийра, -дāтIийна) *გრდმ.* 1. ირიბად (ცერად) გაპობა (აპობს); 2. ირიბად გახევა, გაფხრეწა, გაგლეჯა.

раз|таIа (-таьIа, -таьIира, -таьIна) *გრდუვ.* ირიბად გაღუნვა (იღუნება), განზე დახრა, გადახრა.

разъ|э̄тIа (-э̄тIа, -ийтIира, -ийтIина) *გრდუვ.* 1. ირიბად გაპობა (იპობა ხოლმე); 2. ირიბად გახევა, გაფხრეწა, გაგლეჯა.

разъ|э̄тIо̄ (-э̄тIадо, -э̄тIийра, -э̄тIийна) *გრდმ.* 1. ირიბად გაპობა (აპობს ხოლმე); 2. ირიბად გახევა, გაფხრეწა, გაგლეჯა.

расха, расханиг *ზედს.* ქურანი, წაბლისფერი; შავმოწითალო; расха дин წაბლა ცხენი.

регIаш|ян (-йо, -йира, -йина, -ер|| -йийр ю) *გრდმ.* კაკანი (კაკანებს), კრიახი (კრიახებს).

*__rēза|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* დაკმაყოფილება (აკმაყოფილებს).

*__rēзадерг, rēзадолу__ *მიმღ.* 1. კმაყოფილი; 2. თანახმა.

*__rēзадōцу, rēзадōцург__ *მიმღ.* 1. უკმაყოფილო; 2. ის, ვინც თანახმა არ არის.

rēза|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* 1. დაკმაყოფილება (კმაყოფილდება); rēза ву კმაყოფილია; жōьпан rēзахилира иза პასუხით დაკმაყოფილდა; 2. დათანხმება (სთანხმდება).

rēзахиларца *ზმნს.* მოწონებით.

rēзахилларг *მიმღ.* დაკმაყოფილებული, კმაყოფილი.

rēм|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) რემა, ჯოგი; говрийн rēма ცხენების ჯოგი, რემა.

rēчIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მახე.

рицкъ д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. საზრდო, სარჩო; პური არსობისა; 2. შეძლება, ქონება.

роггIана *ზმნს.* რიგრიგობით, რიგ-რიგად.

рогIалла й რიგითობა, რიგრიგობა.

рогIēра, рогIēраниг *ზედს.* მორიგი, რიგითი; рогIēра хаттар მორიგი კითხვა; газетан рогIēра номер გაზეთის მორიგი ნომერი.

рогIехь *ზმნს.* რიგ-რიგობით, რიგ-რიგად; шēн рогIехь თავისი რიგით.

рогI-роггIана *ზმნს.* შენაცვლებით, რიგრიგობით.

рōз|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ვარდი; āл рōза ალისფერი ვარდი; рōза даккха ვარდის მოწყვეტა.

рузба д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *რელიგ.* ერთობლივი ლოცვა პარასკეობით მეჩეთში.

руьйта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სარწყულებელი; руьйта даха სარწყულებელზე წასვლა.

С

са[1] д (син, сина, синō, синē) 1. მხედველობა; 2. სინათლე; Iай хьалхē дов са ზამთარში ადრე ბნელდება; сахуьлу сēда ცისკრის ვარსკვლავი, ვენერა.

са[2] д, д (синан, синна, синō, синē; синош) 1. სული; 2. სული, ადამიანი; цхьана синан цIарах სულზე, ერთ სულზე; 3. სიცოცხლე; чохь са ду цуьнан ცოცხალია, სული უდგას; са даккха მოკვლა, მოკვდინება, სულის ამოძრობა.

са[3] б, д (сōнан, сонна, сōнō, сōнē; сēнаш) 1. კუთხე; сōнера сōне კუთხიდან კუთხეში-; 2. წახნაგი; сēнаш долу стака თლილი, დაწახნაგული ჭიქა.

сā й, й (-нан, -нна, -нō, нē; -наш) სარგებლობა, მოგება, ხეირი, გამორჩენა, სარფა; сā яккха ამოგება; გამორჩენა.

сāб|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) საპონი; бедарш юьтту сāба სარეცხის საპონი; хьожа йōгIу сāба ტუალეტის საპონი; сāба хьакха საპნის წასმა.

сāбадуьллург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სასაპნე; *იგივეა, რაც* сāбачудуьллург

сагал б, д (-ан, -на, -ō, -ē; сеглий) რწყილი.

сагалмат й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მწერი.

са|ган (-го, -гира, -гина, -гур) *გრდუვ.* ხედვა (ხედავს), დანახვა, აღქმა.

сагат|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. წუხილი (წუხს), ღელვა, შფოთვა; 2. მოწყენა (მოიწყენს), ტანჯვა; გაწამება, გაწვალება; სულის ამოხდა, გულის გაწვრილება; сан сагатло მოწყენითა ვარ, მოწყენილი ვარ.

сагат|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1. შეწუხება (აწუხებს), შეშფოთება, აღელვება; са ма гатдē цуьнан გული ნუ შეუწუხე! 2. შეწუხება (წუხს), შეშფოთება, აღელვება.

сагаттō й, й (-нан, сагаттонна, -нō, -нē; -наш) 1. მოუსვენრობა, შფოთვა, შეშფოთება, მღელვარება; 2. მოწყენილობა.

саготтē й საფრთხე სიცოცხლისათვის.

сагушшехь *ზმნ.* დღიური, დღივ, დღით, მანამ დღის სინათლეა.

са̄гI|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) მოწყალება; са̄гIа даккха მოწყალების გაცემა; გასაკითხის დარიგება; са̄гIина хIума яла გასაკითხის მიცემა; са̄гIа дēха მოწყალების თხოვნა.

са̄гIадōьхург *მიმღ.* მათხოვარი, გლახაკი.

са|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.* 1. ამოსუნთქვა (სუნთქავს), თავისუფლად ამოსუნთქვა; 2. მოკვლა (კლავს), მოკვდინება, დახოცვა, სულის ამოხდა *(ზედმიწევნით: სულის წართმევა).*

са|да̄ла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -дер||-дер ду) *გრდუვ.* მოკვდომა (კვდება), მიცვალება.

са|да̄н (-дов, -дайра, -дайна, -довр ду) *გრდუვ.* მოსაღამოება (საღამოვდება), დაბნელება (ბნელდება).

са|даржа (-даьржа, -даьржира, -даьржина) *გრდუვ.* გათენება (თენდება), გარიჟრაჟება; со сама ваьлча садаьржинера როცა გამეღვიძა, გათენებული იყო.

са|даIа (-доIу, -даьIира, -даьIна) *გრდმ.* 1. დასვენება (ისვენებს); аьхка ōха садоIур ду ზაფხულში ჩვენ დავისვენებთ; садоIу цIēнош დასასვენებელი სახლი; 3. ამოსუნთქვა, თავისუფლად ამოსუნთქვა.

са|детта (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* მოთმენა (ითმენს), ატანა; ნებისყოფა, სიმტკიცის გამოჩენა.

са|дēIа (-дōьIу, -дēIийра, -деIна) *გრდმ.* 1. სუნთქვა (სუნთქავს ხოლმე); 2. დასვენება (ისვენებს ხოლმე).

садолу|хIума й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მწერი *(ზედმიწევნით: სულიერი რამე).*

садоIийла д 1. სუნთქვა; 2. დასვენება, მოცლა, თავისუფალი დრო.

са|дукъа (-дукъу, -дуькъира, -дуькъна) *გრდმ.* დახრჩობა (ახრჩობს).

садукъа|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* სულის შეხუთვა (ეხუთება), სულის შეგუბება, სუნთქვის შეკვრა, დახრჩობა, გაგუდვა; кIуьрлахь садукъаделира цуьнан ბოლმა სული შეუხუთა.

сазз й (-ин, -ина, -анō, -анē) შლამი, ლამი; *იგივეა, რაც* саз, саза.

сазз|-латта д, д (-латтан, -латтана, -лаьттō, -лаьттē; -латтанаш) ყვითელი თიხა.

са|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდუვ.* სლუკუნი (სლუკუნებს), სლუკუნით ტირილი.

сай б, д (сēн, сēна, сēнō, сēга; сеш) 1. *ზოოლ.* ჯუჯუმკალი, ერთგვარი ხოჭო; 2. ირემი; сēн кIорни ირმის შვილი, ნუკრი.

сайгара *ნაცვ.* ჩემგან.

сайггара *ნაცვ.* პირადად ჩემგან.

сайн, сайниг *ნაცვ.* ჩემი.

сайр б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) დიდი კიდობანი *(მარცვლეულისათვის).*

сакх *ზედს.* 1. დასაკვირვებელი; სათვალთვალო, სამზერი; 2. დაძაბული, გაფაციცებული, ყურებდაცქვეტილი; 3. დაბნეული, გულმავიწყი; сакх стаг დოყლაპია, პირღია.

***сакх|да̄ла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ყურების დაცქვეტა (ცქვეტს), ყურადღების დაძაბვა; говр сакх яьлла ცხენმა ყურები დაცქვიტა.

***сакх|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* ყურების დაცქვეტა (ცქვეტს), ყურადღების დაძაბვა.

***сакх|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ყურების დაცქვეტა (ცქვეტს), ყურადღების დაძაბვა.

са̄кхō й, й (-нан, са̄кхонна, -нō, -нē; -наш) 1. ყურისგდება, მეთვალყურეობა, დაკვირვება; 2. ყურებდაცქვეტილობა; გაფაციცებულობა; са̄кхō ян ყურების დაცქვეტა.

сакхт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ფიზიკური ნაკლი, დეფექტი.

сакхтē, сакхтēниг *ზედს.* ფიზიკური ნაკლის მქონე, დეფექტური.

са|къēра (-къōьру, -къийрира, -къийрина) *გრდმ.* 1. მხიარულობა (მხიარულობს); გართობა; аса сакъōьру ვერთობი; 2. ქეიფი (ქეიფობს).

сал й, й (са̄лан, са̄лана, са̄лō, са̄лē; саьлнаш) გროვა, ხვავი.

са̄лаз й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. მარხილი, ციგა; са̄лазахь მარხილზე; ког-са̄лаз ერთგვარი ციგურები; 2. ყბა.

салам д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სალამი, მოკითხვა; салам дала მისალმება (ესალმება), სალმის მიცემა; салам э̄ца სალამზე პასუხის გაცემა.

са|ла̄ца (-лōцу, -лēцира, -лаьцна) *გრდმ.* სუნთქვის შეკვრა (სუნთქვას უკრავს), სულის შეგუბება, სულის შეხუთვა.

салаца|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* სულის შეხუთვა (ეხუთება), სულის შეგუბება, სუნთქვის შეკვრა.

са|лēца (-лоьцу, -лийцира, -лецна) *გრდუვ.* მძიმედ სუნთქვა (სუნთქავს ხოლმე), სულის შეგუბება, სულის შეხუთვა.

саллар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) აბრეშუმის ჭია.

са̄лор д, д (са̄лōран, са̄лōрна, са̄лōрō, са̄лōрē; са̄лōраш) კვერნა.

салпал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბარგი-ბარხანა, საოჯახო ნივთები.

салт[1] д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მოწოდება სალოცავად; салт

дилла სალოცავად მოწოდება (მოუწოდებს).

салт[2] б (-ан, -ана, -ō, -ē) *კრებ.* ჯარისკაცები; гІаш салт ქვეითი ჯარი.

салти в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) 1. ჯარისკაცი; 2. *ბანქ.* ვალეტი; чēройн салти გულის ვალეტი.

***сама|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გამოღვიძება (აღვიძებს), გამოფხიზლება.

***сама|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გამოღვიძება (იღვიძებს), გამოფხიზლება; со самавēлира გამომეღვიძა.

***сама|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გამოღვიძება (აღვიძებს).

***сама|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გამოღვიძება (იღვიძებს ხოლმე, ეღვიძება ხოლმე).

***сама|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გამოღვიძება (იღვიძებს, ეღვიძება).

***самалха|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* დატკბობა (ტკბება), კმაყოფილების განცდა.

самах *ზმნს.* ცხადლივ, ცხადად.

самг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ერთგვარი ძეხვი.

саметта|дāн (-дōгІу, -деара. -деана) *გრდუვ.* 1. გონს (გონზე) მოსვლა (გონს, გონზე მოდის), გონს მოგება; 2. დამშვიდება (მშვიდდება), დაწყნარება.

самō й, й (-нан, самонна, -нō, -нē; -наш) სიფხიზლე, ფხიზლობა; самō ян სიფხიზლის გამოჩენა.

***самса|даккха** (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გაფხვიერება (აფხვიერებს); латта самсадаккха მიწის გაფხვიერება; 2. გაბერტყვა (ბერტყავს), გაბუება (აბუებს), გაპენტვა, აჩეჩვა; гІайба самсабаккха ბალიშის გაბუება.

***самса|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაფხვიერება (ფხვიერდება).

***самса|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ.* 1. *ობ. მრ.* გაფხვიერება (აფხვიერებს); 2. გაბუება (აბუებს).

самса|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გაფხვიერება (ფხვიერდება ხოლმე), გაბუება.

самса|довла (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაფხვიერება (ფხვიერდება).

самукъа|даккха (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გართობა (ართობს), შექცევა, გულის გადაყოლება; გამხიარულება, მოლხენა.

самукъа|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გართობა (ერთობა), შექცევა, გულის გადაყოლება; გამხიარულება, მოლხენა.

самукъа|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გართობა (ართობს), შექცევა, გულის გადაყოლება.

самукъа|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გართობა (ერთობა ხოლმე), შექცევა; გამხიარულება, მოლხენა.

самукъанē; самукъанēниг *ზედს.* ხალისიანი, გულმხიარული, სიცოცხლით სავსე, მხიარული; самукъанē стаг მხიარული, ხუმარა (ადამიანი).

сан *ნაცვ.* ჩემი; *იხ.* со.

сāнē, сāнēниг *ზედს.* მომგებიანი, სარფიანი, შემოსავლიანი, სახეირო.

сāнехь *ზედს.* ხელსაყრელი, სარგებლიანი, სარფიანი, შემოსავლიანი; сāнехь гІуллакх სარფიანი საქმე.

санна *თანდ.* -ვით; лō санна кІайниг თოვლივით თეთრი; со санна ჩემსავით, როგორც მე, ჩემნაირი.

сāра б, д (сēран, сēрана, сēрō, сēрē; сēрий) წნელი; წკეპლა; сēрийн керт წნული (ტყრუშული) ღობე.

сарахь *ზმნს.* საღამოს; сарахь хІун дийр ду ахьа? საღამოს რას გააკეთებ? (რას იზამ?).

сардал в, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *ისტ.* ნაცვალი, მოადგილე *(კავკასიაში).*

сардам б, д (-ан, -на, -ō, -ē -аш) წყევლა; сардам болла დაწყევლა (წყევლის), შეჩვენება.

сарралц *ზმნს.* საღამომდე.

сарса (серса, серсира, серсина) *გრდუვ.* ქინქლვლა (ქინქლავს).

сарсал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ჩანასახი *(კვერცხისა).*

са|таса[1] (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდუვ.* გათენება (თენდება), გარიჟრაჟება.

са|таса[2] (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ.* 1. იმედის დამყარება (ამყარებს), იმედის ქონა; 2. გულის გადალევა (ელევა), დათენთვა, მოთენთვა, მოდუნება, მოშვება, მოქანცვა.

сатасалē *ზმნს.* გათენებამდე, ალიონამდე, აისამდე.

сатассалц *იხ.* сатасалē.

сатē|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* დამშვიდება (მშვიდდება), დაწყნარება.

сате|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* დამშვიდება (ამშვიდებს, იმშვიდებს), დაწყნარება.

са|тийса[1] (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდუვ.* გათენება (თენდება ხოლმე), გარიჟრაჟება.

са|тийса[2] (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ.* 1. იმედოვნება (იმედოვნებს ხოლმე), იმედის ქო-

ნა (აქვს ხოლმე), ოცნება; 2. წუხილი, ღელვა, შფოთვა; დარდი; сатийсина мохк აღთქმული ქვეყანა.

сатосийла[1] й განთიადი, აისი, გარიჟრაჟი, ალიონი.

сатосийла[2] й ძლიერი სურვილი, ძლიერი გატაცება.

сатоссуш *ამსოლ.* თენებისას, ალიონზე, რიჟრაჟზე.

са|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* მოთმენა (ითმენს), ატანა.

сатоьхна, сатоьхнарг *ზმნს.* 1. მომთმენი, უდრტვინველი, მორჩილი; 2. ამტანი, გამძლე.

сатта (сетта, сеттира, сеттина) *გრდუვ.* დახრა (იხრება), გადახრა, მოდრეკა; ჩაღუნვა, მოხრა.

саттō (*саттадō, саттийра, саттийна) *გრდმ.* დახრა (ხრის), გადახრა, მოდრეკა, ჩაღუნვა, მოხრა.

сатуьйсийла й იმედი, მისწრაფება, გატაცება.

са|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* გათენება (თენდება).

сахилалē *იხ.* сахиллалц.

сахиллалц *ზმნს.* გათენებამდე, ალიონამდე, აისამდე.

сахуьллуш *იხ.* сатоссуш.

сахь д, д (саьхьан, саьхьана, саьхьō, саьхьē; саьхьаш) მარცვლეულის საზომი, უდრის 8 კგ-ს; საწყაო.

са|хьийза (-хьийза, -хьийзира, -хьийзина) *გრდუვ.* 1. წუხილი (წუხს ხოლმე); ნაღვლობა (ნაღვლობს ხოლმე, ენაღვლება ხოლმე); დარდი; 2. მოწყენა (მოიწყენს ხოლმე); მოწყენითაა, მოწყენილია.

са|хьийзō (-*хьийзадо, хьийзийра, -хьийзийна) *გრდმ.* შეწუხება (აწუხებს ხოლმე), შეშინება, აღელვება.

са|хьовза (-хьаьвза, -хьаьвзира, -хьаьвзина) *გრდუვ.* წუხილი (წუხს), მოწყენა.

са|хьовзō (*-хьовзадо, -ховзийра, -хьовзийна) *გრდმ.* შეწუხება (აწუხებს), შეშინება, აღელვება, შეშფოთება.

сахь-сахьтехь *ზმნს.* ყოველ საათს.

сахьт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. საათი (დრო); цхьана сахьтана тIаьхьа виса ერთი საათით დაგვიანება; 2. საათი; пēнах тӯху сахьт კედლის საათი; самавоккху сахьт მაღვიძარა (საათი); сахьт нийса лēла საათი ზუსტად მუშაობს.

саца (соцу, сецира, сецна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. შეჩერება (ჩერდება), გაჩერება, შედგომა; сахьт сецна საათი გაჩერდა; говр сецна ცხენი შედგა; болх сецна სამუშაო შეჩერდა, შეწყდა; 2. დარჩენა; цIахь саца შინ დარჩენა.

сацам б (-ан, -на, -ō, -ē) დადგენილება, გადაწყვეტილება.

сацар *მასდ., გრამატ.* პაუზა.

сацатōхалург *მიმღ.* მოუთმენელი.

сацатōхалуш *ამსოლ.* მოუთმენლად.

сацкъар б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) თიხა.

сацō (*сацадо, сацийра, сацийна) *გრდმ.* 1. შეწყვეტა (წყვეტს), გაჩერება, შეჩერება; машен сацō მანქანის გაჩერება; болх сацō სამუშაოს შეჩერება; 2. შეკავება (აკავებს), გაჩერება, დაკავება, დატოვება; цIахь сацō შინ დატოვება; говр сацō ცხენის შეკავება; 3. დადგენა (ადგენს), გადაწყვეტილება.

сацаза *ზმნს.* მუდამ, გამუდმებით, მუდმივად, განუწყვეტლად.

са|э̄ца (-ōьцу, -ийцира, -эцна) *გრდმ., რელიგ.* სიცოცხლის წართმევა (ართმევს).

саьлнаш й *მხოლოდ მრ.* ნანგრევები; саьлнаш ян (хила) ნანგრევებად ქცევა.

саьнгал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) გოგირდი.

саьнгар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სანგარი.

саьрамсекк б, д (-ан, -ана, - ō, -ē; -аш) ნიორი.

саьрмак б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) დრაკონი; ნიანგი.

саьхьар в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) კრიჟანგი, წუწურაქი.

саьхьара *ზედს.* ძუნწი, ხარბი, ანგარებიანი.

сē б, б(-н, -на, -нō, -нē; -наш) ყლორტი; წვრილნარი, ახალგაზრდა ტყე; сē баō ყლორტის ჭმევა.

сēалар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) აბლაბუდა, ობობას ქსელი.

севлик й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ზედმეტი, ნამატი; სიჭარბე.

сēга (сēга, сийгира, сегна) *გრდმ.* ელვარება (ელვარებს), კაშკაში, ბრწყინვა, ნათება.

сēда б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -рчий) ვარსკვლავი.

сек д, д (сēкан, сēкана, сēкō, сēкē; сēкаш) ვარსკვლავი *(თეთრი ნიშანი ცხენის შუბლზე).*

сēкха|-Iад д, д (-Iōдан, -Iōдана, -Iōдō, -Iōдē; -Iēдаш) არბალეტი, მშვილდი.

сел *ზმნს.* ამდენად, ასე, ესოდენ, ასეთი; сел хазаниг ასეთი, ესოდენ ლამაზი; сел буьрса ма хила ასეთი მკაცრი ნუ ხარ!

сēласат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მოლაღური.

селенгI|а й.й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ფითრი.

селхана *ზმნს.* გუშინ; селхана дуьйна გუშინდლიდან; селхана буса გუშინ ღამით.

селханлēра, селханлēраниг *ზედს.* გუშინდელი.

селхханалц *ზმნს.* გუშინდლამდე.

сема[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ღერძი.

сема[2] 1. *ზედს.* ფხიზელი, ყურმახვილი; 2. *ზმნს.* ფხიზლად; сема ладогIа ფხიზლად ყურის დაგდება; сēма хилалаш ფხიზლად იყავით!

семса *ზედს.* 1. ფხვიერი; семса латта ფხვიერი მიწა; 2. ფუმფულა, ფაფუკი; семса бēпиг ფუმფულა პური; 3. გაბუებული *(მაგ., ბალიში).*

***сен|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. გალურჯება (ლურჯდება); 2. გამწვანება (მწვანდება).

***сендаллалц** *ზმნს.* გალურჯებამდე, გამწვანებამდე.

***сен|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1. გალურჯება (ალურჯებს); 2. გამწვანება (ამწვანებს).

сендарг д,д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ღიღილო.

сени й, й (-н, -на, -нō, -га; сенеш) ტალანი, კორიდორი.

***серла|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. განათება (ანათებს), გაშუქება, გაბრწყინება; გაცისკროვნება; баттō серлаяьккхира хōтē მთვარემ გაანათა ველობი; 2. *გადატ.* ახსნა (ხსნის), განმარტება.

***серла|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* განათება (ნათდება), გაშუქება, გაბრწყინება, გაცისკროვნება; стигал серлаяьлира ცა განათდა, ცა მოიწმინდა.

***серла|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. განათება (ანათებს), გაშუქება, გაბრწყინება; 2. *გადატ.* განმარტება, ახსნა.

***серла|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. განათება (ინთება ხოლმე, ანათებს ხოლმე), გაშუქება; 2. *გადატ.* მოწმენდა.

***серла|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. განათება (ნათდება), გაშუქება; 2. *გადატ.* მოწმენდა.

серлō й, й (-нан, серлонна, -нō, -нē; -наш) შუქი, სინათლე; маьлхан серлō მზის სინათლე, მზის შუქი; серлōнан министерство განათლების სამინისტრო; дēшар-серлō, цадēшар-бōда სწავლა სინათლეა, უსწავლელობა-სიბნელეო.

серлōлург *მიმღ.* ის, რაც აშუქებს, მნათობი.

серлōнча в, й; б განმანათლებელი.

серса (серса, сирсира, сирсина) *გრდუვ.* ქინქლვლა (ქინქლლავს ხოლმე); ცრა, წინწკვლა; догIа серса ცრის, წინწკლავს, ქინქლლავს ხოლმე.

сēса б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; сēсий) თავკომბალა.

сēсаг й, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ცოლი.

сет д, д (сēтан, сēтана, сēтō, сēтē; сēташ) ნიშანი, სალარი *(თეთრი ლაქა ცხენის შუბლზე).*

сетта (сетта, ситтира, ситтина) *გრდუვ.* 1. დახრა (იხრება ხოლმე), გადახრა, მოდრეკა; 2. გამრუდება (მრუდდება ხოლმე), გაღუნვა, დაბრეცა, მოღრეცა, დაღრეცა, მოღუნვა, მოხრა, მოკაკვა; 3. *გადატ.* პრანჭვა, გრეხა, მანჭვა, განაზება.

сеттō (*сеттадо, сеттийра, сеттийна) *გრდმ.* 1. დახრა (ხრის ხოლმე), დაღუნვა, დადრეკა; 2. ღუნვა, გაღუნვა, მოხრა, მოკაკვა; გამრუდება, დაბრეცა, მოღრეცა, დაღრეცა.

сēхьа *ზმნს.* აქეთ, აქეთკენ.

сēхьа *ზმნისწინი, გამოხატავს სააქეთო მიმართულებას, მიმართულებას მოუბრისაკენ:* მო-, გადმო-; сēхьа вāла გადმოსვლა; сēхьа даккха გადმოტანა, გადმოყვანა.

***сēхьа|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გადმოტანა (გადმოაქვს), გადმოყვანა; говр хих сēхьаяккха ცხენის მდინარის აქეთ გადმოყვანა; 2. *გრამატ.* გადმოტანა *(სიტყვისა).*

сехьа|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ. სუბ. მხ.* გადმოსვლა (გადმოდის); хих (дōзанал) сēхьавāла წყალზე (საზღვარზე) გადმოსვლა.

***сēхьа|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გადმოტანა (გადმოაქვს), გადმოყვანა.

***сēхьа|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გადმოსვლა (გადმოდის ხოლმე).

***сēхьа|довла** (-довла, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გადმოსვლა (გადმოდის).

сēхьа|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდუვ.* გადმოგდება (გადმოაგდებს ხოლმე), გადმოყრა.

сēхьа|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ.* გადმოგდება (აგდებს), გადმოსროლა, გადმოტყორცნა.

сēхьа|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გამოგდება (აგდებს), გამოლალვა.

сēхьа|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* გამორეკვა (რეკავს).

сēхьа|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გამოგდება (აგდებს ხოლმე), გამოლალვა.

сēхьа|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* გადმოხტომა (ხტება).

сēхьа|лелхō (-лелхадо, -лелхийра, -лелхийна) *გრდმ.* გამოგდება (აგდებს ხოლმე), გამოლალვა.

сēхьа|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ.* გამორეკვა (რეკავს), გამოყრა.

сēхьара, сēхьарниг *ზედს.* აქეთა, აქეთა მხრის, აქეთა მხარეს მყოფი, გამოღმა მყოფი.

сēхьа|эккха (-ōьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* გადმოხტომა (ხტება).

сēхьа|эккхō (*-эккхадо, -эккхийра, -эккхийна) *გრდმ.* გამოგდება (აგდებს ხოლმე).

сēхьē й, й (-нан, сēхьенна, -нō, -нē; -наш) აქეთა, გამოღმა მხარე.

сēца (сēца, сийцира, сецна) *გრდუვ.* 1. შეწყდომა (წყდება ხოლმე), შეჩერება; 2. დარჩენა (რჩება ხოლმე); цIахь сēца შინ დარჩენა.

сēцō (*сēцадо, сēцийра, сēцийна, сēцор) *გრდმ.* 1. შეწყვეტა (წყვეტს ხოლმე), შეჩერება, გაჩერება; 2. შეკავება, დაკავება, დატოვება; 3. დადგენა, გადაწყვეტა.

сецца *ამსოლ.* საბოლოოდ, სავსებით, სულ მთლად.

сибат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სახე, იერი, შესახედაობა, გარეგნობა, სიფათი.

сиз д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხაზი; сиз хьакха ხაზის გავლება, გასმა; кIел сиз хьакха ქვეშ ხაზის გასმა.

сий д (-нан, -нна, -нō, -га) 1. პატივი, პატივისცემა; 2. ღირსება, სახელი, პატიოსნება; сий дан პატივისცემა (პატივს სცემს); сий дайа სახელის გატეხა (უტეხს), შერცხვენა, პატივის ახდა; сий хуьлда დიდება!

сийлаллица *ზმნს.* ღირსეულად.

сийлахь *ზედს.* საპატიო, პატივსაცემი; сийлахь у საპატიო დაფა.

сийлахь-доккха, сийлахь-доккханиг *ზედს.* დიდი, დიადი.

сийна *ზედს.* 1. ლურჯი; 2. მწვანე.

сийнна *ზმნს.* პატივსაცემად, პატივისცემის ნიშნად.

сийнō, сийнōниг *ზედს.* 1. მოლურჯო; 2. მომწვანო.

сийсаза *ზედს.* 1. მახინჯი, გონჯი, უშნო; 2. უსინდისო, უნამუსო, ბიწიერი, უზნეო.

*__сиисаз|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. შერცხვენა (არცხვენს), სახელის გატეხა, პატივის ახდა; 2. დამახინჯება (ამახინჯებს), შერყვნა, გაუკუღმართება.

*__сийсаз|дāла__ (дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* თავის შერცხვენა (ირცხვენს), სახელის გატეხა, თავის მოჭრა.

*__сийсаз|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* ჩირქის, ლაქის მოცხება (სცხებს), შერცხვენა, სახელის გატეხა, თავის მოჭრა.

*__сийсаз|дийла__ (дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* თავის შერცხვენა (ირცხვენს ხოლმე), სახელის გატეხა, თავის მოჭრა.

*__сийсаз|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* თავის შერცხვენა (ირცხვენს), სახელის გატეხა, თავის მოჭრა.

сийсара *ზმნს.* გუშინ საღამოს, წუხელ; сийсара буса წუხელ (ღამით); сийсара дуьйна წუხანდლიდან.

сийсарлера, сийсарлēраниг *ზედს.* წუხანდელი; сийсарлēра буьйса წუხანდელი ღამე.

сийсарралц *ზმნს.* გუშინ საღამომდე, წუხანდლამდე.

силам^{1} д (-ан, -на, -ō, -ē) ასფალტი; силам дилла ასფალტის დაგება, მოასფალტება.

силам^{2} б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ღივი, მორჩი, ამონაზარდი *(მცენარეზე)*; силам бāтIа გაღივება, გაშლა.

силга (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) უსახლებო *(ზედატანი)*; *იგივეა, რაც* пхьуьйшашдōцург.

синбилгалō й განთიადის დასაწყისი, გარიჟრაჟება, განთიადის ნიშანი.

сингаттам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ნაღველი, სევდა, დარდი, წუხილი; 2. მოწყენილობა.

сингаттамē; сингаттамēниг *ზედს.* სევდიანი, დარდიანი, ნაღვლიანი; მოსაწყენი.

синкхēтам б (-ан, -на, -ō, -ē) ცნობიერება, შეგნება.

синкхēтамē *ზედს.* ცნობიერი, შეგნებული.

синкъēрам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საღამოს წვეულება; синкъēрам бан საღამოს წვეულების მოწყობა.

синкъēрамē, синкъēрамēниг *ზედს.* მხიარული, მოლხენილი; გასართობი, თავშესაქცევი.

син|пха б, д (-пхēнан, -пхенна, -пхēнō, -пхēнē; -пхēнаш) პულსი, მაჯისცემა.

синтар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) პატარა ხე, ნერგი; синтар дōгIа ხის დარგვა.

синтем б, б (синтēман, синтēмана, синтēмō, синтēмē; синтēмаш) დამშვიდება, დაწყნარება, ნუგეში.

синхьийзам б̀, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ნაღველი, სევდა, დარდი; წუხილი; 2. მოწყენილობა.

синхьийзамē, синхьийзамēниг *ზედს.* 1. სევდიანი, დარდიანი, ნაღვლიანი; 2. მოსაწყენი.

сиппа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) შიბაქი.

сир^{1} д (-ан, -ана, -ō, -ē) ემალი, ჭიქური; сир доьжна ემალი გაფუჭდა, ამოვარდა; сир дилла მოჭიქურება; сир диллина пхьēгIа მოჭიქურებული ჭურჭელი.

сир² й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სირმა, ზეზი; сир лāца სირმის შემოვლება.

сира *ზედს.* ნაცრისფერი, რუხი, ლეგა; сира дин რუხი ცხენი; сира кхокха ნაცრისფერი მტრედი; сира борз რუხი მგელი.

***сир|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* განაცრისფერება (ნაცრისფერდება), გახუნება.

***сир|дан** (-до, -дира, -дина, -дер-||-дийр ду) *გრდმ.* განაცრისფრება (ანაცრისფრებს), გახუნება.

сирла *ზედს.* ნათელი; сирла цIа ნათელი ოთახი; сирла малх ნათელი მზე; тхан класс йоккха а, сирла а ю ჩვენი საკლასო ოთახი დიდი და ნათელია.

сирла- *რთულ სიტყვათა პირველი ნაწილი ნათელი:* ღია; сирла-можа ღია ყვითელი; сирла-сийна ღია ლურჯი.

сирлō, сирлōниг *ზედს.* შედარებით ნათელი ფერისა, შედარებით ღია ფერისა, ოდნავ ნათელი.

сирник й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ასანთი.

сирō, сирōниг *ზედს.* მორუხო, მონაცრისფრო.

сирхат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ხიწვი, ხიჭვი; пIелгах сирхат даьккхира аса თითიდან ხიწვი ამოვიღე; 2. ბურბუშელა, ნათალი, ნაქლიბი.

сискал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მჭადი; еттина сискал გამომცხვარი მჭადი.

сискалгI|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მჭადის ფქვილი.

сиха *ზედს.* 1. სწრაფი, ჩქარი, მალი, მარდი; 2. *გადატ.* ფიცხი.

сихалла й სისწრაფე, სიჩქარე, სიმარდე; *გადატ.* სიფიცხე.

***сихвелла** *ზმს.* ნაჩქარევად, ნაუცბათევად, ფაცი-ფუცში.

***сих|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. დაჩქარება (ჩქარობს), აჩქარება (ჩქარდება, იჩქარის, ეჩქარება); ეშურება; сих ма ло ნუ ჩქარობ! 2. *გადატ.* გაფიცხება.

***сих|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дер ду) *გრდმ.* აჩქარება (აჩქარებს), დაჩქარება; сих ца луш хIума дан აუჩქარებლად რამის კეთება.

сихō й, й (-нан, сихонна, -нō, -нē; -наш) აჩქარება, სიჩქარე; сихō ян დაჩქარება (აჩქარებს).

сихонца *ზმს.* ნაჩქარევად, აჩქარებით, საჩქაროდ, ფაციფუცით.

***сица|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* სასულეში გადაცდენა (სცდება), გულზე დადგომა; сицайōлийла хьӯна и ყელზე (გულზე) დაგადგეს!

сицкъар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბრტყელი ქვა, სიპი.

со (сан, сӯна, аса, сōьга) *ნაცვ.* მე.

сō *ნაცვ.* თვით, თვითონ; со-сō მე თვითონ.

сōбар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მოთმინება, სიმშვიდე; გულგრილობა, გულცივობა, თავდაჭერილობა, თავშეკავებულობა; собар дан მოთმენა (ითმენს), ატანა, მოცდა, დაცდა, დალოდება.

сōбарē, сōбарēниг *ზედს.* მომთმენი, მშვიდი, თავშეკავებული, მტკიცე.

сōбарехь *ზმს.* მოთმინებით, მოთმენით, თავშეუკავებლად.

сов *ზმს.* მეტი, უფრო დიდი.

совгIат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. საჩუქარი; 2. ჯილდო; совгIат дан დასაჩუქრება, დაჯილდოება.

совгIатана *ზმს.* 1. საჩუქრად; 2. ჯილდოდ.

***сов|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გადიდება (ადიდებს), გაზრდა, ამაღლება, აწევა, გადამეტება, გადაჭარბება; норма совьяккха ნორმის აწევა.

***сов|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გადიდება (დიდდება), გაზრდა, მომატება, გადამეტება, გადაჭარბება.

***сов|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გადიდება (ადიდებს), მომატება, გაზრდა.

***сов|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გადიდება (დიდდება ხოლმე), გაზრდა, მომატება, ამაღლება, აწევა.

***сов|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გადიდება (დიდდება), გაზრდა, მომატება, გადამეტება, გადაჭარბება.

совнаха, совнахниг *ზედს.* ზედმეტი, არასაჭირო; совнаха ахча ზედმეტი ფული.

совса (севса, севсира, севсина) *გრდუვ.* აფუება (ფუვდება), ამოსვლა; бод севсина ცომი ამოვიდა, აფუვდა.

совсō (*совсадо, совсийра, совсийна, совсор) *გრდმ.* 1. აფუება (აფუებს), ამოსვლა; 2. აბუება; гIайба совсō ბალიშის აბუება.

совца (совцу, севцира, севцина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაჩერება (ჩერდება), შეჩერება, შედგომა.

сов|цIа д, д (-цIийнан, -цIенна, -цIийнō, -цIийнē; -цIēнош) სასტუმრო ოთახი.

соз й, й (сōзан, сōзана, сōзō, сōзē; сōзаш) ბლანტი ნივთიერება *(ცომი, წებო და მისთ.).*

сом д, д (сōьман, сōьмана, соьмō, сōьмē; сōьмаш) მანეთი.

сōнара, сōнарниг *ზედს.* თლილი, დაწახნაგებული; сōнара стака თლილი ჭიქა.

сонта 1. *ზედს.* სულელი, ტუტუცი, ჩერჩეტი; გონებაჩლუნგი; ბენტერა; უგუნური, განუსჯელი; 2. *ზმს.* სულელურად, უთავბოლოდ,

უაზროდ; უგუნურად, განუსჯელად.

сонта|лēла (-лēла, -лийлира, -лелла) *გრდუვ.* სულელურად სიარული (დადის).

сонтō, сонтōниг *ზედს.* მოსულელო, მოჩერჩეტო.

сорса, сорсаниг *ზედს.* ფხვიერი, ფხვნადი; сорса гIум წვრილი ქვიშა.

сос д, д (сōсан, сōсана, сōсō, сōсē; сōсаш) ჭვავი, სვილი.

сōсакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) გარეული ვაცი.

со-сō *ნაცვ.* მე თვით, მე თვითონ.

соцунгIа й,й (-нан, -нна, -анō, анē; -анаш) მძიმე *(სასვენი ნიშანი).*

сōьл|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ზალა, წალა, ჟუჟლი.

стаг в, й; б (стеган, стагана, стага, стагē; нах) ადამიანი, კაცი; жима стаг ახალგაზრდა, ყმაწვილი *(ქალი. კაცი)*; гIарваьлла стаг გამოჩენილი, ცნობილი კაცი, ადამიანი.

стайр д, д (-анан, -анна, -анō, -анē; -анаш) ნეკერჩხალი.

стака д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჭიქა; шēра стака მრგვალი (არათლილი) ჭიქა.

*__стам|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გასქელება (სქელდება), გამსხვილება.

*__стам|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* გასქელება (ასქელებს), გამსხვილება.

старгI|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) მოზვერი.

стē й, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; стеш) 1. ცოლი; стēчун йоI (кIант) ცოლის ქალიშვილი (ვაჟიშვილი), გერი; дēн стē დედინაცვალი; 2. დედალი, ძუ.

стēлахаьштиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ელვა.

стēла|Iад д, д (-Iōдан, -Iōдана, -Iōдō, -Iōдē; -Iēдаш) ცისარტყელა.

стен *ნაცვ., хIун-ის ერგ. ბრუნვის ფორმა: რამ?*

стēн[1] *ზედს.* შვინდისა; *იხ.* стов.

стēн[2] *ცხოველთა და ფრინველთა სახელებთან აღნიშნავს დედალს:* стēн аьрзӯ დედალი არწივი; стēн борз ძუ მგელი.

стēнан *ნაცვ., хIун-ის ნათ. ბრუნვის ფორმა: რისა?*

стенга *ზმნს.* სად, საით, საითკენ; стенга а სადმე; хьо стенга гIур ву შენ სად წახვალ?

стенгара *ზმნს.* საიდან; стенгара а საიდანმე.

стешха *ზედს.* მშიშარა, მხდალი; куллах а тебна наб йо стешхачу пхьагалō ბუჩქებში დამალულს სძინავს მშიშარა კურდღელს.

стигал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ცა; стигала ცაზე; стигал къēкъа ქუხს; сийна стигал ლურჯი ცა. 2. *ანატ.* სასა; кIеда (чIогIа) стигал რბილი (მაგარი) სასა.

стим б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნაღველი; стим санна къаьхьа ნაღველივით მწარე.

сто д, д (станаран, станарна, станарō, станарē; станарш) სატეხი.

стов д, д (стевнан, стевнна, стевнō, стевнē; стевнаш) შვინდი *(ხე, ნაყოფი)*; стевнō дегI чIōгIа меллаша доккху შვინდის ხე ტანს ძალიან ნელა იყრის.

стогар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ლამფა, კვარი.

стол д, д (стōьлан, стōьлана, стōьлō, стōьлē; стōьлаш) მაგიდა; стōьла тIē хIуманаш хIоттō მაგიდის გაწყობა; цō стол цIандо ის მაგიდას წმენდს; стōьла хьалха охьалахвелира иза მაგიდასთან ჩამოჯდა ის.

стом б, д (стōьман, стōмана, стōьмō, стōьмē; стōьмаш) მცენარეთა ნაყოფი, ხილი.

стōмара *ზმნს.* გუშინწინ; стōмара дуьйна გუშინწინიდან.

стōмарлēра, стōмарлēниг *ზედს.* გუშინწინდელი.

стомма *ზედს.* მსხვილი, სქელი; стомма книга სქელი წიგნი.

стоммō, стоммōниг *ზედს.* მოსქო, მომსხო.

стохка *ზმნს.* შარშან, გასულ წელს; стохка дуьйна შარშანდლიდან.

стохкалēра, стохкалēраниг *ზედს.* შარშანდელი.

сту б, д (стеран, старана, старō, старē; стерчий) ხარი; сту-етт *კრებ.* საქონელი, პირუტყვი.

стӯ й, б (-нан, стунна, -нō, -га; -наш) თავადის ცოლი, მთავრის ცოლი, კნეინა.

стун|-ваша в, б (-вешин, -вешина, -вашас, -вешē; -вежарий) ცოლისძმა.

стун|-дā в, б (-дēн, -дēна, -дас, -дēга; -дай) სიმამრი.

стун|-йиша й, б (-йишин, -йишина, -йишас, -йишē; -йижарий) ცოლისდა.

стун|-нāна й, б (-нēнан, -нанна, -нāнас, -нēнē; -нāной) სიდედრი.

стунцхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; стунцхой) ცოლის ნათესავი; ცოლეური.

сугI|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ველური შვრია, შვრიუკა.

суд й, й (суьдан, суьдана, суьдō, суьдē; суьдаш) სასამართლო, სამართალი, გასამართლება, სამსჯავრო; дов суьдē дала საქმის სასამართლოსთვის გადაცემა.

суй б, д (-нан, -нна, -нō, -га; суьйнаш) 1. ნაპერწკალი; 2. ხანჯლის წვერი, ბუნიკი.

сула б, д (-нан, -нна, -нō-нē; -наш) შვრია.

сурил й, й (-ан, -ана, -ō, ē; -аш) სურა, დოქი.

сурсат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სურსათი, პროდუქტი.

сурт д, д (суьртан, суьртана, суьртō, суьртē; суьрташ) 1. სურათი, ნახატი, ილუსტრაცია; 2. პორტრეტი; ფოტოსურათი; 3. სახე, იერი, გარეგნობა.

суртдуьллург მიმღ. მხატვარი.

сурх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მუწუკი, ხუწუწი; ფერიმჭამელი.

сутара ზედს. 1. ხარბი, ღორმუცელა, გაუმაძღარი; 2. ძუნწი, ხელმოჭერილი.

сутар|лēла (-лēла, -лийлира, -лелла) დახარბება (ხარბობს), გაღორმუცელება.

сутарō, сутарōниг ზედს. 1. გაუმაძღარი, ღორმუცელა; 2. ცოტა ძუნწი, ცოტა ხელმოჭერილი.

суьдхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; суьдхой) მოსამართლე.

суьйли в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) დაღესტნელი, ლეკი.

суьйлийн чIēгIаг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კაჭკაჭი.

суьйрē й, й (-нан, суьренна, -нō, -нē; -наш) საღამო; суьйрē йōла შემოღამება, დაღამება, შებინდება; суьйрēнаш шелъелла საღამოობით ცივა (ზედმიწევნით: საღამოები აცივდა).

суьлхьа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კრიალოსანი.

суьпа ზედს. მლოცველი.

*суьпа|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) გრდუვ. მორწმუნედ გახდომა (ხდება).

суьпалл|а д (-ин, -ина, -ō, -ē) ღვთისმოსაობა, ღვთისმოშიშობა.

схьа ზმნს. აქეთ, აქეთკენ.

схьа- ზმნისწინი, გამოხატავს მიმართულებას მოუბრისაკენ: მო-, გამო-, -გადმო-; схьа веана მოვიდა.

схьа|āла (-ōлу, -ēлира, -аьлла, -аьр||-эр ду) გრდმ. თქმა (ამბობს, ეუბნება).

схьа|бāха (бōху, -бēхира, -баьхна) გრდუვ. ლაპარაკი (ლაპარაკობს, ელაპარაკება).

схьа|гайта (-гойту, -гайтира, -гайтина) გრდმ. ჩვენება (აჩვენებს, უჩვენებს).

схьагарехь ზმნს. როგორც ჩანს, ეტყობა.

*схьа|дада (-доду, -дедира, -дедда) გამოქცევა (მორბის).

*схьа|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) გრდმ., ობ. მხ. 1. გამორთმევა (ართმევს); ахча схьадаккха ფულის გამორთმევა; 2. გამოძრობა; хьостам схьа баккха ლურსმნის გამოძრობა.

*схьа|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) გრდმ. მოცემა (აძლევს), მობრუნება.

*схьа|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) გრდუვ. 1. სუბ. მხ. წარმოშობა (იშვება), გაჩენა;

2. მოწყვეტა (წყდება), მოგლეჯა; нуьйда схьаяьлла ღილი მოწყდა.

*схьа|дāлō (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) გრდმ. მოყვანა (მოჰყავს).

*схьа|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) გრდმ., საქმეთი მიმართ. 1. მოქმედება (მოქმედებს), გაკეთება; 2. აშენება (აშენებს).

*схьа|дāн[1] (-дōгIу, -деара, -деана) გრდუვ. მოსვლა (მოდის); схьавōла кхуза მოდი აქ; хьāша схьавеара говрахь სტუმარი ცხენით მოვიდა.

*схьа|дāн[2] (-дохьу, -деара, -деана) გრდმ. მოტანა (მოაქვს), მოყვანა, მოზიდვა.

*схьа|даста (-досту, -даьстира, -даьстина) გრდმ. გამოხსნა (ხსნის); აწეწილის, აბურდულის გამოხსნა.

*схьа|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) გრდმ. 1. გამორთმევა (ართმევს), გამოგლეჯა; 2. გამოძრობა; хьостамаш схьадāха ლურსმნების ამოძრობა; 2. გახდა (საქმეთი მიმართ.).

*схьа|дахка (-дохку, -даьхкира, -даьхкина) გრდმ., ობ. მრ. გადმოლაგება (ალაგებს), გადმოწყობა.

*схьадаьлла, схьадаьлларг მიმღ. ნაწარმოები, წარმოებული, წარმოქმნილი; схьадаьлла дош გრამატ. ნაწარმოები სიტყვა.

*схьа|делла (-доьллу, -диллира, -диллина) გრდმ. გამოღება (აღებს), შემოღება; ков схьаделла ჭიშკრის შემოღება.

*схьа|детта (-детта, -диттира, -диттина) გრდმ., საქმეთი მიმართ. ცემა (სცემს ხოლმე), რტყმა (ურტყამს).

*схьа|деша (-доьшу, -дийшира, -дешна) გრდმ., საქმეთი მიმართ. კითხვა (კითხულობს).

*схьа|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) წარმოშობა (წარმოიშვება ხოლმე), გაჩენა.

*схьа|дийца (-дуьйцу, -дийцира, -дийцина) გრდმ. თხრობა (უთხრობს), მოყოლა.

*схьа|дилла (-дуьллу, -диллира, -диллина) გრდმ., ობ. მხ. გადმოდება (დებს), გადმოღება.

*схьа|дитта (-дуьтту, -диттира, -диттина) გრდმ. გადმოსხმა (ასხამს ხოლმე).

*схьа|довла (-довлу, -девлира, -девлла) გრდმ., სუბ. მრ., იხ. схьадāла.

*схьа|дотта (-дутту, -доьттира, -доьттина) გრდმ. გადმოსხმა (ასხამს).

*схьа|дохка (-духку, -доьхкира, -доьхкина) გრდმ. მოყიდვა (ყიდის); схьадохка сӯна მომყიდე!

схьа|ида (-уьду, -идира, -идда) გრდუვ. მორბენა (მოირბენს ხოლმე).

схьа|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) გრდმ. მოწევა (მოსწევს ხოლმე), გამოწევა.

схьа|карчō (*-карчадо, -карчий-

ра, -карчийна) *გრდმ.* მოგორება (მოაგორებს).

схьа|кхайкха (-кхойкху, -кхайкхира, -кхайкхина) *გრდუვ.* მოხმობა (უხმობს), გადმოძახება, გამოძახება, გამოხმობა.

схьа|кха̄ча (-кхо̄чу, -кхе̄чира, -кхаьчна) *გრდუვ.* ჩამოდგომა (დგება), მოსვლა.

схьа|кха̄чо̄ (*-кха̄чадо, -кха̄чийра, -кха̄чийна) *გრდმ.* მოტანა (მოაქვს), მოყვანა, მოზიდვა.

схьа|кхе̄та (-кхе̄та, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* ამოსვლა (ამოდის), მოფენა (ეფინება); малх схьакхетта მზე ამოვიდა.

схьа|кхе̄то̄ (-*кхетадо, -кхе̄тийра, -кхе̄тийна) *გრდმ.* გამოცილება (აცილებს), გამოყოლა; ჩაბარება.

схьа|кхе̄хьа (-кхо̄ьхьу, -кхийхьира, -кхехьна) *გრდმ., აქეთ* ტარება (ატარებს), დატარება.

схьа|кхийда (-кхуьйду, -кхийдира, -кхийдина) *გრდუვ.* გამოშვერა (იშვერს ხოლმე).

схьа|кхийдо̄ (*-кхийдадо, -кхийдийра, -кхийдийна) *გრდმ.* გამოწოდება (აწოდებს ხოლმე).

схьа|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ.* გამოსროლა (ისვრის ხოლმე), გადმოტყორცნა.

схьа|кховда (-кхевда, -кхевдира, -кхевдина) *გრდუვ.* გამოწვდენა (აწვდენს).

схьа|кховдо̄ (*-кхавдадо, -кховдийра, -кховдийна) *გრდმ.* გამოწოდება (აწოდებს).

схьа|къада (-къеда, -къедира, -къедда) *გრდუვ.* გამოჭყეტა (აჭყეტს).

схьа|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ.* გამოსროლა (ისვრის), გამოტყორცნა, გადმოგდება; цо̄ буьрка схьакхоьссира соьга იმან ბურთი ისროლა ჩემსკენ.

***схьакхосса|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გამოხტომა (ხტება), გადმოხტომა.

схьа|къаста (-къаьста, -къаьстира, -къаьстина) *გრდუვ.* გამოყოფა (ეყოფა), გამოცალკევება, მოცილება.

схьа|къасто̄ (*-къастадо, -къастийра, -къастийна) *გრდმ.* გამოყოფა (ყოფს), გამოცალკევება, მოცილება.

схьа|къе̄да (-къе̄да, -къийдира, -къийдина) *გრდუვ.* გამოჭყეტა (იჭყიტება ხოლმე).

схьа|къеста (-къеста, -къистира, -къистина) *გრდუვ.* გამოყოფა (ეყოფა ხოლმე), გამოცალკევება, მოცილება.

схьа|къесто̄ (*-къестадо, -къестийра, -къестийна) *გრდმ.* გამოცალკევება (აცალკევებს ხოლმე), გამოყოფა, მოცილება.

схьа|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გამოგდება (აგდებს), გამოდევნა; схьалалла цигара говра გამოაგდე იქიდან ცხენი!

схьа|лаха (-лоху, -лехира, -лехна) *გრდუვ.* მოძებნა (ეძებს); о̄ьшу книга схьалаха მოძებნე საჭირო წიგნი!

схьа|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* გამორეკვა (ერეკება), მორეკვა.

схьа|лахьо (*-лахьадо, -лахьийра, -лахьийна) *გრდმ.* მოკრეფა (კრეფს), ალაგება, აღება.

схьа|ла̄ца (-ло̄цу, -ле̄цира, -лаьцна) *გრდმ.* დაჭერა (იჭერს).

схьа|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდმ., ობ. მხ.* მოლალვა (ლალავს ხოლმე), მოდენა, გამოგდება.

схьа|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* ხტუნვით მოსვლა (მოდის), ხტუნვით მორბენა.

схьа|лелхо̄ (*-лелхадо, -лелхийра, -лелхийна) *გრდმ.* მორეკვა (რეკავს), მოდენა, მოსხმა, მოლალვა.

схьа|ле̄ха (-ло̄ьху, -лийхира, -лехна) *გრდმ.* მოძებნა (ეძებს ხოლმე).

схьа|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ.* მორეკვა (რეკავს), მოდენა, მოსხმა, მოლალვა.

схьа|ле̄хьо̄ (*-ле̄хьадо, -ле̄хьийра, -ле̄хьийна) *გრდმ.* მოკრეფა (კრეფს ხოლმე), აღება, ალაგება.

схьа|ле̄ца (-ло̄ьцу, -лийцира, -лецна) *გრდმ.* ჭერა (იჭერს ხოლმე), დაჭერა.

схьа|о̄за (-ӯзу, -уьйзира, -о̄ьзна) *გრდმ.* გამოწევა (ეწევა), გამოჩოჩება, მოდგმა; гIант схьао̄за სკამის მოდგმა.

схьао̄ьцу, схьао̄ьцург *მიმღ.* 1. მიმღები; 2. მისაღები.

схьа|сатта (-сетта, -сеттира, -сеттина) *გრდუვ.* მოხრა (იხრება), გადმოღუნვა, გადმოკეცვა, გადმოხრა.

схьа|сатто̄ (-*саттадо, -саттийра, -саттийна) *გრდმ.* მოხრა (ხრის), გადმოღუნვა, გადმოხრა.

схьа|сетта (-сетта, -ситтира, -ситтина) *გრდუვ.* მოხრა (იხრება ხოლმე), გადმოხრა, გადმოკეცვა, გადმოღუნვა.

схьа|сетто̄ (*сеттадо, -сеттийра, -сеттийна) *გრდმ.* მოხრა (ხრის ხოლმე), გადმოღუნვა, გადმოკეცვა, გადმოხრა.

схьа|такха[1] (-текха, -текхира, -текхна) *გრდუვ.* მოცოცვა (მოცოცავს), მოხოხვა, მოჩოჩვა, მოფოფხვა.

схьа|такха[2] (-токху, -текхира, -текхна) *გრდმ.* ანაზღაურება (ანაზღაურებს), ვალის მობრუნება.

схьа|такхо̄ (*-такхадо, -такхийра, -такхийна) *გრდმ.* მოთრევა (მოათრევს), თრევით მოყვანა.

схьа|татта (-тотту, -теттира, -теттина) *გრდუვ.* მოჩოჩება (აჩოჩებს), მოწევა.

схьа|таIа (-таьIа, -таьIира, -таьIна) *გრდუვ.* მოყრდნობა (ეყრდნობა), მოკრობა.

схьа|таIо̄ (*-таIадо, -таIийра, -таIийна) *გრდმ.* მოჩოჩება (აჩოჩებს), მოწევა.

схьа|те̄кха[1] (-те̄кха, -тийкхира, -текхна) *გრდუვ.* 1. მოცოცვა (ცოცავს ხოლმე), მოხოხვა, მოჩოჩვა, მოფოფხვა; 2. მოშვავება (შვავდება ხოლმე), მოზვავება, ჩამოწოლა.

схьа|те̄кха[2] (-то̄ькху, -тийкхира, -текхна) *გრდმ.* ანაზღაურება (უნაზღაურებს ხოლმე) ვალის მობრუნება.

схьа|те̄кхо̄ (-*те̄кхадо, -те̄кхийра, -те̄кхийна) *გრდმ.* მოთრევა (ათრევს ხოლმე), მოკრობა.

схьа|те̄Iа (-те̄Iа, -тийIира, -тийIина) *გრდუვ.* მოყრდნობა (ეყრდნობა ხოლმე), მოკრობა.

схьа|те̄Iо̄ (-*те̄Iадо, -те̄Iийра, -те̄Iийна) მოჭერა (აჭერს ხოლმე), შემოკვეხება, შემოჩეჩება.

схьа|титта (-туьтту, титтира, -титтина) *გრდმ.* მოჩოჩება (აჩოჩებს ხოლმე), მოთრევა.

схьа|то̄ха (тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* მორტყმა (არტყამს), ცემა, მოლაწუნება.

схьа|харца (-хаьрца, -хаьрцира, -хаьрцина) *გრდუვ.* მობრუნება (ბრუნდება), გადმობრუნება, გადმოტრიალება, გადმოყირავება, გადმოპირქვავება.

схьа|харцо̄ (*-харцадо, -харцийра, -харцийна) *გრდმ.* გადმობრუნება (აბრუნებს), გადმოტრიალება, გადმოყირავება, გადმოპირქვავება.

схьа|хахка (-хохку, -хаьхкира, -хаьхкина) *გრდმ.* მოჭენება (მოაჭენებს).

схьа|херца (-херца, -хирцира, -хирцина) *გრდუვ.* 1. გადმობრუნება (ბრუნავს ხოლმე), გადმოტრიალება, გადმოყირავება, გადმოპირქვავება; 2. გადაფურცვლა; 3. გამოცვლა.

схьа|херцо̄ (*-херцадо, -херцийра, -херцийна) *გრდმ.* გადმობრუნება (აბრუნებს ხოლმე), მოტრიალება, გადმოტრიალება.

схьахе̄тарехь *ზმნს.* როგორც ჩანს, ალბათ.

схьа|хехка (-хоьхку, -хихкира, -хихкина) *გრდმ.* მოჭენება (მოაჭენებს ხოლმე).

схьа|хе̄ца (-хо̄ьцу, -хийцира, -хецна) *გრდმ.* 1. გამოშვება (უშვებს), გათავისუფლება; 2. გამოხსნა.

схьа|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* მოწევა (იწევს), მოჩოჩება.

схьа|хило̄ (*-хиладо, -хилийра, -хилийна) *გრდმ.* მოწევა (ეწევა), მოჩოჩება.

схьа|хьада (-хьоду, -хаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ.* გამოქცევა (მორბის), სირბილით მოსვლა.

схьа|хьажа (-хьожу, -хаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ.* მოხედვა (იხედება), გამოხედვა.

схьа|хьажо̄ (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდმ.* 1. გამოგზავნა (გზავნის); 2. გამოხედვინება (ახედვინებს).

схьа|хье̄жа (-хьо̄ьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ.*, *აქეთ* ყურება (იყურება ხოლმე, უყურებს ხოლმე).

схьа|хье̄жо̄ (*-хье̄жадо, -хье̄жийра, -хье̄жийна) *გრდმ.* 1. გამოგზავნა (გზავნის ხოლმე); 2. გამოხედვინება.

схьа|хьийза (-хьийза, -хьийзира, -хьийзина) *გრდუვ.* გამოძრობა (ძვრება ხოლმე), ამოხრახნა.

схьа|хьийзо̄ (*-хьийзадо, -хьийзийра, -хьийзийна) *გრდმ.* 1. გამოძრობა (აძრობს ხოლმე), ამოხრახნა; 2. მობრუნება.

схьа|хьовза (-хьаьвза, -хьаьвзира, -хьаьвзина) *გრდუვ.* გამოძრობა (ძვრება), ამოძრახნა.

схьа|хьовзо̄ (*-хьовзадо, -хьовзийра, -хьовзийна) *გრდმ.* 1. გამოძრობა (აძრობს), ამოხრახნა; 2. მობრუნება (აბრუნებს); говр схьахьовзо̄ ცხენის მობრუნება.

*__схьашар|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.*, *აქეთ* დაუთოება (აუთოებს); გათანაბრება, გასწორება.

схьа|шарша (-шерша, -шершира, -шершина) *გრდუვ.* მოსრიალება (სრიალდება).

схьа|шаршо̄ (*-шаршадо, -шаршийра, -шаршийна) *გრდმ.* მოსრიალება (ასრიალებს), მოცურება.

схьа|шерша (-шерша, -шершира, -шершина) *გრდუვ.* მოსრიალება (სრიალებს ხოლმე), მოცურება.

схьа|шершо̄ (*-шершадо, -шершийра, -шершийна) *გრდმ.* მოსრიალება (ასრიალებს ხოლმე), მოცურება.

схьа|эккха (-оькхху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* გამოხტომა (ხტება); გამოვარდნა; кертара схьаиккхира жIаьла ეზოდან ძაღლი გამოვარდა.

схьа|эккхо̄ (-*эккхадо, -эккхийра, -эккхийна) *გრდმ.* გამოგდება (აგდებს ხოლმე).

схьа|э̄ца (-о̄ьцу, -ийцира, -эцна) *გრდმ.* 1. მიღება (იღებს); гIуллакхе̄ схьаэ̄ца სამსახურში მიღება; товар схьаэ̄ца საქონლის მიღება; схьаэцна дош ნასესხები სიტყვა.

схьаэ̄цархо̄ в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; схьаэцархой) მიმღები.

*__схьаяз|дан__ (-до. дира, -дина, -дер ||-дийр ду) *გრდმ.* გადმოწერა (წერს).

схьа|Іāна (-Іēна, -Іēнира, -Іēнина) *გრდუვ.* გადმოქცევა (იქცევა), გადმოსხმა, გადმოღვრა.

схьа|Іāнō (-*Іāнадо, -Іāнийра, -Іāнийна) *გრდმ.* გადმოსხმა (ასხამს), გადმოქცევა, გადმოღვრა.

схьа|Іēна (-Іēна, -Іийнира, -Іийнина) *გრდუვ.* გადმოქცევა (იცქევა ხოლმე), გადმოსხმა, გადმოღვრა.

схьа|Іēнō (-*Іēнадо, -Іēнийра, -Іēнийна) *გრდმ.* გადმოსხმა (ასხამს ხოლმე), გადმოქცევა, გადმოღვრა.

схьа|Іитта (-Іуьтту, -Іиттира, -Іиттина) *გრდმ., აქეთ* ჩხვლეტა (ჩხვლეტს ხოლმე).

схьа|Іотта (-Іутту, -Іоьттира, -Іоьттина) *გრდმ., აქეთ* ჩხვლეტა (ჩხვლეტს).

Т, ТІ

таба (теба, тебира, тебна) *გრდუვ.* 1. მიპარვა (ეპარება); кōрē таба ფანჯარასთან მიპარვა; 2. მიმალვა, განაბვა, გატრუნვა.

табō (*табадо, табийра, табийна) *გრდმ.* დალუნვა (ღუნავს), დახრა, დადრეკა.

***тā|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* 1. შერიგება (არიგებს); лӯлахой тāбан მეზობლების შერიგება; 2. გასწორება, შეკეთება, გარემონტება; цІēнош тāдан სახლის გარემონტება; 3. ალაგება (ალაგებს); моттт тāбан ლოგინის აღება, ალაგება; 4. გაუმჯობესება, გაუკეთესება; болх тāбан მუშაობის გაუმჯობესება; 5. განკურნება, მორჩენა; чов тāян ჭრილობის მორჩენა; 6. გასწორება, გამოსწორება; гІāлат тāдан შეცდომის გასწორება; месаш тāян თმის გასწორება.

таж д, д (тāжан, тāжана, тāжō, тāжē; таьжнаш) 1. ჩაფხუტი, მუზარადი; 2. გვირგვინი; таж тилла გვირგვინის დადგმა.

тāза *ზედს.* ბრგე, ზორბა, ტანადი.

тāзалл|а й (-ин, -ина, -ō, -ē) ტანადობა.

***таз|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გამტკნარება (მტკნარდება), გაუმარილება, მარილისაგან გაცლა.

***таз|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* გამტკნარება (ამტკნარებს), გაუმარილება; хи таздан წყლის გამტკნარება.

тай д, д (тēн, тēна, тēнō, тēга; теш) 1. ძაფი; тай-мāха ნემსი და ძაფი; тēн туьппалг ძაფის კოჭი; 2. შეკვრა, დასტა.

тайна *ზედს.* 1:. წესიერი, პატიოსანი, რიგიანი; 2. დიდებული, დიადი, სახელოვანი; კარგი, სასიამოვნო, სანდომიანი, საამური; тайна стаг 1. წესიერი ადამიანი; 2. სახელოვანი ადამიანი.

тайниг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) თოჯინა, დედოფალა; тайнигех ловза თოჯინობანას თამაში.

тайпа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. გვარი, გვარეულობა, ტომი; 2. ჯიში, სახე, სახეობა; тайп-тайпа ნაირ-ნაირი, ნაირგვარი.

тайпанхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; тайпанхой) ერთი ტომისა, თვისტომი.

тайша, тайшаниг *ზედს.* ყავისფერი *(მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვის ფერი).*

такха[1] (текха, текхира, текхна) *გრდუვ.* 1. ცოცვა (ცოცავს), ხოხვა, ღოღვა, ფორთხვა, ფოფხვა; 2. ჩამოზვავება, ჩამოშვავება, ჩამოწოლა.

такха[2] (токху, текхира, текхна) *გრდმ.* 1. ანაზღაურება (ანაზღაურებს), გადახდა; дēкхар такха ვალის გადახდა; 2. *გადატ.* ავადმყოფობის გადატანა, ავადმყოფობის დაძლევა, ავადმყოფობის გამოვლა.

такхō (*такхадо, такхийра, такхийна, такхор) *გრდმ.* თრევა (ათრევს).

такхор б, д (такхōран, такхōрана, такхōрō, такхōрē; такхōраш) ზვინი; такхор бан დაზვინვა, ზვინის გაკეთება.

тал д, д (тōлан, тōлана, тōлō, тōлē; таьллаш) ალვა, ალვის ხე.

талб|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) სოფლე, შუამოსართავი *(უნაგირის ქვეშ ამოსადები).*

талла (толлу, теллира, теллина) 1. კვლევა (იკვლევს); Iāламан законаш талла ბუნების კანონების გამოკვლევა; 2. გამოძიება; дов талла საქმის გამოძიება; 3. ნადირობა; талла ваха სანადიროდ წასვლა; 4. შემოწმება (ამოწმებს); тетрадаш талла რვეულების გასწორება.

таллам б (-ан, -на, -ō, -ē) დაზვერვა; талламан დაზვერვითი.

талламбōцу, талламбōцург *ზედს.* უკონტროლო.

талламхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; талламхой) 1. მკვლევარი, ანალიტიკოსი; 2. გამომძიებელი; 3. მზვერავი.

таллархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; таллархой) მონადირე; сан ваша таллархō ву ჩემი ძმა მონადირეა; таллархōчō топ кхусcу მონადირე თოფს ისვრის.

талорхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; талорхой) ყაჩაღი, ავაზაკი; талор лēлō ყაჩაღობა (ყაჩაღობს).

тāлӯ д (-н, -на, -нō, -га) საწამლავი, შხამი.

талх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. სამარხო ხორცი; 2. ხორცის ნაჭერი.

талха (телха, телхира, телхина) *გრდუვ.* გაფუჭება (ფუჭდება), წახდენა.

талхō (*талхадо, талхийра, талхийна) *გრდმ.* გაფუჭება (აფუჭებს), წახდენა.

там б, б (тōман, тōмана, тōмō, тōмē; тēмаш) 1. *საუბ.* ურვადი; 2. გამოსასყიდი *(სისხლის საფასური შერიგებისას);* там бала გამოსასყიდის მიცემა; тōмана ахча дала გამოსასყიდში ფულის მიცემა; там ēца გამოსასყიდის აღება; 3. პატივი, პატივისცემა; там бан შერიგება; პატარძლის გამოსყიდვა, ქორწინებაზე თანხმობის მიცემა.

тāмаш б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) გაკვირვება, გაოცება, განცვიფრება; тāмаш байта გაკვირვება (აკვირვებს); გაოცება, განცვიფრება, აღტაცება; тāмаш бу საოცარია, საკვირველია; тāмаш бац არ არის საკვირველი, არ არის საოცარი.

тāмашē, тāмашēниг 1. *ზედს.* საკვირველი, საოცარი, უცნაური; тāмашē гIуллакх საკვირველი საქმე; тāмашē стаг ву საოცარი ადამიანია; 2. ჯადოსნური, მოჯადოებული; 3. *ზმნს.* საუცხოოდ, საოცრად, უცნაურად, უჩვეულოდ.

тамберг, тамболу *მიმღ.* წესიერი, რიგიანი, ზრდილი; შესაფერისი, სათანადო, ჯეროვანი.

тамбōцу, тамбōцург *მიმღ.* უხამსი, ურიგო, უწესო, სათაკილო, შეუფერებელი.

тамē *ზედს.* თვალადი, კარგი შესახედაობისა.

таммагIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ლაქა, დაღი, კვალი; 2. *გადატ.* სამარცხვინო ლაქა.

тāн (тов, тайра, тайна) 1. შერიგება (ურიგდება), დაზავება; შეთანხმება; 2. მოწონება (მოსწონს); 3. ბედის წყალობა; 4. მოხდომა, დამშვენება; товш ду უხდება.

тангIалкх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სახრჩობელა.

тапт|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) აბრეშუმის თავსაფარი.

тапч|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) რევოლვერი, პისტოლეტი; тапчан мукъ რევოლვერის ტარი.

тапъаьлла *ზმნს.* მდუმარედ, მშვიდად; цигахь тапъаьлла дара იქაურობა მდუმარედ იყო, იქაურობა მდუმარებდა.

тар й (-ан, -ане, -ō, -ē) თვლემა, რული.

***тар|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) 1. მოთავსება (თავსდება), დატევა; 2. ბაძვა, მიბაძვა; цIей хий цхьаьна тарлац ცეცხლი და წყალი ერთად ვერ თავსდება.

***тар|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* მოთავსება (ათავსებს), დატევა.

тарō й, й (-нан, таронна, -нō, -нē; -наш) 1. შესაძლებლობა; 2. ქონება, შეძლება, სიმდიდრე.

тарса (терса, терсира, терсина) *გრდუვ.* ჭიხვინი (ჭიხვინებს); говр терса ცხენი ჭიხვინებს.

тарсал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ციყვი; тарсал ēха хьуьнах ციყვი ტყეში ცხოვრობს; тарсална дēза бIāраш ციყვს უყვარს კაკალი.

тарх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. კლდე; 2. ხორგი, ყინულის ბელტი *(მდინარეზე, ზღვაში).*

тарш д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სანადირო ძაღლი.

тас д, д (тēсан, тēсана, тēсō, тēсē;

тēсаш) ტაშტი; йōьза тас სპილენძის ტაშტი.

таса (тосу, тесира, тесна) 1. დათესვა (თესავს) მოყრა (აყრის); მოფრქვევა, დაყრა; новкъа гIум таса გზაზე ქვიშის დაყრა; 3. გადაგდება; სროლა, გადატყორცნა, დაგდება, დაყრა; 4. დამყარება; гергарлō таса ნათესაობის დამყარება.

тата д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კაკუნი, ბრახუნი, რახუნი, გრიალი, გრუხუნი; ტკაცანი, ლაწალუწი, ჯახანი, ჭახაჭუხი.

тāти й, й (-н, -на, -нō, -га; тāтеш) ერთგვარი სარეველა ბალახი.

тāтол д, д (тāтōлан, тāтōлна, тāтōлō, тāтōлē; тāтōлаш) 1. ნაკადული; 2. შენაკადი; 3. არხი, სარწყავი არხი; тāтол дāлō არხის გაყვანა.

татта (тотту, теттира, теттина) *გრდმ.* ბიძგება (უბიძგებს), მიწოლა, გაწევა.

тахана *ზმნს.* დღეს, ახლა; тахана дуьйна დღეიდან; тахана-кхāна დღეს-ხვალ, მალე, ამ დღეებში; тахханехь დღესვე.

таханē й, й (-нан, таханенна, -нō, -га; -наш) დღევანდელი დღე.

таханлēра, таханлēраниг *ზედს.* დღეისა, დღევანდელი დღისა.

тахка[1] (техка, техкира, техкина) *გრდუვ.* შერყევა (ირყევა); შერხევა, შეტორტმანება; დაბარბაცება, დარწევა.

тахка[2] (тохку, техкира, техкина) *გრდმ., იბ. მრ.* 1. დალაგება (ალაგებს); 2. თავზედახურვა (იხურავს); დაფარება; 3. უნაგირების დადგმა; 4. *ხიდების და მისთ.* გადება; 5. გადახურვა; 6. დაკერება *(საკერებლისა)*; 7. დარქმევა *(სახელისა)*.

тахкō (*тахкадо, тахкийра, тахкийна) შერყევა (არყევს), შერხევა, შეტორტმანება, დაბარბაცება, დარწევა; āга тахкō აკვნის დარწევა.

тахта[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფურცელი *(მაგ., რკინისა)*; тахтанан э̄чиг თუნუქი, თუნუქის ფურცელი.

тахта[2] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ტახტი, საწოლი.

тахханалц *ზმნს.* აქამდე, დღემდე, დღევანდელ დღემდე.

таххь *ხმაბაძვ. სილის გარტყმისა.*

тāч|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) 1. ბილიკი, საცალფეხო გზა; 2. კვალი, ნაკვალევი; тāчанаш дан ჭუჭყიანი კვალის დაჩნევა.

таIа (таьIа, таьIира, таьIна) *გრდუვ.* 1. მიკვრა (ეკვრება), ჩახუტება, ჩაკონება, მიყრდნობა; пēнах таIа კედელს აკვრა, კედელს მიყრდნობა; 2. დაღუნვა (იღუნება), დახრა, დადრეკა; დატკეპნა, დაზექვა; таьIна меттиг ტაფი, ტაფობი, ჩავარდნილი ადგილი.

таIам б (-ан, -на, -ō, -ē) წნევა.

таIзар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სასჯელი; таIзар дан დასჯა (სჯის).

таIō (*таIадо, таIийра, таIийна) *გრდმ.* 1. თავის დაქნევა (დაუქნევს), თავის დაკვრა, თავის კანტური; корта таIō თავის დაქნევა *(მისალმების ნიშანი)*; 2. მიკვრა (იკრავს), მიჭერა, გულში ჩაკვრა, ჩახუტება; მიყრდნობა; 3. დატკეპნა, დაზექვა; латта таIō მიწის დატკეპნა; 4. *გადატ.* ჩახშობა *(მაგ., ამბოხებისა)*.

таьлланг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ვაზი.

таьIна- *რთული სიტყვების პირველი ნაწილი:* მუქი; таьIна мōжа მუქი-ყვითელი.

таьIнō, таьIнōниг *ზედს.* მომუქო, ოდნავ მუქი.

-тē *ნაწილ.* ნუთუ, განა, ნუთუ მართლა, ხომ, თუ, კი, თუ არა; мегар дуй-те ნუთუ შეიძლება?

те *ნაწილ.* ნუთუ, განა.

тēба (тēба, тийбира, тебна) *გრდუვ.* მიპარვა (ეპარება ხოლმე).

тēбō (*тēбадо, тēбийра, тēбийна) *გრდმ.* დახრა (ხრის), დაღუნვა, დადრეკა, დაწევა.

тевн|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ბუდე *(წიწილების გამოსაჩეკი)*; тевна хиъна кōтам კრუხი; тевна хаа კრუხად დაჯდომა.

тевниг ზედს. ცხელი, პაპანაქება, თაკარა.

тēга (тōьгу, тийгира, тегна) შეკერვა (კერავს).

тēгархō в, й; б (-чун, -чунна, -чуьнга; тēгархой) მკერავი, თერძი, დერციკი.

***тē|дан** (-до, -дира, -дина) დამშვიდება (ამშვიდებს), დაწყნარება, დაამება, გაყუჩება; лазар тēдира молханō წამალმა ტკივილი გააყუჩა, დააცხრო; бер тēдан ბავშვის დაშოშმინება.

теза *ზედს.* უმარილო; теза кIалд უმარილო ხაჭო.

тезалла д უმარილობა.

тēзет д, д (тēзēтан, тēзēтана, тēзēтō, тēзēтē; тēзēташ) პანაშვიდი.

тезō, тезōниг *ზედს.* მარილნაკლული.

текх д, д (тēкхан, тēкхана, тēкхō, тēкхē; тēкхаш) გობი, ვარცლი.

тēкха[1] (тēкха, тийкхира, текхна) *გრდუვ.* 1. ცოცვა (ცოცავს), ხოხვა, ფორთხვა, ღოღვა, ბობღვა, ჩოჩვა, ფოფხვა; бераш тēкха цIаьнкъахула ბავშვები იატაკზე დაფოფხავენ; 2. ჩამოშვავება, ჩამოწოლა, ჩამოზვავება.

тēкха[2] (тōькху, тийкхира, текхна) *გრდმ.* ანაზღაურება (ანაზღაურებს ხოლმე), გადახდა.

тēкхарг *მიმღ.* 1. მცოცავი, მხოხავი; 2. *გადატ.* გველი.

тēкхō (*тēкхадо, тēкхийра, тēкхийна) თრევა (ათრევს).

тēкъа (тēкъа, тийкъира, текъна) *გრდუვ.* წუწუნი (წუწუნებს), ჩივილი; ხვეწნა, მუდარა.

тел д, д (тēлан, тēлана, тēлō, тēлē; тēлаш) მავთული.

тēла (тōьлу, тийлира, телла) *გრდმ.* ძლევა (იძლევა ხოლმე), გადახდა; ахча **тēла** ფულის გადახდა; дуй тēла დაფიცება, ფიცის მიცემა.

телхина, телхинарг *მიმღ.* გაფუჭებული, წამხდარი.

тен (тōь, тийра, тийна) *გრდუვ.* 1. დამშვიდება (მშვიდდება), დაწყნარება, დაამება, გაყუჩება; бер тийна ბავშვი დაწყნარდა; лазар тийна ტკივილი გაყუჩდა; 2. შეწყვეტა (წყდება); догIа тийна წვიმამ გადაიღო, წვიმა შეწყდა.

тентак *ზედს.* 1. გონებაჩლუნგი; 2. გამოთაყვანებული, გამოშტერებული, გამოყეყეჩებული, გამოლენჩებული.

*__тентак|даккха__ (-доккху, -доькхира, даькkхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაცბუნება (აცბუნებს); გაცეცება, გაოცება, განცვიფრება; გამოთაყვანება, გამოშტერება, გამოლენჩება, გამოყეყეჩება.

*__тентак|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაშეშება (შეშდება), გახევება, გამოშტერება, გამოთაყვანება.

*__тентак|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაცბუნება (აცბუნებს), გაოცება, განცვიფრება, გამოშტერება.

*__тентак|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გამოშტერება (შტერდება ხოლმე), გამოთაყვანება, გამოლენჩება, გამოყეყეჩება; გაშეშება, გახევება.

*__тентак|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -дерв ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გაშეშება (შეშდება), გახევება; გამოშტერება, გამოყეყეჩება, გამოლენჩება.

тера *ზედს.* მსგავსი, სადარი.

тēрахь д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. თარიღი; 2. *გრამატ.* რიცხვი; дукхалийн тēрахь მრავლობითი რიცხვი; тēрахь дош რიცხვითი სახელი.

тергам *იხ.* тергō.

тергамбōцу, тергамбōцург *მიმღ.* უმეთვალყურეო, უზედამხედველო, მეთვალყურეობას მოკლებული; тергамбōцу бер უზედამხედველო ბავშვი.

тергамē, тергамēниг *ზედს.* 1. დაკვირვებული; 2. დასაკვირვებელი, სათვალთვალო, სამზერი.

тергамхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; тергамхой) დამკვირვებელი, მეთვალყურე; *იხ.* тидамча.

тергō й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დაკვირვება, მეთვალყურეობა, თვალთვალი, თვალის დევნება; ზედამხედველობა, ყურადღება.

терза д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სასწორი; нийса терза ზუსტი სასწორი.

терра *ზმნს., წინადადებაში გადმოიცემა -ვით, -ებრ თანდებულებით:* რისიმე მსგავსად; куьйранах терра ქორივით, ქორისებრ..

терса (терса, тирсира, тирсина) *გრდუვ.* ჭიხვინი (ჭიხვინებს); дой терса́ ცხენები ჭიხვინებენ.

терхи й, й (-н, -на, -нō, -га; терхеш) 1. თარო *(წიგნების, ჭურჭლისა და მისთ.)*; 2. ჭის თავი, გვიმი; 3. შვერილი *(სახლისა, საძირკვლისა და მისთ.)*; *იგივეა, რაც* васхал.

техка (техка, тихкира, тихкина) *გრდუვ.* რყევა (ირყევა), რხევა, რწევა; кēма техка ნავი ირწევა.

техкалу, техкалург *მიმღ* მერხევი, მერყევი, მერწევი, არამყარი; техкалу хьал არამყარი მდგომარეობა.

техкаш *ამსოლ.* ბაჯბაჯით; техкаш лēла ბაჯბაჯით სიარული.

техкō (*техкадо, техкийра, техкийна) *გრდმ.* დარწევა (არწევს), შერხევა, დარხევა; тулгIēнаш техкадо кēма ტალღები არწევენ ნავს.

теш в, й; б (тēшан, тēшана, тēшō, тēшē; тēшаш) მოწმე; суьдехь тēшаш лēбар სასამართლოზე მოწმეთა დაკითხვა.

тēша (тēша, тийшира, тешна) *გრდუვ.* 1. დარწმუნება (რწმუნდება); 2. დაჯერება, დანდობა.

тēшалла д 1. მოწმობა; тēшалла дан დამოწმება; 2. ჩვენება.

тēшам б (-ан, -на, -ō, -ē) ნდობა; тēшам ца хилар უნდობლობა; тēшам баккха ნდობის მოპოვება; тēшам байа ნდობის დაკარგვა.

тēшамē, тēшамēниг *ზედს.* პატიოსანი, ერთგული, სანდო, საიმედო.

тēшамза *ზმნს.* უნდობლად.

тешнабекх б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) გამცემლობა, მუხანათობა, ვერაგობა, ღალატი.

тешнабекхē *ზედს.* ვერაგული, მუხანათი, დაუნდობელი.

тēшō (*тēшадо, тēшийра, тешийна) *გრდმ.* 1. დამოწმება (ამოწმებს), დადასტურება; 2. დარწმუნება, დაჯერება.

тешшийтина *ზმნს.* ვერაგულად, მუხანათურად; მოულოდნელად, უეცრად.

тēIа (тēIа, тийIира, тийIина) *გრდუვ.* 1. დაყრდნობა (ეყრდნობა ხოლმე), დაწოლა, მიწოლა; 2. დახრა (იხრება); მოხრა.

теIō (*тēIадо, тēIийра, тēIийна, тēIор) *გრდმ.* 1. თავის დაქნევა (უქნევს), თავის დაკვრა; დადასტურება; мухIар тēIō ბეჭდის დასმა; куьг тēIō ხელის მოწერა; 2. ჩახუტება (იხუტებს), ჩაკონება; 3. ტკეპნა, ზეკვა; 4. *გადატ.* ჩახშობა.

тига (туьгу, тигира, тигна) *გრდუვ.* დამორჩილება (ემორჩილება).

тида (туьду, тидира, тидда) *გრდმ.* განმარტება (განმარტავს), ახსნა, გაგება; закон харц тида კანონის მცდარად, არასწორად განმარტება; вŏчу āгIор тида ცუდი მხრით განმარტება.

тидам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ყურადღება; 2. დაკვირვება, დაკვირვების უნარი; тидам бан ყურადღების მიქცევა (აქცევს), დაკვირვება.

тидамē, тидамēниг *ზედს.* 1. ყურადღებიანი; 2. დაკვირვებული.

тидамча в, й; б მეთვალყურე; *იხ.* тергамхō.

тийжа (тийжа, тийжира, тийжина) *გრდუვ.* 1. მოთქმა (მოთქვამს), გოდება, დატირება; ზარით *(ხმით)* ტირილი; веллачунна тийжа მიცვალებულის დატირება; 2. წკმუტუნი (წკმუტუნებს), წკმუილი; жIаьла тийжа ძაღლი წკმუტუნებს.

тийжам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ტირილი, გოდება, ზარი, მოთქმა.

тийжō (*тийжадо, тийжийра, тийжийна) *გრდმ.* ატირება (ატირებს).

тийна *ზედს.* მშვიდი, წყნარი, მყუდრო; тийна буьйса მშვიდი ღამე; тхо урокехь тийна Iа ჩვენ გაკვეთილზე წყნარად ვართ; тийналла სიმშვიდე, სიწყნარე.

тийса (туьйсу, тийсира, тийсина) *გრდმ.* 1. თესვა (თესავს ხოლმე); 2. მოყრა, მოფრქვევა; 3. სროლა, ტყორცნა.

тикма й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნახჭი *(ვერცხლის ან ოქროს ძაფისა).*

тила (туьлу, тилира, тилла) *გრდუვ.* 1. დაბნევა (იბნევა); нēкъах тила გზის დაბნევა, გზის შეშლა; 2. შეშლა, ჭკუიდან გადასვლა; хьēкъалах тила ჭკუიდან გადასვლა; 3. ამოვარდნა, ჩამოვარდნა, დაცვენა *(თმისა, მატყლისა);* месаш тилла თმა დასცვივდა.

***тилкхаз|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* 1. შეცდომა (ცდება), მოტყუება, შეშლა; 2. აბნევა (იბნევა), დაბნევა, არევა *(საუბრისა, აზრისა).*

***тилкхаз|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. შეცდომა (ცდება ხოლმე), მოტყუება, შეშლა; 2.აბნევა, დაბნევა, არევა *(საუბრისა, აზრისა).*

***тилказ|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. შეცდომა (ცდება), მოტყუება, შეშლა; 2. აბნევა, დაბნევა, არევა.

тилла (туьллу, тиллира, тиллина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დადება (ადებს), დაფარვა, დაწყობა, დალაგება; пēша дечиг тилла ღუმელში შეშის შეკეთება; 2. დახურვა (იხურავს), დაფარება; коьрта кортали тилла თავზე თავსაფრის დაფარება; куй тилла ქუდის დახურვა; 3. შეკაზმვა, უნაგირის დადგმა.

тилларг *მიმღ.* 1. გზაარეული, გზააბნეული, გზასაცდენილი; 2. გიჟი, შეშლილი, გადარეული.

тилō (*тиладо, тилийра, тилийна) *გრდმ.* 1. დაბნევა (აბნევს), არევა, გადაცდენა; 2. გაბდღვნა, გაპუტვა; 3. გატყავება, გამოშიგნვა; 4. გაფცქვნა, გათლა; 5. გაძრობა, გაშვლეპა, გაყვლეფა.

тилор|-тай д, д (-тēн, -тēна, -тēнō, -тēга; -теш) *ცნნ.* ძაფი.

титта (туьтту, титтира, титтина) *გრდმ.* მიწევა (ეწევა ხოლმე), გაჩოჩება, თრევა, გათრევა, ზიძგება.

тиша *ზედს.* ძველი, დაძველებული, გაცვეთილი.

***тиш|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. გაცვეთა (ცვდება), დაძველება, დაძენძვა; коч тишъелла პერანგი გაცვდა; 2. დაძველება; цIēнош тишделла სახლი დაძველდა.

***тиш|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* გაცვეთა (ცვეთს); эткаш тишйина ჩექმები გაცვითა.

***тишделларг** *მიმღ.* 1. გაცვეთილი; тишбелла куй გაცვეთილი ქუდი; 2. დაძველებული; тишделла цIēнош დაძველებული სახლი.

ткъа[1] *კავშ.* 1. მაგრამ, მაინც, ხოლო, კი; ткъа ас хIун дан деза მაგრამ მე რა ვქნა? 2. ნუთუ; ткъа бакъ дац и ნუთუ ეს მართალი არ არის?

ткъа[2] *რიცხვ.* ოცი.

ткъаесна *რიცხვ.* ცხრამეტი; ткъаес-есна ცხრამეტ-ცხრამეტი.

ткъарши б, б (-н, -на, -нō, -га; ткъаршеш) ჭყაპი, თოვლ-ჭყაპი, გზების ატალახება; *იგივეა, რაც* ткъарш.

ткъаттIа *რიცხვ.* ოც-ოცი.

ткъēитт *რიცხვ.* ოცდაათი; ткъē итт-итт ოცდაათ-ათი.

ткъес й, й (ткъēсан, ткъēсана, ткъēсō, ткъēсē; ткъēсаш) 1. ქუხილი, ჭექა-ქუხილი, გრგვინვა, გრუხუნი, გრიალი; ткъес етта ქუხს; 2. ელვა, მეხი; ткъес туьйхира диттах მეხი ხეს მოხვდა, დაეცა.

ткъех *რიცხვ.* ოციოდე.

ткъов й, й (ткъевнан, ткъевнна, ткъевнō, ткъевнē; ткъевнаш) თოვლნარევი წვიმა; ткъевнах თოვლნარევ წვიმაში.

ткъозза *რიცხვ.* ოცჯერ; ткъоз-ткъозза ოც-ოცჯერ.

ткъолгIа, ткъолгIаниг *რიცხვ.* მეოცე.

тō б, д (тайн, тайна, тайнō, тайга; тоьрчий) ყოჩი, მამალი ცხვარი.

тоа (тоьу, тоьира, тоьъна) *გრდუვ.* ყოფნა (ყოფნის), კმარება; тоьур ду კმარა, საკმარისია.

тоам б (-ан, ана, -ō, -ē) კმაყოფილება; тоам бан დაკმაყოფილება (კმაყოფილდება).

тōба[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *რელიგ.* შეიხის ანდერძისადმი ერთგულების დაცვის პირობა.

тōба^{2} й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ბრბო, ხროვა, გროვა, ჯგუფი.

тōбалкх д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ია.

тов д, д (тевна, тевнна, тевнō, тевнē; тевнаш) ბურუსი, ბინდი, ბური.

товжа (тевжа, тевжира, тевжина) *გრდუვ.* მიყრდნობა (ეყრდნობა), დაყრდნობა, დაბრჯენა.

товха й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ერთგვარი ბუხარი მთაში.

тōгІē й, й (-нан, тōгІенна, -нō, -нē; -наш) 1. ხეობა, ველი; 2. ფერსო.

тōдакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საათი.

*__тōдала__ გამოჯანმრთელება (ჯანმრთელდება); გაუმჯობესება; *იხ.* тāдала.

*__тōдан__ *იხ.* тāдан.

тозалла *იხ.* тезалла.

той д, д (-нан, -нна, -нō, - нē; -наш) ლხინი, ნადიმი, ზეიმი, დღეობა *(ბავშვის გაჩენასთან, დაქორწინებასთან და მისთ. დაკავშირებით).*

токх *ზედს.* ნოყიერი, მსუყე, ყუათიანი, მაძღარი; токх кхāча ნოყიერი საჭმელი.

токхам ю, ю (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მეწყერი.

тōкхō й, й (-нан, тōкхонна, -нō, -нē; -наш) სინოყივრე, სიმსუყე, ყუათიანობა, მაძღრისობა.

тōла (тōьлу, туьйлира, тоьлла) *გრდუვ.* 1. გამარჯვება (იმარჯვებს), მორევა, ჯობნა, ძლევა; 2. გადაჭარბება, გადამეტება.

тōлам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. გამარჯვება, მორევა, ჯობნა, ძლევა; толам баккха გამარჯვების მოპოვება; 2. გადაჭარბება, გადამეტება.

тōламхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чунна; толамхой) გამარჯვებული, მძლეველი.

толкха *ზედს.* ბლუ, ენაბლუ, ენაბორძიკა, ენაბრგვილი; толкх стаг ენაბლუ.

толкха|лēн (-лōь, -лийра, -лийна) *გრდუვ.* 1. ბორძიკით ლაპარაკი (ლაპარკობს); 2. ლიყიანი მეტყველება.

тōлō (*тōладо, тōлийра, тōлийна) გამარჯვებინება (ამარჯვებინებს).

тонк|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) თამბაქო; тонкин гІутакх სათუთუნე ყუთი.

топ й, й (тōьпан, тōьпана, тōьпō, тōьпē; тōьпаш) თოფი, შაშხანა; топ тōха თოფის დახლა (ახლის); топ етта თოფის დახლა (ახლის ხოლმე); топ кхосса თოფის სროლა (ისვრის); топ кхийса თოფის სროლა (ისვრის ხოლმე); топ яьлла თოფმა დაიქუხა.

торгІала, торгІалниг *ზედს.* ზოლებიანი *(ცხოველის ფერი).*

тōса (тӯсу, туьйсира, тоьсна) *გრდუვ.* 1. გრძნობა (გრძნობს), ალღოს აღება; 2. *გადატ.* გამოცნობა; შეტყობა, გაგება, გარჩევა.

тōха (тӯху, туьйхира, тоьхна) *გრდმ.* დარტყმა (არტყამს), დაკვრა, გარტყმა, შემოკვრა; დაკაკუნება, დაჯახუნება; неІ тōха კარზე დაკაკუნება; вота тōха დოლზე დაკვრა; горгали тōха ზარის დარეკვა; зІē тōха დეპეშის გაგზავნა, ტელეგრაფირება; тӯху герз ცივი იარაღი.

тохара *ზმნს.* მაშინ, იმ დროს, იმხანად, იმჟამად; წინათ, უწინ, ადრე; тохара дуьйна ადრიდანვე.

тохарлēра, тохарлēраниг *ზედს.* ადრინდელი, მაშინდელი, წინანდელი, წარსული.

тохка д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -тохкеш) საფანელი (ფქვილი).

тоххара *ზმნს.* ძალიან დიდი ხნის წინათ, წინათვე, ძალიან დიდი ხანია; тоххара юхавирзира иза დიდი ხანია, რაც ის შინ დაბრუნდა.

тоххарлēра, тоххарлēраниг *ზედს.* ძველისძველი.

тōьган|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) საკერავი, შესაკერი.

тōьгург *მიმღ.* 1. მკერავი, 2. საკერავი.

тōьла й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ბუნაგი; 2. მიწური.

тоьлларг *მიმღ.* გამარჯვებული, დამპყრობი.

тōьлуш *აბსოლ.* უკეთესად; тōьлуш яздан უკეთესად წერა; ницкъ ма-кхоччу тōьлуш რაც შეიძლება უკეთესად.

тōьлушха, тōьлушханиг *ზედს.* საუკეთესო.

тоьъарг *ზმნს.* საკმარისი.

тӯда (тӯду, туьйдира, туьйдина) *ფეხზე* წამოცმა (იცვამს), *ფეხზე* წამოსხმა.

туй д, д (-нан, -нна, -нō, -га; -наш) ნერწყვი, დორბლი; туй кхосса გადაფურთხება.

тукар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) მაკრატელი.

тукхам д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *საუბ.* გვარი, გვარეულობა, ჩამომავლობა, წარმოშობა, მოდგმა, ტომი, ჯიში, ჯილაგი; тайпа а, тукхам а дōцуш უგვარტომო.

тулгІē й, й (-нан, тулгІенна, -нō, -нē; -наш) ტალღა.

тум й, й (тамаран, тамарна, тамарō, тамарē; тамарш) *იხ.* тхьум.

туп^{1} й, й (туьпан, туьпана, туьпō, туьпē; таппаш) 1. ნაჭერი *(ქსოვილისა)*; თოფი *(ქსოვილისა)*; 2. დასტა, შეკვრა; ахчанан туп ფულის დასტა, შეკვრა.

туп^{2} й, й (туьпан, туьпана, туьпō, туьпē; туьпаш) ბაზა, ბანაკი, შტაბი; тІема-хІурдан туьпаш სამხედრო-საზღვაო ბაზები.

тур д, д (туьран, туьрана, туьрō,

туьрē; тарраш) ხმალი, გორდა; მახვილი; терсмаймалан тур ერთგვარი ხმალი *(დამასკის ფოლადისა).*

турб|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) მილი.

туркх в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. მყვირალა *(ადამიანი)*; 2. მაუწყებელი, მქადაგებელი.

турмал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბინოკლი, დურბინდი.

турпал в, й, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *ფოლკ.* ბუმბერაზი, გოლიათი, დევგმირი; турпал-говр გოლიათი ცხენი.

турпалалла д გმირობა.

турпалаллица *ზმნს.* გმირულად.

турпалхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга, турпалхой) გმირი.

турпалхошха *ზმნს.* გმირულად.

турс д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; туьрсаш) რანტი, ტყავის ვიწრო ზოლი ფეხსაცმელზე *(საპირისა და ლანჩის შემაერთებელი).*

тӯса (тӯсу, туьйсира, тӯьйсина) *გრძ.* 1. გამოკვერვა (კვერავს), გამოპირვა, გამოწკეპა; 2. ფოლადის გამოწრთობა.

тускар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) კალათი, გოდორი, ხოკერი, ხელკალათი.

гутмакх в, й; б (-ан, -на. -ō, -ē; -аш) 1. ტუსაღი, პატიმარი; 2. დამნაშავე.

туьйдарг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. საკინძი, ღილის კილო; 2. *მრ.-ში: ქალის გულსაფრის მოკაზმულობა (ეროვნული კოსტუმის შემადგენელი ნაწილი).*

туьйлиг й, й (-ан, -на, ō, -ē; тоьлгаш) ჭიანჭველების ბუდე.

туьйра д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ზღაპარი; туьйра дийца ზღაპრის მოყოლა; бēрашна туьйранаш дукха дēза ბავშვებს ზღაპრები ძალიან უყვართ.

туьйранч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მეზღაპრე; бēшахō дика туьйранча ву მებაღე კარგი მეზღაპრეა.

туька й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) დუქანი, მაღაზია.

туьканхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; туьканхой) მედუქნე.

туьллиг в, й; б(-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ოტროველა, ლეხნი.

туьма д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) თუმანი; თუმნიანი ბანკნოტი; эзар туьма ათასი თუმანი.

туьнкалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) საკვამლე მილი.

туьпахь *ზმნს.* ბითუმად; туьпахь махбан ბითუმად ვაჭრობა.

туьппалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. კოჭი; тēн туьппалг ძაფის კოჭი; 2. ბურთი.

туьрк й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჭერამი; туьркан гаьргаш ჭერმის ჩირი.

туьта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē: -наш) 1. თავის ქალა; 2. *დეკორატიული გოგრა.*

туьтē д, д (-н, -на, -нō, -га; туьтеш) 1. მძივის მარცვალი, მძივი; 2. მძივების ყელსაბამი.

туьх|а д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მარილი; туьха тōха (ან: таса) მარილის მოყრა; туьха-сискал პურ-მარილი; туьха тесна დამარილებული, მარილმოყრილი; туьхадуттург სამარილე.

тха д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -ш) შემოდგომის მატყლი.

тхайн, тхайниг *ნაცვ.* ჩვენი.

тхан *ნაცვ., (ექსკ)* ჩვენი; тхан цIēнош ჩვენი სახლი; тхōьгара ჩვენგან; тхōьгахь ჩვენთან; тхōьга вōла მოდი (მობრძანდი) ჩვენთან! тхаьш ჩვენ თვითონ; тхаьшлахь ჩვენს შორის.

тхи д, д (-н, -на, -нō, -нē; -ш) ნამი.

тхир д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ჩუქურთმა; тхир дан ჭრა, ამოჭრა; 2. *ტექნ.* კუთხვილი.

тхо (тхан, тхӯна, ōха, тхōьга) *ნაცვ. (ექსკ.)* ჩვენ.

тхов б, д (тхевнан, тхевнна, тхевнō, тхевнē; тхевнаш) 1. ჭერი; 2. სახურავი; чуьра (тIēра) тхов შიდა (ზედა) სახურავი; тхов тIе э̄чиг тоьхна სახურავი დაფარულია თუნუქით.

тховса *ზმნს.* დღეს საღამოს, ამ საღამოს; тховса дуьйна ამ საღამოდან, ამ საღამოს შემდეგ.

тховсалēра, тховсалēраниг *ზედს.* დღევანდელი საღამოსი *(ან: ღამისა).*

тхонка д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნაპარსი *(ერთი ცხვრისა).*

тхьамд|а в, й; б (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) 1. თამადა; 2. მეთაური, განმკარგულებელი; 3. ბელადი.

тхьовса (тхьаьвса, тхьаьвсира, тхьаьвсина) *გრდუვ.* დაძინება (იძინებს).

тхьовсō (*тхьовсадо, тхьовсийра, тхьовсийна) *გრძ.* დაძინება (აძინებს).

***тхьуз|дōла** (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* დაბუჟება (ბუჟდება).

тхьум й, й (тхьамаран, тхьамарна, тхьамарō, тхьамарē; тхьамарш) ნაქუჩი *(მარცვალგაცლილი სიმინდის ტარო).*

тIа д, д (тIа̄ьнан, тIа̄ьнна, тIа̄ьнō, тIа̄ьнē; тIа̄ьнаш) ცხოველის წინა ფეხი; тIа детта წინა ფეხის ცემა; тIаьнаш тIехIотта ყალყზე დგომა; тIа̄ьнан кIелō იღლია.

тIадам б, д (-ан, -на, -ō, -ē: -аш) 1. წვეთი; догIанан тIадам წვიმის წვეთი; догIанан тIадамаш ōьгу წვიმის წვეთები ცვივა; 2. *გრამატ.* წერტილი; тIадам тōха წერტილის დასმა; 3. *ბანქ.* Iаьржа тIадам ყვავი, პიკი.

тIа̄дō (*тIа̄дадо, тIа̄дийра, тIа̄дий-

на) *გრდმ.* 1. დასველება (ასველებს), გაწუწვა, გალუმპვა, დალბობა; 2. დასველება (სველდება); догIанō тIāдийна со წვიმამ დამასველა.

тIай д, д (тIēн, -на, -нō, -га; тIеш) 1. ხიდი; тIай тилла ხიდის გადება; тIēн кōгаш ხიდის ბურჯები; тIēх вāла ხიდს გასვლა; 2. კოფო *(ურმის და მისთ.)*.

тIаккха *ზმნ.* შემდეგ, ამის შემდეგ, მერე; მაშინ, იმ დროს, იმჟამად, იმხანად; მაშ; тIаккха а კიდევ ერთხელ.

тIаккхахула *ზმნ.* სხვა დროს, შემდეგში.

тIāлам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. დაკვირვება, შესწავლა, თვალყურის დევნება, თვალთვალი; тIāлам бан დაკვირვება (აკვირდება, უკვირდება); 2. მუყაითობა, ბეჯითობა, გულმოდგინება, მზრუნველობა; მონდომება.

тIалб й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) გუნდა *(თიხისა, ხაჭოსი, ცომისა)*.

тIам[1] б, д (тIōман, тIōмана, тIōмō, тIōмē; тIēмаш) ფრთა; тIēма дāла ფრთების შესხმა (ისხამს), ფრთების გაზრდა; тIēмаш детта ფრთების ქნევა; тIēма ида ფრენა.

тIам[2] б, д (тIōман, тIōмана, тIōмō, тIōмē; тIаьмнаш) 1. სახელური; наьIаран тIам კარის სახელური; тIам лāца სახელურის დაჭერა; 2. კალთა *(ტანსაცმლისა)*.

тIāмар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) სახე, მოხატულობა, ნახჭი; тIāмарш йолу кIади ნახჭებიანი ქსოვილი.

тIанк-аьлла *ამსოლ.* გატენილი, ძალზე გაჭედილი; вагон тIанк-аьлла юьзна пасажирех ვაგონი გაჭედილია ხალხით.

тIāпа, тIāпаниг *ზედს.* ბრტყელი; тIāпа куй შლაპა, ერთგვარი ქუდი.

тIāплам б, д **1.** ზვგანი; 2. ვულკანი; байна тIāплам ჩამქრალი ვულკანი; тIāплōман ვულკანური.

тIара б, д (тIеран, тIерана, тIерō, тIерē; тIерий) სათითე.

тIāра[1] б, д (тIēран, тIēрана, тIēрō, тIēрē; тIēраш) ძუძუს თავი, კერტი, დვრილი.

тIāр|а[2] д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სილა; тIāра тōха სილის გარტყმა, სილის გაწვნა, გასილაქება; тIāраш детта ტაშის დაკვრა (უკრავს).

тIаргIа б, б (тIергIан, тIергIана, тIергIанō, тIергIанē; -наш) მატყლი; биттана (кIайн) тIаргIа გარეცხილი (თეთრი) მატყლი; тIаргIа къажбан (баIа) მატყლის ჩეჩვა (დართვა).

тIармаI|а й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) საწოვარა, მატყუარა.

тIāус й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ფარშევანგი.

тIах-аьлла 1. *ამსოლ.* მარჯვედ, მარდად, მოხერხებულად, მკვირცხლად; 2. *მიმღ.* მარჯვე, მარდი, მოხერხებული, მკვირცხლი; тIах-аьлла стаг მარჯვე კაცი.

тIаьнчакх в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კოჭლი.

тIаьххьара, тIаьххаьрниг *ზედს.* საბოლოო; тIаьххьара а საბოლოოდ, ბოლოს და ბოლოს; тIаьххьара а ло деша āрахь ბოლოს მაინც თოვლი დნება გარეთ.

тIаьхьа *ზმნ.* 1. მერე, შემდეგ, შემდგომ; 2. გვიან, მოგვიანებით; тIаьхьа ду გვიანაა.

тIаьхьа- *ზმნს., გამოხატავს მოძრაობას ვინმეს ან რამეს უკან:* მი-, გა-.

***тIаьхьа|дада** (-доду, -дедира, -дедда) *გრდუვ.* გამოდგომა (გამოუდგება), გამოდევნება, დადევნება, გამოკიდება.

***тIаьхьа|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -дьар||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. გაცილება (აცილებს), მიცილება, გაყოლა; кēтIа кхаччалц хьēшашна тIаьхьаēлира хIусамнāна დიასახლისმა სტუმრები ჭიშკრამდე გააცილა; 2. გაყოლა (გაჰყვება), მიდევნება; нанна тIехьадедира бер დედას გამოედევნა ბავშვი.

***тIаьхьа|даха** (-доьду, -дахара, -дахна, -гIор||-гIур ду) *გრდუვ.* მოსაყვანად წასვლა (მიდის, წავა).

***тIаьхьаделха** (-доьлху, -дилхира, -дилхина) *გრდუვ., უკან* ატირება (ტირის, მისტირის).

***тIаьхьа|дига** (-дуьгу, -дигира, -дигна) *გრდმ.* მიყვანა (მიჰყავს).

***тIаьхьа|диса** (-дуьсу, -дисира, -дисна) *გრდუვ.* ჩამორჩენა (ჩამორჩება), უკან დარჩენა.

***тIаьхьа|дита** (-дуьту, -дитира, -дитна) *გრდმ.* ჩამოტოვება (იტოვებს), გასწრება, უკან მოტოვება.

тIаьхьа|ида (-уьду, -идира, -идда) *გრდუვ.* გამოდგომა (გამოუდგება), გამოდევნება, ადევნება, გამოკიდება.

тIаьхьа|кхиа (-кхуьу, -кхиира, -кхиъна) *გრდუვ.* დაწევა (ეწევა), წამოწევა.

тIаьхьа|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ., კვალზე* სროლა (ისვრის ხოლმე), ტყორცნა.

тIаьхьа|кхиō (*-кхиадо, -кхиийра, -кхиийна) *გრდმ.* დაწევა (აწევს).

тIаьхьа|кхосса (-кхуссу, кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ., კვალზე* სროლა (ისვრის), ტყორცნა.

тIаьхьа|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მრ.* გადევნება (ადევნებს), გამოდევნება, გაგდება, გალალვა.

тIаьхьа|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ., ობ. მრ., კვალზე* გარეკვა (რეკავს), გამორეკვა, გაყრა, დადევნება.

тIаьхьа|лела (-лēла, -лийлира, -лелла) *გრდუვ., კვალზე* სიარული (დადის, დასდევს); гāзанна тIаьхьалела буьхьиг თხას დასდევს თიკანი.

тIьахьа|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ. კვალზე* გარეკვა (რეკავს), გამორეკვა, გაყრა, გამოყრა.

тIаьхьалō й, й (-нан, тIаьхьалонна, -нō, -нē; -наш) მარაგი, რეზერვი.

тIаьхьара *ზედს.* ბოლო, უკანასკნელი, საბოლოო.

тIаьхьа|таса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ.* გამობმა (აბამს), მიბმა, მობმა.

тIаьхьа|татта (-тотту, -теттира, -теттина) *გრდმ.* გადადება (დებს), გადაწევა, გაგრძელება; хан тIаьхьататта ვადის გადაწევა.

тIаьхьа|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ.* გამობმა (აბამს ხოლმე), მობმა, მიბმა, ჩაბმა.

тIаьхьа|титта (-туьтту, -титтира, -титтина) *გრდმ.* გადადება (დებს ხოლმე), გადაწევა, გაგრძელება, გადავადება.

тIаьхьа|хьада (-хьоду, -хьаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ.* გამოკიდება (ეკიდება), გადევნება, გამოდევნება, *კვალზე* დადევნება.

тIаьхьа|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მრ. კვალზე* გახედვა (უყურებს, გახედავს).

тIаьхьа|хьажō (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდმ., კვალზე* გაგზავნა (გზავნის), გადევნება, დადევნება.

тIаьхьа|хьēжа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ., სუბ. მხ., უკან* ყურება (უყურებს ხოლმე).

тIаьхьа|хьēжō (*-хьēжадо, -хьēжийра, -хьēжийна) *გრდმ. უკან* გაგზავნა (გზავნის ხოლმე), გადევნება, გამოდევნება.

тIаьхьа|хьийса (-хьуьйсу, -хьийсира, -хьийсина) *გრდუვ., სუბ. მრ., უკან* ყურება (უყურებს ხოლმე).

тIаьхьа|хьовса (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *გრდუვ., სუბ. მრ., უკან* გახედვა (გახედავს), შეხედვა, ყურება.

тIаьхьашха *ზმნს.* ზურგს უკან; тIаьхьашха лēн ზურგს უკან ძაგება, კილვა, კიცხვა.

тIаьхьа|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ., მოსაყვანად ან მოსატანად* სიარული (დადის).

тIаьхьē й, й (-нан, тIехьенна, -нō, -нē; -наш) 1. ბოლო, დასასრული, მიწურული; Iаьнан тIаьхьē ზამთრის ბოლო, დასასრული; 2. შთამომავლობა, მოდგმა, თაობა, მომავალი; тIейōгIу тIаьхē მომავალი თაობა; тIаьхьенгара тIаьхьенга თაობიდან თაობამდე; 3. გაგრძელება; тIаьхьē йōгIуш ю გაგრძელება იქნება.

тIаьхьēнан *ზედს.* 1. ბოლო, უკანასკნელი; საბოლოო; 2. შთამომავლობითი, საგვარეულო, შთამომავლობისა.

тIаьхьенгахь *ზმნს.* შემდეგ, შემდგომ, შემდეგში.

тIаьхьō *ზმნს.* გვიან, მოგვიანებით.

тIаьхь-тIаьхьа *ზმნს.* ერთიმეორის მიყოლებით, ერთიმეორის შემდეგ; თანმიმდევრობით, თანდათან.

тIе *თანდ.* -ზე; стоьла тIе მაგიდაზე; коьрта тIе თავზე.

тIе- *ზმნისწინი, გამოხატავს მოქმედების მიმართულებას რაიმეზე;* тIетаса გადაფარება; тIедийла ასვლა.

тIē й, й (-нан, тIенна, тIē, -га; -ш) ზედაპირი.

тIе|āла (-ōлу, -элира, -аьлла, -аьр||-эр ду) *გრდმ., ბოლომდე* თქმა (იტყვის), *ბოლომდე* მოყოლა (ყვება).

тIе|бāха (-бōху, -бēхира, -баьхна) *ბოლომდე* ლაპარაკი (ლაპარაკობს).

*__тIегул|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* მიზიდვა (იზიდავს), მოზიდვა; მიტყუება; кхокхий тIегулдан მტრედების მიტყუება.

тIēгIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კიბის საფეხური.

тIе|гIерта (-гIерта, -гIиртира, -гIиртина) *გრდმ.* 1. *ვინმეზე ან რამეზე* მიწევა (იწევს ხოლმე); 2. ხელყოფა (ხელყოფს ხოლმე).

тIе|гIорта (-гIурту, -гIоьртира, -гIоьртина) *გრდუვ.* 1. *ვინმეზე ან რამეზე* მიწევა (იწევს); 2. ხელყოფა.

тIēда[1] б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -рчий) 1. ხალი, ლაქა, წინწკალი; 2. ჭორფლი; 3. გამონაყარი, ბუგრი, ნასიცხი; 4. წინწკლები *(ქსოვილზე).*

тIēда[2] *ზედს.* 1. სველი, ნედლი, ნესტიანი, ნოტიო, ტენიანი; 2. ახალი; тIēда жижиг ახალი ხორცი; тIēда чIāра ახალი თევზი; 2. *ზმნს.* ნედლად, ტენიანად.

*__тIе|дада__ (-доду, -дедира, -дедда) *გრდუვ.* მირბენა (მიირბენს), მორბენა.

*__тIедаз|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. *მთელი სიმძიმით* დაწოლა (აწვება); მიწოლა; 2. უფრო გაძვირება.

*__тIедаз|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1. მოჭერა (უჭერს), მიწოლა; 2. დამძიმება; 3. გაძვირება.

*__тIе|даккха__ (-доккху, -даькkхира, -даькkхина) *გრდმ.* 1. მეტის გამორთმევა (ართმევს), მეტ ფასში გაყიდვა; 2. ატანა, ამოტანა, აყვანა, ამოყვანა, აწევა, ამოწევა.

*__тIе|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდმ., სუბ. მხ.* დამატებით მიცემა (აძლევს), დანარჩენის მიცემა, დამატებით გადახდა, სართის მიცემა, ფასზე დამატება.

*__тIе|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. ასვლა (ადის), აძრომა, აცოცება; диттана тIевāла ხეზე ასვლა; лāмех тIевāла კიბეზე ას-

ვლა; 2. ამოცურება, ამოტივტივება; 3. ნაპირებზე გადასვლა *(მდინარისა)*; 4. *ვინმეზე ან რამეზე* გადასვლა; 5. ამოსვლა, აღმოცენება, ამოზრდა, გაღივება.

*тIе|дāлō** (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ.* მოყვანა (მოჰყავს), მიყვანა, მოგვრა, მიგვრა.

***тIе|дан**[1] (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ., დამატებით* კეთება (აკეთებს), დამატება (ამატებს).

***тIе|дāн**[2] (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* 1. დადგომა (დგება), მოსვლა; тIедōгIу шо მომავალი წელი; 2. ზრდა, წამოზრდა; тIейōгIу тIаьхьē მომავალი თაობა; 3. გადაჭართბება, გადამეტება; харж совйаьлла тIедогIучул ხარჯმა გადააჭარბა შემოსავალს; 4. ნალექის მოსვლა (მოდის); арахь тIейōгIу გარეთ ავდარია.

***тIе|дāн**[3] (-дохьу, -деара, -деана, -дахьар) *გრდმ.* მოტანა (მოაქვს), მიტანა, მოზიდვა, მიზიდვა, დავალება, დაკისრება.

***тIе|даржа** (-даьржа, -даьржира, -даьржина) *გრდუვ.* მოფენა (ეფინება), დაფენა, გაშლა, გადაფარება.

***тIе|даржō** (-даржадо, -даржийра, -даржийна) *გრდმ.* მოფენა (აფენს), დაფენა, გაშლა, გადაფარება; шаршӯ стōьлана тIеяржō სუფრის მაგიდაზე გადაფარება.

***тIе|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ., ახლოს* მისვლა (მიდის), ზედ მისვლა, მიახლოება.

***тIе|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. ფასზე დამატება (ამატებს), დამატებით გამორთმევა; 2. აწევა (ასწევს), ამოწევა, ატანა, ამოტანა.

***тIе|дахка**[1] (-дохку, -даьхкира, -даьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. დავალება (ავალებს), დაკისრება, დავალდებულება; 2. დალაგება, დაწყობა; журналаш стōьлана тIедахка ჟურნალების მაგიდაზე დაწყობა.

***тIе|дахка**[2] (-дōгIу, -даьхкира, -даьхкина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* თხოვნით მოსვლა (მოდის).

***тIе|дахьа** (-хьо, -даьхьира, -даьхьна, -хьор||-хьур ду) *გრდმ.* მოტანა (მოაქვს).

***тIе|дерза** (-доьрзу, -дирзира, -дирзина) *გრდუვ.* 1. დათანხმება (სთანხმდება), აზრის გაზიარება (იზიარებს); 2. მობრუნება (ბრუნდება), მიბრუნება, მოტრიალება, მიტრიალება.

***тIе|дерзō** (-дерзадо, -дерзийра, -дерзийна) *გრდმ.* 1. მიზიდვა (იზიდავს), ყურადღების მიქცევა, ყურადღების მიპყრობა; მოზიდვა; 2. მიმართვა, მიშვება; тōьпан Iуьрг тIедерзō თოფის ლულის მოშვერა; 3. დარწმუნება, დაჯერება, დაყოლიება, დათანხმება.

***тIе|детта** (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* 1. თავს დატეხა (ატეხს); 2. გაზრდა, გადიდება *(მაგ., ხელფასისა)*; 3. მიმატება; 4. დარტყმა, დაკაკუნება; 5. გაჯახუნება; наьIарш тIеетта კარების გაჯახუნება.

***тIедетта|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. თავს დატეხა (ატყდება); 2. გაზრდა, გადიდება; მატება; 3. მიმატება; 4. თავს დასხმა, თავს დაცემა, ჩაფრენა.

***тIе|дига** (-дуьгу, -дигира, -дигна) *გრდმ.* 1. მიყვანა (მიჰყავს), მოყვანა, მოტანა; 2. წარდგენა.

***тIе|дижа** (-дуьжу, -дижира, -дижна) *გრდუვ., სუბ. მრ., რამეზე* დაწოლა (აწვება).

***тIе|дижō** (-дижадо, -дижийра, -дижийна) *გრდმ., ობ. მრ., რამეზე* დაწოლა (აწვენს).

***тIе|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. აცოცება (ცოცავს ხოლმე), აძრომა, ასვლა, აბობღება; 2. ამოცურება (ამოცურდება ხოლმე), ამოტივტივება; 3. ნაპირზე გადასვლა; 4. *ვინმეზე ან რამეზე* გადასვლა; 5. აღმოცენება, ამოზრდა, ამოსვლა, გაღივება.

***тIе|дийца** (-дуьйцу, -дийцира, -дийцина) *გრდმ., გადამატებით* ლაპარაკი (ლაპარაკობს), დამატებით თქმა.

***тIе|дийша** (-дуьйшу, -дийшира, -дийшина) *გრდუვ., სუბ. მრ., რამეზე* დაწოლა (წვება).

***тIе|дийшō** (-дийшадо, -дийшийра, -дийшийна) *გრდმ., ობ. მრ., რამეზე* დაწოლა (აწვენს).

***тIе|дилла** (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ., ობ. მხ.* დავალება (ავალებს), დაკისრება, დავალდებულება.

***тIедилларца** *ზმნს.* დავალებით.

***тIедиллина** *ზმნს.* სესხად, კრედიტით.

***тIе|дита** (-дуьту, -дитира, -дитна) *გრდმ.* მიშვება (უშვებს), დაშვება; цомгушчунна тIевита ავადმყოფთან მიშვება; экзаменашна тIевита გამოცდებზე დაშვება.

***тIе|дитта** (-дуьтту, -диттира, -диттина) *გრდმ.* 1. *რამეზე დამატებით* დასხმა (ასხამს ხოლმე), სითხის დამატება, ჩამატება; 2. *რამეზე კიდევ* დადება (ადებს ხოლმე, უდებს ხოლმე), დადგმა.

***тIе|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. *რამეზე* ასვლა (ადის), აძვრომა, აცოცება, აბობღება; 2. ამოცურება, ამოტივტივება; 3. ნაპირზე გადმოსვლა, გადასვლა, ადიდება; 4. *ვინმეზე ან რამეზე* გადასვლა; 5. აღმოცენება, ამოსვლა, ამოზრდა, გაღივება.

***тIе|дōжа** (-дӯжу, -дуьйжира, -доьжна) *გრდუვ., ვინმეზე ან რამეზე* დაცემა (ეცემა), დავარდნა.

***тIе|дōжō** (-дōжадо, -дōжийра, -дōжийна) *გრდმ.* 1. *რამეზე* დაგდება (აგდებს); 2. დავალება, ვალდებულების დაკისრება.

***тӀēдōла|дала** (-ло. -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* მისვლა (მიდის), მოსვლა, მიახლოება; кōрана тӀевōлавала ფანჯარასთან მისვლა.

***тӀе|долла** (-дуллу, -доьллира, -доьллина) *გრდუვ.* წამოცმა (აცვამს), ჩამოცმა, აცმა, გაყრა; жижиг эвнна тӀедолла ხორცის შამფურზე აცმა; дага дагарна тӀейолла ტარის ცულში გაყრა.

***тӀе|дотта** (-дутту, -доьттира, -доьттина) *გრდმ.* 1. *სითხის ან თხევადი მასის რამეზე* დამატება (ამატებს), დასხმა, ჩამატება, დაყრა; 2. *რამეზე კიდევ* დადება, დადგმა.

***тӀе|дохка** (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* დამატება (ამატებს), დაყრა.

***тӀе|дӯха** (-дӯху, -дуьйхира, -дуьйхина) *გრდმ:* ჩაცმა (იცვამს), წამოცმა, წამოსხმა; пальто тӀеюōха პალტოს ჩაცმა; калош тӀеюōха კალოშების ჩაცმა.

тӀе|ида (-уьду, -идира, -идда) *გრდუვ., წამდაწუმ* მირბენა (მირბის), მიხტომა.

тӀе|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина)*გრდმ.* 1. მიზიდვა (იზიდავს ხოლმე), მოზიდვა, მოტანა, მიტანა; 2. ყურადღების მიქცევა, მიპყრობა; მიახლოება, მოახლოება.

тӀе|карча (-керча, -керчира, -керчина) *გრდუვ., ვინმეზე ან რამეზე* დაგორება (გორდება), გაგორება.

те|карчō (*-карчадо, -карчийра, -карчийна) *გრდმ., ვინმეზე ან რამეზე* დაგორება (აგორებს), გაგორება; буьрка тӀекарчийра цō ბურთი მიაგორა.

тӀе|керча (-керча, -кирчира, -кирчина) *გრდუვ., ვინმეზე ან რამეზე* დაგორება (გორდება ხოლმე), გაგორება.

те|керчō (*-керчадо, -керчийра, -керчийна) *გრდმ., რამეზე* დაგორება (აგორებს ხოლმე), გაგორება.

тӀēкха д, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კასრი.

тӀе|кхайкха (-кхойкху, -кхайкхира, -кхайкхина) *გრდუვ.* 1. გახმობა (იხმობს), გამოხმობა, გამოწვევა, გაძახება; გამოძახება; დაბარება; 2. დაძახება; 3. გაწვევა; 4. დაბეზღება, დასმენა.

тӀе|кхалла (-кхоллу, -кхаьллира, -кхаьллина) *გრდმ.* შეტანება (ატანს), შეჭმა, დაყოლება.

тӀе|кхāча (-кхōчу, -кхēчира, -кхаьчна) *გრდუვ.* 1. მისწრება (მიუსწრებს, მოუსწრებს); დადგომა; Ӏа тӀекхēчира ზამთარი დადგა; 2. ჩაწვდომა (სწვდება).

тӀе|кхāчō (*-кхāчадо, -кхāчийра, -кхāчийна) *გრდმ., დროზე* მიტანა (მიაქვს), მოტანა, მოზიდვა; მიზიდვა, მიყვანა.

тӀе|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* 1. ჩამონგრევა (ინგრევა), ჩამოქცევა, თავზე დაცემა; тхов тӀекхетта სახურავი ჩამოინგრა; 2. გაზრდა *(მაგ., ხელფასისა),* მომატება; 3. მიმატება (ემატება); 4. თავდასხმა, ჩაფრენა, ჩაბღაუჭება; жӀаьла тӀекхийтира стагана ძაღლი ჩააფრინდა კაცს.

тӀе|кхēхьа (-кхōьхьу, -кхийхьира, -кхехьна) *გრდმ.* მომარაგება (ამარაგებს), ტარება, მიტანა, მოტანა, მიზიდვა, მოზიდვა.

тӀе|кхиа (-кхуьу, -кхиира, -кхиъна) *გრდუვ.* 1. მისწრება (ასწრებს, უსწრებს), წასწრება, თავს წადგომა; 2. წამოზრდა, გაზრდა, ტანის აყრა.

тӀе|кхийда (-кхуьйду, -кхийдира, -кхийдина) *გრდუვ.* 1. ხელის მოკიდება (ჰკიდებს ხოლმე), ხელის ხლება; 2. შეხება, მიკარება; 3. ხელყოფა.

тӀе|кхийдō (*-кхийдадо, -кхийдийра, -кхийдийна) *გრდმ.* გაშვერა (უშვერს ხოლმე), გაწოდება; куьйгаш тӀекхийдō ხელების გაშვერა, წატანება.

тӀе|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ.* გადაფარება (აფარებს ხოლმე).

тӀе|кхиō (*-кхиадо, -кхиийра, -кхиийна) *გრდმ.* 1. გაზრდა (ზრდის), გამოზრდა, დაზრდა, აღზრდა; къōна тӀаьхьē тӀекхиō ახალგაზრდა თაობის აღზრდა; 2. დროზე მიტანა, მოტანა, მიზიდვა, მოზიდვა, მიყვანა, მოყვანა.

тӀе|кховда (-кхевда, -кхевдира, -кхевдина) *გრდუვ.* 1. ხელის მოკიდება (ჰკიდებს), ხელის ხლება; 2. ხელყოფა.

тӀе|кхолла (-кхуллу, -кхоьллира, -кхоьллина) *გრდმ.* დაფარება (აფარებს, იფარებს), წამოსხმა, დახურვა; польто шēна тӀекхолла პალტოს წამოსხმა.

тӀе|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ., ვინმესთვის ან რამესთვის* სროლა (ესვრის), ტყორცნა, შეგდება; буьрка тхов тӀекхосса ბურთის სახურავზე ასროლა.

тӀекхоьллина *ზმნს.* წამოხურული, წამოსხმული.

тӀекӀел *ზმნს.* თანმიყოლებით, ერთიმეორეზე (ერთიმეორის) მიყოლებით; тӀекӀелдина цӀēнош მრავალსართულიანი სახლი.

***тӀекӀел|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გადაბრუნება (აბრუნებს), გადმობრუნება, გადატრიალება, გადმოტრიალება, გადაპირქვავება, გადაყირავება.

***тӀекӀел|дāла** (-дōлу, дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *სუბ. მხ.* გადაბრუნება (ბრუნდება), გადმობრუნება, გადატრიალება, გადმოტრიალება, გადაპირქვავება, გადაყირავება.

***тӀекӀел|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ., ერთიმეორეზე* დალაგება (ალაგებს), ერთიმეორეზე დაწყობა, დახორავება.

***тӀекӀел|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გადაბრუნება (ბრუნდება ხოლმე), გადმობრუნება, ტრიალი.

*тIекIел|дилла (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ.*, *ერთიმეორეზე* დალაგება (ალაგებს), *ერთიმეორეზე* დაწყობა, დახორავება.

*тIекел|довла (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მრ.* გადაბრუნება (ბრუნდება), გადმობრუნება, გადატრიალება, გადმოტრიალება, გადაპირქვავება, გადმოპირქვავება, გადაყირავება.

тIекIел|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.*, *ერთიმეორეზე* დაყრა (ყრის), დახორავება.

тIе|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ.*, *ობ. მხ.* მიშვება (უშვებს), მისევა.

тIе|лата (-лета, -летира, -летта) *გრდუვ.* 1. მიკვრა (ეკვრება), მიწებება; 2. თავდასხმა, დაცემა.

тIе|латō (*-латадо, -латийра, -латийна) *გრდმ.* 1. მიკვრა (აკრავს), გაკვრა, მიწებება; 2. მირჩილვა; 3. წაყვანა, გაყვანა, გაძღოლა; эскарш тIамца тIелатō ჯარების შეტევაზე წაყვანა.

тIе|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ.*, *ობ. მრ.* მისევა (უსევს) მირეკვა, გარეკვა, გამორეკვა, შერეკვა.

тIе|лāца (-лōцу, -лēцира, -лаьцна) *გრდმ.* დავალება (ივალებს), დაკისრება.

тIелāцам б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ვალდებულება.

тIелг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *თითი იხ.* пIелг.

тIе|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდმ.*, *ობ. მხ.*, *ვინმეზე ან რამეზე* მისევა (უსევს ხოლმე), მიგდება, დადევნება.

тIе|лēта (-лēта, -лийтира, -летта) *გრდუვ.* 1. მიკვრა (ეკვრება ხოლმე), მოდება, მოკიდება, აკიდება; 2. თავდასხმა, დაცემა, მივარდნა, მიხტომა, მისევა.

тIе|лēтō (*-лēтадо, -лēтийра, -лēтийна) *გრდმ.* 1. მიწებება (აწებებს ხოლმე); 2. მირჩილვა; 3. შეტევაზე წაყვანა.

тIе|лēха (-лōьху, -лийхира, -лехна) *გრდმ.*, *დამატებით* ძებნა (ეძებს ხოლმე).

тIе|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ.*, *ობ. მრ.* მისევა (უსევს ხოლმე), დასევა; დახვევა; жIаьлеш берзалошна тIелихкира Iуьнō ძაღლებს მგლებს უსევდა მწყემსი.

тIе|лēца (-лōьцу, -лийцира, -лецна) *გრდმ.* დავალება (ივალებს ხოლმე), დაკისრება.

тIе|листа (-луьсту, -листира, -листина) *გრდმ.*, *დამატებით* დახვევა (ახვევს).

тIелхиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჩვარი, ძონძი.

тIēма|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* ფრთების შესხმა (ისხამს).

тIе|мала (-молу, -мелира, -мелла, -мер) *გრდმ.*, *სითხის* დაყოლება (დააყოლებს); молхана тIе хи мелира аса წამალს წყალი დავაყოლე.

тIемалō[1] в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; тIемалой) მეომარი.

тIе|малō[2] (*-маладо, -малийра, -малийна) *გრდმ.*, *სითხის* დაყოლება (აყოლებინებს).

тIēмашдерг, тIēмашдолу *მიმღ.* ფრთიანი, ფრთებიანი, ფრთოსანი.

тIе|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *გრდმ.* 1. მიტანა (მიაქვს), მოტანა, მიზიდვა, მიყვანა; дечиг тIеōза შეშის დამზადება, მომარაგება; 2. მიწევა, მოწევა, მიახლოება; 3. მიღება, ჩაბმა; белхана тIеōза მუშაობაში ჩაბმა; 4. მიხურვა, მოხურვა; неI тIеōза კარის დახურვა.

тIепаза *ზმნს.* უკვალოდ.

тIēра[1] *ზედს.* 1. ზედა, ზემო, ზემოთ მყოფი, ზემოთ მდებარე; тIēра этаж ზედა სართული; 2. მომდევნო; тIēра де მომდევნო დღე; 3. თავაზიანი, ყურადღებიანი; чIōгIа тIēра стаг ву (ю) иза ძალიან თავაზიანი ადამიანია.

тIēра[2] *თანდ.* -თან, -დან, -იდან, -გან; тхов тIēра охьа кхетта სახურავიდან ჩამოვარდა; тетрадь тIēра схьаяздан რვეულიდან გადმოწერა.

тIēра-[3] *ზმნს.* გა-, გადა-, გამო-, გადმო-.

*тIēра|даккха (-доккху, -даькккхира, -даькккхина) *გრდმ.*, *ობ. მხ.* 1. გამოკლება (აკლებს), მოცილება, მოშორება; 2. გაუქმება (აუქმებს), მოშლა.

*тIēра|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მხ.* თავის დახსნა (იხსნის), თავის გადარჩენა; გათავისუფლება; წასვლა, განშორება, მოცილება; тIēра ца дōлуш მოუშორებლად.

*тIēра|дāха (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ.*, *ობ. მრ.* გამოკლება; წართმევა, მოცილება, მოშორება.

*тIера|дийла (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. თავის დახსნა (იხსნის ხოლმე), თავის დაღწევა, გადარჩენა, გათავისუფლება; 2. წასვლა, განშორება, მოშორება, მოცილება, გაცლა.

*тIēра|довла (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მრ.* 1. თავის დახსნა (იხსნის), თავის დაღწევა, გადარჩენა; გათავისუფლება; 2. წასვლა, განშორება, მოშორება, მოცილება, გაცლა.

тIера|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* მოწონება (მოსწონს), მისწრაფება.

тIетā|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* კვერის დაკვრა (უკრავს), დადასტურება, დამოწმება, დათანხმება, შერიგება.

тIе|талла (-толлу, -теллира, -теллина) *გრდმ.* 1. მოჩხრეკვა (იჩხრეკს),

შეჩვევა, მიჩვევა, შემოჩვევა; пхьāгал тIеталла კურდღლის მიჩვევა.

тIе|тāн (-тов, -тайра, -тайна) *გრდუვ.* შემოერთება (უერთდება), შეერთება, მიერთება; მიმხრობა, მიკედლება.

тIе|таса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ.* 1. წამოსხმა (ისხამს), წამოცმა, დაფარება; кетар тIетаса ქურქის წამოსხმა; юргIа тIетаса საბნის გადაფარება; 2. მოყრა, მოფრქვევა.

тIе|татта (-тотту, -теттира, -теттина) *გრდმ.* 1. მოხურვა (ხურავს); неI тIетатта კარის დახურვა; 2. მიახლოება, მოახლოება, მიწევა, მოწევა.

тIе|таIа (-таьIа, -таьIира, -таьна) *გრდუვ.* 1. მიბჯენა (ებჯინება), დაყრდნობა; 2. დახრა, დაღუნვა, გადაწოლა, გადმოწოლა, გადახრა; 3. *გადატ.* მიძალება, მიწოლა; балхана тIетаIа სამუშაოს მიძალება.

тIе|таIō (*-таIадо, -таIийра, -таIийна) *გრდმ.* 1. *ძალ-ღონის* დაძაბვა (ძაბავს); 2. ბეჭდის დასმა, მიდება, მიდგმა, დადება.

тIетаьIIина *ზმნს.* მონდომებით, გულმოდგინედ, ბეჯითად, დაძაბულად; тIетаьIIина болх бан მონდომებით მუშაობა.

тIетевжа, тIетевжарг *მიმღ.* მირთული; *გრამატ.* მირთული სიტყვა.

тIе|тēга (-тōьгу, -тийгира, -тегна) *გრდმ.* მიკერება (აკერებს), დაკერება.

тIе|тēIа (-тēIа, -тийIира, -тийIина) *გრდუვ.* 1. მიბჯენა (ებჯინება), მიყრდნობა, დაყრდნობა; 2. დახრა, დაღუნვა, გადაწოლა, გადმოწოლა, გადახრა.

тIе|тēIō (*-тēIадō, -тēIийра, -тēIийна) *გრდმ.* 1. ხელის, თითის მიჭერა (აჭერს ხოლმე); 2. ბეჭდის დასმა.

тIе|тийжа (-тийжа, -тийжира, -тийжина) *გრდუვ.* მიბჯენა (ებჯინება ხოლმე), დაყრდნობა, მიყრდნობა; იდაყვებით დაყრდნობა.

тIе|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ.* 1. *ვინმეზე ან რამეზე* დაყრა (ყრის), დაბნევა; გადაფარება, დაფარება, დახურვა; 2. მოყრა (აყრის), მოფრქვევა.

тIе|титта (-туьтту, -титтира, -титтина) *გრდმ.* 1. მოხურვა (ხურავს ხოლმე); 2. მიწევა, მოწევა.

тIе|товжа (-тевжа, -тевжира, -тевжина) *გრდუვ.*, *იდაყვებით* დაყრდნობა (ეყრდნობა), მიწოლა (აწვება), დაწოლა.

тIе|товжō (*-товжадо, -товжийра, -товжийна) მიყუდება (აყუდებს), მიბჯენა, მითრევა, მიგორება; тIулг пенна тIетовжō ქვის კედელზე მიყუდება; лāми пенна тIетовжō კიბის კედელზე მიყუდება.

тIе|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тōьхна) *გრდმ.* 1. დამატება (ამატებს), შევსება; დამატებით გადახდა; мел ахча ōьшу тIетōха რა თანხაა დასამატებელი? 2. თავს დატეხა (ატეხს); 3. მოთავსება, დატევა; 4. გადიდება, გაზრდა; 5. მიმატება; 6. *რამეზე* დარტყმა; 7. მიჯახუნება, გახახუნება.

тIеттIа *ზმნს.* ზედიზედ, ერთიმეორეზე მიყოლებით, ერთიმეორის მიყოლებით, თანმიყოლებით; შეუწყვეტლად, შეუჩერებლად

тIех *ზმნს.* ძალიან, მეტად, მეტისმეტად.

тIех- *ზმნისწინი, გამოხატავს გადამეტებას, გადაჭარბებას:* გადა-; тIехдовла გადასვლა.

тIе|хаа (-хоу, -хиира, -хиъна) *გრდუვ.* შეჯდომა (ჯდება), დაჯდომა; тIехоу говр საჯდომი ცხენი.

тIе|хаō (*-хаадо, -хаийра, -хаийна) *გრდმ.* შესმა (სვამს), დასმა; говрана тIехаō ცხენზე შესმა.

тIе|харца (-хаьрца, -хаьрцира, -хаьрцина) *გრდუვ.* ჩანგრევა (ინგრევა), ჩამონგრევა, ჩაქცევა, ჩამოქცევა; цIēнош тIехаьрцина სახლი ჩამოინგრა.

тIе|харцō (*-харцадо, -харцийра, -харцийна) *გრდმ.* ჩაქცევა (აქცევს), ჩამოქცევა, ჩანგრევა, ჩამონგრევა; тхов тIехарцō ჭერის ჩამოქცევა, ჭერის დამხობა.

тIе|хахка (-хохку, -хаьхкира, -хаьхкина)*გრდმ.*, *ვინმეზე ან რამეზე* ჭენებით მისვლა (მიდის), მიჭენება, ცხენდაცხენ მიჭრა.

тIехвōн, тIехвōниг *ზედს.* მეტად ცუდი, მეტისმეტად ცუდი, უცუდესი, ყველაზე ცუდი.

***тIех|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ.*, *ობ. მხ.* 1. გადაყვანა (გადაჰყავს), გადატანა; *ვინმესთან ან რამესთან ზემოთ ან ახლოს* გატარება; пенна юххēхула тIехдаккха კედელთან ახლოს გატარება; 2. გადამეტება (ამეტებს), გადაჭარბება, გადაცილება, გაზვიადება.

***тIех|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მხ.* 1. *ახლოს, გვერდზე* ავლა (უვლის), გავლა, ჩავლა, გვერდის ავლა; *განზე, უკან* მოტოვება, დატოვება; 2. ზომას გადასვლა, გადამეტება, გადამლაშება; 3. გადაჭარბება, გადაცილება, დაძლევა, ჯობნა.

***тIех|дāн** (-дōгIу, -деара. -деана) გადმოღვრა (იღვრება), გადადენა; шура тIехйōгIу რძე გადმოდის.

***тIех|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ.*, *ობ. მრ.* 1. გადაყვანა (გადაჰყავს), გადატანა, ახლოს გატარება; 2. გადამეტება, გადაჭარბება, გადაცილება, გაზვიადება.

***тех|детта** (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* საყვედურის თქმა (საყვედურს ეუბნება, საყვედურობს), დაყვედრება, გაკიცხვა.

***тIех|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. *ახლოს, გვერდზე* გავლა (უვლის ხოლმე), ჩავლა, *განზე, უკან* დატოვება; 2. ზომას გადასვლა, გადამეტება, გადამლაშება; 3. გაზვიადება.

тIехдика 1. *ზედს.* საუკეთესო, ჩინებული, მშვენიერი; 2. *ზმნს.* ჩინებულად.

***тIех|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. *ახლოს, გვერდზე* გავლა (უვლის), ჩავლა, *განზე, უკან დატოვება*; 2. ზომას გადასვლა; 3. გაზვიადება, გადაჭარბება, გადაცილება, დაძლევა, ჯობნა.

***тIехдур|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* დამლაშება (ამლაშებს), გადამლაშება.

тIе|хержа (-хоьржу, -хиржира, -хиржина) *გრდმ.* დამატებით არჩევა (არჩევს ხოლმე).

тIе|херца (-хоьрцу, -хирцира, -хирцина) *გრდუვ., თავზე* დანგრევა (ინგრევა ხოლმე), *თავზე* დაქცევა, *თავზე* ჩამონგრევა.

тIе|херцō (*-херцадо, -херцийра, -херцийна) *გრდმ., თავზე* დანგრევა (უნგრევს ხოლმე), დაქცევა, ჩამონგრევა, ჩამოქცევა.

те|хехка (-хоьхку, -хихкира, -хихкина) *გრდმ.* მიჭრა (ეჭრება ხოლმე), ჭენებით მისვლა, მიჭენება; говр тIехехка *მრავალჯერ* ცხენით მიჭრა.

тIе|хийша (-хуьйшу, -хийшира, -хийшина) *გრდუვ.*, დაჯდომა (ჯდება ხოლმე), დაბრძანება.

тIе|хийшō (*-хийшадо, -хийширa, -хийшийна) *გრდუვ.* დასმა (სვამს ხოლმე).

тIе|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* მიახლოება (უახლოვდება), მოახლოება, ახლოს მისვლა, მიწევა, მოწევა; кōран тIехила ფანჯარასთან მისვლა.

тIе|хилō (*-хиладо, -хилийра, -хилийна) *გრდმ.* მიახლოება (უახლოებს), მოახლოება, ახლოს მიწევა, მოწევა.

тIехиъна *ზმნს.* ცხენით; тIехиъна ваха ცხენით წასვლა, გამგზავრება.

***тIехкхōчуш|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ., გადაჭარბებით* შესრულება (ასრულებს); план тIехкхōчушян გეგმის გადაჭარბებით შესრულება.

тIех|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* ჩაქროლება (ჩაიქროლებს, ჩაუქროლებს), გვერდით სწრაფად ჩავლა, გავლა.

тIе|ховша (-ховшу, -хевшира, -хевшина) *გრდუვ., სუბ. მრ., რამეზე* დასხდომა (სხდებიან), დაბრძანება.

тIе|ховшō (*-ховшадо, -ховшийра, -ховшийна, -ховшор) *გრდმ., ობ. მრ., რამეზე* დასხმა (სხამს); говра ховшō ცხენზე დასხმა.

тIе|хотта (-хутту, -хоьттира, -хоьттина) მიბმა (აბამს), მიკერება; пхьош тIехотта სახელოს მიკერება.

тIех|тила (-туьлу, -тилира, -тилла) *გრდუვ.* 1. ვადის გადაცილება (სცილდება); 2. აცდენა, ჩაქროლება (ჩაიქროლებს).

тIех|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* საყვედურის თქმა (საყვედურს ამბობს, ეუბნება), დაყვედრება, გაკიცხვა.

тIехтōхам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. დაცინვა; 2. საყვედური, ყვედრება, მუნათი.

тIехула *თანდ.* 1. -ზე, -ით; тIē тIехула ხიდზე; тхов тIехула სახურავზე, ჭერზე; 2. თავზე, -ზე; лампа кхōзу стоьла тIехула ლამფა მაგიდის თავზე ჰკიდია; 3. გამო, მიზეზით; хьӯна тIехула хуьлу берриг цатāмаш ყველა უსიამოვნება შენს გამო ხდება.

тIехула- *ზმნისწინი, აღნიშნავს მოძრაობას რამეზე;* жIаьла хилла тIē тIехуладōьдуш ძაღლი თურმე ხიდზე გადადიოდა.

***тIехула|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გადაყვანა (გადაჰყავს), გადატანა; тIē тIехулаваккха ხიდზე გადაყვანა.

***тIехула|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გადასვლა (გადადის), გავლა; керта тIехулавāла ღობეზე გადასვლა, გაძრომა.

***тIехула|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ., რამეზე* გადაყვანა (გადაჰყავს), გადატანა.

***тIехула|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ., რამეზე* გადასვლა (გადადის ხოლმე), გავლა, ჩავლა.

***тIехула|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ., რამეზე* გადასვლა (გადადის), გავლა, ჩავლა; გადაძრომა.

тIехула|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* გადახტომა (ხტება ხოლმე).

тIехулара 1. *ზედს.* ზედა; тIехулара тIулг ზედა დოლაბი; 2. *ზმნს.* ზემოდან.

тIехула|таса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ.* გადაფარება (აფარებს), გადაკიდება.

тIехула|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდმ.* გადახტომა (ხტება, ახტება).

тIехулē й, й (-нан, тIехуленна, -нō, -нē; -наш) 1. ზედაპირი; лаьттан тIехулē დედამიწის ზედაპირი; 2. გარეგნობა.

тIехъ|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* ჩაქროლება (ჩაიქროლებს), სწრაფად გვერდზე ჩავლა, გავლა, ავლა; къōналла тIехъиккхира ახალგაზრდობამ ჩაიქროლა.

тIехъ|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* გადმოსვლა (გადმოდის), გადმოქცევა, გადმოღვრა; გადასვლა, გადაქცევა, აჭრა.

тIехь *თანდ.* -ზე; тхов тIехь ло Iуьллура სახურავზე თოვლი იდო; рагI хьӯна тIехь ю რიგი შენზეა; хи тIехь წყალზე; стоьла тIехь მაგიდაზე.

тӀēхьā *თანდ.* უკან; лаьмнашна тӀēхьā бēлира малх მზე მთების უკან (იქით) ჩავიდა.

тӀе|хьада (-хьоду, -хьаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ.* მირბენა (მირბენს), მორბენა, მივარდნა, მოვარდნა, მიჭრა.

***тӀēхьа|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ., უკან* გადატანა (გადააქვს), გადაყვანა, გადანაცვლება, გადაადგილება.

***тӀēхьā|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ., უკან* გადანაცვლება (ინაცვლებს), გადაადგილება, გადასვლა.

***тӀēхьā|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ., უკან* გადატანა (გადააქვს), გადაყვანა, გადანაცვლება, გადაადგილება.

***тӀēхьā|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ., უკან* გადანაცვლება (ინაცვლებს ხოლმე), გადაადგილება, გადასვლა.

***тӀēхьā|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ., უკან* გადანაცვლება (ინაცვლებს), გადაადგილება, გადასვლა.

тӀехьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* თვალყურის დაჭერა (უჭირავს), ყურის მიგდება, მიხედვა, დახედვა.

тӀе|хьажō (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გაგზავნა (გზავნის, უგზავნის); цомгашниг лōьрана тӀехьажō ავადმყოფის ექიმთან გაგზავნა; 2. დამიზნება.

тӀе|хьакха (-хьокху, -хьаькхира, -хьаькхна) *გრდმ.* წასმა (უსვამს); даьтта баьпкана тӀакьакха კარაქის პურზე წასმა.

тӀēхьāра[1] *თანდ.* იქითა, იქიდან; лаьмнашна тӀēхьāра гучуēлира мархаш მთებს იქიდან გამოჩნდნენ ღრუბლები.

тӀēхьāра[2], **тӀēхьāрниг** *ზედს.* უკანა, მომდევნო.

тӀēхьē й, й (-нан, тӀēхьенна, -нō, -нē; -наш) უკანა მხარე, ზურგი *(მაგ., სკამისა)*, რაიმის ბოლო ნაწილი.

тӀе|ьēжа (-хьоьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდმ., სუბ. მხ.* 1. თვალყურის დაჭერა (უჭირავს ხოლმე), მეთვალყურეობა, ზედამხედველობა, მიხედვა; დახედვა; 2. გამგებლობა, ხელმძღვანელობა, მართვა.

тӀе|хьēжō (*-хьēжадō, -хьēжийра, -хьēжийна) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გაგზავნა (გზავნის ხოლმე, უგზავნის ხოლმე); 2. დამიზნება.

тӀе|хьēкха (-хьōькху, -хьийкхира, -хьекхна) *გრდმ.* წასმა (უსვამს ხოლმე).

тӀе|хьийза (-хьийза, -хьийзира, -хьийзина) *გრდუვ.* არშიყობა (არშიყობს), ყურადღების მიქცევა; йоӀана тӀехьийза ქალიშვილთან არშიყობა; тӀехьийза кӀант არშიყი ვაჟი.

тӀе|хьийзō (*-хьийзадо, -хьийзийра, -хьийзийна) *გრდმ.* 1. ჩახრახნა (ხრახნის ხოლმე), მოჭერა; 2. მოხიბვლა, გატაცება.

тӀе|хьийса (-хьуьйсу, -хьийсира, -хьийсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. თვალყურის დაჭერა (უჭირავს ხოლმე), ზედამხედველობა, მიხედვა; დახედვა; 2. გამგებლობა, მართვა, ხელმძღვანელობა.

тӀе|хьовза (-хьаьвза, -хьаьвзира, -хьаьвзина) *გრდუვ.* არშიყობა (არშიყობს, ეარშიყება), ყურადღების მიქცევა.

тӀе|хьовзō (*-хьовзадо, -хьовзийра, -хьовзийна) *გრდმ.* 1. ჩახრახნვა (ხრახნის); 2. მოხიბვლა, გატაცება.

тӀе|хьовса (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *გრდმ., სუბ. მრ.* თვალყურის დაჭერა (უჭირავს), მეთვალყურეობა, ზედამხედველობა, მიხედვა; დახედვა.

тӀе|хьовсō (*-хьовсадо, -хьовсийра, -хьовсийна) *გრდმ., ობ. მრ.* გაგზავნა (გზავნის, უგზავნის).

тӀе|хӀитта (-хӀуьтту, -хӀиттира, -хӀиттина) *გრდუვ.* 1. *ვინმეს წინაშე* წარდგომა (წარდგება ხოლმე); 2. შედგომა, ასვლა.

тӀе|хӀиттō (*-хӀиттадо, -хӀиттийра, -хӀиттийна) *გრდმ.* 1. შემოდგა (შემოდგამს ხოლმე), დადგმა; 2. დამიზნება.

тӀе|хӀотта (-хӀутту, -хӀоьттира, -хӀоьттина) *გრდუვ.* 1. *ვინმეს წინაშე* წარდგომა (დგება); 2. შედგომა, დადგომა.

тӀе|хӀоттō (*-хӀоттадо, -хӀоттийра, -хӀоттийна) *გრდმ.* 1. შედგმა (დგამს,ადგამს), დადგმა; 2. დამიზნება.

тӀе|чēха (-чēха, -чийхира, -чийхина) *გრდუვ.* დაყვირება (უყვირის ხოლმე), დატატანება, დაცაცხანება.

тӀе|човха (-чевха, -чевхира, -чевхина) *გრდუვ.* დაყვირება (უყვირის), დატატანება, დაცაცხანება; нāна тӀечевхира бēрана დედამ დაუცაცხანა ბავშვს.

тӀе|чӀāга (-чӀōгӀу, -чӀēгӀира, -чӀаьгӀна) *გრდმ.* დაკეტვა (კეტავს), მიკეტვა, მოკეტვა; кор тӀечӀāгӀа ფანჯრის დაკეტვა.

***тӀечӀагӀ|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* მიმაგრება (ამაგრებს), დამაგრება.

тӀе|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ., ვინმესთან* სიარული (დადის ხოლმე), მისვლა.

тӀē|э̄ца (-ōьцу, -ийцира, -эцна) *გრდმ.* 1. მიღება (იღებს); хьāша тӀеэ̄ца სტუმრის მიღება; 2. მიღება, დამტკიცება; резолюци тӀеэ̄ца რეზოლუციის მიღება; 2. *ბანქ.* მისამატის მიღება.

тӀе|Ӏāна (-Ӏēна, -Ӏēнира, -Ӏēнина) *გრდუვ., რამეზე* დაღვრა (იღვრება), დაქცევა.

тӀе|Ӏāнō (*-Ӏāнадо, -Ӏāнийра, -Ӏā-

нийна) *გრდმ., სითხის რამეზე* გადასხმა (ასხამს), დაქცევა, დაღვრა; чорпа шаршӯна тІеІанō სუპის მაგიდაზე გადასხმა.

тІе|Іēна (-Іēна, -Іийнира, -Іийнина) *გრდუვ., რამეზე* დაღვრა (იღვრება ხოლმე), დაქცევა.

тІе|Іēнō (*-Іēнадо, -Іēнийра, -Іēнийна) *გრდმ., რამეზე* გადასხმა (ასხამს ხოლმე), დაქცევა.

тІе|Іитта (-Іуьтту, -Іиттира, -Іиттина) *გრდმ.* ჩასობა (ასობს ხოლმე), ჩარჭობა, ჩაჩრა.

тІе|Іотта (-Іутту, -Іоьттира, -Іоьттина) *გრდმ.* ჩასობა (ასობს), ჩარჭობა.

тІийриг й, й (тІерган, тІергана, тІергō, тІергē; тІерташ) თოკი, ბაწარი.

тІилдиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ყურის ბიბილო; 2. ბიბილო *(მამლისა)*; нІенин тІилдиг მამლის ბიბილო; 2. *ანატ.* ნაქი, ენის კლიტე.

тІингар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ღიპი, მუცელი.

тІо б (-н, -на, -нō, -нē) 1. ღორღი; ქვა; 2. რიყის ქვა; тІон некъ გზატკეცილი.

тІō б, б (тІайн, тІайна, тІайнō, тІайга; тІайш) არაქანი.

тІод[1] б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -ий) *ზოოლ.* ბორა.

тІод[2] д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) თათი *(ცხოველისა)*.

тІōдалла й სისველე, ნესტი, სინესტე, ტენიანობა.

тІом б, б (тІеман, тІамана, тІамō, тІамē; тІемаш) ომი, ბრძოლა; партизанийн тІом პარტიზანული ბრძოლა; тІом бан შებრძოლება (იბრძვის, ებრძვის); тІамаца даккха ომით დაპყრობა, ბრძოლით მოპოვება; тІом хьēбан ომის გამოცხადება; тІамē ომში *(მიმართულება)*, тІамēра ომიდან; тІамехь ომში.

тІорказ д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ზანდუკი, სკივრი.

тІох-аьлла *ხმაბაძვ.* ტკაც! тІох-аьлла топ ēлира თოფმა გაიტკაცუნა.

тІоьрмиг б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჩანთა, ტომარა, პარკი; деман **тІоьрмиг** ფქვილის ტომარა; тІоьрмиг сōьга схьалō ჩანთა მე მომეცი.

тІулг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ქვა; чІāпа тІулг ფილაქანი; тІулг билла მოკირწყვლა; тулгех ловзар კენჭაობა; тІулга тІе охьахиира иза ის ქვაზე ჩამოჯდა.

тІум й, й (тІамаран, тІамарна, тІамарō, тІамарē; тІамарш) 1. *ანატ.* ძვლის ტვინი; букъан тІум ზურგის ტვინი; 2. გული *(ნაყოფისა)*; бІāрин тІум კაკლის გული.

тІун|дала (-ло, -делира, -делла,

-лур) დანესტიანება (ანესტიანებს), დატენიანება.

*__тІун|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер-||-дийр ду) *გრდმ.* დანესტიანება (ანგესტიანებს), დატენიანება.

тІус б, д (тІуьсан, тІуьсана, тІуьсō, тІуьсē; тІассаш) საცობი; ангалин тІус შუშის საცობი; тІус баккха (болла) საცობის ამოძრობა (დაცობა).

тІуьйлиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; тІоьлгаш) ჩვარი, ძონძი, კონკი.

тІуьск й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ანატ.* კეფის ძვალი.

У,уь,ф

у д, д (уьнан, уьнна, уьнō, уьнē; аннаш||уй) 1. ფიცარი; уй тōха ფიცრის დაგება; уй дāха ფიცრის დახერხვა; уй дōху чарх ხე-ტყის სახერხი ქარხანა; черманан у გვერდის ფიცარი *(კასრისა და მისთ.)*; 2. ბაკანი *(კუსი)*; уьнтIепхьидан у კუს ბაკანი; гайтанан (шахматни) у საჩვენებელი (ჭადრაკის) დაფა.

ӯбар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ვამპირი.

уггар ყველაზე *(აწარმოებს აღმატების ხარისხს ზედსართავებისა და ზმნისართებისაგან)*; уггар герганиг ყველაზე ახლო, უახლოესი; уггар доккханиг უდიდესი; уггар кхерамēниг ყველაზე სახიფათო; уггар лакхерниг ყველაზე მაღალი; уггар вōниг ყველაზე ცუდი, უცუდესი; уггар диканиг ყველაზე კარგი, საუკეთესო; уггар кIезиг ყველაზე ნაკლები; уггар сов ყველაზე უფრო; уггар тIаьхьа ყველაზე უკან, ყველაზე ბოლოს; уггар хьалха ყველაზე ადრე, ყველაზე წინ, პირველ რიგში.

угIа (угIу, уьгIира, уьгIна) *გრდუვ.* ღმუილი (ღმუის), ყმუილი; борз угIу მგელი ყმუის.

угIō (*угIадо, угIийра, угIийна) *გრდმ.* აღმუვლება (აღმუვლებს), აყმუვლება.

узам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. მელოდია; ჰანგი, კილო; 2. ღიღინი; узам бан ღიღინი (ღიღინებს).

узар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) კვნესა; узар дан კვნესა (კვნესის).

уккал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ჯიდა *(ცხენისა)*, ქეჩო *(ადამიანისა)*.

ула *ზმნ.* ორი დღის შემდეგ მესამე დღეს, მაზეგ.

улалēра, улалēранг *ზედს.* მაზეგინდელი.

уллē *ზმნ.* ახლოს, გვერდით; ул-уллē ახლო-ახლო, გვერდიგვერდ.

уллē- *ზმნისწინი, გამოხატავს რაიმესთან მიახლოებას:* მი-, მო-, ამო-.

уллē|гIерта (-гIерта, -гIиртира, -гIиртина) *გრდუვ.* მიტმასნება (ეტმასნება ხოლმე), დაახლოების ცდა, ახლოს მისვლა.

уллē|гIертō (*-гIертадо, -гIертийра, -гIертийна) *გრდმ.* მიტმასნება

(ატმასნებს ხოლმე), დაახლოების ცდა.

уллē|гIорта (-гIурту, -гIоьртира, -гIоьртина) *გრდუვ., ახლოს* მისვლა (მიდის), მიახლოება, მოახლოება; მიტმასნება.

уллē|гIортō (*-гIортадо, -гIортийра, -гIортийна) *გრდმ.* მიახლოება (უახლოებს), მოახლოება, დაახლოება.

***уллē|даккха** (-доккху, -даькккхира, -даькккхина) *გრდმ., ობ. მხ., გვერდით* დაყენება (იყენებს, უყენებს), გვერდით ამოყენება.

***уллē|дāла** (-дōлу, -дēлира, -дальла, -даьр||-дēр ду) *გრდუვ., გვერდით* დადგომა (უდგება), ამოდგომა.

***уллē|дāлō** (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ.* მიახლოება (იახლოებს, უახლოებს), მიზიდვა.

***уллē|дāн** (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* მიახლოება (უახლოვდება).

***уллē|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна, -гIор||-гIур ду) *გრდმ.* მიახლოება (უახლოვდება).

***уллē|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ., გვერდით* ამოყენება (იყენებს, უყენებს), გვერდით დაყენება.

***уллē|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ., გვერდით* დადგომა (უდგება ხოლმე), *გვერდით* ამოდგომა.

***уллē|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდმ., სუბ. მრ., გვერდით* დადგომა (უდგება), *გვერდით* ამოდგომა.

уллē|кхийда (-кхуьйду, -кхийдира, -кхийдина) *გრდუვ., ახლოს* წატანება (ეტანება ხოლმე), მცირედზე გაქაჩვა.

уллē|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ., ახლოს* სროლა (ისვრის ხოლმე), დაყრა, დაგდება.

уллē|кховда (-кхевда, -кхевдира, -кхевдина) *გრდუვ., ახლოს* წატანება (ეტანება), მცირედზე გაქაჩვა.

уллē|кховдō (*-кховдадо, -кховдийра, -кховдийна) *გრდმ., ახლოს* წატანება (ატანინებს), მცირედზე გაქაჩვა.

уллē|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ., ახლოს* გასროლა (ისვრის), მისროლა, დაგდება, დაყრა.

уллē|ласта (-леста, -лестира, -лестина) *გრდუვ.* ახლოს მიკარება (ეკარება), მიტმასნება.

уллē|ластō (*-ластадо, -ластийра, -ластийна) *გრდმ., ახლოს* დაქნევა (იქნევს, უქნევს).

уллē|леста (-леста, -листира, -листина) *გრდუვ., ახლოს* მისვლა (მიდის ხოლმე), მიტმასნება.

уллē|лестō (*-лестадо, -лестийра, -лестийна) *გრდმ., ახლოს* ქნევა (იქნევს ხოლმე, უქნევს ხოლმე).

уллēра, уллēраниг *ზედს.* ახლომდებარე, მახლობელი.

уллē|таIа (-таьIа, -таьIира, -таьI-на) *გრძუვ.* მიკვრა (ეკვრება), ძალიან ახლოს მისვლა, მიყრდნობა.

уллē|таIō (*-таIадо, -таIийра, -таIийна) *გრძმ.* მიკვრა (აკრავს), ძალიან ახლოს მისვლა, მიყრდნობა; пенна уллēтаIō კედელს მიკვრა.

уллē|тēIа (-тēIа, -тийIира, -тийIина) *გრძუვ.* მიკვრა (ეკვრება ხოლმე), ძალიან ახლოს მისვლა, მიყრდნობა.

уллē|тēIō (*-тēIадо, -тēIийра, -тēIийна) *გრძმ.* მიკვრა (აკრავს ხოლმე), მიყრდნობა, ძალიან ახლოს მისვლა.

уллēхула *ზმნ.* გვერდით, გვერდზე, ახლო, შორიახლო; уллēхула тIехвāла გვერდზე გავლა.

улх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; алхаш) 1. ფთილა *(მატყლისა)*; 2. უბე, ბარტყი; 3. ფიჩა; улхан моз ფიჩის თაფლი.

уммат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სარწმუნოება, რჯული, აღმსარებლობა.

ун д (уьнан, уьнна, уьнō, уьнē) გადამდები სენი, ინფექცია; ун дāла სენის გადადება (ედება), დასენიანება, დასნებოვნება.

унхō в, й, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; унхой) სენიანი ავადმყოფი.

***уппад|даккха** (-доккху, -даькккхира, -даькккхина) *გრძმ., ობ. მხ.* ცემა (სცემს), ტყეპა, გალახვა, მიბეგვა.

***уппаддаллалц** *ზმნ.* დაღლამდე, დაქანცვამდე, ქანცის გაწყვეტამდე.

***уппад|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრძმ., ობ. მრ.* ცემა (სცემს), ტყეპა, გალახვა, მიბეგვა.

упха д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) საფლავის ქვა.

ӯрам б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ქუჩა; ӯрамехь лēла хаа дēза ქუჩაში სიარულის ცოდნა საჭიროა.

ур-атталла *ზმნ.* თუნდაც, ყოველი შემთხვევისათვის.

ургIал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) აყლაყუდა, ახმახი.

урд д, д (уьрдан, уьрдана, уьрдō, уьрдē; ардаш) ნადელი, მიზომილი მიწა, მიჩენილი მიწა.

урдō д, д (-нан, урдонна, -нō, -нē; -наш) ურვადი *(გადასახადი, რომელსაც უხდის ქმარი ცოლს ქორწინებისას ან გაყრისას).*

урс д, д (уьрсан, уьрсана, уьрсō. уьрсē; арсаш) დანა; урс тōха დანის დარტყმა, დანის ჩაცემა; урс хьакха დანის გამოსმა, დაკვლა; урс Iотта დანის გარჭობა.

урх й, й (уьрхан, уьрхана, уьрхō, уьрхē; архаш) სადავე.

урхалла й მართვა, მმართველობა, მართვა-გამგეობა; სამმართველო; пачхьалкхан урхаллин органаш სახელმწიფოს მმართველობითი ორგანოები; урхалла дан მმართველობა (მართავს, მმართველობს);

урхаллахō მმართველი.

урханч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მეთაური, მმართველი.

урчакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) თითისტარი.

устаз в, б (устāзан, устāзана, устāзō, устāзē; устāзаш) *რელიგ.* შეიხი *(ოსტატის მოწაფეთა, მიმდევართა).*

утаркх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ლაბაში, ფეხსაცმლის საფენი.

уффай *შორისდ., გამოხატავს ზიზღს:* ფუი!

ӯчē й, й (-нан, ӯченна, -нō, -нē; -наш) ტალანი; кузганан ӯчē შუშაბანდი; ӯча ტალანში; ӯча вāла ტალანში გასვლა.

уьззаш *ნაცვ.* იგივენი, ისინივე.

уьйр й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. კავშირი, ურთიერთობა; уьйр таса კავშირის დამყარება; 2. მეგობრობა; 3. თანამოაზრეობა.

уьйриг б, д (-ан, -на, -ō, -ē; оьргаш) გორგალი, მორგვი; тēн уьйриг ძაფის გორგალი; уьйриг листа დაგორგვლა.

уьйрхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; уьйрхой) 1. მოკავშირე, მეკავშირე; 2. თანამოაზრე.

уьйтIē й, й (-н, -на, -нō, -га; уьйтIеш) ეზო; уьйтIа ეზოში; уьйтIахула ეზოს გავლით, ეზოზე.

уьнахцIена *ზედს.* ჯანმრთელი, ჯანსაღი; уьнахцIена бер ჯანმრთელი ბავშვი.

уьнахцIоналла й ჯანმრთელობა.

уьнтIепхьид й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კუ.

уьралла й 1. ენამახვილობა; 2. მახვილი *(რამ).*

уьстагI б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ий) ცხვარი *(ერთ წელზე მეტისა).*

уьш (цēран, царна, цāра, цаьрга) 1. ისინი; 2. ესენი.

уьшал й, й *იხ.* ишал.

фабрик|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ფაბრიკა; кIāдиден фабрика საქსოვი ფაბრიკა.

фамили й, й (-н, -на, -нō, -га; фамилеш) გვარი; хьан фамили хIун ю რა გვარი ხარ?.

фамильни *ზედს.* გვარისა, საგვარეულო, გვარისეული.

фартук й,й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) წინსაფარი.

ферм|а й,й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ფერმა; რძის ფერმა.

фонар|ь й,й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ფარანი; ӯрамēра фонараш ქუჩის ლამპიონები.

форм|а й, й (-ин, -ина, -анō , -анē , -анаш) ფორმა.

формайōцу, формайōцург *მიმღ.* უფორმო.

формацахилар *მასდ.* უფორმობა.

формул|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ფორმულა.

форточк|а й, й (-ин , -ина, -ō, -ē; -аш) სარკმელი, შუკუმი.

футбол й (-ан, -ана, -ō, -ē) ფეხბურთი; футболах ловза ფეხბურთის თამაში.

футбольни ფეხბურთისა, საფეხბურთო; футбольни команда საფეხბურთო გუნდი.

Х,ХЬ,ХI

-х *ნაწილ.* ხომ; аса-х элара хьōьга მე ხომ გითხარი; со-х вахара цига მე ხომ წაველი იქ.

ха[1] б, д (хēнан, хенна, хēнō, хēнē; хēнаш) 1. გვერდი; ფერდი, მხარი; цомгушчō ха хаьрцина ავადმყოფმა მხარი იცვალა; хаьн тIе куьйгаш дахка დოინჯის შემოყრა (იყრის); 2. ბარძაყი, ბარკალი, თეძო.

ха[2] д, д (хен, хана, ханō, ханē; хаш) ყარაული, გუშაგი; დაცვა; საგუშაგო, პოსტი; ха дан ყარაულობა, დარაჯობა; хехь სადარაჯოზე, საგუშაგოზე; хехь латта პოსტზე დგომა.

хаа[1] (хаьа, хиира, хиъна) *გრდუვ.* 1. ცნობა (იცნობს), გაგება, შეტყობა, გაცნობა, ნახვა; 2. ცოდნა; яздан хаа წერის ცოდნა; хаа лаа დაინტერესება (ინტერესდება); хууш ду ცნობილია; хууш дац უცნობია.

хаа[2] (хоу, хиира, хиъна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* დაჯდომა (ჯდება); хиъна Iа დამჯდარია.

хаалуш *ამსოლ.* შესამჩნევად, აშკარად; де хаалуш дахделла დღე შესამჩნევად გაიდლდა; иза хаалуш азвелла ის შესამჩნევად გახდა.

хаам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ცოდნა, ცნობა; 2. შეგრძნება; 3. უწყება, შეტყობინება; 4. მონაცემი; 5. სიგნალი; хаам бан შეტყობინება (ატყობინებს).

хаба (хеба, хебира, хебна) *გრდუვ.* 1. შეჭმუხნა (იჭმუხნება), კოპების შეკვრა, დაღრეჯა, დაღმეჭა; 2. მოკრუნჩხვა, მობუზვა, მოკუნტვა; 3. დანაოჭება.

хабар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ხმა, ხმები; харц хабар ტყუილი ხმები; хабар даржō ხმის დაყრა; 2. ამბავი, ახალი ამბავი; ирча хабар უსიამოვნო ამბავი; 3. ლაპარაკი; хабар дийца ლაპარაკი (ლაპარაკობს), მოყოლა; гуьржашха хабар дийца ქართულად ლაპარაკი.

хабарч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. მაცნე; 2. მთხრობელი.

хабō (*-хабадо, -хабийра, -хабийна) *გრდმ.* 1. დანაოჭება (ანაოჭებს), ნაოჭებს იყრის; юьхь хабō სახის დანაოჭება (ინაოჭებს); 2. გოფრირება.

хāда (хēда, хēдира, хаьдда) *გრდუვ.* 1. ჩამორჩენა (ჩამორჩება), უკან

дარჩენა; бежах хāда ჯოგს მო-წყვეტა; ჩამორჩენა; 2. გაწყვეტა, შეწყვეტა, მოსპობა; гергарлō хаьдда ნაცნობობა შეწყდა; са хāда ქოშინი (ქოშინებს), ქშენა (ქშენს).

хāдам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) განსაზღვრა, გარკვევა, დადგენა; хāдам боллуш გარკვევით, გარკვეულად; მტკიცედ, შეუდრეკლად.

хадданза *ზმნ.* 1. განუწყვეტლივ, განუყრელად; 2. თანმიმდევრულად, სისტემატურად.

хаддош *ზმნ.* გადაჭრით, გადაწყვეტით.

хāдō (*хāдадо, хāдийра, хāдийна) *გრდ.* 1. გაჭრა (ჭრის), დაჭრა, მოჭრა; бēпиг хāдō პურის დაჭრა; пIелг хāдō თითის გაჭრა; 2. გადაჭრა, გადაკვეთა; некъ хāдō გზის გადაჭრა; 3. შეწყვეტა, მოსპობა.

хаза[1] 1. *ზედს.* ლამაზი, მშვენიერი, მიმზიდველი, მომხიბლავი; 2. *ზმნ.* ლამაზად, მშვენივრად; хаза нēхан санна როგორც საჭიროა, გვარიანად, რიგიანად.

хаза[2] (хеза, хезира, хезна) *გრდუვ.* სმენა (ესმის).

хазанч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ხაზინადარი.

хазахēта[1] (хазахēта, хазахийтира, хазахетта) *გრდუვ.* 1. გახარება (უხარია); 2. მოწონება.

хазахēта[2] *ზმნ.* ხუმრობით.

хаз|дала (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* 1. გალამაზება (ლამაზდება), დამშვენება, გამშვენიერება; 2. კოხტაობა, კოპწიაობა; 3. დახარბება, დაინტერესება.

***хаз|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდ.* გალამაზება (ალამაზებს), მორთვა, შემკობა; 2. დახარბება; დაინტერესება.

хазн|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. ხაზინა; пачхьалкхан хазна სახელმწიფო ხაზინა; 2. განძი, საუნჯე.

хазō[1] *ზედს.* მოლამაზო.

хазō[2] (*хазадо, хазийра, хазийна) *გრდ.* მოსმენინება (ასმენინებს).

хайр д (-ан, -ана, -ō, -ē) სიკეთე, კეთილდღეობა; ხეირი.

хал д, д (хēлан, хēлана, хēлō, хēлē; хēлаш) 1. ღერო *(ბალახისა)*; 2. ნაწყვეტი *(ძაფის)*.

хала 1. *ზედს.* ძნელი, ძნიმე; хала болх ძნიმე სამუშაო; хала дēкхар ძნიმე ვალდებულება, ძნელი ამოცანა; хала āмал ძნიმე ხასიათი; хала ирхē (чов) ძნიმე აღმართი (ჭრილობა); 2. *ზმნ.* ძნელად, ძნიმედ.

хāла (хōлу, хēлира, хаьлла) *გრდუვ.* დაკარგვა (ეკარგება, კარგავს), გახლეჩა; йиш хāла ხმის დაკარგვა, ხმის ჩახლეჩა.

халат й, й (-ан, ана, -ō, -ē; -аш) ხალათი; белхан халат სამუშაო ხალათი.

хала|хēта (-хēта, -хийтира, -хетта) *გრდუვ.* წყენა (ეწყინება, იწ-

ყენს), გულის ტკენა, დანაღვლიანება.

хала|хēтийта (-хōьтуьйту, -хēтийтира, -хēтийтина) *გრდ.* 1. *халахēта-ს კაუზ.*; 2. წყენინება (აწყენინებს), გულისტკენა, დანაღვლიანება.

халкъ[1] д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხალხი; халкъан суьдхō სახალხო მოსამართლე.

халкъ[2] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ღაბაბი.

халла *ზმნ.* ძლივს, ძლივსძლივობით, ძლივსღა, რის ვაივაგლახით.

халō[1] й, й (-нан, халонна, -нō, -нē; -наш) 1. სიძნელე, სიმძიმე, დაბრკოლება, გაჭირვება; халō хьēга დაბრკოლების განცდა; халō ян შეწუხება (აწუხებს); 2. მწუხარება, განცდათა სიმძიმე, ტვირთი; халōнан къурд бан მწუხარების გამოცდა, გამოვლა.

халō[2], халōниг *ზედს.* შედარებით ძნელი, ოდნავ ძნელი.

***халха|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მხ.* ცეკვა (ცეკვავს), როკვა.

***халха|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მრ.* ცეკვა (ცეკვავს).

халхар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ცეკვა, როკვა; халхар дан აცეკვება, ცეკვის შესრულება.

халхарч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მოცეკვავე.

хам|а б (-ан, -ана, -ō, -ē) პატივისცემა, პატივი, მზრუნველობით მოპყრობა; хама бан პატივისცემით, ყურადღებით მოპყრობა.

хамталла й ბუზღუნი, ბურტყუნი, დრტვინვა.

хан й, й (хēнан, ханна, хēнō, хēнē; хēнаш) 1. დრო; хан йōцу хан უდროო დრო; цу хēнахь იმ დროს, მაშინ; хан яйа დროის დაკარგვა; хан яьлла დრო გავიდა; дукха хан йōцуш ამას წინათ; 2. ვადა, დრო; йиллинчу хēнахь დანიშნულ დროს, ვადაში; хан кхāчалē ვადამდე; хан тIехъялла ვადა გავიდა, ვადა გადასცდა.

ханна *ზმნ.* დროებით.

хаō (*хаадо, хаийра, хаийна) *გრდ.*, *ობ. მხ.* დასმა (სვამს).

хāр|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) 1. ფუღურო; 2. კასრი.

харданг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჩიჩახვი.

харж й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხარჯი, გასავალი; харжан ხარჯისა; харж ян დახარჯვა.

харжа (хоржу, хаьржира, хаьржина) *გრდ.* 1. არჩევა; иза депутат хаьржира ის დეპუტატად აირჩიეს; 2. ამორჩევა; кӯчана кIāди харжа საკაბე ქსოვილის ამორჩევა; კაბისთვის ქსოვილის ამორჩევა.

хари д, д (-н, -на, -нō, -га; хареш) *სუბ.* ნაყშებიანი აბრეშუმის ქსოვილი.

харц 1. *ზედს.* ცრუ, ტყუილი, არასწორი, მცდარი, ყალბი; хабар харц хилира ამბავი ტყუილი გამოდგა; харц ахча ყალბი ფული; 2. *ზმნს.* 1) ცრუდ, ყალბად, ტყუილად, ტყუილუბრალოდ, მცდარად; харц ду ტყუილია; харц дац ტყუილი არ არის, მართალია; 2) უსამართლოდ, უმართებულოდ.

харц- *შედგენილ სიტყვათა პირველი ნაწილი ცრუს, ყალბის მნიშვნელობით;* харцIилманча ცრუმეცნიერი.

харца[1] (хаьрца, хаьрцира, хаьрцина) *გრდუვ.* 1. გადაბრუნება (ბრუნდება), გადმობრუნება, გადატრიალება, გადმოტრიალება; кēма хаьрцина ნავი გადაბრუნდა; 2. ჩამონგრევა (ინგრევა), ჩამოქცევა, დანგრევა; пен хаьрцина კედელი ჩამოინგრა.

харца[2] (хорцу, хаьрцира, хаьрцина) *გრდმ.* 1. გადაბრუნება (აბრუნებს), გადმობრუნება, გადატრიალება, შეტრიალება; 2. გადაფურცვლა, გადმოფურცვლა.

*__харц|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер ||-дийр ду) *გრდმ.* უარყოფა (უარყოფს), უკუგდება; დარღვევა.

харцē й, й (-нан, харценна, -нō, -нē; -наш) ცუდი პირი, შიდა პირი, უკუღმა პირი.

харц|лēн (-лōь, -лийра, -лийна) *გრდმ.* 1. ბოდვა (ბოდავს, აბოდებს); 2. ტყუილი (ტყუის).

харцō[1] й, й (-нан, харцонна, -нō, -нē; -наш) 1. სიცრუე, ტყუილი, უმართლობა; 2. მარცხი, წარუმატებლობა; 3. უსამართლობა.

харцō[2] (*харцāдо, харцийра, харцийна) *გრდმ.* 1. გადაბრუნება (აბრუნებს), გადმობრუნება, გადატრიალება, გადაყირავება; 2. ჩამოქცევა, ჩამონგრევა.

харц|теш в, й; б (-тēшан, -тēшана, -тēшō, -тēшē; -тēшаш) ცრუმოწმე.

харцтōьшалла д ცრუმოწმეობა, ცრუმოწმედ გამოსვლა; харцтōьшалла дан ცრუმოწმეობა (ცრუმოწმეობს).

харцхьā *ზმნს.* 1. ცრუდ, ყალბად, ტყუილად, ტყუილუბრალოდ, მცდარად; 2. უკუღმა, ცუდ პირზე; коч харцхьā ю̄ха პერანგის უკუღმა ჩაცმა.

*__харцхьā|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გადაბრუნება (აბრუნებს), გადმობრუნება; пальто харцьāяккха პალტოს გადაბრუნება; 2. *გადატ.* დამახინჯება, შერყვნა, გაუკუღმართება.

*__харцхьā|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ. სუბ. მხ.* 1. გადაბრუნება (ბრუნდება) *(მაგ., პალტოსი)*, გადმობრუნება; 2. *გადატ* დამახინჯება, შერყვნა, გაუკუღმართება; 3. *გადატ.* შერყევა, შერხევა, შეტორტმანება, დაბარბაცება.

*__харцхьā|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. გადაბრუნება (აბრუნებს), გადმობრუნება, გადატრიალება; 2. *გადატ.* დამახინჯება.

*__харцхьā|дийла__ (-дуьйлу, дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. გადაბრუნება (ბრუნდება ხოლმე), გადმობრუნება, გადატრიალება; 2. *გადატ.* დამახინჯება.

харцхьа|лēла (-лēла, -лийлира, -лелла) *გრდმ.* 1. არასწორად ქცევა (იქცევა); 2. ცუდად ქცევა.

харцхьāра *ზედს.* ჯიუტი, კერპი.

харш д, д (хоршан, хоршана, хоршō, хоршē; хершнаш) 1. ნაოჭი, ნაკეცი; юьхь тIēра кIорга хершнаш ღრმა ნაოჭები სახეზე; 2. კვალი, ნაღარი; харш даккха დაკვალვა (კვალავს), კვალის გავლება, დაღარვა; 3. კალაპოტი.

хас д, д (хēсан, хēсана, хēсō, хēсē; хаьснаш) კვალი, მარგი.

хас|беш й, й (-бēшан, -бēшана, -бēшō, -бēшē; -бошмаш) ბოსტანი.

хасп д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ხორცით* ვაჭრობა; хасп дан ხორცით ვაჭრობა (ვაჭრობს).

хасстōьмаш б ბოსტნეული; нāха хасстоьмаш дIабōь ხალხი ბოსტნეულს თესავს.

хастам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) დიდება; далла хастам бу დიდება ღმერთს.

хастō (*хастадо, хастийра, хастийна) *გრდმ.* შექება (აქებს), განდიდება.

хатт[1] (хоттан, хоттана, хоттō, хоттē; -аш) ტალახი, ჭყაპი; хатт кēгō ტალახში სიარული.

хатт[2] б, д (хоттан, хоттана, хоттō, хоттē; хетташ) წელი, ნაოჭი *(მაგ. კაბისა).*

хатта (хотту, хаьттира, хаьттина) *გრდმ.* კითხვა (ჰკითხავს, იკითხავს), გამოკითხვა.

хаттам б (-ан, -на, -ō, -ē) აღსარება; хаттам бан აღსარების თქმევინება (ათქმევინებს).

хатI д (хотIан, хотIана, хотIō, хотIē) ხელი, ხელწერა.

хахка (хохку, хаьхкира, хаьхкина) *გრდმ.* 1. სრიალი (სრიალებს); бираьнчиг хахка საქანელით ქანაობა; велосипед хахка ველოსიპედით სრიალი; 2. გაჭენება (აჭენებს); говр хахка ცხენის გაჭენება.

хаьхкина *ზმნს.* ჭენებით, ოთხით, დაოთხილი.

хаьштиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. მუგუზალი; 2. ჩირაღდანი; 3. მეხი.

хēба (хēба, хийбира, хебна) *გრდუვ.* 1. შეჭმუხნა (იჭმუხნება), კოპების შეკვრა; 2. მობუზვა (იბუზება), მოკუნტვა.

хēбō (*хēбадо, хēбийра, хēбийна) *გრდმ.* 1. დანაოჭება (ანაოჭებს ხოლმე), ნაოჭებს იყრის; 2. გოფრირება.

хēда (хēда, хийдира, хедда) *გრდუვ.* 1. წყვეტა (წყდება ხოლ-

მე), დახევა, ფხრეწა; муш xēда თოკი წყდება ხოლმე; 2. *გადატ.* განშორება.

xēдар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ლანგარი, სინი.

xēдō (*xēдадо, xēдийра, xēдийна) *გრდმ.* 1. ჭრა (ჭრის ხოლმე), დაჭრა; бēпиг xēдо პურის ჭრა; нехча xēдō ყველის დაჭრა; 2. წყვეტა (წყვეტს ხოლმე).

xēлиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; хаьлгаш) 1. ბალახის ღერო; 2. ნაწყვეტი *(ძაფისა)*.

хен[1] б, д (xēнан, -на, xēнō, xēнē; ханнаш) 1. ძელი, კუნძი, მორი; 2. *საუბ.* ხე.

хен[2] б, д (xēнан, -на, xēнō, xēнē; xēнаш) თოფის კონდახი.

хен[3] *ზედს.* დაცვისა, დამცავი, დაცვითი; დასაცავი.

xēназа 1. *ზედს.* ნაადრევი, უდროო; 2. *ზმნს.* ნაადრევად, უდროოდ.

xēнара, xēнарниг *ზედს.* ხანდაზმული, ხნიერი.

хенахзIокъеттарг *მიმღ.* კოდალა, ხეკაკუნა.

xēнахь *ზმნს.* დროზე, დროულად; დროით.

***xēра|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ.* 1. *საუბ. მრ.* სკდომა (სკდება), ბზარის გაჩენა; ღრეჩოს *(ნაპრალის, ჭუჭრუტანის)* გაჩენა; 2. დაშორება (შორდება).

***xēра|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., იბ. მხ.* დაშორება (აშორებს).

***xēра|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., საუბ. მხ.* 1. სკდომა (სკდება), ბზარის გაჩენა; 2. *გადატ.* დაშორება; ურთიერთობის გაწყვეტა; доттагIех xēраваьлла иза მეგობრებს ჩამოშორდა ის, მეგობრებს მოსწყდა.

***xēра|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., იბ. მრ.* დაშორება (აშორებს).

***xēра|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. სკდომა (სკდება ხოლმე), ბზარის გაჩენა; 2. *გადატ.* დაშორება, ურთიერთობის გაწყვეტა.

***хер|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ., ოდნავ* გაღება (ოდნავ იღება), გამოღება; неI херъелла კარი ოდნავ გაიღო.

***хер|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||дийр ду) *გრდმ.* 1. გამოღება (აღებს), შეღება; неI херъē კარი შეაღე!; 2. *გადატ.* ჩამოცილება (იცილებს), ჩამოშორება; цō шēх доттагIий хербина იმან მეგობრები ჩამოიშორა.

хержа (хоьржу, хиржира, хиржина) *გრდმ.* არჩევა (ირჩევს ხოლმე), გადარჩევა.

xēрō й, й (-нан, xēронна, -нō, -нē; -наш) 1. ბზარი, ნაპრალი, ღრეჭო, ჭუჭრუტანა; 2. მოშორება, დაშორება, განრიდება; განკერძოება, განდგომა, ჩამოშორება.

херси й, й (-н, -на, -нō, -га; -й) გოჭი.

херх б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ხერხი; херх хьакха (хьекха) *(ხერხით)* დახერხვა (ხერხავს).

херца[1] (херца, хирцира, хирцина) *გრდუვ.* 1. გადაბრუნება (ბრუნდება ხოლმე), გადმობრუნება, გადატრიალება, გადმოტრიალება; 2. ჩაქცევა, ჩამოქცევა, დანგრევა, ჩამონგრევა.

херца[2] (хоьрцу, хирцира, хирцина) *გრდმ.* 1. მობრუნება (აბრუნებს ხოლმე), მიბრუნება, გადაბრუნება, გადმობრუნება, მოტრიალება, გადატრიალება, გადმოტრიალება, შეტრიალება; 2. *გადატ.* გადაფურცვლა.

херцō (*херцадо, херцийра, херцийна) *გრდმ.* 1. გადაბრუნება (აბრუნებს ხოლმე), გადმობრუნება; 2. ჩამოქცევა, ჩამონგრევა.

хесара *ზედს.* გამხდარი, მჭლე, გალეული.

хестō (*хестадо, хестийра, хестийна) *გრდმ.* ქება (აქებს), მკობა, განდიდება; дēшархō xēсто მოსწავლის ქება.

xēта (xēта, хийтира, хетта) *გრდუვ.* 1. ჩათვლა (თვლის ხოლმე), მიჩნევა; ჰგონია,ვარაუდობს; сӯна xēта, и бакъ ву аьлла მე მგონია, რომ ის მართალია; 2. ჩვენება (ეჩვენება ხოლმე).

хетта (хоьтту, хиттира, хиттина) *გრდმ.* კითხვა (კითხულობს ხოლმე, ეკითხება ხოლმე); გამოკითხვა; хьēхархōчō хоьтту дēшархошка მასწავლებელი ეკითხება ხოლმე მოსწავლეებს.

xēха б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფენა, შრე.

хехка (хоьхку, хихкира, хихкина) *გრდმ.* 1. ჭენება (აჭენებს ხოლმე); 2. გორება; 3. სრიალი.

xēхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; xēхой) დარაჯი; ყარაული, გუშაგი; буьйсанан xēхō ღამის დარაჯი.

xēца (хōьцу, хийцира, хецна) *გრდმ.* 1. გაშვება (უშვებს ხოლმე), შეშვება; ამოყრა, გამოტანა, გამოღება; зIийдиг xēца ყლორტის გამოღება; ამოყრა; ōрам xēца ფესვის გაშვება; хи xēца წყლის მოშვება; 2. გაჭიმვა, გაშვერა, გაწოდება.

хеч|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -еш) შარვალი.

хешт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წავი.

хи д, д (-н, -на, -нō||xē, -нē; -ш) 1. წყალი; догIанан (даьржина) хи წვიმის (მღვრიე) წყალი; дуьра (молу) хи მლაშე (სასმელი) წყალი; хи дилла (тōха) წყლის მიგდება (დასხმა, მორწყვა); (бага) хи кхарза (პირში) წყლის გამოვლება; бедаршна хи кхарза სარეცხის წყალში ამოვლება; 2. მდინარე; хин ийст მდინარის პირი; хин

ийстехь მდინარის პირას; хи буха даха ჩაძირვა; хи даьржина წყალი აიმღვრა; მდინარე ნაპირებზე გადავიდა; хи дистина მდინარე ადიდდა; хи дōгIу მდინარე (წყალი) მოედინება; хичухула вāла მდინარეში გარევა, გავლა; уггар хьалха хинō (хē) йōхōран болх бо ყველაზე უწინ წყალი ნგრევით სამუშაოს ასრულებს.

хибухара, хибухарниг *ზედს.* წყალქვეშა.

хидōцу, хидōцург *მიმღ.* უწყლო; хи дōцу ēса āрē უწყლო მიდამო, უდაბნო.

хийистēра. хийистēраниг *ზედს.* სანაპირო, ნაპირისა.

хийла *ზმნს.* ძალიან ბევრი; хийла зāма ēлира цул тIаьхьа ძალიან დიდი ხანი გავიდა მას შემდეგ.

хийра, хийраниг *ზედს.* უცხო, გარეშე; хийра стаг გარეშე პირი.

хийца (хуьйцу, хийцира, хийцина) *გრდ.* ცვლა (ცვლის ხოლმე), შეცვლა, გაცვლა, გამოცვლა, შენაცვლება; квартира хийца ბინის ცვლა; дош хийца სიტყვის შეცვლა, ღალატი; ахча хийца ფულის გაცვლა, გადახურდავება, გადაცვლა.

хийцам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შეცვლა, გამოცვლა, ცვლილება.

хийша (хуьйшу, хийшира, хийшина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დასხდომა (სხდებიან ხოლმე).

хийшо (*хийшадо, хийшийра, хийшийна) *გრდ., ობ. მრ.* დასხმა (სხამს ხოლმე).

хила (хуьлу, хилира, хилла, хир) *გრდუვ.* 1. ყოფნა (არის ხოლმე, ირიცხება); 2. ასრულება, ახდომა; 3. მომწიფება; кхор хилла მსხალი შემოვიდა, დამწიფდა; 4. შემთხვევა, დამართება; хIун хилла რა მოხდა? хила дēза უნდა იყოს; хила мега შესაძლებელია.

хилалē *თანდ.* -მდე, მანამ, სანამ; революци хилалē რევოლუციამდე.

хилам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მოვლენა; ყოფიერება; Iāламан хиламаш ბუნებრივი მოვლენები.

хилла, хилларг 1. *მიმღ.* მოწეული, მწიფე; хилла хорбаз მოწეული, მწიფე საზამთრო; 2. хилла министр ყოფილი მინისტრი.

хин|бад й, й (-бēдан, -бēдана, -бēдō, -бēдē; -бēдаш) გარეული იხვი.

хингал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) გოგრისგულიანი ნამცხვარი, ქადა.

хин|дахка б, д (-дехкан, -дехкана, -дехкō, -дехкē; -дехкий) ონდატრა, წავი.

хинж|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; хинжий) 1. წილი; 2. *ზოოლ.* ძაფურა.

хинкI й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სლოკინი; хинкIаш я̄ха დასლოკინება.

хир д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კუთხვილი; хир даккха დაჭედვა; ამოჭრა, ამოკვეთა.

хитта (хьутту, хиттира, хиттина) *გრდ.* 1. შეერთება (აერთებს ხოლმე); გაერთიანება; 2. მიმაგრება (ამაგრებს ხოლმე), დამაგრება, მიშენება.

хих|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდ., ობ. მხ.* წყალგაღმა გაყვანა (გაჰყავს), გადაყვანა, გადატანა.

хих|дāла (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* წყალგაღმა გასვლა (გადის), გადასვლა.

хих|дан (-до, -дира, -дина) *გრდ.* 1. ღრენა (იღრინება); 2. ხელის, ფეხის კვრა; ხელის, ფეხის კვრით მოცილება; ჩამოშორება, ჩამოცილება; 3. გარეკვა *(ხარებისა).*

хич й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) გრიმასა; მანჭვა; хич ян სახის მანჭვა (მანჭავს).

хичуьра чIēрийдōхург *მიმღ.* ყანჩა.

хоа (хоьа, хоьира. хоьъна) დატევა (ეტევა), ჩატევა, მოთავსება.

ховха *ზედს.* 1. ნაზი, სათუთი, აზიზი; ховха юьхь ნაზი სახე; 2. ქორფა, ნორჩი, ნედლი, ახალი; ხასხასა; ховха буц ქორფა ბალახი; ховха бēпиг ახალი პური.

ховхалла й 1. სინაზე, სათუთობა, აზიზობა; 2. სიქორფე, სინორჩე, სინედლე; სიახლე.

ховша (ховшу, хевшира, хевшина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დასხდომა (სხდებიან).

ховшō (*ховшадо, ховшийра, ховшийна) *გრდ., ობ. მრ.* დასხდომა (სხამს).

хозуьйтуш *აბსოლ.* ხმამაღლა; хозуьйтуш книгаш ēша ხმამაღლა წიგნების კითხვა.

хōла б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ზვინი; хōла бан დაზვინვა.

холмач в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჯადოქარი, გრძნეული.

холмачалла й ჯადოქრობა.

холхаз д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კრაველი.

хонкар в (-ан, -на, -ō, -ē) თურქეთის სულთანი, ხონთქარი.

хоō (*хоадо, хоийра, хоийна) *გრდ.* დატევა (ატევს), ჩატევა, მოთავსება.

хōрам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) დახრჩობა, გაგუდვა; хōрам бан დახრჩობა (ახრჩობს); хōрам хила თავის ჩამოხრჩობა (თავს იხრჩობს); хōрам хилларг ჩამომხრჩვალი, ჩამოხრჩობილი, დამხრჩვალი.

хорбаз й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საზამთრო; хорбазан дог საზამთროს გული; хорбаз йōхō საზამთროს დაჭრა; хилла хорбаз მწიფე საზამთრო, მოწეული საზამთრო.

хорсам д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ბოლოკი; 2. თალგამი.

хорха й,й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1.მტევანი; кемсийн хорха-

наш ყურძნის მტევნები; 2. ტემლაკი.

хорш|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -ош) ციება, ციებ-ცხელება, მალარია; хорша я̄н ციება (აციებს), მალარიით დაავადება; цомгушчунна хорша йōгIу ავადმყოფს აციებს.

хоска й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ტყავის ჩანთა, აბგა.

хōтē д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) 1. ველობი; 2. ტყის პირი.

хотта (хутту, хоьттира, хоьттина) *გრდმ.* 1. შეერთება (აერთებს); გაერთიანება; 2. გაკეთება, მიმაგრება, დამაგრება.

хотталахь *ზმნს.* ტალახში.

хох б, д (хōхан, хōхана, хōхō, хōхē; хōхаш) ხახვი; хōхан корта ერთი თავი ხახვი; хōхийн кōчар ხახვის გალა.

хӯда (хӯду, хуьйдира, хьуйдина) *გრდმ.* შეწოვა (იწოვს), შესრუტვა; латтō хӯду тIуналла მიწა ტენს იწოვს; 2. შეღწევა, შესვლა, შეტანება.

худар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ფაფა; дуганан худар ბრინჯის ფაფა; 2. კისელი.

хулчи й, й (-н, -на, -нō, -га; хулчеш) წულები.

хумпIар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბუდე *(რევოლვერისა, პისტოლეტისა).*

хур |а̄ла (-ōлу, -ēлира, -аьлла, -аьр||-эр ду) 1. ფრუტუნი (ფრუტუნებს); 2. ხვრინვა.

хӯрам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) უყურო *(ადამიანი, ცხოველი).*

хур |ба̄ха (-бōху, -бēхира, -баьхна) 1. ფრუტუნი (ფრუტუნებს ხოლმე); говраша хур бōху ცხენები ფრუტუნებენ; 2. ხვრინვა; на̄барха хур ба̄ха ძილში ხვრინვა; 3. კრუტუნი; цицигō хур бōху კატა კრუტუნებს.

хуртIур|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) კრუტუნი (კრუტუნებს), კვრინვა (კვრინავს).

хут д, д (хуьтан, хуьтана, хуьтō, хуьтē; хуьташ) ხავერდი.

хӯтал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბარდი, კავი *(მცოცავი მცენარის ღერო).*

хуург *მიმღ.* მცოდნე.

хуушдерг, хуушдолу *მიმღ.* ცნობილი.

хуъушехь *ზმნს.* შეგნებულად.

хуьйсахō в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; хуьйсахой) ბილჩის ყარაული, დარაჯი.

хуьлда *ნაწილ., ზმნის აწმყოსა და ნამყოს ფორმებთან:* დაე, დე; გაუმარჯოს; декъал хуьлда эскар! გაუმარჯოს არმიას!

хуьнжар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ხვანჯარი.

хуьрсиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *იხ.* херси.

хьа *ნაცვ. мила-ს ერგატ.:* ვინ.

хьа̄ й (-н, -на, -нō, -нē) შეუძლოდ ყოფნა, უქეიფობა.

хьаа (хьаьа, хьаьира, хьаьъна) *გრდუვ.* 1. დალექვა (ილექება), დაწმენდა; 2. დაკლება, დაცხრომა; дестар хьаьъна სიმსივნემ იკლო, დაცხრა; Iай хьаьъна, аьхка даьржина дōгIу хи ზამთარში დაწმენდილი, ზაფხულში მღვრიე მოდის წყალი *(მდინარე).*

***хьаб|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* შეკუმშვა (იკუმშება); гранит бохбелча шорло, шелбелча хьабло გრანიტი გახურებისას ფართოვდება, გაცივებისას იკუმშება.

***хьаб|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* ჭუტვა (ჭუტავს), მოჭუტვა, დახუჭვა; бIаьргаш хьаббан თვალების დახუჭვა; შეკუმშვა.

хьага (хьаьга, хьаьгира, хьаьгна) *გრდუვ.* 1. მოწყურება (სწყურია), ძლიერი სურვილი; на̄на гарх хьаьгна со ძმის დანახვა მწყურია; დედის დანახვა მსურს; 2. შური (შურს), შეხარბება.

***хьаг|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* წყურვილის გამოწვევა (იწვევს).

хьагō (*хьагадо, хьагийра, хьагийна) *გრდმ.* მოხიბლვა (ხიბლავს), მიზიდვა, შეცდენა, ცდუნება; დაინტერესება.

хьагI й, й (хьогIан, хьогIана, хьогIō, хьогIē; хьаьгIнаш) მტრობა, შუღლი; хьагI лēлō მტრობა (მტრობს).

хьагI|буц и, й (-бēцан, -ба̄цана, -ба̄цō, -ба̄цē; -бēцаш) *ბოტ.* ხვართქლა.

хьада (хьоду, хьаьдира, хьаьдда) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გაქცევა (გარბის), გაქანება, გავარდნა.

хьа̄да д ჩუტყვავილა.

хьадал в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) დამტარებელი.

хьадал|ча в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) შიკრიკი, მაცნე.

***хьа̄|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* შეწუხება (აწუხებს); вижнарг ма хьа̄велахь მძინარე არ შეაწუხო!

хьаж д, д (хьаьжан, хьаьжана, хьаьжō, хьаьжē; хьаьжаш) შუბლი.

хьажа (хьожу, хьаьжира, хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. ყურება (უყურებს); ცქერა, მზერა, შეხედვა; 2. მოცდა; 3. გახჩრეკა; дēгIах хьажа ტანსაცმლის გახჩრეკა; кисанах хьажа ჯიბეების გაჩხრეკა; цIийнах хьажа სახლის გაჩხრეკა; 4. დათვალიერება (ათვალიერებს), გასინჯვა; цомгушчуьнга хьажа ავადმყოფის გასინჯვა; малх хьаьжна მზე გამოვიდა, მზე მოეფინა.

хьажархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; хьажархой) მაყურებელი; გულშემატკივარი.

хьажа|хIитта (-хIуьтту, -хIиттира, -хIиттина) *გრდუვ.* სანახავად სიარული (დადის), წვევა, მონახულება, მიკითხვა, მოკითხვა.

хьажō[1] (*хьажадо, хьажийра, хьажийна) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დამიზნება (უმიზნებს), გამიზნვა; топ хьажō თოფის დამიზნება; 2. გაგზავნა; балха хьажō სამსახურში გამწესება, სამუშაოდ გაგზავნა; 3. მორგება.

хьажō[2] в, б (-чун, -чунна, -чō. -чуьнга; хьажой) *რელიგ.* ჰაჯი *(მორწმუნე, რომელმაც მექა და მედინა მოილოცა).*

хьаийта (хьоуьйту, хьаийтира. хьаийтина) *გრდმ.* დალექვა (ალექვინებს), დაწმენდა.

хьайба[1] д, д (-нан. -нна. -нō, -нē; -наш) პირუტყვი, საქონელი.

хьайба[2] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) კომში.

хьайн, хьайниг *ნაცვ.* თავისი, თვისი; შენი.

хьакх|а[1] й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -арчий) ღორი; хьакхин кIорни გოჭი; *იხ.* херси.

хьакха[2] (хьокху, хьаькхира, хьаькхна) *გრდმ.* 1. მკა (მკის), თიბვა; марс хьакха ნამგლით მკა; мангал хьакха ცელით თიბვა; 2. დახერხვა; херх хьакха ხერხვა; 3. დაუთოება; ხელის გადასმა, გასწორება; 4. წასმა, წაცხება, გაპოხვა; басар хьакха ღებვა; 5. გამშრალება, გაწმენდა; гата хьакха პირსახოცით შემშრალება; 6. დაბერვა, ქროლა; 7. დაკვლა; урс хьакха დაკვლა, დანის გამოსმა; 8. გაკაფვა.

хьакхар *მსდ.* საცხი, მალამო; ცხიმი, ქონი.

хьакхō (*хьакхадо, хьакхийра, хьакхийна) *გრდმ.* 1. ზელა (ზელს), აზელა; бод хьакхō ცომის მოზელა; 2. გარეცხვა, ამორეცხვა; 3. კრაჭუნი; цергаш хьакхō კბილების კრაჭუნი; 4. ამოვლება, გადაბრუნ-გადმობრუნება.

хьакхолг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კოჭი *(ფეხისა).*

хьакъ д, д (хьокъан, хьокъана, хьокъō, хьоъē; хьаккъаш) 1. შესაბამისობა, შესაბამობა, შესატყვისობა; 2. დამსახურება; ჯეროვანი, საკადრისი; шēн хьакъ дIаделира цунна დამსახურებისამებრ მიეზღო; 3. მოვალეობა, ვალდებულება, ვალი.

хьал д, д (хьōлан, хьōлана, хьōлō, хьōлē; хьēлаш) 1. მდგომარეობა; могашаллин хьал ჯანმრთელობის მდგომარეობა; хIун хьал ду хьōгахь როგორა ხარ, როგორ გრძნობ თავს? цомгушчуьнгахь вōн хьал ду ავადმყოფი მძიმე მდგომარეობაშია; 2. გუნება, ხასიათი, განწყობილება; 3. ქონება, შეძლება; სიმდიდრე; хьал гулдан ქონების შეძენა, ქონების მოხვეჭა; хьал долуш хила გამდიდრება.

хьала *ზმნს.* 1. ზევით, მაღლა, ზევითკენ; 2. აღმა, დინების საწინააღმდეგოდ.

хьала- 1. *ზმნისწინი, გამოხატავს მოძრაობას ქვემოდან ზემოთ;* ა-, ამო-; хьаладаккха აყვანა, ამოყვა-

ნა, ამოტანა, ამოღება; 2. აღმა *(დინების საწინააღმდეგოდ).*

хьала|айа (-ойу, -айъира, -айъина) *გრდმ.* 1. აღება (იღებს), აყვანა, ატანა, აწევა, ამაღლება, აყენება, აღმართვა; бер хьалаайа ბავშვის აყვანა; байракх хьалаайа დროშის აღმართვა; 2. *ბანქ.* მიღება.

хьала|гIатта (-гIотту, -гIаьттира, -гIаьттина) *გრდუვ.* ადგომა (დგება), წამოდგომა; меттара хьалагIатта ლოგინიდან ადგომა, ადგილიდან წამოდგომა.

хьала|гIаттō (*-гIаттадо, -гIаттийра, -гIаттийна) *გრდმ.* 1. აყენება (აყენებს), წამოყენება, ფეხზე დაყენება; лазархō хьалагIаттō ავადმყოფის აყენება; 2. გამოღვიძება (აღვიძებს); ლოგინიდან აყენება.

хьала|гIитта (-гIуьтту, -гIиттира, -гIиттина) *გრდუვ.* ადგომა (დგება ხოლმე), წამოდგომა.

хьала|гIиттō (*-гIиттадо, -гIиттийра, -гIиттийна) *გრდმ.* 1. აყენება (აყენებს ხოლმე), წამოყენება; ფეხზე დაყენება; 2. გამოღვიძება, ლოგინიდან აყენება.

хьала|гIовттō (*-гIовттадо, -гIовттийра, -гIовттийна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. აყენება (აყენებს), წამოყენება, ფეხზე წამოყრა; охьаэгнарш хьалагIовтō წაქცეულთა წამოყენება; 2. გამოღვიძება (აღვიძებს); охьабийшинарш хьалагIовттō მძინარეთა გაღვიძება.

*__хьала|дада__ (-доду, -дедира, -дедда) *გრდუვ., სუბ. მხ.* არბენა (არბის), ამორბენა, ზევითკენ გაქცევა; лāми тIехула хьалавада კიბეზე არბენა.

*__хьала|даккха__ (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. ატანა (ააქვს), ამოტანა, აყვანა, ამოყვანა, ზევით აწევა, ამოწევა; 2. *გადატ.* სამსახურში დაწინაურება; 3. *გადატ.* განდიდება.

*__хьала|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდმ.* აწოდება (აწოდებს), ამოწოდება; дов хьалдала სასამართლო საქმის ზემო ინსტანციისთვის გადაცემა.

*__хьала|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. ასვლა (ადის), ამოსვლა; 2. აწევა (იწევს); хи хьаладаьлла წყალმა აიწია, ადიდდა; 3. *გადატ.* გადიდება (დიდდება), გაზრდა, მომატება.

*__хьала|дан__ (-до, -дира, -дин, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* სახელოების აკეცვა (იკეცავს), დაკაპიწება, აკვალთვა, დაკარწახება.

хьала|дāн (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ამოსვლა (ამოდის).

*__хьала|даха__ (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* 1. აწევა (იწევა), ამოწევა; ასვლა (ადის), ამოსვლა.

*__хьала|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. ატანა (ააქვს), ამოტანა, აყვანა, ამოყვა-

ნა, ამოღება; 2. *გადატ.* სამსახურში დაწინაურება.

***хьала|дахка** (-дōгIу, -даьхкира, -даьхккина) *გრდუვ.*, *სუბ. მრ.* ამოსვლა (ამოდის).

***хьала|дахьа** (-хьо, -даьхьира, -даьхьна) *გრდმ.* ატანა (ააქვს), აზიდვა.

***хьала|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. ასვლა (ადის ხოლმე); 2. *გადატ.* სამსახურში დაწინაურება.

***хьала|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ.*, *სუბ. მრ.* 1. ასვლა (ადის), ამოსვლა; уьш лāми тIехула хьалабевлира ისინი კიბეზე (კიბით) ავიდნენ; 2. *გადატ.* გადიდება, მიმატება, გაზრდა, აფასება; мēхаш хьаладевлла ფასები გაიზარდა.

хьала|ида (-уьду, -идира, -идда) *გრდუვ.* არბენა (არბის), ამორბენა (ამორბის), ზევითკენ გაქცევა.

хьала|ийза (-уьйзу, ийзира, -ийзина) *გრდმ.* აწევა (ეწევა ხოლმე), ამოწევა, აზიდვა, ამოზიდვა.

хьала|ийзō (*-ийзадо, ийзийра, -ийзийна) *გრდმ.* აწევა (აწევს ხოლმე), ამოწევა, აზიდვა, ამოზიდვა.

хьала||кхиа (-кхуьу, -кхиира, -кхиъна) *გრდუვ.* წამოზრდა (იზრდება), გაზრდა, ტანის აყრა; кIант хьалакхиъна ბიჭი წამოიზარდა.

хьала|кхийда (-кхуьйду, -кхийдира, -кхийдина) *გრდუვ.* შეწვდენა (წვდება ხოლმე), ზემოთ ხელის წატანება.

хьала|кхийдō (*-кхийдадо, -кхийдийра, -кхийдийна) *გრდმ.* აწოდება (აწოდებს ხოლმე), ამოწოდება, აწვდენა.

хьала|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ.* ასროლა (ისვრის ხოლმე), ამოსროლა; буьрка хьалакхийса ბურთის ასროლა.

хьала|кхиō (*-кхиадо, -кхиийра, -кхиийна) *გრდმ.* 1. გაზრდა (ზრდის), გამოზრდა, მოყვანა; зēзагаш хьалакхиō ყვავილების მოყვანა; 2. *გადატ.* აღზრდა, გამოზრდა; бēраш (кадраш) хьалакхиō ბავშვების (კადრების) აღზრდა.

хьала|кховда (-кхевда, -кхевдира, -кхевдина) *გრდუვ.* შეწვდენა (წვდება).

хьала|кховдō (*-кховдадо, -кховдийра, -кховдийна) *გრდმ.* აწოდება (აწოდებს), ამოწოდება.

хьала|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ.*, *სუბ. მხ.* ასროლა (ისვრის), ამოსროლა.

хьала|къада (-къеда, -къедира, -къедда) *გრდუვ.* თავის ამოყოფა (ყოფს), ამოსვლა, აღმოცენება; буц хьалакъедда ბალახმა თავი ამოყო.

хьала|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ.*, *ობ. მხ.* გალალვა (ლალავს), ამოლალვა, გადენა.

хьала|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ.*, *ობ. მრ.* არეკვა (რეკავს), ამორეკვა, გადენა.

хьала|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდმ.*, *ობ. მხ.* არეკვა (რეკავს ხოლმე), ამორეკვა, გადენა.

хьала|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* წამოხტომა (ხტება ხოლმე), წამოვარდნა, წამოჭრა, ახტომა, შეხტომა.

хьала|лелхō (*-лелхадо, -лелхийра, -лелхийна) *გრდმ.* წამოგდება (აგდებს ხოლმე), წამოყრა, წამოხტუნება.

хьала|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ.*, *ობ. მრ.* არეკვა (რეკავს ხოლმე), ამორეკვა, ალალვა, ამოლალვა, გადენა.

хьала|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -ōьзна) *გრდმ.* აწევა (ასწევს), ამოწევა; кирхьа хьалаōза ფარდის აწევა.

хьала|сатта (-сетта, -сеттира, -сеттина) *გრდუვ.* წელში გასწორება (სწორდება), წელში გამართვა; дегI мадду хьаласатта წელში გასწორება, გაჭიმვა.

хьала|саттō (*-саттадо, -саттийра, -саттийна) *გრდმ.* გამართვა (მართავს), გასწორება; букъ хьаласаттō ზურგში გასწორება; წელში გასწორება.

хьала|сетта (-сетта, -ситтира, -ситтина) *გრდუვ.* გამართვა (იმართება ხოლმე), გასწორება, წელში გასწორება.

хьала|сеттō (*-сеттадо, -сеттийра, -сеттийна) *გრდმ.* გამართვა (მართავს ხოლმე), გასწორება, წელში გასწორება.

хьала|таIа (-таьIа, -таьIира, -таьIна) *გრდუვ.* წამოწევა (იწევს).

хьала|хахка (-хохку, -хаьхкира, -хаьхкина) *გრდმ.* აჭენება (აჭენებს), ამოჭენება, აღმართზე გაჭენება.

хьала|хехка (-хоьхку, -хихкира, -хихкина) *გრდმ.* აჭენება (აჭენებს ხოლმე), ამოჭენება, აღმართზე გაჭენება.

хьала|хēца (-хōьцу, -хийцира, -хецна) *გრდუვ.* აშვება (უშვებს), ამოშვება, ზემოთ გაშვება; ракета хьалахēца თანამგზავრის გაშვება.

хьала|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* აჩოჩება (ჩოჩავს), ამოჩოჩება.

хьала|хилō (*-хиладо, -хилийра, -хилийна) *გრდმ.* აჩოჩება (აჩოჩებს), ამოჩოჩება.

хьала|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* წამოხტომა (ხტება), წამოვარდნა.

хьал-дāхар д კეთილდღეობა, დოვლათიანობა.

хьал-де д მდგომარეობა; дуьнена юкъара хьал-де საერთაშორისო ურთიერთობა.

хьалкха й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ერთგვარი ბრტყელი საყურე.

хьалнēхьа *ზმნ.* ალმა, ზევითკენ, ზევით, მაღლა.

хьалха *ზმნ.* ჯერ, თავიდან, უწინ, პირველად, წინათ; хьалха ойла ē, тIаккха жоп лō ჯერ დაფიქრდი და მერე უპასუხე; хьалха дуьйна ძველთაგანვე; ши шо хьалха ორი წლის წინათ; хьалха санна ძველებურად.

хьалхā *ზმნ.* წინ; წინა მხარეს; цIēноша хьалхā სახლის წინ; сӯна хьалхā ჩემს წინ; хьалхā хаō წინ დასმა; стоьла хьалхā охьалахвелира иза მაგიდის წინ ჩამოჯდა ის.

***хьалха|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., იბ. მხ.* გასწრებინება (ასწრებინებს), გადასწრებინება.

***хьалха|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გასწრება (ასწრებს, უსწრებს), გადასწრება.

***хьалхадāларех** *ზმნ. სუბ. მხ.* გაწსრებაზე; хьалхдāларех ида გასწრებაზე სირბილი.

***хьалха|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., იბ. მრ.* გასწრებინება (ასწრებინებს), გადასწრებინება.

***хьалха|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გასწრება (ასწრებს ხოლმე, უსწრებს ხოლმე), გადასწრება.

***хьалхā|дилла** (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ.* წინ დადება (დებს).

***хьалха|довла** (-довлу, -девлира. -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* გასწრება (გაასწრებს), გადასწრება.

***хьалхадовларех** *ზმნ., სუბ. მრ.* გასწრებაზე; хьалхадовларех уьду бēраш გასწრებაზე გარბიან ბავშვები.

хьалха|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ.* წინ დაყრა (ყრის ხოლმე), სროლა, ტყორცნა.

хьалхā|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდუვ.* წინ დაგდება (უგდებს), გადაგდება, სროლა, ტყორცნა.

хьалхā|лāца (-лōцу, -лēцира, -лаьцна) *გრდმ.* წინ დაყენება (იყენებს, უყენებს), წინ ამოყენება; ამოფარება.

хьалха|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* წინ გასწრება (ასწრებს), გაჭრა, გადადგომა.

хьалхалēра, хьалхалēраниг *ზედს.* წინანდელი, უწინდელი, წარსული.

хьалхара *ზედს.* 1. წინა; 2. თავდაპირველი.

хьалха|татта (-тотту, -теттира, -теттина) *გრდმ.* 1. წინ გამოწევა (ეწევა); 2. *გადატ.* დასახელება, გამოყოფა, გამორჩევა.

хьалха-тIаьхьа *ზმნ.* თანმიმდევრულად, თანამიმდევრობით.

хьалхā|хаа (-хоу, -хиира, -хиъна) *გრდუვ.* წინ დაჯდომა (წინ ჯდება).

хьалхāхула *ზმნ.* წინიდან.

хьалхā|хIитта (-хIуьтту, -хIиттира, -хиттина) *გრდუვ.* წინ წარდგომა (წარდგება ხოლმე); суьдана хьалхāхIиттира тēшаш მოწმეები წარდგნენ სასამართლოს წინაშე.

хьалхā|хIиттō (*-хIиттадō, -хIиттийра, -хIиттийна) *გრდმ.* 1. წინ დადგმა (დგამს), წინ დასმა, დაყენება; 2. *გადატ.* წარმოდგენა, წარმოსახვა.

хьалхā|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) *გრდუვ.* 1. წინ დადგომა (დგება), წარდგომა; 2. *გადატ.* წარმოდგენა, წარმოსახვა.

хьалхā|хIоттō (*-хIоттадо, -хIоттийра, -хIоттийна) *გრდმ.* 1. წინ დადგმა (დგამს), დაყენება; 2. *გადატ.* წარმოსახვა.

хьалха|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* წინ წახტომა (ხტება), გადასწრება.

хьалхē й, й (-нан, хьалхенна, -нō, -нē; -наш) 1. წინა, წინ მხარე; 2. დასაწყისი; 3. ავანგარდი; 4. პირველობა; хьалхē яккха პირველობის აღება.

хьалхенгара, хьалхенгарниг *ზედს.* 1. საწყისი, დასაწყისი; დაწყებითი; 2. ავანგარდისა, ავანგარდული; 2. მოწინავე.

хьалхō[1] в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; хьалхой) მდიდარი.

хьалхō[2] *ზმნ.* ადრე, უფრო ადრე; хьалхō ду ადრეა; ნაადრევია.

хьалххē *ზმნ.* ადრე, ადრიანად, ნაადრევად; წინდაწინ, წინასწარ; დროზე, დროით; бIаьстē хьалххē яьлла кхушар გაზაფხული ნაადრევად დადგა ამ წელს.

хьама б (-н, -на, хьамō, хьамē) გათვალვა, თვალის ცემა, თვალის კვრა; хьама баккха გათვალვა.

хьамц б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; хьаьмцаш) ზღმარტლი.

хьан *ნაცვ.* შენი; *იხ.* хьо.

хьāн (хьов, хьайра, хьайна) *კანის, ქრილობისა და მისთ.* გაღიზიანება (ღიზიანდება)

хьāнал[1] *ზედს.* პატიოსანი, კეთილსინდისიერი, უმწიკვლო.

хьāнал[2] *ნაცვ., мила-ს შედარებითი ბრ-ის ფორმა.*

хьāналла д 1. პატიოსნება, კეთილსინდისიერება, უმწიკვლობა; 2. *რელიგ.* უცოდველობა, სიწმინდე.

***хьан|дала** (-ло, -делира. -делла, -лур) *გრდუვ.* გაქონიანება (ქონიანდება), გაცხიმიანება.

***хьан|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1.ცხიმის ქნა (უშვრება), განოყიერება; 2. გაქონიანება; 3. გაპატივება; სასუქის შეტანა.

хьāр|а д (-ин, -ина, -ō, -ē) 1. გამო-

ნაყარი, ნასიცხი; 2. ჭინჭრის ციება; хьāрин გამონაყრისა, ნასიცხისა.

хьāрам *ზედს.* 1. უპატიოსნო, არაკეთილსინდისიერი; 2. არამი, გაიძვერული; თაღლითური, ყალთაბანდური; 3. ცოდვილი.

хьāрам|лēн (-лōь, -лийра, -лийна) *გრდუვ.* მოტყუება (ატყუებს), შეცდენა, თვალის ახვევა; თაღლითობა, ყალთაბანდობა, გაიძვერობა.

хьāрамлō й, й (-нан, хьāрамлонна, -нō, -нē; -наш) არაკეთილსინდისიერება, უპატიოსნება, უნამუსობა, თაღლითობა, გაიძვერობა.

хьаргIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *ზოოლ.* ჭკა.

хьард й, й (хьаьрдан, хьаьрдана, хьаьрдō, хьаьрдē; хьаьрдаш) თივის ნაფშვენი, ბრელო.

хьармак й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ასკილი.

хьарса (хьорсу, хьаьрсира, хьарсина) *გრდმ.* მოყრა (აყრის), მოფრქვევა.

хьархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; хьархой) მეწისქვილე.

хьарча (хьаьрча, хьаьрчира, хьаьрчина) *გრდუვ.* 1. ხვევა (ეხვევა); შემოვლება; кōча хьарча კისერზე მოხვევა; 2. ვალებში ჩავარდნა (ვარდება), დავალიანება; сох гIӯда хьаьрчина მე დამაჯარიმეს, ჯარიმა დამედო.

хьарчō (*хьарчадо, хьарчийра, хьарчийна) *გრდმ.* 1. შეხვევა (ახვევს), შეფუთვა, მოხვევა, შემოვლება; логах шарф хьарчō ყელზე შარფის მოხვევა; 2. ვალის დადება; декхар хьарчō ვალის აღება, ვალებში გახვევა.

хьāса б, д (хьēсан, хьēсана, хьēсō; хьēсē; хьēсий) 1. სიმინდის ყვავილი; 2. სიმინდის ქოჩორი, ოქროსფერი ძაფები, ბოჭკო.

хьаст д, д (хьостан, хьостана, хьостō, хьостē; -аш) წყარო, ბინული.

хьаста (хьосту, хьаьстира, хьаьстина) *გრდმ.* მოფერება (ეფერება); бер хьаста ბავშვის მოფერება; მიალერსება.

хьастагIа *ზმნს.* დიდი ხნის წინათ, ამას წინათ, ადრე; хьастагIехь ადრევე.

хьаха[1] (хьаьха, хьаьхира, хьаьхна) *გრდუვ.* 1. დათენთვა (თენთავს), მოთენთვა, მოდუნება, მოქანცვა; გულის გადალევა, გაწვალება; 2. მხუთრით მოწამვლა; 3. ნჯღრევით, რწევით ცუდად გახდომა, წყენა; кēма хьаьхна цунна გემმა აწყინა; 4. გაწირვა.

хьаха[2] (хьоху, хьаьхира, хьаьхна) *გრდმ.* წასმა (უსვამს), ბათქაშით ლესვა, მობათქაშება.

хьахō (*хьахадо, хьахийра, хьахийна) *გრდმ.* ხსენება (ახსენებს), მოხსენება; 2. *გადატ.* გარიგება.

хьацар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ოფლი; хьацар даккха ოფლის მოდენა; хьацар дāла გაოფლიანება.

хьацарē, хьацарēниг *ზედს.* ოფლიანი.

хьач б, д (1. хьēчан, хьēчана, хьēчō, хьēчē; хьēчаш; 2. хьōчан, хьōчана, хьōчō, хьōчē; хьēчаш) ტყემალი, ქლიავი.

хьаша (хьошу, хьаьшира, хьаьшна) *გრდმ.* გათელვა (თელავს), გასრესა, გაჭყლეტა, გაქელვა, გაქექვა; зēзаг хьаша ყვავილის გათელვა.

хьāша в, й; б (хьēшан, хьēшана, хьēшō, хьēшē; хьēший) 1. სტუმარი; хьēшан цIа სასტუმრო ოთახი; хьāша хила სტუმრობა; хьōшалгIа სტუმრად; 2. მეგობარი, ძმაკაცი, დაქალი, ნაცნობი.

хьашт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მოთხოვნილება, საჭიროება; хьашт ду საჭიროა; აუცილებლად საჭიროა; хьаштин хIуманаш მოხმარების საგნები.

хьаштáгIа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) საპირფარეშო.

хьаьаш й *მხოლოდ მრ-ში* სიმინდი; хьаьаш хьакха სიმინდის აღება, სიმინდის მოჭრა.

хьаьвд|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ბაგა *(საკვების ჩასაყრელი დაბმული საქონლისათვის).*

хьаьвхē й, й (-нан, хьаьвхенна, -нō, -нē; -наш) მთის ჩრდილოვანი მხარე.

хьаьдда *ზმნს.* კისრისტეხით, გამალებით, სირბილით.

хьаьжкI|а й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სიმინდი; хьаьжкIан дō სასიმინდე.

хьаьжкIельхьāра *ზმნს.* წარბშეკვრით, ალმაცერად, უნდობლად.

хьаькам в, й; б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) უფროსი, ხელმძღვანელი.

хьаькназ й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) აქანდაზი.

хьаьрк д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. დიაკრიტიკული ნიშანი არაბულ დამწერლობაში; 2. *გადატ..* ნიშანი; сацаран хьаьркаш სასვენი ნიშნები.

хьаьрмак б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ძირხვენა, ძირნაყოფა.

хьаьрса, хьаьрсаниг *ზედს.* წითური, წითელი; ქერა; хьаьрса хьач ალუჩა *(ხე და ნაყოფი);* хьаьрса маж йолу წითელწვერა; хьаьрса месаш йолу წითურთმიანი; Iуьргахь Iуьллу хьаьрса цхьōгал სოროში წევს წითური მელა.

хьаьрсō, хьаьрсōниг *ზედს.* მოწითური, მოწითალო.

хьаьтт й, й (-аран, -арна, -арō, -арē; -арш) 1. კალო; 2. *მედიც.* სირსველი, ლიქენი; ეგზემა; 3. ზვავი.

хьаьхьамч д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წებო.

хьē б, д (-н, -на, -нō, -га; хьеш) 1. თავის ტვინი; 2. თხემი, კეფა; аьхка хьē ца кхихкинчун, Iай яй ца кхихкина ვინც ზაფხულში

ტვინი არ აიდუღა, ზამთარში ქვაბი ვერ აიდუღაო.

хьēбōцу, хьēбōцург *მიმღ.* უტვინო.

хьēга (хьōьгу, хьийгира, хьегна) *გრდუვ.* 1. შეშურება (შურს); 2. განცდა, გამოვლა, გადატანა; дика хьēга სიამოვნების განცდა, სიამოვნებაში ყოფნა; вōн хьēга გაჭირვების გადატანა; бала хьēга უბედურების განცდა, უბედურების გადატანა, უბედურებაში ყოფნა.

хьēгō (*хьēгадо, хьēгийра, хьēгийна) *გრდმ.* მოხიბვლა (ხიბლავს), მონადირება, მიზიდვა, დაინტერესება.

хьēгIа (хьēгIа, хьийгIира, хьегIна) *გრდუვ.* შეუძლოდ ყოფნა (არის), უქეიფოდ ყოფნა.

***хьē|дан**[1] (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. შეშფოთება (აშფოთებს), შეშინება, აღელვება; цомгушниг хьēван ца лаьа сӯна არ მინდა ავადმყოფის აღელვება, შეშფოთება; 2. გახსენება; дIадаьлларг ма хьēде წარსულს ნუ იხსენებ; 3. ხელის თხოვნა; 4. განძრევა, შერხევა, გადაბრუნება; пIелгаш хьēдан თითების ამოძრავება; белш хьēян მხრების აჩეჩა.

***хьē|дан**[2] (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* დაკავება (აკავებს), შეკავება, დაყოვნება, დახანება, დაგვიანება, გაჩერება; гIуллакхаша хьēвира иза საქმეებმა შეაყოვნეს იგი.

хьēжа (хьōьжу, хьийжира, хьежна) *გრდუვ.* 1. ყურება (უყურებს), ცქერა, მზერა; 2. ცდა, ლოდინი; 3. გაჩხრეკა, გადაჩხრეკა; 4. გასინჯვა, გამოკვლევა; დათვალიერება.

хьēжō (*хьēжадо, хьēжийра, хьēжийна) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დამიზნება (უმიზნებს); მიზანში, ნიშანში ამოღება; 2. გაგზავნა; балха хьēжо სამსახურში გამწესება, გაგზავნა; 3. მორგება.

хьēкха (хьōькху, хьийкхира, хьекхна) *გრდმ.* 1. მკა (მკის ხოლმე); თიბვა; кIаш (йол) хьēкха ყანის (თივის) თიბვა; херх хьēкха ხერხვა; 2. დაუთოება, გადასმა, გასწორება; 3. წასმა; поппар хьēкха თიხის წასმა; 4. შელებვა; 5. მოწმენდა, გადაწმენდა; გამშრალება, შემშრალება; 6. ქროლა; мох хьōькху ქარი ქრის; 7. ჭრა, ჩეხა, კაფვა.

хьēкхō (*хьēкхадо, хьēкхийра, хьēкхийна) *გრდმ.* 1. *ვინმეზე კბილების* ლესვა (ილესავს); 2. ამორეცხვა, ამოვლება.

хьēкъа (хьēкъа, хьийкъира, хьекъна) *გრდუვ.* გალაღება (ლაღობს); ялта дика хьийкъина უხვი მოსავალი მოვიდა; хьōькъийла ბარაქა იყოს, გალაღდეს!

хьēкъал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ჭკუა, გონება; გონი; хьēкъалах тила ჭკუიდან გადასვლა; ჭკუიდან გადაცდენა, ჭკუის დაკარგვა; хьēкъалехь вуй хьо ჭკუაზე ხარ? გონზე ხარ?

хьēкхалдерг, хьēкхалдолу *მიმღ.* ჭკვიანი, გონიერი.

хьēкъалдōцу, хьēкъалдōцург *მიმღ.* უჭკუო, უტვინო, უგუნური.

хьēкхалē *ზედს.* ჭკვიანი, ბრძენი; ჭკვიანი (კაცი).

хьēкхалч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ბრძენი.

хьēкъō (*хьēкъадо, хьēкъийра, хьēкъийна) *გრდმ.* გალაღება (ალაღებს), გაბარაქიანება.

хьēлий д; ძროხები; *იხ.* етт; иза хьēлий озархō ю ის (ქალი) მწველავი არის.

хьēм б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) დაყოვნება, დაგვიანება, დახანება; хьēм бан დაყოვნება (აყოვნებს), დაგვიანება; хьēм ца беш დაუყოვნებლად, დაუგვიანებლად.

хьēн[1] (хьōь, хьийра, хьийна) *გრდმ.* ზელა (ზელს); დარბილება, მოქნა; неI хьēн ტყავის მოქნა; бод хьēн ცომის ზელა.

хьēн[2] *ზედს.* 1. ტვინისა; გონებრივი; 2. კეფისა; хьēн даьIахк თხემის ძვალი; хьēн юкъ თხემი, კეფა.

хьēна *ზედს.* 1. მსუყე, ცხიმიანი, ქონიანი, ნოყიერი, მსუქანი; хьēна латта ნოყიერი ნიადაგი, მიწა; хьēна чорпа ცხიმიანი სუპი; 2. გაქონილი, გაპოხილი, გაზინთული; хьēна куьгаш გაქონილი ხელები.

хьēнан *ნაცვ.* ვისი; хьēнан ду хIара цIа ვისია ეს სახლი?

хьēнех *ნაცვ.* 1. ვილაც, ერთი ვინმე; 2. *სუბ.* ჩემი კაცი, ჩემი ქალი *(ძველი ტრადიციის მიხედვით მეუღლეები ერთმანეთის სახელს არ ახსენებენ).*

хьер й, й (хьēран, хьēрана, хьēрō, хьēрē; хьēраш) წისქვილი; хьēра ваха წისქვილში წასვლა; хьēран тулг (тāтōл) წისქვილის დოლაბი (წყლის ტოტი).

***хьēра|даккха** (-доккху, -даькхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. გაგიჟება (აგიჟებს), გაშმაგება, გახელება; 2. *გადატ.* გაცოფება, გააფთრება.

***хьēра|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. გაგიჟება (გიჟდება), ცნობიერების დაკარგვა; 2. *გადატ.* გაცოფება, მძვინვარება; хьēрадаьлла жIаьла ცოფიანი ძაღლი.

***хьēра|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. გაგიჟება (აგიჟებს), გაშმაგება, გახელება; 2. *გადატ.* გაცოფება, გააფთრება.

***хьēра|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) 1. გაგიჟება (გიჟდება ხოლმე), გაშმაგება, გახელება; 2. *გადატ.* გაცოფება, გააფთრება, გამძვინვარება.

***хьēра|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. გაგიჟება (გიჟდება), გონების დაკარგვა; 2. *გადატ.* გაცოფება, გააფთრება, გამძვინვარება.

хьерча (хьерча, хьирчира, хьирчина) *გრდუვ.* 1. შემოხვევა (ეხვევა

ხოლმე), შემოვლება; 2. ვალებში ჩავარდნა, გახვევა.

хьерчō (*хьерчадо, хьерчийра, хьерчийна) *გრდმ.* 1. შეხვევა (ახვევს ხოლმე), შეფუთვა; 2. ვალებში გახვევა, ვალის აღება.

хьēсап д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ამოცანა; арифметически хьēсап არითმეტიკული ამოცანა; 2. გაანგარიშება, გამოთვლა; გამოანგარიშება; განსაზღვრა; хьēсап дан 1) ამოცანის ამოხსნა, გადაწყვეტა; 2) თვლა; 3) ფიქრი.

хьеста (хьоьсту, хьистира, хьистина) *გრდმ.* ალერსი (ეალერსება ხოლმე), მოფერება.

хьех[1] д, д (хьēхан, хьēхана, хьēхō, хьēхē; хьехнаш) ცაცხვი.

хьех[2] й, й (хьēхаран, хьēхарна, хьēхарō, хьēхарē; хьēхарш) მღვიმე, გამოქვაბული, ეხი.

хьех[3] д, д (хьēхаран, хьēхарна, хьēхарō, хьēхарē; хьēхарий) ჯიხვი.

хьēха[1] б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ნაფიფქი, ნადები, ბრკე.

хьēха[2] (хьōьху, хьийхира, хеьхна) *გრდმ.* სწავლება (ასწავლის), დასწავლება, გაწაფვა, წვრთნა; тхӯна хьēхархочō хьōьху ჩვენ მასწავლებელი გვასწავლის.

хьēха[3] (хьōьху, хьийхира, хьехна) *გრდმ.* წასმა (უსვამს ხოლმე).

хьēхам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. *რელიგ.* დარიგება, ზნეობრივი მოძღვრება, ზნეობითი სწავლა; ქადაგება; 2. რჩევა, დარიგება, ჭკუის სწავლება.

хьēхархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, чуьнга; хьēхархой) მასწავლებელი; хьēхархōчō тхӯна бес-бесара олхазарш даьвзийтира მასწავლებელმა ჩვენ ნაირ-ნაირი ფრინველები გაგვაცნო.

хьēхō (*хьēхадо, хьēхийра, хьēхийна) *გრდმ.* 1. ხსენება (ახსენებს), მოხსენიება; 2. მოგონება, გახსენება, შეხსენება.

хьēша (хьōьшу, хьийшира, хьешна) *გრდმ.* თელვა (თელავს), ქელვა, ჭყლეტა, ზელა, ჟეჟვა; буц хьēша ბალახის თელვა; зēзагаш хьēша ყვავილების თელვა.

хьийза (хьийза, хьийзира, хьийзина) *გრდუვ.* 1. მობრუნება (ბრუნდება ხოლმე), მიბრუნება; 2. მიტრიალება, მოტრიალება; ბრუნვა, ტრიალი; чкъург хьийза семана гōнах ბორბალი ღერძის გარშემო ტრიალებს; 3. ტრიალი, ბრუნვა; *გადატ.* корта хьийза თავბრუსხვევა; стиглахь аьрзу хьийза ცაზე არწივი დაფრინავს; 4. დახვევა.

хьийзина, хьийзинарг *მიმღ.* ხვეული, დახვეული; хьийзина месаш ხვეული თმა.

хьийзō (*хьийзадо, хьийзийра, хьийзийна) *გრდმ.* 1. მობრუნება (აბრუნებს ხოლმე), მიბრუნება; 2. დატრიალება, ბრუნება; 3. *გადატ.* თავბრუსხვევა; корта хьийзō თავბრუსდასხმა; 4. დახვე-

ვა; месаш хьийзō თმის დახვევა; 5. ქნევა, ქიცინი; цIога хьийзō კუდის ქიცინი; 6. *გადატ.* გასულელება, გაბრიყვება; 7. *გადატ.* ტანჯვა, წამება, წვალება; дийнаташ хьийзō ცხოველთა წვალება; мекхаш хьийзō ულვაშების დახვევა.

хьийкъина, хьийкъинарг *მიმღ.* 1. ნაკვები, ჩასუქებული; хьийкъина бер ჩასუქებული ბავშვი; 2. პოხიერი, ნოყიერი, ბარაქიანი; хьийкъина ялташ ბარაქიანი ყანები.

хьийса (хьуьйсу, хьийсира, хьийсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ყურება (უყურებს), ცქერა, მზერა.

хьийсō (*хьийсадо, хьийсийра, хьийсийна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. დამიზნება (უმიზნებს), მიზანში, ნიშანში ამოღება; 2. გაგზავნა; 3. მორგება.

хьо (хьан, хьӯна, ахь, хьōьга) *ნაცვ.* შენ; хьо стенга дōьду, цхьōгал შენ სად მიდიხარ, მელავ?

хьō *ნაცვ.* თვით, თვითონ; хьо-хьō შენ თვითონ.

хьовда (хьовду, хьаьвдира, хьаьвдда) *გრდმ., სუბ. მრ.* გაქცევა (მირბის, მორბის).

хьовза[1] (хьаьвза, хьаьвзира, хьаьвзина) *გრდუვ.* 1. მობრუნება (ბრუნდება), მიბრუნება; аьтту āгIор хьовза მარჯვნივ მიბრუნება; 2. დატრიალება, დაბრუნება; 3. *გადატ.* თავბრუსხვევა; корта хьаьвзина сан თავბრუ დამეხვა.

хьовза[2] (хьовзу, хьаьвзира, хьаьвзина) *გრდმ.* რთვა (რთავს), დართვა.

хьовзам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) დაბრკოლება, ხელის შეშლა; хьовзам баккха ან хьовзам бан დაბრკოლების შექმნა, ხელის შეშლა.

ховзō (*хьовзадо, хьовзийна, хьовзийра) *გრდმ.* 1. მობრუნება (აბრუნებს), მიბრუნება, მიტრიალება, მოტრიალება; духа хьовзō უკან გაბრუნება; аьттӯ āгIор хьовзō მარჯვნივ მიბრუნება; 2. ტრიალი, მიტრიალ-მოტრიალება, შეტრიალ-შემოტრიალება; დაგრეხა; 3. *გადატ.* თავბრუს დახვევა; 4. დახვევა, დახუჭუჭება; месаш хьовзō თმის დახვევა; 5. მიმოქცევაში გაშვება; 6. *გადატ.* გაპამპულება, აბუჩად აგდება.

хьовла д, д (хьōвлин, хьōвлина, хьōвланō, хьōвланē; хьōвланаш) ჰალვა.

хьовса (хьовсу, хьаьвсира, хьаьвсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ყურება (უყურებს), ცქერა, მზერა; хьовсийша, хIар хIун ю შეხედეთ, ეს რა არის?

хьовсархой б მაყურებლები; хьовсархойн зал მაყურებელთა დარბაზი. *იხ.* хьажархō.

хьовсō (*хьовсадо, хьовсийра, хьовсийна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. დამიზნება (უმიზნებს); მიზანში, ნიშანში ამოღება; 2. გაგზავნა, დანიშვნა; 3. მორგება.

хьовх *კავშ.* ესე იგი.

хьогалла й წყურვილი; хьогалла яйа წყურვილის მოკვლა.

хьогах хила გრდუვ. მოწყურება (სწყურია), წყურვილის განცდა (განიცდის).

хьожа й, й (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) სუნი; хаза хьожа სასიამოვნო სუნი, არომატი; бо̄ьха хьожа სიმყრალის სუნი, შმორის სუნი; хьожа кхе̄та აყროლება, გაფუჭება, გალაყება, სუნის დაკვრა; жижигана хьожа кхетта ხორცს სუნი ეცა; хьожа яккха დაყნოსვა; хьожа я̄н სუნის დენა (უდის), სუნი აქვს; хьожа я̄ха ყნოსვა.

хьо̄за д, д (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -рчий) ჩიტი, ბეღურა; хьо̄залг ჩიტუნა.

хьо̄зийкхо̄ь й,й (-н, -на, -но̄, -га; хьо̄зийкхоьш) მოტ. ცერცველა.

хьо̄кх|а б, д (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -ий) მარგილი, სარი, პალო, ჭოკი.

хьо̄кхам б, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) 1. მოტ. ბალბა; 2. კვირისტავი; го̄лан хьо̄кхам მუხლის კვირისტავი; 3. ლავაში (პური).

хьо̄къала, хьо̄къалниг ზედს. შესაბამისი, შესატყვისი, შესაფერისი, სათანადო.

хьокъехь თანდ. შესახებ, თაობაზე, რისამე შესახებ, რისამე გამო; -ზე; бе̄рийн хьокъехь гIайгIа бан ბავშვებზე ზრუნვა; цу хьокъехь ამის გამო; то̄ламан хьокъехь керла хабар გამარჯვების შესახებ ახალი ამბავი.

хьолтIам й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) პატარა გუნდებად მოხარშული მჭადის ცომი.

хьо̄ме̄, хьо̄ме̄ниг ზედს. ძვირფასი, პატივსაცემი, პატივცემული; хьо̄ме̄ накъостий ძვირფასო მეგობრებო!

хьомсара ზედს. პატივცემული, პატივსაცემი; хьомсара на̄къост პატივცემულო ამხანაგო!

хьо̄налла й სიმსუქნე, ცხიმიანობა, პოხიერება.

хьонк|а б, б (-ин, -ина, -ано̄, -ане̄; -анаш) მოტ. ღანძილი.

хьонхал б, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) სახნისი.

хьорзам й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ანატ. მყესი.

хьорка й, й (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) იგივეა, რაც хьакхолг; ანატ. კოჭი.

хьормат й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) მსხალი.

хьоршам б, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ცხვირის დაცემინება.

хьостам б, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ლურსმანი; хьостам то̄ха ლურსმნის მიჭედვა, დაკვრა, დალურსმნვა.

хьо̄шалла д სტუმართმოყვარეობა, პურადობა, სტუმართმოყვარულობა; хьо̄шалла дан სტუმრის მიღება; გამასპინძლება (უმასპინძლდება).

хьоькх й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -наш) ლაქა.

хьо̄ькхург й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ბოტან ოროვანდი.

хьӯ й, й (-нан, хьунна, -но̄, -не̄; -наш) ჭრილობის გაღიზიანება, ანთება (გამოწვეული სიცივისაგან, სინესტისაგან); чевнна хьӯ кхетта ჭრილობა გაღიზიანდა.

хьулам б, б (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) საიდუმლო, საიდუმლოება; хьуламан იდუმალი, ფარული, მალული.

*__хьул|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) გრდუვ. 1. დამალვა (იმალება, ემალება), დაფარვა; 2. ჩაშვება, ჩაძირვა, ჩაფლობა, ჩაყვინთვა.

*__хьул|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) გრდმ. 1. დამალვა, დაფარვა; 2. ჩაძირვა, ჩაფლობა.

хьун й, й (хьуьнан, хьуьнна, хьуьно̄, хьуьне̄; хьаннаш) ტყე; хьун ийхкина ტყის ჭრა აკრძალულია; хьуьнах ტყეში; хьаннашкахь ტყეებში; сан да̄ хьуьнах вахара ჩემი მამა ტყეში წავიდა; шу гIур дуй хьуьнха თქვენ წახვალთ ტყეში?

хьӯна ნაცვ., хьо-ს მიცემითი ბრუნვის ფორმა: შენ.

хьурмат д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) 1. პატივი, პატივისცემა; 2. მომჭირნეობა, დამზოგველობა, ყაირათი; ეკონომია; хьурма́т дан 1) პატივისცემა, თაყვანისცემა; 2) დამზოგველობა.

хьуьжар й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) მედრესე (მაჰმადიანური სასულიერო სკოლა).

хьуьлла ზმნს. იქ.

хьуьнар д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) 1. უნარი, ენერგია; 2. მამაცობა, გმირობა, სახელოვნება; 3. ნიჭი; ნიჭიერება.

хьуьнаре̄, хьуьнаре̄ниг ზედს. 1. უნარიანი, ენერგიული; 2. მამაცი, გმირული, სახელოვანი; хьуьнаре̄ къинхье̄гам გმირული შრომა.

хьуьнхо̄ в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; хьуьнхой) მეტყევე.

хIаваъ д (хIава̄ан, хIава̄ана, хIава̄о̄, хIава̄э) ჰაერი, ატმოსფერო; хьуьнан хIава̄о̄ чIагIйо могашалла ტყის ჰაერი ჯანმრთელობას აკაჟებს; хIава̄э ва̄ла ჰაერზე გასვლა; хьуьнхахь хIаваъ цIена дара ტყეში ჰაერი სუფთა იყო.

хIайбате̄, хIайбате̄ниг ზედს. სიმპათიური; სასიამოვნო, საამო, საამური.

хIай-хIай შორისდ., გამოხატავს მოწონებას: უჰ, ოჰ,ოი; хIай-хIай, иштта а̄лал ахь ჰო, ჰო (ჰაი-ჰაი), ასე თქვი!

хIаллак|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) გრდუვ. განადგურება (ნადგურდება), აოხრება, გატიალება, დაქცევა, გაპარტახება, აკლება, გაკოტრება, დაღუპვა.

хIан ნაწილ. აჰა, აი, აიღე, დაიჭი; хIан, тетрадь აჰა, რვეული.

хIāн[1] *შორისდ.* ა! хIāн, хIинца кхēта со ა, ახლა ვხვდები!

хIāн[2] *ნაწილ.* ჰა? რა? *(იხმარება ჩაკითხვისას).*

хIāн-хIāн *შორისდ.* აბა, აბა-აბა; хIан-хIāн, схьадиййцал აბა, მიამბე.

хIāн-хIāн *ნაწილ.* არა; хIāн-хIāн, со рēза вац არა, მე თანახმა არა ვარ.

хIара (хIокхуьнан, хIокхунна, хIокхō, хIокхуьнга; хIорш) *ნაცვ.* ეს, ამ; хIара нийса ду ეს სწორი არის; хIокху дēношкахь ამ დღეებში; хIокху сохьтахь ახლავე; хIара тхан юрт ю ეს ჩვენი სოფელია.

хIаъ *ნაწილ.* კი, დიახ.

хIей *შორისდ.* ჰეი, ეი; хIей, мила ву цигахь ეი, ვინაა მანდ?

хIета *კავშ.* მაშ, მაშინ, ამიტომ, იმხანად, იმჟამად; лаьий хьӯна, хIета валō თუ გინდა, მაშინ წადი; хIетē а, ветē а ასე თუ ისე.

хIетал-метал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) გამოცანა; дIадēша хIетал-метал წაიკითხე გამოცანა.

хIетахь *ზმნს.* მაშინ, წინათ; хIетахь дуьйна იმ დროიდან.

хIетахьлēра, хIетахьлēраниг *ზედს.* მაშინდელი, იმდროინდელი.

хIетталц *ზმნს.* მანამდე, იმდრომდე, იქამდე.

хIеттахь *ზმნს.* მაშინვე, იმ დროსვე.

хIетте а *ზმნს.* მაგრამ, მაინც, მაინც ხომ; ამის მიუხედავად.

хIилла д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ეშმაკობა, ცბიერება, მზაკვრობა; цхьогал хIилла долуш ду მელა ეშმაკობის მქონეა.

хIилланч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ეშმაკი კაცი, ქვეშქვეშა კაცი.

хIинца *ზმნს.* ახლა, ამჟამად; хIинца а ახლაც, ჯერ კიდევ; хIинца дуьйна ამის იქით, ამის შემდეგ; хIинца дуьйна дIа დღიდან, ამის შემდეგ; хIинцалē უკვე; хIинц-хIинца საცაა, წუთი-წუთზე, სულ ცოტა ხანში; хIинц-яхна хан *გადატ.* ნამყო უახლესი დრო.

хIинцалēра, хIинцалēраниг *ზედს.* ახლანდელი, ამჟამინდელი, თანამედროვე.

хIинцца *ზმნს.* ახლახან, ეს-ეს არის.

хIинццалц *ზმნს.* აქამდე, დღემდე; დღემდის, აქამდის.

хIирашха *ზმნს.* ოსურად.

хIири в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ოსი; хIирийн, хIирийниг ოსური, ოსეთისა, ოსი; хIирийн мотт ოსური ენა.

хIитта (хIуьтту, хIиттира, хIиттина) *გრდუვ.* 1. დადგომა (დგება ხოლმე), შედგომა; გახდომა, დამართვა; гōра хIитта მუხლებზე დადგომა; 2. დაღლა, დაქანცვა;

3. სამსახურში ჩადგომა, სამსახურის დაწყება.

хIō д, д (-нан, хIонна, -нō, -нē; -наш) ნიავი, სიო; ჰაერი; хIō кхēтийта განიავება; хIōнан ნიავისა, სიოსი, ჰაერისა.

хIо|а д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კვერცხი; хIоан чкъуьйриг კვერცხის ნაჭუჭი; дира кōтамō хIоа დადო ქათამმა კვერცხი; хIоа дашō дара კვერცხი ოქროსი იყო.

хIож й, й (хIажаран, хIажарна, хIажарō, хIажарē; хIажарш) 1. სატკეპნელა *(იარაღი)*; 2. ქოჩი; 3. ურო.

хIоз б, д (хIазаран, хIазарна, хIазарō, хIазарē; хIазарш) 1. ბრასლეტი, სამაჯური; 2. გვერგვი.

хIоккхуза *ზმნს.* აი აქ, სწორედ აქ.

хIоккхузара 1. *ზედს.* აქაური; 2. *ზმნს.* აქედან.

хIоккхузахь *ზმნს.* აქ, (სწორედ, აი) აქ.

хIоккхул *ზმნს.* ამდენად, ესოდენ, ამდენი; хIоккхул сов ამდენით მეტი; хIоккх-хIоккхул ამდენ-ამდენი.

хIокху *хIара-ს ირიბ ბრუნვათა ფორმა მსაზღვრელად:* хIокху стеган (стагана) ამ კაცის (კაცს)

хIоллам б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საფლავზე აღმართული ძეგლი, ხარიხა *(აღიმართებოდა ბრძოლაში დაღუპულის საფლავზე)*; არქიტექტურული ძეგლი.

хIонц й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ალაფი, დავლა, ნადავლი; хIонц яккха დავლის ხელში ჩაგდება; хIонцан ალაფისა, დავლისა, ნადავლისა; *იგივეა, რაც* хIонс.

хIор (хIōранан, хIōранна, хIōрамма, хIōранга) *ნაცვ.* ყოველი, თითოეული, ნებისმიერი, ყველა; хIор дийнахь ყოველდღე; хIор баттахь ყოველთვიურად; хIор шарахь ყოველწლიურად; хIор аьхка ყოველ ზაფხულს.

хIōра д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სუსტი, გამხდარი, დაუძლურებული ცხოველი; მჭლე.

хIоразза *ზმნს.* თითოეულჯერ.

хIорд б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ზღვა; хIорд хьахар ზღვის ავადმყოფობა; хIордан тIулг ზღვის ნიჟარა; хIордйист ზღვისპირი, ზღვისპირეთი; хIордйистехь ზღვის პირას; хIордйистера курорт ზღვისპირა კურორტი.

хIост д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნიშანი, ნაჭდევი, ჭდე; სერი, დოლი, დამღა.

хIотта (хIутту, хIьоттира, хIьоттина) *გრდუვ.* 1. დადგომა (დგება), შედგომა; гора хIотта მუხლებზე დადგომა; тийналла хIьоттира სიჩუმე ჩამოვარდა; ира хIотта ადგომა, ფეხზე დადგომა; 2. გაბედვა; 3. დაღლა, დაქანცვა, დაუძლურება; 4. სამსახურში ჩადგომა.

хIоттō (*хIоттадо, хIоттийра, хIоттийна) *გრდმ.* 1. დადგმა (დგამს), დაყენება; гōра хIоттō მუხლებზე დაყენება; хē хIоттō დარაჯად დაყენება; 2. შემორეკვა, შემოდენა; 3. ქანცის გაწყვეტა, სიქის გაცლა; 4. დანიშვნა; балха хIоттō სამუშაოდ დანიშვნა.

хIоччех ловзар д ერთგვარი საბავშვო თამაში.

хIоъ б, д (хIоьан, хIоьана, хIоьō, хIоьэ̄; хIоьънаш) 1. ტყვია, ჭურვი; тōьпан хIоъ თოფის ტყვია; 2. ტახტა, კოტა (უნაგირისა); 3. საფურაქე მარცვალი; говрашна хIоъ бала беза ცხენებს მარცვალი უნდა მიეცეთ; хIоьан ტყვიისა, ჭურვისა; ტახტასი; მარცვლისა.

хIоьттинарг *მიმღ.* დაღლილი, დაქანცული.

хIу д, д (хIуьнан, хIуьнна, хIуьнō, хIуьнē; хIуш) 1. თესლი; кIōмалан хIу კანაფის თესლი; хIу цIандан თესლის გაწმენდა, განიავება; хIу къастō თესლის დახარისხება; хIу таса დათესვა; 2. *ბიოლ.* ჩანასახი; 3. თაობა, ჯიში; дика хIу дерг ჯიშიანი, კარგი ჯიშისა; хIу кхā̄чадала გადაგვარება, გაწყვეტა, ამოწყვეტა.

хIуй д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ანათემა, შეჩვენება; хIуй кхайкхō შეჩვენება (აჩვენებს).

хIума[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. საგანი, ნივთი; 2. რაიმე, რაღაცა; хIума тōьгу чарх (რაიმის) საკერავი მანქანა; хIума яккха 1) თვალიდან ნამცეცის ამოღება; 2) რაიმის წართმევა, გამოგლეჯა; 3. საჭმელი; хIума йоу Iайг სადილის კოვზი; хIума яа საჭმლის ჭამა; 4. მუწუკი, ძირმაგარა; 5. ქრთამი.

хIума[2] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ამბავი, საქმე, შემთხვევა, მოვლენა, რამე; цигахь башх хIума хилла дац იქ რამე განსაკუთრებული არ მომხდარა; дан хIума дац ვერაფერს გააწყობ; āла хIума дац სათქმელი არაფერია, წუნი არ დაედება; дан хIума дōцуш უსაქმოდ; керла хIума ახალი ამბავი.

хIумма а *ნაცვ.* არაფერი; სრულიად, სრულებით; хIумма а ōьгIаз ца вахна со хьӯна შენზე სრულებით არა ვარ ნაწყენი; хIумма а дац არაფერია, კარგი, არა უშავს რა; цхьана а хIуманах юхавер вац иза არაფერზე უკან არ დაიხევს.

хIун *ნაცვ.* რა? რას? хIун хилла რა მოხდა? хIара хIун ю ეს რა არის?

хIуъа а *ნაცვ.* რაღაც, რაც, რაიმე; хIуъ-хIуъа რაღაცა; хIуъа а хилахь а რაც არ უნდა მოხდეს; йоIа (кIанта) хIун до გოგონა (ბიჭი) რას აკეთებს?

хIунда *კავშ.* რატომ, რისთვის, რის გამო; и хIунда ца веара ის რატომ არ მოვიდა? хьо рēза хIунда вац რის გამო (რატომ) არ ხარ თანახმა! хIунда аьлча იმიტომ რომ.

хIуп *ხმაბაძვ.* хIуп āла შებერვა (უბერავს); хIуп бāха შებერვა (უბერავს ხოლმე).

хIур б (-ан, -ана, -ō, -ē) წისქვილის მტვერი; ფხვნილი.

хIусам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სახლი, საცხოვრებელი, ბინა, სადგომი.

хIусам|дā в, б (-дēн, -дēна, -дас, дēга; дай) 1. სახლის პატრონი; სახლის მეპატრონე, მფლობელი; 2. მასპინძელი; хIусамдēн მასპინძლისა, სახლის მეპატრონისა.

хIусам|нāна й, б (-нēнан, -нанна, -нāнас, -нēнē; -нāной) 1. სახლის პატრონი ქალი; დიასახლისი; 2. მასპინძელი ქალი.

хIусамхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; хIусамхой) სახლის მობინადრე, ოჯახის წევრი.

хIуттут й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) გუგული; хIуттут бāха გუგუს ძახილი (გუგუს იძახის).

хIуьрцIалдиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჭივჭავი.

хIуьссик *შორისდ.* ნურას უკაცრავად, ვერ მოგართვი.

хIуьттарē й, й (-нан, хIуьттаренна, -нō, -нē; -наш) ბოროტება, სიბოროტე, სიავე, უკეთურება, წყენა, ჯავრი; хIуьттарē ян წყენინება (აწყენინებს), გაჯავრება.

хIуьттарēна *ზმნს.* ჯიბრზე, ჯიბრით; წინააღმდეგ, საწინააღმდეგოდ.

хIуьттарēнан, хIуьттарēнниг *ზედს.* ბოროტგანზრახული, ბოროტად განზრახული.

хIуьш *შორისდ.* აქშა!

Ц,ЦI

ца *ნაწილაკი, იხმარება ზმნებთან და მასდარებთან; ზმნებთან სუფიქსის ფუნქციით არის -ც:* არ; иза аса ца дина ეს მე არ გამიკეთებია; сӯна ца дēза არ მინდა; со цIа гIур вац მე შინ არ წავალ; дац არ არის.

ца *თავსართი,; სიტყვისაგან აწარმოებს მის შესაბამის ანტონიმურ წყვილს;* дēшар სწავლა; цадēшар უსწავლელობა.

цабēзам б (-ан, -на, -ō, -ē) ზიზღი, ანტიპათია.

цабēзамē, цабēзамēниг *ზედს.* უსიამოვნო, არასასიამოვნო, ანტიპათიური.

*__ца|дāша__ (-дēша, -дēшира, -даьшна) *გრდუვ.* არად ჩაგდება (აგდებს), უპატივცემლობა.

*__ца|дēза__ (-дēза, -дийзира, -дезна) *გრდუვ.* არნდომა (არ უნდა), უსიყვარულობა.

ца|мага (-мега, -мегира, мегна) *გრდუვ.* შეუძლოდ ყოფნა (შეუძლოდ არის), უქეიფოდ ყოფნა; сунā цамега тахана დღეს შეუძლოდ ვარ.

ца|магō (*-магадо, -магийра, -магийна) *გრდმ.* 1. აკრძალვა (კრძალავს), დაშლა, აღკვეთა; 2. გაკიცხვა, ძრახვა.

цамгар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ავადმყოფობა, სენი, სნეულება; цамгар кхēта სენის შეყრა; цамгар я̄ла სენის გადადება (ედება), სენის შეყრა, დასენიანება, დასნეულება.

цамгарē, цамгарēниг *ზედს.* ავადმყოფური, არაჯანსაღი, მტკივნეული; цамгарēн бер სუსტი, ავადმყოფი ბავშვი.

цамз|а б, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) 1. ხიშტი, შუბი, ოროლი; 2. ისარი *(საათისა და მისთ.).*

цан|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) სათიბი ადგილი; цана хьакха თიბვა (თიბავს); цана хьēкха თიბვა (თიბავს ხოლმე).

цāра *ნაცვ. уьш-ის ერგატ.:* მათ.

цаста (цосту, цестира, цестина) *გრდმ.* გაჭრა (ჭრის), დაჭრა, გაკვეთა, გაკაწვრა.

цатам б, б (цата̄ман, цата̄мана, цата̄мō, цата̄мē; цата̄маш) უსიამოვნება, უსიამოვნო ამბავი; цатам баккха უსიამოვნების დატეხა (ატეხს).

цатарло *ზმნს.* 1. აუტანლად, დაუშვებლად, მეტისმეტად, უაღრესად; 2. შეუძლებლობა (არ შეიძლება).

цатарлу, цатарлург *მიმღ.* შეუძლებელი, აუტანელი, დაუშვებელი.

цатēшам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) უნდობლობა.

цахаам б (-ан, -на, -ō, -ē) უცოდინარობა, არცოდნა, საქმეში ჩაუხედაობა.

цахилларг *მიმღ.* არნახული, გაუგონარი, არაჩვეულებრივი; цкъа а цахилла хIума ду хIара-м ეს უჩვეულო შემთხვევაა.

цахууш *აბსოლ.* 1. გაუგებრად; 2. უცაბედად, შემთხვევით, უნებლიედ.

цаца б, д (цецан, цецана, цецō, цецē; цеций) 1. საცერი, ცხრილი, ცხავი; 2. სანიავებელი.

цаьпцалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჭრიჭინა; цаьпцалгийн гIовгIа ю хезаш ჭრიჭინების ხმა ისმის.

цаьрга *ნაცვ., уьш-ის ადგილობითი ბრუნვა:* იმათ.

це й (-нан, -нна, -нō, -нē) *საუბ.* კბილი *(ცხენისა);* це тōха კბილის გაკვრა; говрō це тоьхна ცხენმა დაკბინა.

цел й, й (цēлан, цēлана, цēлō, цēлē; цēлаш) თოხი.

цēран *ნაცვ., -ის ნათ. ბრუნვა;* მათი, იმათი.

церг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. კბილი; церг йолла კბენა (კბენს), კბეჩა; церга́ш йохка დაკბენა; церг тōха კბილის ჩასმა, კბილის გაკვრა, მოკბეჩა; церга́ш тōян (цIанъян) კბილების მკურნალობა (გაწმენდა); церга́ш хьēкхō კბილების კრაჭუნი, *ვინმეზე ან რამეზე* კბილების ალესვა; церг я̄ла კბილის ამოჭრა, კბილის ამოვარდნა; 2. კბილი *(ხერხისა, ფიწლისა);* 3. *გადატ.* კბილა; вайн цергара нах ჩვენი კბილა ხალხი.

цеста (цоьсту, цистира, цистина) *გრდმ.* ჭრა (ჭრის), კვეთა; бēпиг цаста პურის დაჭრა.

*__цец|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გაოცება (აოცებს), განცვიფრება, გაშტერება.

*__цец|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* განცვიფრება (ცვიფრდება), გაოცება, გაშტერება.

*__цец|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მხ.* გაოცება (აოცებს), განცვიფრება, გაშტერება.

*__цец|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* განცვიფრება (ცვიფრდება ხოლმე), გაოცება, გაშტერება.

*__цец|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* განცვიფრდება (ცვიფრდება), გაოცება, გაშტერება.

цига *ზმნს.* იქ, იქით, იქითკენ; цига а, кхуза а იქით-აქეთ, იქით და აქეთ.

цигара *ზედს.* იქ მყოფი, იქ მდებარე.

цигахь *ზმნს.* იქ; ма хаза дара цигахь რა სილამაზე იყო იქ *(რა კარგი იყო იქ)*; со клубе̄ вахара, цигахь концерт яра მე კლუბში წავედი, იქ კონცერტი იყო.

цигаьрка й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) პაპიროსი, სიგარეტი; цигаьрка ōза (ийза) სიგარეტის მოწევა (წევა); цигаьрка йита სიგარეტისთვის თავის დანებება, სიგარეტის გადაგდება; цигаьрка латō სიგარეტის მოკიდება (უკიდებს).

циггалц *ზმნს.* იქამდე; იმ ადგილამდე.

циггахь *ზმნს.* იქვე, იმავე ადგილზე, იმავე ადგილას.

цинц б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) შხეფი, წინწკლი, ნატეხი, ნამსხვრევი; цинцаш тōха შხეფების შეყრა (აყრის), შესხურება, გაწუწვა; цинцаш детта შხეფების შეყრა (აყრის ხოლმე).

цист *შორისდ.* აცხა! *(კატის გასაგდები შეძახილი).*

циц|а й, ц (-ан, -анна, -ō, -ē; -аш) კამა.

цициг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კატა; цициг кIорни კატის კნუტი; цициг стоьла кIелахь ду კატა მაგიდის ქვეშ არის.

цициг-комарш й *ბოტ.* ლურჯი მოცვი;

цкъа[1] *ზმნს.* ერთხელ, ერთჯერ; цкъа а ან цкъāна цкъа а არასოდეს, არც ერთხელ.

цкъа...цкъа[2] *კავშ.* ხან... ხან; цкъа цхьаъ, цкъа вож ხან ერთი, ხან მეორე; цкъа лō дōгIу, цкъа догIа дōгIу ხან წვიმს, ხან თოვს; цкъа делахь ჯერ ერთი.

цкъарг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ველური ხახვი.

цкъацца *ზმნს.* ზოგჯერ, ხანდახან, ხან, დროგამოშვებით, დროდადრო.

цкъачунна *ზმნს.* ჯერ; ჯერჯერობით, ჯერხანად, ჯერ კიდევ; -მდე; цкъачунна хIумма а хууш дац ჯერჯერობით ცნობილი არაფერია.

цō ნაცვ., *и, иза-ს ერგატ.* მან, იმან.

цолк й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ოლროჩოლრო, ღრანტე.

цомгуш, цомгушниг *ზედს.* ავადმყოფი; цомгуш хила ავად გახდომა (ავად ხდება).

цу[1] **б** (-н, -на, -ō, -ē) ქუმელი.

цу[2] *ნაცვ., и, иза-ს ირიბ ბრუნვათა ფორმა:* იმ; цу гIуллакхах хIумма а хир дац იმ საქმისაგან ვერაფერი გამოვა; цу сохьта მაშინვე, იმ წუთში.

цул *ნაცვ., и, иза-ს შედარებითი ბრუნვის ფორმა;* цул совнаха გარდა ამისა, უფრო მეტი, ამასთანავე; цул тIаьхьа ამის შემდეგ; цул хьалха მანამდე.

цуьнан *ნაცვ., и, иза-ს ნათ. ბრუნვის ფორმა:* მისი, იმისი; *იხ.* и, иза.

цуьнде̄ла *ზმნს.* ამიტომ, ამის გამო, იმიტომ, იმის გამო; სამაგიეროდ; хьелий дика де̄жа, цуьнде̄ла дерстина ду ძროხები კარგად ბალახობენ, ამიტომ მსუქნები არიან.

цуьрг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ნამცეცი; баьпган цуьрг პურის ნამცეცი; 2. кIāдин цуьрг ქსოვილის ნაჭერი; 3. ნიმუში; мāшин цуьрг შალის ნიმუში 4. ნაწილაკი; гIум кегийчу цуьргийх лаьтташ ю ქვიშა უმცირესი ნაწილაკებისაგან შედგება.

цхар д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ფარდული, ჩარდახი *(ლობეზე გადასული).*

цхар|дōла (-дӯлу, -дуьйлира, -доьлла) *გრდუვ.* დაჟანგვა (იჟანგება).

цхьа *რიცხვ.* ერთი *(цхьаъ-ის ირიბ ბრუნვათა ფორმა სინტაგმაში)* цуьнан цхьа шо ду ის ერთი წლისა არის; цхьа кIант ერთი ბიჭი.

цхьā *ზედს.* მარტოხელა, ხელმარტო; цхьā стаг მარტოხელა ადამიანი.

цхьā а *ნაწილ.* არც, -ც არ; āрахь цхьā а стаг вац გარეთ არც (ერთი) ადამიანი არ არის.

цхьабосса 1. *ზედს.* ერთნაირი, ერთგვარი, თანაბარი; ერთფერი, ერთი ფერისა, სადა; де̄нош цхьабосса ду დღეები ერთფეროვანია; 2. *ზმნს.* ერთნაირად, თანაბრად; ერთფერად.

***цхьадерг, цхьадолу** *მიმღ.* ზოგიერთი, ზოგი.

цхьайтта (-нан, -нна, -ммō, -нга) *რიცხვ.* თერთმეტი; цхьайтт-цхьайтта თერთმეტ-თერთმეტი; цхьайттазза თერთმეტჯერ.

цхьалгō й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფიწალი *(ცალკაპა).*

цхьалгō|топ й, й (-тōьпан, -тōьпана, -тōьпō, -тōьпе; -тōьпаш) ერთლულიანი თოფი, ცალლულიანი თოფი.

цхьалла й მარტოობა, მარტოსულობა, სიმარტოვე.

цхьаллин, цхьаллиниг *ზედს.* 1. ერთადერთი, მხოლოობითი; цхьаллин терахь მხოლოობითი რიცხვი; 2. ერთგზისი, ერთჯერი, ერთჯერადი; цхьаллин кеп ერთგზისი (მომენტობრივი) ასპექტი.

цхьалха, цхьалханиг *ზედს.* ერთმაგი, ერთგანი, ცალმაგი; цхьалха рама ერთმაგი ფანჯარა.

цхьалхō й, й (-нан, цхьалхонна, -нō, -нē; -наш) მარტოობა, სიმარტოვე, მარტოხელობა.

цхьамз|а б, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) 1. ხიშტი, შუბი; 2. ისარი *(საათისა და მისთ.)*; *იხ.* цамза.

цхьана ზმნ. ერთხელ; цхьана дийнахь ერთ დღეს; цхьана сарахь ერთ საღამოს; цхьанā а тайпана (кēпара) არასგზით, ვერასგზით, ვერავითარ შემთხვევაში.

цхьанххьā а ზმნ. არსად, ვერსად; არსაით.

цхьанххьāра а ზმნ. არსაიდან.

цхьанхьā ზმნ. სადმე.

цхьанхьāра-м ზმნ. საიდანმე, საიდანღაც.

цхьатерра 1. ზედ. ერთნაირი, ერთგვარი, თანაბარი; 2. ზმნ. ერთნაირად, თანაბრად.

цхьацца რიცხვ. 1. თითო, თითო-თითო; цхьацца бӀē ას-ასი; цхьацца эзар ათას-ათასი, თითო ათასი; 2. თითო-თითოდ, სათითაოდ.

***цхьаццадерг, цхьаццадолу** ნაცვ. ზოგი; ზოგიერთი; цхьаццайолчу районашкахь ზოგიერთ რაიონში.

цхьаццанхьā ზმნ. ზოგან, აქა-იქ, ალაგ-ალაგ; სადღაც, სადღაც-სადღაც.

цхьа|ъ (-нан, -нна, -ммō, цхьаьнга) რიცხვ. 1. ერთი; цхьана āгӀор ერთი მხრივ; цхьаьнга кхаччалц массō а ყველა ერთიანად; цхьāна цхьаъ არც ერთი; цхьаъ шā მარტო, მარტოდმარტო; 2. ერთიანი (შეფასება).

цхьаьна ზმნ. ერთად; дēца цхьаьна вāха მამასთან ერთად ცხოვრება.

цхьаьна|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) გრდუვ. შეერთება (ერთდება), თავმოყრა, გაერთიანება.

цхьаьна|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) გრდმ. შეერთება (აერთებს), გაერთიანება, თავმოყრა, დაკავშირება, შერწყმა.

цхьōгал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. მელა, მელია; 2. გადატ. პირმოთნე, პირფერი, მლიქვნელი, დაქუცი; ეშმაკი, ქვეშქვეშა კაცი; цхьōгал цӀийза მელა ჩხავის; цхьōгал дедда дōгӀура მელა სირბილით მოდიოდა.

цӀа[1] д, д (цӀийнан, цӀенна, цӀийнō, цӀийнē; цӀēнош) 1. ოთახი; доккха цӀа დიდი ოთახი; хьēшан цӀа სასტუმრო ოთახი; 2. (მხოლოდ მრ. რიცხვში) სახლი; садаӀаран цӀēнош დასასვენებელი სახლი; 3. ოჯახი.

цӀа[2] ზმნ. შინ, შინისაკენ; цӀа вōьду შინ მიდის; иза цӀа ваха ის შინ წავიდა.

цӀагаран, цӀагарниг ზედ. 1. უკუდო, კუდა, კუდმოჭრილი; 2. მოკლე; იხ. цӀога.

цӀāзам б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხენდრო.

цӀāза-пӀелг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნეკი.

цӀака ზმნ. მეოთხე დღეს (დღეის შემდეგ).

***цӀан|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) გრდუვ. 1. цӀандан-ის ვნებ.; 2. გაწმენდა (იწმინდება), გასუფთავება.

***цӀандаллалц** ზმნ. სუფთად (მაგ., მორეცხვა); სულ მთლად (მაგ., გასუფთავება), პირწმინდად, გაკრიალებამდე.

***цӀан|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) გრდმ. 1. გაწმენდა (წმენდს), გასუფთავება (ასუფთავებს); 2. დალაგება; чоьнаш цӀанъян ოთახების დალაგება; 3. გადატ. გამართლება, მართლება; суьдō цӀанвина иза სასამართლომ გაამართლა იგი.

цӀанō й, й (-нан, цӀанонна, -нō, -нга; -наш) სისუფთავე; цӀанō ян გაწმენდა (წმენდს), გასუფთავება.

цӀарах ზმნ. 1. ვინმეს სახელობისა; 2. ვინმეს სახელზე მიმართული; директоран цӀарах кēхат яздан დირექტორის სახელზე წერილის დაწერა; 3. ვინმეს სახელით.

цӀарз д, д (цӀорзан, цӀорзана, цӀорзō, цӀорзē; цӀаьрзнаш) ერთგვარი ჯიშის ხე.

цӀарла ზედ. სახელოვანი; цӀарла совдēгар სახელოვანი ვაჭარი.

цӀаста[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) სპილენძი.

цӀаста[2] ზმნ. მეხუთე დღეს (დღეის შემდეგ).

цӀахь ზმნ. შინ, თავის სახლში; цӀахь хила (ву) შინ ყოფნა (არის); цӀахь оха нанна гӀо до შინ ჩვენ დედას ვეხმარებით.

цӀаьлг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) цӀа-ს კნინობითი ფორმა: პატარა სახლი.

цӀаьнкъа й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) იატაკი; аннийн цӀаьнкъа ფიცრის იატაკი; поппарийн цӀаьнкъа მიწის იატაკი.

цӀаьрмата ზედ. მახინჯი, გონჯი; უშნო, უგვანო; უმსგავსი, უხამსი, საძაგელი.

***цӀаьрмат|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) გრდუვ. დამახინჯება (მახინჯდება), დაუშნოება.

цӀаьхххьаңа, цӀаьхххьашха ზმნ. უცებ, უეცრად, მოულოდნელად, ანაზდად.

цӀе[1] й, й (-ран, -рана, -рō, -рē; -рш) 1. ცეცხლი; цӀергахь дāга ცეცხლში დაწვა; цӀе латō ცეცხლის ანთება (ანთებს); цӀе яйа ცეცხლის ჩაქრობა; цӀе я̄ла ცეცხლის გაჩენა (ჩნდება), ცეცხლის მოდება; 2. კოცონი.

цӀе[2] й, й (-ран, цӀарна, цӀарō, цӀарē; -рш) სახელი, მეტსახელი, სახელწოდება; дēн цӀе მამის სახელი; цӀей, дēн цӀей სახელი და მამის სახელი; цӀе тилла სახელის დარქმევა; цӀе яккха დასახელება; цӀе хийца სახელის გადარქმევა; цӀе яха სახელის განთქმა; цӀе хāла სახელის დაკარგვა; сан цӀе... ю ჩემი სახელი... არის; божабēрийн (зудабēрийн) цӀерш ბიჭების (გოგონების) სახელები.

цIелла д სიწითლე, სილაქლაქე; ალისფრობა, ძოწისფრობა.

цIēн *ზედს.* 1. წითელი, ვარდისფერი; цIēн буьрка (байракх) წითელი ბურთი (დროშა); 2. წითელი, ლაქლაქა, ალისფერი, ძოწისფერი.

цIена *ზედს.* სუფთა; цIена чоь სუფთა ოთახი; цIена деши (дог) სუფთა ოქრო (გული); цIена мотт სუფთა ლოგინი.

цIенна *ზმნს.* საბოლოოდ, სავსებით, სულ მთლად; дерзина цIенна სულ მთლად *(სავსებით)* მიშველი.

цIēра 1. *ზედს.* შინაური, სახლისა, საშინაო; цIēра болх საშინაო საქმე; 2. *ზმნს.* სახლიდან; цIēра ваха შინიდან წასვლა.

цIеран *ზედს.* 1. ცეცხლისა, ცეცხლიანი, ცეცხლოვანი; 2. სახელისა, სახელური.

цIерпошт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მატარებელი; *იგივეა, რაც* поезд.

цIерпошт|некъ б, д (-нēкъан, -нēкъана, -нēкъō, -нēкъē; -нēкъаш) რკინიგზა.

цIерхō й, й (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; цIерхой) სეხნია.

цIестан, цIестаниг სპილენძისა; цIестан шай სპილენძის შაურიანი.

цIетта д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *საუბ.* 1. ნადავლად მოტანილი მოჭრილი მარჯვენა ხელი, ყური ან თავი მოკლული მტრისა; 2. ნადავლად მოტანილი ნივთი ან იარაღი მოკლული მტრისა.

цIетӯхург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სანთებელა.

цIеххьана *ზმნს.* მოულოდნელად, უცბად; цIеххьана книжки тIе догIанан тIадам буьйжира მოულოდნელად წიგნზე წვიმის წვეთი დაეცა.

цIеххьашха *ზმნს.*, მკვეთრად.

цIехō, цIехōниг *ზედს.* მოწითალო.

цIецайоккхург д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ზოოლ.* დედოფალა, თრითინა, სინდიოფალა.

цIеяхна, цIеяхнарг *ზედს.* სახელგანთქმული, სახელმოხვეჭილი, სახელოვანი, ცნობილი; цIеяхна яздархō სახელგანთქმული მწერალი.

цIий д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) სისხლი; цIий Iāнō სისხლის დაღვრა; цIий эха სისხლის დენა.

цIий|дала (-ло, -делира, -делла) გაწითლება (წითლდება); Iуьйранна малхбāле цIийелира დილით აღმოსავლეთი (მხარე) გაწითლდა.

***цIийдаллалц** *ზმნს.* გაწითლებამდე, სიწითლემდე.

***цIий|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* 1. ადუღება (ადუღებს); 2. გახურება, გაცხელება, გავარვარება; эчиг цIийдан რკინის გახურება; 3. წითლად შეღებვა.

***цIийдина**, цIийдинарг *მიმღ.* 1. ნადუღი; цIийдина хи ნადუღი წყალი; 2. გახურებული, გაცხელებული, გავარვარებული; цIийдина эчиг გახურებული რკინა; 3. წითლად შეღებილი.

цIийза (цIийза, цIийзира, цIийзина) *გრდუვ.* წივილი (წივის), ჭყივილი, წკმუტუნი, წკავწკავი, წრიპინი, წრუწუნი; кIорнеш цIийза бēнахь ბარტყები ბუდეში ჭყივიან; 2. ჭრაჭუნი (ჭრაჭუნებს), ჭრიალი; ворданан сема цIийза ურმის ღერძი ჭრიალებს.

цIийзō (*цIийзадо, цIийзийра, цIийзийна) *გრდმ.* წივილი (აწივლებს), ჭყივილი, ჭყიპინი, წკმუტუნი, წკავწკავი.

цIиймерг *მიმღ.* 1. ბაღლინჯო; 2. *გადატ.* სისხლისმსმელი.

цIийн *ზედს.* 1. სისხლისა, სისხლიანი; 2. ღვიძლი, სისხლით ერთი.

цIийна|дā в, б (-дēн, -дēна, -дас, -дēга; -дай) სახლის პატრონი, სახლის მფლობელი.

цIийна|нāна й, б (-нēнан, -нанна, -нāнас, -нēнē; -нāной) სახლის პატრონი, დიასახლისი.

цIина *ზედს.* ახალი; цIина книга ახალი წიგნი.

цIингаш |детта (-доьтту, -дittира, -диттина) *გრდმ.* წიხლების კვრა (კრავს ხოლმე), წიხლის ცემა, ტლინკების ყრა.

цIингаш |кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ.* წიხლების ყრა (ყრის ხოლმე), წიხლის ცემა, ტლინკების ყრა.

цIингаш |кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ.* წიხლების ყრა (ყრის), წიხლის ცემა, ტლინკების ყრა.

цIингаш |тōха (-тӯху, -туьйхира, -тōхна) *გრდმ.* წიხლების კვრა (კრავს), წიხლის ცემა, ტლინკების ყრა.

***цIин|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდმ.* განახლება (ახლდება).

***цIин|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* განახლება (აახლებს).

цIинжий б, д (-н, -на, -нō, -га; цIинжерчий) ცხვარი *(დედალი, ერთი და მეტი წლისა).*

цIин|тō б, д (-тайн, -тайна, -тайнō, -тайга; -тоьрчий) ცხვარი *(მამალი, ერთი და მეტი წლისა).*

цIинцIолг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნაჭერი, ნატეხი.

цIирцIир д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბოლოქანქარა; *იხ.* ōханан хьōза.

цIов б, д (цIевнан, цIевнна, цIевнō, цIевнē; цIевнаш) ძნა, კონა.

цIовза (цIевза, цIевзира, цIевзина) *გრდუვ.* 1. წივილი (წივის), წრიპინი, წკმუტუნი, ჭყივილი; 2. ჭრიალი.

цIога д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -рчий) კუდი; говран цIога ცხენის

კუდი, ძუა; цIога ласто̄ კუდის ქნევა (აქნევს); цIогадо̄ца მოკლე კუდიანი; цIогало̄цу კუდა, უკუდო; цхьо̄галан цIога месала ду მელიის კუდი ბეწვიანი არის.

цIогIа д, д (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) ყვირილი, ღრიალი, კივილი; ტირილი, ქვითინი; цIогIа хьекха ყვირილი (ყვირის ხოლმე), ღრიალი.

цIо̄дар й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) განუვითარებელი ბავშვი.

цIоз д (цIезан, цIезана, цIезо̄, цIезе̄) *კრებ.* კალია.

цIо̄ка й, й (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -рчий) 1. ტყავი; 2. ბეწვეული; цIо̄ькъан цIо̄ка ვეფხვის ტყავი.

цIокъ[1] д, д (цIоькъан, цIоъкъана, цIоькъо̄, цIоькъе̄; цIоькъаш) ვეფხვი

цIокъ[2] *ხმაბაძვ.* ტკაც! *(გამოხატავს ტკაცუნს, წკარუნს, ჩხარუნს).*

цIокъберг й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ჯიქი.

цIокъбо̄латан: цIокъбо̄латан тур д სირიული ხმალი *(ამზადებდნენ დამასკოში).*

цIом д, д (цIо̄ьман, цIо̄ьмана, цIо̄ьмо̄, цIо̄ьме̄; цIо̄ьмаш) ხორთუმი.

цIоналла *იხ.* цIано̄.

цIонга д, д (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) ჭიპი.

цIормаI|а й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ლაწირაკი, ცინგლიანი.

цIохар д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) სახარატო დაზგა.

цIоцкъам д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) წარბი.

цIо̄ькъа *ზედს.* ჭრელი *(ითქმის ცხოველებზე).*

цIо̄ьмалг й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) 1. *ანატ.* ხორთუმი; 2. *გრამატ.* მძიმე *(სასვენი ნიშანი).*

цIӯ в (-нан, -цIунна, -но̄, -не̄) ღვთაება; ქურუმი.

***цIуб|дан** (-до, -дира, -дина, -дер- ||-дийр ду) *გრდმ.* წოვა (წოვს), წუწნა; цIубдаро̄ цIий цIубдо წურბელა სისხლს წოვს.

цIубдар д, д (-ан, -на, -о, -е; -ш) წურბელა.

цIузам д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ტუჩი *(ჩაიდნისა და მისთ.)*; ძაბრი.

цIула *ზმნს.* მეექვსე დღეს *(დღეის შემდეგ).*

цIулла дечиг д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ერთგვარი ბუჩქნარი.

цIумо̄ка *ზმნს.* მეხუთე დღე *(დღეის შემდეგ).*

цIуьхIар в, й; б (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) 1. *მთის არაბულ სკოლებში:* უმცროსი მოსწავლე; 2. *გადატ.* ქლესა, მლიქვნელი; 3. იმპოტენტი.

Ч, ЧI

ча[1] д, д (чен, чена, чено̄, чене̄; -ш) ბზე.

ча[2] й, й (чен, чена, чено̄||чано̄, чене̄; черчий) დათვი; чен кIорни ბელი; цхьогало̄ э̄лира чене̄ მელამ უთხრა დათვს.

ча̄бакх|-чIа̄ра б, д (-чIе̄ран, -чIе̄рана, -чIе̄ро̄, -чIе̄ре̄; -чIе̄рий) კაპარჭინა *(ერთგვარი თევზი)*

ча̄бол й, й (ча̄бо̄лан, ча̄болна, ча̄бо̄ло̄, ча̄бо̄ле̄; ча̄бо̄лаш) ჩორთი; ча̄бол ян ჩორთით სვლა (მიდის, მოდის); ча̄бол яйта ჩორთზე გადაყვანა (გადაჰყავს).

ча̄бо̄лахь *ზმნს.* ჩორთით.

ча̄гIалкх й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ტურა.

ча̄гIар д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) ღვინო; кемсийн ча̄гар ყურძნის ღვინო; ча̄гIаркъонза ღვინის ძმარი.

чай д, д (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) ჩაი; чай мала ჩაის სმა.

чайн|-балл й, й (-боллан, -боллана, -болло̄, болле̄; -баьллаш) შოთხვი.

чайпаш й *ბოტ.* ფშუკურა *(სოკო).*

чайтаI й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ბელი, *იხ.* ча[2] (чен кIорни).

чаккхарм|а й, й (-ин, -ина, -ано̄, -ане̄; -анаш) *საუბ.* ვერსი.

чалба й, й (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) ჩალმა; чалба хьарчо̄ ჩალმის შემოხვევა.

чалтач в,б (-ан, -на, - о̄, -е̄; -аш) ჯალათი.

чалх й, й (чолхан, чолхана, чолхо̄, чолхе̄; -аш) 1. გროვა; ке̄хатийн чалх ქაღალდების გროვა; 2. ნაგავი, ხარახურა.

чам б, б (чо̄ман, чо̄мана, чо̄мо̄, чо̄ме̄; че̄маш) გემო; чам баккха გემოს გასინჯვა (სინჯავს); чам бан შეკაზმვა (კაზმავს); შეზავება, შენელება; чамберг, чамболу გემრიელი; чамбо̄цу, чамбо̄цург უგემური; უსიამოვნო, არასასიამოვნო.

чамд|а й, й (-ин, -ина, -ано̄, -ане̄; -анаш) ჩემოდანი.

ча̄ми б, д (-н, -на, -но̄, -га; ча̄меш) საწვნე.

чамхалг й,й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ღერი, ბალახის ღერი.

чан й, й (чēнан, ченна, чēнō, чēнē; чēнаш) მტვერი; чан яккха ამტვერება (ამტვერებს).

чантал й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ბარტყი.

чапха й, й (-нан, -нна, -нō -нē; -наш) საკეტი *(თოფისა)*.

чāр|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) სპილენძის ტაშტი.

чардакх д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სხვენი, თავანი.

чардō й, й (-нан, чардонна, -нō, -нē; -наш) დახეული, გამოხეული, დაგლეჯილი, ნახვრეტიანი, დაჩვრეტილი.

чарп й (-ан, -ана, -ō, -ē) *მედიც.* შეტევა; хоршин чарп მალარიის შეტევა.

чарпē *ზედს.* ფიცხი, ცხარი, ფხუკიანი; чарпē āмал ფიცხი ხასიათი; чарпē хила გაცხარება (ცხარდება), აპილპილება, გაცეცხლება.

чарх й, й (чорхан, чорхана, чорхō, чорхē; -аш) 1. მექანიზმი; 2. საკერავი მანქანა; 3. სალესი დაზგა; 4. გატყავებული და გამოშიგნული ცხოველი.

чахча (чехча, чехчира, чехчина) *გრდუვ.* გატრუსვა (იტრუსება), შეწვა.

чахчō (*чахчадо, чахчийра, чахчийна) *გრდმ.* გატრუსვა (ტრუსავს), შეწვა.

чаччам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საფანტი.

чāьмза *ზედს.* უგემური.

чаьнчакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შუბი, ლახვარი; *იხ.* гоьмукъ.

чē й, й (-н, -на, -нō, -га; -наш) უბე; чē долла უბეში ჩადება.

чеккхē й, й (-нан, чекхенна, -нō, -нē; -наш) *გრამატ.* დაბოლოება, ფლექსია; дожаран чеккхē ბრუნვის დაბოლოება.

чекх *ნაწილ.* -ში, გამჭოლი.

чекх- *ზმნისწინი, გამოხატავს მოძრაობას რაიმის გავლით, გადალახვით;* გამჭოლი მოძრაობა; хIоъ уьнах чекхбēлира ტყვია ფიცარში გავიდა.

*__чекх|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -дьаккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. რაიმეში გაყრა (უყრის), გატარება; жижиг машинах чекхдаьккхина ხორცი ხორცსაკეპში გაატარეს; 2. დამთავრება, დასრულება, ხორცშესხმა, ბოლომდე მიყვანა; университет чекхъяккха უნივერსიტეტის დამთავრება; 3. გაბურღვა, გახვრეტა.

*__чекх|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. გაძვრომა (ძვრება), გავლა; 2. გათავება, დამთავრება, დასრულება, დაბოლოება; лекци чекхъяьлла ლექცია დამთავრდა.

*__чекх|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. შესრულება (ასრულებს), ასრულება, ბოლომდე მიყვანა; 2. დამთავრება, დასრულება.

*__чекх|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. გაძრომა (ძვრება ხოლმე), გავლა; 2. დამთავრება, გათავება, დასრულება.

*__чекх|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. *რაიმეში* გავლა (გადის), გაძვრომა; 2. გათავება, დამთავრება, გასრულება, დაბოლოება.

*__чекхдōлийла__ й გასასვლელი, გასაძვრომი; готта чекхдōлийла ვიწრო გასასვლელი.

чекх|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მხ., რაიმეში* გახედვა (იხედება).

чекх|хьēжа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ. სუბ. მხ., რაიმეში* გახედვა (იხედება ხოლმე).

чекх|хьийса (-хьуьйсу, -хьийсира, -хьийсина) *გრდუვ., სუბ. მრ., რაიმეში* გახედვა (იხედება ხოლმე).

чекх|хьовса (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *გრდუვ., სუბ. მრ., რაიმეში* გახედვა (იხედება).

чекхъ|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ., რაიმეში* გაძრომა (ძვრება), გახტომა.

чēлакха, чēлаккханиг *ზედს.* ავი, ბოროტი, ულმობელი; გაუფრთხილებელი.

чемхалдиг й. й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ბალახის (ჩალის) ღერი.

ченалг й. й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მტვრის ნამცეცი.

чēраш д *მხოლოდ მრ.* ქეცი; მელოტი, ტიტველი ადგილი.

чергаси в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) ჩერქეზი.

черма д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ხის კასრი, კოდი; хи кхōьхьу черма წყლის კასრი.

черт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჭილოფი.

чет д, д (чēтан, чēтана. чēтō, чēтē; чēташ) გულისპირი *(პერანგისა)*; ხვანჯარი.

чēтар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. კარავი; 2. ქოლგა.

чехка 1. *ზედს.* 1. სწრაფი, ჩქარი, მარდი; чехка бōлар მარდი სიარული; 2. *გადატ.* ფიცხი, ფხუკიანი; чехка стаг ფიცხი ადამიანი; 2. *ზმნს.* სწრაფად, მარდად, ჩქარა.

*__чехка|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* აჩქარება (აჩქარებს), დაჩქარება.

*__чехка|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* აჩქარება (ჩქარდება).

*__чехка|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* აჩქარება (აჩქარებს), დაჩქარება.

*__чехка|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* აჩქარება (ჩქარ-

დება ხოლმე), დაჩქარება.

***чехка|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* აჩქარება (ჩქარდება).

чехкалла й 1. სისწრაფე, სიჩქარე, სიმარდე, სიმალე; 2. სიფიცხე, სიცხარე.

чехкō *ზმნს.* სწრაფად, ჩქარა, მალე.

чēхō (*чēхадо, чēхийра, чēхийна) *გრდმ.* ლანძღვა (ლანძღავს), ტუქსვა.

чēчакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ფოჩი; чēчакх йолуш ფოჩიანი.

чеш й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; чийш) 1. ყავარი; 2. გვერგვი; 3. საბრჯენი, საყრდენი, ბოძკინტი.

чидам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მომჭირნეობა, დამზოგველობა, ყაირათი, ანგარიშიანობა, ყაირათიანობა; чидам бōцург უთავბოლო, დაუდევარი, უთაური.

чийлик д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ვედრო, ბადია.

чийрик й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მეოთხედი *(დროის ან სიგრძის ერთეულისა)*; шийтта сахьт дāла цхьа чийрик йисна თორმეტს აკლია თხუთმეტი წუთი.

чилла[1] б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) აბრეშუმი.

чилла[2] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) წელიწადის დროთა ყველაზე ცივი ან ცხელი პერიოდები; Iаьнан чилла йоьлла ზამთრის სუსხი (ყინვები) დაიწყო; аьхкēнан чилла йоьлла ზაფხულის სიცხეები დაიწყო.

чилла[3] б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -рчий) *ზოოლ.* ჭრიჭინობელა.

чиллан-нIаьн|а б, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -ий) აბრეშუმის ჭია.

чилӯ д, д (-н, -на, -нō, -га; чилуш) ერთგვარი ფლავი; *იხ.* пилу.

чим б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ფერფლი; 2. ფიფქი.

чимтосург й საფერფლე.

чимчаргI|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) შნური, ზონარი, თასმა, ყაითანი.

чинт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მეჭეჭი.

чирбаI б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ნარშავი.

чиркх б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) სანთელი, ლამფა, კვარი; чиркх латō სანთლის ანთება.

чич й (-ан, -ана, -ō, -ē) ქერტლი.

чкъор д, д (чкъӯран, чкъӯрана, чкъӯрō, чкъӯрē; чкъоьрнаш) 1. კანი *(ადამიანისა)*; 2. ფენა, შრე; лаьттан чкъор მიწის ფენა; 3. გარსი, კილი, ჩენჩო, ქერქი; картōлан чкъор კარტოფილის ნაფცქვენი.

чкъург[1] д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ბლითი, ბლითურა.

чкъург[2] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) თვალი, ბორბალი.

чкъуьйриг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ქერქი *(პურისა, საზამთროსი...)*; баьпган чкъуьйриг პურის ქერქი; 2. ნაჭუჭი; გარსი, ჩენჩო; хIоьан чкъуьйриг კვერცხის ნაჭუჭი.

чо б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; чоьш) 1. ბეწვი, თმა, ბალანი; 2. ჯაგარი; 3. ხაო; чоберг, чоболу ბეწვიანი, ბალნიანი; ხაოიანი; чобōцург, чобōцу უბალნო, უთმო.

чō й, й (чōьнан, чоьнна, чōьнō, чōьнē; чōьнаш) კუჭი; мецачу чоьнна тIе უზმოზე, უზმოდ; чō меттахъя̄лар კუჭის დაწევა.

чо|а д, д (-ин, -ина, -ō, -э̄; -эш) 1. ჩოხა; 2. შინელი, ფარაჯა; მაზარა; салтин чоа ჯარისკაცის ფარაჯა.

чов й, й (чевнан, чевнна. чевнō, чевнē; чевнаш) ჭრილობა, იარა; чов ехка ჭრილობის შეხვევა; чов ян ჭრილობის მიყენება, დაჭრა.

човка й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; човкарчий) *ზოოლ.* ჭილყვავი.

човхилла, човхилларг *მიმღ.* დაჭრილი.

човхō (*човхадо, човхийра, човхийна) *გრდმ.* 1. დატუქსვა (ტუქსავს), გაჯავრება, გაწყრომა, გალანძღვა; бер човхō ბავშვის დატუქსვა; 2. გაყინვა (ყინავს), დაზრობა; шēлōнō стōьмаш човхийна ყინვამ ხეხილი დააზრო.

чож д, д (чӯжан, чӯжана, чӯжō, чӯжē; чоьжнаш) 1. საზარდული; 2. ყურე.

чōкō й, й (-нан, чōконна, -нō, -нē; -наш) შიგანი, შიგნეული, შიგნეულობა.

чōла *ზედს.* ნაცრისფერი, რუხი, ლეგა; чōла куй რუხი ფაფახი.

чōлакха *ზედს.* დაშავებული, დასახიჩრებული, სახიჩარი.

***чōлакх|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* დასახიჩრება (ასახიჩრებს), გახეიბრება, დაშავება.

чōлакх|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла) *გრდუვ.* დასახიჩრება (სახიჩრდება), გახეიბრება, დაშავება.

чолхē, чолхēниг *ზედს.* რთული; чолхē гIуллакх რთული საკითხი; чолхē предложени *გრამ.* რთული წინადადება.

чōмē, чōмēниг *ზედს.* 1. გემრიელი; 2. გემოსი.

чопа й. й (-нан. -нна, -нō, -нē; -наш) ქაფი, დორბლი; сāбанан чопа საპნის ქაფი; чопа яккха აქაფება (აქაფებს), გაქაფვა.

чоргIē й. й (-нан, чIоргенна, -нō, -нē; -наш) 1. ღარი; 2. ხრამი, ღრმა ღრანტე; 3. თხემი *(სახურავისა)*.

чорда *ზედს.* 1. თხელი, სიფრიფანა *(მაგ. ქსოვილი)*; 2. დახვეული,

დაზნექილი, ნახვრეტებიანი; чорда киса მარლა; დახეული ჯიბე; 3. უხეში *(ქსოვილი)*; чорда мāша უხეში მაუდი; чордалла სიუხეშე *(ქსოვილისა)*, დაუმუშავებლობა.

чорп|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) სუპი; ბულიონი, შეჭამანდი.

чот й, й (чōьтан, чōьтана, чōьтō, чōьтē; чōьташ) 1. ანგარიში *(დოკუმენტი)*; 2. საანგარიშე; чот тōха ანგარიში საანგარიშოზე; საანგარიშოზე თვლა.

чохчам й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *ანატ.* ხრტილი.

чохь *თანდ.* -ში; цIа чохь ოთახში; хи чохь წყალში; класса чохь лаьтташ зēзагаш ду კლასში ყვავილები დგას.

чохь- *ზმნისწინი, გამოხატავს რაიმეში ყოფნას, მდებარეობას; მაგ.:* чохь Iа რაღაცაში (რაიმეში) არის, იმყოფება.

*__чохь|далла__ (-доллу, -даьллира, -даьллина) *გრდუვ., სუბ. მხ., რაიმეში ყოფნა.*

*__чохь|даллō__ (-далладо, -даллийра, -даллийна) *ობ. მხ.,* *რაიმეში* ჩაკეტვა (კეტავს), გამოკეტვა.

*__чохь|дахка__ (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრდმ., სუბ. მრ., რაიმეში* ყოფნა (იმყოფება).

*__чохь|дахкō__ (-дахкадо, -дахкийра, -дахкийна) *გრდმ., ობ. მრ., რაიმეში* ჩაკეტვა (კეტავს), გამოკეტვა; кōтамаш буьнна чохь яхкō ქათმების საქათმეში დამწყვდევა.

*__чохь|диса__ (-дуьсу, -дисира, -дисна) *გრდუვ.* გაჩხირვა (იჩხირება), გაჩრა, გაჭედვა, ჩარჩენა; хIоъ белщ чохь бисна ტყვია მხარში გაიჩხირა.

чōь й, й (-нан, чоьнна, -нō, -нē; -наш) შიგა ნაწილი.

чоьлп|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ქაფქირი.

чоьтах *ზმნ.* ანგარიშზე.

чōьхьара 1. *ზედს.* შინაგანი, შიგა, შიდა, შინა, შიგნითა; 2. *ზმნ.* შიგნით, შიგ.

чу *თანდებული, რომელიც წინამავალ სახელთან გამოხატავს მოძრაობას გარედან შიგნით ან ზემოდან ქვემოთ:* -ში; цIа чу ოთახში; хи чу წყალში.

чу- *ზმნისწინი, გამოხატავს მოძრაობას რაიმეში:* შე- შემო-, ჩა-, ჩამო-; чуваха შესვლა; чутаса ჩაგდება.

чу|буза (-бузу, -буьзира, -буьзна) *გრდუვ.* ჩასვლა *(ციური მნათობებისა)*; бутт (малх) чубуьзна მთვარე (მზე) ჩავიდა.

чу|гIерта (-гIерта, -гIиртира, -гIиртина) *გრდუვ.* შეჭრა (იჭრება ხოლმე), შევარდნა, მივარდნა, მიხტომა; თავდასხმა, დაცემა.

чу|гIорта (-гIурту, -гIоьртира, -гIоьртина) *გრდუვ.* შეჭრა (იჭრება), შევარდნა, მივარდნა, მიხტომა, გაწევა; თავდასხმა, დაცემა.

чуда й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ხორციანი კვერი, ხორციანი ქადა.

*__чу|дада__ (-доду, -дедира, -дедда) *გრდუვ.* შერბენა (შერბის), შემორბენა, შეფრენა, შემოფრენა.

*__чу|дадō__ (-дададо, -дадийра, -дадийна) *გრდმ.* შერბენინება (შეარბენინებს), შემორბენინება, საჩქაროდ შეტანა, საჩქაროდ შემოტანა.

*__чу|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -деккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* შეყვანა (შეჰყავს), შემოყვანა, შეტანა, შემოტანა.

*__чу|дала__ (-ло, -делира, -делла) *გრდმ.* წარდგენა *(დოკუმენტისა)*, ჩაბარება.

*__чу|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ.* შესვლა (შედის), შეღწევა.

*__чу|дāлō__ (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ.* 1. შემოყვანა (შემოჰყავს); эскарш чудāлō ჯარების შემოყვანა; 2. დაპატიჟება (პატიჟებს); хьāша чувāлō სტუმრის მოწვევა.

*__чу|дāн__[1] (-дахьа, -деара, -деана) *გრდმ.* შემოტანა (შემოაქვს), შემოზიდვა.

*__чу|дāн__[2] (-дōгIу, -деара, -деана) *გრდუვ.* შემოსვლა (შემოდის), შემოფრენა.

*__чу|даха__ (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ.* შესვლა (შედის); кIант цIа чувахара ბიჭი ოთახში შევიდა.

*__чу|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* შეტანა (შეაქვს), შემოტანა; შეყვანა (შეჰყავს), შემოყვანა; შეზიდვა, შემოზიდვა.

*__чу|дахка__ (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრდმ., ობ. მრ.* ჩადება (დებს); кēхаташ конвертана чудахка წერილების კონვერტში ჩადება.

*__чу|дахьа__ (-хьо, -даьхьира, -даьхна, -хьор||-хьур ду) *გრდმ.* შეტანა (შეაქვს), შეზიდვა.

*__чу|дерзō__ (-дерзадо, -дерзийра, -дерзийна) *გრდმ.* 1. აღება (იღებს); хьаьаш чуерзō სიმინდის აღება; 2. შემოზღუდვა, საზღვრის შემოვლება, დაპატრონება; 3. შერეკვა, შეგდება, დამწყვდევა; 4. მოხრა *(მაგ., ლურსმნისა)*.

*__чу|детта__ (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* ჩაჭედვა (ჭედავს ხოლმე); მიჭედება.

*__чу|дига__ (-дуьгу, -дигира, -дигна) *გრდმ.* შეყვანა (შეჰყავს).

*__чу|дижа__ (-дуьжу, -дижира, -дижна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. ჩაწოლა (წვება), 2. დავარდნა, დაკლება; хи чудижна მდინარეში წყალმა იკლო; წყალი დავარდა.

*__чу|дижō__ (-дижадо, -дижийра, -дижийна) *გრდმ., ობ. მხ.* ჩაწოლა (აწვენს).

***чу|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* შესვლა (შედის ხოლმე), შემოსვლა, შეღწევა, შემოღწევა.

***чу|дийша** (-дуьйшу, -дийшира, -дийшина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. ჩაწოლა (წვება), ჩამოწოლა; 2. დავარდნა, დაკლება *(მაგ., სითხისა).*

***чу|дийшо** (-дийшадо, -дийшийра, -дийшийна) *გრდმ., ობ. მრ.* ჩაწოლა (აწვენს).

***чу|дилла** (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ., ობ. მხ.* ჩადება (დებს).

чу|дита (-дуьту, -дитира, -дитина) *გრდმ.* შეშვება (უშვებს), შემოშვება.

***чу|дитта** (-дуьтту, -диттира, -диттина) *გრდმ.* ჩასხმა (ასხამს ხოლმე).

***чу|дихка** (-дуьхку, -дихкира, -дихкина) *გრდმ.* 1. დაპატიმრება (აპატიმრებს ხოლმე); 2. ჩადება, ჩაკეტვა.

***чу|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *სუბ. მრ.* შესვლა (შედის), შემოსვლა, ჩაძრომა.

***чудōгӀийла** й შემოსასვლელი.

***чувōгӀу** *მიმღ.* ის, ვინც შემოდის; შემომავალი.

***чу|дōжа** (-дӯжу, -дуьйжира, -доьжна) *გრდუვ.* 1. ჩავარდნა (ვარდება); тӀулг хи чубоьжна ქვა წყალში ჩავარდა; 2. დავარდნა, დაკლება; хи чудоьжна წყალმა იკლო, დაიწია.

***чу|дōжō** (-дōжадо, -дōжийра, -дōжийна) *გრდმ.* ჩამოგდება (აგდებს).

***чу|долла** (-дуллу, -доьллира, -доьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. დამწყვდევა (ამწყვდევს), დაპატიმრება; 2. ჩადება, ჩაგება; тур баттана чудолла ხმლის ქარქაშში ჩაგება.

***чу|дотта** (-дутту, -доьттира, -доьттина) *გრდმ.* ჩასხმა (ასხამს); хи черманна чудотта წყლის კასრში ჩასხმა.

***чу|дохка** (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. დაპატიმრება (აპატიმრებს), დამწყვდევა, დაჭერა; 2. ჩადება, ჩაგება.

***чудōьду** *მიმღ.* შესასვლელი; чувōьду неӀ შესასვლელი კარი.

чу|ида (-уьду, -идира, -идда) *გრდუვ.* შემორბენა (შემორბის ხოლმე), შერბენა, შემოფრენა.

чу|идō (*-идадо, -идийра, -идийна) *გრდმ.* შერბენინება (არბენინებს ხოლმე), შემორბენინება, შეზიდვა, შემოზიდვა, შეტანა, შემოტანა.

чу|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდმ.* შემოტანა (შემოაქვს ხოლმე), შეტანა, შემოზიდვა, შეზიდვა; машинаш чуийза მანქანების შემოზიდვა.

***чукаг|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* ჩაფხვნა (ფხვნის), დანამცეცება.

чу|карча (-керча, -керчира, -керчина) *გრდუვ.* 1. შეგორება (გორდება), შემოგორება; 2. ჩაგორება, ჩამოგორება; დაგორება.

чу|карчō (*-карчадо, -карчийра, -карчийна) *გრდმ.* 1. შეგორება (აგორებს), შემოგორება; 2. ჩაგორება, ჩამოგორება; დაგორება.

***чукег|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* ჩაფხვნა (ფხვნის ხოლმე), ჩანამცეცება.

чукерē й, й (-нан, чукеренна, -нō, -нē; -наш) ოჯახებით ნაცნობობა.

чу|керча (-керча, -кирчира, -кирчина) *გრდუვ.* 1. შეგორება (გორდება ხოლმე), შემოგორება; 2. ჩაგორება, ჩამოგორება; დაგორება.

чу|керчō (*-керчадо, -керчийра, -керчийна) *გრდმ.* 1. შეგორება (აგორებს ხოლმე), შემოგორება; 2. ჩაგორება, ჩამოგორება; დაგორება.

чу|кхайкха (-кхойкху, -кхайкхира, -кхайкхина) *გრდუვ.* დაპატიჟება (პატიჟებს), შეპატიჟება, შემოპატიჟება; хьēшашка чукхайкха სტუმრების დაპატიჟება.

чу|кхалха (-кхелха, -кхелхира, -кхелхина) *გრდუვ.* ჩასახლება (სახლდება), ჩამოსახლება, შესახლება, შემოსახლება.

чу|кхалхō (*-кхалхадо, -кхалхийра, -кхалхийна) *გრდმ.* ჩასახლება (ასახლებს), ჩამოსახლება, შესახლება, შემოსახლება.

чу|кхāча (-кхōчу, -кхēчира, -кхаьчна) *გრდუვ.* შესვლა (შედის), ფეხის შედგმა; гӀāлй чукхāча ქალაქში შესვლა.

чу|кхāчō (*-кхāчадо, -кхāчийра, -кхāчийна) *გრდმ.* შეტანა (შეაქვს), შემოტანა, შეზიდვა, შემოზიდვა.

чу|кхēта (-кхēта, -кхийтира, -кхетта) *გრდუვ.* 1. წაქცევა (იქცევა), ჩამოქცევა, დაცემა, დავარდნა; аркъал чукхēта გულაღმა ჩავარდნა; 2. ჩავარდნა (ვარდება), ჩაცვივნა (ცვივა); цомгушчун бӀаьргаш чукхетта ავადმყოფს თვალები ჩაუცვივდა.

чукхетта, чукхеттарг *მიმღ.* ჩავარდნილი, ჩაცვივნილი; чукхетта беснеш ჩავარდნილი ლოყები.

чу|кхēхьа (-кхōьхьу, -кхийхьира, -кхехьна) *გრდმ.* შეტანა (შეაქვს ხოლმე), შემოტანა, შეზიდვა, შემოზიდვა.

чу|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ.* ჩაგდება (აგდებს ხოლმე), ჩამოგდება, ჩაყრა, ჩამოყრა.

чу|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ.* ჩაგდება (აგდებს), ჩამოგდება, ჩაყრა, ჩამოყრა.

чу|кхохка (-кхухку, -кхоьхкира,

-кхоьхкина) *გრდმ.* ჩაყრა (ყრის); дама гāли чукхохка ფქვილის ტომარაში ჩაყრა.

чу|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ.* შეგდება (აგდებს), ჩაგდება, შელალვა, ჩალალვა.

чу|лāра (-лōру, -лēрира, -лēрина) *გრდმ.* ჩათვლა (უთვლის), გაბრა (უბრის), გამოქვითვა; дēкхарана чулāра ვალში ჩათვლა.

чу|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ., ობ. მრ.* შერეკვა (რეკავს), შემორეკვა, ჩარეკვა, ჩალალვა, ჩამოლალვა.

чу|лāца (-лōцу, -лēцира, -лаьцна) *გრდმ.* შეერთება (იერთებს), შემოერთება, დაპატრონება.

чулāцам б 1. განხორციელება, ხორცის შესხმა, განსახიერება; 2. შინაარსი, სარჩევი.

чу|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდმ., ობ. მხ.* შეგდება (აგდებს ხოლმე), შემოგდება, შელალვა, შემოლალვა, ჩალალვა, ჩამოლალვა.

чулелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* 1. შევარდნა (ვარდება ხოლმე), მიხტომა, შეჭრა; 2. შერბენა, შემორბენა.

чу|лелхō (*-лелхадо, -лелхийра, -лелхийна) *გრდმ.* შერეკვა (რეკავს ხოლმე), შემორეკვა, შეგდება, შემოგდება.

чу|лēра (-лōьру, -лийрира. -лийрина) *გრდმ.* ჩათვლა (უთვლის ხოლმე), გამოქვითვა.

чу|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ.* შერეკვა (რეკავს ხოლმე), შემორეკვა, შეყრა, შემწყვდევა.

чулōцуш *ამხოლ.* ჩათვლით, ჩართვით.

чу|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -ōьзна) *გრდმ.* 1. ჩაწევა (უწევს), დაწევა; лампа чуōза ლამფის დაწევა; 2. შესუნთქვა, შეწოვა, შესრუტვა; 3. შემოტანა, შემოზიდვა; ялта чуōза მოსავლის შემოზიდვა.

чупара, чупарниг *ზედს.* 1. ჩოფურა, ნაყვავილარი, დაკენკილი; 2. ჭრელი, ჭროღა, ხალებიანი *(ფრინველი, პირუტყვი);* чупарō, чупарōниг ოდნავ ჩოფურა.

чурт д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) საფლავის ქვა; чурт дōгIа საფლავის ქვის დადგმა.

чуса|долла (-дуллу, -доьллира, -доьллина) *გრდმ.* გამოცოცხლება (აცოცხლებს), გასულიერება, სულისჩადგმა.

чу|сатта (-сетта, -сеттира, -сеттина) *გრდუვ.* ჩაღუნვა (იღუნება), ჩაზნექა.

чу|саттō (*-саттадо, -саттийра, -саттийна) *გრდმ.* ჩაღუნვა (ღუნავს), ჩაზნექა.

чу|сетта (-сетта, -ситтира, -ситтина) *გრდუვ.* ჩაღუნვა (იღუნება ხოლმე), ჩაზნექა.

чу|сеттō (*-сеттадо, -сеттийра, -сеттийна) *გრდმ.* ჩაღუნვა (ღუნავს ხოლმე), ჩაზნექა.

чу|такха (-текху, -текхира. -текхна) *გრდუვ.* ჩამოწოლა (წვება), ჩამოშვავება, ჩამოზვავება *(ნაპირისა).*

чу|такхō (*-такхадо, -такхийра, -такхийна) *გრდმ.* ჩამოთრევა (ათრევს).

***чутар|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* ჩატენა (ტენის), მოთავსება, ჩადება.

***чутар|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ., რაიმეში* მოთავსება (თავსდება), ჩადება.

чу|таса (-тосу, -тесира. -тесна) *გრდმ.* ჩაგდება (აგდებს), ჩამოგდება, ჩაყრა, ჩამოყრა; шекар чайна чутаса შაქრის ჩაიში ჩაყრა.

чу|татта (-тотту, -теттира, -теттина) *გრდმ.* შეჩოჩება (აჩოჩებს), შემოჩოჩება, შეწევა, შემოწევა. შეზიდვა.

***чутатта|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* ძალით შევარდნა (ვარდება), შეჭრა, შემოჭრა; неIарх чутаттаделира адам ბრბო კარებში შეიჭრა.

чу|тахка (-техка, -техкира. -техкина) *გრდმ., ობ. მრ.* ჩალაგება (ალაგებს), შელაგება, ჩაყრა, შეყრა.

чу|таIа (-таьIа, -таьIира. -таьIна) *გრდუვ.* 1 . ჩავარდნა (ვარდება), ჩაცვივნა. ჩაზნექა; бIаьргаш чутаьIна თვალები ჩაუცვივდა; 2. ჩაშვება; хи чутаIа წყალში ჩაშვება.

чутаIē й.й (-нан, чутаIенна, -нō, -га; -наш) ხეობა, ტაფობი.

чу|таIō (*-таIадо, -таIийра, -таIийна) *გრდმ.* 1. დაცობა (აცობს), დახშობა; გარჭობა, გაყრა; тIус шишанна чутаIō საცობით ბოთლის დაცობა; 2. *სითხეში* ჩაშვება (უშვებს); куьг хи чутаIō ხელის წყალში ჩაყოფა.

чу|тēкха (-тēкха, -тийкхира, -текхна) *გრდუვ.* ჩაწოლა (წვება ხოლმე), ჩამოწოლა, ჩაშვავება, ჩამოშვავება, ჩამოზვავება.

чу|тēкхō (*-тēкхадо, -тēкхийра, -тēкхийна) *გრდმ.* შემოთრევა (ათრევს), ჩამოთრევა.

чу|тēIа (-тēIа, -тийIира, -тийIина) *გრდუვ.* ჩაყურყუმელავება (ყურყუმელაობს ხოლმე); სითხეში ჩაშვება.

чу|тēIō (*-теIадо, -теIийра, -теIийна) *გრდმ.* 1. ჩატენა (ტენის ხოლმე); 2. დაზნექა, ჩაზნექა.

чу|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ.* ჩაგდება (აგდებს ხოლმე), ჩამოგდება, ჩაყრა, ჩამოყრა.

чу|титта (-туьтту, -титттира, -титтина) *გრდმ.* შეთრევა (ათრევს ხოლმე), შემოთრევა, შეჩოჩება, შეწევა.

чу|тōха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* 1. ჩარჭობა (არჭობს), ჩაჭედება, ჩასობა; хьостам чутōха ლურსმნის ჩაჭედება; 2. შესუნთქვა *(მაგ., ბოლისა)*; 3. ჩაკერება *(მაგ., სარჩულისა)*.

чутта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მჭადის ფორმის მოხარშული ცომი *(ჭინჭრითა და დუმის გულით)*.

чуха[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მოკლე საბელი *(პირუტყვის დასაბმელად)*.

чух|а[2] б, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -ий) ბატკანი *(პირველ გაპარსვამდე)*.

чу|хаа (-хоу, -хиира, -хиъна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ჩაჯდომა (ჯდება), ჩაცუცქება, ჩამუხლვა.

чу|хаō (*хаадо, -хаийра, -хаийна) *გრდმ., ობ. მხ.* ჩასმა (სვამს), ჩაჭედვა.

чу|харца (-хаьрца, -хаьрцира, -хаьрцина) *გრდუვ.* ჩაქცევა (იქცევა), ჩამოქცევა, ჩავარდნა, ჩამოვარდნა, ჩაშვავება, ჩანგრევა.

чу|харцō (*-харцадо, -харцийра, -харцийна) *გრდმ.* ჩაქცევა (აქცევს), ჩამოქცევა, ჩავარდნა, ჩამოვარდნა, ჩაშვავება, ჩამოშვავება, ჩამონგრევა.

чу|хахка (-хохку, -хаьхкира, -хаьхкина) *გრდმ.* დასევა (უსევს), შეჭრა, შემოჭრა, შეჭენება, შეტევა, იერიშის მიტანა; დაგორება; гӯ тIера чухахка მთიდან დაგორება, დაშვება.

чу|херца (-херца, -хирцира, -хирцина) *გრდუვ.* ჩაქცევა (იქცევა ხოლმე), ჩამოქცევა, ჩამონგრევა, ჩანგრევა, ჩამოშვავება.

чу|херцō (*-херцадо, -херцийра, -херцийна) *გრდმ.* ჩაქცევა (აქცევს ხოლმე), ჩამოქცევა, ჩანგრევა, ჩამონგრევა, ჩაშვავება.

чу|хехка (-хоьхку, -хихкира, -хихкина) *გრდმ.* შესევა (უსევს ხოლმე), შემოსევა, შეჭრა, შემოჭრა, შეჭენება.

чу|хийша (-хуьйшу, -хийшира, -хийшина) *გრდუვ.* ჩაჯდომა (ჯდება ხოლმე).

чу|хийшō (*-хийшадо, -хийшийра, -хийшийна) *გრდმ.* ჩასმა (სვამს ხოლმე).

чу|хила (-хуьлу, -хилира, -хилла, -хир) *გრდუვ.* შეწევა (იწევს ხოლმე), შემოწევა.

чу|хилō (*-хиладо, -хилийра, -хилийна) *გრდმ.* შეწევა (ეწევა ხოლმე), შემოწევა.

чу|хоа (-хоьа, -хоьира, -хоьъна) *გრდმ.* ჩატევა (ატევს), მოთავსება.

чухоам б ტევადობა.

чу|ховша (-ховшу, -хевшира, -хевшина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ჩასხდომა (სხდებიან).

чу|ховшō (*-ховшадо, -ховшийра, -ховшийна) *გრდმ., ობ. მრ.* ჩასხმა (სხამს).

чу|хоō (*хоадо, -хоийра, -хоийна) *გრდმ., რამეში* მოთავსება (ათავსებს), ჩამტევა.

чухта й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ჩიხტი *(ქალის ერთგვარი თავსაფარი)*.

чу|хӯда (-хӯду, -хуьйдира, -хуьйдина) *გრდმ.* შეწოვა (იწოვს), შესრუტვა.

чухула *თანდ.* გამჭოლი, -ში, -ზე; цIа чухула чекхвāла ოთახზე გავლა.

***чухула-** *ზმნისწინი, გამოხატავს:* 1) *რამეში* მოძრაობას; хи чухулавāла წყალს გასვლა; 2. *შიგნით* მოძრაობას; неI чIаьгIна чухула კარი დაკეტილია შიგნიდან (შიგნით).

чухула|дакккха (-доккху, -даькхира, -даькккхина) *გრდმ., რამეში* გადატანა (გადააქვს), გადაყვანა, გადმოტანა, გადმოყვანა, გატარება.

***чухуладӯхург** *მიმღ., რაიმის შიგნით* ჩასაცმელი; чухулаю̄ху бедар საცვლები.

чухулара, чухуларниг *ზედს.* შინაგანი, შიგნითა, შიდა; чухулара хеча ქვედა საცვალი.

чухчари й, й (-н, -на, -нō, -га; чухчареш) ჩანჩქერი.

чу|хьада (-хьоду, -хьаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ.* შერბენა (შერბის), შეჭრა, შეტევა, შესევა; შემორჩენა, შემოჭრა, შემოტევა, შემოსევა; დაცემა.

чу|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ჩახედვა (იხედება), ჩაცქერება.

чу|хьажō (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდმ., ობ. მხ.* შეგზავნა (გზავნის), შემოგზავნა.

чу|хьēжа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ., სუბ. მხ. რამეში* ჩახედვა (იხედება ხოლმე), ჩაცქერება.

чу|хьēжō (*-хьēжадо, -хьēжийра, -хьēжийна) *გრდმ.* შეგზავნა (გზავნის ხოლმე), შემოგზავნა.

чу|хьийза (-хьийза, -хьийзира, -хьийзина) *გრდუვ.* 1. *რამეში* ტრიალი (ტრიალებს ხოლმე), *რამეში* ბრუნვა; 2. *რამეში* ყოფნა (არის ხოლმე).

чу|хьийзō (*-хьийзадо, -хьийзийра, -хьийзийна) *გრდმ.* ჩახრახნა (ხრახნის ხოლმე).

чу|хьовзō (*-хьовзадо, -хьовзийра, -хьовзийна) *გრდმ.* ჩახრახნა (ხრახნის).

чу|хIитта (-хIуьтту, -хIиттира, -хIиттина) *გრდუვ.* შესვლა (შედის ხოლმე), შემოსვლა, ჩასვლა.

чу|хIиттō (*-хIиттадо, -хIиттийра, -хIиттийна) *გრდმ.* ჩადგმა (დგამს ხოლმე).

чу|хIотта (-хIутту, -хIоьттира, -хIоьттина) 1. *მცირე ხნით* შესვლა (შედის), შემოსვლა; 2. მოსამსახურედ დადგომა.

чу|хIоттō (*-хIоттадо, -хIоттийра, -хIоттийна) *გრდმ.* ჩადგმა (დგამს).

чўчакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჩაქუჩი *(დოლაბის დასამუშავებელი სპეც. ინსტრუმენტი).*

чучанч|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) ჩესუჩა *(ერთგვარი აბრეშუმის ქსოვილი).*

чучча *ზმნს.* მჭიდროდ, ძლიერ ახლოს.

чу|шарша (-шерша, -шершира, -шершина) *გრდუვ.* 1. ჩასრიალება (სრიალებს), ჩამოსრიალება; 2. ჩაცურება, ჩამოცურება.

чу|шаршō (*-шаршадо, -шаршийра, -шаршийна) *გრდმ.* 1. ჩასრიალება (ასრიალებს), ჩამოსრიალება; 2. ჩაცურება, ჩამოცურება.

чу|шерша (-шерша, -ширшира, -ширшина) *გრდუვ.* 1. ჩასრიალება (სრიალებს ხოლმე), ჩამოსრიალება; 2. ჩაცურება, ჩამოცურება.

чу|шершō (*шершадо, -шершийра, -шерщийна) *გრდმ.* 1. ჩასრიალება (ასრიალებს ხოლმე), ჩამოსრიალება; 2. ჩაცურება, ჩამოცურება.

чу|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* 1. შევარდნა (ვარდება), ჩავარდნა, ჩახტომა; 2. *გადატ.* შერბენა, *მცირე ხნით* შესვლა; 3. გადახტომა.

чу|эккхō (*-эккхадо, -эккхийра, -эккхийна) *გრდმ.* შეგდება (აგდებს), შემოგდება, შელალვა, შემოლალვა.

чу|ēца (-ōьцу, -ийцира, -эцна) *გრდმ.* შეფარება (იფარებს), შეკედლება, მიღება; хьēший чуēца სტუმართა მიღება.

чуяз|дан (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* ჩაწერა (წერს); дош чуяздан სიტყვის ჩაწერა.

чу|Іāна (-Іēна, -Іēнира, -Іēнина) *გრდუვ.* ჩაღვრა (იღვრება), ჩაქცევა.

чу|Іāнō й, й (-нан, чуІāнонна, -нō, -ē; -наш) ყურე *(ზღვისა).*

чу|Іāнō (*-Іāнадо, -Іāнийра, -Іāнийра) *გრდმ.* ჩასხმა (ასხამს), ჩაღვრა (ღვრის).

чу|Іēна (-Іēна, -Іийнира, -Іийнина) *გრდუვ.* ჩაღვრა (იღვრება ხოლმე), ჩაქცევა.

чу|Іēнō (*-Іēнадо, -Іēнийра, -Іēнийна) *გრდმ.* ჩასხმა (ასხამს ხოლმე), ჩაღვრა, ჩაქცევა.

чу|Іитта (-Іуьтту, -Іиттира, -Іиттина) *გრდმ.* ჩაყოფა (ყოფს ხოლმე), სითხეში ამოვლება (ავლებს ხოლმე).

чуьйн|а д (-ан, -на, -ō, -ē) თუჯი; чуьйна лāлō თუჯის დნობა.

чуьйраш й *მხოლოდ მრ-ში* ნაწლავები; чуьйрийн ნაწლავებისა.

чуьппалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ბატიბუტი; 2. კოპი.

чуьра[1] *ზედს.* შინაგანი, შიგა, შიდა, შინა, შიგნითა.

чуьра[2] *თანდ.* -დან; цIа чуьра ოთახიდან.

чуьра[3] *ზმნისწინი, გამოხატავს მოქმედების მიმართულებას შიგნიდან გარეთ:* გა, გამო.

***чуьра|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. ღრძობა (იღრძობა); 2. *გადატ.* წონასწორობიდან გამოსვლა, გაბრაზება.

***чуьра|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* 1. ღრძობა (უღრძობს); 2. *გადატ.* წონასწორობიდან გამოსვლა, გაბრაზება.

***чуьра|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. ღრძობა (იღრძობა ხოლმე); 2. *გადატ.* წონასწორობიდან გამოსვლა (გამოდის ხოლმე), გაბრაზება.

***чуьра|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* 1. ღრძობა (იღრძობა); 2. *გადატ.* წონასწორობიდან გამოსვლა, გაბრაზება.

чуьрк й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კოლო.

чхар б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ყორე; 2. ლოდი.

чхо д, д, (чхоьнан, чхоьнна, чхоьнō, чхоьнē; чхоьнаш) კალაპოტი; ქვაბული.

чхьаьвриг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ტარაკანი.

чхьовг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* შალგი.

чхьонкар й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) კეტი, კომბალი, ხელკეტი, კვერთხი.

чхьоч й, й (чхьоьчан, чхьоьчна, чхьоьчō, чхоьчē; чхьоьчаш) მოუქნელი, დონდლო ადამიანი; ზანტი.

чIāба й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. ნაწნავი, დალალი; 2. თოკი.

чIāгIа (чIōгIу, чIēгира, чIаьгIна) *გრდმ.* დახურვა (ხურავს), დაკეტვა, ჩაკეტვა, შეკვრა *(მაგ. გზისა);* неI чIāгIа კარის დაკეტვა.

чIāгIам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ხელშეკრულება; чIāгIам бо ხელშეკრულებას დებს.

***чIагI|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. გამაგრება (მაგრდება), განმტკიცება; 2. დაავადების გართულება; 3. დამკვიდრება.

***чIагI|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. გამაგრება (ამაგრებს), დამაგრება, მიმაგრება, დამკვიდრება, განმტკიცება; 2. მოჭერა; 3. დამტკიცება; 4. გართულება *(სენისა)*; 5. დამოწმება.

чIāгIийнарг *მიმღ.* 1. დამკეტავი, ჩამკეტავი; 2. დაკეტილი, ჩაკეტილი, დახურული.

чIāгIō[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē;

-наш) 1. დაპირება, შეპირება, პირობა, აღთქმა, ვალდებულება; 2. სიმაგრე, საყრდენი, ბურჯი.

***чIāгIō**[2] (чIагIдо, чIāгийра, чIāгIийна) *გრდმ.* 1. დახურვა (ხურავს), დაკეცვა.

чIаж й, й (чIожан, чIожана, чIожō, чIожē; -аш) ხეობა, ვიწრობი.

чIāм|а й, й (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) ნიკორა *(თეთრი ნიშანი ცხენის შუბლზე);* чIāмара, чIāмаранит ნიკორა, თეთრშუბლა.

чIāна|даккха (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) განადგურება (ანადგურებს), დარბევა, აკლება, აოხრება, დაქცევა, გატიალება, გაპარტახება.

чIāна|даха (-дōьду, -дахара, -дахна) სურსათ-სანოვაგისთვის გამგზავრება *(მთაში პურეულის ნაკლებობის გამო მთიელები ყოველწლიურად მიემგზავრებოდნენ ბარში სურსათ-სანოვაგის შესაძენად),* სურსათ-სანოვაგისათვის წასვლა (მიდის).

чIāнахō в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; чIāнахой) *საუბ.* პიროვნება, რომელიც სურსათ-სანოვაგის შესაძენად დადის.

чIāнō й, й (-нан, чIāнонна, -нō, -нē; -наш) *საუბ.* პურეული *(რომელიც შემოტანილია ბარიდან მთაში).*

чIāпа, чIāпаниг *ზედს.* ბრტყელი, სწორი *(შდ. ზეგანი).*

чIāпаршнēхьа *ზმნს.* ბრტყლად, სიბრტყით.

чIап|дала (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაბრტყელება (ბრტყელდება).

чIап|дан (-до, -дира, -дина, -дер ||-дийр ду) *გრდმ.* გაბრტყელება (აბრტყელებს)

чIап|лам б, д (-лāманан, -лāманна, -лāманō, лāманē; -лаьмнаш) ზეგანი.

чIāра б, д (чIēран, чIēрана, чIēрō, чIēрē; чIēрий) თევზი; бēраша дукха чIēрий лийцира ბავშვებმა ბევრი თევზი დაიჭირეს.

чIарбал б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) თოკი, თასმა.

чIачкъа (чIечкъа, чIечкъира, чIечкъина) *გრდუვ.* მოღუშვა (იღუშება), შუბლის *(კოპების, წარბების)* შეკვრა, შეჭმუხნა.

чIачкъō (*чIачкъадо, чIачкъийра, чIачкъийна) *გრდმ.* მოღუშვა (ღუშავს), სახის *(შუბლის, კოპების, წარბების)* შეკვრა; შეჭმუხნა, დაღმეჭა.

чIаьнкъа в, й; б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მეტისი *(სხვადასხვა რასის წარმომადგენელთა ქორწინების შედეგად წარმოშობილი ადამიანი).*

чIаьIа д (-нан, -нна, -нō, -нē) მაგარი სასმელი *(პურეულისაგან ოჯახში გამოხდილი).*

чIевн|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; чIевнеш) ჩიტბატონა.

чIēга б, б (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) საკეტი, კლიტე.

чIēгIаг[1] д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კაჭკაჭი.

чIēгIаг[2] й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ღერო *(სიმინდისა);* 2. მაქო.

чIēгIардиг д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) მერცხალი.

чIēгIардиган |кIа д, д (-кIен, -кIена, -кIенō, -кIенē; -кIаш) *ბოტ.* შროშანი.

чIениг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ნიკაპი; 2. კვირტი, ყლორტი.

чIēпалг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ქადა *(კარტოფილის ან ხაჭოს სართავიანი ეროვნული საჭმელი).*

чIерг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კოჭი *(განივი კოჭი სახურავისა).*

чIēрийдōхург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ყანჩა; 2. მეთევზე, მებადური; *იხ.* чIēрийлоьцург.

чIēрийлоьцург й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ყანჩა; 2. მეთევზე, მებადური.

чIерх й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) პატარა აივანი საბრძოლო კოშკზე.

чIечкъа (чIечкъа, чIичкъира, чIичкъина) *გრდუვ.* მოღუშვა (იღუშება ხოლმე), შუბლის *(წარბების, კოპების, სახის)* შეკვრა; შეჭმუხნა.

чIечкъō (*чIечкъадо, чIечкъийра, чIечкъийна) *გრდმ.* მოღუშვა (ღუშავს ხოლმე), შეჭმუხნა, შეკვრა.

чIеш д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; чIийш) ნაფოტი, ბურბუშელა, ნათალი, ნატკეჩი.

чIешалг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) წვრილი ნაფოტი, ბურბუშელა.

чIēIа[1] д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მტირალა.

чIēIа[2] (чIēIа, чIийIира, чIеIна) *გრდუვ.* სლუკუნი (სლუკუნებს); бер чIēIа ბავშვი სლუკუნებს.

чIиж д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ავგაროზი, შანა, ამულეტი.

чIижаргI|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) 1. ანწლი; 2. დიდგულა; სალამური *(დიდგულისა);* 3. სათამაშო სასროლი *(დიდგულისაგან გაკეთებული);* 4. *გადატ.* აყლაყუდა, ახმახი.

чIикъ|баккха (-боккху, -баьккхира, -баьккхина) *გრდმ.* დაწრიპინება (წრიპინებს), დაწრუწუნება, დაწივლება.

чIим б, б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ჭყიმი.

чIинт й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ონკანი.

чIинчIирē, чIинчIирēниг *ზედს.* ფაქიზი.

чIир й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მესისხლეობა, სისხლის აღება; чIир ēкха შურისძიება.

чIиркъē, чIиркъēниг *ზედს.* ფაქიზი.

чIирхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; чIирхой) შურისმაძიებელი, შურისმგებელი.

чIишталг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ლოყა.

чIоб д, д (чIōьбан, чIōьбана, чIōьбō, чIōьбē; чIōьбаш) *ზოოლ.* წყლის ბულა.

чIōгIа 1. *ზედს.* მაგარი, ძლიერი, მტკიცე; *გადატ.* ძუნწი, ხარბი; 2. *ზმნ.* მაგრად, ძლიერად, მტკიცედ, ხმამაღლა; мох чIōгIа хьēкха бōлабелира ქარმა მაგრად დაბერვა დაიწყო; и чIōгIа рēза ву ის ფრიად კმაყოფილია.

чIōгIалл|а й (-ин, -ина, -ō, -ē) 1. სიმაგრე, სიმყარე, სისალე; 2. გამძლეობა, სიმტკიცე, სიმკვიდრე; 3. ხმამაღლობა; 4. *გადატ.* სიხარბე, სიძუნწე.

чIод|а д, д (-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) დუქარდი *(სპეციალური მაკრატელი ცხვრის საპარსად).*

чIож|хьовзō (*-хьовзадо, -хьовзийра, -хьовзийна) თავთავის დასხმა (ისხამს); თავთავის ამოღება.

чIōь б, д (-нан, чIоьнна, -нō, -нē; -наш) კიდობანი, ამბარი *(მარცვლის შესანახი).*

чIоьндарг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჭიანური.

чIӯ б, д (чIōран, чIōрана, чIōрō, чIōрē; чIōраш) 1. ზუმბა; 2. მაქო.

чIуг й, й (чIагаран, чIагарна, чIагарō, чIагарē; чIагарш) 1. ბეჭედი; 2. საყურე; 3. კაუჭი *(კარისა)*; 4. რგოლი *(ჯაჭვის და მისთ.).*

***чIул|дан** (-до, -дира, -дина, -дер ||-дийр ду) *გრდმ.* მარცვლეულის კილისაგან გაწმენდა (წმენდს); სიმინდის ტაროსთვის ფოთლების შემოცლა.

чIӯ|носта й, й (-настаран, -настарна, -настарō, -настарē; -настарш) წვივის ძვალი, კანჭის ძვალი.

чIӯ|пхьарс б, д (-пхьаьрсан, -пхьаьрсана, -пхьаьрсō, -пхьаьрсē; -пхьаьрсаш) იდაყვის ძვალი.

чIӯрам б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. კვარი, ბიჭონი; 2. ჩვარი, ძონძი; чIӯрам-чиркх სანთელი.

чIуьжарг й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) თიხის დოქი, კოკა.

Ш, Э

ша[1] б, б (шен, -на, -нō, -нē; -ш) ყინული; ша бан გაყინვა, ყინულის გადაკვრა; Iай пхьид ша кIелахь хуьлу ზამთარში ბაყაყი ყინულის ქვეშ არის ხოლმე.

ша[2] й, й (шен, шена, шенō, шенē; шенаш) ძველებური ზომის ერთეული; მტკაველი.

шā *ნაცვ.* თვითონ, თვით, მარტო; шā даккха გამოყოფა (გამოყოფს), გამოცალკევება; шā дāла გამოყოფა (გამოეყოფა), მოცილება (სცილდება), ჩამოშორება, шā тайпана თავისებურად; йоI шā яхара школē გოგონა მარტო წავიდა სკოლაში.

шабар-шибар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *საუბ.* ლაქლაქი, ლაილაი; шабар-шибар дан ჩურჩული (ჩურჩულებს, ეჩურჩულება), მითქმა-მოთქმა.

шагатIулг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) მარმარილო; თეთრი ქვა.

***шаг|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გალიზიანება (ლიზიანდება), გაგულისება, გახელება, გაბრაზება; გაუხეშება.

шад[1] б, д (шедан, шедана, шедō, шедē; шеддаш) 1. კვანძი, ნასკვი; 2. მარყუჟი, ყულფი; шад бан გაკვანძვა; шад баста კვანძის გახსნა; 3. როკი, ნუქრი.

шад[2] й, й (шēдан, шēдана, шēдō, щēдē; шодмаш) შოლტი, მათრახი; шад етта გაშოლტვა, გამათრახება.

шада д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფიწალი.

шай д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) შაურიანი, შაური *(მონეტა).*

шай-кай й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ფული, ხურდა ფული.

шайн *ნაცვ.* თავისი.

шайтIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ეშმაკი, შაიტანი; шайтIанан кIорни ეშმაკუნა; шайтIанан дин ნემსიყლაპია.

шайх в, й; б (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) შეიხი.

шал д, д (шōлан, шōлана, шōлō, шōлē; шēлаш) შალი, შალის ქსოვილი.

шала *ზედს.* გაორკეცებული, გაორმაგებული.

ша|-лам б, д (-ла̄манан, -ла̄манна, -ла̄мано̄, -ла̄мане̄; -лаьмнаш) მყინვარი.

шалго̄ й, й (-нан, шалгонна, -но̄, -не̄; -наш) 1. ორკაპა ფიწალი, ორთითი; 2. ორკაპა ტოტი, ორკაპა შტო; шалго̄ топ ორლულიანი თოფი.

шалха 1. *ზედს.* ორმაგი, ორკეცი, ორპირი, ორფა, ორჯერადი; 2. *ზმნს.* ერთიორად, ორმაგად, ორჯერ უფრო.

*__шалха|детта__ (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* ორმაგად *(ორკეცად, ორფად)* დაწყობა (აწყობს ხოლმე), დალაგება, დაკეცვა.

*__шалха|дилла__ (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ., ობ. მხ.* გადაკეცვა (კეცავს), დაკეცვა, გაკეცვა, ორკეცად დადება.

шалха|то̄ха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* ორმაგად *(ორფად, ორკეცად)* დაწყობა (აწყობს).

шалха|хе̄та (-хе̄та, -хийтира, -хетта) *გრდუვ.* ორად ჩვენება (ეჩვენება), ორად გაყოფა.

шалхо̄ й, й (-нан, шалхонна, -но̄, -не̄; -наш) ორპირობა, გაორება, ორჭოფობა; ორობითობა; шалхо̄ ле̄ло̄ ორპირობა (ორპირობს), თვალთმაქცობა.

шалхонца *ზმნს.* ერთიორად, ორმაგად.

шалхонч|а в, й; б (-ин, -ина, -о̄, -е̄; -аш) ორპირი, თვალთმაქცი.

ша̄мали й, й (-н, -на, -но̄, -га; ша̄малеш) დასტამბო *(ერთგვარი ზოლებიანი პატარა სურნელოვანი ნესვი).*

шаптал й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) გარგარი.

шар[1] д, д (ше̄ран, ше̄рана, ше̄ро̄, ше̄ре̄; ше̄раш) დო.

шар[2] й, й (ша̄ран, ша̄рана, ша̄ро̄, ша̄ре̄; ша̄раш) ბურთი, სფერო; ბუშტი; дуьне̄нан шар დედამიწის სფერო.

ша̄рам б, б (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) დალაგება, წესრიგში მოყვანა; ша̄рам бан დალაგება (ალაგებს).

шарбал й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) შარვალი.

*__шар|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გასწორება (სწორდება), მოსწორება, მოშანდაკება, გაპრიალება.

*__шар|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* მოსწორება (ასწორებს), გასწორება, გაპრიალება.

шарша (перша, шершира, шершина) *გრდუვ.* გასრიალება (სრიალდება), ჩასრიალება, ჩამოსრიალება, დასხლტომა, დაცურება.

шар-шарахь *ზმნს.* ყოველწლიურად.

шаршо̄ (*шаршадо, шаршийра, шаршийна) *გრდმ.* გასრიალება (ასრიალებს), ჩასრიალება, ჩამოსრიალება; დაცურება.

шаршӯ й, й (-н, -на, -но̄, -га; шарщуш) 1. სუფრა; 2. ზეწარი.

шарI д (-ан, -ана, -о̄, -е̄) *რელიგ.* შარიათი.

ша̄-тап *ზედს.* მსგავსი; ша̄-тап шен да̄ ву иза ალი კვალი მამაა.

шаткъ|а б, д (-ин, -ина, -ано̄, -ане̄; -анаш) დედოფალა, თრითინა, სინდიოფალა.

шаткъам б, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) მყვრელი, ბოხმეჭა.

шатлакх д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) *სამხ.* სალუტი.

шах-шах *ხმაბაძ.* შრიალი, ფაჩუნი, ჩუჩუნი.

шахь в, б (ша̄хьан, ша̄хьана, ша̄хьо̄, ша̄хье̄; ша̄хьаш) შაჰი.

шахьар й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) ქალაქი.

шахьархо̄ в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; шахьархой) ქალაქელი, ქალაქის მცხოვრები.

шач й, й (шо̄чан, шо̄чана, шо̄чо̄, шо̄че̄; шаьчнаш) ისლი.

ша̄-ша̄ (ше̄н-ше̄н, ше̄на-ше̄на, ша̄-ша̄, ше̄га-ше̄га; шаьш-шаьш) *ნაცვ.* ცალ-ცალკე.

ша̄-шаха *ზმნს.* თავისთავად, თავისით, უნებლიედ.

ша̄-шаха- *რთულ სიტყვათა წინა ნაწილი, რომელიც გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც თავისთავად, უნებურად ხდება.*

ша̄-шахаIе̄минарг *მიმღ.* თვითნასწავლი.

ша̄-ше̄нхесторг *მიმღ.* ტრაბახა, ბაქია, მკვეხარა.

ша̄-шехтоамбийриг *ზედს.* თვითკმაყოფილი, თვითმოწმე.

шаьлта й, й (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) ხანჯალი, სატევარი.

шаьш *უკუქც.ნაცვ.მეორე და მესამე პირისა:* თვითონ (მრ. რ.).

ше̄гара *ზმნს.* თავისი მხრიდან, თავისგან.

шеггара *ზმნს.* დამოუკიდებლად.

ше̄даг й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) სალამური.

шеддашдерг, шеддашдолу *მიმღ.* 1. ნასკვიანი, კვანძიანი; 2. როკიანი, ნუჟრიანი.

шеддашдо̄цу, шеддашдо̄цург *მიმღ.* 1. უნასკვო, უკვანძო; 2. უნუჟრო.

шек *ზმნს.* ეჭვიანად, ეჭვით, საეჭვოდ.

ше̄кар д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) შაქარი; бIаьлган ше̄кар ნატეხი შაქარი.

ше̄кардуьллург *მიმღ.* საშაქრე.

*__шек|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* დაეჭვება (აეჭვებს), ეჭვის გამოწვევა.

*__шек|да̄ла__ (-до̄лу, -де̄лира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.*

დაეჭვება (ეჭვდება), ეჭვის აღება, ეჭვის შეტანა, ეჭვის შეპარვა.

***шек|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* დაეჭვება (ეჭვობს ხოლმე, ეჭვდება ხოლმე); ეჭვის, გუმანის ქონა.

***шек|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დაეჭვება (ეჭვობენ, ეჭვდებიან), ეჭვის შეტანა, ეჭვის აღება.

шēкō й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ეჭვი, გუმანი; шēкō йоцуш უეჭველად; сан шēкō ჩემი ეჭვი, ჩემი გუმანი.

шēкōйоццуш *ამხოლ.* უეჭველად, უდავოდ, უსათუოდ.

шēкъа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) მელანი.

***шел|дала** (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ.* 1. გაცივება (ცივდება), გაგრილება, განელება, აცივება; āрахь шелъелла გარეთ აცივდა; 2. გაყინვა, დაზრობა.

***шел|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* გაცივება (აცივებს), გაგრილება, განელება.

шēлиг д, д (шаьлган, шаьлгана, шаьлгō, шаьлгē; шаьлгаш) კასრი (*ვულამოლებული ხე მარცვლეულისათვის*).

шēлō й, й (-нан, шēлонна, -нō, -нē; -наш) სიცივე, სუსხი.

шелIа д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ეშმაკი, სატანა, დემონი.

шен *ზედს.* 1. ყინულისა; 2. მტკავლისა; *იხ.* ша[1,2].

шēн *ნაცვ.* თავისი, თვისი.

шēн-зāманан, шēн-зāманниг *ზედს.* დროული.

шēн-зāманчохь *ზმნს.* დროულად; დროზე, თავის დროზე.

шениг 1. ყინულისა; 2. მტკავლისა; *იხ.* шен.

шēниг *ნაცვ.* თავისი, თვისი; *იხ.* шēн.

шēн-лаамехь *ზმნს.* 1. დამოუკიდებლად; 2. თვითნებურად.

шенна *ნაცვ.* საკუთრად თავისთვის.

шēн-хенахь *ზმნს.* დროულად, დროზე, თავის დროზე, დროით.

шēра[1] й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; шēреш) ყურბელი.

шēра[2] 1. *ზედს.* გლუვი, სწორი, გატკეცილი; 2. *ზმნს.* სწორად, თანაბრად, კარგად; книжкаш шēра йоьшу цо წიგნებს სხაპასხუპით კითხულობს ის.

шеран *ზედს.* წლისა, წლიური; шеран корта წლის დასაწყისი; шеран коьртехь წლის დასაწყისში.

шерша (шерша, ширшира, ширшина) *გრდუვ.* სრიალი (სრიალებს ხოლმე), დაცურება, გაცურება.

шерша, шершарг *მიმღ.* 1. მოსრიალე; 2. სრიალა, ლიპი, მოლიპული; шерша некъ მოლიპული გზა.

шершина, шершинарг *მიმღ.* მოცურებული, მოსხლეტილი.

шершō (*шершадо, шершийра, шершийна) *გრდმ.* სრიალი (ასრიალებს), (*ცივით და მისთ.*) გასეირნება, გატარება.

шет й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ფურთხი.

шиван|кол й, й (-кӯлан, -кӯлана, -кӯлō, -кӯлē; -кōллаш) ერთგვარი ბუჩქი; ბუჩქნარის ნაირსახეობა.

ший а *რიცხვ.* ორივე, ესეც და ისიც.

шийла 1. *ზედს.* ცივი; шийла Iа ცივი ზამთარი; āрахь шийла ю გარეთ ცივა; 2. *ზმნს.* ცივად, გულგრილად.

шийлō, шийлōниг *ზედს.* ოდნავ ცივი, გრილი.

шийтта *რიცხვ.* თორმეტი; шийтта гIант (Iайг) თორმეტი სკამი (კოვზი).

шим *იხ.* шин

шиммō *რიცხვ.* ორმა, ორივემ (*ერთად*).

шин б, д (-ан, -на, -ō, -ē; шаннаш) ცური, ჯიქანი.

шинабесан, шинабесаниг *ზედს.* ორფერი, ორფეროვანი.

шинабеттан, шинабеттаниг *ზედს.* ორი თვისა, ორთვიანი.

шинар|а[1] д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -ш) დეკეული.

шинар|а[2] й, й (-ин, -ина, -ō, -ē -ш) სამშაბათი; шинарин де სამშაბათი დღე.

шинасохьтан, шинасохьтаниг *ზედს.* ორსაათიანი, ორი საათისა.

шира *ზედს.* 1. ძველი, ძველთაძველი; ძველებური; 2. დაძველებული, დრომოჭმული.

ширалла й 1. ძველი დრო; 2. სიძველე; გაცვეთილობა.

***шир|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* 1. დაძველება (ძველდება); 2. გაცვეთა.

***шир|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ.* ცვეთა (ცვეთს), გაცვეთა.

ширдōлаг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) შურდული.

ширшина, ширшинарг *шерша[1]-ის ნამყოს მიმღეობა:* ნასრიალები, მოცურებული, დაცურებული, მოსხლეტილი.

шич|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ой) ბიძაშვილი.

шича-маьхч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -ой) *კრებ.* ნათესავები, ნათესაობა.

шиш б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* ჭვავის რქა.

шиша д, д (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. შუშა, ფლაკონი; ბოთლი; 2. ლამპის შუშა.

шишша *რიცხვ.* ორ-ორი, წყვილად, წყვილ-წყვილად.

ши|ъ (-нан, -нна, -ммо̄, -нга) *რიცხვ.* ორი; шиъ-ах ორნახევარი; ши-кхоъ ორი-სამი; и шиъ хи тIе вахара ის ორი მდინარეზე წავიდა.

шкаф й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) კარადა; книгийн шкаф წიგნების კარადა.

школ|а й, й (-ин, -ина, -о̄, -е̄; -аш) სკოლა; юьхьенцара школа დაწყებითი სკოლა.

шо д, д (шеран, шарна, шеро̄, шере̄; шераш) წელიწადი, წელი; тIедо̄гIу шо მომავალი წელი; даханчу шарахь შარშან; шо хьалха *(ერთი)* წლის წინათ; керлачу шарца! გილოცავთ ახალ წელს! тIекхо̄чуш ду керла шо ახლოვდება ახალი წელი.

шо̄[1] б, д (-нан, шонна, -но̄, -не̄; -наш) 1. ღვრიტა, კვეთი; 2. ჭდე; 3. შემორგოლვა *(ხისა)*.

шо̄[2] в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; шой) ფშაველი *(ფშავის მკვიდრი)*.

шовда д, д (-нан, -нна, -но̄, -не̄; -наш) წყარო; бе̄раш шовданна тIе дахара ბავშვები წყაროზე წავიდნენ; шовда сирла дара წყარო კამკამა იყო.

шовзткъа *რიცხვ.* ორმოცი; шовзткъа шо ორმოცი წელი; шовзткъех ორმოცამდე, ორმოციოდე.

шовкъ й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) 1. *რელიგ.* ექსტაზი, გაშმაგება, გახელება; 2. აზარტი, აღფრთოვანება, გამხნევება.

шовр б, б (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) მარილწყალი, წათხი.

шовхалди й, й (-н, -на, -но̄, -га; шовхалдеш) *ბოტ.* ერთგვარი სარეველა ბალახი.

шо̄га *ზედს.* 1. ხორკლიანი, მქისე; ხაოიანი; 2. *გადატ.* ფიცხი, ფხუკიანი.

шозза *რიცხვ.* ორჯერ; шозза шиъдиъ ორჯერ ორი-ოთხი.

шозлагIа, шозлагIниг *რიცხვ.* მეორეჯერ, მეორედ.

шок й, й (шакаран, шакарна, шакаро̄, шакаре̄; шакарш) 1. სასტვენი; 2. სტვენა; шок то̄ха სტვენა (უსტვენს); шок етта სტვენა (უსტვენს ხოლმე).

шокхаьчна, шокхаьчнарг *მიმღ.* ერთი წლისა.

шо̄къали й, й (-н, -на, -но̄, -га; шо̄къалеш) ტყვია.

шо̄лан, шо̄ланиг *ზედს.* შალისა, მატყლისა; *იხ.* шал.

шолгIа *რიცხვ.* მეორე; шолгIа шо მეორე წელი; шолгIаделахь მეორეც, მეორეცაა და.

шолх й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) ბურბუშელა, ნათალი; ნაფოტი.

шолхаг д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -аш) ტყუპი, ტყუპის ცალი.

шоралла й 1. *ზედს.* სიგანე, განი; სიფართოვე, სიგანიერე; 2. *ზმნს.* სიგანეზე.

***шор|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაგანიერება (განივრდება), გაფართოება.

***шор|дан** (-до, -дира, -дина, -дер) *გრდმ.* გაგანიერება (აგანივრებს), გაფართოება.

шорта 1. *ზედს.* გაშლილი, თავისუფალი, ფართო, განიერი, ხალვათი; უხვი, დოვლათიანი, სავსე, ბარაქიანი; 2. *ზმნს.* ნელა, ნელნელა, ფრთხილად, წყნარად, მშვიდად; კარგა ბლომად, საკმარისად, საკმაოდ.

шорто̄ й, й (-нан, шортонна, -но̄, -не̄; -наш) 1. ფართო, გაშლილი, სივრცე; 2. სიუხვე, ბარაქა, დოვლათი.

шоршал й, й (-ан, -на, -о̄, -е̄; -ш) შაშვი.

шот й, й (шо̄ьтан, шо̄ьтана, шо̄ьто̄, шо̄ьте̄; шо̄ьташ) შაბათი; шо̄ьтан де შაბათი დღე; шо̄ьтан дийнахь შაბათს.

шо̄чан, шо̄чаниг *ზედს.* ისლისა; *იხ.* шач.

шо̄ьтан, шоьтаниг შაბათისა; *იხ.* шот.

шоьккари й, й (-н, -на, -но̄, -га; шоьккареш) შველი; *იხ.* лу

шоьшл|а й, й (-ан, -на, -ано̄, -ане̄; -анаш) ღვრიტა.

шу (шун, шуна, аша, шуьга) *ნაცვ.* თქვენ.

шӯ б, д (-нан, шунна, -но̄, -не̄; -наш) 1. ბორცვი, გორაკი; მაღლობი; ნაპირი; 2. *საუბ.* მიჯნა, სამანი, ზღვარი; 3. ფლატე.

шун[1] д, д (шуьнан, шуьнна, шуьно̄, шуьне̄; шаннаш) სამფეხა პატარა მაგიდა; სუფრა.

шун[2] *ნაცვ.* თქვენი.

шӯнан *ზედს.* ბორცვისა, გორაკისა; მიჯნისა; ფლატისა.

шур|а й, й (-ин, -ина, -о̄, -е̄; шуьреш) რძე.

шур|баI б, д (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -баьIаш) *ბოტ.* რძიანა.

шуьйра, шуьйраниг *ზედს.* ფართო, განიერი, გაშლილი; тIай деха а, шуьйра а ду ხიდი გრძელი და განიერი არის.

шуьйро̄, шуьйро̄ниг *ზედს.* ოდნავ განიერი, ოდნავ ფართო.

шуьшиъ *რიცხვ.*, *(თქვენ)* ორნი.

эвла й, й (-ан, -ана, -о̄, -е̄; -аш) აული, სოფელი; эвлахь სოფელში.

эвлара, эвларниг *ზედს.* სოფლისა, სასოფლო.

эвлаяъ в, й; б (эвлая̄ан, эвлая̄ана, эвлая̄о̄, эвлая̄э̄: эвлая̄аш) წმინდანი, ღვთის (ღვთაების) ნების განმცხადებელი; მისანი, გრძნეული, მოგვი.

эвн|а д, д (-ан, -на, -о̄, -е̄; -еш) ნაკერი.

эвнаш *იხ.* ов

эвсаралла й 1. სიუხვე, ბარაქა, დოვლათი; დოვლათიანობა, ხვავრიელობა; 2. მწარმოებლურობა, ნაყოფიერება.

эвхьаза 1. *ზედს.* ძალდაუტანებელი, თავისუფალი, ბუნებრივი, თავაზიანი, ზრდილობიანი; 2. *ზმნ.* ძალდაუტანებლად, თავისუფლად, ბუნებრივად, თავაზიანად, ზრდილობიანად.

***эвхьаз|да̄ла** (-до̄лу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* უზრდელად მოქცევა (იქცევა), მოურიდებლად მოქცევა.

***эвхьаз|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* უზრდელად მოქცევა (იქცევა ხოლმე), მოურიდებლად მოქცევა.

***эвхьаз|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* უზრდელად მოქცევა (იქცევა), მოურიდებლად მოქცევა.

э̄гIа (о̄ьгIу, ийгIира, ийгIина) *გრდუვ.* წაჩხუბება (ეჩხუბება), წაკიდება.

э̄гIаза *ზედს.* 1. ავადმყოფური, არაჯანსაღი, სუსტი, უძლური, ულონო; 2. საცოდავი, საბრალო, ბეჩავი; შეუხედავი, უთვალტანადო.

э̄гIазалла й 1. ავადმყოფურობა, მტკივნეულობა; სისუსტე, ულონობა, უძლურება; 2. შეუხედაობა, უთვალტანადობა.

э̄гIо̄ (*э̄гIадо, э̄гIийра, э̄гIийна) *გრდმ.* წაჩხუბება (აჩხუბებს), წაკიდება.

***э̄|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* შერევა (ურევს), გარევა, ერთმანეთში არევა.

эзар (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) *რიცხვ.* ათასი; эзарзза ათასჯერ; эзарлагIа მეათასე; эзаршеран, эзар шо долу ათასწლიანი, ათასი წლისა.

э̄кам 1. *ზედს.* ამთვისებელი, შემთვისებელი, გაღიზიანებადი, ფიცხი; 2. *ზმნ.* ამთვისებლად, შემთვისებლად, გამაღიზიანებლად, ფიცხად, ფხუკიანად, გულფიცხად.

эккха (оьккху, иккхира, иккхина) *გრდუვ.* 1. გადახტომა (ხტება), ახტომა, ჩახტომა; 2. გასკდომა.

эккхо̄ (*эккхадо, эккхийра, эккхийна) *გრდმ.* 1. გაგდება (აგდებს); 2. გადენა (დენის).

э̄кха д, д (-на, -нна, -но̄, -нē; а̄кхарой) მხეცი, ნადირი; тхӯна э̄кханан лар гира ჩვენ ნადირის კვალი დავინახეთ.

э̄къа й, й (-нан, -нна, -но̄, -нē; -наш) 1. ბრტყელი სასროლი ქვა *(კოჭაობისას)*; 2. *საუბ.* ფიქალი; 3. ტაფა (უტარო).

э̄л|а в, б (-ан, -ана, -о̄, -ē; -ий) ბატონი, თავადი; მთავარი.

э̄ладит|а д, д (-ин, -ина, -ано̄, -анē; -анаш) შარი, ხრიკი, საშარო საქმე, ჭორი.

э̄ладитанē, эладитанēниг ზედს შარიანი, საშარო.

э̄ладитанч|а в, й; б (-ин, -ина, -о̄, -ē; -аш) შარისთავი; ჭორიკანა.

э̄лан[1] *ზედს.* თივისა; э̄лан такхор თივის ზვინი; *იხ.* йол.

э̄лан[2] *ზედს.* ბატონისა, თავადისა, თავადური; მთავრისა; э̄лан йоI თავადის ასული, მთავრის ასული.

э̄лашха *ზმნ.* თავადურად.

элп д, д (-ан, -ана, -о̄, -ē; -аш) ასო.

элтар д, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) კრაველი.

элхьамч д, д (-ан, -ана, -о̄, -ē; -аш) კუნელი.

элча в, б (-нан, -нна, -но̄, -нē; -наш) მოციქული *(ღვთისა)*.

э̄малк й, й (-ан, -ана, -о̄, -ē; -аш) გარეული ცხოველი, ნადირი.

э̄малкалла й ველურობა, სიველურე.

эмгар й, б (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) მეტოქე *(მრავალცოლიანობისას: ერთი ცოლი მეორისათვის)*.

эмкал й, й (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) აქლემი; эмкал йоккха ю აქლემი დიდია; эмкалан бекъа კოზაკი.

э̄н (о̄ь, ийра, ийна) *გრდუვ.* შერევა (ირევა), შეკრება, გარევა, არევა.

энжедē, энжедēниг *ზედს.* უხეში, ტლანქი.

эппаз д, д (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) აბაზი, აბაზიანი.

эпсар в, й; б (-ан, -на, -о̄, -ē; -ш) ოფიცერი.

эр д, д (э̄ран, э̄рана, э̄ро̄, э̄рē; э̄раш) მწევარი; мехкан доцчу э̄ро̄ пхьагал ца лаьцна უცხო მწევარმა კურდღელი ვერ დაიჭირაო *(იგივეა, რაც: ადგილობრივ კურდღელს ადგილობრივი მწევარი დაიჭერსო)*.

э̄ра[1] д, д (-нан, -нна, -но̄, -нē; -наш) კალო, გასალეწად დაწყობილი თავთავები.

э̄ра[2]**, э̄раниг** *ზედს.* დაუკოდავი.

эргIада *ზედს.* თავაწყვეტილი, თავდაუჭერელი, აულაგმავი.

эргIадалла й თავაწყვეტილობა, თავდაუჭერლობა, ალვირახსნილობა.

***эргIад|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* აღშფოთება (აღაშფოთებს), აღელვება.

***эргIад|да̄ла** (-до̄лу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* აღშფოთება (შფოთდება), განრისხება.

***эргIад|да̄ха** (-до̄ху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* აღშფოთება (აღაშფოთებს), აღელვება.

***эргIад|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* აღშფოთება (შფოთავს ხოლმე), განრისხება.

***эргIад|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., ობ. მრ.* აღშფოთება (შფოთდება), განრისხება.

эрз б, д (-ан, -ана. -ō, -ē; -аш) ლერწამი; эрз меллаша техкаш бу ლერწამი ნელა ირხევა.

эркō й, й (-нан, эрконна, -нō, -нē; -наш) ცუდი დამოკიდებულება, ცუდი განწყობილება.

эрмалō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга ; эрмалой) სომეხი.

эрмалошха *ზმნს.* სომხურად.

эрна *ზმნს.* ამაოდ, ტყუილად, ტყუილუბრალოდ.

***эрча|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ.* დამახინჯება (ამახინჯებს), დაგონჯება, დაუშნოება.

***эрча|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* დაუშნოება (უშნოვდება).

***эрча|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* დამახინჯება (ამახინჯებს), დაგონჯება, დაუშნოება.

***эрча|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* დაუშნოება (უშნოვდება ხოლმე).

***эрча|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* დაუშნოება (უშნოვდება).

э̄с|а д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; **э̄сий**). ხბო; фермехь дуккха а хьелий а, э̄сий а ду ფერმაში ბევრი ძროხები და ხბორები არიან; аттō э̄са Iалашдо ძროხა ხბოს უვლის.

эсала *ზედს.* თავმდაბალი, მორიდებული, მოკრძალებული, თავდაჭერილი; მშვიდი, წყნარი, თვინიერი.

э̄саран, э̄сарниг *ზედს.* დათრთვილული, დაჭირხლული; *იხ.* йис.

эскар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ჯარი, არმია.

эскархō в, б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; эскархой) არმიელი, სამხედრო მოსამსახურე.

эсс *შორისდ., გამოხატავს უკმაყოფილებას:* ოჰ, უჰ.

этк|а й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ჩექმა, წაღა.

этмаьIиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ლოკოკინა.

эттIа, эттIарг *მიმღ.* 1. გაპობილი, დაპობილი, დახეთქილი, დამტვრეული; 2. გაწყვეტილი, დაგლეჯილი.

э̄тIа (э̄тIа, ийтIира, эттIа) *გრდუვ.* 1. დახევა (იხევა), დაგლეჯა, დაფხრეწა, დაფლეთა; 2. გასკდომა, გაბზარვა, გაპობა, გახეთქა.

э̄тIийна, э̄тIийнарг *მიმღ.* გაჭრილი, გაკვეთილი, დაჭრილი, დაგლეჯილი, დახეთქილი, დაპობილი, დაფხრეწილი, დაფლეთილი.

этIō (*э̄тIадо, э̄тIийра, э̄тIийна) *გრდმ.* 1. დაჭრა (ჭრის), გაკვეთა, დაფხრეწა, დაფლეთა; 2. დაპობა, დახეთქა.

эха (ōьху, ихира, ихна) სიარული (დადის ხოლმე), წასვლა, მოსვლა, მგზავრობა; დენა.

эха- *რთულ სიტყვათა პირველი ნაწილი. აღნიშნავს ნახევარს.*

э̄ханан *ზედს.* ნახევრისა.

э̄ханг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) ნართი.

э̄харт д (-ан, -ана, -ō, -ē) საიქიო.

э̄хартара *ზედს.* საიქიო, იმქვეყნიური.

э̄хасохьтан, э̄хасохьтаниг *ზედს.* ნახევარსაათიანი.

э̄хашеран, э̄хашерниг *ზედს.* ნახევარწლიანი, ექვსთვიანი, ნახევარი წლისა.

э̄хиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ნახევარი.

эхь д (э̄хьан, э̄хьана, э̄хьō, э̄хьē) სირცხვილი, შეცბუნება, უხერხულობა; თავის მოჭრა, შერცხვენა.

э̄хьа (ōьхьу, ийхьира, эхьна) *გრდმ.* შეჩეჩება (აჩეჩებს); მიწოდება, მირთმევა, შეთავაზება.

э̄хьē, э̄хьēниг *ზედს.* მორცხვი, მოკრძალებული, კდემამოსილი.

эхьцахетарг *მიმღ.* ურცხვი, უსირცხვილო, უტიფარი.

эхI *შორისდ., გამოხატავს შიშს, ტკივილს, გაოცებას:* ეჰ, ოჰ.

э̄ца (ōьцу, ийцира, эцна) *გრდმ.* 1. აღება (იღებს), აყვანა; 2. მიღება; хьēший э̄ца სტუმრების მიღება; 3. ყიდვა; нанас хIоий, нехчий эцна დედამ კვერცხი და ყველი იყიდა; 4. მოხდა *(მაგ., ქუდისა).*

эцига სწორედ იქ, იქით; эцигара სწორედ იქიდან.

э̄чиг д (-ан, -на, -ō, -ē) 1. რკინა, თუნუქი; 2. სალტე; 3. რკინის ნაწარმი.

э̄ша (ōьшу, ийшира, эшна) *გრდუვ.* 1. დაკლება (აკლია, არ ჰყოფნის); საჭიროება; 2. დამარცხება.

э̄шарш й *йиш-ის მრ. რიცხვის ფორმა:* სიმღერები, გალობა; хьōзанō хаз э̄шарш лōькху ჩიტი საამურად გალობს.

э̄шō (*э̄шадо, э̄шийра, э̄шийна) *გრდმ.* დაძლევა (სძლევს), გამარჯვება; დამარცხება, მორევა, ჯობნა.

эшш *შორისდ., გამოხატავს უპატივცემულობას, ზიზღს, სიძულვილს, ქედმაღლობას, ამპარტავნობას:* ფუ, ფუი.

Ю,ЮЬ

*ю *იხ.* ду.

ю̄ й, й (-нан, юнна, -нō, -нē; -наш) 1. სადგისი; 2. ნესტარი, ისარი.

ю̄жу, ю̄жург *მიმღ.* 1. შემბმელი; 2. შესაბმელი.

*юза (юзу, юьзира, юьзна) *იხ.* дуза.

*юзō (юзайо, юзийра, юзийна) *იხ.* дузō.

юккъē *ზმნს.* შუაში, შორის, ცენტრში.

***юккъēгул|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ., შუაში* შეკრება (იკრიბება), თავის მოყრა, მოგროვება, მოქუჩება.

***юккъēгул|дан** (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ., შუაში* შეკრება (კრებს), თავის მოყრა, მოგროვება, მოქუჩება.

***юккъē|даккха** (-доккху, -даькхира, даьккхина) *გრდმ.* 1. *სუბ. მხ., შუაში* გატანა (გააქვს), გამოტანა, გაყვანა, გამოყვანა; 2. *გადატ.* წინადადების შეტანა (შეაქვს), შემოტანა.

***юккъē|дāла** (-дōлу, -дēлира,- -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ., შუაში* გასვლა (გადის), გამოსვლა.

***юккъē|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ., შუაში* გასვლა (გადის), გამოსვლა.

***юккъē|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ., შუაში* გატანა (გააქვს), გამოტანა, გადგმა, გამოდგმა.

***юккъē|дахка** (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრდმ., ობ. მრ., შუაში* დალაგება (ალაგებს).

***юккъē|детта** (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ., შუაში* ცემა (სცემს ხოლმე), დარტყმა (არტყამს ხოლმე).

***юккъē|дижа** (-дуьжу, -дижира, -дижна) *გრდუვ., სუბ. მხ., შუაში* დაწოლა (წვება), ჩაწოლა.

***юккē|дижō** (-дижадо, -дижийра, -дижийна) *გრდმ., ობ. მხ., შუაში* დაწვენა (აწვენს), ჩაწვენა.

***юккхē|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ., შუაში* გასვლა (გადის ხოლმე), გამოსვლა.

***юккхē|дийша** (-дуьйшу, -дийшира, -дийшина) *გრდუვ., სუბ. მრ., შუაში* დაწოლა (წვება), ჩაწოლა.

***юккъē|дийшō** (-дийшадо, -дийшийра, -дийшийна) *გრდმ., ობ. მრ., შუაში* დაწვენა (აწვენს), ჩაწვენა.

***юккъē|дилла** (-дуьллу, -диллира, -диллина) *გრდმ., ობ. მხ., შუაში* დადება (დებს), ჩადება, ჩაწყობა, ჩალაგება.

***юккъē|дōжа** (-дӯжу, -дуьйжира, -доьжна) *გრდუვ., შუაში* შებმა (აბამს); *შუაში* დაცემა.

***юккъē|долла** (-дуллу, -доьллира, -доьллина) *გრდმ.* გახვევა (ახვევს), შეხვევა, შეფუთვა; ჩადება; *შუაში* შედება (დებს).

***юккъē|дохка** (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრდმ., ობ. მრ., შუაში* გახვევა (ახვევს), შეხვევა, შეფუთვა; ჩადება; შუაში შედება (დებს).

юккхē|кхийса (-кхуьйсу, кхийсира, -кхийсина) *გრდმ., შუაში* სროლა (ისვრის ხოლმე), ტყორცნა, ჩაგდება, ჩაყრა; ჩართვა.

юккхē|кхосса (-кхуссу, кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ., შუაში* სროლა (ისვრის), ტყორცნა, ჩაგდება, ჩაყრა; ჩართვა.

юккъē|къовла (-къовлу, -къевлира, -къевлина) *გრდმ., შუაში* მოჭერა (უჭერს), წაჭერა, ჩაჭერა; *შუაში* მოცვა, მოქცევა.

юккъе|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ., შუაში* შეგდება (აგდებს), შემოგდება, შელალვა, შემოლალვა.

юккъē|лāца (-лōцу, -лēцира, -лаьцна)*გრდმ., შუაში* ჩაფენა (ფენს), ჩართვა, ჩადება, ჩაჩურთვა.

юккъē|лачкъа (-лечкъа, -лечкъира, -лечкъина) *გრდუვ., შუაში* დამალვა (იმალება, ემალება), ჩამალვა.

юккъē|лачкъō (*-лачкъадо, -лачкъийра, -лачкъийна) *გრდუვ., შუაში* დამალვა (მალავს), ჩამალვა.

юккъē|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდმ., შუაში* შეგდება (აგდებს ხოლმე), შემოგდება, შელალვა, შემოლალვა.

юккъē|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* ჩარევა (ერევა).

юккхē|лелхō (*-лелхадо, -лелхийра, -лелхийна) *გრდმ., შუაში* შეგდება (აგდებს ხოლმე), შემოგდება, შელალვა, შემოლალვა.

юккъē|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ., შუაში* შერეკვა (რეკავს ხოლმე) შემორეკვა.

юккъē|лēца (-лōьцу, -лийцира, -лецна) *გრდმ., შუაში* ჩაფენა (ფენს ხოლმე), ჩართვა, ჩადება, ჩაჩურთვა.

юккъē|лечкъа (-лечкъа, -личкъира, -личкъина) *გრდუვ., შუაში* დამალვა (იმალება ხოლმე), ჩამალვა.

юккъē|лечкъō (-лечкъадō, -лечкъийра, -лечкъийна) *გრდმ., შუაში* დამალვა (მალავს ხოლმე).

юккъēра, юккъēрниг *ზედს.* შუა, შუათანა; საშუალო; бІаьстēнан юккъēра бутт апрель бу გაზაფხულის შუა თვე აპრილი არის.

юккъē|тōха (-тӯху, -туьйхира,

-тоьхна) *გრძ., შუაში* დარტყმა (არტყამს), მორტყმა, მოხვედრება.

юккъе̄хула *ზმნ.*, გამოხატავს მიმართულებას რამის შიგნით, შორის, გამჭოლ; адамийн жӀӯгана юккъе̄хула чекхдāла ადამიანთა ჯგუფში გაღწევა, გაძრომა.

юккъехь *ზმნ.* შუაში, შუაგულში, შორის.

юккъе̄|хьада (-хьоду, -хьаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ., სუბ. მხ., შუაში* შევარდნა (ვარდება), შემოვარდნა, შეჭრა, შემოჭრა, მიხტომა.

юккъе̄|хьажа (-хьожу, -хьаьжира, -хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მხ., შუაში* ჩახედვა (იხედება), გახედვა.

юккъе̄|хьажо̄ (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრძ., ობ. მხ., შუაში* გაგზავნა (გზავნის); სიღრმისკენ წარმართვა, მიშვერა, მიმართვა; ცენტრში დამიზნება.

юккъе̄|хьарча (-хьаьрча, -хьаьрчира, -хьаьрчина) *გრდუვ.* გახვევა (ეხვევა), *შუაში* გახვევა.

юккъе̄|хьарчо̄ (*-хьарчадо, -хьарчийра, -хьарчийна) *გრძ.* გახვევა (ხვევს), *შუაში* გახვევა.

юккъе̄|хье̄жа (-хьōьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ., სუბ. მხ., შუაში* ჩახედვა (იხედება ხოლმე).

юккъе̄|хье̄жо̄ (*-хье̄жадо, -хье̄жийра, -хье̄жийна) *გრძ., ობ. მხ., შუაში* გაგზავნა (გზავნის ხოლმე), სიღრმისკენ წარმართვა, მიმართვა, მიშვერა; ცენტრში დამიზნება.

юккъе̄|хьерча (-хьерча, -хьирчира, -хьирчина) *გრდუვ., რაიმეში* შეხვევა (ეხვევა ხოლმე), გახვევა.

юккъе̄хьерчо̄ (*-хьерчадо, -хьерчийра, -хьерчийна) *გრძ., რაიმეში* გახვევა (ხვევს ხოლმე), *შუაში* გახვევა.

юккъе̄|хьийса (-хьуйсу, -хьийсира, -хьийсина) *გრდუვ., სუბ. მრ., შუაში* ჩახედვა (იხედება ხოლმე), გახედვა.

юккъе̄|хийсо̄ (*-хьийсадо, -хьийсийра, -хьийсийна) *გრძ., ობ. მრ., შუაში* გაგზავნა (გზავნის ხოლმე); სიღრმისკენ წარმართვა, მიშვერა, მიმართვა; ცენტრში დამიზნება.

юккъе̄|хьовса (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *გრდუვ., სუბ. მხ., შუაში* ჩახედვა (იხედება), გახედვა.

юккъе̄|хьовсо̄ (*-хьовсадо, -хьовсийра, -хьовсийна) *გრძ., ობ. მრ., შუაში* გაგზავნა (გზავნის), სიღრმისკენ წარმართვა, მიმართვა, მიშვერა; ცენტრში დამიზნება.

юккъешхула *ზმნ.* შუაში, შუაგულში; შორის.

юккъе̄|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* 1. სიტყვის შეწყვეტინება (აწყვეტინებს); 2. შერბენა (შერბის), შემორბენა, შევარდნა, შეჭრა, მიხტომა.

юккъе̄|эккхо̄ (*-эккхадо, -эккхийра, -эккхийна) *გრძ., შუაში* შეგდება (აგდებს), შემოგდება, შელალვა, შემოლალვა.

юкъ[1] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; яккъаш) 1. ტიხარი, ძგიდე; 2. ინტერვალი; 3. შუაგული, შუა;

4. ცენტრი; 5. *ანატ.* წელი.

юкъ[2] й, й (овкъаран, овкъарна, овкъарō, овкъарē; овкъарш) ნაცარი.

юкъа (юкъу, юькъира, юькъна) *იხ.* дукъа.

*__юкъагул|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* წრედ შეკრება (იკრიბება), თავის მოყრა, მოგროვება, მოქუჩება.

*__юкъагул|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრძ.* წრედ შეკრება (კრებს), თავის მოყრა, მოგროვება, მოქუჩება.

юкъа|гӀерта (-гӀерта, -гӀиртира, -гӀиртина) *გრდუვ.* ჩარევა (ერევა ხოლმე).

юкъа|гӀорта (-гӀурту, -гӀоьртира, -гӀоьртина) *გრდუვ.* ჩარევა (ერევა).

*__юкъа|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. *შუაში* გასვლა (გადის), გამოსვლა; 2. გამოვლენა (ვლინდება), გამომჟღავნება.

*__юкъа|дāло__ (-дāладо, -дāлийра, -дāлийна) *გრძ.* 1. დანერგვა (ნერგავს); 2. შეტანა, შემოტანა, წამოყენება, წამოჭრა, დაყენება.

*__юкъа|дāн__ (-дōгӀу, -деара, -деана) *გრდუვ., სუბ. მხ.* შესვლა (შედის), შემოსვლა, შეღწევა; ჩაბმა, ფეხის შედგმა, ფეხის ჩადგმა.

*__юкъа|даха__ (-дōьду, -дахара, -дахна, -гӀор) *გრდუვ.* 1. შერთვა (ერთვის), შერწყმა, შეერთება, შერევა; შესვლა, შემოსვლა; 2. ჩაბმა; 3. მონაწილეობის მიღება; 4. შეღწევა, შემოღწევა.

*__юкъа|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრძ., სუბ. მხ.* შეტანა (შეაქვს), შემოტანა, *წინადადებისა და მისთ.* წამოყენება.

*__юкъа|дахка__[1] (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრძ., ობ. მრ.* 1. ჩადება (დებს), ჩართვა; 2. განსახილველად დაყენება.

*__юкъа|дахка__[2] (-дōгӀу, -даьхкира, -даьхкина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* შესვლა (შედის), შემოსვლა.

*__юкъа|детта__ (-детта, -диттира, -диттина) *გრძ.* შეერთება (უერთებს), შემოერთება, მიერთება.

*__юкъа|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. *შუაში* გასვლა (გადის ხოლმე), მოსვლა; 2. *გადატ.* გამოვლენა, გამოაშკარავება, გამომჟღავნება.

*__юкъа|дилла__ (-дуьллу, -диллира,-диллина) *გრძ., ობ. მხ.* 1. ჩადება (დებს), ჩართვა; *შუაში* დადება; 2. *გადატ.* განსახილველად გამოტანა.

*__юкъа|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ.* 1. *შუაში* გასვლა (გადის), გამოსვლა; 2. *გადატ.* გამოვლენა, გამოაშკარავება, გამომჟღავნება.

*__юкъа|долла__ (-дуллу, -доьллира, -доьллина) *გრძ. ობ. მხ.* 1. ჩადება (დებს), ჩართვა; 2. შეხვევა, შემოხვევა, გახვევა, შეფუთვა.

*__юкъа|дохка__ (-духку, -доьхкира, -доьхкина) *გრძ., ობ. მრ.* 1.

ჩადება(დებს) ჩართვა; 2. შეხვევა, შემოხვევა, გახვევა, შეფუთვა.

юкъа|ийзо̄ (*-ийзадо, -ийзира, -ийзина) *გრდმ.* ჩაბმა (აბამს), ჩართვა, მიზიდვა, მოზიდვა, ჩათრევა.

юкъа|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ., შუაში* ჩაგდება (აგდებს ხოლმე), გადაგდება, სროლა, ტყორცნა, დაგდება, დაყრა, ძალით შეგდება.

юкъа|кхосса (-кхуссу, -кхоьссира, -кхоьссина) *გრდმ., შუაში* ჩაგდება (აგდებს), გადაგდება, გასროლა, გატყორცნა, დაგდება, დაყრა, ძალით შეგდება.

юкъа|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ., შუაში* შეგდება (აგდებს), შემოგდება, შელალვა, შემოლალვა, შედენა, შემოდენა, ძალით შეგდება.

юкъа|лахка (-лохку, -лаьхкира, -лаьхкина) *გრდმ., ობ. მრ., შუაში* შერეკვა (რეკავს), შემორეკვა, შეყრა, შემოყრა.

юкъа|лāца (-ло̄цу, -лēцира, -лаьцна) *გრდმ., შუაში* ჩართვა (რთავს), მიზიდვა, ჩაბმა.

юкъа|лēла (-лēла, -лийлира, -лелла) *გრდუვ.* შუამავლობა (შუამავლობს), შუაკაცობა; შუამავლობის გაწევა.

юкха|лелла (-лоьллу, -лиллира, -лиллина) *გრდმ., ობ. მხ., შუაში* შეგდება (აგდებს), შემოგდება, შელალვა, შემოლალვა.

юкъа|лелха (-лелха. -лилхира. -лилхина) *გრდუვ.* ჩარევა (ერევა ხოლმე), გარევა.

юкъа|лехка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ.* შერეკვა (რეკავს ხოლმე), შემორეკვა, შედენა; *შუაში* შერეკვა, შეყრა, შელალვა.

юкъа|лēца (-ло̄ьцу, -лийцира, -лецна) *გრდმ., შუაში* ჩართვა (რთავს ხოლმე), მიზიდვა, ჩაბმა.

юкъаметтиг й, й (-ан, -на, -о̄, -ē; -аш) 1. ურთიერთობა, ურთიერთდამოკიდებულება; 2. ცენტრი.

юкъанакъара 1. *ზედს.* შუა, შუათანა; საშუალო; 2. *ზმნს.* საშუალოდ.

юкъа|о̄за (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) ჩათრევა (ითრევს), შუაში შეყვანა (შეჰყავს), შემოტანა, შეტანა, ჩართვა, მიზიდვა, მოზიდვა, ჩაბმა.

юкъа|о̄зо̄ (*-о̄задо, -о̄зийра, -о̄зийна) *გრდმ.* ჩათრევა (ითრევს), ჩაბმა, მიზიდვა, მოზიდვა.

юкъара *ზედს.* საერთო, საზოგადო, საყოველთაო, საზიარო; ზოგადი.

***юкъара|даккха** (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდმ., ობ. მხ.* გამორიცხვა (რიცხავს), გარიცხვა.

***юкъара|дāла** (-до̄лу. -дēлира.- -даьлла. -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გასვლა (გადის), გამოსვლა. ამოვარდნა.

***юкъара|дāха** (-до̄ху, -дēхира. -даьхна) *გრდმ.* გამორიცხვა

(რიცხავს), გარიცხვა, ამოყრა.

***юкъара|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გასვლა (გადის ხოლმე), გამოსვლა.

***юкъара|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ.* გასვლა (გადის), გამოსვლა.

юкъаралла й საზოგადოება.

юкъараллахо̄ в, й; б (-чун, -чунна, -чо̄, -чуьнга; юкъараллахой) საოგადოებრივი მუშაკი.

юкъараллин, юкъараллиниг *ზედს.* საზოგადოებრივი.

юкъарло̄ й, й (-нан, юкъарлонна, -но̄, -нē; -наш) შუამავლობა, შუაკაცობა.

юкъарчух *ზმნს.* თავდებობით.

юкъа|то̄ха (-тӯху, -туьйхира, -тоьхна) *გრდმ.* შეერთება (უერთებს), მიერთება, შემოერთება, ჩართვა.

***юкъах|даккха** (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდმ., ობ. მხ.* შეწყვეტინება (აწყვეტინებს), *სწავლის, მუშაობის...* გაწყვეტინება.

***юкъах|дāла** (-до̄лу, -дēлира,- -даьлла. -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* შეწყვეტა (წყვეტს), გასვლა, გამოსვლა.

***юкъах|дāха** (-до̄ху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ.* მოწყვეტა (აწყვეტინებს), გასვლა, გამოსვლა, თავის დანებებინება.

***юкъах|дийла** (-дуьйлу. -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* შეწყვეტა (წყვეტს ხოლმე), თავის დანებება.

***юкъах|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., სუბ. მრ.* შეწყვეტა (წყვეტს), გაწყვეტა, თავის დანებება.

юкъахь *ზმნს.* ერთად, ერთობლივად.

юкъа|хьада (-хьоду, -хьаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ., სუბ. მხ.* შევარდნა (უვარდება), შემოვარდნა, მიჭრა, მიხტომა.

юкъа|хьажа (-хьожу, -хьаьжира,- -хьаьжна) *გრდუვ., სუბ. მხ.* ჩახედვა (იხედება), *რაიმეში* ყურება.

юкъа|хьажо̄ (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდმ., ობ. მხ.* შეგზავნა (გზავნის), მიმართვა, დამიზნება.

юкъа|хьарча (-хьаьрча, -хьаьрчира, -хьаьчина) *გრდუვ.* გახვევა (ეხვევა), შეხვევა, შეფუთნა.

юкъа|хьарчо̄ (*-хьарчадо, -хьарчийра, -хьарчийна) *გრდმ.* შეხვევა (ახვევს), გახვევა, შეფუთნა.

юкъа|хьēжа (-хьо̄ьжу, -хьийжира, -хьежна) *გრდუვ.* ჩახედვა (იხედება ხოლმე), რამეში ყურება.

юкъа|хьēжо̄ (*-хьēжадо, -хьēжийра, -хьēжийна) *გრდმ.* შეგზავნა (გზავნის ხოლმე), დამიზნება.

юкъа|хьерча (-хьерча, -хьирчира, -хьирчина) *გრდუვ.* გახვევა (ეხვევა ხოლმე), შეფუთნა.

юкъа||хьерчо̄ (*-хьерчадо, -хьерчийра, -хьерчийна) *გრდმ.* გახვევა (ახვევს ხოლმე), შეფუთნა.

юкъа|хьийса (-хьуьйсу, -хьийсира, -хьийсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ჩახედვა (იხედება ხოლმე), ყურება.

юкъа|хьийсо̄ (*-хьийсадо, -хьийсийра, -хьийсийна) *გრდმ.* შეგზავნა (გზავნის ხოლმე), შემოგზავნა.

юкъа|хьовса (-хьовсу, -хьаьвсира, -хьаьвсина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* ჩახედვა (იხედება), რამეში ყურება.

юкха|хьовсо̄ (*-хьовсадо, -хьовсийра, -хьовсийна) *გრდმ., ობ. მრ.* შეგზავნა (გზავნის), რამეში მიმართვა, დამიზნება.

юкъа|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* 1. ჩახტომა (ხტება), შევარდნა, მიჭრა, მიხტომა; 2. *გადატ.* ჩარევა (ერევა).

юкъа|эккхо̄ (*-эккхадо, -эккхийра, -эккхийна) *გრდმ.* შეგდება (აგდებს), შემოგდება.

юкъа|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* შერევა (ერევა), არევა, შერწყმა.

юкъ-юкъа *ზმნს.* დროდადრო, დროგამოშვებით, ხანდახან, ზოგჯერ, ხანგამოშვებით.

*__юкъ|яла__ (-ло, -ēлира, -елла) *იხ.* дукъдала.

*__юкъ|ян__ (-йо, -йира, -йина) *იხ.* дукъдан.

юм й (юьман. юьмана, юьмо̄, юьмē) ოთხით სვლა, ოთხამოლებით სვლა, ნავარდი.

юрт й, й (юьртан, юьртана. юьрто̄, юьртē; ярташ) სოფელი, აული; тхан юьртахь йоккха беш ю ჩვენს სოფელში დიდი ბაღია.

*__ю̄са__ (ю̄су, юьйсира, юьйсина) *იხ.* дӯса.

*__юста__ (юсту, юьстира, юьстина) *იხ.* дуста.

*__юсто̄__ (юстайо, юстийра, юстийна) *იხ.* дусто̄.

*__юткъа__ *იხ.* дуткъа.

*__юткъа|ян__ (-йо, -йира, -йина) *იხ.* дуткъадан.

*__юткъо̄, юткъо̄ниг__ *ზედს., იხ.* дуткъо̄.

*__юург__ 1. *იხ.* дуург; 2. საჭმელი; юург-мерг სასმელ-საჭმელი.

*__юх__ й, й (юьхан, юьхана, юьхо̄, юьхē; яххаш) *იხ.* дух.

юха *იხ.* духа; юха а *კიდევ ერთხელ.*

*__ю̄ха__ (ю̄ху, юьйхира, юьйхина) *იხ.* дӯха.

*__юхаа̄ла__ *იხ.* духаа̄ла.

*__юхаа̄рахē̄ца__ *იხ.* духаа̄рахēца.

*__юхагул|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *გრდმ., ხელახლა* შეკრება (კრებს), *ისევ* შეკრება, მოკრეფა, თავის მოყრა, მოქუჩება, მოგროვება.

*__юхадагар|дан__ (-до, -дира, -дина, -дер||-дийр ду) *იხ.* духадагардан.

*__юха|дада__ (-доду, -дедира, -дедда) *გრდუვ., ხელახლა* გაქცევა (გარბის).

*__юха|дадо̄__ (-дададо, -дадийра, -дадийна) *გრდმ., ხელახლა* მოტაცება (იტაცებს); გატაცება.

*__юха|даккха__ (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *იხ.* духадаккха.

*__юхадала__ *იხ.* духадала.

*__юхада̄ла__ *იხ.* духада̄ла.

*__юхадан__ *იხ.* духадан.

*__юхада̄н__ *იხ.* духада̄н.

*__юхадаха__ *იხ.* духадаха.

*__юхада̄ха__ *იხ.* духада̄ха.

*__юхадахка__ *იხ.* духадахка.

*__юхадеана, юхадеанарг__ *მიმღ.* უკანდაბრუნებული, მობრუნებული.

*__юхадерза__ *იხ.* духадерза.

*__юхадерзо̄__ *იხ.* духадерзо̄.

*__юха|детта__ (-детта, -диттира, -диттина) *გრდმ.* უარყოფა (უარყოფს), უკუგდება, აცდენა, უარის თქმა (უარს ამბობს).

*__юхадēша__ *იხ.* духадēша.

*__юхадийла__ *იხ.* духадийла.

*__юха|дийца__ (-дуьйцу, -дийцира, -дийцина) *გრდმ., ხელახლა* მოყოლა (ყვება), თხრობა, მბობა.

*__юхадила__ *იხ.* духадила.

*__юхадилла__ *იხ.* духадилла.

*__юхадита__ *იხ.* духадита.

*__юхадитта__ *იხ.* духадитта.

*__юхадовла__ *იხ.* духадовла.

*__юхадо̄гIург__ *ვინც ან რაც* ბრუნდება; ხურდა.

*__юхадо̄ла|дала__ (-ло, -делира, -делла) *გრდუვ., ხელახლა* დაწყება (იწყება), გამეორება.

*__юха|до̄ло̄__ (-до̄ладо, -до̄лийра, -до̄лийна) *გრდმ., ხელახლა* დაწყება (იწყებს), გამეორება.

*__юхадокха__ *იხ.* духадохка.

*__юхадуста__ *იხ.* духадуста.

*__юхаийза__ *იხ.* духаийза.

*__юхакēго̄__ *იხ.* духакēго̄.

юха|кхийса (-кхуьйсу, -кхийсира, -кхийсина) *გრდმ., უკან* გადაგდება (აგდებს ხოლმე), *უკან* მოსროლა, გადაყრა.

*__юхакхолла__ *იხ.* духакхолла.

*__юха|кхосса__ (-кхуссу, -кхоьссира, -хкхоьссина) *გრდმ., უკან* გადაგდება (აგდებს), გადაყრა, *უკან* მოსროლა.

юха|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ., უკან* გაგდება (აგდებს), *უკან* გალალვა.

*__юхала̄ра__ *იხ.* духала̄ра.

юха|лата (-лета, -летира, -летта) *გრდუვ.* 1. *ხელახლა* ანთება (ინთება), მოკიდება; 2. *ხელახლა* შეწებება, დაწებება, მიწებება; 3 *ხელახლა* წაჩხუბება, წაკინკლავება.

*__юхалахка__ *იხ.* духалахка.

*__юхалелла__ *იხ.* духалелла.

*__юхалелха__ *იხ.* духалелха.

*__юхалēра__ *იხ.* духалēра.

*__юхалехка__ *იხ.* духалехка.

*__юхалиста__ *იხ.* духалиста.

*__юхаловза__ *იხ.* духаловза.

*__юхалург__ *იხ.* духалург.

юхаметта|хIотто̄ (*-хIоттадо, -хIоттийра, -хIоттийна) *გრდმ.* აღდგენა (აღადგენს), განახლება, რესტავრაცია.

юхангēхьа̄ *ზმნს.* პირიქით; უკუღმა, მეორე მხარეს.

юха|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *გრდმ.* 1. *უცბად* შეჩერება (აჩერებს), *უკან* დახევინება (ახევინებს), *უკან* დაწევინება; 2. *უცბად* მოწევა (*მაგ., სადავისა*), დაჭიმვა.

юха|таса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ., ხელახლა* დაგდება (აგდებს), გადაგდება, გასროლა.

***юхатēга** *იხ.* духатēга.

юха|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ., ხელახლა* დაგდება (აგდებს), გადაგდება, სროლა.

***юхатōха** *იხ.* духатōха.

***юхахаржа** *იხ.* духахаржа.

***юхахатта** *იხ.* духахатта.

***юхахержа** *იხ.* духахержа.

***юхахетта** *იხ.* духахетта.

юха|хьада (-хьоду, -хьаьдира, -хьаьдда) *გრდუვ.* უკუქცევა (უკუიქცევა), *უკან* წასვლა, გაქცევა.

***юхахьāдаккха** *იხ.* духахьāдаккха.

***юхахьāдāла** *იხ.* духахьāдāла.

***юхахьāдāха** *იხ.* духахāдāха.

***юхахьāдийла** *იხ.* духахьāдийла.

***юхахьāдовла** *იხ.* духахьāдовла.

***юхахьажа** *იხ.* духахьажа.

юха|хьажō (*-хьажадо, -хьажийра, -хьажийна) *გრდმ., უკან* მიბრუნება (აბრუნებს), *უკან* გაგზავნა, დაბრუნება, გადაცემა.

юхахьāра *ზედს.* 1. დაჟინებული, შეუპოვარი, უდრეკი; 2. ჯიუტი, კერპი; გაქირი.

юхахьāралла 1. დაჟინებულობა; შეუპოვრობა, უდრეკობა; 2. ჯიუტობა, სიჯიუტე, სიკერპე; ჭირვეულობა, სიანჩხლე.

***юхахьēжа** *იხ.* духахьēжа.

***юхахьийза** *იხ.* духахьийза.

***юхахьийзō** *იხ.* духахьийзō.

***юхахьийса** *იხ.* духахьийса.

***юхахьовза** *იხ.* духахьовза.

***юхахьовзō** *იხ.* духахьовзō.

***юхахьовса** *იხ.* духахьовса.

***юхацалург** *იხ.* духацалург.

юхацIе|тилла (-туьллу, -тиллира, -тиллина) *გრდმ.* სახელის გამოცვლა (უცვლის), სახელის გადარქმევა, შეცვლა, სხვა სახელის დარქმევა.

юхашара *ზმნს.* გაისად, მომავალ წელს.

***юхаэккха** *იხ.* духаэккха.

юха|эккхō (*-эккхадо, -эккхийра, -эккхийна) *გრდმ., უკან* გაგდება (აგდებს), გამოგდება.

***юх|йийла** (-юьуйлу, -йийлира, -йийлла) *იხ.* духдийла.

***юх|йовла** (-йовлу, -евлира, -евлла) *იხ.* духдовла.

***юххē** *ზმნს.* ახლოს, მახლობლად, გვერდით.

***юххē|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхина) *გრდმ., ობ. მხ., გვერდით* ამოყენება (იყენებს).

***юххē|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., გვერდით* ამოდგომა (დგება, უდგება).

***юххē|дāлō** (-дāлало, -дāлийра, -дāлийна) *გრდმ., ახლოს* მოყვანა (მოჰყავს), მიყვანა, მიახლოება, მოახლოება.

***юххē|даха** (-дōьду, -дахара, -дахна) *გრდუვ., ახლოს* მისვლა (მიდის), მიახლოება, დაახლოება.

***юххē|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ., გვერდით* ამოყენება (იყენებს).

***юххē|дахка**[1] (-дохку, -дехкира, -дехкина) *გრდმ., ობ. მრ., ახლოს* მიწყობა (აწყობს), მიყრა, მილაგება, დალაგება.

***юххē|дахка**[2] (-дōгIу, -даьхкира, -даьхкина) *გრდუვ., სუბ. მრ.* მოახლოება (უახლოვდება), ახლოს მოსვლა.

***юххē|дижа** (-дуьжу, -дижира, -дижна) *გრდუვ., სუბ. მხ., ახლოს, გვერდით* დაწოლა (წვება, უწვება), გვერდით მიწოლა.

***юххē|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდმ., ახლოს, გვერდით* ამოდგომა (უდგება ხოლმე).

***юххē|дийша** (-дуьйшу, -дийшира, -дийшина) *გრდუვ., სუბ. მრ., ახლოს, გვერდით* დაწოლა (წვება, უწვება), *გვერდით* მიწოლა.

***юххē|дилла** (-дуьллу. -диллира, -диллина) *გრდუვ., ობ. მხ., გვერდით* დადება (დებს).

***юххē|дōжа** (-дӯжу, -дуьйжира, -доьжна) *გრდუვ., გვერდით* მიბმა (აბამს).

юххē|ида (-уьду, -идира, -идда) *გრდუვ., ვინმესთან ან რამესთან* მირბენა (მირბის ხოლმე).

юххē|ийза (-уьйзу, -ийзира, -ийзина) *გრდმ.* მიახლოება (იახლოებს, უახლოებს), გვერდით მიჩოჩება, მოჩოჩება.

юххē|лалла (-лоллу, -лаьллира, -лаьллина) *გრდმ., ობ. მხ., ახლოს, გვერდით* მირეკვა (რეკავს), მორეკვა, მიდენა, მოდენა.

юххē|лахка (-лоьхку, -лихкира, -лихкина) *გრდმ., ობ. მრ., ახლოს, გვერდით* მირეკვა (რეკავს), მორეკვა.

юххē|лелха (-лелха, -лилхира, -лилхина) *გრდუვ.* მიახლოება (უახლოვდება ხოლმე), მოახლოება.

юххē|лелхō (-*лелхадо, -лелхийра, -лелхийна) *გრდმ., ახლოს, გვერდით* მიგდება (აგდებს ხოლმე), მოგდება, მიდენა, მოდენა.

юххē|ōза (-ӯзу, -уьйзира, -оьзна) *გრდმ., ახლოს* მიჩოჩება (აჩოჩებს), მოჩოჩება, მიწევა, მითრევა.

юххē|олла (-уллу, -оьллира, -оьллина) *გრდმ., ახლოს, გვერდით* დაკიდება (ჰკიდებს), ჩამოკიდება.

юххē|охка (-ухку, -оьхкира, -оьхкина) *გრდმ., ობ. მრ., ახლოს, გვერდით* დაკიდება (ჰკიდებს), ჩამოკიდება.

юххē|таса (-тосу, -тесира, -тесна) *გრდმ., ახლოს, გვერდით* მიგდება (აგდებს), დაგდება.

юххē|тийса (-туьйсу, -тийсира, -тийсина) *გრდმ., ახლოს, გვერ-*

დით მიგდება (აგდებს ხოლმე), დაყრა.

.**юххē|хаа** (-хоу, -хиира, -хиъна) *გრდუვ., ახლოს, გვერდით* დაჯდომა (ჯდება).

юххē|хаō (-*хаадо, -хаийра, -хаийна) *გრდმ., ობ. მხ., ახლოს, გვერდით* დასმა (სვამს, უსვამს).

юххē|хийша (-хуьйшу, -хийшира, -хийшина) *გრდუვ., ახლოს, გვერდით* დაჯდომა (ჯდება ხოლმე).

юххē|ховша (-ховшу, -хевшира, -хевшина) *გრდუვ., სუბ. მრ., ახლოს, გვერდით* დასხდომა (სხდებიან).

юххēхула *ზმნს.* გვერდზე, გვერდით, ახლო, იქვე, *ვინმეს ან რამეს* გვერდის ავლით.

юххехь *ზმნს.* ახლოს, გვერდით, მახლობლად, ახლომახლო; тхан юрт хина юххехь ю ჩვენი სოფელი მდინარესთან ახლოს არის.

юххē|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდმ.* მიჭრა (ეჭრება), მიხტომა, მივარდნა.

юххē|эккхō (-*эккхадо, -эккхийра, -эккхийна) *გრდმ., ახლოს* მირეკვა (რეკავს), მორეკვა.

юххē|эха (-оьху, -ихира, -ихна) *გრდუვ.* მიახლოება (უახლოვდება ხოლმე), მოახლოება, დაახლოება.

юххē|Iилла (-Iуьллу, -Iиллира, -Iиллина) *გრდუვ., ახლოს, გვერდით* წოლა (წევს).

*__юхъяккха__ (юхйоккху, юхъяькхира, юхъяькхина) *იხ.* духдаккха.

*__юхъя̄ла__ (юхйōлу, юхъēлира, юхъялла) *იხ.* духдāла.

*__юхъя̄ха__ (юхйōху, юхъēхира, юхъяьхна) *იხ.* духдāха.

юх-юххē *ზმნს.* ერთიმეორესთან, ერთიმეორის გვერდით.

*__ю̄ца__ (ю̄цу, юьйцира, юьйцина) *იხ.* дӯца.

*__ю̄ца|яла__ (-ло, -елира, -елла) *იხ.* дӯцадала.

ю̄ша й, й (-нан, -нна, -нō, -нē;- -наш) *ბოტ.* აბზინდა.

*__юьгург__ *იხ.* дуьгург.

*__юьззана__ *იხ.* дуьззана.

*__юьйла|яла__ *იხ.* дуьйладала.

*__юьйриг__ *იხ.* дуьйриг.

*__юьйш__ *იხ.* дуьйш.

*__юькъа__ *იხ.* дуькъа.

*__юькъō, юькъōниг__ *ზედს. იხ.* дуькъō.

юьртабāхаман, юьртабāхамниг *ზედს.* სასოფლო-სამეურნეო, სოფლის მეურნეობისა.

юьртара, юьртарниг *ზედს.* სოფლისა, სასოფლო.

юьрт|дā в, б (-дēн, -дēна, -дас, -дēга; -дай) სოფლის მამასახლისი.

юьртхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō.- -чуьнга; юьртхой) თანასოფლელი.

юьстаха 1. *ზედს.* განაპირა; 2. *ზმნს.* განაპირას, განზე.

*__юьстах|даккха__ (-доккху, -даькхира, -даькхина) *გრდმ., ობ. მხ.* 1. *განზე* გაყვანა (გაჰყავს), გახმობა; 2. გაწევა (ეწევა), მიწევა, ჩამოშორება, ჩამოცილება.

*__юьстах|дāла__ (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр ||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* 1. *განზე* გასვლა (გადის), გადგომა, გზის მიცემა; 2. გაწევა, მიწევა, ჩამოშორება, ჩამოცილება.

*__юьстах|дāха__ (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., ობ. მრ., განზე* გაყვანა (გაჰყავს), გახმობა, არიდება, აცილება, აცდენა, აშორება, გარიდება.

*__юьстах|дийла__ (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* 1. *განზე* გადგომა (დგება ხოლმე), გზის აქცევა, ჩამოცლა; 2. თავის არიდება, თავის შორს დაჭერა.

*__юьстах|довла__ (-довлу, -девлира, -девлла) *გრდუვ., სუბ. მრ., განზე* გადგომა (დგება), გზის აქცევა, ჩამოცლა, თავის არიდება.

юьстē й, й (-нан, юьстенна, -нō, -нē; -наш) ნადირობა.

юьхан, юьханиг *ზედს.* ფუძისა, საყრდენისა, საფუძვლისა, ფსკერისა; *იხ.* юх.

юьхк й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ჯირკი, კუნძი, ძირკვი; 2. როკი, ნუჟრი; 3. ნამკალი, ნაწვერალი; 4. წილი, ნაწილი.

юьххьēра, юьххēраниг *ზედს.* საწყისი, დასაწყისი; დაწყებითი; юьххьēра дуьйна თავიდან.

юьхь[1] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; яххьаш) 1. ბოლო; гIожан юьхь ჯოხის ბოლო; 2. თავი *(მაგ., მდინარისა)*.

юьхь[2] й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; яххьаш) სახე, პირისახე; юьхь-куьг ხელპირი *(ზედმიწევნით: პირი-ხელი)*.

юьхьдагалла й პირმოთნეობა, ფარისევლობა, პირფერობა, ორპირობა, თვალთმაქცობა.

юьхьдагана *ზმნს.* პატივსაცემად.

юьхьенца *ზმნს.* თავდაპირველად, თავიდან, პირველად, უწინ.

юьхьенцара, юьхьенцарниг *ზედს.* პირველადი, დასაწყისი, დაწყებითი.

юьхьиг й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ბოლო.

юьхьиръ|āла (-ōлу, -ēлира, -аьлла) *გრდმ.*, გუნდში სიმღერის წამოწყება (იწყებს).

юьхьиръēриг *მიმღ.*, *გუნდში* სიმღერის წამომწყები.

юьхькIайлла й 1. პატიოსნება, ღირსება, სახელი, ავტორიტეტი; 2. წარმატება, ბედი, იღბალი.

юьхь|кIам б, б (-кIāман, кIāмана, -кIāмō, -кIāмē; -кIāмаш) 1. ღირსება; ავტორიტეტი; 2. წარმატება.

юьхькIēда, юьхькIēданиг *ზედს.* უნიათო, დონდლო, უნდილი; სუსტი ხასიათისა.

юьхьсибат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სახე, იერი, შესახედაობა, გარეგნობა.

юьхьъягор *მასდ.* შეურაცხყოფა; ძაგება, ძვირის თქმა, ლანძღვა.

юьхьIаьржо й, й (-нан, юьхьIаьржонна, -нō, -нē; -наш) შერცხვენა, სირცხვილი, თავის მოჭრა.

Я,ЯЬ,I

я *კავშ.* ან, ან...ან; кха̄на я лама ხვალ ან ზეგ; ან ხვალ, ან ზეგ; иза я важа ის ან ის; ან ერთი, ან მეორე.

***яа** (йоу, йиира, йиъна, юур || юур ю) *იხ.* даа.

яахIума й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) საკვები, საზრდო; бēраша олхазаршна яахIума тосу ბავშვები ფრინველებს საკვებს უყრიან.

***я̄га** (йōгу, ēгира, егна) *იხ.* да̄га.

***ягар|ъян** (-йо, -йира, -йина) *იხ.* дагардан.

***я̄гийна, я̄гийнарг** *მიმღ.* *იხ.* да̄гийна.

***я̄гō** (я̄гайо, я̄гийра, я̄гийна) *იხ.* да̄гō.

я̄горг й (-ан, -ана, -ō, -ē) სათბობი, საწვავი.

***яда** (йоду, едира, едда) *იხ.* дада.

***ядō** (ядайо, ядийра, ядийна) *იხ.* дадō.

***я̄жа** (ēжа, ēжира, яьжна) *იხ.* да̄жа.

***я̄жō** (я̄жайо, я̄жийра, я̄жийна) *იხ.* да̄жō.

***я̄за** (йōзу, ēзира, яьзна) *იხ.* да̄за.

***яз|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. წერა (წერს), დაწერა; 2. აღწერა.

яздархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; яздархой) მწერალი.

яздийриг *მიმღ., ვინც ან რაც წერს;* მწერალი.

***яздинарг** *მიმღ.* 1. დამწერი; 2. დაწერილი.

***я̄зō** (я̄зайо, я̄зийра, я̄зийна) *იხ.* да̄зō.

***яз|ъян** (-йо, -йира, -йина) *იხ.* даздан.

яй^{1} б, д (ēн, ēна, ēнō, ēга; еш) ქვაბი.

яй^{2} й, й (-н, -на. -нō, -га; -наш) ერთგვარი თევზი *(კობრისებრთა ოჯახისა).*

***яйа** (йойу, яйъира, яйъина) *იხ.* дайа.

яйдакха *ზმნს.* შეუკაზმავი ცხენით, უბელო ცხენით, უბელო ცხენზე.

***яйн** *იხ.* дайн^{1}.

***яйна, яйнарг** *იხ.* дайна.

***яй|ян** (-йо, -йира, -йина) *იხ.* дайдан.

***яккха** (йоккху, яьккхира. яьккхина) *იხ.* даккха.

***яккхий** *იხ.* даккхий.

***яккхий|ен** (-йōь, -йийра, -йийна) *იხ.* даккхийдēн.

***яккхийра, яккхийраниг** *იხ.* даккхийра.

***якха** (екха, екхира, екхна) *იხ.* дакха.

***якх|дан** (-до, -дира, -дина) *გრდმ.,* *ორგანიზმის* ცხიმისაგან დაცლა, გამოფიტვა (ფიტავს).

***якхō** (якхайо, якхийра, якхийна) *იხ.* дакхō^{1}.

я̄кхō й, й (-нан, я̄кхонна. -нō, -нē; -наш) *ორგანიზმში* ცხიმების არარსებობა, გამოფიტვა.

***якъа|яла** (-ло, -елира, -елла) *იხ.* дакъадала.

***якъō** (якъайо, якъийра, якъийна, якъор) *იხ.* дакъō.

ял^{1} й, й (йōлан, йōлана, йōлō, йōлē; ēлаш) 1. გასასახადი; 2. დანამატი, პროცენტი *(სესხად აღებული ფულისა).*

ял^{2} й, й (йōлан, йōлана, йōлō, йōлē; яьлнаш) ჯიდაო *(ცხენისა);* ქეჩო *(ადამიანისა).* კისრის ზედა ნაწილი.

ял^{3} й (йōлан. йōлана, йōлō, йōлē) შვება, შეღავათი.

***яла**^{1} (ла, елира, елла, лер||лийр ю) *იხ.* дала^{1}.

***яла**^{2} (ло, елира, елла, лур) *იხ.* дала^{2}.

***я̄ла** (йōлу, ēлира, яьлла, яьр||яьр ю) *იხ.* да̄ла.

яла̄лей მისამღერი *(ჩეჩნური სიმღერებისა).*

ялгIӯ д, д (-н, -на, -нō, -га; -ш) ტაფა.

***ялла** (йоллу, яьллира, яьллина) *იხ.* далла^{2}.

***яллалц** *იხ.* даллалц^{1,2}.

***яллō** (яллайо, яллийра, яллийна) *იხ.* даллō.

***я̄лō**^{1} *იხ.* да̄ло.

***я̄лō**^{2} (я̄лайо, я̄лийра, я̄лийна) *იხ.* да̄лō.

ялпар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ზუმფარა.

ялсамани й (-н, -на, -нō, -га) *რელიგ.* სამოთხე.

ялт|а д, д (-ин, -ина, -ō, -ē; -ш) პური, ხორბალი; ялта дēн ხორბლის თესვა; ялта чудерзō პურის, ხორბლის აღება.

ялх (-анан, -анна, -аммō, -анга) *რიცხვ.* ექვსი; ялхē а ექვსივე; ялх-ялх ექვს-ექვსი.

ялхаммō *რიცხვ.* ექვსმა, ექვსივემ; *იხ.* ялх.

ялхитта *რიცხვ.* თექვსმეტი.

***я́лхō**^{1} (ялхайо, ялхийра, ялхийна) *იხ.* далхō.

ялхō^{2} в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; ялхой) 1. მოჯამაგირე; 2. მსახური.

я̄марта, я̄мартаниг *ზედს.* მოღალატისა, მოღალატური, ვერაგული, მუხანათური, უსინდისო, უნამუსო, უპატიოსნო.

ямартлō й, й (-нан, я̄мартлон-

на, -нō, -нē; -наш) 1. ვერაგობა, ცბიერება, მზაკვრობა, მუხანათობა, დაუნდობლობა, ღალატი; 2. უპატიოსნობა, უსინდისობა, უნამუსობა.

ямартлонца *ზმნ.* ვერაგულად, მუხანათურად, მზაკვრულად, უნამუსოდ.

я̄мартхō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; я̄мартхой) მოღალატე.

***ян** (йо, йира, йина, ер||йийр ю) *იხ.* дан.

***я̄н**[1] (йōгIу, еара, еана) *იხ.* дāн[1].

***ян**[2] (яхьа, еара, еана) *იხ.* дāн[2].

***я̄н**[3] (йов, яйра, яйна, йовр ю) *იხ.* дāн[3].

***я̄н**[4] (*აწმყ. არა აქვს,* яйра, яйна) *იხ.* дāн[4].

янтор *ზმნ.* ცერად, გეზად, ირიბად.

***яō** (яайо, яийра, яийна) *იხ.* даō.

яппарийн, яппарийниг *ზედს.* გაკიცხვისა, საყვედურისა; ბუზღუნისა, ბურტყუნისა.

яппарш ю *მხოლოდ მრ-ში* 1. გაკიცხვა, შარის მოდება, საყვედური; 2. ბუზღუნი, ბურტყუნი, დრტვინვა.

***я̄ра** (йōру, ēрира, ēрина) *იხ.* дāра.

я̄рархō в, й; б (-чун, -чунна, -чō, -чуьнга; я̄рархой) გამომჭრელი *(ტანსაცმლისა, ფეხსაცმლისა).*

яраш й შამბი, შამბნარი; მაღალი, მსხვილი სარეველა ბალახი.

***яржа** (яьржа, яьржира, яьржина) *იხ.* даржа.

***яржō** (яржайо, яржийра, яржийна) *იხ.* даржō.

***ярста** (ерста, ерстира, ерстина) *იხ.* дарста.

***ярстō** (ярстайо, ярстийра, ярстийна) *იხ.* дарстō.

я̄сакх й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ერთგვარი გადასახადი, ღალა; я̄сакх лахьō ღალის აკრეფა.

***ясса|яла** (-ло, -елира, -елла) *იხ.* дассадала.

***яссō** (яссайо, яссийра, яссийна) *იხ.* дассō.

***яста** (йосту, яьстира, яьстина) *იხ.* даста[2].

***ята** (ета, етира, етта) *იხ.* дата.

***я̄та** (йōту, ēтира, яьтта) *იხ.* дāта.

***ятō** (ятайо, ятийра, ятийна) *იხ.* датō[1].

***ятта** (йотту, еттира, еттина) *იხ.* датта.

***я̄тIа** (ēтIа, ēтIира, яьттIа) *იხ.* дāтIа.

***я̄тIō** (я̄тIайо, я̄тIийра, я̄тIийна) *იხ.* дāтIō.

***яха**[1] (йōьду, яхара, яхна, гIор || гIур ю) *იხ.* даха[1].

***яха**[2] (еха, ехира, ехна) *იხ.* даха[2].

***я̄ха**[1] (ēха, ēхира, яьхна) *იხ.* дāха[1].

***я̄ха**[2] (йōху, ēхира, яьхна) *იხ.* дāха[2].

***яхана|я̄н** (-йōгIу, -еара, -еана) *იხ.* даханадāн.

***яхка**[1] (ехка, ехкира, ехкина) *იხ.* дахка[2].

***яхка**[2] (йохку, ехкира, ехкина) *იხ.* дахка[2].

***яхка**[3] (йохку, яьхкира, яьхкина) *იხ.* дахка[4,5].

***яхка**[4] (йōгIу, яьхкира, яьхкина) *იხ.* дахка[6].

***яхкō**[1] (яхкайо, яхкийра, яхкийна) *იხ.* дахкō[1].

***яхкō**[2] (яхкайо, яхкийра, яхкийна) *იხ.* дахкō[2].

***яхō** (яхайō, яхийра, яхийна) *იხ.* дахō.

***я̄хō** *იხ.* дāхō.

***яххалц** *იხ.* даххалц.

***яхча** (ехча, ехчира, ехчина) *იხ.* дахча.

***яхча|яла** (-ло, -елира, -елла) *იხ.* дахчадала.

***яхчō** (яхчайō, яхчийра, яхчийна) *იხ.* дахчō.

***ях|яала** (-ло, -елира, -елла) *იხ.* дахдала.

***ях|ьян** (-йо, -йира, -йина) *იხ.* дахдан.

яхь й, й (йохьан, йохьана, йохьō, йохьē; яххьаш) შეჯიბრება, გაჯიბრება, სიამაყე.

***яхьа**[1] (яьхьа, яьхьира, яьхьна) *იხ.* дахьа[1].

***яхьа**[2] (хьо, яьхьира, яьхьна, хьор||хьур ю) *იხ.* дахьа[2].

яхьалла й შეჯიბრება, გაჯიბრება.

***яхьō** (яхьайо, яхьийра, яхьийна) *იხ.* дахьō.

яхьерг *მიმღ.* ის, რომელსაც უნდა სხვას (სხვებს) აჯობოს.

***яц** *იხ.* дац.

***я̄ца** (йōцу, ēцира, яьцна) *იხ.* дāца.

***я̄цō** (я̄цайо, я̄цийра, я̄цийна) *იხ.* дāцō.

***яц|ьяла** (-ло, -елира, -елла) *იხ.* дацдала.

***яц|ьян** (-йо, -йира, -йина, -ер||-йийр ю) *იხ.* дацдан.

***яча** (йōчу, ēчира, яьчна) გაავდრება (ავდრდება).

***яша** (еша, ешира, ешна) *იხ.* даша.

я̄ша[1] (ēша, ēшира, яьшна) *იხ.* дāша[1].

***я̄ша**[2] *იხ.* дāша[2].

***яшō** (яшайо, яшийра, яшийна) *იხ.* дашō[1].

***яIа** (йоIу, яьIира, яьIна) *იხ.* даIа.

яьлнаш *ял[2]-ის მრავლ. რიცხვი.*

***яьржина, яьржинарг** *იხ.* даьржина.

***яьсса, яьссаниг** *იხ.* даьсса; яьсса āрē უდაბნო.

яьшка й, й (-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) ყუთი, უჯრა.

яьIн|а й, й (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) კისერი.

Iа д, д (Iаьнан, Iаьнна, Iаьнō, Iаьнē; Iаьнаш) ზამთარი; Iа доьлла ზამთარი დადგა; тIекхēчира Iаьнан зāмá მოაწია ზამთრის დრომ; Iаьнан бутт ზამთრის თვე.

Iāба (Iēба, Iēбира, Iаьбна) *გრდუვ.* 1. დაკმაყოფილება (კმაყოფილდება), 2. გაძღომა, გაძღენთა, გაჯერება.

Iаббалц *ზმნს.* კარგა, ბლომად, საკმარისად, უხვად, გაძღომამდე, გასკდომამდე.

Iāбō (*Iāбадō, Iāбийра, Iāбийна) *გრდმ.* 1. დაკმაყოფილება (აკმაყოფილებს); 2. გაძღომა, გაძღენთა, გაჯერება.

Iад д, д (Iōдан, Iōдана, Iōдō, Iōдē; Iēдаш) 1. საპენტელა; 2. მშვილდი; 3. ერთგვარი შურდული.

Iадāдай *შორისდ., გამოხატავს შიშს, თავზარს:* ვაი, უი.

Iāдат д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ადათი, ადათ-წესები, ზნე-ჩვეულება.

IаддаргI|а й, й
(-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) 1. მშვილდის რკალი; 2. შურდულის ორკაპი.

Iāдō (*Iāдадо, Iāдийра, Iāдийна) *გრდმ.* 1. გაშეშება (აშეშებს), გახევება; შიშისაგან, გაოცებისაგან განაბვა; მიყუჩება, მიჩუმება; 2. თავზარის დაცემა, შეძრწუნება, შეზარვა.

Iад|Iан (-Iа, -Iийра, -Iийна, -Iер‖-Iийр ду) *გრდუვ.* საქმის შეწყვეტა (წყდება), დაჩუმება, დაშოშმინება, დაწყნარება, გაჩერება, გაყუჩება, გარინდება.

Iаж б, д (Iēжан, Iēжана, Iēжō, Iēжē; Iēжаш) ვაშლი *(ხე და ნაყოფი).*

Iāжаркх й, й
(-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) *მოტ.* ქანგა; Iāжаркх я̄ла ჭანგის მოდება.

Iаждар|буц й, й (-бēцан, -бāцана, -бāцō, -бāцē; -бēцаш) *მოტ.* პიტნა; **Iаждарбуц** дукхашериййн буц ю პიტნა მრავალწლიანი ბალახია.

Iāзап д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) 1. ჩაგვრა, შევიწროება, დაბეჩავება, ექსპლოატაცია, დამონება; 2. ტანჯვა, წამება, წვალება.

Iай *ზმნს.* ზამთარში, ზამთრობით; Iай олхазарш шел ца ло ზამთარში ფრინველებს არ სცივათ.

Iайг б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) კოვზი; стаканан Iайг ჩაის კოვზი; хIумайоу Iайг სადილის კოვზი; аса Iайгаш дуьлу მე კოვზებს ვრეცხავ.

Iāлам д (-ан, -на, ō, -ē) ბუნება; Iāламехь доллу хIума хийцалуш ду ბუნებაში ყველაფერი იცვლება; Iāламдовзар ბუნებისმცოდნეობა.

Iалāмат[1] д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) სასწაული, საოცრება, საკვირველება.

Iалāмат[2] *ზმნს.* საოცრად.

*__Iāлаш|дала__ (-ло, -делира, -делла) შენახვა (ინახება), დაზოგვა.

*__Iāлаш|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. შენახვა (ინახავს), გადანახვა, დაზოგვა, გამოზოგვა; მოვლა, პატრონობა; цō дика Iāлашдо хьēлий ის კარგად უვლის ძროხებს; 2. მომარაგება; диттан хāри чохь Iāлашдо тарсалō бIāраш

ხის ფუღუროში იმარაგებს ციყვი კაკალს.

Iāлашō й, й (-нан, Iāлашонна, -нō, -нē; -наш) 1. სამიზნე *(თოფისა)*; კორა; ნიშანი, მიზანი; 2. *გადატ.* მიზანი, სამიზნე, ნიშანი.

Iалēлой *შორისდ.*, გამოხატავს გაოცებას, განცვიფრებას, გაკვირვებას.

Iам б, д (Iōман, Iōмана, Iōмō, Iōмē; Iаьмнаш) 1. ტბა, ტბორი, გუბე; 2. ჭაობი; 3. ჭოჭი *(იატაკზე, მიწაზე დამდგარი წყალი).*

Iāма (Iēма, Iēмира, Iēмина) *გრდუვ.* სწავლა (სწავლობს), შესწავლა, შეთვისება, ათვისება; сӯна нēка Iēмина მე ცურვა ვისწავლე.

IаммагI|а д, д
(-ин, -ина, -анō, -анē; -анаш) თელა.

Iāмō (*Iāмадо, Iāмийра, Iāмийна) *გრდმ.* 1. სწავლება (ასწავლის), გაწვრთნა, გაწაფვა; 2. შესწავლა (სწავლობს); хьēхархочō хьōьху, дешархōша Iāмадо მასწავლებელი ასწავლის, მოსწავლეები სწავლობენ.

Iан (Iа, Iира, Iина, Iер‖Iийр ду) *გრდუვ.* მოსვენებით ყოფნა; Iан меттиг ადგილმდებარეობა; иза юьртахь Iаш ву ის სოფელში ცხოვრობს.

Iāна (Iēна, Iēнира, Iēнина) *გრდუვ.* ღვრა (იღვრება), გადაღვრა, გადაქცევა, გადასხმა.

IандагI|а д, д
(-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) თელამუში, თელადუმა.

Iāнō (*Iāнадō, Iāнийра, Iāнийна) *გრდმ.* 1. დაღვრა (ღვრის), გადმოღვრა, გადაღვრა, გადასხმა, გადაქცევა, გადმოშხეფება; 2. დაბნევა (აბნევს), გაბნევა, დაფანტვა.

Iарби в, й; б (чун, -чунна, -чō, -чуьнга; -й) არაბი; Iарбашха არაბულად.

*__Iарж|дала__ (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* გაშავება (შავდება), ჩაშავება; 2. დაბნელება, დაღამება, ჩამოღამება; Iай жēрахь Iаржло ზამთარში ადრე ღამდება.

*__Iарждаллалц__ *ზმნს.* 1. გაშავებამდე; 2. დაღამებამდე, დაბნელებამდე, დაისამდე.

*__Iарж|дан__ (-до, -дира, -дина) *გრდმ.* 1. გაშავება (აშავებს), შავად შეღებვა; 2. დაბნელება, ჩამობნელება.

*__Iаржделларг__ *ზმნს.* 1. გაშავებული, შავად შეღებილი; 2. დაბნელებული; ჩამობნელებული.

Iаржъялалē *ზმნს.* შებინდებამდე; სანამ შებინდდება.

Iарш й, й (-ан, -ана, -ō, -ē; Iаьршаш) 1. საუფლო, ღვთისსამყოფელი; 2. *საუბ.* ცის სივრცე, მაღლა ცა, ცა.

Iаршмайда й, й
(-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) *რელიგ.* განკითხვის დღის ადგილი.

Iāса й, й
(-нан, -нна, -нō, -нē; -наш) 1. კვერთხი; 2. არგანი; 3. ყავარჯენი.

Iаспар б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) *ირონ.* ჯაგლაგი, ბეხრეკი.

Iаткъа (Iаьткъа, Iаьткъира, Iаьткъина) *გრდუვ.* 1. მობეზრება (ბეზრდება), მოყირჭება, ყელში ამოსვლა; 2. გადატანა (იტანს), ატანა, განცდა, გამოვლა; халōнаш Iаткъа სიძნელეთა გადატანა.

Iаткъам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) კირთი, ტვირთი, სიმძიმე.

Iаха (Iоху, Iаьхира, Iаьхна) *გრდუვ.* დაბღავლება (ბღავის), ზმუილი, ბუბუნი; კიკინი, კნავილი, ყივილი, ჩხავილი.

Iāхар б, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ий) კრავი, ბატკანი; бāцалахь ловзу Iāхарий ბალახზე თამაშობენ ბატკნები.

Iāхаран *ზედს.* ბერწი, უზვი, ურწანი; Iахаран етт ბერწი ძროხა.

Iахка (Iохку, Iаьхкира, Iаьхкина) *გრდუვ., სუბ მრ.* წოლა (წევს), დება, დგება; აწყვია, ალაგია.

Iахкō (*Iахкадо, Iахкийра, Iахкийна) *გრდმ., ობ. მრ.* დაბმულად ყოლა (ჰყავს).

IаIа (IаьIа, IаьIира, IаьIна) *გრდუვ.* შენახვა (ინახება), დაზოგვა; მოგროვება, დაგროვება.

IаIийнарг *მიმღ.* 1. შემნახველი, მომგროვებელი; 2. შენახული, დანაზოგი, დაგროვებული.

IаIō (*IаIадо, IаIийра, IаIийна) *გრდმ.* შენახვა (ინახავს), გადანახვა, დაზოგვა, გამოზოგვა; მოგროვება, დაგროვება.

Iаь й, й (-наран, -нарна. -нарō, -нарē; -нарш) ორთქლი; Iаьнарē дерза აორთქლება.

Iаьвла: Iаьвла Iāхар б, д (-ан, -на, - ō, -ē; -ий) ადრეული ბატკანი; Iаьвла Iаж (кхор) ზამთრის ვაშლი (მსხალი).

Iаьз *შორისდ., ძაღლის გასაგდები შეძახილი:* გადი.

Iаьржа *ზედს.* შავი; Iаьржа месашъерг შავთმიანი; Iаьржа бIаьргашдерг შავთვალა.

Iаьрждӯхар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ძაძა, შავები, სამგლოვიარო სამოსი.

Iаьржō, Iаьржōниг *ზედს.* მოშავო, ოდნავ შავი.

IаьI|а б, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -ий) *ბოტ.* ოროვანდი.

IаьIна, IаьIнарг *მიმღ.* ოგილი. შენახული, გადანახული, დაზოგილი, გამოზოგილი.

Iēдал д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) 1. ხელისუფლება, ძალაუფლება; 2. კანონი; 3. ჩვეულება, მანერა.

Iēна (Iēна, Iийнира, Iийнина) 1. დაღვრა (ილვრება ხოლმე), გადაღვრა, გადაქცევა, გადმოქცევა; 2. დაფანტვა, დაბნევა.

Iēнō (*Iēнадо, Iēнийра, Iēнийна) *გრდმ.* 1. დაღვრა (ღვრის ხოლმე), გადაღვრა, გადაქცევა; 2. დაფანტვა, დაბნევა.

Iēса, Iēсаниг *ზედს., რელიგ.* ცოდვილი.

Iēсалла й მკრეხელობა.

Iеткъа (Iеткъа, Iиткъира, Iиткъина) *გრდუვ.* 1. მობეზრება (ბეზრდება ხოლმე), მოყირჭება, ყელში ამოსვლა; 2. გადატანა (იტანს

ხოლმე), ატანა, განცდა.

Iеттō (*Iеттадо, Iеттийра, Iеттийна) *გრდმ.* პირის ღებინება (აღებინებს), პირსაქმება; ამორწყევა, გულის რევა.

Iēха[1] б, д (-нан, -нна, -нō, -нē; Iēхий) *ბოტ.* ხვართქლა.

Iēха[2] (Iōьху, Iийхира, Iехна) *გრდუვ.* დაბღავლება (ბღავის ხოლმე), ზმუილი, ბუბუნი; კიკინი, კნავილი, ჩხავილი, ყივილი; етт Iōьху ძროხა ბღავის.

***Iēха|дала** (-ло, -делира, -делла, -лур) *გრდუვ.* მოტყუება (ტყუვდება), შეცდენა.

Iēхалу, Iēхалург *მიმღ.* მიმნდობი, მიმნდობელი; დამნდობი, ადვილად დამჯერი, გულუბრყვილო.

Iēхō (*Iēхадо, Iēхийра, Iēхийна) *გრდმ.* მოტყუება (ატყუებს), შეცდენა, თვალის ახვევა.

Iийда (Iуьйду, Iийдира, Iийдина) *გრდმ.* 1. გაწურვა (წურავს ხოლმე), გამოწურვა, დაწურვა; 2. მოჭერა; куьг Iийда ხელის მოჭერა.

Iийжа (Iийжа, Iийжира, Iийжина) *გრდუვ.* 1. წვა (ეწვის ხოლმე), შუშხვა, სუსხვა; 2. *გადატ.* ტეხა, წიწკნა.

Iийжō (*Iийжадо, Iийжийра, Iийжийна) *გრდმ.* 1. წვა (წვავს ხოლმე), შუშხვა, სუსხვა; 2. მოწვა.

Iийша (Iуьйшу, Iийшира, Iийшина) *გრდმ.* ლეჭვა (ლეჭავს ხოლმე), ცოხნა.

Iилла (Iуьллу, Iиллира, Iиллина) *გრდუვ., სუბ. მხ.* წოლა (წევს), დება; გდება (გდია, აგდია); лаьттахь (маьлхехь) Iилла მიწაზე (მზეზე) წოლა.

Iиллō (*Iилладō. Iиллийра, Iиллийна) *გრდმ., ობ. მხ.* აიძულებს იდოს.

Iилма д, д (-нан, -нна, -нō, -нē: -наш) მეცნიერება; юккъараллин Iилманаш საზოგადოებრივი მეცნიერებანი.

Iилманч|а в, й; б (-ин, -ина, -ō, -ē; -аш) მეცნიერი, სწავლული.

Iин д, д (-ан, -на, -ō, -ē; Iаннаш) ხევი, ხრამი, ღრე, ღრანტე, უფსკრული.

IиндагI д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) ჩრდილი, ჩერო, გრილო; აჩრდილი; жIаьлина хи чохь шен IиндагI гина ძაღლმა წყალში თავის აჩრდილი დაინახა.

Iитта (Iуьтту, Iиттира, Iиттина) ჩხვლეტა (ჩხვლეტს ხოლმე), რჭობა, ჩაცემა.

Iиттарш й *მხოლოდ მრ-ში* შარი, საყვედური, ყვედრება, მუნათი, დაცინვა.

Iов й, й (Iаьвнан, Iаьвнна, Iаьвнō, Iаьвнē; Iаьвнаш) ფეტვის ბურღული; ხიზილალა.

Iовда (Iаьвда, Iаьвдира, Iаьвдина) 1. გაწურვა (წურავს), გამოწურვა, დაწურვა; 2. მოჭერა (უჭერს).

Iовдал в, й; б (-ан. -на, -ō, -ē; -ш) სულელი, ტუტუცი, ჩერჩეტი, უგნური; აბდალი; Iовдал лēла სუ-

ლელურად ქცევა.

Іовдалалла й სისულელე, სიტუტუცე, უგუნურება.

Іовдалō, Іовдалōниг *ზედს.* მოსულელო.

Іовжа (Іаьвжа, Іаьвжира, Іаьвжина) *გრდუვ.* წვა (ეწვის), შუშხვა, სუსხვა, წვის შეგრძნება.

Іовжō (*Іовжадо, Іовжийра, Іовжийна) *გრდმ.* წვა (წვავს), შუშხვა, სუსხვა.

Іовла *იხ.* **Іаьвла.**

Іовраш й *მხოლოდ მრ-ში* ღვარი, ნიაღვარი, ნაკადული; ღვარცოფი; охьахьаьвдира яьржина Іовраш თავქვე დაიძრნენ მღვრიე ნაკადულები.

Іовша (Іовшу, Іаьвшира, Іаьвшина) *გრდმ.* დაღეჭვა (ღეჭავს).

Іодика йойла ნახვამდის, კარგად ბრძანდებოდე(თ)!

Іōжа *ზედს.* ჩალისფერი (ცხენი), ზერდაგი.

Іōжалла й *რელიგ.* სიკვდილის ჟამი, აღსასრული.

Іонжар д, д (-ан, -на, -ō, -ē; -ш) ელენთა.

ІонтІаз й, й (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) *ბოტ.* მზიურა.

***Іора|даккха** (-доккху, -даьккхира, -даьккхна) *გრდმ., იბ. მხ.* გამოჩენა (აჩენს), გამომჟღავნება, გამოაშკარავება, გამოვლენა, გამოვლინება.

***Іора|дāла** (-дōлу, -дēлира, -даьлла, -даьр||-дер ду) *გრდუვ., სუბ. მხ.* გამოჩენა (ჩნდება), გამოაშკარავება, გამოვლენა, გამომჟღავნება.

***Іора|дāха** (-дōху, -дēхира, -даьхна) *გრდმ., იბ. მრ.* გამოჩენა (აჩენს), გამომჟღავნება, გამოაშკარავება, გამოვლენა.

***Іора|дийла** (-дуьйлу, -дийлира, -дийлла) *გრდუვ.* გამოვლენა (ვლინდება ხოლმე), გამოაშკარავება, გამომჟღავნება.

***Іора|довла** (-довлу, -девлира, -девлла, -девр ду) *გრდუვ., იბ. მრ.* გამოვლენა (ვლინდება), გამოაშკარავება, გამომჟღავნება.

Іотта (Іутту, Іоьттира, Іоьттина) *გრდმ.* ჩხვლეტა (ჩხვლეტს), ჩარჭობა, ჩაცემა.

Іоттабаккхам б, б (-ан, -на, -ō, -ē; -аш) საყვედური, ყვედრება, მუნათი.

Іу в, й; б (Іуьнан, Іуьнна, Іуьнō, Іуьнē; -й) მწყემსი, მეჯოგე; მესაქონლე, საქონლის მომვლელი.

Іузара, Іузарниг *ზედს.* ყურმოჭრილი; Іузара уьстагІ ყურმოჭრილი ცხვარი.

Іуналла д, თვალყურის დევნება, მეთვალყურეობა, თვალთვალი; ყურისგდება, ზედამხედველობა; Іуналла дан მოვლა, პატრონობა.

Іункар *ზმნს.* თავდაყირა, ყირამალა, ყირაზე.

Іункара *ზედს.* ციცაბო, ფრიალო; Іункара берд ციცაბო ნაპირი, ფრიალო კლდე.

Іункар|лелха (-лелха. -лилхира. -лилхина) *გრდუვ.* ყირაზე

გადასვლა (გადადის ხოლმე), ყირამალა გადასვლა.

Іункар|хІитта (-хІуьтту, -хІиттира, -хІиттина) *გრდუვ.* თავდაყირა დგომა (დგება ხოლმე).

Іункар|хІотта (-хІутту, -хІоьттира, -хІоьттина) *გრდუვ.* თავდაყირა დადგომა (დგება).

Іункаръ|эккха (-оьккху, -иккхира, -иккхина) *გრდუვ.* ყირაზე გადასვლა (გადადის), ყირამალა გადასვლა, ყირაზე დადგომა.

Іуп й, й (Іуьпан, Іуьпана, Іуьпо, Іуьпе; Іуьпаш) ბოყინი; Іуп якккха ბოყინი (აბოყინებს).

Іуррē *ზმნს.* დილას, დილით, დილაზე.

Іуьйкъана *ზმნს.* ალიონზე, სისხამ დილით.

Іуьйкъē й, й (-нан. Іуьйкъенна, -нō, -нē; -наш) განთიადი, ალიონი.

Іуьйрē й, й (-нан, Іуьйренна, -нō, -нē; -наш) დილა; Іуьйранна დილით, დილაადრიან; аса Іуьйранна юьхь юьлу მე დილით პირს ვიბან (ხოლმე).

Іуьллу, Іуьллург *Іилла-ს მიმღ.* რაც დევს, რაც წევს, მდებარე, მწოლიარე.

Іуьрг д, д (-ан, -ана, -ō, -ē; -аш) 1. ნახვრეტი, ნაჩვრეტი, ხვრელი; რღვეული, შენანგრევი; 2. სორო, ბუნაგი; цхьōгалан Іуьрг მელიის სორო; Іуьргахь Іуьллу ча ბუნაგში წევს დათვი.

ІуьІарē-Іуь *ხმაბაძვ.* ყიყლიყო.